

CÍRKEVNÍ ROK.

Kniha naučná

pro každý stav i věk,

obsahující

na každý den několik životopisů světcův a světic
Páně a všechny slavnosti, neděle, svátky i výroční
památky církevní dle kalendáře Českého.

Sepsal

BENEŠ METHOD KULDA,

sídelní kanovník Vyšehradský.

~~~~~  
*Díl pátý.*  
~~~~~

MĚSÍC SRPEN A ZÁŘÍ.

↔ * ↔

V Praze 1881.

Nákladem spisovatelovým. — Tiskem B. Stýbla.

Číslo 2369.

Dílo to schvalujeme, a hojného zdaru při tomto bohumilém podniknutí přejeme.

Z knížecí arcibiskupské konsistoře
v Praze dne 11. dubna 1877.

Küffer, v. r.
generální vikář.

Hora, v. r.
kancléř.

Měsíc srpen.

Neděle X. po Svatém Duchu.

Luk. 18. 9—14.

Proč Pán Ježíš vypravoval podobenství o fariseovi a publikánovi, zaznamenal nám svatý evangelista Lukáš slovy: „Řekl Pán Ježíš k některým, kteříž v sebe doufali jako spravedliví, a jinými pohrdali, podobenství toto.“ Luk. 18, 9.

Lidé po farisejsku vyučení za zlé pokládali Pánu Ježíši, že obcoval s publikány čili celníky, a sami sebe v samolibosti měli za výkvět a ozdobu národa svého. Těm chtěl Pán Ježíš vysvětliti, jak liše a mylně smýšlejí o sobě, a jak rozdílný bývá úsudek Boží od úsudku lidí. Při tom pak chtěl Pán poučiti nás, kterak s modlitbou stálou, o níž mluvil v podobenství předchozím, máme spojovati také pokoru, poněvadž „modlitba kořícího se oblaky proniká, dokudž nepřiblíží se (až k Bohu); nepotěší se, aniž odstoupí, dokudž nepopatří Nejvyšší.“ Sirach 35, 21.

Uvažme podobenství dnešní. „Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili; jeden fariseus a druhý publikán.“ Luk. 18, 10. Ješto Jerusalém ležel na výšině, a chrám rozprostíral se na hoře Morii, proto pravil Pán Ježíš: „Dva mužové vstoupili do chrámu.“ — Proč vstoupili do chrámu? Inu, proč se chodí do chrámu? Už dříve byl Kristus Pán rozhorleně pravil prodávajícím a kupujícím v síni chrámu Jerusalémského: „Dům můj dům modlitby slouti bude.“ Mat. 21, 3. Ovšemž, do chrámu vstupujeme, abychom se modlili; to jest, abychom Boha,

svrchovaného Pána svého, dlužně ctili a velebili; abychom Jemu za přijatá dobrodiní děkovali; abychom Jej za to, čeho nám budoucně potřebí bude, prosili. Do chrámu se chodí kvůli modlitbě; tudíž také oni dva muži vstoupili do chrámu, „aby se modlili.“

Jeden z těch dvou mužů byl farisej, a druhý publikán. Fariseové byli tenkrát pro svou učenost, zámožnost a domnělou spravedlnost vůbec váženi. Publikáni pak čili celníci byli u veliké opovrženosti pro svou nespravedlnost při vybírání cla a mýta. Pán Ježíš proto staví je v podobenství podle sebe, aby tím jasněji vynikl rozdíl úsudku Božího a úsudku lidského o nich.

„Farisej stoje, taktó sám u sebe se modlil: Bože, děkuji Tobě, že nejsem jako jiní lidé: dráči, nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán. Postím se dvakrát do téhodne, a desátky dávám ze všech věcí, kterými vládnu.“ Luk. 18, 11. 12. Jak odporna jest už nám lidem tato ohyzdná vypínavost a domýšlivost fariseova! Při své modlitbě zůstal vzpřímen samolibě a hrdě státi, základaje sobě na zásluhách svých, kteréž do podrobná jmenoval před Bohem; chválil sebe, chlubil se, a nade všechny lidi se vynášel. Sebe jediného prohlásil za spravedlivého a dokonalého, všechny ostatní lidi pak nazval dráči, vydřiduchy a lupiči, nespravedlivými a cizoložníky. Ba nepřestával ani na tomto všeobecném snižování všech lidí, nýbrž i přítomný ve chrámě publikán, kterého spatřil, musel státi se výslovným předmětem šeredné pýchy jeho.

Zošklivuje-li se pýcha už nám lidem: čím větší ohavností jest před tváří Hospodinovou? Proto jádrně praví svatý apoštol Jakob: „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milest“ Jak. 4, 6.; což i Kristus Pán dotvrdil podobenstvím dnešním.

Od člověka pyšného v obecném životě nelibostně odvracujeme se. Odvrátme se i v uvažování podobenství evangelického od pyšného farisea k pokornému celníkovi, o němž pravil Pán Ježíš: „Ale publikán, stoje z daleka, nechtěl ani očí k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsy své řka: Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ Luk. 18, 13. Celník z daleka státi zůstal; nešel ku předu jako pyšný farisej, jenž chtěl na sebe obrátiti pozornost

všech lidí. Publikán v pokoře své neosmělil se „ani očí k nebi pozdvihnouti,“ uznávaje svrchovanost svatosti Boží a nízkost hříšnosti své. Vyznával se býti hříšníkem, litoval spáchaných hříchů svých, a trestal sebe samého, „an se bil v prsy,“ v nichžto jest srdce, sídlo vůle a žádosti, z něhož hříchové vycházejí. Upřímnou svou lítost ze hříchů vyjádřil slovy z duše jdoucími: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“

Farisej modlil se, a publikán modlil se. Ale jak rozdíl na byla modlitba jejich! Farisej přednášel Bohu hrdé, pyšné, nelaskavé díky. Publikán pak vysílal k Bohu pokornou a skromnou prosbu, maje na mysli jenom bídu svou. Proto Kristus Pán, budoucí Soudce živých i mrtvých, spravedlivých i hříšníků, vyjádřil o nich rozdílný spravedlivý úsudek Ika: „Pravím vám, sestoupil (publikán pokorný) do domu svého ospravedlněn nad pyšného farisea; nebo každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“ Luk. 18, 14.

Pokornému publikánovi byli hříchové odpuštěni; onť nabyl milosti Boží. Ale bez milosti Boží vrátil se z chrámu domů farisej, poněvadž hříšná pýcha nepřipustila milosti Boží usídliti se v jeho srdci, a zůstavila jej ve hříších.

Publikán opravdově ponížil se před Hospodinem, proto jej Hospodin ospravedlnil a povýšil. Farisej povyšoval sebe před Hospodinem, proto jej Hospodin ponížil a propustil neospravedlněného.

Nuže tedy, pryč s každou vypínavostí, hrdostí a pýchou, kteráž odporná jest Bohu a každému moudrému člověku. Libujme sobě v pokoře pravé, ryzé, pamětlivi jsouce důrazného výroku Kristova: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Dne 1. srpna.

I, Svatý Petr v okovech.

Mimo společnou slavnost dne 29. června má svatý Petr i Pavel také zvláštní svátky za roku církevního. Ve svátky ty připomínáme sobě důležité události z jich života. Dne 18. ledna máme nastolení svatého Petra v Římě; dne 22. února nasto-

lení svatého Petra v Antiochii; dne 25. ledna obrácení svatého Pavla, a dnes, dne 1. srpna, svátek svatého Petra v okovech, čili věznění svatého Petra v Jerusalemě, o němž nám zprávu podává dvanáctá kapitola Skutkův apoštolských slovy následnými: „Téhož času vztáhl Herodes král¹⁾ ruce, aby hubil některé z Církvě. I zabil Jakoba, bratra Janova, mečem. Vidá pak, že se to líbilo židům, umínil jíti i Petra. A byli dnové přesnic. Kteréhož (Petra) když byl jal, vsadil do žaláře, vydav jej čtyrem čtverníkům vojáků k ostříhání, chtěje po Velikonoci vyvesti jej lidu (na smrt). A Petr zajisté ostříhán byl v žaláři; ale modlitba dala se bez přestání od Církvě k Bohu za něho. A když jej měl Herodes vyvesti, tu noc spal Petr mezi dvěma vojáky, svázán jsa dvěma řetězy, a strážní přede dveřmi ostříhali žaláře. A aj, anjel Páně postavil se, a světlo zastkvělo se v přisbytku; a udeřiv Petra v bok, zbudil ho řka: „Vstaň rychle!“ — A spadly řetězy s rukou jeho. — I řekl k němu anjel: „Opaš se a podvaž obuv svou!“ — A učinil tak. — I řekl jemu: „Oděj se pláštěm svým a pojď za mnou!“

I vyšed Petr šel za ním a nevěděl, že pravda jest, co se dalo skrze anjela, ale domníval se, že by vidění viděl. A prošedše první i druhou stráž, přišli ku bráně železné, kteráž vede do města, a ta se jim sama otevřela. A vyšedše přešli ulici jednu, a hned odešel od něho anjel.

Petr přišed sám k sobě řekl: „Nyní vím v pravdě, že poslal Pán anjela Svého, a vytrhl mne z ruky Herodovy a ze všeho očekávání lidu židovského.“ — A rozjímaje přišel k domu Marie, matky Janovy, jenž měl přijmí Marek, kde se byli mnozí sešli a modlili se. A když on tloukl na dveře vrat, vyšla děvečka, jménem Róde, aby poslechla. A jakž poznala hlas Petrův, pro radost neotevřela dveří, ale vběhla a zvěstovala, že Petr stojí u dveří. Ale oni jí řekli: „Blázníš!“ — Ona pak potvrzovala, že tak jest. — Tehdy oni řekli: „Anjel jeho jest!“ — Ale Petr trval tluka. Když pak otevřeli, uzřeli jej a užasli.

Petr pokynuv jim rukou, aby mlčeli, vypravoval, kterak jej Pán vyvedl ze žaláře a řekl: „Povězte to Jakobovi i bratřím.“ — A vyšed odešel na jiné místo.

¹⁾ Zevrubnějši zprávy o témž králi viz dne 25. července na svátek svatého Jakoba Většího.

Když pak byl den, byl nemalý rozbroy mezi vojáky, co se bylo stalo s Petrem. Ale Herodes, když jej byl hledal a nenalezl, vyslechnuv strážné, kázal je odpravit, a odebrav se z Judska do Cesarey přebýval tam.“

Řetěz, jímžto svatý Petr v žaláři Jerusalemském spoután byl, přinesla císařovna Eudoxia, manželka císaře Theodosia Mladšího, okolo roku 435. z Jerusalema do Cařihradu. Jednu polovici tohoto klenotu vzácného dala matka Eudoxia dceři své Eudoxii, kteráž byla chotí císaře Valentiniana v Římě. V Římě pak v uctivosti byl také řetěz, jímžto svázán byl svatý Petr za pohanského císaře Nerona. I vypravuje se, když část řetězu přinešeného z Jerusalema přiložila se k řetězu Římskému, hodily se k sobě tak, jakoby už původně jen jedním řetězem byly.

Úcta k tomuto ostatku byla v Cařihradě a v Římě tak velika, že tu i tam jemu ke cti chrám byl vystavěn, a následkem toho brzo ustanovila se výroční „památka svatého Petra v okovech.“ V Římě slavnost ta povstala, jak mile císařovna Eudoxia Mladší vystavěla chrám ke cti svatému Petru v okovech, v němžto památka ta doposud slavně se koná. Krom jiných památek poutníci přinášejí s sebou z Říma také ocelový řetízek k hodinkám, jenž má podobu onoho řetězu Svato-Petrského, a tudíž také řetízkem Petrovým sluje.

2. Sedm bratří Machabejských s mateří.

Matka Machabejská se svými sedmi syny podstoupila mučnickou smrt pro Zákon Boží, a tudíž i za Nového Zákona památka jejich právem oslavuje se každoročně.

Antioch IV., ukrutný král Syrský od roku 174—164 před Kristem Pánem, zmocnil se velké části Egypta, a zajal Ptolomea Epifána, krále Egyptského, ježž ale na žádost Římanů musel propustiti. Nerad upustiv od čtvrté výpravy do Egypta, zmocnil se hradu a chrámu Jerusalemského, páchal brozné ukrutnosti, chtěl bohoslužbu židovskou vyhubiti, nutil židy, aby obětovali modlám a požívali masa vepřového; odporujících pak valný počet dal mučiti a odpravit, mezi nimi starce Eleazara a sedm

bratří Machabejských i s matkou, o čemž zprávu nám podává sedmá kapitola druhé knihy Machabejské.

Sedm bratří i s matkou nutil král Antioch, aby jedli maso vepřové proti zákonu. Když ale nechtěli jísti, mučil je bičí a žilami.

První z nich pravil: „Hotovi jsme raději umřítí, nežli přestoupiti zákony Boží.“ Král rozkázal mu jazyk uřezati, kůži s hlavy stáhnouti, a konce rukou i nohou osekati; druží bratří jeho i matka dívali se tomu. Konečně pak dal na pánvi smažiti ještě dýchajícšho. Ostatní bratří s matkou vespolek napomínali se, aby udatně zemřeli, řkouce: „Pán Bůh pohledí na pravdu, a bude míti potěšení z nás!“

Přivedli druhého k mučení ohavnému. Kůži s vlasů mu s hlavy sedřeli, a tázali se ho, bude-li prvé jísti, nežli by na celém těle byl mučen? On pak jazykem mateřským odpověděl: „Neučiním toho!“ Proto podstoupil trápení jako první, a již duši vypustiti maje, řekl: „Ty sice, nešlechetsně, za přetomného života nás zabiješ; avšak Král světa nás pro zákony Jeho usmrcené k životu věčnému vzkřísí.“

Potom zohaven byl třetí, jenž pravil: „S nebe (ruce) tyto mám, ale pro Zákon Boží pohrdám jimi nyní, neboť naději mám, že jich od Něho zase dostanu!“ — I podivil se král i ti, kteříž s ním byli, že jako nic nevážil sobě mučení.

Čtvrtého týmž způsobem trápili, a ten, maje umřítí, řekl: „Lépe jest těm, jež lidé na smrt vydávají, když od Boha doufají a očekávají, že zase od Něho vzkříšeni budou; ale tobě nebude vzkříšení k životu!“

Pátý, když jej mučili, pohleděv na krále mluvil: „Moc nad lidmi maje, jsi porušitelný, činíš, co chceš; avšak nedomněvej se, že by národ náš od Boha opuštěn byl; ty jen postrp a počkej, a uziš velikou moc Jeho, kteráž tebe i plémě tvé trápati bude.“

Potom přivedli šestého, a ten, počínaje umirati, řekl: „Němýl se darmo; my zajisté svou vinou tyto věci trpíme, křesivše proti svému Bohu, a věci podivné hodné staly se v nás; ty pak nemni, aby's ušel budoucí pomsty, že jsi se pokusil bojovati proti Bohu.“

Matka každého z nich napomínala jazykem vlastenským zmužile a plna moudrosti řkouc: „Já nedala jsem ducha vám, ale Stvořitel světa spůsobil narození člověka; On i ducha i život vám zase navrátí z milosrdenství, poněvadž vy nyní sami sebou pohrdáte pro Zákon Jeho.“

Antioch potupena se býti domníváje nejmladšího bratra napomínal a jemu pod přísahou sliboval, dá-li svěsti se od Zákona otcův, že bohatým a blaženým jej učiní, a že jej bude mít za přítele. Ale když se k tomu mládenec nikterak neměl, povolal král matku jeho a přimlouval jí, aby hleděla mládence zachováti. Matka však řekla jazykem vlastenským: „Synu můj, smiluj se nade mnou, kteráž jsem tě v životě devět měsíců nosila a k tomuto věku přivedla. Prosím, synu, pohleď na nebe i na zemi i ke všem věcem, kteréž na nich jsou, a poznej, že z ničeho Bůh učinil je i lidské pokolení. Tak stane se, že nebudeš se báti tohoto kata, ale hoden jsa bratří svých podstup smrt, abych tě zase přijala v onom smilování s bratřími tvými.“ I řekl mládenec: „Neposlechnu rozkazu králova, ale rozkazu Zákona, kterýž dán jest nám skrze Mojžíše. Ty pak, kterýž jsi všecko zlé proti židům vymyslíl, neujdeš ruce Boží. My zajisté pro své hříchy tyto věci trpíme; a byť se na nás Pán Bůh náš maličko hněval: však opět smíří se s námi služebnky Svými. Ale ty, ó nešlechetníče ze všech lidí nejhanebnější, nevypínej se darmo marnou nadějí, roznicen jsa proti služebníkům Jeho, neboť jsi ještě neušel soudu všemohoucího a vše spatřujícího Boha. Bratří moji, maličké nyní bolesti potrpěvše, došli života věčného dle zaslíbení Božského; ale ty Božím soudem spravedlivé pokuty za svou pýchu trpěti budeš. Já pak, jakož i bratří moji, i duši svou i tělo své vydávám pro zákony otcův, vzýváje Boha, aby spíše milostiv byl národu našemu, a ty aby's skrze muky a trápení vyznal, že On sám jest Bůh.“ — Král rozpáliv se hněvem dal jej ukrutněji než všechny usmrtiti. Nejposléze pak po synech i matka usmrcena byla.

Svatý Řehoř Nazianský (Oratio 20. in Machab.) píše: „Ač bratří Machabejští s matkou nepodnikli boj svůj po Kristu, ale pro Starý Zákon Boží, přece zasluhují, aby od každého ctěni

byli, ješto se osvědčili býti statečnými a vytrvalými pro zákony a předpisy vlastenecké. Nebo ti, jenž podstoupili mučnickví před utrpením Kristovým, kterakž by byli teprvé počínali sobě, kdyby po Kristu byli pronásledováni, majíce před sebou vzor Jeho smrti podstoupené pro naši spásu?“

3. Svatá Maria Utěšitelka, panna Veronská.

Ve Veroně, městě Italském, jest kostel zasvěcený svaté Marii Utěšitelce, panně, jejíž tělo nachází se tam v rakvi kamenné, nad kterouž sloužívá se mše svatá. Na obraze má svěťice Maria Utěšitelka v levici váhy, na jichž míse jedné jsou dvě těla, na druhé zlatý prsten, a v pravici liliji. Na stěně osmero obrazů prastarých představuje zázračnou událost, ješto Marii zjednala příjmí „Utěšitelky.“

Anno, biskup Veronský, dobrý otec chudiny strádající a mroucí, následkem dlouhého sucha, ustavičně modlil se a plakal. S bratrem biskupem modlila se a plakala i jeho sestra Maria svatá.

Maria, rodem vznešená, ctnostmi ctihodná, pro krásu tělesnou chválená, několikráte zamítla žádost velmožů slavných, jenž ji chtěli míti za choť. Umínilať sobě Maria, sestra biskupova, že panenství zachová Bohu, Jemuž horlivě sloužila bděním, postem, modlitbou, bezúhonným chováním a hojnými almužnami. Veronské město a okolí už sedmý rok trpělo náramným suchem, nedostatkem a nemocmi. Maria jedné noci měla sen, že nepřijde úrodný dešť, pokud se nenavráti těla svatých mučnicků Firm'a a Rustika¹⁾ ve Veroně umučených, odkud odvezla se do ciziny, z ciziny (Afriky) pak na Italský ostrůvek Kapri. — Sen svůj vypravovala Maria biskupovi bratru, který žasna vyznal, že i on téže noci týž měl sen. Uradiv se s duchovenstvem a měšťanstvem vypravil poselstvo na ostrůvek Kapri²⁾. Ostrované však nevolili těla svatých mučnicků vydati leč za tolik zlata, jež, by se váhou vyrovnalo tělům.

Maria, sestra biskupova, ochotně dala zlato své, sebrala

¹⁾ Svatí Firmus a Rustik dne 9. srpna. — ²⁾ Capri jest skalnatý opevněný ostrůvek v zálivě Neapolském.

zlato od ostatních paniček, a odplula na lodi na ostrůvek. Tam dle úmluvy těla svatých mučovníků položena na jednu mísu váhy, na druhou pak Maria počala klásti zlato. A hle, kosti svatých mučovníků tak byly lehounky, že nepatrnou trochou zlata převážila se. Maria ihned přenesla těla na loď a vezla do otčiny mnoho zlata nazpět. Ostrované, majíce zjevný zázrak za šalbu, pustili se za ní, avšak nejen nedohonili loď její, ale nikdež ani nespatriji ji. Biskup Anno s duchovenstvem na jiné lodi v ústřety jel sestře Marii po klidné Adiši¹⁾, uctil svaté mučovníky, a v průvodu všeho obyvatelstva přenesl kosti předražené do kostela. V tom okamžení spustil se hojný úrodný dešť, a potěšil město i veškeru krajinu. Proto moudré a svaté panně dáno jméno „Utěšitelky.“

Svatá panna Maria Utěšitelka ztrávila i ostatek živobytí svého na modlitbách, postíc se a všemožně dobře činíc chudým a nuzným, až pak dne 1. srpna za osmého století blaženě v Pánu zesnula. Tělo její odpočívá v kostele jí ke cti zbudovaném.

4. Svatý Ethelvald (Adelvald), biskup Vinchesterský.

Ve Vinchesteru²⁾ na počátku desátého století narodil se rodičům bohabojným syn, jemuž dali křestné jméno Ethelvald či Adelvald, kterýž vynikal ve školách nábožností a vědomostmi, a tudíž od svatého Elfega, biskupa Vinchesterského, na kněžství posvěcen byl spolu s Dunstanem³⁾.

Ethelvald v klášteře Glastonburyském utvrdil se ve vědách posvátných a ve ctnostech. Povýšen byv na úřad čestný tak pokorně sobě vedl, že denně v zahradě pracoval a mnichům zeleniny a ovoce k obědu strojil. Nábožný král Edred († 955) obnovil a potřebnými důchody opatřil klášter Abingdonský⁴⁾, a ustanovil v něm Ethelvalda za opata, jenž ho rychle učinil klášteřem slavným.

Dunstan zvolen byl za biskupa Vinchesterského, a po

¹⁾ Adiše (dle něm. Etsch také Ečava), řeka tekoucí Benátskem do moře Jaderského. — ²⁾ Vinchester (Uinčstr), hlavní město hrabství Hampu v Anglii. — ³⁾ Svatý Dunstan dne 19. května. — ⁴⁾ Abingdon (Abington) nyní město na řece Temzi.

několika létech za arcibiskupa Canterburyského. Ve Vinchesteru stal se jeho nástupcem Ethelvald a byl od něho na biskupství vysvěcen.

Horlivý Ethelvald pečoval o dobrou kázeň v duchovenstvu, a ustanovil v duchovní správě několik nábožných a učených mnichů z kláštera Abingdonského. Nenávistí z toho povstalou nedal se nikterak mýlití, dobře věda, že činnost mnichů svědomitých a vzdělaných lidu velice prospěšna jest.

Biskup Ethelvald byl duchovenstvu otcem, pannám ochráncem, vdovám těшитelem, příchozím hostitelem, kostelům obhájcem, pobloudilcům napravitelem, chudině podporovatelem a sirotkům pěstounem. Za nastalého hladu v zemi prodal biskup Ethelvald drahocenné nádoby kostelní a zachránil život přemnohým chudákům.

Největší zálibou bylo mu vychovávání jinochů, z nichžto mnozí stali se kněžími, opaty a biskupy. Tisíce lidí získal Bohu a nebi. I úředníci, velmoži a knížata, jenž byli na počátku jeho odpůrci, obrátili se a měli jej ve vážnosti veliké. Ethelvaldovu smrt roku 984. oplakávali boháči i chudáci; nemocní pak u jeho hrobu nabývali plného zdraví.

5. Svatý Felix (Šťastný), mučovník Geronský.

Se svatým Kukufatem¹⁾ vydal se z Afrického rodného města Scillitany Felix do Cesarey (nyní Alžíru), aby dovršil vědecké vzdělání své. Za nastalého pronásledování křesťanů na Východě odebrali se na lodi kupecké do zemí Západních, a octnuli se v Barceloně, městě Španělském. Tam rozdávali hojně almužny, a vyučovali víře křesťanské. Kukufas zůstal v Barceloně, Felix pak odešel do Gerony.²⁾

Svatý Felix tak horlivě a učeně hlásal učení Kristovo, že „učitelem a prorokem obyvatelstva“ nazývá se v zápisech církevních. Pověst o něm šířila se tak, že pohanský soudce Dacian jej kázal zatknouti a k soudu pohnati. Neohrožený vyznavač Kristův Felix ubit, spoután a v žaláři nečistém o hladě a žízni

¹⁾ Svatý Kukufas dne 25. července. — ²⁾ Gerona, u starých Gerunda, hlavní město Španělské provincie Geronské v Katalonii.

držán byl. Pak jej dali dvěma bujnými mezky městem vléci, a polomrtvého opět uvězniti, až konečně následného dne děsně umučili jej roku 304.

Svatý Felix počítá se k nejslavnějším mučeničkám Španělským. Výroční památka jeho slavně koná se zvláště v Geroně, jak vysvítá z chvalozpěvů v církevních hodinkách.

6. Svátý Arkadius, arcibiskup Bourgeský.

Dvacátým druhým biskupem Buržským ve Francii byl svatý Arkádus. Účastnil se třetího církevního sněmu Orleanského roku 538. Svou učeností a cnotou ozdobil celou Francii. U Arkádia biskupa hledali poučení a vzdělání mužové po dokonalosti toužící, zejména pak svatý Patrokus, kteréhož laskavě přijal a za jehna vysvětil.

Svatý Arkádus vzorně zastával úřad biskupský od 536. do 545. roku. Tělo jeho pochováno bylo vedlé těla svatého Ursina, prvního biskupa téhož města¹⁾.

7. Blahoslavený Petr Faber, první kněz z Tovaryšstva Ježíšova.

Petr Faber narodil se dne 13. dubna 1506 ve Villaretu, v horách Savojských, v biskupství Genevském. Rodiče, rolníci nábožní, vychovali Petra v bázni Boží. Chlapec hodný pásával stádečko rodičů svých, postíval se po dva dny do téhodne, opakoval se soudruhy svými katechism, a také dospělým v neděli a ve svátek činíval kázání. Desítiletého synka posílal otec chudobný do městečka Thonesu ke knězi, jenž jej učil počátkům umění literního. Po několika měsících přijat byl Petr Faber do kláštera La Rocheského, kde ztrávil devět roků. O prázdninách jako dříve pásával stádečko otcovo a zaslíbil se Bohu ustavičnou čistotou.

Příbuzný představený kláštera Kartusianského, Faber, vypravil jej do Paříže na vysoké školy. Petr Faber dostal se do kláštera svaté Barbory, studoval mudrcví, a stal se roku 1529. mistrem vědy té spole se spolužákem Františkem Xaveriem.²⁾ Svátý Ignác z Loyoly³⁾ toho času také přišel do koleje svaté

¹⁾ Sv. Ursin dne 9. listopada. — ²⁾ Svátý František Xaverský dne 8. prosince I. 33. — ³⁾ Svátý Ignác z Loyoly dne 31. července.

Barbory, a Faber musil opakovati s ním přednášky filosofické. Za to však Ignác z Loyoly poradil mu, aby každodenně zpytoval svědomí, a každou neděli i každý svátek se zpovídal a nejsvětější Svátost přijímal. Čtyři roky Petr Faber důvěrně obcoval s Ignáciem Loyolským. Petr Faber zatím dokonal své učení bohovědné. Po čtyřicet dnů připravoval se na svátost svěcení kněžstva, kterouž přijal a první mši svatou Bohu obětoval dne 22. července 1534.

Svatý Ignác zamýšleje založiti nový řád, přede všemi na zřeteli měl Petra Fabra prostomyslného, vlídného, skromného, moudrého a vědecky vzdělaného. Dne 15. srpna 1534 v Montmartru u Paříže učinili sliby: Ignác, František Xaverský, Laynez, Salmeron, Bobadilla, Rodriguez a Petr Faber (le Favre), jediný kněz nového družstva té doby, jenž sloužil mši svatou. Nyní pokračovali ve studiích svých, kdo ještě nebyli hotovi; kněz Petr Faber pak věnoval se duchovní správě hlavně mezi studenty a mezi chudinou v Paříži.

Roku 1537. odešel Petr Faber s Ignáciem a Laynezem do Říma, aby přednesli úmysl svůj papeži Pavlovi III., k jehož rozkazu Petr na vysokém učení Římském vykládal Písmo svaté a mimo to vyučoval dítky a lid svatému náboženství. Roku 1540. potvrzeno bylo „Tovaryšstvo Ježíšovo.“

Kněz Petr před tím a po tom konal duchovní cvičení dle předpisu svatého Ignácia, a horlivě pracoval o obrácení bludařů a hříšníků v rozličných městech, zejména v Benátkách, ve Vicenze, v Parmě, ve Vormsu, v Řezně a v Mohuči, kde po delší dobu měl přednášky o Písmě svatém. Dne 8. května 1543. přijal Petr Faber slovatného Kanisia¹⁾ do Tovaryšstva Ježíšova a tím i o nás Čechy zasloužilým se stal.

Blahoslavený Petr Faber obyčejně mívával tolik kajicníků u zpovědnice, kolik posluchačů měl na předchozím kázání. Všude povstávala bratrstva a rozmáhaly se ctnosti.

Cestou do Španěl, kam se Petr ubíral Savojskem a jižním Francouzskem, všude hlásal slovo Boží, a v zámku Alexském modlitbou uzdravil nájemníka od lékařů opuštěného a jeho tetu. Vcházeje do místa nového, vzýval svaté anjely strážné a místní

¹⁾ Blah. Petr Kanisius dne 17. dubna.

patrony i patronky. Podobně počínal sobě ve Španělsku, odkud navrátil se do Německa, kdežto v biskupství Špýrském pozeňnaně mýtil bludy Luteránské. Naučiv se poněkud německy počal učit i lid katechismu, avšak kázání činil v neděli a ve svátek jazykem latinským ponejvíce duchovenstvu, studentům a vzdělanějším měšťanům. Dary biskupův povděčných, jež nemohl přímo odmítnouti, rozdával chudobným a nemocným.

Z Kolína, kde činnosti jeho velice potřebí bylo, poslal jej představený řádu, svatý Ignác, do Portugalska. Petr Faber uposlechl hned, a nedal se zdržeti ani papežským legatem, který zatím u svatého Ignácia vymohl nařízení, aby Petr čekající na loď do Portugalska navrátil se do Kolína, kamž dorazil přes Lutich, Maestricht a Cáchy dne 22. ledna 1544. V Kolíně shromáždil Petr roztroušené členy Tovaryšstva Ježíšova v domě najatém, vyučoval je, v městě i v okolí neuuaveně kázal a zpovídal, nalézaje zotavení po mnohých pracích vždy v modlitbě.

Král Jan Portugalský znova vyžádal sobě u papeže, aby Petr Faber do Portugalska poslán byl. Proto Petr, rozloučiv se s učenky svými dne 12. července 1544, odcestoval z Kolína přes Belgii po moři, a přistál dne 24. srpna v Lisabonu.

V Koimbre, kde bylo šedesát mladých členů nového Tovaryšstva Ježíšova, přivolením královým během dvou měsíců zotavoval se z nemoci své, a utvrzoval je v horlivosti pro čest a slávu Boží vážným slovem a výmluvným příkladem. Pak v Evoře na dvoře královském před knížaty jako před chudými upřímně hlásal evangelium.

Král Jan a královna Kateřina neradi propustili jej do Španělska na začátku března 1545, aby tam k rozkazu svatého Ignácia uvedl Tovaryšstvo Ježíšovo.

V Salamance maličko pobyl, ve Valladolidě v nemocnici ubytoval se, a započal svou činnost u dvora královského a v celém městě. Pozeňnaně působil i v Madridě a Toledě. Navrátiv se do Valladolidy vypravil soudruha svého Araoza do Valencie. Ve Valladolidě založil první kolej Jesuitskou ve Španělsku, a druhou pak v Madridě, kamž byl s královským dvorem odešel. I Valencia a Alkala snahou Jana Fabera dostala, a Salamanka, Toledo i Barcelona zá-

dala sobě míti koleje Jesuitské. Úlohu svou ve Španělských Petr Faber vykonal, a povolán byl do Říma, ješto papež Pavel III. chtěl ho míti bohoslovcem na sněmu Tridentuském. Petr Faber cestou zastavil se v Gandii u vévody Františka Borgiáše¹⁾, jenž od něho posvětili dal základní kámen nové koleje Jesuitské dne 5. května 1546.

V Barceloně, odkud se Petr Faber do Říma přeplavití mnil, roznemohl se. Ale jakmile nemoc ustupovala, pracoval obvyklým způsobem a dostal se do Říma dne 17. června 1546. Radoval se z toho, že Tovaryšstvo Ježíšovo už rozšířilo činnost svou v Evropě i v Asii. Avšak osmého dne zase pojala ho zimnice prudká. Světec vyžádal sobě ještě jednou býti na mši svaté, vyzpovídal se a přijal nejsvětější Svátost i poslední pomazání dne 1. srpna 1546. Bratři shromáždili se u něho, aby viděli, jak umírá svatý. Petr Faber pochován byl v kostele Tovaryšstva Ježíšova.

- Pro ctnosti rekovné a pro zjevné zázraky byl Petr Faber všeobecně za svatého ctěn, až pak papež Pius IX. slavně za blahoslavence prohlásil jej dne 5. září roku 1872.

8. Eleazar, zákonník, rekovný kmet.

Antioch Epifanes, král Syrský, dobyl Jerusáléma, obloupil chrám, pobral Písma svatá, a zakázal židům Hospodinu obětovati, soboty a svátky světití a pacholata obřezávati; ba stavěl v městě svatém chrámů pohanské, a nutil židy, aby modlám obětovali kadidlo a požívali masa vepřového. Někteří zapřeli Boha pravého bojíce se trestu a smrti; jiní však volili raději zemřítí, než zákon Boží přestoupiti a pokrmem nečistým poskvřniti se.

Mezi těmito byl Eleazar, jeden z prvních zákonníků, muž prošlého věku a tváře krásné. Pohané nutili jej, aby jedl maso vepřové, otvírajíce mu ústa. Známí přimlouvali mu, aby požil masa tajně přinešeného od nich, masa čistého, a tak zachránil život svůj. On pak pravil jim: „Nesluší na náš věk ošemetně přetvařovati se; mnozí z mládenců

¹⁾ Svatý František Borgia, dne 10. října.

domnívali by se, že Eleazar devadesátiletý přestoupil k životu cizozemců (pohanů). Tou měrou oni podvedeni byli by pro mé pokrytství a pro malou chvílku porušitelného života, a já bych tím nabytí potupení a prokletí stáří svého. A byť bych nyní ušel mukám lidským, však ruky Všemohoucího ani živ, ani mrtev neuteku. Proto zmužilým vystoupením z tohoto života dokážu, že jsem hoden stáří svého; mládencům pak zůstavím hrdinský příklad, když počestnou smrt podstoupím ochotně a statečně pro zákony nejvzácnější a nejsvětější.“

Když to pověděl, hned jej vlekli na popravu. Eleazar, umíraje pod ranami, povzdechl a řekl: „Hospodine, Ty víš, že mohu se vysvoboditi od smrti, přetěžké bolesti snáším na těle; ale podle duše rád to trpím pro bázeň Tvou.“ Na takový způsob dokonil Eleazar život svůj, zůstaviv netoliko mladým, ale i všemu národu Israelskému památku smrti své na příklad ctnosti a statečnosti. II. Machabejská 6, 18—31.

Dne 2. srpna.

I. Svatý Alfons Maria Liguori, biskup, učitel Církve.

Alfons Maria Liguori narodil se v Neapoli dne 27. září 1696 z rodičů šlechtických a nábožných. Jako u mnohých světců a světic Božích, tak i u svatého Alfonsa první semeno hluboké a vroucné nábožnosti zasela výtečná matka, kteráž jej i vlastním zbožným příkladem svým, i moudrým poučováním vychovávala ve všech křesťanských ctnostech.

Později odevzdala matka synáčka svého kněžím řádu svatého Filipa Nerejského, jichžto bedlivým vedením Alfons v životě duchovním a ve vědách činil tak rychlé pokroky, že při svých neobyčejných vlohách, a při své mimořádné horlivosti už v 16. roce věku svého povýšen byl za doktora práv.

Rodiče jeho přáli sobě, aby se Alfons stal právníkem. Nadálil se, že touto životní cestou dosáhne nejvyšších úradů, poněvadž s velikou učeností spojoval všeliké výhody vznešeného rodu a vzácných známostí.

Podobalo se, že Alfons vyhoví hrdému přání otce jej upřímně milujícího; neboť z poslušnosti k němu hleděl osvojiti sobě i všeliké umění rytířské, jímžto milá osobnost jeho před světem nabývala tím větší vážnosti.

Mladý právník Alfons brzo vábil k sobě zraky všech stavů, neboť svými skvělými vědomostmi a svou lesklou výmluvností získal sobě všeobecnou důvěru, a mimo to svou podivuhodnou čistotou mravů stal se následování hodným vzorem souvěkovcům svým. Otec oddával se už největší naději, a hledal v předních rodinách dceru, s kteroužby Alfons vstoupil do stavu manželského.

Avšak Bůh povolal Alfonsa k věcem vznešenějším. Nikoli u dvora královského v proslaveném příbuzenstvu měl Alfons cti a slávy dojíti, nébrž zasnouben s chotí Kristovou, s Církví svatou, měl nejvyššího stupně svatosti dostoupiti. Proto povolal jej Bůh ze služby světské do služby církevní, když na něj byl dříve ještě dopustil citelné zahanbení.

Alfons právě jsa obhájcem obíral se důležitou příčlínou soudem. Mnozí už přáli mu štěstí, že jistotně zvítězí. Vynaložil všechnu plí a výmluvnost. Avšak jediné chybičky při tom dopustil se, a ta zvrátila všechny jeho důvody v tom okamžení, kdy už domníval se býti vítězem. Upřímné vyznání jeho omylu bylo posledním slovem, kteréž Alfons jako právník mluvil; neboť když byl přemohl veliký odpor svého otce v nadějích svých sklamáno, vstoupil roku 1725. do stavu kněžského a stal se v Neapoli misionářem.

Od toho dne započala apoštolská činnost svatého Alfonsa, kteráž byla pro Církev tak velice požehnána a užitečna.

Přede vším vyhledával Alfons chudobné a opuštěné ubožáky. Málo které srdce odolalo jeho mohutné výmluvnosti, jeho lahodné laskavosti a dobrotě. Po několik roků v oboru tomto působil Alfons s nevidaným prospěchem, až pak se rozhodl založiti zvláštní duchovní společnost. Překonav největší překážky roku 1732. vstoupil s dvanácti soudruhy v družstvo nejsvětějšího Vykupitele, kteréž hlavně nejchudobnějším a nejopuštěnějším lidem mělo sloužiti. První dům družstva toho byl ve Skále městě. Po třech letech povstal druhý dům v Cionani v biskupství Salernském. Řehola družstva čili shromáždění nejsvětějšího Vykupitele, kterou svatý Alfons za největší

bedlivosti sestavil, došla církevního potvrzení papežem Benediktem XIV. roku 1759. Alfonsa zvolili jednohlasně za doživotního představeného celého řádu. Avšak již roku 1762. povýšil jej papež Klément XIII. proti jeho vůli na biskupskou stolicí v St. Agatě. Celý řád ve schůzi valné jednomyslně usnesl se, že nového vrchního představeného voliti nebude, ale biskup Alfons měl s bratřími upřímně milovanými tím způsobem ve spojení zůstatí, aby svého náměstka si zvolil, jenž by jeho jménem celý řád spravoval. Usnešení to bylo Svatou Stolicí Římskou schváleno a usnadnilo svatému Alfonsovi bolestnou odloučenost od Společnosti nejsvětějšího Vykupitele.

Jako biskup spojoval svatý Alfons plamennou horlivost s dojemnou laskavostí. Při všelikých přetěžkých pracích úřadu pastýřského oddával se kajicímú životu touž přísností, jak byl činil, jsa misionářem. Za příkladem svatého apoštola Pavla volil „všem všecko býti.“ Onť byl misionářem celého svého biskupského obvodu, jež každé dva roky procestoval, aby všechny potřeby jeho poznal a všechny nedostatky odstranil. Aby své duchovenstvo přiměl k horlivé činnosti, na to vynaložil celou otcovskou lásku svou. Avšak i největší přísností zakročoval, kde neprosplávaly laskavé prosby a nápominky. Chudobným byl pomocným anjelem, a milerád sám nedostatek snášel, aby pomohl každému nuzáku.

Ustavičnou prací a přflišným namaháním seslabil svatý Alfons tělesné síly své tou měrou, že za posledních 17 rokú měl týl skřivený, a hlavu až na prsa stlačenou. Jakmile shrbený stařeček na kazatelně se objevil, působila postava jeho ctíhoduá více nežli slova, ačkoli choroba tělesná nemohla udusiti oheň lásky v něm. Domnívaje se však biskup Alfons čím dál tím více, že mu nemoc překáží v náležitém konání povinností biskupských, snažně prosil, aby papež sprostil jej úřadu biskupského. Teprvé papež Pius VI. roku 1775. vyhověl prosbě opětované.

Svatý Alfons po třináctiletém biskupování odešel tak chudoben z diecése truchlící, jak byl přišel, aby ostatní dny života svého ztrávil v lůně Společnosti nejsvětějšího Vykupitele v Noceře de Pagani.

Pokud oudy svými vládnouti mohl, pracoval svatý Alfons horlivě o spáse duší. Když pak už nebyl s to opouštěti bolestné

lůžko své, množil čest a slávu Boží obratným a přeúrodným pérem svým. Věru, člověk se musí podiviti velikému množství jeho spisův, a nesnadno chápe, kde nabral svatý Alfons tolik času na spisování při všech těch misionářských a biskupských pracech. Není z časův novějších druhý světec, jehož knihy byly by tak rozšířeny, jako knihy svatého Alfonsa, kteréž svou prostotou, hlubokostí a důkladností vzdělávají učenceho i neučeného, a přemnohým okázaly cestu spásy. Příčinou této pozeňnané působnosti spisů svatého Alfonsa jsou předmětové, o nichžto biskup Alfons obzvláštní láskou a důkladností pojednává, totiž: nejsvětější Svátost oltářní, a blahoslavená Panna Maria; neboť nižádným jiným tajemstvím naší Církve neubrání se člověk tak bezpečně nevěře a všelikému bludu, jako úctou ke Kristu v nejsvětější Svátosti oltářní, a úctou k blahoslavené Rodičce Boží. Kdožkoli před oltářem kleče Bohu v nejsvětější Svátosti se klaní: toho mělké rozumářství nikdy nesvede; a kdožkoli panenskou Matku Boží opravdově a upřímně ctí, toho se pýcha a světácká rozkoš nikdy nedotkne. Proto svatý Alfons po všechn život svůj směřoval k tomu, aby získal srdce všech křesťanů nejsvětější Svátosti oltářní a Marii Panně; aby odhalil všem vrtkavým a po-bloudilým plnost života duchovního a věčné krásy, kteráž se poskytuje z těchto pokladů Církve svaté. Jeho vlastní nadšenost pro nejsvětější Svátost oltářní a pro blahoslavenou Marii Pannu byla nevyváženým pramenem podivné výmluvnosti, jížto člověk dobré vůle nemohl odolati, což dosvědčují i prostomyslní spisové jeho.

Svatý Alfons svatě v Pánu zesnul v 91. roce věku svého dne 1. srpna 1787. Byl pak roku 1816. papežem Piem VII. za blahoslaveného, a roku 1839. papežem Řehořem XVI. za svatého slavně prohlášen.

Svatý Alfons žil a působil za minulého století, kteréž přineslo preveliké trudy a útrapy svaté Církvi katolické. Netoliko nevěrou a zapíráním Boha ve mnohých zemích brojilo se proti Církvi, ale i světská moc půjčovala zbraně své nepřátelům víry a pravdy zjevené, aby zvrátili Stolicí svatého Petra v Římě, a trhali oud za oudem z těla svaté Církve. Za

věku toho přesmtného náležel svatý Alfons k těm stkvělým zjevům, jimiž Duch Svatý Církev Páně řídící v čas potřeby osvědčuje svatost a krásu choti Kristovy, a dovodí její neomylnou pravdu proti bludu a lži.

Duch Svatý za nebezpečných poměrů v Církví Boží svatého Alfonsa obdařil mimořádnými, nadpřirozenými dary čili milostinami. „Řeč moudrosti a řeč umění (vědy svaté)“ zjevně osvědčovala se na kazatelně, ve zpovědnici a ve spisech tohoto světce Božího; „divů činění“ objevilo se za živobytí jeho na kazatelně ve městečku Foggia, an paprsek světly před očima všeho lidstva padl na něj ze zázračného obrazu Marie Panny, následkem čehož i nejzatvrzelejší hříšníci dali se na pokání. Po smrti pak Bůh k přimluvě svatého Alfonsa učinil mnoho zázraků. Mimořádnými dary těmi vítězně bojoval svatý Alfons proti nevěře, proti bludům a nepravostem věku svého, tak že nazýván byl „apoštolem Neapolským,“ kdežto v každém městě a v každé vesnici neunavně slovo Boží hlásal a povídal.

I za našich časů boj nevěry, bludu a lži proti Církví Boží rozpaluje se; a tu zajisté tím spíše a tím skvělejší vítězství Církvě Kristovy očekávati můžeme, čím více katolíci věrní a horliví za příkladem svatého Alfonsa hárati budou láskou a úctou k nejsvětější Svátosti oltářní a ku blahoslavené Rodičce Boží, Marii Panně.

2. Svatý Štěpán I., papež, mučeník.

Svatý Štěpán, rozený Říman, jehož otec nazýval se Julius, povýšen byl na Stolicí svatého Petra léta Páně 253., po mučnické smrti svého předchůdce papeže Lucia, u něhož požíval nemenší důvěry jako u papeže Kornelia, jenž předvídaje smrt svou Štěpánovi světil všechny statky církevní.

Důležité rozhodnutí učinil papež Štěpán ve sporu povstalém mezi Církví Východní a Římem o platnosti křestu svatého, jež byl vykonal nějaký bludař. V zemích Východních, v Asii a v Africe, žádalo se, aby člověk bludařem pokřestěný opětně přijal křest svatý při svém návratu do lůna pravé Církvě katolické, kdežto v Římě navrátilivším se k Církví bludařům toliko ruce na hlavu kladly se na znamení smíru a dokání. ale křest

neopětoval se. Jakmile spor ten předložen byl papeži Štěpánu I., rozhodl o něm výrokem přepamatným: „Nezaváděj se nižádná novota, ale držme se toho, co jsme přijali¹⁾; křest od bludařů udělený za platný považován budiž, pakli se při tom zachoval způsob Církve katolické, a křest svatý udělil se za vyslovení tří Božských osob: Otce, Syna a Ducha Svatého, jak byl Ježíš Kristus ustanovil.“²⁾ — Svatý Vincenc Lerinský. mluví o sporu tom a o jeho rozhodnutí moudrém, píše: „Co bylo následkem tohoto jednání papežova? Stará víra zachovala se a nový náhled zavrhnul se.“

Za pronásledování křesťanův, nařízeného Římským císařem Valerianem³⁾, papež Štěpán neunaveně lid křesťanský těšil, vyučoval a k vytrvalosti až do smrti mučnické vybízel. Obezřele a opatrně zařídil všechno, čehož vyžadovala správa Církve za poměrů tak nebezpečných; sloužil mši svatou a konal bohoslužbu v podzemních hřbitovech svatých mučenků (v katakombách); svolával k sobě kněze i jahny; napomínal je, aby víru statečně vyznávali; poučoval pohany a přemnohé z nich pokřestil. Mezi nimi byl Olympius, tribun Římský⁴⁾, jeho manželka Exuperia, a syn Theodul; pak tribun Nemesius s celou rodinou, když byl papež Štěpán jeho dceři Lucile zázračně navrátil zrak. Tito všickni podstoupili mučnickou smrt pro Krista.

Dozvěděv se o takové činnosti papeže Štěpána císař Valerian, poručil, aby do chrámu Marsova přiveden a vyzván byl pod pokutou smrti, že musí obětovati bůžku Marsovi. — Papež Štěpán odvětil: „Nevzdám zlým duchům čest, kteráž náleží toliko Bohu!“ V tom okamžení udeřil blesk do chrámu pohanského, modla roztříštila se za hrozného praskotu, pohané strachem rozutíkali se, a papež Štěpán klidně odešel do pohřebiště svaté Lucily, napomínal opětně shromážděné křesťany k neohroženému podstoupení mučnictví, a obětoval Bohu nejdražší oběť máše svaté, při kteréž podával Tělo Páně věřícím.

¹⁾ „Nil innovetur nisi quod traditum est.“ Ad Cyprianum. — ²⁾ Proto nepřijímá znova křest protestant do Církve katolické se navracující, nébrž vykonává toliko veřejné vyznání pravé víry katolické. — ³⁾ Císař Valerian na den sv. Sixta papeže, dne 6. srpna. — ⁴⁾ Za doby císařské bylo deset tribunů v Římě, kteříž voleni byli od senátu (státní rady), avšak té doby tribunové ve všem záviseli na vůli císařově.

Císař Valerian, uslyšev, co se bylo přihodilo, poslal opět vojáky za ním. Papež nedal se příchodem jejich mýliti a dokončil mši svatou. Když pak se posadil na stolicí svou, přikročili pohanští vojnové a stali mu hlavu dne 2. srpna roku 257.

Tělo svatého mučenka papeže Štěpána I. i se stolicí krví skropenou pochovali kněží a jahnové na hřbitově svatého Kalista.

3. Svatá Theodota (Bohdana), vdova Nicejská, a tři synů, mučeničí.

Svatá Theodota, vdova Nicejská, v Bithynii pilně zachovávala přikázání Boží a ctnostem svatým vyučovala tři syny své. Leokadius, přednosta městský, po několik dnů nutil krásnou vdovu slovem lahodným a hrozbou, aby stala se jeho chotí. Theodotu statečně odporující spoutanou spolu s třemi syny poslal k Niketiovi, náměstku císařskému.

Niketius nejstaršího synáčka Evodia, jenž neohroženě Krista vyznal, dal kyjem bít. Matka Theodota přimlouvala mu: „Synu, neboj se ran těch; jimi vejdeš do věčné radosti Kristovy!“ — Niketius odevzdal Theodotu žoldněři Hirtakovi, aby ji veřejně potupil a do domu hanby odvedl. Hirtak, jakmile se jí chopiti chtěl, počal silno krvácti z nosu a volal: „Po boku stojí Theodotě mládenec krásný, zlatohlavem přioděný, kterýž mne zranil.“ — Niketius rozkázal, aby se veliký oheň zapálil, do něho pak aby uvrhli Theodotu a tři synův. Theodota vlebila Boha řkouc: „Díky Tobě, Hospodine, že's mne nedal odloučiti od synů mých ani za živobytí, ani ve smrti mučnické!“ — V plamenech matka i synové dosáhli koruny nebeské dne 2. srpna za panování Římského císaře Diokleciana.

4. Svatá Alfreda (Etheldritha, Míroslava), panna Angličanka.

Alfreda, dcera Offy, krále Mercijského, žila v Anglii na počátku devátého století. Pro ctnosti mimořádné žádal ji msti za manželku East-Anglický král Ethelbert, který však byl zavražděn. Od té doby zasvětila Alfreda panenství Bohu, povrhla nádherou knížecí, ubytovala se v komůrce kostelní, a tam po

čtyřicet roků ustavičnou modlitbou a zapíráním sebe sloužila Bohu až do blažené smrti své léta Páně 834. Vedle ní napotom pocho-
vávání byli členové z rodu králův Mercijských.

Dne 3. srpna.

1. Nalezení těla svatého Štěpána, prvomučeníka.

Svatý Štěpán, jeden ze sedmi jahnů Jerusalémských, krví svou vydal první svědectví Kristu Ježíši, jak čteme v 6. a 7. kapitole Skutkův apoštolských¹⁾, a tudíž nazývá se v Církvi „prvomučeníkem.“ Židé kamenovali Štěpána modlíceho se a řkoucího: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého! A pokleknuv na kolena zvolal hlasem velikým řka: Pane, nepokládej jim toho za hřích! A to pověděv usnul v Pánu.“ Skutk. apošt. 7, 58. 59.

Gamaliel, moudrý a spravedlivý člen velerady židovské a Zákona učitel, kterýž ujal se apoštolů v Jerusalémě od židů pronásledovaných památným výrokem: „Nechte těchto lidí; nebo jest-li z lidů rada tato anebo dílo to jejich, rozpadne se; pakli z Boha jest, nebudete ho moci zrušiti, abyste snad nebyli nalezeni i Bohu odporní.“ Skutk. apošt. 5, 38. 39. — Gamaliel, jehož učeníkem byl Šavel, nežli se stal Pavlem, Skutk. apošt. 22, 3., vzal tělo ukamenovaného prvomučeníka Štěpána tajně na popravišti a pochoval je na jednom ze svých statků nedaleko od Jerusaléma.²⁾ Tam zůstalo tělo svatého Štěpána až do roku 415., kdy kněz Lucian byl viděním nadpřirozeným poučen o místě, na kterémž odpočívalo drahocenné tělo svatého prvomučeníka. Kněz Lucian dal na onom místě kopati, a našel, co hledal. Tělo přikryto bylo kamenem, na kterémž vytesáno bylo jméno písmem hebrejským „Stefanos,“ t. j. Štěpán. Biskup Jerusalémský, Jan, dal věc tu důkladně vyšetřiti, a kosti svatého Štěpána do kostela Jerusalémského na Sionu přenesti. Některé částky posvátných ostatkův těch oddělily a odvedly se do Kafargamaly,

¹⁾ Sv. Štěpán dne 26. prosince. — ²⁾ Tak vypravuje Jamín (*Geschichte der Kirchenfeste* str. 34) dle zápisův Lucianových, kteréž svatý Augustin (*De civit. Dei* l. 22, c. 8) za pravé uznává.

kdežto nálezce těla svatého Štěpána byl knězem. Lucianův přítel a spoluobhájce pravé víry proti bludařům, Španělský kněz Orosius, přinesl některé ostatky svatého Štěpána také do Španělska a do Galie. Už toho času památka nalezení těla svatého Štěpána slavně konala se v Církvi Páně pro veliké zázraky následkem úcty prokazované svatému prvomučeníkovi. Toho důkazem jsou slova biskupa Fausta: „Ajhle, jenž dávno požívá blaživé záře rajske, nyní objevuje se světu proto, aby uctěn byl. Bůh velí zjevně ctíti toho, ježž naleztí dal.“¹⁾

O dvě léta později přinesl mnich z Jerusaléma putující ostatky svatého Štěpána do Afriky, kdež následkem nových zázraků příslušná slavnost ustanovila se v Uzale, nedaleko Utiky, v městě Hippo a na jiných místech. Slavnost nalezení těla svatého Štěpána nachází se i ve starém kalendáři Karthaginském a v jiných starých soupisech svátků církevních.

V církevních hodinkách o dnešní výroční památce čteme: „Těla svatého Štěpána prvomučeníka, Gamaliela, Nikomeda a Abibóna, kteráž dlouho ležela na místě tmavém a špinavém, za císaře Honoria knězem Lucianem z ponuknutí Božího nalezena byla nedaleko Jerusaléma. Gamaliel v podobě vážného a ctihodného kmeta ve snách zjevil se Luciánovi, okázal mu místo, kde těla ta leží, a rozkázal mu, aby šel k Janovi, biskupovi Jerusalémskému, a vyjednal s ním čestnější pochování těchto těl. Biskup Jerusalémský uslyšev to, svolal biskupy a kněze poblížkých měst a s nimi se odebral na ono místo. Nalezl hroby vykopané, z nichžto závala vůně přelíbezná. Jak mile se věc ta rozhlásila, sešlo se tam veliké množství lidí, a přemnozí rozličnými nemocemi sklíčení a neduživci navrátili se zdraví do domů svých. Ctihodné tělo svatého Štěpána pak bylo za největší slávy do chrámu Sionského přeneseno. Za císaře Theodosia Mladšího pak převezlo se do Cařihradu, a tam odtud za papeže Pelagia I. do Říma, kdežto v hrobce svatého Vavřince mučeníka bylo uloženo.“

Veliký učenec a světec Boží, Augustin, biskup Hipponský,

¹⁾ In not. Sirmondi ad Serm. 25. Augusti, Fausta, biskupa Římského ve francouz. depart. Dolnoalpakém od roku 455., jenž byl dříve opatem v klášteře Lerinském.

píše ¹⁾: „U Tibilitánských vod, když Projektus biskup nesl ostatky nejslavnějšího mučenika Božího Štěpána, šlo za týmž biskupem i proti němu lidí množství veliké. Tu žena slepá prosila, aby přivedena byla k biskupovi svaté věci nesoucím. Slepá žena podala biskupovi kvítí, kteréž nesla, a jakmile je od biskupa zase přijala, a na oči přiložila, hned viděla. Přede všemi přítomnými a se divícími radostně odcházela a vůdce své cesty více nežádala. Jednu část kostí svatého mučenika Štěpána, kteráž pak uložena jest v městečku Sinicenském, blízko od Hipponu, nesl téhož místa biskup Lucillus v přítomnosti lidu před ním i za ním jdoucího. Nešením pak toho ctihodného břeménka ihned pozbyl biskup Lucillus nemoci, ježto střílem (fistulou) sluje a od níž dávno trápen byl, tak že už lékař, kterýž by to místo neduživé sekal, se očekával.“

2. Blahoslávená Kateřina (Katrauše), Španělská panna.

Za toho času, kdy žila ve Španělských veliká světice Boží, svatá Teresia, ²⁾ která se narodila dne 28. března 1515 v Avile Starokastilské, a v Pánu zesnula dne 4. října 1582: byl též největší z Balearských ostrovů, Majorka, ³⁾ oblažen a vyznačen ctihodnou a svatou pannou, jménem Kateřina. ⁴⁾

Kateřina byla jedinou dceruškou rodičův šlechtických. S neobyčejnou krásou tělesnou spojovala mimořádné ctnosti křesťanské, a vyznamenávala se velikou vážností od samých let dětských, tak že nelibovala sobě v nižádné malicherné hře a zábavě, a zvláště tance štítla se vždycky. Za to však už jako útlé dítě cvičila se v pobožnosti, o níž napsal svatý apoštol Pavel: „Pobožnost jest ke všemu užitečna, majíc zaslíbení

¹⁾ Sv. Augustina „O městě Božím knih dvamecitma,“ překladem Frant. Lad. Čelakovského, Díl VI. kniha 22., kap. 8., str. 281 a 282. Tisk v Praze 1829. I více jiných zázraků vypravuje sv. Augustin v té své knize, kteréž se byly udály při uctění ostatků svatého Štěpána prvomučenika. — ²⁾ Svatá Teresia dne 15. října. — ³⁾ Majorka, ostrov v moři Středozením, s ostrovy Pitynskými činí Španělské království Majorku čili provincii Palmu s hlavním městem Palmou. — ⁴⁾ U Staročechů Kateřině říkáno Katrauše, Katrauška, Kačenka, Katinka, Katka, Katuška.

nynějšího života i budoucího.“ I. Tim. 4, 8. Kateřina poznala záhy, co jí ku pravému jest pokoji a blahu.

Když bylo Kateřině sedm roků, odumřeli jí rodiče. Strýc, matčin bratr, ujal se Kateřinky, a vzal ji do domu svého. Strýc ten, statkář na venkově, byl muž pánovitý a přísný, kterýž nesnesl odporu žádného. Nábožná Kateřinka nemohla u něho jako dříve doma dle žádosti své modliti se a často do kostela choditi; sotva v neděli a ve svátek přicházela do chrámu Božího. Nemohouc ale věc tu změnití, mezi celodenní prací svou na Boha myslila, vroucně se modlila a o svatých pravdách náboženských rozjímala. Takovou měrou konala, co svatý apoštol Pavel radí žka: „Buďte že jíte, nebo pijete, neb cožkoli jiného činíte, všecko číňte ke slávě Boží.“ I. Kor. 10, 31. — Mimo to i za doby večerní a noční Kateřinka horlivě modlila se, a tak i za poměrů nepříznivých zůstala Bohu věrna, a proto i spokojena i šťastna.

Pobožnost blahoslavené Kateřiny byla opravdova, upřímná a moudra; onať při modlitbách nikdy nezanedbávala svých povinností. Přísný strýc nařídil jí, aby pásla stádo jeho. Měl ji však v podezření, že pro modlení zanedbává službu uloženou. Pozoroval ji z daleka, a vida, že u stáda dlouho nepohnutě stojí, domníval se, jakoby nedávala na stádo svěřené pozor; proto ji překvapil, zamýšleje potrestati ji. Ale našel všecko v pořádku nejlepší. Nábožná Kateřina, ač se ustavičně modlila, přece také ustavičně pozor dávala a svědomitě konala, co jí bylo uloženo, jakož prikazuje svatý apoštol Pavel říkouc: „Jeden každý, v kterém povolání povolán jest, v tom zůstávej.“ I. Kor. 7, 20.

Domáci, vidouce Kateřinu tak nábožnou a vážnou, a nechápajíce vznešenou nábožnost její, pomlouvali ji, vysmívali se jí v nerozumu svém, a spílali jí, jakoby chování její bylo pokrytecké. Ovšemť, „tělesný člověk nechápá těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího.“ I. Kor. 2, 14. Avšak mladistvá Kateřina nehněvala se na ně pro křivdy jí činěné, ale trpělivě snášela všecko, nedadouc mýliti se v pobožnosti své; bylať přešvědčena o tom, co napsal svatý apoštol Pavel: „Všickni, kdož chtějí pobožně živi býti v Kristu Ježíši, protivensství trpěti budou.“ II. Tim. 3, 12.

Kateřina musela v domě strýce svého žítí mezi rozličnými i nemravnými lidmi. Tím ale nikterak neutrpěla ujmy ve ctnosti své; ba naopak, její vážnost, její cudnost v pohledu a v každém slově tak působila na každého, že nikdo neosmělil se za její přítomnosti promluvití neslušného slova, a mnohý byl příkladem její od zlého odvrácen a napraven. Spravoval se rozkazem Krista Pána: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ Mat. 5, 16.

Překrásné ctnosti křesťanské, jež Kateřina věrně a svědomitě konala za poměrů velmi nesnadných v domě strýce svého, vzala s sebou do kláštera, do něhož byla vstoupila, jak mile dospěla v léta, kdy sama o sobě směla rozhodovati. Ba v klášteře ještě mnohem více zdokonalila se ve všech ctnostech svatých. Toužíc po dokonalosti vždy větší, prosívala klášternice sestry své, aby ji káraly, kdyby v něčem pochybila nebo povinnosti své zanedbávala. Představené tak byla poslušna, že největší pozorností a věrností plnila i sebe nepatrnější přání její. Když pak byla sama za představenou kláštera zvolena, tak dlouho prosila biskupa, aby neschválil úřad. ten jí neschopné a nehodné, až biskup svolil a novou volbu nařídil.

V pokoře pravé, v poslušnosti neobmezené, v nábožnosti přehorlivé a ve svědomitém konání všelikých i sebe větších povinností trávila Kateřina svatý život v klášteře, až se jí přiblížila hodina poslední, kterouž byla z vnuknutí Božského určitě předpověděla. Přijala svaté svátosti, svolala k sobě všechny sestry, prosila je za odpuštění, kdyby se byla něčím proti nim provinila, těšila a napomínala je k životu nábožnému. Konečně prosila, aby jí předřkávaly žalm třicátý — a při slovech: „V ruce Tvé poručím ducha svého, vysvobodil's mne, Hospodine, Bože pravdy,“ Žalm 30, 6., usnula tiše a svatě v Pánu, jakož byla vždycky tiše a svatě v Pánu žila.

Kdyby každý křesťan a každá křesťanka jako blahoslavená Kateřina poznávali, co jim jest ku pravému pokoji a blahu, kdyby každý ve světle nebeského učení Kristova svědomitě zachovával přikázání Boží a církevní, a věrně plnil povinnosti stavu, do něhož jej Bůh povolati a postaviti ráčil: ó pak by Kristus nad žádným neplakal, jak byl plakal nad

městem Jerusalémem, kteréž nevěrou a tvrdošíjností uvalilo na sebe strašnou zkázu časnou i záhubu věčnou; pak by zajisté každý za blaživé spokojenosti šťastně trávil dny života svého vezdejšího jako blahoslavená Kateřina, a v poslední hodinu jak ona tiše a svatě odevzdal by ducha svého v ruce nejvyšší dobrotivého a milosrdného Boha Soudce ku věčnému životu nebeskému.

3. Svatý Augustin Kažotič, biskup Záhřebský.

Svatý Augustin narodil se okolo roku 1278. v Dalmácii.¹⁾ Rodiče, Mikuláš a Drahoslava, postarali se mu o výborné vychování a vzdělání vědecké. Augustin vstoupil do kvetoucího kazatelského řádu svatého Dominika, byl už jako nováček vzorem svatých ctností, oddal se učení bohoslovnému, byl na kněžství vysvěcen a kazatelem učiněn. Co jiným radil a předpisoval, sám také činil. Byl horlivým milovníkem modlitby; říkával: „Dobře dovede žítí, kdo se umí modlití.“ O zvelebení a rozmnožení klášterů Dominikánských bedlivě pečoval. Papež Benedikt XI. (1303—1304) pro velikou učenost a zbožnost učinil jej biskupem Záhřebským,²⁾ když byl Václav III., král Český, mocnou stranou na trůn Uherský povoláný, Michaela, biskupa Záhřebského, povýšil na arcibiskupskou stolicí Ostrihomskou.

Záhřeb město a země zpustošeny byly ještě z doby vpádů Tatarských a z válek o trůn vedených. Biskup Augustin statečně pracoval o nápravě zlých následkův válečných. U nového chrámu biskupského vystavěl klášter Dominikánský, opravoval kostely, rozmnožoval fary, pečoval o lid nuzný, sám jako klášterník tuze žil, biskupské cesty konal pěšky, neunaveně hlásal slovo Boží, a spůsobil obnovu mrávův v lidu, u velmožů i v duchovenstvu.

Za jeho biskupování v Přímoří Dalmatském šířila svou moc rodina Šubičův, velmi nevázaně počínajíc sobě. Jmenovitě bán Mladen Šubič jednal svévolně a ukrutně. Nedbaje otcovského

¹⁾ Dalmácia, nejjihnějši země Rakouské říše. — ²⁾ Záhřeb, jihoslov. Zagrab, něm. Agram, hlavní město našeho Chorvátska.

napomínání biskupova, svévolně sesazoval opaty a jiné církevní hodnostáře, a zabíral zboží zádušní. Biskup Augustin, vida zlořády ty nepřemožitelné, odešel ze Záhřebu, a povolením papeže Jana XXII. (1316—1333) ujal správu jiného biskupství, kde s podobnou horlivostí působil až do své smrti roku 1323.

4. Svatá Marana a Cyra, panny Syrské.

Turecké obchodní město Aleppo (Haleb) v Syrii, ve zdravé a přeúrodné krajině, povstalo ze starobylého Beroea. Honosí se krásným vodovodem z časů Římských. Křesťanům pod vládou Turkův žijícím vzácný jsou dvě panny z Aleppa rodilé, svatá Marana a Cyra, jež odřekly se otčiny i bohatství a nedalekéměsta toho uzavřely se v zazděné chatce s malým okénkem, kterýmž přijímaly chatrnou stravu a vodu od dobročinných panen a žen. Marana ženy a panny ctnostem vyučovala na Boží hod Svatodušní. Mimo slavný ten den po celý rok nemluvila. Cyra pak žádný mluvití neslyšel. Z lásky ke Kristu Pánu pro nás umučenímu těžkými řetězy opásaly hrdla a bedra svá. Nemajíce nad chatkou žádné střechy, rekovně snášely dešť, vítr a jiné nepohody, radující se v Pánu. Jedenkrát ze samoty své konaly pouť do Jerusalema, odkud navrátily se opět do chatky milé. Také do Seleucie v Isaurii putovaly, aby svatou Theklou¹⁾ uctily a láskou k Bohu ještě více roznítily se. Za takové tuhé kázně žily od roku 398. do roku 440., kdy oslaveny mnohými zázraky odebraly se do ráje nebeského.

Dne 4. srpna.

I. Svatý Dominik, zakladatel řádu.

Albi, město v jižní Francii, bylo hlavním sídlem bludařův společnosti lidské velice nebezpečných za druhé polovice dvánáctého století. Rozcházejíce se v rozličných člancích bludného učení svého, měli různí sborové různá jména: Katharové (z čehož povstalo slovo kacíř), Patareni a jiní. Společným

¹⁾ Svatá Thekla dne 23. září.

jménem nazývali se tito nepřátelé Církve a rádu společenského za toho věku „Albigenští,“ ješto v městě Albi a v jeho okolí měli ústřední tábor svůj. Velmoži světští onoho času buď sami nakaženi byli nesmyslnými bludy těmi, nebo alespoň zjevně hověli jim; a tudíž bez výsledků pracovali jednatelové a misionáři od papežův k nim vypravovaní. Když bylo nejhůř, vzbudil Bůh svatého Františka ¹⁾ a svatého Dominika, aby vyléčili nebezpečný neduh ten.

Svatý Dominik narodil se roku 1170. v Kalarhože, v místě Španělského biskupství Osma-ského. ²⁾ Strýc arcikněz vychovával jej záhy pro stav duchovenský, a vštípil mu ducha Kristova tou měrou, že Dominik, jsa na vysokém učení ve Valencii, když nastal hlad, prodal vše, co měl, i knihy své, aby podporoval nuzné, a jedné matce nabídl se, že sebe prodá za otroka, aby její syn mohl vykoupěn býti z otroctví Mahomedánského, čehož ale matka ta nedopustila.

Roku 1195. stal se Dominik členem řeholného sboru kanovníckého v Osmě, odkud zhusta vycházel do kraje, aby hlásáním slova Božho utvrzoval lid ve věrnosti k Církvi svaté. Pro svou učenost, pokoru, laskavost a bezúhonnou ctnotu brzo jej zvolili za převora sboru svého, ač se tomu vzpíral. Za obrácení hříšníků mnoho hodin nočních trávil na modlitbách prolévaje hojných slzí.

V záležitostech Alfonsa IX., krále Leonského, jeho choti Berengarie, dědičky Kastilské, a jich syna Ferdinanda III., Svatého, napotomního krále Leonského a Kastilského, roku 1204., a brzo i podruhé cestoval Dominik s biskupem Osma-ským do Francie. Poznavše blouznění a mravní pustotu Albigenských bludařů, poslali komonstvo své do Španěl, sami pak odebrali se do Říma k papeži Innocenciovi III., aby za jeho svolením pracovali o obrácení bludařův těch. Nabyvše plné moci k dluhému šli opět do Francie, a v Montpellieru ³⁾ sešli se s opaty Cisterciáky, pracujícími o téměř obrácení Albigenských v Jižní Francii. Dominik radil jim, aby pěšky

¹⁾ Svatý František z Assisi dne 4. října. — ²⁾ Osma, město v nynější Španělské provincii Sorii nad řekou Ucerem; při něm jest větší město Burgo de Osma. — ³⁾ Montpellier (Monpeljé), nyní hlavní město francouzského departementu Héraultského, míli od moře Středozemního.

a chudobně podnikali misionářské cesty své; a skutečně potkali se Cisterciáci s úspěchem lepším než dříve, ač jim hrozilo nebezpečí veliké od rotících se, plenících a vraždících Albigenů.

Toho času přesvědčil se Dominik, že bludařství zakoušené jenom horlivým a důkladným hlásáním pravdy svaté může přemoženo býti, a že potřebí jest mohutných hrází, aby se dále nešířilo. Rodičové totiž zhusta pro chudobu svěřovali dcery své bludařům na vychování; proto Dominik založil za pomoci Toulouského biskupa Fulka pro takové děvy ústav ve vesnici Prouille, a odevzdal jej dne 27. prosince 1206 učitelům a vychovatelům, mezi nimiž bylo devět mužův, kteréž byl nazpět uvedl od bludův Albigenských do Církve. Ves Prouille byla počátkem napotomního rozvětveného řádu Dominikánského.

Když byl hrabě Rajmund VI. Toulouský věrověsta Petra de Castelnau, mimořádného vyslance papežského, dal zavraždit dne 15. ledna 1208 ¹⁾ proto, že jej, bludaře zarputilého, vyobcoval z Církve: ustanovil papež Innocenc III. Dominika za stálého kazatele v Jižní Francii. Dominik, nedbaje na potupy kydané od zatvrzelcův, požehnaně působil slovem i příkladem svým, a získal mnoho svedených pro zjevenou pravdu. Aby mohl veliké úloze své všechen čas a všechnu sílu věnovati, rozhodně zamítl nabízené biskupství Bezierské.

Dva bohatí mužové darovali mu roku 1215. dům v Toulouse a přidružili se k němu. Brzo spojili se s nimi čtyři jiní, a všickni kázáním slova Božího snažili se, aby uvodili bludaře do Církve. Dominik poznával důležitost stálé společnosti ku zvěstování pravdy katolické v zemích těch, a za tou příčinou cestoval se svým biskupem do Říma ku čtvrtému Lateranskému sněmu církevnímu. Papež Innocenc schválil mu záměr užitečný a nařídil, aby pro zamýšlený řád svůj zvolil sobě některou z řehol církevně uznaných. Navrátiv se domů, sjednotil se Dominik se soudruhy svými, a přijal řeholu svatého Augustina, k nížto přidal několik pravidel z řeholy svatého Norberta. „Neunavná činnost pro duchovní blaho bližních“ měla býti hlavním úkolem řádu nového.

¹⁾ Pierre de Castelnau, byl učený mnich z kláštera Fontfroide u Narbonne.

Zatím po smrti Innocence III. dne 16. července 1216 byl Honorius III. na Stolicí apoštolskou povýšen, a Dominik zase spěchal do Říma, aby nabyl potvrzení řádu svého. Papež ochotně žádosti jeho vyhověl, „očekávaje, že bratři ti budou předními bojovníky pro pravdu a pravým světlem světa.“ K povinnostem ostatních řádů duchovních přidal Honorius III. povinnost kázati slovo Boží. Za tou příčinou řád svatého Dominika nazývá se „řádem kazatelským.“

Na slavnost Nanebevzetí Panny Marie 1217 shromáždil Dominik v kostele Prouilleském svých šestnáct soudruhů, a vypravil čtyry z nich do Španělska, a sedm do Paříže, aby tam založili kláštery. Roku příštího odebral se i Dominik do Španěl, kdežto v městě Seville zbudoval první klášter řádu svého ve vlasti své.

Ku podivu rychle rozprostraňoval se nyní řád svatého Dominika po všech zemích, ačkoli členové jeho na sebe brali činnost nekonečnou a úplnou chudobu. Už o prvním shromáždění v Bologně roku 1220. zničil Dominik před biskupem listinu darovací, a provedl úchvalu, že řád jeho nesmí míti žádného majetku. Roku 1221. počítal řád kazatelský šedesát klášterů.

Svatý Dominik, ustáliv řád svůj, zamýšlel jako věrověst odebrati se ke Kumanům.¹⁾ Ale jinak usoudil Bůh. Po skončeném valném shromáždění, kteráž bratra Jordana Saského²⁾ zvolilo za velmistra řádu, šel svatý Dominik do Benátek, a na konci července měsíce nazpět do Bologny, kdežto se povážlivě rozstonal. Znamenaje, že se mu blíží konec života, důrazně odporučel nováčkům řádu kazatelského bázeň Boží, lásku křesťanskou a svědomité zachovávání předpisův řeholných. Dvanácti důvěrným bratřím vyznal, že pomocí Boží bez poskvrny zachoval čistotu svou, napomenul je, aby podobně žili, a řád svůj odporučil do ochrany Boží. Poslední slova jeho byla: „Mějte lásku, zachovejte pokoru, nevzdalujte se od chudoby

¹⁾ Kumaní, u Rusův Polovci, národ Turecký, usedlý nejdříve v krajinách mezi Volgou i Jaikem (Urálem), odkud za polovice dvanáctého století vytrhli, potřeli nebo vyhnali příbuzné Pečeněgy, a zaujali sídla jejich v stepích nynější Jižní Rusi, na dolním Dněpru a okolo ústí Dunaje roku 1061.

— ²⁾ Blahoslavený Jordan dne 18. února.

dobrovolné.“ Potom dal se položit na zem popelem posypanou, v rouše žíněném a opásán železným kruhem kajícím, přijal Těš Páně, a blaženě skonal dne 4. srpna roku 1221., na kterýž den papež Řehoř IX. položil jeho výroční památku, prohlásiv jej dne 12. července 1234 za světce v Církvi katolické. Jeho ostatky v úctě chovají se v kostele Dominikánském v Bologně.

Svatý Dominik kázal vždy srozumitelně, pochopitelně a dojemně. Když se ho ptali, odkud by čerpal látku tak působivou, odpověděl: „Z knihy lásky! V ní nalézá se poučení o všech věcech.“ Přesvědčen jsa, že důkladná znalost Písma svatého nezdatně potřebna jest kazateli, nosíval vždycky při sobě evangelium svatého Matouše i epištoly svatého Pavla, a přikazoval bratřím svým pilné zpytování Starého i Nového Zákona. Postil se tuze, spával jen na holé zemi, nikdy se nerozcílil, k bratřím a ke všem lidem byl sama lahoda a úslužnost. Bratr Jordan, výše jmenovaný velmistr řádu, jenž mnoho s ním obcoval a jej dokonale znal, zůstavil nám o něm svědectví toto: „Posvátné veselosti věnoval Dominik jitro; slzy ponechal sobě na večer; den věnoval bližnímu; noci Bohu, maje za to, že Bůh den ustanovil pro skutky milosrdné, a noc pro vzdávání díků.“

Svatý Dominik, jak známo, uspořádal překrásnou pobožnost růžencovou, o čemž psáno zevrubněji v článku o slavnosti růžencové v měsíci říjnu.

2. Svátý Aristarch, učeník svatého Pavla apoštola.

Svatý Aristarch, rodem Macedoňan, se svatým Pavlem připutoval do Efesu, kdežto kvůli bohyni Diáně pohané vzbouřili se, a učensky Pavlovy: Gája i Aristarcha odvedli do divadla. Alexander, náčelník městský, utišil nebezpečné povstání to. Skut. apošt. 19, 29. Soluňan Aristarch za všelikého nebezpečí věrně setrval mistru svému Pavlovi po boku. Skut. apošt. 27, 2. Ve svém listu ke Kološanům 4, 10., psaném v okovech, ve vězení Římském, výslovně praví svatý apoštol Pavel: „Pozdravuje vás Aristarch, spoluvězeň můj.“ Podobnou zmínku učinil o něm také v listu k Filemonovi.

V zápisech o svatých Božích o něm čteme, že po smrti sva-

tého Pavla navrátil se Aristarch do Solunu, kde jako biskup záslužný a strastný život svůj dokonal klidnou smrtí.

3. Svatá Perpetua, paní Římská.

Svatá Perpetua, matka svatého Nazaria, mučenka, ¹⁾ byla od svatého Petra, apoštola, Kristu získána a pokřtěna v Římě. I manžela svého Afrikána a syna Nazaria výborná manželka a matka přivedla k poznání Boha pravého, pochovala mnoho svatých mučenků, a když se byla ozdobila nesčetnými dobrými skutky, blaženě v Pánu zesnula. Rekovnou služebnici Svou Bůh vyznačil darem zázrakův. Uzdravilať znamením svatého kříže paničku Servilii rakem trpící, a náměsíčnou dceru císaře Nerona, Julii.

4. Svatý Tertulin, kněz, mučenk Římský.

Svatý papež Štěpán I. ²⁾ udělil křest svatý Tertulinu, a vysvětil jej na kněžství. Mimo jiné pravil: „Bratře, pečlivě vyhledávej těla svatých mučenků.“ Zatím papež Štěpán I. podstoupil smrt mučnickou dne 2. srpna 257, a po dvou dnech byli kněz Tertulin náčelníkem Markem zatknut a k císaři Valerianovi přiveden. Císař kázal jej kyji bít. Svatý Tertulin volal: „Díky Tobě, Pane Jesu Kriste, že's mne neodloučil od pána mého (papeže Štěpána), služebníka Svého, jenž mne předešel smrtí mučnickou.“ — Císař Valerian dal mu boky připalovati. Tertulin řekl: „Čiň, bídníku, co činíš, rychleji, aby's mne, ač hříšníka, obětoval Kristu.“ — Valerian poručil, aby svatý mučenk odevzdán byl soudci Sapriciovi. Soudce rozkázal, aby mu kamenem do obličeje tloukli, jej na skřipci natáhli, bičovali, pálili a konečně stali. Stalo se u silnice Latinské za městem Římem. Tělo jeho pochováno v podzemním hřbitově svatého Kalista. Nyní pak odpočívá v kostele svaté Praxedy.

¹⁾ Svatý Nazarius dne 28. července. — ²⁾ Svatý Štěpán I. dne 2. srpna.

5. Svatá Stratonika a svatý Seleukus, snoubenci, mučenicí Cyzickí.

Léta Páně 297., za panování Římských spolucísarův Diokleciana a Maximiana, proslavili se mučnictvím svatá Stratonika a svatý Selenk v krásném a velikém městě Cyziku čili Kyziku v Maloasijské krajině Mysii.

Stratonika, dcera vznešeného měšťana Kyzického, Apollonia, zasnoubena byla Seleukovi. Mnoho křesťanů vedeno na popravu. V zástupu divákův byla také Stratonika. Vidouc svaté mučenky, kterak znamenají se křížem svatým a volajíce „Ježíš“ zmužile a radostivě umírají, vyslovila podivení své. Panic křesťan vysvětlil žasnoucí Stratonice a zástupu přítomnému, kdo jest Ježíš, a vyložil jim, do jaké slávy přicházejí duše rekovných mučensků. Stratonika vzhopila a poznamenala se na čele křížem, jak činili mučenicí, a hlasitě prosila Jesu Krista, Boha křesťanův, za dar světla nadpřirozeného. I spatřila těla mučenskův ozářená a jejich duše na nebe vstupující. Ihned sešla se zdi městské a pospíchala k tělům svatých mučensků, kde plačíc zvolala: „Jesu Kriste, Pane náš, rač mne spojití s těmito zavražděnými!“ Otec Apolonius, dozvěděv se o tom, přiběhl a hořekoval. Soudce přísně pokáral Stratoniku, kterouž otec krví mučenskův zbrocenou násilně domů odvedl. Doma Stratonika nejedla, nepila, modlila se k Pánu Ježíši, a byla ve víře utvrzena viděním anjelským.

Druhého dne otec marně přemlouval ji a odešel k soudci Juliovi. Stratonika chvátila opět na místo popravné. Cestou spatřila svého snoubence Seleuka sedícího na náměstí mezi předními měšťany. Přikročila, zvěstovala mu pravého Boha Ježíše Krista, poučila ho o hnusnosti pohanské modloslužby, a chopíc jej za ruku, šla s ním na místo, kde byli vykřváceli mučenicí pro víru svou. Domácí obou snoubenců přišli, a viděli Stratoniku i Seleuka klečící a modlící se. — Soudce veřejně pokáral otce pro dceru. Otec pak slavně zařkal se, že bez jeho vědomí Stratonika stala se vyznavačkou Boha Krista, a vyžádal sobě lhůtu sedmi dnů, aby ji nazpět přivedl k modloslužbě. Stratonika tím vroucněji vzývala Krista, a prohlásila modloslužbu za pošetilost. Rozhněvaný soudce odešel domů, otec počal za pláče žalostného pře-

mlouvati dceru, a vyhrožoval jí mukami. Když pak Stratonika prohlásila, že nikdy více neodřekne se Krista, byla se snoubencem svým Seleukem odvedena a zavřena do tmavé světničky. Vzácným ženám a mužům, jenž dostavili se, aby snoubence odvrátili od víry křesťanské, hlásala Stratonika pravou víru a pošetilost modloslužby, tak že nikdo neopovázil se odmlouvatí jí.

V noci snoubencové modlili se. Anjel světlý zjevil se jim, posilnil je a vyvedl z vězení a z města na místo popravné, kde klečce byli ráno nalezeni. Otec hněval se, soudce ji tupil a káral, že uplatila žalářníka a strážníky, aby je pustili na svobodu. Stratonika volala za svědka Jesu Krista, že anjel otevřel jim dveře a vyvedl je, anižby strážníci o tom věděli.

Otec odevzdal dceru Stratoniku i snoubence Seleuka soudci, který je dal na skřipci přivázati a trnovitými holemi se stromu marhanfku do krve zmrskati. Zkrvácení a polomrtví byli dáni do žaláře.

Přítího dne dal jim soudce pod nosem páliť síru, aby se udusili. Svátí snoubencové však okřivali vůň nejslibnější. Dal je postavití na železné plosky žhavě rozpálené. Svátí mučenci vzývali jméno Ježíš, a plosky byly studeny jako led. Soudce to měl za kejklířství. Stratonika pravila: „O kejklířství nevíme; ale Kristus ruší vaše šmejdy!“ — Soudce opět dal je bítí. Ale Stratonika pravila: „Čím krutější jsou muky naše, tím slavnější bude naše blaženost.“ — Byli zase do žaláře odnešeni, kde tři dny a tři noci bez jídla a bez nápoje byli necháni.

Čtvrté noci anjel je potěšil a uzdravil.

Čtvrtého dne soudce domníval se, že žalářník dal se uplatiti a přivedl jim lékaře. Žalářník ale dokázal svědky, že po celý ten čas nikdo v žaláři nebyl, a strážník vyznal, že tam viděl štěrbinou anjela jasného, což potvrdili i ostatní. Stratonika a Seleuk před soudem zmužile vyznali, že Kristus uzdravil je. Soudce kázal oba zavěsiti, a dal jim železnými hřebeny rozdrati těla. Mučenci vzdychali: „Pane, neopouštěj nás!“ — Soudce všemožně přimlouval jim, aby obětovali bohům. Svátí snoubencové nebeskou moudrostí odpovídali jemu. I poručil soudce, aby Stratonice vyřizli jazyk; ale veškeren lid bouřil se a za-

bránil to. Proto zase oba snoubenci byli spoutáni a do žaláře odvešeni.

Následného dne přivedli je do chrámu pohanského. Stratonika veřejně jmenovala bůžky mrtvými modlami a nepálila jim kadidlo. Zahanbený soudce kázal páliť Stratoniku ve tvářích a na bocích. Stratonika modlila se Bohu Kristu, a pochoďně zhasly, kolikrátkoli kati je rozžehli. I dal je soudce ubíť a do žaláře odvesti. Pět dní úpěli v železech v měsíci srpnu o hladě a o žízni.

Soudce poradiv se s přednosty městskými a s rodiči snoubencův, chtěl smrduté mrchy položit před svázané mučienky, ale k radě jednoho měšťana dal je zavíť do hrobky, z nížto vycházel puch nesnesitelný. I pohané plakali nad ztrýzněnými mučienky, a volali soustrastně: „Pomozíť vám Kristus, v kteréhož věříte!“ Svátí snoubenci plačce modlili se, byli do krypty strčeni, a za nimi rychle dvěře zavřely a zapečetily se. Během sedmi dnů vůně místo puchu šířila se z krypty. Když pak pečeť neporušená shledána byla, dvěře otevřely se a mučienští s jasnými obličejí vykročili, mnozí volali: „Veliký jest Bůh křestanů!“ — Příštího dne k rozkazu soudcovu tři hranice za městem postaveny a zapáleny byly, a do plamenů vhození jsou oba svátí mučienští, jenž modlili se: „Důvěra naše jest Kristus, svatý Syn svatého Otce!“ Zázrakem i v plamenech živi a zdrávi zůstali, a mnozí pohané uvěřili v Krista. — Soudce oznámil všecko to císaři, který vydal rozkaz, aby státi byli. Svátí mučienští vedeni byli na pahorek za městem; lid se všech stran valil se k nim, a každý prosil je za přímľuvu u Boha. — Soudce ještě od pohanských čarodějnůk dal na ně pustiti hady; ti pak modlitbou světcův před veškerým lidem usmrceni byli. Napotom kázal je žhavými šídly a nebozezy píchat, jim ruce uřezati a konečně za všeobecného pláče hlavy mečem sraziti; skonali svatě, pokřestěni jsouc křestem krve své. Vznesená panička Theoktista, kteráž také byla v Krista uvěřila, vyžádala sobě těla svatých mučienků, pomazala je drahou masť, a zahalená v hedbávi a uložena do jedné rakve, pochovala je. Jak mile pak křestanství zvítězilo nad pohanstvím, vystavěli chrám nad hrobem jejich¹⁾.

¹⁾ Obsárné vypsání útrap a smrti světcův těch nalezá se v knize Antonína Dudška vydané Dědictvím sv. Cyrilla a Methodia v Brně 1858. „Pravé dějiny svatých mučienků východních.“

6. Svatá Nonna, matka tří světcův Nazianzských.

Řehoř, měšťan Nazianzský v Kapadocii, nejvýchodnější krajině Maloasijské, vstoupil do stavu manželského s Nonnou, krajanou vznešenou, křesťankou osvícenou, kteráž modlitbou, postem, prosbami, vzorným životem a poučováním moudrým obrátila i manžela svého, pohana, na víru křesťanskou.

Stalo se, že do Nazianzu zavítali biskupové jdoucí na sněm Nicejský roku 325. Mezi nimi byl i Leantius, arcibiskup Cesarejský v Kapadocii, od něhož se měšťan Řehoř dal víře vyučiti a pokřestiti. Biskup Leantius mu předpověděl, že bude biskupem, což se po několika létech vyplnilo. Řehoř zvolen byl za biskupa Nazianzského, a horlivě zastával vznešený úřad svůj.

Roku 370. měl se voliti nový arcibiskup Cesarejský. Řehoř obávaje se, žeby za císaře Valensa Arianům příznivého mohl nehodný muž povýšen býti na prestol tak důležitý, ač byl stár a nemocen, dal se v nosidlech donesti do Cesarey, přičinil se, aby Basilij zvolen byl, vysvětil jej a navrátil se domů. Vzav sobě syna svého Řehoře za pomocníka v úřadě biskupském, blaženě zemřel, když byl 45 let biskupoval. Dočkal se stého roku svého.

Jeho choť, svatá Nonna, byla žena vzdělaná a duchaplná. Pýchy a marnosti neznala. Drahocenné šperky za nic pokládala. O poklady vyšší pečovala. Chudobným dávala almužny hojně. Vdovám a sirotkům byla dobrou matkou, zarmouceným laskavou těšitelkou. Říkávala dětem svým, žeby se ráda prodala, aby za cenu strženou podporovala chudobné. Svou domácnost spravovala Nonna vzorně, a při tom horlivě sloužila Bohu, věnujíc každou uprázdněnou chvíli modlitbě. Každým skutkem svým hleděla zalíbiti se Bohu. Ve strastech a bolestech byla zmužila, tak že i zemřelého syna svého Cesaria s hořící svící v ruce a žalmy s kněžstvem zpívajíc ke hrobu doprovázela. Kněze měla v největší vážnosti. I v manželství svém byla vždycky cudná a stydlivá.

Řehoř a Nonna měli tři děti: Gorgonii, Řehoře a Cesaria. ¹⁾ Všickni tři jsou mezi svatými v Církvi Páně.

¹⁾ Svatá Gorgonia dne 9. prosince. — Svatý Řehoř Nazianzský dne 9. května. — Svatý Cesarius, lékař, dne 25. února.

Svatá Nonna až do velikého stáří byla zdráva. Ozdobena jsouc skvělými ctnostmi a zásluhami, blaženě v Pánu zesnula roku 375. ve svém devadesátém pátém létě.

7. Svata Eudoxia (Dobroslava), mučenice Perská.

Svatá Eudoxia, z rodu Římského v krajinách Východních narozená, byla do říše Perské s jinými zajatými odvedena. Jsouc v Písmě svatém zběhlá, utvrzovala všechny zajatce ve ctnostech, a také mnoho Peršanů od modloslužby odvrátila ku pravé víře křesťanské.

Za vlády Perského krále Sapura, nepřítele křesťanů, byla Eudoxia obžalována a souzena jako křesťanka. Vyznala víru svou, byla býkovci šlehána a na dva měsíce do žaláře odvedena. Pak zase přivedli ji k soudu, a ještě ve víře křesťanské trvala, bičovali ji bičovic tak, že pošplíchání byli nevinnou krví její. Opět na šest měsíců do žaláře dána. Potom znova souzena a odsouzena jest. Katané trním obložili obnažené tělo svaté mučenice Eudoxie, provazy přitahovali je, a polomrtvou konečně stali dne 4. srpna.

8. Svata Sigrada, vdova Soasónská.

Ve slavném opatství Marie Panny v Soissonsu ¹⁾ svatě žila a zemřela vdova Sigrada dne 4. srpna roku 680. Měla dva syny: svatého Leodegara, biskupa Augustodunského ²⁾, a Guerina, jenž ukrutně zavražděn byl, a jehož tělo v témž chrámu Soissonsském v úctě chová se. Teprve po smrti vznešeného chotě svého obstarožná Sigrada vstoupila do kláštera, svědomitě zachovávala všeliké předpisy, a dosáhla svrchované dokonalosti, tak že ji hned po smrti za svatou ctíti počali. Sigrada přečkala oba syny své.

Výroční den svaté Sigrady slavně koná se dne 7. srpna,

¹⁾ Soissons (Soasón), hlavní město arondissementu ve franc. depart. Aisne, na železně dráze z Paříže do Remeše. U starých Noviodunum, pak Suesonum urbs. — ²⁾ Augustodunum, nyní Autun (Otén) v Burgundsku.

ješto za dnů předchozích jiné slavnosti ustanoveny jsou v klášteře tom. Tělo její uloženo jest v překrásné schránce v kůru jeptišek.

Svatost Sigrady zjevně vysvítá z listu, jímž ji těšil syn biskup Leodegar po smrti druhého syna Guerina, jakož i z toho, že v Burgundsku i vesnice nazývá se podle ní „Svatá Sigrada.“

9. Svatý Rainer, arcibiskup Splitský, mučovník.

Girard, arcibiskup Splitský¹⁾ zemřel. Duchovenstvo a měšťanstvo vypravilo poselstvo k papeži Alexandru III. (1159—1181) s prosbou, aby jim jmenoval arcibiskupa. Toho času Rainer, biskup Kaglijský v Toskánské provincii Urbinské, měl spor s duchovenstvem svým v příčině církevních práv. Papež přeložil Rainera do Splitu za arcibiskupa, čehož duchovenstvo Kaglijské přes onen spor litovalo velice.

Rainer, přijav od papeže pallium²⁾, odebral se s vyslaectvem do Splitu. V klášteře Ravenském uložil Rainer své drahocenné nádoby i roucha bohoslužebná, a nařídil, aby je nevydávali žádnému, leč důvěrnému služebníkovi, jež jim představil. Vstoupili na loď a odpluli. Splitští nadšeně uvítali ho. Rainer horlivě konal vznešený svůj úřad.

Roku 1177. papež Alexander plavil se do Benátek, aby narovnaní učinil s císařem Bedřichem. Na ostrově Visu (Lissa, v moři Jaderském v kraji Splitském) pokorně uvítal a doprovodil jej arcibiskup Rainer. V Zadru (Zadaru, lat. Jadera, ital. Zara), hlavním městě království Dalmatského, dosadil papež biskupa Martina, dříve pro nemoc odstraněného, nyní pak zdravého, na prestol, a v Benátkách ukončil spor.

Arcibiskup Rainer cestoval do Cařihradu k Emanuelovi Komnenovi, císaři Byzantskému (1143—1180), jenž chrámu Spoletskému navrátíl všecky statky za války zabrané.

Také v župě Přímořské osobně vyšetřoval Rainer zabrané

¹⁾ Split (Spljet) ital. Spalato, město Dalmatské u zálivu Splitského, staré Palatium, Spalatium, Aspalatum, Spalatum, Spaletum, Spaletium, konečně Spalta a Spaletro. — ²⁾ Pallium, pás z bílé vlny s vetkanými křížky, odznak důstojnosti arcibiskupské.

statky církevní. Uživatelové někteří shlukli se a ukamenovali arcipastýře svého dne 4. července 1180.

Splitští, jak vile zvěděli, že Přimořané bouří se, ozbrojeni pospíchali hájit milovaného arcibiskupa. Avšak našli jej mrtvého pod kamením. Vinníci rozutíkali se. Na lodi dovezli Splitští tělo svatého Rainera do města svého, a pochovali ho v kostele jeptišek Benediktinských za městskou zdí, kdežto doposud nad vlastním oltářem v úctě chová se pro mnohé zázraky zvláště na nemocných.

Vinnský brzo postihl trest za skutek vášnivý. Splitští vypravili služebníka Rainerova do Ravenny, aby dovezl drahocenné nádoby a roucha tam uložená, jež odevzdali chrámu Splitskému.

10. Blahoslavený Cicco (Čiko), Františkán Pesarský.

Čiko (František), krajan blahosladené Micheliny,¹⁾ syn bohatých rodičů v Pesaru,²⁾ za mladých let rozdal rokn 1300. jmění své chudým a vstoupil do třetího řádu svatého Františka.

Za rodným městem Pesarem žil jako poustevník, a zbudoval tři kapličky, v nichžto střídavě se modlil. Pověst o jeho svatosti, kterouž Bůh osvědčoval mnohými zázraky, rychle roznesla se. Blaženě v Pánu zesnul dne 4. července 1350. Tělo jeho přeneseno bylo z kostela Marie Panny na kopci, Granario zvaném, do biskupského chrámu ve městě, kdežto doposud přimluva jeho bývá příčinou zázračných událostí důvěrným prosebníkům.

Vyobrazen jest jako mnich Františkán s holí poutnickou, kleče před oltářem. Umrlčí hlava na obraze značí jeho rozjímání o posledních věcech člověka, zlý duch pak, za ním se vznášející, připomíná mnohá pokušení, jež za pomocné milosti Boží vítězně přemáhal modlitbou a postem.

¹⁾ Blah. Michelina dne 19. června. — ²⁾ Pesaro, město v kraji Pesarském v Itálii.

Dne 5. srpna.

I. Posvěcení chrámu Panny Marie Sněžné.

Za panování papeže Liberiana (352—366), statečného obhájce pravé víry křesťanské proti zuřivým Arianům bludným, v jichžto čele byl sám císař Konstancius II., žil v Římě patricius, t. j. šlechtic, Jan, s chotí svou, kteříž, nemajíce žádných dětí a dědiců, jimž by pozůstavili hojné statky vezdejší, obětovali celé jmění své přeblahosladené Panně a Mateři Boží, a vzývali ji na modlitbách nejvšelejších, aby jim nějakým způsobem naznačila, k jakému účelu nábožnému by měli vynaložiti peníze své.

Upřímné prosby jejich došly vyslyšení. Dne 5. srpna, kteréhož času v Římě a okolí panují největší parna, v noci pokryl sníh částku hory Eskvilijské.¹⁾ Téže noci napomenuti byli šlechtic Jan a choť jeho ve snách, aby vystavěli kostel věnovaný Marii Panně na onom místě, jež by shledali sněhem posypané; neboť Maria žádá způsobem takovým státi se jejich dědičkou.

Šlechtic Jan podal o tom zprávu papeži Liberiovi, kterýž mu řekl, že i on také měl podobné vidění ve snách.

Papež ve slavném průvodu kněží a lidu odebral se k vrchu sněhem pokrytému, a vykázal místo, na kterém za peníze Jana a jeho choťi zbudován byl chrám ke cti Marii Panně.

Chrám ten zprvu nazýval se basilikou Liberiovou, později pak chrámem Marie Panny u jesliček. Ješto pak v Římě bylo už mnoho chrámů na jméno Marie Panny zasvěcených, nazván byl chrám ten novým zázrakem vyznačený „kostelem svaté Marie Větší,“ a dle chrámu toho i hora Eskvilijská nabyla nového jména svého.

Zázračná událost ta nalézá se v některých nejstarších breviářích pergamenových čili bělpuchových, z nichžto jeden náležel

¹⁾ Exquiliae, vrch Eskvilijský, nejvyšší ze sedmi kopců, na nichž město Řím rozkládá se. Nyní nazývá se hora ta „návrším svaté Marie Větší,“ „S. Maria Maggiore.“

kostelu v Parmě,¹⁾ a druhý mnichům svatého Augustina. Také ve starých rukopisech, jež chovají archivy (listárny) Římské, činí se zmínka o této zázračné události, jejíž pravdivost dovozují věrohodní spisovatelové a papeži.²⁾

Posvěcení chrámu Panny Marie Sněžné slavilo se z počátku toliko na jmenované hoře Eskvilijské. Za čtrnáctého století rozšířila se výroční slavnost ta na celý Řím, a papež Pius V. povýšil výroční památku tu za svátek církevní po veškerém oboru křesťanském.

Nové Město Pražské na Františkánském náměstí má farní a klášterní chrám Panny Marie Sněžné s klášteřem Františkánů. Chrám ten byl největší z chrámů, jimiž císař a král Karel IV. ozdobil Nové Město, založiv ho den po své korunovaci 3. září 1347 ještě před založením Nového Města spolu s klášteřem Karmelitánů, kteří roku 1415. museli první ustoupiti před rozezlenými Husity, jenž chrám ten roku 1420. pobořili.

Potom po celá dvě století stával chrám ten jako pouhá vypálená zřícenina bez střechy a bez klenby, až roku 1603. císař Rudolf II. zříceninu tu daroval Františkánům, kteříž přepamatný chrám Matky Boží Sněžné upravili, jak nyní jest. Nová klenba jest o sáh nižší, než byla původní, a přece ještě vyšší jest nežli ve chrámech u svatého Víta a před Týnem.

2. Svatý Osvald, král Anglický, mučovník.

Sasové přestěhovali se kolem roku 449. pod svými vůdci Hengistem a Horsou na ostrov Britský, do nynější Anglie. Usadili se tam a nazývali sebe Angly, řeč svou pak řečí Anglickou nebo Saskou. Za novější doby dáno jim teprvé jméno Anglosasův. Přicházejíce v malých odděleních, buď vytiskli, buď podmanili sobě tamější obyvatelstvo Keltické. Za V. a VI. století bylo po východní polovici ostrova množství Saských králů. Za VIII. století spojila se království ta v Sa-

¹⁾ Parma jest hlavní město Italské provincie Parmské, druhdy hlavní město vévodství Parmského. — ²⁾ Baronius (in not. ad Mart.), Říman Fulvius lib. II. cap. 6., a Sigonius Tom. I. de occid. Imper. Tak též papežové: Mikuláš IV., Řehoř IX. a Pius II.

skou oktarchii čili osmeropanství, k němuž počítáno: Kent, Essex, Sussex, Vessex, Mercia, East Anglia, Bernicia, Deira (pozdější Northumbria). Obyvatelstvo Northumbrie obráceno bylo roku 625. na víru křesťanskou. Eadbald, král Kentský, nedal sestru svou Edilbergu Edvinovi, králi v Northumbrii, za manželku, pokud neslibil, že jí a komonstvu celému nebude překážeti u volném vykonávání náboženství křesťanského, a že i sám obrátí se na víru tu, shledá-li, že jest dokonalejší nad víru pohanskou. S Edilbergou odebral se horlivý biskup Paulin ku dvoru královskému, a král Edvin stál ve slovu svém. Brzo dal se pokřestiti on, jeho synové, šlechta i lid. Paulin byl prvním biskupem v Yorku.

Roku 633. zemřel král Edvin, jehož dva nástupcové, Osric a Eanfrid, od víry odpadli, s Pendou, pohanským králem v Mercii, se spojili, a setbu víry křesťanské zničili.

Po smrti Osrice a Eanfrida roku 634. učiněn jest králem nábožný Osvald, kterýž v Irsku byl přijal křest svatý, a stal se zachovatelem Northumbrie a obnovitelem víry křesťanské v království tom.

Král Osvald vlastní rukou postavil dřevěný kříž, se sborem svých věrných prosil Boha za milost a vítězství, hnal útokem na nepřitele Pendu, a dosáhl žádaného vítězství. I povolal lásky hodného Irčana Aidana z kláštera Hy, jenž na ostrově Lindisfarně založil biskupství a neunaveně vyučoval lid víře Kristově, při čemž mu král Osvald byl tlumočnickem. Takovýmto způsobem král Osvald trvale založil Církev křesťanskou v Northumbrii. Pro svou dobročinnost získal sobě jméno „Otce chudých.“

Přičiněním krále Osvalda ujalo se křesťanství také v království Vessexském. Král Osvald podporoval biskupa Biringa, jež papež Honorius roku 635. vypravil, aby v pohanských zemích ostrova Britského vyvedl lid ze tmy ku světlu Kristovu. Král Osvald byl kmotrem Kynegylovi, králi na víru obrácenému.

Osvald, byv opět přinucen bojovati s pohanským králem Pendou z Mercie, jenž vtrhl s četným vojskem do Northumbrie, padl u Maserfieldu v bitvě, byv pro víru svatou mečem usmrčen.

Svatý král Osvald umíraje ještě modlil se za národ svůj, a právem sluje „předním dobrodincem Anglie,“ kterou téměř celou přivedl z hnusné modloslužby k víře a svobodě křesťanské.

Ješto Bůh svatost života Osvaldova mimo to i po smrti mnohými zázraky osvědčil a oslavil, bylť jest za svatého v Církvi Boží prohlášen, a výroční památka jeho položena jest na den 5. srpna.

3. Svátý Memmius, biskup Šalon-syr-marnský, a jeho sestra Poma, panna.

Z Říma vypraven byl svatý Memmius biskup za druhé polovice třetího století do Galie (Francie), aby tam založil biskupskou stolicí v Chalonsu nad řekou Marnou.¹⁾ Vypravil se na cestu s jahnem Donacianem,²⁾ kteréhož cestou zemřelého vzkříšil, a s podjahnem Domicianem. Také mnoho jiných zázraků vykonal Memmius, nežli dorazil do Chalonsu.

V Chalonsu bez odkladu počal zvěstovati Krista. Avšak tvrdošíjně obyvatelstvo nechtělo jej ani slyšeti. Byv z města vypovězen, na blízkých polích Katalounských³⁾ vypátral jeskyni, v nížto se ubytoval a Boha za pomoc vzýval ustavičnou modlitbou.

Tu pak stalo se, že vzácných rodičův syn v řece Marně se utopil, k Memmiovi do jeskyně synáček utopený přinešen a od něho k životu vzkříšen.

Nyní obyvatelstvo města samo prosilo jej, aby se k nim navrátil a jim novou víru hlásal. Ohotně vešel Memmius do města, tři malomocné očistil, třem slepým navrátil zrak, a posedlého uzdravil. Lidé, vidouce zázraky ty, odvracovali se od modloslužby ke Kristu. Biskup Memmius jeden pohanský chrám zasvětil ke cti svatému Petru apoštolu, kolem něhož seřadila se první křesťanská obec Chalonská z celého okolí.

¹⁾ Chalons-sur-Marne (Šalon-syr-marn), u Římanů Catalauni, hlavní město francouz. depart. Marne-ského nad řekou Marnou v Champagni. — ²⁾ Svátý Donacian dne 7. srpna. — ³⁾ Na polích těch roku 451. porazil Aëtius Attilu.

Sestra biskupa Memmia, Poma, panna nábožná, jakmile do-
zvěděla se o znamenitém zdaru tom, odebrala se z Říma za
ním. Svým příkladem přilákala k sobě Poma mnoho panen,
kteréž společně s ní Bohu sloužily a biskupovi v šíření Církvě
Páně byly nápomocny.

Svatý Memmius, osmdesátník, klidnou smrtí dokonil apo-
štolský život svůj. Po něm sestra, svatá Poma, ozdobená ctnostmi
stkvělými, odebrala se z kruhu společník cudných k nebeskému
Obětí do království věčného.

Ostatky obou sourozenců v jedné schránce jsou předmětem
zasloužené úcty každého věrného křesťana.

4. Svátý Kasian, biskup Autunský ve Francii.

Svatý Kasian, rodem Egyptan z Alexandrie, byl ve vlasti
své za biskupa vysvěcen. Za panování císaře Římského Joviana
(363—364) opustil vlast svou Egyptskou, putoval do Galie, kde
jej biskup Oténský,¹⁾ Simplicius, uctivě uvítal. Kasian
zůstal mu tři roky po boku. Simplicius pak zemřel, a Kasian
pochoval jej na hřbitově před samým městem. Napotom Kasian
každého dne obětoval na jeho památku mši svatou.

Po roce duchovenstvo i lid, bohatí a chudobní, jednomyslně
ustanovili Kasiana svým biskupem. Kristus Pán takovou milostí
dařil jej, že se proslavoval ustavičnými zázraky. Plyných dvacet
roků zastával svatý Kasian úřad biskupský, nežli odešel k Pánu.
Nýroční den jeho smrti chvalně zaznamenán jest v seznamech
světcův Božích u všech národů.

5. Svátý Eusignius, vojn, mučovník Antiochijský.

Eusignius, rodem z Antiochie, krásného hlavního města
v Malosijské Syrii na řece Orontes, vstoupil do vojska, byl
důstojníkem za Římského císaře Konstancia Chlora (292—
306) a za jeho syna Konstantina Velkého (306—337). Eusi-
gnius přečkal Konstantina Velkého, a dožil se císaře

¹⁾ Autun (Otén), řím. Augustodunum, staré město v Burgundsku
v depart. franc. Saone et Loire. Pod jménem Bibracte bývalo hlavním
městem Eduů.

Juliana Odpadlíka (355—363), bratrovce Konstantina Velikého, syna Julia Konstancia.

Císař Julian, jak mile uznán byl za císaře Římského, veřejně prohlásil své odpadlictví od víry křesťanské. Kmet Eusignius, jemuž bylo sto a deset roků, veřejně káral odpadlictví císařovo, a tudíž byl k soudu jeho pohnán. Neohroženě i císaři do očí vytýkal hnusný skutek, jímžto se od pravého Boha obrátil k ničemným modlám. Za to byl ctihodný kmet Eusignius přivázán k sloupu, ukrutně zmrskán a do žaláře uvržen.

Po několika dnech zase nutili jej, aby Krista zapřel a pohanským bohům obětoval. Ješto pak opětně pokáral odpadlictví císařovo, ztratil hlavu mečem a učiněn jest slavným mučeníkem Kristovým.

6. Svatá Markéta (Margarita, Perla) Jakýnská, vdova.

Jakýnský čili Ankonský kraj bývalého státu papežského slul Římanům Picenum. V kraji tom, v dědině Česalo zvané, měli chudobní venkované dcerušku Markétu, kterouž nábožně vychovávali. Když jí bylo sedm let, pásávala dobytek rodičův svých. Jednoho dne malá pasačka Markétka spatřila cizince vedlé cesty sedícího, jenž k ní řekl: „Dceruško, nepomůžeš-li mi, zahynu hladem. Máš-li chleba zbytečného, dejž mi ho pro lásku Boží.“ — Markétka, ač ještě sama nejedla, vydala všechen chléb z kapsičky a dala ho žebrákovi. — Žebrák, nasativ se, děkoval a žehnal jí odcházeje. Markétka radovala se z toho skutku svého; o hladě pásala dobytek, a večer hnala domů.

Když byla dobytek obstarala, přistoupila k matince, a prosila ji o kousek chleba. Chudobná matka odvětila: „Já nemohu z nedostatku učiniti hojnost; chlebem, který jsem ti dala, mohla's zahnatí hlad. Pamatuješ jen na sebe, a zapomínáš, že i matka tvá a ostatní mají hlad.“ — Markétka vypravovala matince o žebrákovi, jemuž chléb svůj dala. — Matka jí pravila: „Trp tedy hlad, jejížto jsi dobrovolně způsobila sobě.“ To pověděla a otevřela špižírnu, aby Markétce okázala, že je prázdná. A hle, ne byla prázdná. Spatřila tam chléb veliký. Vzala ho žasnouc, dala nejprvé Markétce, pak ostatním domácím a přítomným sousedkám. Všickni divili se dobrému chlebu a prosili Markétku, aby

se za ně Bohu modlívávala. Od toho dne každý uctivě choval se k malé pasačce Markétce.

Markétka překročila patnáctý rok svůj. Otec, nesmluviv se s dcerou, slíbil jí mladému muži Severinátovi za manželku. Markétka prosila otce, aby jí dovolil zůstatí pannou. Otec ale řekl, že jí zasnoubil slavně, a slova svého že nesmí rušiti. Markétka uposlechla a vstoupila do stavu manželského, a tak vzorně chovala se, že nikdy zlého slova neřekli sobě manželé ti. Markétka nikdy nechodila obuta; proto jí každý od mladosti jmenovával bosačkou. Manžel její však žádal, aby chodila obuta jako jiné ženy, a nikoli bosa jako žebračka. Markétka modlila se k Bohu; a hle, stalo se, že manžel její vídal ji vždy obutu, ač nepřestala choditi bosa.

Měla jedinou toliko dceru, kterouž ctnostně a bohabojně vychovávala. Jedenadvacet roků žila s manželem, pak ovdověla. Od té doby s dcerou svou výhradně toliko Bohu sloužila. Vdova Markéta často zpovídala se a přistupovala ke stolu Páně. Suché reví bylo jí lůžkem, kámen poduškou, pouhý chléb pokrmem a voda nápojem; bosa chodila i za tuhé zimy majíc toliko jedny šaty. Každého rána byla na mši svaté, a když vykonala práci domácí, navštěvovala nemocné a sloužila jim, přinášeječ almužny pro ně sbírané.

Vdova Markéta vykonala také pouť do Říma, aby uctila hroby svatých mučenků a vykonala tam pobožnost svou. Že pod šaty svými nosila roucho žíněné, shledáno teprvé po její blažené smrti dne 5. srpna 1395.

Při smrti a u hrobu svaté vdovy Markéty stalo se mnoho zázraků; proto tělo její přenešeno bylo do kostela Sanseverinského, kde obrazy hlásají zázraky ty.

Dne 6. srpna.

I. Slavnost Proměny Krista Pána.

Blížila se doba, kdy Syn Boží, Ježíš Kristus, podstoupiti měl za hříchy všeho člověčenstva přebolestné umučení a potupnou smrt kříže. Jeho apoštolové měli svědectví o Něm vydávati u národů všech, měli na zemi upevniti Církev Páně pro všechny budoucí časy. K tomu ovšem bylo především zapotřebí, aby apoštolové

sami nezvratně přesvědčeni byli o tom, že Ježíš Kristus jest Syn Boží a pravý Bůh. Do toho času nabyli o tom důkazův mnohých; svatý život, nebeské učení, zevrubné vyplnění všech Starozákonných prorocství, veliké množství divů a zázraků konaných na přírodě a na lidech nemocných i zemřelých — to všechno hlásalo jasně apoštolům, že Ježíš Kristus jest zaslíbený a toužebně očekávaný Spasitel světa, že jest netoliko pravý člověk narozený z Marie Panny mocí Ducha Svatého, ale že jest také Bůh věčný, vševědoucí a všemohoucí. Avšak, nemohla-liž tato víra v Krista Ježíše u apoštolův zviklána, podlomena a vyvrácena býti, až by Jej spatřili na smrt odsouzeného, bičovaného, trním korunovaného a na kříži zemřelého? Aby se apoštolové nedali nižádnou věc ve víře své pomásti a zviklati, aby nemohli od Krista odvráceni býti ani pronásledováním, ani mukami, ani smrtí: proto Pán Ježíš před umučením Svým volil podati apoštolům nový důkaz o Božství Svém, volil okázati jim onu slávu Božskou, kterouž měl od věčnosti v království nebeském, a kterouž Bůh připravil všem těm, kdož vykoupeni a spaseni budou vykupitelskou smrtí Syna Božího. Svatý Lev Veliký píše o věci té: „Kristus chtěl pohoršení kříže odejmouti od apoštolův, aby, když Mu nastane trpěti, to samovolné sebe ponížení neoblomilo jim víry, an byli velebnost ukryté důstojnosti Jeho poznali.“ Sv. Leo Serm. 94.

Také proto proměnil se Pán Ježíš před umučením Svým, jak praví týž světec svatý Lev, aby tělo Církve (t. j. všickni křesťané pravověrní) poznalo, jaká blahá přeměna očekává údy (křesťany), ješto hlava (Kristus) účastnou jest učiněna takové slávy, jakož byl sám Pán řekl: „Spravedliví blyštěti se budou jako slunce v království Otce nebeského;“ Mat. 13, 43., a jakož píše svatý apoštol Pavel: „Stezka spravedlivých jest jako světlo stkvoucí, rostoucí až v den dokonalý.“ II. Kor. 3, 18. Chtěl tedy milý náš Pán Ježíš proměnou Svou potěšiti nejenom apoštoly, nébrž všecky křesťany pro veškerý časy budoucí.

Nuže, kterak a kde stala se proměna ta? Dvě hodiny cesty od Nazareta jest hora o sobě stojící, Tábora zvaná, kteráž mile oku lahodí svou okrouhlou a sličnou podobou. Vrchol hory té jest korytovitá vysočina, na níž za našich časův spatřují

se zříceniny bývalých staveb. Výhled s hory té lsběžně dojmá zrak, a hora, ač sama v sobě příliš vysoká není, přece podobá se hoře dosti vysoké pro nízká údolí, kteráž ji obklopují. Tábor jest ta hora proměny a oslavy Páně, kteráž právě pro tuto proměnu již za časů prvních křesťanů byla ve vážnosti veliké. Vímeť, že za času svatého Jeronýma už valné poutě konaly se na horu tu; a svatá Panla, jak týž světec o ní dosvědčuje, na horu Tábor proto vstupovala, že se na ní Pán Ježíš proměnil před třemi svatými apoštoly.

Čtemeť u svatého evangelisty Matouše kap. 17. takto: „Pán Ježíš pojal Petra a Jakoba a Jana, bratra Jakobova, a vedl je na horu vysokou soukromí, a proměnil se před nimi.“ — Tito tři apoštolové byli ve věcech nebeských nad ostatní soudruhy své pokročilejší, a proto byli očitými svědky nejhlavnějších činů a skutků Syna Božského. Jen oni ze svatých apoštolů přítomni byli při vzkříšení z mrtvých dcery Jairovy. Oni přítomni byli při proměně Pána Krista. Oni po nedlouhu přítomni byli na hoře Olivetské při bolestné modlitbě před samým umučením Páně.

Jaká ta proměna Páně na hoře Táboře byla, vypravuje svatý evangelista Matouš těmi slovy: „I zastkvěla se tvář Jeho jako slunce, a roucho Jeho učiněno jest bílé jako sníh.“ — Ježíš Kristus takovým způsobem zjevil apoštolům odvěkou Božskou slávu Svou, kteráž nedá se dokonale vysloviti jazykem lidským. Dal jim okusiti radosti a blaženosti nebeské, o níž svatý apoštol Pavel píše: „Čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, a co na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kterýchž Jej miluje.“ I Kor. 2, 9. Proto i svatí evangelistové mluví po lidsku jen o tváři a o rouchu, t. j. o zevnějšíku viditelném, poněvadž vniterné oslavení těla Kristova nedá se okem člověkovým spatřovati a mluvou zemskou vysloviti. Božská záře proudící se z těla proměněného a oslaveného jevila se apoštolům na obličejí Páně jako slunce, jehož lesku nemohou zraky lidské snést, a pronikala, prostoupala i oděv Jeho tak, že se jim ukazoval skvělý jako padlý sníh.

„A aj, nřázali se jim Mojžíš a Eliáš, rozmlouvajíce s Ním.“ — V Kristu Ježíši Starý Zákon veškeren i proroci došli vyplnění svého; proto ukázali se Mojžíš, zákonodárce, a Eliáš, největší

prorok Starého Zákona, jakožto zástupcové-a představcové celé Staré Úmluvy před Kristem.

Svatí apoštolové, vidouce nebeskou, Božskou slávu Syna Božského, a zakoušejíce radosti a blaženosti rajske v duších svých, jako u vytržení zapomínali na všechen život vezdejší, do něhož se už více vrátiti nežádali. Za tou příčinou promluvil svatý Petr jménem ostatních dvou spoluapoštolů řka: „Pane, dobréf jest nám zde býti; chceš-li, udělejme tu tři stánky: Tobě jeden, Mojžíšovi jeden, a Eliášovi jeden.“ — Rozkoš nebeskou prodechnuti na sebe zhola zapomenu, jsouce spokojeni, že budou moci Pánu Kristu a oběma světcům na zem příšlým sloužiti, pro ně pracovati, stany rozkládati, a tou měrou v jich společnosti blažení býti. Svati apoštolové jen jedině krůpěje blaženosti nebeské okusili, a již byli slasti jako mimo sebe vytrženi, a chtěli se vzdáti všeho života zemského, všelikých radostí života vezdejšího. Z toho suďmež, kterak jest svatým v nebi, kdežto vedlé slov Žalmisty Páně „napájení jsou z hojnosti domu Hospodina proudem rozkoš Božích.“ Žalm. 35, 9.

„A když Petr ještě mluvil, hle, oblak světlý zastínil je; a aj, hlas z oblaku řkoucí: Tentof jest Syn můj milý, v Němž jsem dobře zalíbil Sobě, toho poslouvejte!“ — Oblak světlý jest oznakem přítomnosti Boží. V oblaku tom byli Kristus, Mojžíš a Eliáš, když se Bůh Otec zjevil apoštolům. Podobně svati v nebesích spatřují slávu Boží. Oblak světlý ale zastíňoval apoštolý, poněvadž lidský zrak nesnese viděti věčnou slávu Boží za života zemského a tělesného.

Kteraký dojem pak způsobila řeč a přítomnost Boží na apoštolý člověky? Svatý evangelista píše: „Uslyševše učení, padli na tvář svou a báli se velmi. A přistoupiv Ježíš, dotekl se jich a řekl jim: Vstaňte, a nebojte se! A pozdvihše očí svých, žádného neviděli, než samého Ježíše.“ — Řeči z úst Božích a přítomnosti Boží nemohli apoštolové sněsti; dotknutím Pána Ježíše a přívětivým slovem Jeho musel teprvé zapuzen býti všakeren strach od nich.

„A když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš řka: Žádnému nepravte vidění, až Syn člověka z mrtvých vstane.“ — Dosti bylo na tom, že tři nejřednější apoštolové byli očitými svědky Božské slávy Kristovy, aby o ní svědectví vydali netoliko ostatním

apoštolům, nébrž celému světu, až by Kristus dokonal Své vykupitelské dílo slavným z mrtvých vstáním. Nyní prozatím ještě nebyl čas slávy Jeho, ješto se Mu přibližovala doba ponížení, doba největších strastí a bolestí, doba přehořkého utrpení.

I pro nás, pokud žijeme v těle zemském, není čas dokonalé slávy a radosti, kterouž nám zjednati ráčil smírnou smrtí Svou Vykupitel náš Ježíš Kristus. Za života vezdejšího pro každého člověka na tomto světě jest nejdůležitější rozkaz Boha Otce nebeského: „Tentož jest Syn můj milý, Toho poslouvejte!“ Kdožkoli chce vjíti za Kristem do slávy a radosti věčné, musí rozhodně šetřiti tohoto rozkazu Božského. Ztracen — na věky ztracen jest žebrák s mošnou, nádenník s trakařem, řemeslník s nástroji svými, umělec s dlátem nebo se štětcem svým, učelec s knihárnou svou, kněz a biskup s rouchem svým posvěceným, hrabě a kníže se svými velkostatky, král a císař s trůnem a žezlem svým, neposlouchá-li Krista, Syna Božího! Nedej se nikdo mýlití a klamati svůdnými hlasy nevědomcův a nevěrcův naší doby nebezpečné! Nebudeť výmluvy míti ten, kdož jim více věří nežli Synu Božsmu, kdož je ochotněji poslouchá, nežli Syna Božského! Krista poslouvejme, v Kristu ctnostně živi budme, a budeme s Kristem oslaveni v království Jeho věčném.

2. Svatý Sixtus II., papež, a spolumučeníci: Felicissimus, Agapít, Januar, Magnus, Vincenc (Čeněk) a Štěpán.

Valerian, šlechtic Římský, konal služby vojenské. Císař Decius roku 251. povýšil jej na obnovenou hodnost z doby republiky Římské, na hodnost censora.¹⁾ Když brzy potom císař i se synem, svým padl ve válce s Gothy, povolalo vojsko Treboniana Galla za císaře, kterýž učinil s Gothy nečestný mír, pro kterýž Emilius Emilianus, náměstek v Nyríi, proti němu povstal a vojsko do Italie vypravil. Císař Gallus rozkázal roku 253. Valerianovi, aby proti odbůjci Emiliovi se postavil. Valerian ochotně uposlechl, ale přišel pozdě, neboť vojsko

¹⁾ Censoři byli za republiky Římské dva vysocí úředníci, jenž občany Římské spisovali, je dle jmění na třídy rozvrhovali, na veřejná stavení: chrámy, mosty, pomníky, cesty a podobné dohlíželi, nad zachováním dobrých mravův v lidu bděli, a mnohá provinění trestali, zejména: nedbalé vychovávání dítek, lehkovážné hospodaření, přílišnou nádheru v šatstvu a t. d.

Emiliovo zhrozilo se pluků císařových a zavraždilo vůdce svého Emilia. Valerian pak jako muž opatrný, zkušený a zasloužilý povýšen byl na trůn císařský, neboť ho bylo Římanům potřeba, ješto Němci: Frankové, Alemanni, Gothové, říši odevšad ohrožovali, a Peršané do Syrie vpadli.

Starý Valerian zvolil sobě za spolucísaře svého zhrálého syna Galliena, vedl války nešťastné, musel roku 259. poddati se Peršanům, u nichžto byl deset roků až do smrti své vězněn a trýzněn.

Ovšem pak neštěstí to pokládati dlužno za trest Boží, jehož sobě císař Valerian zasloužil krutým pronásledováním křesťanů; neboť pravdivé jest národní pořekadlo naše: „Pán Bůh peče oplátky!“

Na počátku vlády své byl císař Valerian křesťanům přízniv; ale roku 257. počal je pronásledovati. Křesťané olupování byli o své učitele, duchovní pastýře, hlavně pak o biskupy, a nesměli se veřejně scházeti k bohoslužbám svým. Pak už kněží a biskupové, ba i ostatní křesťané bez ohledu na věk, na stav a na pohlaví byli tělesně trestáni, žalařováni, k těžkým pracem donucováni, ba také usmrcováni. *) Tím však přítulnost věrcův ku kněžím ještě více zruštila a evangelium rozneslo se vyhnanci křesťanskými i do takových krajin, kdež do té doby ještě bylo neznámo. Valerian tudíž počal nemilosrdněji proti křesťanům řádit, a vydal roku 258. nařízení, aby biskupové, kněží a jáhnové ihned bez okolků odpravovali se. Křesťané v důstojnostech stojící byli sesazeni, o statky olupováni, vypovídáni a usmrcováni.

Takou měrou stalo se, že papež Sixtus II., teprvé roku 257. na prestol svatého Petra povýšený, s dvěma jáhny a se čtyřmi podjáhny už dne 6. srpna 258 byl prvním mezi mnohými, jenž za císaře Valeriana oslaveni byli korunou mučnickou.

Svatý Sixtus byl rodem Atheňan. Stal se z pohanského mudrce vyznavačem Kristovým. Jak mile přísné nařízení císaře Valeriana proti křesťanům bylo vydáno, obžalovali pohané Sixta papeže, obviňující jej, že veřejně hlásá Krista Ježíše. Játého přivedli do pohanského chrámu Marsova, **) a hrozili mu

*) Sv. Štěpán, papež, dne 2. srpna. — **) Mars byl pohanům bohem války, jenž u Římanů po Jupiterovi nejvíce byl ctěn. Jemu ke cti křepčovali pohanští kněží v úplné zbroji.

smrtí, nebude-li modle té obětovati. Papež Sixtus, neuposlechnuv hanebného rozkazu toho, byl na smrt odsouzen. Když jej vedli na popraviště, potkal se s ním jeho arcijahen, svatý Vavřinec, kterýž hlasem úpěnlivým mluvil k němu: „Otče, kam pak jdeš bez syna svého? Svatý kněže, kam pospícháš bez služebníka svého?“ — Papež Sixtus potěšil jej a předpověděl mu i jeho brzkou smrt řka: „Já tě neopustím, synu můj! Tobě uchystán jest těžší boj pro víru Kristovu. Po třech dnech půjdeš za mnou — jahen za knězem. Zatím, máš-li co v pokladně, rozděl mezi chudé.“¹⁾

Sixtus papež usmrčen byl spolu s jahny: Felicissimem a Agapitem, a s podjahny: Januariem, Magnem, Vincenciem a Štěpánem. On sám pochován jest na hřbitově svatého Kalixta,²⁾ byv papežem jedenáct měsícův a dvanácte dnů, za kteréž doby vysvětil v prosinci 257 dva biskupy, čtyry kněze a sedm jahů. Jeho spolumučeníci na jiném hřbitově uloženi byli od křesťanů ku blahému odpočinku.

3. Svatí Justus (Pravoslav) a Pastor, rodní bratři, panicové, mučenici Alkalští.

Vladař Dacian vášnivě snažil se, aby ve všech zemích Římské říše provedl zákony císařův Diokleciana a Maximiana, aby zahubil křesťanství. S úmyslem tím přijel také do Komplutum³⁾ ve Španělsku. Strachem zachvěli se křesťané; toliko Justus a Pastor, pacholci, rodní bratři, nebáli se. Udavači brzo dali o tom zprávu Dacianovi, který, zahořev hněvem, dal je tajně trestati, aby veřejným vyznáním a vítězstvím pacholat víra křesťanská neutvrdila se tím více. Před mučením povzbuzovali se vzájemně stateční, mladí bratři Justus a Pastor ku statečnosti. Justus pravil: „Bratře, neboj se bolestí a nelekej

¹⁾ Sv. Vavřinec dne 10. srpna. — ²⁾ Jeden z největších mezi 43 prakřesťanskými hřbitovy města Říma jest hřbitov svatého Kalixta I., papeže a mučenka (od roku 217—222), jehož památka slaví se dne 14. října. — ³⁾ Complutum, starožitné město Karpentanův v Hispanii Tarrakonské, nyní Alcala de Henares, nedaleko Madridu, proslavené tiskárnou a univerzitou založenou roku 1499. od kardinála Ximena, jehož polyglotta tam vydaná sluje „biblí Komplutenskou.“

se meče! Za krátké utrpení dostaneme korunu radostí věčných.“ — Pastor odvětil: „Pro Jesu Krista ochotně položíme život. Nedáme se zvíklati ani láskou k rodičům, ani mladostí svou. Na nebesích prositi budeme Boha za své rodiče.“

Biřici žasnouce hlásili řeči ty Dacianovi, jenž je ihned odpraviti kázal za městem. Pacholci zmužile přijali ránu mečem dne 6. srpna roku 304.

Těla jejich byla na téměř místě pochována. Za let napotomných nad hrobem oslaveným povstal kostel ke cti Pánu Bohu a jim ku chvále.

4. Svatý Jakob, poustevník Amidský v Mesopotamii.

Za století šestého v Mesopotamii, zemi v přední Asii mezi řekami Eufratem a Tigrem, na poušti, den cesty od města Amidy vzdálené, žil v ouzké chatce poustevník Jakob, proslulý svatostí a znalostí věcí Božských. Obyvatelstvo z daleka široka scházívало se k němu, aby se dalo poučiti. Nad chatkou vzdělali mu jakousi střechu, aby poněkud chráněn byl před deštěm a nepohodou živelní. Jakob mnoho roků nábožně trávil v chatce té za vedra i za zimy; živil se pouze bylinami, když se byl dva i tři dny po sobě úplně postil.

Jednoho dne polodivoši Ethalité až u jeho chatky octli se, a vidouce ho, umínili sobě, že šípů svých zkusí na něm. Avšak s napnutým lukem jako přimrazení zůstali státi, až poustevník Jakob modlitbou uvolnil a propustil je k žádosti Kabada, krále Perského. Kabades, král Perský, když byl roku 502. učinil nájezd do Mesopotamie, kdy Amidy dobyl a vojsko císaře Anastasia porazil, dozvěděl se, co se přihodilo několika Ethalitům (Eftalitům)¹⁾, věrným žoldnům a odvážlivým válečníkům u poustevny Jakobovy. Pospíšil s komonstvem svým na místo, a vida Ethality přimražené a pak uvolněné, vyzval poustevníka, aby sobě vyžádal milost. Domníval se, že vyžádá sobě peníze. Svatý Jakob ale řekl: „Slib mi, králi, že mi daruješ každého, kdož za války této uteče se ke mně.“ — Král Kabades mu to

¹⁾ Eftalité, národ v Persii, vysvobodili krále Kabada z vězení, do něhož jej byla uvrhla šlechta Perská.

slbil a podepsal. Tou měrou zachováno na sta lidí, kteří k poustevníku svatému se utkali.

Dne 7. srpna.

I. Svatý Kajetán, zakladatel řádu Theatinův, obyčejně „Kajetánův.“

Svatý Kajetán narodil se roku 1480. ve Vičenze.¹⁾ Otec jeho, Kašpar, byl pánem na Tieně.²⁾ Jeho šlechtický rod dal už dříve výtečné muže Církvi i státu. Nábožná matka hned po křestu svatém obětovala Kajetana Bohu pod ochranou blahoslavené Marie Panny, a vychovávala jej bedlivě ve ctnostech křesťanských, zvláště pak v pokoře, v mírnosti a v čistotě mravní. Ctnostmi těmi chlapeček Kajetán tou měrou vynikal, že jej lidé už tenkrát nazývali „malým světcem.“ Největší zálibou měl Kajetánek v modlitbě. Netěšil se ho žádná dětská hra ani řeč jakákoli, nebyl-li Bůh její předmětem. Kajetán měl v lásce každého člověka, zvláště pak lidi chudé a nešťastné. Od mladosti toužil po dokonalosti mravní a po vzdělání vědeckém. Studoval v Padově,³⁾ a stal se ve svém 25. roce mistrem, doktorem práva církevního i občanského. Za toho času zemřel mu otec.

Dokonav učení své, odebral se Kajetán do Říma, aby tam ve skrytosti a vzdálen ode světa žil a Bohu sloužil. Ale brzy roznesla se pověst o jeho krásných vlastnostech, a tudíž jej papež Julius II. učinil svým protonotářem.⁴⁾

Maje na zřeteli napomenutí svatého Pavla: „Kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl,“ I. Kor. 10, 12., přidružil se protonotář Kajetán ku bratrstvu lásky Boží,

¹⁾ Vicenza, hlavní město Italské provincie téhož jména v Benátsku na železně dráze Lombardsko-Benátské. — ²⁾ Tienne, město v Benátsku v provincii Vicenzské. — ³⁾ Padova, německy Padua, město v Benátsku, má 96 kostelů, z nichž nejkrásnější jest chrám biskupský a františkánský kostel svatého Antonína Padovanského. — ⁴⁾ Protonotář papežský, také kancléř zvaný, býval v čele notářův, jenž zapisovali všeliké důležité věci Církve se týkající. Název a odznaky hodnosti protonotářské uděluje papež také mimo Řím mužům o Církev zasloužilým.

svítil členům bratrstva toho světlem vznešených příkladů svých, a konečně dal se vysvětit na kněžství.

Po smrti papeže Julia II. vzdal se Kajetan úřadu svého při dvoře papežském, a pochovav i matku svou, navrátil se do Vičency, aby se věnoval pobožnosti a skutkům lásky; jmenovitě pak horlivě sloužil v nemocnicích těm ubožákům, jichžto se lidé obyčejně nejvíce štítívají.

Jeho zpovědník, Dominikán Jan Křestitel z Kremy,¹⁾ přiměl Kajetana k tomu, aby usadiv se v Benátkách,²⁾ působil svým příkladem k napravení mravů. Později však poslal jej do Říma, kdežto se Kajetan ještě úžeji sloučil s bratrstvem lásky Boží, jež mělo výhradně toliko členy vzácné. O blahodárném působení Kajetana nejlépe svědčí jména jemu dávaná v Benátkách, ve Vičenze a v Římě; nazývali jej „Lovcem duší, Serafem u oltáře a apoštolem na kazatelně.“

Toho času najisto umínil sobě Kajetan, že bude pracovati o napravování mravů v Církvi Páně, a o odklizení patrných nepřislušností. Tento úmysl svůj přede vším vyjevil Janu Petru Karaffovi, obyčejně Chieti zvanému, biskupu v Teatě, městě království Neapolského, který se také již obíral s napravováním kázně církevní v biskupství svém. Biskup Jan Petr Karaffa, jenž požíval veliké důvěry papežův Lva X., Adriana VI. a Klémenta VII., stal se také členem bratrstva lásky Boží v Římě, a mnil vstoupiti do řádu Kamaldulensův. Z toho však zradil jej Kajetan, aby raději jako biskup s ním pracoval o polepšení mravův kleslých. K tomu konci spojili se oba s Pavlem Konsiglieri'm a Bonifaciem z Kollé,³⁾ jenž byli také spoluoudy řečeného bratrstva. Tito čtyři mužové založili roku 1524. řád Theatinův, jež papež Klément VII. téhož roku potvrdil, dovoliv jim, aby učinili tři slibův řeholných, aby sepsali přiměřené stanovy, aby sobě na tři roky volili vrchníka

¹⁾ Crema, biskupské město v Lombardii nad řekou Serio, založeno bylo roku 570. od nprchlíků Longobardských pod jmenem Forum Diuguntorum. — ²⁾ Benátky, u Jihoslovanů Mletky, něm. Venedig, krásné město stavěné na 136 ostrovích, tak že 370 mostů různé ty ostrovy spojuje. — ³⁾ Colle di Val d' Elsa, Toskánské město nad řekou Elson, sídlo biskupské.

svého a přijímali nové členy, kteříž měli žítí pouze toliko z almužen, za kteréž by však neprosili, ale kteréž by jim dobrovolně dávány byly. Na den povýšení svatého kříže, dne 14. září, učinili slavné sliby řeholné a zvolili sobě Petra Karaffu za vrchníka, jenž povolením papežským podržel název biskupa z Theaty, odkud také jméno řádu toho „Theatinův.“ Na poli Marsové měl Bonifacius z Kolle svůj dům, do něhož se přestěhovali ku společnému životu zbožnému a činnému.

K vůli chudobě apoštolské odřekli se každého majetku i příjmu, a žili toliko z almužen bez prošení zasílaných. Slavnějšími službami Božími, jádrným kázáním slova Božského a rázným ubjžením všelikého bludn nabyli Theatinové brzo zasloužené vážnosti. Roku 1525. bylo jich dvanáct. Karaffa napsal jim první stanovy. Usnesli se, že pro nedostatečnost posavadního domu přestěhují se na horu Pincio.

Když se bylo vojsko císaře Karla V. zmocnilo Říma, kněží Theatiné přispívali všude útěchou a úlevou v nastalé nouzi. Vojáci po kořisti slídící vedrali se i do jejich domu, a trýznili svatého Kajetana a Petra biskupa z Theaty, domnívajíce se, že jsou bohatí; nechtěli věřiti, že sami praničeho nemají. I uvěznění byli za tou příčinou. Když pak je zase na svobodu propustili, odešli s jediným majetkem svým, s breviářem, do Benátek, kdežto řád Theatinův měl takofka druhý svůj počátek.

Roku 1527. místo Karaffy byl Kajetán zvolen za vrchníka na tři roky, a po něm opět Karaffa. Tenkráté Kajetana poslali do Verony, aby tamějšího biskupa podporoval v napravování mravův a kázně církevní. Léta Páně 1533. měli už druhý dům v Neapoli, jehož vrchníkem stal se Kajetán.

Když pak roku 1536. Karaffa byl za kardinála zvolen, řád Theatinův pod jeho ochranou tím skvěleji rozvíjel se. Papež Sixtus V. naporučil roku 1538., aby Theatiné jako jiní řeholníci měli svého generála, jehož by všickni poslušni byli, a odevzdal Karaffovi znova správu biskupství Theatského, aby tím více činiti mohl pro nápravu kázně církevní v kněžstvu i v lidu.

Léta Páně 1547. Kajetán dne 7. srpna v Neapoli zemřel. Když mu lékaři radili, aby už neležel na prkně, ale pohodlnějšího lůžka sobě popřál, odpověděl jim: „Spasitel můj umřel na

kříži; nechte mne umřítí na popeli!“ I dal se položití na roucho kajicí posypané popelem, a tam klidně skončil, přijav za nejvšelejší pobožnosti svatě svátosti.

Z přemnohých zázraků, jež vykonal Bůh k jeho přímlově, stůj zde jeden jediný. Jednomu z jeho bratří řeholných měli lékaři uříznouti bolavou nohu. Kajetán je prosil, aby sečkali ještě den. U večer díval se mu na ránu, polsbil, poznamenal ji znamením kříže, napomenul nemocného k důvěře v Boha, a modlil se celou noc. Ráno přišli lékaři a shledali, že noha jest úplně zdráva.

Papež Urban VIII. prohlásil Kajetána 1629 za blahoslaveného, a Klément X. 1669 za svatého. Město Neapolské pak zvolilo jej sobě za patrona.

Řád Theatinův největšího rozkvětu svého došel, kdy kardinal a biskup Karaffa po smrti Marcela II. 1555 na prestol papežský povýšen jest byl pod jménem Pavla IV.

V Ostruhové ulici na Malé Straně Pražské býval také klášter Kajetánský, kterýž roku 1783. zrušen a soukromníkům prodán byl. Klášterní kostel, vystavěný v pěkném vlaském slohu do kříže v letech 1691—1717, má na oltáři výtečné alabastrové sochy a obraz od Rainera. Na třech pobočných mramorových oltářích jsou obrazy od Martina Altomonte (svatý Filip Nerejský a svatý Ondřej Avellinský), od Halvaxe (svatá rodina), a od Rothmayera (svatý Kajetán). Nyní v kostele tom působí „Shromáždění nejsvětějšího Vykupitele.“

2. Svatý Donat, biskup Arezský, mučeník.

Svatý Donat, jehož rodiče pro víru křesťanskou usmrćeni byli, přišel do města Arezza v Etrurii,¹⁾ stal se tam biskupem, důvěrně obcoval a zázraky konal s mnichem svatým Hilarinem.²⁾

Za vlády Římského císaře Juliana Odpadlíka rozkázal císařský náměstek Kvadratian biskupovi Donatu, aby uctil modly pohanské. Donat nevolil dopustiti se hnusné té nepra-

¹⁾ Etruria (později Tuscia, řecky Tyrrhenia) jmenovala se za starých dob střední Itálie (dřívejší Toskana a země papežská na pravém břehu Tíbery). Jedno z nejznamenitějších měst Etrurie bylo Arretium, nyní Arezzo.—
²⁾ Svatý Hilarin dne 16. července.

vosti, byl ukrutně mučen a mečem stat. Tělo jeho křesťané uctivě pochovali nedaleko města Arezza.

Kdo byl císař Julian Odpadlík, za jehož panování znova i krev křesťanská tekla? — Církev Kristova vítězně přestála třístaletý krvavý boj s pohanstvem. Avšak i po Konstantinu Velikém byla ještě mocná strana v říši Římské, ježto lnula k modloslužbě. Zvláště ve stavech vzácnějších měla strana ta přívržence své. V čelo této strany postavil se Julian, syn Julia Konstancia, jenž byl nevlastním bratrem Konstantina Velikého.

Roku 337. vojsko v Cařihradě povraždilo příbuzné císaře Konstancia. Julianův otec, Julius Konstancius, bratří, sestry a pokrevní přátelé zahynuli; jenom Julian šestiletý a jeho bratr Gallus pro svůj útlý věk byli na živě zachováni. Julian žil na statku matky už dříve zemřelé pod dozorem starého služebníka Mardonía, jenž ho učil zpěvům Homérovým. Od 10. do 13. roku chodil Julian do školy v Cařihradě. Tam tajný pohan Nikoklés vykládal mu zase Homéra. Julian vynikal v učení tou měrou, že se veřejně mluvilo o něm a o bratrovi. Proto poslal je císař do zámku Macellum v Kapadocii, kdežto byli přísně chováni a po křesťansku cvičeni. Tím nadaný Julian ještě více odvracel se od křesťanství a tajně pídil se po rukopisech pohanských básníků a mudrců. Zášť, v nížto měl strýce, císaře Konstancia, přešla na křesťanské náboženství. Julian byl už polovičným pohanem, když v 19. roce svém ze zajetí směl se navrátiti do společnosti lidské.

Roku 350. povolal císař oba bratry ku dvoru svému. Galla učinil spoluvladařem, a Julianovi dovolil, aby v Cařihradě oddal se dalším studiím. Jenom řečníka Libania nesměl slyšeti. Když pak Konstancius roku 351. válčiti musel v zemích Západních s odbojníkem Magnenciem, poslal Juliana do Nikomedie v Bithynii, kamž byl už dříve onen Libanius prchl. Julian zaopatřil sobě spisy Libaniovy, a spřátelil se brzy s čelnými muži strany pohanské. Roku 354. Gallus pro špatné úřadování a domnělé spiknutí byl smrtí potrestán, a Julian toliko přímluvou císařovny Eusebie zachráněn a do Athen, sídla tajného pohanství, poslán. Avšak už po šesti měsících byl nazpět povolán a v listopadu 355 jako César (spoluvladař císařův) do

Galie vypraven. Šest roků vládl tam Julian, upokojil Galii, spravedlivým řízením naklonil sobě lid, a vítěznými válkami vojsko. Za noci málo spával, ale mnoho čtával v pohanských mudrcích, básnících a řečnících. Čím více zrůstala jeho sláva, tím více zmáhala se řevnivost císařova. Roku 360. měl Julian nejlepší vojsko z Galie do Východních zemí proti Peršanům poslati. Marně činil Julian námitky. Vojsko se vzbouřilo a povolalo Juliana v Paříži za císaře. Konstancius chtěl jej pokořiti výpravou válečnou. Julian z jara 361 táhl s vojskem svým na východ, v Athénách dal otevřítí chrámy pohanské, a vyzval svět, aby následoval jej. Toho času Konstancius zemřel, a Julian stal se jediným pánem říše Římské.

Hlavní snahou jeho bylo obnovení pohanské modloslužby. Nezdědka obětoval 100 býků najednou; v paláci svém zřídil Heliovi (Slunci) zvláštní kaplu; zahrady a pokoje ozdobil sochami bůžkův; nazval se nejvyšším knězem; osobně přinášel dříví na oltář a rozfukoval oheň; zabíjel obětní zvířata, a z vnitřností jejich oznamoval vůli bohův. Pohanství, jež k novému životu křísil, dal zřízení vzaté z Církvě křesťanské. Násilím nemínil křesťanství hubiti, ale pohanství zveleboval dávanými dary a hodnostmi. Roku 362. rozkázal, aby statky Konstantinem Velikým kostelům přirknuté obcím se navrátily, zbořené chrámy pohanské aby se obnovily a práva kněžstvu křesťanskému aby odejmuta byla. Křesťané nesměli veřejně vyučovati a jen ve školách pohanských mohli mladší z rodin vzácnějších vzdělání svého nabývati. Navzdor Církvě Kristově vyzval židy, kterýmž byl daně zmírnil, aby znova vystavěli chrám Jerusalemský. Avšak zemětřesení a oheň jim kazily dílo. Ješto však úředníci věděli, že císaři zalíbiti se mohou horlivým šířením modloslužby, tudíž ovšem nescházelo ani utiskování, ba ani krvavé pronásledování křesťanův věrných a statečných. Julian sám zajisté byl by se stal krutým pronásledovatelem Církvě, kdyby se byl šťastně navrátil z války Perské. Avšak v měsíci červnu 363 učinilo kopí nepřátelské konec nectnému životu jeho.

3. Svatá Afra, její matka Hilaria, a tři služebných: Digna, Eunomia a Eutropia, mučenicice.

V Augšpurku ¹⁾ usadila se Hilaria, pohanka z Cypru ²⁾ přišla, na konci třetího století. Ustanovila dceru svou Afru pro necudnou službu bohyně Venuše, a k tomu konci vyučila ji spřisobným svůdnickým. Afra s třemi služkami: Dignou, Eunomií a Eutropií, žila prostopázně, domnívajíce se, že tím bohyni Venuši milou prokazuje službu.

Toho času svatý Narcis a jahen Felix utkajíce ze Španěl před krutým pronásledováním Dioklecianovým, v Augšpurku řízením Božím vešli do domu Afry pohanky, kteráž je přívětivě uvítala a pohostila. Vidouc, kterak biskup Narcis před jídlem se modlí a zpívá, podivila se a zvolala: „Pane, nehodna jsem návštěvy tvé!“ — Svatý biskup je těšil řka: „Kristus přišel, aby spasil hříšníky kající. Uvěříš-li, budeš pokřtěna, a hříchové tvoji odpustí se tobě.“

Afra řeč tu vypravovala služkám svým a radila se s nimi. Služky jí odvětily: „Za tebou, velitelkou svou, kráčely jsme v nepravostech, s tebou žádostivy jsme odpuštění hříchů.“ Afra i služebné děvečky ztrávily celou noc s Narcisem a Felixem, jenž se modlili a zpívali žalmy.

Pohané přístího dne hledali muže jim podezřelé. Ale Afra je skryla, odešla k matce Hilarii, oznámila jí celou tu událost a prosila, aby muže křesťany přijala do domu svého. Hilaria zaradovala se a pravila: „Ó kéž bych i já stala se křesťankou a dosáhla odpuštění hříchů!“

Za tmavé noci Afra dovedla Narcisa a Felixe k mateři své. Narcis během sedmi dnů vyučil je víře křesťanské a dne osmého všechny pokřestil.

Kající a nábožné obcování křesťanek těch bylo brzo vyzrazeno a soudci Gájovi oznámeno. Gájus předvolal a vyzýval Afru, aby obětovala bohům. — Afra: „Lituji hříchův, jichžto

¹⁾ Augsburg, lat. Augusta Vindelicorum, druhdy svobodné říšské město v Švábsku, nyní město Bavorské. — ²⁾ Cyprus (turecky Kibris, řecky Kypros) ostrov ve východní části moře Středozemního, deset mil od břehů Maloasijských vzdálený, přešel kongressem Berlínským od Turků na Angličany roku 1878.

jsem se dopouštěla, neznajíc Boha pravého; nikdy více nebudu modlám obětovati.“ — Gájus: „Tyť jsi nevěstkou, a proto nemůžeš býti křesťankou.“ — Afra: „Kristus, Pán můj, odpouštěl hříchy veřejným hříšnicem a celníkům. On milosrdně i mne přijal na milost.“ — Gájus: „Oběťuj bohům, aby tě spasenu učinili.“ — Afra: „Spásou mou jest Kristus, který na kříži odpustil lotru kajícímu!“ — Gájus: „Oběťuj, sice tě dám za živa upáliti!“ — Afra: „Nechť trpí tělo hříšné; duši svou nikdy více nepošpiním ani modloslužbou, ani hříchem jakýmkoliv.“

Gájus vida, že ji nezvklá ve víře, odsoudil ji na hranici.

Katané odvedli Afru na ostrůvek řeky Lechu, přivázali ji ke stromu a složili kolem ní hranici. Afra hlasitě litovala hříchů svých a poručila se do milosrdenství Božšho. Jak mile dříví zapálili, děkovala Bohu a v plamenech odevzdala Bohu duši svou dne 7. srpna léta Páně 304.

Kati odešli. Služky Affiny: Digna, Eunomia a Eutropia s matkou Hilaríí tělo nespálené odnesly a pochovaly v rodinné hrobce u Augšpurku. U hrobu toho modlila se Hilaria s děvčkami. Gájus dozvědév se o tom, rozkázal, aby žoldněři ve hrobce složili suché dříví, zapálili je a dvěře za sebou zavřeli. Takovým způsobem i tyto čtyry křesťanky byly pro Krista za živa upáleny.

Svatá Afra vzývá se jako přední mučenice Bavorská a patronka města Augšpurku. Tělo její v úctě chová se v kostele jí a svatému Oldřichu (Udalrichu, Ulrichu) ke cti zasvěceném.¹⁾ Básník Venancius Fortunatus, biskup Poitierský, už v šestém století napsal v básni o svatém Martinu: „Putuješ-li do Augšpurku (do Augusty), tam ctíti budeš kosti svaté Afry.“

Roku 1804. ostatky svaté mučenice Afry v drahocenné schránce slavně uložily se na oltáři.

Biskup Narcis a jahen Felix vrátili se do vlasti své, kde podstoupili mučenickou smrt. Památka jejich v Církví Páně připadá na den 18. měsíce března.

¹⁾ Svatý Oldřich dne 4. července.

4. Svatý Viktricius, biskup Rouenský.

Svatý Viktricius, rodem z Britanie, byl jako jeho přítel, svatý Martin Tourský, vojínem, a přijal křest. Aby mohl Kristu Páně bez překážky sloužiti, žádal za propuštěnou z vojska. Setník dal jej bičovati a rozkázal, aby byl sťat. Avšak okovy spadly svatému Viktriciovi na zem, a kat, jenž jej měl odpraviti, oslepl. Za tou příčinou mnoho pohanů uvěřilo v Krista Boha. Proto nazývá jej přítel jeho svatý Paulin z Noly „živým mučenkem.“

Osmnáctý list svatého Paulina jest hlavním pramenem životopisu svatého Viktricia, který se v Toursu (Túru) se svatým Martinem seznámil a sprátelil. Když pak oba tito přátelé ve Vienně zdržovali se, poznal Paulin Viktricia okolo roku 390. Viktricius byl osmým biskupem Rouenským.¹⁾ Hlásal víru křesťanskou pohanům na březích řeky Skaldy, kde o čtyřicet roků později věrověst Evergist Kolínský byl od nevěrců zavražděn.

Roku 394. putoval Viktricius do Anglie, kamž jej pozvali biskupové, aby zjednal mír s bludaři Pelagiany. Roku 403. cestoval do Říma k papeži Innocenciovi I., aby se ospravedlnil z nařknutí bludného učení. Svatý Paulin, dovědév se, že Viktricius v Římě prodlévá, litoval ho pro nařknutí a povzbudil jej ku stálosti v pravé víře.²⁾

Svatý Viktricius zemřel okolo roku 408., a zůstavil po sobě knihu: „Chvála svatých,“³⁾ pojednání učené, v němžto překrásně mluvil o ostatcích svatých.

5. Svatý Donát, biskup Besançonský.

Na konci šestého a na počátku sedmého století žil v krajině mezi Alpami a pohořím Jurským vévoda Valdeleu s manželkou Flavii šťastně, ale manželství jejich bylo bezdětné. Jak mile uslyšeli o svatém Kolumbanovi,⁴⁾ odebrali se k němu do

¹⁾ Rouen (Ruan), lat. Rothomagus, hlavní město franc. depart. Dolnosekvanckého na pravém břehu Sekvany. — ²⁾ Paulin. epist. 37. — ³⁾ De laude Sanctorum. — ⁴⁾ Svatý Kolumban, opat, dne 21. listopada.

kláštera Luxeuilského (Lyseljského), a prosili ho, aby jim u Boha vyžádal potomky. Kolumban slíbil jim, že vyhová prosbě jejich, zavážou-li se, že narozence svého zasvěťí Bohu, on sám pak že mu bude k motrem. Rodiče mileradi svolili, a brzo octnula se Flavia v požehnaném stavu.

Chlapečka narozeného přinesli do Luxeuilu, a Kolumban dal mu na křtu svatém jméno Donátus, to jest: Darovaný (od Boha). Prvního vychování dostalo se Donátovi v domě otcovském. Ale záhy dán byl do kláštera Luxeuilského, kde pod správou Kolumbanovou tak sobě zamíloval život klášterní, že nevolil už více navrátiti se do světa ani tehdy, když Kolumban od císaře Theodoricha II. ze země byl vypovězen.

Později zemřel biskup Besançonský,¹⁾ Protadius. Duhovenstvo s veškerým lidem jednohlasně zvolilo Donáta za jeho nástupce roku 624. K nábožnému biskupovi Donátu odevšad valili se zástupové pro požehnání, potěchu a radu; osvědčovali se Donát býti pomocníkem každému, zvláště pak chudině.

V sídle biskupském, v Besançonu, svatý Donát založil klášter svatého Pavla pro mnichy řádu svatého Benedikta, a sám i jako biskup živ byl po mnišsku.

Po smrti vévody Valdelena založila vdova Flavia za pomoci syna Donáta v témž městě klášter pro jeptišky ke cti blahoslavené Panně, do něhož i sama vstoupila s mladší dcerou Sirudou, a v něm až do smrti blažené Bohu sloužila. Biskup Donát k žádosti jeptišek sestavil řeholu přísnou na základě pravidel svatého Cesaria, Benedikta a Kolumbana, a sepsal také „napomenutí bratřím svatého Pavla a Štěpána.“

Svatý Donát zemřel po roce 656.

Výroční památka jeho svěťí se v biskupství Besançonském dne 7. srpna.

6. Svatý Donacian, biskup Chalonský.

Svatý Donacian, jahan a spolupracovník prvního biskupa Chalonského (Šalónského), svatého Memmia,²⁾ byl také následníkem jeho na Chalonském prestolu biskupském. Donacian úsi-

¹⁾ Besançon (Besanzón), staré Vesantio, hlavní město franc. depart. Doubs. — ²⁾ Svatý Memmius dne 5. srpna.

lovně pracoval po boku svatému Memmiovii biskupu. Když pak Memmius odebral se do říše nebeské, Donacian už téměř stoletý vzal na sebe správu biskupství Chalonského, a utvrzoval věřící v samospasném učení i ve svatých ctnostech až do té chvíle, kdy klidnou smrtí světce dokonal záslužný běh života svého za čtvrtého století. Léta Páně 346. byl Donacian na církevním sněmu v Kolíně nad Rýnem.

7. Svatý Donát, arcijahen Imolský.

Svatý Donát za pátého století narodil se v Imole,¹⁾ když tam byl biskupem svatý Projekt, jenž se účastnil církevního sněmu Efeského roku 431. Týž biskup posvětil Donáta za arcijahna, v kterémžto úřadě Donát tak se proslavil, že hned po smrti své byl netoliko za svatého pokládán, ale od měšťanů Imolských za patrona prohlášen. Ostatky svatého Donáta v uctivosti chovají se ve schránce umístěné v oltáři blahoslavené Marie Panny v biskupském chrámě. Výroční den šťastné smrti jeho slaví se v Imole dne 7. srpna.

8. Blahoslavený Jordan, Benediktin Padovský.

Blahoslavený Jordan ze slavného Ífalského rodu Forzatův, muž nábožný a učený, převor Benediktinského kláštera v Padově,²⁾ byl takovou moudrostí od Boha obdařen, že měšťanstvo Padovské za té doby bouřlivé u něho rady pohledávalo. V radě samostatného města Padovy měl převor Jordan místo čelné a slovo rozhodné.

Od časův císaře Oty I. (936—973) došla Padova úplné svobody, a spravovala se úřady z měšťanův volenými, v jichžto čele stávali dříve dva konsulové, později tři radové občanstvu odpovědní. Roku 1175. postaven v čelo správy městské poprvé

¹⁾ Imola, staré Forocornelium, okresní město Italské v Emilii, provincii Bologneské, na cestě z Bologny do Faenzy u řeky Santerna, sídlo biskupa. Vinný kámen tam vyráběný znám jest v obchodě pod jménem „Tartaro di Bologna.“ — ²⁾ Padova, staré Patavium, něm. Padua, město v Benátsku Italském na řece Bachiglione s památným františkánským chrámem svatého Antonína Padovana.

podesta (mocnár), který však už roku příštího svržen a na jeho místo dva konsulové postaveni. To se několikráte opakovalo za let následných proti podestům libovolně vládnoucím, jimiž byli zvláště mužové z rodu Romano, nad kteréž jmenovitě Ezzelino III. vynikal svou ukrutností.

Ezzelino III., přjmím „Divoký,“ nastoupil roku 1215., stal se vůdcem Gibelinů, spojil se s císařem Bedřichem II., a zmocnil se nadvlády ve Veroně, ve Vičenze, v Padově a v Bresčii. Teprvé roku 1259. papež Alexander IV. vysvobodil města ta z rukou ukrutníka Ezzelina III. výpravou křížáckou.

Za těch zmatků, samostatnosti a blahobytu města nebezpečných, převor Jordan radil měšťanstvu, aby zvolilo ze sebe šestnáct čelných mužů, jimž by svěřila se všechna správa a péče v příčině nepřátel vniterných nebo zevnějších. Na kopci Merulském u Padovy zařídil tábor pevný, jehož zbytky doposud ukazují se. Avšak šestnáctičlenná rada Padovská dala se obelstít, a vydala město pod jménem císaře Bedřicha II. ukrutnému Ezzelinovi, jak dříve praveno.

Ezzelino z náměstka císařova brzo stal se samovládce, a hned povolal k sobě převora Jordana. Neohrožený převor, šlechtný vlastenec, ač věděl, že mu nepřitelem jest Ezzelino, uspořádal věci klášterské a neprchl, nébrž dostavil se k němu. Ezzelino dal jej od žoldnéřů Saracenských, jež měl ve službě vojenské, polapiti a do pevného hradu Treviského¹⁾ odvesti. Tam převor Jordan tak dlouho tuze žalařován byl, až jej císař Bedřich propustil, a Bertholdovi, patriarchovi Akvilejskému, odevzdal, aby jej v klášteře mniši měli pod stráž svou.

V klášteře tom Jordan dlouho vyznamenával se podivuhodnou trpělivostí, postem tuhým a modlitbou horlivou. Později tajně odebral se do Benátek Italských, a tam svatě dokonil život svůj roku 1248.

Jak mile pak vlast z moci ukrutného Ezzelina byla vysvobozena, vděční rodáci tělo svatého Jordana do Padovy slavně

¹⁾ Treviso, Trevigi, starověké Trapisium, nyní hlavní město Italské provincie Treviské v Benátsku na splavné řece Sile.

přenesli a v Benediktinském chrámu uložili, kde výroční den smrti jeho slavně světi se.

Blahoslavený Jordan byl zakladatelem dvou klášterů Benediktinských v Padově, pro mnichy a pro jeptišky.

9. Svatý Vincenc (Čeněk), Minorita Akvilský.

V klášteře svatého Juliana nedaleko Akvily ¹⁾ dne 7. srpna 1504 zemřel bratr neknež Vincenc, obohativ se ctnostmi skvělými. Vzorna byla jeho pokora, zdrželivost, trpělivost v práci i ve snášení všelikých křivd, a horlivost na modlitbách, jimžto věnoval téměř celé noci. Bůh propůjčil mu dar prorocký, který se osvědčil mimo jiné událostí následnou. Král Ferdinand Neapolský zdráhal se platiti povinnou daň komoře apoštolské, a strojil válečnou výpravu proti papeži Innocenciovi VIII. (1488—1492). Dříve však otázal se bratra Vincence, zvítězí-li ve válce té? Vincenc odpověděl: „Nikoli; proto nejlépe poradíš sobě, nebudeš-li válčiti s papežem.“ Avšak král nedbaje výstrahy té, oblehl Řím. Papež učinil s ním mír, ale král Ferdinand nedodržel výminky míru toho; proto vyobcoval jej papež z Církve a nabídl království Neapolské francouzskému králi Karlu VIII. Teprve potom, když Karel VIII. chystal se do Neapolska s vojskem, uspokojil Ferdinand papeže. Tomu se mohl vyhnouti, kdyby byl uposlechl rady bratra Vincence.

Bratr Vincenc byl už 14 roků pochován, když hrob jeho otevřen a tělo neporušené shledáno. Proto přeložilo se do rakve krystalové a ořechové, a přeneslo se do kostela. Obrazy, dary obětované a zápisy v klášterním kostele tom hlásají zázraky, jimiž Bůh oslavil služebníka Svého.

Neděle XI. po Svatém Duchu.

Mar. 7, 81—87.

Na Svých spásitelských cestách po vlasti milé „Pán Ježíš vyšel z končin Týrských a přišel skrze Sidon k moři Galilej-

¹⁾ Akvila, hlavní město provincie Abruzzo ulteriore II. v Neapolsku zbudované Bedřichem II. ze zřícenin starého Amiterna roku 1240.

skému prostředkem krajin Desítiměstí.¹⁾ I přivedli Mu hluchoněmého a prosili, aby na něj ruku vložil.* Mar. 7, 31. 32. Od narození hluchoněmý, není-li způsobem umělým a pracným vyučen a vychován, jest žalostným obrazem největší bídy lidské na světě. Nemaje sluchu, vypěstován býti nemůže slovem živým pro život, nemůže učiněn býti užitečným, šťastným oudem společnosti lidské; nemůže přijíti k dokonalému poznání sebe, Pána Boha Stvořitele a Vykupitele i Spasitele svého a Jeho svaté vůle. Maje oči zdravé a otevřené přece jakoby slepě pohlíží na velebnou přírodu, dšlo všemohoucnosti Božské, poněvadž pro nedostatek sluchu a řeči rozum jeho nemůže osvětován býti zjevenou pravdou náboženskou. Nevyučení a nevychovaný hluchoněmý vzbuzuje útrpnost v každém citlivém člověku.

Z útrpnosti a soustrasti přivedli známí a příbuzní hluchoněmého ke Kristu Pánu a prosili Ho, aby jej uzdravil, vloživ ruku na něj. Pán Ježíš, jenž byl učil: „Proste, a bude vám dáno,* Luk. 11, 9., ochotně vyslyšel prosících a smiloval se nad hluchoněmým. „Pojav jej soukromí ven ze zástupu, vložil prsty Svě v uši jeho, a plivnuv, dotekl se jazyka jeho, a vzezřev k nebi povzdechl a řekl jemu: „Effeta, to jest: Otevři se.* Mar. 7, 33. 34.

Proč pojal Pán Ježíš hluchoněmého soukromí ven ze zástupů? Proč jej neuzdravil, jak činíval jiným nemocným, uprostřed zástupu? — Ukázati chtěl nám Pán, že světa, Bohu Kristu se protivícího, vzdalovati se a s Kristem obcovati musí, kdožkoli dojíti sobě žádá spásy od Krista. Jmenovitě pak za věku našeho běda každému, kdož bezstarostně a lehkovážně pouští se do proudu života světáckého, zapomínaje na Boha a na povolání své. Duch časový, duch světácký, kterýž libuje sobě výhradně toliko ve smyslnosti a tělesnosti, brzo nčiní jej hluchým i němým ve věcech nadzemských a Božských, učiní jej tvorem nejbídnějším a politování nejhodnějším. Naopak ale blažen člověk ten, koho Bůh povolává a kdo se povolati dá ze světa hříšného k pokání a k obcování s Kristem.

¹⁾ Desítiměstí — Dekapolis, spolek desíti měst pod přímou vládou Římskou, požívajících mimořádných výhod. Všechna ta města, ať na Skytopolis, byla na východní straně Jordánu, a náležela do krajiny Perey. Jména jejich jsou: Damask, Filadelfia, Rafana, Skytopolis, Gaddara, Hippon, Dion, Pella, Gerasa a Kanatha.

Mimo to Pán Ježíš vším tím, co zevnějšího činil při uzdravení hluchoněmého, směřoval k tomu, aby probudil a utužil důvěru jeho. Hluchoněmý, nemoha slova Kristova slyšeti, mohl jenom znameními a posunky dovědět se o tom, o čem se jednalo. Proto Pán Ježíš „vložit prsty Své v uši jeho.“ Prst a ruka jest znak moci, a tudíž Pán Ježíš vložím prstů Svých v uši hluchoněmého naznačil, že mrtvé údy všemocnou rukou Jeho oživy, to jest: že mrtvé údy všemocnou rukou Jeho pozbyly hluchoty a nabyly sluchu. Proto Pán Ježíš „plivnuv, dotekl se jazyka jeho,“ to jest: omočiv prsty Své na jazyku Svém, dotekl se jazyka hluchoněmého, aby užívaje podkladu a obrazu přirozeného, osvědčil Božskou nadpřirozenost divu a zázraku Svého. Potom „vzezřel k nebi,“ aby naznačil, že všeliká moc přichází člověku výhradně toliko od Boha Pána nebeského, a „povzdech“ srdečnou soustrastí s celou povahou člověčenstva, která se Mu na hluchoněmém představovala ve všestranné zašlosti a ztracenosti své. Konečně pak zvolal: „Effeta,“ to jest: „Otevři se!“ Rozkazem tím prokázal se býti Kristus „Pánem přírody,“ Jehož poslouchati povinen jest člověk a každý jeho oud nejinak než ostatní tvorové v přírodě; tito ovšem nevědomky, člověk pak dobrovolně, má-li záslužna býti poslušnost jeho.

Kteraký byl následek rozkazu Kristova? Svatý evangelista krátce ho vypisuje řka: „A hned otevřeny jsou uši jeho, a rozvázn jest svazek jazyka jeho, i mluvil právě.“ Mar. 7, 35. Ten, kterýž na počátku řekl: „Buď světlo,“ a učiněno jest světlo: I. Mojž. 1, 3., i tentokráte pravil: „Effeta,“ to jest: „Otevři se,“ a tudíž arciž ku všemohoucímu slovu Jeho musely se otevřít uši od narození hluchého, musel se rozváznati svazek jazyka od narození němého, a ten, jenž byl od narození hluchoněmým, ihned slyšel a mluvil právě, dobře, náležitě a dokonale.

Zatím se byl zástup přiblížil až k Pánu Ježíši, aby lépe viděl zázrak vykonaný. „I přikázal jim Pán, aby žádnému nepravili.“ Ale vděční zástupové, „čím více jim přikazoval, tím více ohlašovali, a tím více divili se řkouce: Dobře všecky věci učinil, i hluchým rozkázal slyšeti, i němým mluvit.“ Mar. 7, 36. 37. Poznat lid přítomný, čehož nevolili poznati zákonníci židovští, že se tu vyplnilo proroctví Isaiášovo: „Bůh sám

přijde a spasí vás. Tehdáž rozvázán bude jazyk němých.“ Isai. 35, 4—6.

V onom člověku hluchoněmém zrcadlí a spatřuje se veškero člověčenstvo, kteréž následkem hříchu prvotního čili dědičného více kloní se ku zlému než k dobrému, hlouše chová se ke slovu Božímu a němě k ohlašování slávy Boží, pokud všemocná milost Božská nevyлéčí a neuzdraví je v obém směru. Prosme za vyléčení to a za uzdravení, abychom ve smyslu duchovním přestali býti hluchými a němými — abychom ochotně slovo Boží slyšeli a slávu Boží ohlašovali, mluvíce právě.

Dne 8. srpna.

I. Svatí Cyriak, Largus a Smaragd, mučéníci Římsíi.

Opatrný, odvážlivý a statečný vojevůdce Dioklecian roku 284. od vojska zvolen byl za císaře Římského. Roku 286. učinil svého přítele a soudruha vojenského, Maximiana, svým spolucísařem, aby rozsáhlé země říše své dovedl snadněji spravovati. Sídelním městem Maximianovým byl Milán. Dioklecian sám byl povahy mírné a dobrotivé; Maximian však byl muž surový a nepřítel křesťanův. Maximian chtěl zbudovati pomník vděčnosti své k císaři Dioklecianovi, a tudíž dal vystavěti nádherné „lázně Dioklecianovy,“ kteréž doposud v Římě zachovaly se. Ku stavění lázní těch upotřebil Maximian křesťanův mladých i starých, zdravých i slabých, aby je soužil a na smrt vydával, při tom pak císaři Dioklecianovi zavděčil se.

Žalostný stav křesťanů těžkou prací trýzněných vzbuzoval útrpnost v lidech mnohých, z nichžto nejvíce vyznamenal se bohatý a horlivý křesťan Římský Thrason, jenž ubohým křesťanům posýlal veliké dary. Cyriak, Largus a Smaragd dary ty křesťanům donášeli, nehrozíce se patrného nebezpečí.

Jak mile papež Marcellin († 296) zvěděl o této velkodušné obětavosti a lásce křesťanské, vysvětil Cyriaka za jahna čili diakona, aby pečlivost o chudé vedlé obyčeje apoštolského opatřil milostí svátostní. Cyriak v tomto úřadě svém jevil dvojnásobnou zmužilost a horlivost, avšak brzo se společnky

svými Largem a Smaragdem od nelidských dozorců pohanských byl polapen a s ostatními křesťany k nošení těžkých břemen odsouzen. Všichni tři ochotně konali nejtěžší práce z lásky k Božskému Vykupiteli, těšili a ve víře svaté utvrzovali utrápené soudruhy své, a při všem tom radostivě prozpěvovali chvalozpěvy Bohu.

Jednoho dne spatřili Cyriak, Largus a Smaragd staříčkého a pro mnohé výtečné ctnosti ctihodného křesťana Saturnia, kterak klesal pod břemenem svým. Ihned prosili pohanského dozorce, aby starce toho šetřil, a za něj raději jim ukládal dvojnásobná břemena. Šlechetný skutek ten brzo vypravován byl císaři Maximianovi, kterýž je dal za to do žaláře uvrhnouti.

Svatost vyznavačův Cyriaka, Larga i Smaragda známa byla daleko široko. Proto několik slepců dalo se přivesti k nim, aby na přímělu v jejich nabyli zraku. Cyriak vzýval nad nimi nejsvětější jméno Ježíš, poznamenal je znamením svatého kříže, a slepcové na těle uzdravení a na duši osvětlení navrátili se do domů svých.

Zázrak ten ohlášen jest samému císaři Dioklecianovi, jenž měl dceru Arthemii zlým duchem posedlou, a tudíž vyznavače Cyriaka k sobě povolal, aby ji uzdravil. Svatý Cyriak přišel, modlil se, vzýval Jesu Krista, a přikázal zlému duchu ve jménu ukřižovaného Syna Božského, aby vyšel z dcery císařovy a ji více neznepokojoval. Vykonav modlitby, otázal se nebohé děvy: „Věříš-li v Ježíše, Syna Boha všemohoucího?“ — Děva odpověděla: „Věřím, a prosím za křest svatý!“ — Ihned opustil ji zlý duch. Svatý jahen Cyriak vyučil ji víře křesťanské. Arthemia přijala křest svatý a věrně sloužila Kristu Pánu. Dioklecian vida zázrak ten, Cyriaka, Larga a Smaragda ze žaláře propustil, a vykásal jim bezpečný přibytěk v městě.

Nyní svatí vyznavači volně navštěvovali sužované křesťany, hlásali učení Kristovo, mocí Božskou uzdravovali nemocné, a množství pohanů v Římě obrátili na víru křesťanskou.

Za té doby svatý Cyriak povolán byl také k Saporovi I., králi Perskému, aby dceru jeho Jobii z moci ducha zlého vysvobodil. Následkem zázraku toho král Sapor a 430 jiných pohanů s ním v Krista uvěřili a pokřesťeni byli od svatého Cyriaka, jenž se pak opět do Říma navrátil.

Ješto však císař Dioklecian v Nikomedii měl stálé sídlo své, nevytrpěl jeho spoluvladař Maximian svatě vyznavače dlouho na svobodě, ale vyzval náměstka svého Karpasia, aby je uvěznil a pro víru křesťanskou soudil. Karpasius pochleboval a hrozil jim, aby je k zapření Krista a k pohanské modloslužbě přivedl. Avšak marné bylo všeliké namáhání jeho. Svatý Cyriak, vytrpěv neohroženě rozmanité muky, byl se svatým Largem a Smaragdem, a s jinými dvaceti křesťany stat léta Páně 303. Těla svatých mučovníků byla na popravišti u silnice Solné vedle zahrad Sallustiových od kněze Jana pochována, a později za papeže Marcela do zahrady nábožné křesťanky Luciny přenesena, kdežto papež Honorius I. jim ke cti dal kostel vystavěti.

Svatý mučovník Cyriak počítá se ke čtrnácti Pomocníkům¹⁾ v Církvi svaté. Výroční památka jeho světí se dne 8. srpna, poněvadž přenesení jeho těla z původního hrobu na statek Lucinin u silnice z Říma do Ostie vedoucí stalo se toho dne a měsíce.

Roku 1049. daroval papež Lev IX. rameno svatého Cyriaka opatství Altdorfskému v Elzasku, a to nalezá se doposud ve farním kostele Altdorfském, čtyry hodiny cesty od Štrasburku.

2. Svatý Hormisda, mučovník Perský.

Za vlády ukrutného krále Perského, Sapor II.,²⁾ během čtvrtého století mimo jiné dosáhl mučovnícké koruny svatý Hormisda, jehož otec byl slavným správcem jedné krajiny v království Perském. Král Sapor, uslyšev, že Hormisda jest křesťanem, povolal jej k sobě a vyzval ho, aby zapřel Krista. Hormisda: „Králi, poroučíš mi věc, kteráž není ani spravedlivá, ani užitečná; neboť každý, kdož zapře Boha věčného, snadno potupí krále smrtelného. Hoden-li smrti ten, kdo se odřekne žezla tvého: jakého trestu hodným stává se člověk, zapře-li Boha Stvořitele všehomíra?“ — Král podivil se té moudré řeči, ale přece odňal mu všecky statky a hodnosti, a odsoudil jej, aby nah, maje toliko zástěru, vodil velbloudy.

¹⁾ Čtrnáct svatých Pomocníků dne 4. prosince, I. 46. — ²⁾ Sapor II., ukrutný nepřítel křesťanů, zemřel roku 379.

Po čase král dívaje se oknem z domu svého, spatřil dobrého Hormisdu sluncem opáleného a prachem pokrytého. Upamatoval se na slavného otce jeho, povolal Hormisdu k sobě, a dal mu roucho pestré obleci. Domnívaje se, že Hormisda obměkčil se dšlem útrapami přestálými, dšlem pak touto dobrotivostí královou, pravil: „Nyní konečně odřekneš se Syna tesařova!“ — Hormisda rozhorliv se, roucho vzácné roztrhl, králi před nohy hodil a řekl: „Míníš-li mne darem tím odvrátiti od nábožnosti, měj si ho v bezbožnosti.“ Král, vida statečnost vyznavače, dal jej nahého vyvesti za hranice království svého.

3. Svatý Marín, kmet, mučeník Anazarbský.

V Cilicii, krajině Maloasijské, v městě Anazarbě, narodil se Marín, statečný bojovník Kristův. Ode dnů dětských vychován byv ve víře křesťanské, dožil se bezúhonných šedin.

Za pronásledování křesťanův císařem Dioklecianem pohané přivedli Marína, kmeta ctihodného, do Tarsu, nádherného hlavního města Cilicie, kde císařský vladař Lysiáš měl sídlo své. Vladař, uslyšev z úst Marínových, že jest křesťanem, sliboval mu přízeň císařskou, bude-li obětovati bohům říšským. Marín odpověděl: „Přízeň Krista Spasitele milejší jest mi nad nestálou přízeň císařovu. Modlám obětovati nebudu.“ — K rozkazu soudce Lysiáše bičicové svlekli stařečka ze šatů, povalili, metlami do krve zmrskali, a do žaláře odvedli jej.

Přístího dne opět Lysiáš tázal se Marína, bude-li už obětovati bohům? — Svatý Marín odvětil: „Jsem křesťan a obětuji toliko Bohu, Stvořiteli nebes i země; ďáblům obětovati nebudu.“ — Lysiáš dal jej za nohy pověsiti a znova ukrutně mrskati. Ctihodný kmet hlasitě prosil Boha, aby mu dal zvítěziti. Vladař poručil, aby mu živé rány pálili. Když pak ani touto děsnou mukou nezviklal jej ve víře svaté, pronesl Lysiáš soud, aby Marín byl mečem sťat. Katové vyvlekli svatého stařečka za město, srazili mu hlavu a odešli. Křesťané za doby noční uctivě pochovali tělo svatého mučeníka.

4. Svatý Myron Divotvorce, biskup Kretský.

Svatý Myron, rodem Kreťan¹⁾ z města Raucie, muž bohabojný a dobročinný, vysvěcen byl za kněze a pak za biskupa ve vlasti své. Proslaviv se hojnými zázraky, svatě v Pánu zesnul, maje téměř sto let věku svého, roku 301.

Rodiče zámožní dobře vychovaného syna Myrona oženi. Myron nábožně vedl sobě v domácnosti, bedlivě obdělával zahrady své, a z úrody štědrě podporoval chudinu. Jednoho roku měl zahradu osetou hrachem. Spatřil, že lidé trhali mu hrách; ale místo hrachu měli samé bodláčí. Myron napomenul je, aby se chránili krádeže, dal jim hrachu, a propustil je bez trestu. Jindy zastal zloděje, kterýž ukradl mu obilí, ale nemohl pytel pozdvihnouti. Myron přikročil a položil mu pytel na rameno řka: „Odnes sobě obilí, ale nikdy více nekraď!“

Za let starších v důstojnosti kněžské a biskupské tím více rozhojnila se jeho nábožnost a dobročinnost, a tím více proslavil se velikými zázraky, pro kteréž dáno mu jméno „Divotvorce.“

5. Svatý Emilian (Aemilian), biskup Cyzický.

Svatý Emilian biskupoval v Cyziku²⁾ za Byzantských císařův obrazoborců. Neskvěl se toliko nábožností a učeností, ale také milosrdnou dobročinností. Horlil pro víru pravou a ryzou; neohroženě káral každého, kdožkoli nectil obrazy svatých, a nazýval jej bludařem a nepřítelem Kristovým. Bludaři obžalovali biskupa Emiliana u císaře Lva V. Armenského (813—820), kterýž jej k sobě povolal a na svou stránku přivesti usiloval. Statečný obhájce pravdy svaté však před slibovanou milostí císařskou přednost dal sterým útrapám v žaláři a ve vyhnanství, v němžto i dokonal záslužný život svůj.

¹⁾ Kreta, nyní Kandia, novořecky Kriti, turecky Kiridi, ostrov v Středozemním moři. — ²⁾ Cyzikus, krásné město v Maloasijské krajině Mysii v Propontidě (moři Marmorském).

6. Blahoslavený Altmann, biskup Pasovský.

Altmann, biskup Pasovský,¹⁾ byl tak svatým a rozhodným církevníkem, že požíval veliké úcty u papeže Řehoře VII. (1074—1085) a u svatého Anselma, biskupa Luckého. Altmann byl postrachem všech rozkolníků a hříšníků. Při jeho smrti kdo dobrý, truchlil, kdo zlý, radoval se.

Altmann narodil se ve Vestfálsku, v západní části země starých Sasů, okolo roku 1015. Vědeckého vzdělání nabyl v biskupské škole Paderbornské,²⁾ kterouž biskup, svatý Meinverk († 1036) zvelebil. Altmann dokonal učení své v Paříži, byl po několik roků řiditelem školy Paderbornské, a tam seznámil se s císařem Jindřichem III., jenž jej učinil proboštem v CÁCHÁCH³⁾ a svým kaplanem, jímžto zůstal i po smrti téhož císaře (5. října 1056).

Dne 17. května 1065 zemřel Eigilbert, biskup Pasovský. Císařovna Anežka ani nečekala, až se Altmann navrátí ze svaté země, kamž byl putoval, ale hned jmenovala jej biskupem Pasovským k veliké radosti duchovenstva i lidu, jenž byli slyšeli o jeho nábožnosti, učenosti a poctivosti.

Cestou zpáteční čekali na Altmanna vyslanci císařovny v Uhřích a odevzdali mu biskupský prsten a berlu. Svatý Gebhard, arcibiskup Solnohradský, jeho přítel z vysokých škol Pařížských, posvětil ho za biskupa.

Toho času počal papež Řehoř VII. prováděti nápravu kázně církevní. Jemu věrně po boku stál biskup Altmann. Roku 1067. založil Altmann sbor kanovníků v předměstí Pasovském. Sbor kanovníků měl dle řádu svatého Augustina žíti a nábožné duchovenstvo vychovávat. Roku 1070. vystavěl biskup Altmann Augustiniánský klášter na kopci u města Mautern u Dunaje, napravil klášter Svato-Floriánský a Svato-Hypolitský roku 1081. Svolal duchovenstvo do synody, aby poznali rozkazy papežské v příčině kázně kněžské.

Od roku 1072. nedal se biskup Altmann viděti při dvoře

¹⁾ Pasov (Passau), pevné město v Dolnobavorském kraji v Bavořích při stoku Dunaje, Innu a Ilzy, pouze Innem od Rakouska oddělené. —

²⁾ Paderborn, nyní krajské město v Pruské provincii Vestfálské. ³⁾ — CÁCHY, něm. Aachen, hlavní krajské město v Pruském Porýnsku.

císařském, jehož pustý život se mu zhnusil. On a Gebhard, biskup Solnohradský, nepřišli do Vormsu dne 24. ledna 1076, kde se jednalo o sesazení papeže. Za to pak Altmann biskup prohlásil vyobcování císaře z Církve, zač rokn 1077. byl vypovězen od téhož císaře z Církve vyobcovaného.

V Sasku žil Altmann v nouzi, ale spokojen. Teprvé roku 1081. navrátil se do biskupství svého, kde pak už v pokoji zastával úřad svůj až do 8. srpna 1090, kdy klidně v Pánu zesnul.

Biskup Altmann pochován byl v klášterním Benediktinském kostele v Kotvíku (Göttweig) v Dolních Rakousích při Dunaji naproti Křemži, kterýžto klášter byl založil léta Páně 1072.

7. Svatá Hugolina (Ugolina), panna, samotářka Verčelská.

Janomius, čelný měšťan Verčelský, vykonav pouť do Svaté země, a vrátiv se do otčiny, odřekl se na čisto světa, aby sloužil toliko samému Bohu. U starého kostela Marie Panny, tři sta kroků od Verčeli¹⁾ vzdáleného, dal si Janomius vystavěti poustevnu, v nížto na modlitbách trval v rouše poustevnickém za tuhého zapírání sebe až do smrti své.

Po čase překrásná panna Verčelská, Ugolina, jížto návodem zloducha vlastní otec byl nebezpečným, zmizela z domu otcovského a ubytovala se v poustevně opuštěné. Aby nebyla od nikoho poznána, vzala na sebe chatrné mužské roucho, jmenovala se Hugonem, a živila se almužnami sporými, jež jí dobrodinci okénkem dávali. Čtyřicet sedm roků ztrávila za tuhého, postu na modlitbách vroucných v poustevně, nedadouc se nikomu viděti, až pak léta Páně 1300. blaženě zemřela a velikými zázraky oslavena byla. Kněz Dominikán, jemuž Ugolina před smrtí svou světila to tajemství, dal o tom zprávu biskupovi Verčelskému, kterýž pochoval ji u přítomnosti velikých zástupů na témž místě.

Na místě tom okolo roku 1453. povstal krásný kostel zasvěcený Bohu ke cti svaté Hugoliny, na jejíž přímluvu nikdy nepřestávali zázračné pomoci nabývati důvěrní prosebníci. Nade

¹⁾ Vercelli (Verčeli), hlavní město Italského okresu Vercelského v provincii Novafe na pravém břehu Senie, u železné dráhy z Turina do Milána.

dveřmi kostela toho jest obraz svatě Hugoliny. Klečí v rouše žíněném, v pravici má kříž, v levici růženec; jest bosa, vlasy jí splývají na ramena, a před sebou má umrlčí hlavu na knize hodiněk Marianských.

Dne 9. srpna.

I. Svatí Firmus a Rustik, mučenicí Veronští.

Uprostřed požehnané a lidnaté Lombardie v Itálii rozprostírá se překrásné město Milán, kteréž bylo za prvních křesťanských věků sídlem jednoho ze čtyř císařů říše Římské. Přítel a vojenský soudruh císaře Diokleciana, později jeho spulcísař, surový a ukrutný Maximian Herkuleus (od roku 286. do roku 305.) také měl sídlo své v Miláně. Za jeho panování nesmírně mnoho trpěli křesťané, zvláště bohatí, neboť Maximian byl velmi lakotný.

V městě Bergamo žil muž vzácný, vážený a zámožný, jež císař Maximian dobře znal. Muž ten jmenoval se Firmus. Modlitbou a dobročinním trávil všechny dny života svého. Sám na sebe byl tuze přísný; postil se téměř každodenně, modlíval se do půlnoci, a bohatství svoje měl pro chudé, kterýmž den co den dával almužny, a pro vypovězené a pronásledované, kteréž skrýval a hostil ve svých venkovských domech.

O tomto šlechetném muži Firmovi pravili vyzvědači a udatvači Maximianovi císaři: „Firmus stal se křesťanem, rouhá se našim bohům a nazývá je zloduchy!“ — Ihned vypravil císař vojáky do Bergama, aby zajali Firma. Vojáci nezastali jej v městě, ješto byl na nedalekém statku svém na venkově. Firmus právě seděl v podvečer na zahradě a říkal svým domácím ze svatého evangelia následnou výpověď Páně: „Každý, kdož opustí dům, nebo bratry, nebo sestry, nebo otce, nebo matku, nebo manželku, nebo syny, anebo pole pro jméno mé, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.“ Mat. 19, 29. V tom vkročili vojáci do zahrady, potupili, spoutali a odvedli Firma do Bergama.

Cestou potkal se s nimi Rustik, přfbuzný zajatého Firma, horlivý křesťan a vážený bohatý muž, kterýž mnil Firma na

statku venkovském navštívit. Rustik, vida Firma řetězy na hrdle a na rukou spoutaného, zplakal a zvolal: „Ó, já žádám s tebou umřít!“ Ihned navrátil se s Firmem do Bergama. Vojáci otázali se ho: „Provozuješ-li i ty kouzelnictví s těmi bezbožnsky, či proč pláčeš?“ — Rustik odpověděl jim: „Kouzelnictví neprovozují; ale jsem křesťan, a žádám spoután býti a trpěti pro Toho, jenž za nás trpěti ráčil!“ — Vojáci ptali se: „Kdož pak za nás trpěl?“ — Rustik pravil: „Náš Pán Ježíš Kristus, Syn Boha živého, Jemuž sloužíme!“ — Vojáci řekli: „Nuže uvidíme, vysvobodí-li vás Kristus váš z rukou císařových!“ — Oba vyznavače spoutali. Firmus radostně pravil: „Utvrdiž, ó Bože, co jsi působil v nás;“ a Rustik doložil: „Veď nás, ó Pane, cestou Svou, abychom obcovali v pravdě.“ Prozpěvující žalmy, vesele kráčeli. Přišli na noc do Bergama, a druhého dne do Milána.

Císaři Maximianovi ohlásilo se, že místo jednoho byli dva zajatci přivedeni. Císař kázal je odevzdati soudci Anolinovi, aby příštího dne sám osobně soudil provinilce.

Když se lid Milánský v divadle sešel, objevil se císař Maximian v největší nádheře, posadil se na místě zvýšeném, dal sobě zajatce předvesti a tázal se jich: „Kolik bohů máte?“ — Odpověď zněla: „My nemáme mnoho bohů; neboť jeden toliko jest pravý Bůh, kterýž stvořil nebe, zemi, moře a všecko, co v nich jest; Jemu toliko sloužíme my křesťané.“ — Císař: „Obrátíte-li se ke mně, a budete-li obětovati bohu Saturnovi a Apollovi, vyváznete z muk, a budete žítí, jak příbuzní vaši žijí, jak na vzácné muže sluší. Ale přísahám vám skrze bohy, že vás učiním výstražnými příklady všechněm lidem, nebudete-li obětovati.“ — Vyznavači odpověděli: „Učín, císaři, jak jsi umnil sobě. Modlám klaněti se nebudeme. Také se nelekáme hrozeb tvých, jenž jsou pomíjivý jako říše tvá. My se bojíme našeho Pána a Spasitele Jesu Krista, kterýž jest na nebesích. Jemu se klaníme, Jemu volíme obětovati oběť chvály!“

Odpovědí tou rozněvaný císař Maximian poručil je svléci, roztáhnouti a uzlovitými provazy dvakráte bičovati. Mezi tím napomínal je říka: „Obětujte bohům, jimžto se císař klaní!“ — Mučenici však v bolestech svých volali: „Přispěj nám, ó Bože, Spasiteli náš! Pro čest jména Svého vysvobod

nás, Pane, aby neřekli pohané: Kde jest jejich Bůh!“ Když byli neohroženě vytrpěli ukrutné bičování, mluvil císař: „Hle, čehokoliv ode mne žádati budete, dám vám, a učiním vás předními muži v říši své, odřeknete-li se pověr a budete-li obětovati bohům našim!“ — Mučenci pak odpověděli jemu: „My žádných odměn nežádáme; vyžadujemeť sobě ochrany a slyšy toliko od našeho Pána Ježíše Krista. Kdyby's ty, císaři, věděl, kdo jest Kristus, nemluvil by's k nám tak, a sám uvěřil by's v Něho! Neboť bohové, v něžto ty věříš, jsou zloduchové; a všickni, kdož jim obětují, půjdou s nimi do ohně věčného.“

Řečí tou ještě více rozzuřený císař Maximian kázal je odvléci do nejhoršího žaláře, kdežto jim nohy do skřipce byly sevřeny, tak že mohli jenom na zbičovaných zádech ležeti. Soudce Anolin poslal k nim tajně posly a vzkázal jim: „Ó vy nesmyslní lidé, považte přece svůj vzácný rod a stav, a nezhazujte svévolně šťastný život svůj. Ubezpečuji vás, že zahynete v mukách, nebudete-li obětovati bohům našim!“ — Mučenci odpověděli poslům: „Jděte a povězte Anolinovi, že se nebojíme kratičkových zemských muk; vám ale přiřkne delší muky Pán Ježíš Kristus v den spravedlivého soudu Božského.“

Odpovědí tou podrážděný soudce Anolin prosil císaře, aby mu vydal v plnou moc mučensky; on že je jistotně donutí, aby obětovali bohům. Maximian dal je ze žaláře k sobě přivesti a tázal se jich: „Nuže, uvázili jste spásu svou? Jste-liž volni životy své zachrániti?“ — Mučenci odvětili jemu: „Naší spásou a naším životem jest Kristus! Jeho Duch nás sílí!“ — Tu odevzdal císař oba mučensky Anolinovi a pravil k němu: „Nebudou-li obětovati bohům mým, usmrtiž je tisícero mukou!“

Soudce Anolin měl právě odcestovati z Milána do krajiny Benátské. Umínil sobě, že oba mučensky jako zločince s sebou povleče, aby je unavil a odpor jejich překonal. Firmus a Rustik, vzácní mužové, byli tndž dohromady spoutáni, a museli dva dny pěšky za Anolinem jedoucím kráčet. Třetího dne odevzdal je Anolin služebníkům svým a poručil jim, aby je vydali plukovníkovi Kangariovi ve Veroně, kterýž nesměl jim ani chleba ani vody dáti, pokud by Anolin do Verony nepřišel.

Rozkaz ten se naplnil. Kangarius závřel oba mučensky do

úzké komůrky v domě svém. Komůrka ta měla jediné okno do vnitřního dvoru, a tam nechal je bez jídla a bez nápoje. O půlnoci zachvěl se celý dům jako zemětřesením. Kangarius běžel k oknu naproti vězňům, a slyšel, že mučeníci modlí se hlasitě: „Učiň, ó Pane, znamení ve prospěch náš, aby ti, jenž nás v nenávisti mají, prohlédli a zahanbeni byli!“ — Veliké světlo zářilo z komůrky, a stůl pokrmů hojně opatřený stál před nimi. Kangarius, zděšený a zář oslepený, sklesl na zem. Jeho domácí sběhli se a bědovali. Firmus vkročil mezi ně, dotkl se Kangaria a pravil: „Vstaň a neboj se!“ Plukovník Kangarius vstal a ptal se mučovníků: „Jaká jest víra vaše?“ A když zvěděl, jakých útrap křesťané pro Boha svého snášeti musejí, přijal on a veškeren jeho dům víru křesťanskou.

Po šesti dnech přijel soudce Anolin do Verony za mnohé slávy a s velikým komonstvem. Dal po celém městě provolati, aby se všechen lid příštího dne shromáždil k soudu Firma a Rustika.

Vznešený rod a veliké bohatství obou zajatců známy byly po celé Lombardii; proto se pohané tím více těšili na divadlo Anolinem slibované.

O nastávajícím soudu zvěděl i ctihodný kmet Prokul, biskup Veronský, který se v čas pronásledování křesťanů skrýval, trváje dnem i nocí v nedaleké jeskyni na modlitbách. Ihned ohlásil soudruhům svým, že se přidá k mučovníkům, a rychle jako mladík spěchal do Verony. Navštívil mučovníky v domě Kangariově. Vstoupiv, radostně je pozdravil, políbil a pravil: „Vítejtež mi, bratří! Posilňtež se v Pánu našem Ježíši Kristu, a přijmětež mne za soudruha boje svého. Budeme jednu vůli míti a jeden boj smrtelný bojovati, bychom zasloužili vejíti do slávy Hospodinovy, a velebiti svaté jméno Jeho.“ — „Amen!“ zvolali oba mučeníci Firmus a Rustik.

Zatím dostavili se vyslanci Anolinovi do domu Kangaria, aby odvedli Firma a Rustika k soudu. Vidouce s nimi i ctihodného biskupa Prokula, řekli: „Což pak chce tento stařec u mužů, jenž mají býti odsouzeni?“ — Staříčkový biskup odpověděl jim: „Nikoli odsouzeni, ale korunováni mají býti títo od našeho Pána Ježíše Krista. Dejž Bůh, abych i já s nimi sdružil se! I já jsem křesťan!“ — Ihned podal jim ruce a prosil, aby

jej spoutali. To se stalo. Všickni tři přivedeni byli do divadla před soudnou stolicí Anolinovu a před veliké množství lidu pohanského.

Soudce Anolin vida neznámého kmeta Prokula tázal se: „Kdo jest tento?“ Když pak mu o něm pověděli, pravil potupně: „Neznamenáte-li, že člověk ten stářím jest dětinský a že nesmysl mluvil? Vyžehňte jej odtud!“ — Biřicové ihned sňali ctihodnému biskupu Prokulovi okovy, a nadávajíce mu, a bijíce jej pěstmi ve tvář, vyvedli ho z města. Smuten navrátil se stařeček Prokul ke svým do samoty a vypravoval jim, co se přihodilo. Smutně řekl: „Bůh neráčil přijmouti oběť mou.“

Zatím mluvil soudce Anolin k Firmovi a Rustikovi: „Obětujte bohům: Joviši, Saturnovi, Apollovi, Jovině a všechněm, kteréž ctíme a před nimiž císař hlavu svou sklání.“ — Mučenci řekli: „Ó nikoli! My neobětujeme zloduchům, neboť psáno jest: „Podobnými jim stanou se všickni, jenž to činí a důvěřují se v ně.“ — Byli svlečeni a po rozpálených sklených střepinách válení, tak že těla jejich byla rozřezána a popálena. Za mučení toho spustil se mráček čerstvé rosy na ně, a mučenci žasnouce vstali, ruce k nebesům pozdvihli a modlili se: „Dsky vzdáváme Tobě, ó Pane, že jsi nám seslati ráčil anjela Svého, aby nás pomazal olejem milosrdenství Tvého, a nás vysvobodil z muk, jimiž trápili nás služebníci ďáblůvi.“ — Všechn lid se divil, a mnozí volali: „V pravdě veliký jest Bůh křesťanů!“ — Jiní však křičeli: „Pryč s těmi zločinci a kouzelnky, aby nesvedli naše děti proti bohům!“ — Soudce Anolin pravil: „Uvidíme, zvítězí-li jejich kouzelnictví znova!“

I dal podpáliti velikou hranici dříví a do ohně vhoditi svatě mučensky. Oni pak poznamenali se znamením svatého kříže, plameny rozstouply se na čtyry strany, zastihly a popálily ty, jenž hranici rozpalovali, jim však ani vlasů nepřipálily. Firmus a Rustik hlasem velikým modlili se: „Zveleben budiž Hospodin. Bůh Israelský, kterýž navštívila vysvobodil lid Svůj!“ Pohané volali soudci Anolinovi: „Proč jsi přivedl ty kouzelnky k nám? Odved je, neboť zkáza hrozí Veroně, městu našemu!“ — I rozkázal Anolin, aby Firmus a Rustik byli za městem sukotivými holemi napolo usmrceni a na břehu řeky Adiže sťati.

To když se stalo, poručil Anolin soudce, aby mu všecky

zápisy toho soudu přinešeny a před jeho očima spáleny byly. Doložil pak řka: „Kdož by zápisy ty čtl, upadl by v blud, a ctil by hroby těchto bláznů více nežli chrámy našich bohů.“ — Tak starostlivě ničily pohanské vrchnosti zápisy mučnické, kteréž křesťané tím větší pečlivostí zachrániti hleděli, neboť obě strany dobře věděly, jak mocně působí taková příkladová.

V noci přišlo sedm mužů křesťanů, jenž těla svatých mučnicků Firma a Rustika zaobalili v tenká plátna a převezli je do Afriky do kraje Karthaginského. Odtud převezl je kupec, jehož synu na přímluvu jejich z těžké nemoci vyzdravěl, na ostrov Kapri.¹⁾ Tam odtud za dob pozdějších²⁾ ta těla svatá byla opět nazpět převežena do Veróny, kdežto doposud u veliké úctě chovají se.

2. Svatý Roman, vojín, mučnick Římský.

Veliká svatost, pokora, starostlivost o chudé a neohrožená stálost u víře křesťanské, kterou svatý jahen Vavřinec osvědčoval před soudcem pohanským, byla příčinou, že dva vojínové, mající stráž nad světcem tím, uvěřili v Boha Krista a veřejně vyznali Jej. Jeden z nich jmenoval se Roman, přinesl sám potřebnou vodu, byl pokřtěn, ale také jako křesťan u soudu obžalován. Roman podstoupil mučnickou smrt v předvečer onoho dne, kdy jeho učitel, svatý Vavřinec, došel slávy mučnické, tedy dne 9. srpna roku 258.

3. Svatí Sekundian, Marcellian a Verian (Jaroslav), mučnicki Římskí.

Sekundian, vznešený měšťan Římský, muž vědecky vzdělaný a všeobecně vážený, začasté pozoroval za pronásledování Deciova (249—251), kterak křesťané statečně snášejí muky pro víru svou. Milost Boží dotkla se ho, a tudíž odřekl se pohanské modloslužby, stal se křesťanem, a také přítele svého Marcelliana obrátil na víru svatou. Jak mile o tom zvěděl třetí přítel Verian,

¹⁾ Capri jest skalnatý ostrůvek v zálivu Neapolakém. — ²⁾ Svatou Marii Utěšitelku viz dne 1. srpna.

přidal se k nim. Všichni tři odebrali se ke knězi Timotheovi, kterýž je vyučil a pokřestil. Papež Kornelius (251—252) udělil jim svátost biřmování. Od té doby veřejně vyznávali Krista a počali jmění své rozdávatí chudým.

Náměstek císařský Valerian pohnal je k soudu. Nejprvé hleděl je slovy lahodnými odvrátiti od víry křesťanské. Když ale nedosáhl úmyslu svého, dal je uvězniti a potom do města Centumcellae¹⁾ odvesti. Spolu nařídil správci krajiny Tuscie²⁾, Promotovi, aby je přinutil obětovati bohům, a kdyby se nepoddali, aby je usmrtil.

Vladař Promot vystavil modlu Saturna, a nařídil Sekundianovi, Marcelianovi a Verianovi, aby se jí klaněli. Svátí vyznavači potupili modlu, kteráž spadla a na kusy rozbila se. Soudce Promot rozhněvaný dal je od žoldnérů kyji bítí a na skřipci mučiti. Kázal jim rány připalovati a konečně odpraviti je sekyrou.

Těla svatých mučenků byla do hlubiny mořské uvržena, ale brzo na břeh vynesena. Křesťan Adeodat je nedaleko od popraviště pochoval, odkud je obyvatelstvo Centumcelské přeneslo do svého kostela.

Později město Centumcellae za války bylo zničeno. Těla svatých mučenků Sekundiana, Marceliana i Veriana zůstala pod zříceninami tak dlouho, až byla znova vyhledána a do biskupského města Tuskanie odvezena. Za přenešení toho nábožná žena Kornetská³⁾ vyžádala sobě rameno svatého Sekundiana, jež v kostele svatého Jana Chrysostoma uloženo, a teprvé roku 1609. do biskupského kostela přenešeno bylo.

V Tuskanii pak těla svatých mučenků těchto slavně umístila se v kostele svatého Petra, odkud roku 1618. přenešena byla do farního chrámu svatého Vavřince, kdežto doposud v úctě veliké chovají se. Města ona dne 9. srpna slaví výroční památku těchto hlavních patronů svých.

¹⁾ Centumcellae, později Portus Trajani, nyní Cività Vecchia (Civita Vekia), pevnost a svobodný přístav v Římsku, nedaleko ústí Tiberu do moře Toskánského. — ²⁾ Toskána, stará Tuscia čili Etruria, až do roku 1860. samostatné velkovévodství v Itálii, od té doby část království Italského, sousedící na jihu s bývalým státem církevním. — ³⁾ Corneto, město v Římsku u Civitavecchie.

4. Svatý Numidik, kněz, a spolumučeníci Afričtí.

Svatý Cyprian, biskup Karthaginský,¹⁾ zachoval nám ve svých listech slavnou památku svatého Numidika kněze, a jeho spolumučeníků. Ve svém listu k jahnům a k lidu píše: „Na vědomí dávám vám, bratří nejdražší, co obveselí každého a způsobí největší slávu našemu chrámu. Přijal jsem do počtu kněží Karthaginských Numidika, aby s námi byl v duchovenstvu ten, kterýž jest stkvělým vyznáním slavný a ctností i věrou vznešený. Onť povzbuzováním svým veliký počet mučeníků kamením a plamenem usmrčených získal nebi. Onť i vlastní manželku po boku svém viděl upálenou. Sám pak popálen a kamením zasypán byl za mrtvého považován a zůstaven. Jeho dcera, hledajíc mrtvolu rodičův, našla, z podkamení vytáhla a odnesla polomrtvého otce, kterýž zotavil se. Zůstal na živě, aby společníkem byl našeho duchovenstva, a dá-li Bůh, aby postoupil k vyšší důstojnosti. Uvítějtež ho jako dar Boží díky činíce.“

V Africe výroční památka svatého Numidika a spolumučeníků světí se dne 9. srpna.

5. Svatý Samuel, kněz Edeský, spisovatel.

Svatý Samuel, kněz Edeský,²⁾ žil a požehnaně působil za panování Byzantského císaře Anastasia I. (491—518), jenž podporoval Eutychiány a spřízněné bludaře proti katolíkům. Kněz Samuel vyznamenával se obcováním svatým, učeností a moudrostí mimořádnou. Sepsal jazykem Syrským i Řeckým mnoho knih proti nepřátelům Církve, maje na zřeteli ozvláště bludaře Nestoriany, Timotheany a Eutychiány. Jej osobně znal a v Cařihradě obcoval s ním Gennadius, který spisy jeho chválí. Výroční památka svatého Samuela koná se dne 9. srpna v Cařihradě, kdežto v Pánu zesnul a pochován byl.

¹⁾ Svatý Cyprian dne 26. září. — ²⁾ Edessa čili Orfa, jedno z největších měst v Mesopotamii, deset mil od Eufratu na východ vzdálené. — ³⁾ Gennadius kněz Marsilijský, spisovatel, žil za císaře Anastasia I. a papeže Gelasia I. (492—496).

6. Blahoslavený Jan Fermský, Františkán.

Narodil se roku 1259. ve městě Fermě,¹⁾ odkud pochodí jméno jeho „Fermský.“

Už jako chlapeček sedmiletý Jan rozplakal se, kdykoli popatřil na kříž. Do vinic otcovských chodíval, aby bez překážky mohl se modlití a tělo své kopřivami mrskati. Rodiče dali ho do kláštera Augustinianův, kteříž obdivovali se jeho horlivé nábožnosti, postům a tuhé kázni.

Když bylo Janovi třináct let, vstoupil do kláštera Menších bratří Františkánů, kde ochotně konal nejnižší práce a služby. Odbyv rok zkoušky své, poslán byl do kláštera osamotnělého, kde spolumnichům vařil, pral, v kostele posluhoval, v zahradě pracoval, a pořád jen na Boha pamatoval. Za příkladem svatého Františka, zakladatele řádu, byl úplně chudoben, nemaje ničeho mimo kůtnu a knihu modlitební. Za to však duše jeho čím dál tím více bohatla všemi ctnostmi, zvláště pak pokorou, laskavostí, trpělivostí, mlčelivostí, zbožností a střídmostí. Po veškeren čas postní jídal bratr Jan jenom skývu ječného chleba za den.

Když byl Jan Františkán na kněžství vysvěcen, hlásal slovo Boží tak požehnaně, že učení i prostí lidé obdivovali se jemu a na pokání dávali se. Byloť mu dáno nazíratí v nejhlubší tajemství svaté víry, a co poznal viděním nadpřirozeným, vypravoval posluchačům svým.

Kněz Jan, předvídaje smrt svou, oznámil bratřím, že už jen maličko bude s nimi. Dne 5. srpna 1322 rozstonal se, radil mnichům, aby hledali pravou moudrost u Krista, a blaženě zemřel dne 9. srpna, dostoupiv 63. roku věku svého.

¹⁾ Fermo, hlavní město Fermské delegace v Římsku. Na blízku jsou zříceniny starého města Firmum, kteréž mělo u přístavu pevný zámek Castellum Firmatum.

7. Svatý Domician, biskup Chalonský.

Z Říma jako podjahan vypraven byl svatý Domician s biskupem Memmiem a jahnem Donacianem do Chalonsu,¹⁾ kde se svatým biskupem Memmiem a jahnem Donacianem horlivě šířil víru křesťanskou. Když pak oba po sobě jako biskupové rozžehnali se s vezdejším životem, stařeček Domician zvolen jest po nich za třetího biskupa Chalonského. V bázni Boží laskavě spravoval křesťanskou obec Chalonskou, maje ducha čilého v těle vetchem, až pak odešel na věčnost, aby přijal odplatu za dlouhou a namáhavou práci na vinici Páuč.

8. Svatý Emygdius (Emidius), biskup Askolský, mučelník.

Emygdius, slavný rodák Trevírský,²⁾ maje třicet roků věku svého, proti vůli rodičův pohanských přijal víru křesťanskou a statečně ji vyznával. Emygdius žil s třemi učensky: Euplem, Germanem a Valentinem. Opovrhoval zábavami; horlivě vyhledával věcí Božských; hořel láskou k bližnímu. Maje spásu mnohých na zřeteli, odebral se do Říma. Na ostrově Tiberském ochotně hostil jej muž dobrý, jehož dceru, pět roků sklíčenou nemocí nezhojitelnou, Emygdius uzdravil svatým křestem.

Napotom dal Emygdius znamením kříže slepci zrak. Lid pohanský, vida zázrak ten, nazýval jej „Synem Apollona,“³⁾ a odvedl jej do chrámu Eskulapova.⁴⁾ Emygdius tam prohlásil, že jest služebníkem Kristovým. Vžívaje jméno Ježíš uzdravil mnoho nemocných, jenž byli marně Eskulapa prosili za uzdravení. Rozbořil oltáře pohanské, rozbil a do Tibery vhodil sochu bůžka toho. Mimo kněze Eskulapovy uvěřilo tisíc a tři sta pohanů v Boha Krista, což hněvem naplnilo vladaře Římského

¹⁾ Chalons-sur-Marne (Šalón-syr-Marn), u Římanů Catalauni, hlavní město departementu Marnského ve Francii nad řekou Marnou. — Svatý Memmius dne 5. srpna. — Svatý Donacian dne 7. srpna. — ²⁾ Trevír, lat. Augusta Trevirorum, něm. Trier, nyní hlavní město vládního okresu v Pruské provincii Rýnské na pravém břehu Mosely. — ³⁾ Apollon, Jasoň, syn Zeusa Jupitera (Joviše), počítán byl od pohanů mezi bohy přední. Nejlepší socha jeho (Apollon Belvederský), zachovala se ve Vatikánu Římském. — ⁴⁾ Aesculapius, domnělý bůh umění lékařského.

Posthumia Titiana. Emygdius uposlechl napomenutí anje-
lova, a odebral se k papeži, svatému Marcelovi,¹⁾ kterýž jej
na biskupa posvětil a do Askula²⁾ vypravil.

Cestou konal Emygdius mnoho zázraků, pro kteréž zástu-
pové pohanův uvěřili v Krista. Jak mile vešel do Askula, zlo-
duchové v modlách skučením jeví, že Emygdius jest příčinou
jejich bolestí. Luza pohanická hledala bezživotí jeho. Proto Poly-
mius, měšťanosta, jej k sobě povolal a přemlouval, aby uctil
Joviše a patronku Askulskou, bohyni Angeronu.³⁾ Sliboval
mu svou dceru Polysii za manželku. Emygdius Polysii a tisíc
šest set pohanů obrátil na víru svatou, když byl ze skály zázračně
vyvodil hojný proud vody. Měšťanosta Polymius zahořev zlostí
ufal svatému biskupovi hlavu. Křesťané pochovali tělo jeho ve své
kapličce, odkud později přenešeno bylo do kostela hlavního, kde
doposud v úctě veliké ho mají obyvatelové Askolští i sou-
sední. Mučnictví to událo se na sklonku pronásledování Diokle-
cianského.

Dne 10. srpna.

I. Svatý Vavřinec, jahen Římský, mučovník.

Život a mučnictví svatého Vavřince,⁴⁾ arcijahna Řím-
ského, vypsál křesťanský básník a advokát Prudencius na
počátku pátého století v básni překrásné, a mnozí svatí otcové
církevní: papež Damasus, Lev I., Řehoř I., biskup Ambrož,
Augustin, Petr Chrysolog a jiní. Dle svědectví souhlasného
jsou hlavní události ze vznešeného života svatého Vavřince tyto:

Svatý Vavřinec byl učeníkem svatého papeže Sixta,⁵⁾
kterýž jej pro jeho výborné vlastnosti, a jmenovitě pro jeho nepo-
rušenou cudnost a čistotu mravů velice miloval, a jej netoliko do

¹⁾ Svatý Marcel dne 16. ledna (304—310). — ²⁾ Asculum, nyní Askoli, město v krajině Římské, sídlo biskupa s tvrzí a přístavem. — ³⁾ Angerona, Angeronia, bohyně mlčelivosti dle Plinia. Představovala se s ústy zavázanými, aneb s prstem položeným na ústa. Slavnost bohyně té nazývala se „Angeronalia,“ a konávala se dne 21. prosince. — ⁴⁾ Svatý Laurentius od jaktíva v národě našem Českém nazývá se: Vavřinec, Vavřín, Vavřík, Vávra i Vavřata. — ⁵⁾ Svatý Sixtus II. dne 6. srpna.

počtu sedmi jahnů Římských přijal, ale také hned prvním jahnem čili arcijahnem učinil. Úřadem tímto svěřena byla Vavřinci bezprostřední služba oltární po boku svatému papeži Sixtu, kdykoli obětoval Bohu nejdražší oběť mše svaté. Mimo to měl arcijahen Vavřinec na starosti správu církevního jmění a péči o chudobné křesťany. Tento důležitý a obtížný úřad svůj zastával arcijahen Vavřinec vedlé svědectví svatých životopiscův největší věrností, nezištností a obětavostí.

Roku 257. vypuklo za panování císaře Valeriana ¹⁾ v Římě pronásledování křesťanů, jež bylo na počátku nekrvavé, ale už následného roku 258. přešlo v pronásledování krvavé.

Za toho pronásledování byl svatý papež Sixtus, teprvé před jedenácti měsíci na Stolici svatého Petra povýšený, jat, na smrt odsouzen, a dne 6. srpna na popraviště veden. Arcijahen Vavřinec, potkav se s ním cestou na popraviště, toužebně sobě přál, aby podstoupil mučnickou smrt pro Krista s duchovním otcem svým, papežem Sixtem. Proto smutně kráčeje za ním na popraviště hlasem úpěnlivým mluvil k němu: „Otče, kam pak jdeš bez syna svého? Kněže, kam pospícháš bez jahna svého? Vždyť pak jsi jindy nikdy nekonal oběť bez služebníka svého!“ — Svatý papež Sixtus, sám na smrt jdoucí, byl velice pohnut v duši své plamennou touhou po Kristu a po mučnictví, kteráž jevila se nařkááním arcijahna Vavřince. I těšil jej a předpověděl mu brzkou jeho smrt mučnickou, řka: „Já tě neopustím, synu můj! Tobě uchystán jest těžší boj! Mne šetří, proto že jsem stařec; ale na tebe čeká vítězství krásnější. Půjdeš brzy za mnou; přestaň plakati; po třech dnech budeš mne následovati. Zatím, máš-li co v pokladně, rozděl mezi chudé!“

Arcijahen Vavřinec zaradoval se, uslyšev, že jej Bůh brzy povolá k Sobě. Bez odkladu rozdal chudým celé církevní jmění, kteréž spravoval, aby nepřišlo do rukou nevěřícím. I drahocenné nádoby kostelní prodal, a peníze ztržené rozdělil chudým.

Císařský náměstek Římský, domnívaje se, že Církev křesťanská má veliké poklady, povolal arcijahna Vavřince k sobě, a vyzval jej, aby je vydal císaři. Svatý Vavřinec vyžádal sobě malou lhůtu, by poklady žádané uspořádal a odevzdal. Náměstek

¹⁾ Zevrubnější zprávy o císaři tom umístěny jsou dne 6. srpna.

císařův rád k tomu svolil a těšil se na veliké poklady ty. Zatím svolal arcijahen Vavřinec všechny starce, žebráky a neduživce, o kteréž starala se Církev křesťanská, a všechny panny i vdovy křesťanky. Když pak náměstek císařův vstoupil, pravil Vavřinec k němu: „V těchto ubožácích spatřuješ naše poklady, které slbil jsem tobě. Zde jest naše zlato a stříbro; a v těchto pannách a vdovách vidíš naše perly a drahokamy. Přijmiž poklady ty a starej se o ně, aby's rozmnožil slávu města Římského, aby's zvelebil blahobyť císařův, a obohatil sebe.“ — Náměstek císařův a spolu soudce rozzuřil se a zvolal: „Vím, že vy křesťané toužíte po smrti; ale věz, ty neumřeš rychle! Prodloužímť muky tvoje, aby's umřel smrtí zdlouhavou, ale tím holestnějším!“

Po třech dnech za svatým Sixtem, jakož tento byl předpověděl, dne 10. srpna vyhrůžka ta stala a také hned vykonala se. Soudce dal Vavřince na rošti připěvniti, a pod ním slabý oheň roznítiti, aby se jen pozvolna peklo tělo jeho. Avšak hrozná bolestí ohněm způsobená nepřemohly zmužilost a neohroženost svatého Vavřince. Svatý Augustin o něm píše: „Mučeník Vavřinec roznícen byl takovou touhou po Kristu, že nevěšmal sobě muky pronásledovníkem uchystané.“ A svatý Ambrož o něm svědčí: „Plamen lásky Boží v jeho srdci ztrávil bolesti, kteréž mu oheň působil na těle. Onť měl Zákon Páně na zřeteli, a proto utrpení bylo mu útěchou a občerstvením; požívalť vnitřného pokoje, jenž ničím porušen býti nemohl.“

Když dlouho již na jedné straně ležel, pravil svatý Vavřinec náměstku císařovu: „Dejž mne obrátiti; na té straně už dosti upečen jsem!“ A když tak se bylo stalo, po chvíli řekl: „Nyní už dostatečně upečen jsem; můžeš ze mne jísti!“ — Pak pozdvihnul oči k nebesům a prosil Boha Krista Ježíše, aby na přímluvu svatých apoštolů Petra a Pavla město Římské bylo na víru obráceno, a svaté evangelium do všech krajin veliké říše Římské rozšířeno. Modle se, vítězně dokonil boj svůj, a odevzdal ducha svého v ruce Boží.

Umučení svatého Vavřince událo se na pahorku Viminalském u silnice Tiburské.¹⁾ Sláva mučenka svatého roz-

¹⁾ Viminalis, jeden ze sedmi pahorků, na nichž Řím zbudován jest. — Tibur, prastaré město v Latii, nyní Tivoli. Silnice Tiburská vede z Říma do Tiburu.

nesla se po všem světě křesťanském. V Římě hned za času císaře Konstantina Velikého zbudován byl nad hrobem jeho chrám, který počítá se k sedmi hlavním chrámům Římským pod názvem: „chrám svatého Vavřince za zděmi městskými.“¹⁾ Druhý kostel jemu ke cti zasvěcený v Římě sluje „chrámem svatého Vavřince in Damaso.“

Španělský král Filip II., aby splnil slib učiněný ke cti svatému Vavřinci následkem vítězství nad Francouzi v bitvě u St. Quentinu dne 10. srpna 1556, dal vystavěti nádherný klášter v Eskurialu, jehož všechny jednotlivé části mají podobu roštu.

Podobně po veškerém oboru křesťanském povstalo mnoho kostelů ke cti svatého arcijahna Vavřince, v nichžto ostatky toho velikého mučeníka Páně v úctě se chovají. I ve vlasti naší České nalezáme mnoho kostelů ke cti svatého Vavřince věnovaných, poněvadž nábožní předkové naši jej vyvolili sobě za milého patrona a ochránce svého a osad svých. Že i na Petříně v Praze jest kostel ke cti svatému Vavřinci zbudovaný, hlásá střelba a hudba při slavných službách Božích ve chrámě tom každého roku dne 10. srpna.

Nyní pak už moudře uvažme na myslí své svatého arcijahna Vavřince čistotu mravní, víru nepodvratnou, horlivost ve službách Božích, otcovskou pečlivost o chudé a nuzné, plamennou touhu po Kristu Ježíši, a rekovnou stálost v mukách hrůzoplých. Přirovnejme k těmto jeho slavným ctnostem a zásluhám ctnosti a zásluhy své! Nestranně a nepředpojatě zpytujeme se, a vyznejme sobě před Bohem vševedoucím, co my jsme doposud podnikli, vykonali a vytrpěli z lásky k Bohu Kristu a pro království nebeské? — Se svatým Vavřincem a se všemi svatými a světicemi Božími chceme jedenkrátě býti v radostech nebeských; ale zde na zemi nevolíme víru v Krista Ježíše jako svatý Vavřinec statně vyznávati; nevolíme jak on dobrými skutky se obohacovati; nevolíme jako on po Kristu Pánu toužiti a pro Něj sebe menších nepřijemností snášeti a trpěti! Ó prosme Boha, aby na přímělu svatého Vavřince ráčil pýchu z našich duší vypuditi,

¹⁾ „Extra muros.“

srdce naše pravou pokorou, živou věrou a účinnou láskou k Bohu a k bližnímu naplniti, bychom sobě zasloužili ze života vezdejšího ospravedlnění vykročiti, a do věčných stánkův nebeských vejíti.

2. Svatá Asteria (Hvězdona), panna, mučenice Bergamská.

Svatá Asteria narodila se v Bergamu ¹⁾ léta Páně 247., kdy papežem v Římě byl svatý Fabian (236—250). Toho času spatřila světlo světa v Bergamu také svatá Grata. ²⁾ Obě mají velikou zásluhu o rozšíření a utvrzení víry křesťanské v Bergamu.

Asteria krásná, pokorná, laskavá, slavná rodem, slavnější ctnostmi, byla dcera rodičův křesťanských. Od mladosti odvracela se od marnosti světské, vyhledávala věci nebeských, a prospívala věkem i milostí Boží. Libovala sobě v Písmech svatých a v rozjímáních. Co dobrého viděla a slyšela, také bedlivě konala. Když poznala život blahoslavené Panny Marie, roztoužila se po ustavičném panenství. Proto milovala samotu v domě otcovském a vždy na očích měla obraz Marie Panny. Tou měrou čím dál více vynikala pokorou, poslušností, zdrželivostí, pracovitostí a nábožností vroucnou.

Ovdovělá kněžna Grata vrátila se do domu otcovského, a vyžádala sobě Asterii za společnici, aby oddaly se výhradně službě Boží. Společily se s nimi i jiné panny a ženy nábožné, a scházely se na statku, jež jim dal Bergamský vévoda Lupus, ³⁾ otec svaté Graty. K tomu přidala svatá Asteria své otcovské dědictví, a konala skutky milosrdenství tělesného i duchovního. Svatá Grata i Asteria pochovaly tělo svatého Alexandra mučeníka. ⁴⁾

Po létech svatá Grata, tušíc blízkou smrt svou, u přítomnosti svaté Asterie mluvila k velmožům Bergamským: „Šetřte rady Asterie; onať ku šťastnému konci povede vás.“ — Velmožové odvětili: „Budeme sobě vážiti a poslouchati paní Asterie k vůli tobě a k vůli její moudrosti a mírnosti.“ — Asteria

¹⁾ Bergamo, hlavní město delegace Lombardské při patě Alp, sídlo biskupa. — ²⁾ Svatá Grata dne 4. září. — ³⁾ Svatý Lupus dne 9. června. — ⁴⁾ Svatý Alexander 26. srpna.

plašíc, pravila: „Nikoliv paní, ale děvou pokornou že budu, sli-
bují vám.“

Tělo svaté Graty blaženě v Pánu zesnulé Asteria pocho-
vala. A už přední měšťané přišli ji prosit, aby radou svou při-
spěla jim v řízení obce. Pokorná Asteria přede vším zařídila
vzorný pořádek a zpěv při službách Božích. Pak upevnila mír
a pokoj mezi měšťany a sousedními rody. Konečně pak postarala
se o zaopatření chudobných a nemocných. Pověst o moudrosti
svaté Asterie šířila se po veškeré zemi.

Tu pak dostavili se dva soudcové císařští do Bergama,
pozvali svatou Asterii k sobě a pravili: „Ctihodná paní, chválu
tvou hlásá obecné zařízení, jež měšťanstvo svěřilo tobě, ač nejsi
z rodu vévodův; proto slušno jest, aby's obětovala kadidlo Joviši,
jenž tobě takové milosti propůjčil.“ — Asteria: „Vy soudcové
máte spravedlnost hájiti, ale nehájíte jí, radíce mi, abych Božskou
čest vzdala tomu, jenž jest potupy hoden, a Toho abych potupila,
Jenž jest Dárcem milostí. Kristus, s Otcem a Duchem Svatým
jeden Bůh, spravuje vesmír a dává milost těm, kdož Ho milují.“
— Soudcové vzkřikli: „Jsi-li křesťankou, ubohá ženo? Slavnost
tobě chystaná v zármutek by se obrátila. Chceš-li, paní, smrti se
vyhnouti a vévodkyní býti, vzpamatuj se! Nevš-li, že vojín Ale-
xander pro tu příčinu byl ztrestán?“ — Asteria: „Budu
šťastna, přiúčastním-li se přeslavné smrti Alexandrovy. Za nic
nepokládám statky časné, slávu a radosti tělesné, získám-li Krista.“
— Soudce: „Buď se pokloň Joviši, nebo zaměníš život za smrt!“
— Asteria poklekla a zvolala: „Pane Kriste můj, Tobě v oběť
přináším tělo i duši! Smiluj se nad městem tímto, a odpusť
a milost Svou dej těm, kteříž mne pronásledují.“ — Soudcové,
uslyševše řeč tu, pokynuli katovi, aby Asterii odvedl a stal.
Křesťané uctivě pochovali tělo svaté mučence dne 10. srpna
roku 303.

3. Svatá Rustikula Marcia, abatyše Arelatská.

V Provence (Provánse), jižní části nynější Francie, za
šestého století žila ovdovělá matka s jedinou dceruškou Rusti-
kulou Marcií, kterouž pro krásu a bohatství tajně unesl jistý
rytíř. K rozkazu králova však musel děvčátko vydati.

Rustikulu dala matka na vychování svaté Lilioly, abatyši kláštera Arelatského (Arles). Mladistvá Rustikula tou měrou zalíbila sobě v životě klášterském, že tam zůstala, a pro vzorné ctnosti své po smrti svaté Lilioly za abatyši zvolena byla, ač jí bylo teprvé osmnáct let.

Rustikula Marcia dokonale znala Písmo svaté, začasté postívala se až do třetího dne, a nezřídka celou noc trávila na modlitbách v kostele. Její svatost oslavil Bůh mnohými zázraky a zjeveními.

Po smrti krále Theodoricha Chlotar II. zmocnil se říše, dal dva syny Theodorichovy zavraždit, třetí pak, Childebert, zachránil se útekem. Dva velmoži křivě obžalovali abatyši Rustikulu, že Childeberta skrývá v klášteře. Král Chlotar rozhněval se a rozkázal abatyši v jiném klášteře Arelatském násilně uvěznit a po sedmi dnech jinam odvesti. Biskup Vienneský, dozvěděv se o tom, zmužile pokáral krále pro takovou nespravedlnost, a oznámil mu brzkou smrt syna jeho. Královský syn skutečně zemřel. Chlotar se ulekl a nařídil, aby nevinná abatyše Rustikula bez odkladu byla propuštěna do kláštera svého.

Nastala radost jeptišek v klášteře Arelatském převeliká. Jak mile abatyše Rustikula Marcia vkročila, jeptišky jednomyslně prozpěvovaly: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle!“ Luk. 2, 14.

Brzo přišli také ti dva velmoži žalobníci prosit za odpuštění. Abatyše Rustikula uvítala a uctila je jako dobré přátely.

Dočkavši se sedmdesátého sedmého roku svého, odebrala se svatá Rustikula Marcia do říše nadhvězdne léta Páně 632., aby přijala bohatou odplatu za svou lásku k Bohu a k bližnímu.

4. Svatý Hugo, biskup Auxerreský.

Svatý Hugo narodil se na hradě „Ostrý Vrch“ (Mons acutus) v krajině Clugnyské.¹⁾ Otec jeho, hrabě Dalmace Semurský a Montakutský, a matka Aremberga, moudře, totiž nábožně, vychovávali a pak do škol Clugnyských dali syna

¹⁾ Clugny (Klány), městečko ve franc. depart. Saone et Loire, jež má zříceniny znamenitého opatství Benediktinského roku 1789. zbořeného.

svého, kdežto za dozoru strýce Hugona opata¹⁾ byl mladý Hugo ve ctnostech utvrzen i vědecky vzdělán, a stal se Benediktinem. Pro ctnosti vynikající zvolen byl Hugo za opata v klášteře svatého Germana v Auxerreu.²⁾

Výtečný opat ničím nelišil se od bratří podřízených. Cokoli nařizoval, a čemukoli učil, to nejprvé sám konal.

Umřel pak Humbald, biskup Auxerreský, na pouti Jerusalemské. Opat Hugo stal se nástupcem jeho za Ludvíka Tlustého, krále Francouzského (1108—1137). Jako otec staral se biskup Hugo o časné i o věčné blaho svěřenců všech; podporoval řád Cisterciákův toho času nový; sám byl milovnskem samoty; svatost jeho osvědčil Bůh darem prorockým; štědře pečoval o kostely, o kláštery a o chudinu; smiřoval strany sporné — byl biskupem výtečným.

Biskup Hugo, znamenaje, že se mu blíží konec života, dokonale připravil se na odchod do věčnosti. Dne 10. srpna 1136 svolal k lůžku svému domácí duchovenstvo a pravil: „Hodiny zbývající věnujme Bohu; jak mile dnešní hodinky ukončíme, hned umru.“ I zpívali hodinky, a když dozpívali kompletář,³⁾ zesnul milovaný biskup Hugo v Pánu. Tělo jeho, jak si byl vyžádal, pechováno bylo v klášteře svatého Germana, později pak přeneslo se do kostela klášterního, kdežto je umístili vedle oltáře svatého Mikuláše.

5. Blahoslavený Amadeus (Bohumil), Františkán Milánský.

Amadeus, jazykem našim Bohumil, syn Roderika Gomesia Sylvia, vévody v Lusitanii,⁴⁾ na křtu svatém dostal jméno Amador. Od mladosti vážně počínal sobě. V městě Guadalupu vstoupil do kláštera řádu svatého Jeronýma, kdežto po několik roků nábožně trval, konaje nejnižší práce kuchynské. Roztouživ se po mučeníctví, odhodlal se jíti do Afriky. Avšak pro nepřemožné překážky navrátil se do kláštera, ustanoven byl za kostelníka, a jak dříve i nyní opět učinil několik zázraků.

¹⁾ Svatý Hugo, opat Clugnský, dne 29. dubna. — ²⁾ Auxerre, Římské Autissiodorum, staré město v Burgundsku ve Francii, hlavní město depart. Yonneského, má krásný gotický kostel biskupský a opatství svatého Germana. — ³⁾ Kompletář, doplněk denní pobožnosti v církevních hodinkách. — ⁴⁾ Lusitania, za starodávna část Hispanie, asi nynější Portugalsko.

Umníl si pak, že přestoupí do tužšího řádu „Bratří Menších.“ Putoval do Itálie za hladu častého a za útrap mnohých. U Assisi po nějakou dobu sloužil v samotě Bohu postem a modlitbou, kterouž také několikrát vyprosil lidem pomoci zázračné.

Konečně prosba jeho vyslyšena, Amadeus přijat do řádu svatého Františka v Assisi, odkud pak poslali jej do Milána, kde ještě více tělo postem podmaňoval duchu. Ješto pak v Miláně příliš mnoho lidí přicházelo k němu, odešel s povolením vrchníka do odlehlého kláštera Merlianského. Tam byl na kněžství vysvěcen. Tam, v klášteře Opprenském a Kastro-Leonském v biskupství Kremonském, proslavil se novými zázraky. Překonav rozmanité odpory vystavěl v Miláně u chrámu Marie Panny de la Pace nový klášter, a stal se zakladatelem řádu později jeho jménem nazvaného. V příčině té vykonal pouť do Říma, navrátil se do Milána, kde v klášteře svém po několika dnech se rozstolal a dne 10. srpna 1482 blaženě v Pánu zesnul. Mnoho nemocných scházelo se u mrtvoly jeho a nabyli plného zdraví. Pochován jest uprostřed kostela toho.

I po smrti na přímluvu blahoslaveného Amadea Bůh činil zázraky hojné. Zvláště šestinedělky v nebezpečí se nacházející důvěrně utíkají se k němu.

Blahoslavený Amadeus zůstavil po sobě knihu, kterouž byl sepsal přemnohým čtenářům k užítku. „Amadeity“ papež Pius V. roku 1568. dle jména odstranil, spojiv je s řádem Minoritův.

Dne 11. srpna.

I. Svatý Tiburcius (Ctibor), podjahan, jeho otec Chromacius, a spolumučeníci Římsí.

Roku 284. povolalo vojsko Diokleciana za císaře Římského. Za prvních let panování jeho byli i křesťané při dvoře císařském v úradech velikých, aniž by byli museli modlám obětovati. Zjevné pronásledování křesťanů nastalo teprve dne 23. února 303. Avšak i za onoho mezičasí různí vyznavači Kristovi účastnými stali se koruny mučnické. Jeden z nich byl svatý Tiburcius, syn Chromacia, jenž byl náměstkem přednosta města Římského. Tiburcius po česku říká se Ctibor.

Chromacius byl od svatého Sebastiana¹⁾ z neduhu nezhojitelného vyléčen, na víru křesťanskou obrácen a od kněze Polykarpa pokřtěn. Vzdal se úřadu svého, uposlechnuv rady papeže Kája, opustil Řím, a usadil se na svém statku venkovském v Kampanii, krásné a úrodné krajině Střední Itálie. Propustiv otroky na svobodn, byl ochráncem a živitelem mnohých křesťanů.

Jeho syn Tiburcius ale zůstal v Římě a vysvěcen byl za podjahna. Jednoho dne, jda městem, spatřil Tiburc člověka už málo živého, jenž byl s ploché střechy spadl. Tiburcius, slyše rodiče jeho žalostně bédovati, modlil se nad ním, poznamenal jej svatým křížem, a umrající pln života a zdraví vstal. Pro zázrak ten uvěřil v Krista Boha člověk na živě zachovaný i rodiče jeho.

Tiburcius dnem i nocí sloužil spoluvěrcům v soukromých domech i ve vězeních; těšil je, pomáhal jim, poučoval je, a důrazně káral vlažnost některých křesťanů. Jeden takový nehodný křesťan, jménem Torkvát, udal Tiburce u soudu pohanského. Fabian soudce nadarmo snažil se lichocením a vyhrožováním odvrátiti statečného Tiburce od Krista; proto poručil, aby přinášeno bylo uhlí žhavé a pravil: „Tiburti, buď budeš obětovati božtám našim, nebo musíš bosýma nohama kráčet po uhlí tomto!“ — Tiburcius, poznamenan se křížem svatým a maje velikou důvěru ve všemohoucnost Boží, bez úrazu kráčel po uhlí žhavém a zvolal: „Poznej z toho, že jediným pravým Bohem jest Bůh křesťanův! Žhavé uhlí zdá se mi býti kvítím!“ — Soudce přičítal zázrak ten kouzlům, a odsoudil jej na smrt mečem. Tiburcius z města vyvedený a statý od křesťanů uctivě pochován byl.

Svatý Chromacius, Tiburciův otec, Chromaciova rodina i otroci na svobodu propuštění v Kampanii potud žili nábožně v pokoji, pokud za pronásledování Diokleciánského nebyli vyzraženi. Pak ale zabrány jsou statky Chromaciovy, tak že on, jeho rodina a věrné služebnictvo mnoho bády a útrap snášeli až do mučnické smrti. Památka jeho a spolumučnická svěť se ve výroční den svatého Tiburcia.

¹⁾ Svatý Sebastian dne 20. ledna.

2. Svatá Susanna (Zuzana, Zuzka), panna, mučenice Římská.

Svatá Susanna ¹⁾ Novozákonná, důstojná družka své jmenovkyně Starozákonné, jest výtečným vzorem zvláště pannám, kterak mají chrániti a hájiti nejdražší klenot svůj, čistotu panenskou, i nad život tělesný.

Susanna narodila se v Římě. Otec její, Gabin, ²⁾ byl bratrem svatého Kája, jenž dne 15. prosince roku 283. povýšen byl na nejvyšší důstojnost v Církví, na Stolicí papežskou. Otec i strýc Susannin byli příbuzni císaři Dioklecianovi.

Otec Gabin a strýc Kájus, horliví křesťané, největší péči starali se o dokonalé vychování něžné děvy Susanny, aby hleděla líbiti se více Bohu než lidem, aby duši svou zdobila čím dál tím více bázní Boží a svatou nevinností. K tomu konci hned za let nejtěžších povzbuzovali ji k pobožnosti, a přede vším ku vroucnému ctění a vzývání blahoslavené Panny Marie.

Působením milosti Boží a takových pěstounů rozvíjela se mladistvá Susanna v nejkrásnější květinu zahrady Boží, a zastkvívala se všemi ctnostmi křesťanskými. V těle krásném žila překrásná duše. Čím více Susanna prospívala věkem, a čím více s věkem zrůstalo rozmanité nebezpečí ohrožující mládí ženské: tím horlivěji modlila se a prosila Boha a Marii Pannu, aby obhájila svou nevinnost a milost Boží. Takovým způsobem zamilovala sobě panenství neporušené tak, že je navždy slavným slibem obětovala a zasvětila Ježíši Kristu.

Ačkoli Susanna všemožně vyhýbala se veřejnosti a hlučným společnostem, přece neobyčejná krása a vzdělanost její nezůstaly dlouho skryty. Sám císař Dioklecian zvolil a ustanovil ji za manželku svému bratru Galeriovi, a vypravil k ní příbuzného svého a důvěrníka Kája, pohana, aby jí nabídl čestný tento sňatek. Starosvat, námluvčí Kájus, přišel k ní, chtěl ji dle tehdejšího zvyku políbiti. Cudná Susanna však odvrátila tvář a vážně řekla jemu: „Čeho jsem posud žádnému člověku nedovolila, toho tím rozhodněji odepřítí musím nevěřícímu a modloslužebníkovi!“ — Kájus namítal jí, že jej

¹⁾ Susanna, Zuzanna, Zuzanka, Zuza. — ²⁾ Svatý Gabin dne 19. února.

nepravě nevěřícím zove, ješto v bohy věří, a doložil: „Či můžeš-li mi dokázati opak?“ — Svatá děva Duchem Božím osvícená ihned dokázala mu blud modloslužby a rozumnost víry v Boha jediného, pravého a živého takovou mocí, že slova její duši mu osvětila a srdcem pohnula, a tudíž bez odkladu žádal za přijetí do Círky a za důkladné vyučení ve víře křesťanské.

Gabin a papež Kájus ochotně postarali se o to, aby příbuzenec jejich Kájus byl vyučen a křestem svatým do Círky uveden. Nekonečnou smilovností a láskou Jesu Krista ku hříšníkům obráceným Kájus tak byl dojat, že na kolenou před křížem oplakával svou dřívější slepotu, a pak statky své rozdal jako druhdy křesťané Jerusalemské mezi chudé křesťany.

Skutkem tímto však popuzen byl hněv císařův proti křesťanům. Na víru obrácený Kájus byl v Ostii usmrčen, a Susanna do žaláře uvržena. Užilo se všemožných prostředků, aby ji svedli ku hříchu. Avšak Kristus tou měrou sřlil Susannu, že svědce svoje zahanbila podivuhodnou stálostí ve víře a ctnosti. Proto byla ukrutně zbičována, a konečně státa roku 295.

3. Svatá Filomena (Féna), panna, mučenice Římská.

Za krvavého pronásledování křesťanů v Římě začasté téhož dne na sta vyznavačův víry svaté umučeno bývalo. Spoluvěrcové těla svatých mučenků a mučenic odnášeli do katakomb, do hřbitovů podzemních, přidávali do hrobův jejich odznaky smrti podstonpené, a vytesali na kámen hrobní jména a stručné poznámky. Jak mile chodba jedna drahocennými těly mučenků a mučenic Páně po obou stranách byla naplněna, zasypávala se obyčejně zemí nabytou z chodby nové. Tou měrou tisícové svatých mučenků zůstali po mnoho set roků zasypáni v katakombách, až pak papežové dali je vykopávati, aby ostatky jejich přenesli do chrámů Římských a darovali do kostelů nových po oboru křesťanském.

Také tělo svaté Filomeny čili Filumeny¹⁾ za takových poměrů zůstalo neznámé veškerému světu. Teprvé po patnáctém století oslavil ji Bůh ku spáse mnohých i před světem.

¹⁾ Ve starých listinách nalézá se krátce Féna místo Filoména. V. Brandla „Glossarium,“ a Jungmannův „Slovník.“

Dne 2. května roku 1802. nalezen byl v Římě hrob svaté mučnice Filomeny v katakombě svaté Priscily u silnice Solné. Na hrobním kameně vytesán jest nápis: „Filomena, pax tibi Amen.“ To jest: „Filomena, pokoj tobě! Amen.“ V hrobě pak byl popel a několik kostí, lilije, znak panenství, a znaky smrti mučnické: nádobka s krví, palma, kotvice, bič a tré špův. Krom toho pak touž dobou zjeven byl i životopis panny a mučnice Filomeny třem osobám od sebe vzdáleným a znaky v hrobě nalezené neznajícím, totiž: mladému umělci, horlivému knězi, a nábožné jeptišce.

Dle trojího souhlasného zjevení toho pocházela Filomena z rodu knížete Řeckého. Rodiče, přijavše víru křesťanskou, vyprosili sobě dcerušku tu od Boha. Když Filomena ve svém třináctém roce přišla do Říma, tak se zalíbila císaři Dioklecianovi, že ji chtěl míti za manželku. Avšak ani přemlouváním svých rodičův, ani pochlebováním a vyhrožováním císařovým nedala se panna sličná k tomu pohnouti, poněvadž už před dvěma léty byla se zavázala Pánu Kristu slibem ustavičného panenství. Rozhněvaný císař odsoudil ji k bolestné smrti mučnické.

Po třiatřicetidenním žalařování byla Filomena smrtelně bičována, s kotvicí na hrdlo uvázanou do řeky Tibery vhozena, ulicemi Římskými vlečena, několika šípy probodena, ale ze všech těchto muk mocí Božskou vysvobozena. Konečně pak byla dne 10. srpna o třetí hodině odpolední mečem státa, a do říše nebeského Chotě svého Jesu Krista odeslána.

Roku 1605. přenesl kněz František di Lucia ostatky svaté Filomeny v popelnici do Neapole, a později do svého rodiště, do městyse Mugnano, dvacet mil od Neapole v kraji Terra di Lavoro. Zázraky hojné a nápadné udály se už v Neapoli, a opětovaly se i v Mugnanu. Za tou příčinou rychle rozprostranila se úcta svaté Filomeny po celé Itálii a po veškerém světě.

Ke cti svaté Filomeně, „divotvorkyni devatenáctého století,“ i v našich zemích objednávaly se obrazy pro kostely a kaply, její jméno přijímala nábožná sesterstva a bratrstva, a rádo ho dáváno dětem na křestu svatém.¹⁾

¹⁾ V Sloupnici v Čechách byla velice činná panenacká jednota katolická svaté Filomeny.

Papež Řehoř XVI. dne 30. ledna 1837 ustanovil svaté Filomeně ke cti výroční svátek dne 11. srpna.

4. Svatá Digna, panna Tuderská.

Svatá Digna,¹⁾ panna Tuderská,²⁾ za panování spolucísařův Římských Diokleciana a Maximiana, zbožností podivuhodnou vyznávala víru křesťanskou, a věnovala neporušené panenství své Kristu Pánu.

Pokorná děva Digna horlivě trvávala na modlitbách. Jak mile pronásledování křesťanů počalo řádit, vyhnula se mu a skrývala se v rozličných jeskyních. Postem, bděním, ustavičnou modlitbou a rozjímáním o věcech věčných sloužila Bohu, kterýž svatost její osvědčovati ráčil zázraky mnohými. Konečně rozstonala se a klidně odešla k nebeskému Choti svému dne 11. srpna. Tělo svaté Digny uctivě chová se v Tuderském kostele svatého Fortunata.

Dne 12. srpna.

I. Svatá Klára Assiská, abatyše, zakladatelka řádu.

Svatá Klára,³⁾ nejstarší ze tří dcer šlechtických rodičů Favorina a Hortulany, narodila se roku 1193. v Assisi.⁴⁾ Mladší sestry jmenovaly se Anežka a Blažena (Beatrix). Dčerušky nábožně vychované byly ozdobou a radostí rodičům bohatým a bohabojným. Zvláště Klára od mladosti jevila horlivou nábožnost a neobyčejnou lásku k nuzným za skvělým příkladem velikého krajana — svatého Františka Assiského.⁵⁾ Už jako dítě Klára denně modlívala se v komůrce své jistý počet „Otčenášů“ a „Zdrávasů,“ za každým odkládajíc malý kamínek stranou, aby se v počtu nezmyšlila. Pod šatem nosila žíněný

¹⁾ Digna, jméno latinské zní po česku: Hodná, Důstojná, Vzácná. — ²⁾ Tuder, starodávné město v Umbrii, jak se druhdy jmenovala krajina v severní části Střední Itálie. — ³⁾ Klára jméno latinské, jazykem našim: Světlá, Slovatná, Slavná. — ⁴⁾ Assisi, město v Umbrii, krajíně Římské v Itálii, nedaleko silnice s Perugia do Říma vedoucí. — ⁵⁾ Svatý František dne 4. Hjna.

pás. Z pokrmů svých dávala chudým. Čistotu panenskou úzkostlivě střežla. Marii Pannu převroucně ctíla.

Klára vidouc, že jí potřebí jest důkladné rady, dala se paničkou bohobojnou představití svatému Františku v kostele „Porciunkula“ zvaném. Jeho řeč o marnosti věcí světských, o krátkém životě zemském, o lásce Boží a o touze po statcích věčných tak mocně působila, že Klára rozhodně umínila sobě veškeren život svůj zasvětití výhradně toliko Bohu i proti vůli rodičův žádajících, aby se provdala. Jsouc osmnáct let stára s několika pannami odebrala se do kostela Porciunkuly, svlekla drahocenné roucho své, přijala z rukou svatého Františka oděv řeholný dne 18. března 1212, ubytovala se prozatím v klášteře Benediktinek „u svatého Pavla,“ pak v klášteře téhož řádu „St. Angelus de Panso“ až konečně u chrámu svatého Damiana nedaleko města Assisi založila první panenský řád Františkánský, který brzo rozšířiv se do všech zemí, v Praze nazýván byl klášteřem „Chudých sester,“ ve Francii klášteřem „Klarisek,“ v Itálii klášteřem „Chudobných paniček“ nebo také „Damianek.“

Do téhož klášteřa vstoupila také Klářina sestra Anežka s několika pannami, a později i ovdovělá matka Hortulana.

K rozkazu svatého Františka podvolila se Klára býti abatyší v klášteře svém, kterýž byl zbudován na základě úplné chudoby. Za tou příčinou rozdala abatyše Klára zděděné statky otcovské chudým, a žila s družkami svými toliko z almužen a z ručních prací. Chudobno bylo roucho jeptišek těch. Obuvi neměly žádné. Masitých pokrmů nepožívaly nikdy. Zachovávaly ustavičné mlčení, aby se neprohřešovaly jazykem. Abatyše Klára byla jim ve všech povinnostech vzorem výtečným. Konala práce nejnižší. Sestrám ze sbírky almužen se vracejícím umývala nohy. U stolu sloužila podřízenkám svým. Nemocné opatrovala osobně. V čas postu čtyřicetidenního v pondělí, ve středu a v pátek nejedla a nepila ničeho; v ostatní dny žila o chlebě a o vodě. Krom postů ustanovených postila se abatyše Klára před každou slavností. Spávala na holé zemi, majíc kus dřeva pod hlavou. Začasté bičovala se. Větší část každé noci věnovala modlitbám a svatému rozjímání, jehož hlavním předmětem byla chudoba Kristova při narození ve chlévě Betlémském, za života vezdej-

šho a ve smrti na dřevě svatého kříže, a Jeho Božská láska, kterouž osvědčil nám ustanovením nejsvětější Svátosti oltářní.

Klářina důvěra v Krista přítomného pod způsobou chleba v nejsvětější Svátosti došla odplaty zázračné. Císař Bedřich L. tábořil s vojskem svým v Itálii. Oddíl vojska toho, v němž bylo mnoho Saracenů sveřepých, dobýval se do kláštera svatého Damiana. Abatyše Klára, jsouc nemocna, dala se na nádvoří vynesti a nejsvětější Svátost před sebe postaviti. Suroví žoldnéři už se objevovali na hradbách klášterních. Svatá Klára hlasitě modlila se: „Dopustíš-li, Pane na nebesích, aby v ruce nevěřícím upadly slabé a bezbranné služebnice Tvé? Račiz je i mne vytrhnouti z nebezpečí hrozného!“ — A hle strach připadl na vojny. Dali se na útěk, a mnozí z nich i zahynuli. Odtud vyobrazuje se svatá Klára s monstrancí v rukou.

Modlitba svaté Kláry také jindy docházela vyslyšení zázračného. Když v klášteře byl největší nedostatek, k její prosbě požehnal Bůh poslední kus chleba tou měrou, že padesát sester řeholnic nasýtilo se. Mnohým nemocným k její přimluvě Bůh navrátil zdraví způsobem nadpřirozeným.

Svůj slib dobrovolné chudoby a ustavičného panenství zachovávala abatyše Klára tak svědomitě, jako slíbenou dokonalou poslušnost svého duchovního představeného. Nepodnikalať nikdy ničeho bez rady a rozkazu svatého Františka Assiského, ale ve všem do podrobná konala vůli jeho.

Za příkladem svaté abatyše Kláry i ostatní řeholnice zastkvívaly se ctnostmi svatými. Za tou příčinou ovšem řád svaté Kláry rychle ujímal se na místech mnohých. U nás v Praze královská princesna, blahoslavená Anežka Česká, Přemyslovna, založila klášter téhož řádu, sama první vstoupila do něho a požehnaně působila v něm.¹⁾

Roku 1220. potvrdil papež Honorius III. řád Klarisek, a předepsal jim tuhou řeholu svatého Benedikta s některými zvláštními pravidly. Roku 1224. dal jim svatý František řeholu tu písemně. Svatá Klára vyprosila sobě potvrzení řeholy té i u papeže Řehoře IX., jenž ji zmírniti chtěl, ale k její prosbě

¹⁾ Blahoslavená Anežka Česká dne 2. března.

od toho upustil; a konečně i potvrzení od papeže Innocence IV. zvláštní bulou, kterouž papež ten roku 1251. psal, prolévaje hojně slzy velikým pohnutím způsobené.

Bůh obdařil služebnici Svou Kláru netoliko darem zázraků a darem vidění nadpřirozených, ale také mimořádnou moudrostí, tak že i papež Innocenc IV. písemně u ní vyhledával a nalezal rady a útěchy. Touž moudrostí a zbožností prostoupeni jsou také listové, které svatá Klára psala naší milé blahoslavené Anežce Přemyslovně do Prahy.

Poslední nemoc svaté Kláry byla bolestna velmi; ale svěřice snášela ji až ku podivu statečně a trpělivě. Dne 11. srpna 1253 ukončila blažená smrt její kající život, za něhož dosáhla plných šedesát let.

Před smrtí svou předpověděla abatyše Klára plačící sestře Anežce, že brzo odeběře se za ní dle přání svého. Napomenula milé sestry řeholnice, a důvěrně prohlásila svou radost z toho, že už přejde do ráje nebeského.

Tělo svaté Kláry přenešeno bylo do Assisi v průvodu slavném, jehož se účastnil sám papež Innocenc IV. s mnohými kardinály.

Už roku 1255. prohlásil papež Alexander IV. abatyši Kláru za svatou v Církví, a dal u prostřed města Assisi vystavěti nový klášter a kostel, v němžto od roku 1260. tělo její v náležitě uctivosti chová se.

I po smrti svaté Kláry množily se kláštery Klarisek. Větlemi řádu toho jsou i napotomní Urbanistky jmenované dle papeže Urbana IV. roku 1264.; Kapucínky roku 1538. v Neapoli povstalé a roku 1600. papežem Klémentem VIII. schválené; Klarisky mající řeholu nejtuzší roku 1631., založené Františkou od Ježíše-Marie, a konečně poustevnice svatého Petra z Alkantary, založené od kardinála Františka Barberina, kteréž úplné mlčení zachovávají, o samotě žijí, a ustavičně o věcech svatých rozjímají.

2. Svati Anicet, přednosta, Fotin, a spolumučenci Nikomedijští.

Za vlády císaře Diokleciana veřejně prohlásilo se pronásledování křesťanů. Na náměstí postavila se mučidla děsná. Křesťané se lekali. Anicet, velmož Nikomedijský, vešel do zá-

stupu, veřejně vyznal Krista, a počestilostí nazval modloslužbu pohanskou. Množství pohanů přisvědčovalo jemu. Císař Dioklecian, uslyšev o tom, roztrhl roucho své, a rozkázal, aby Anicet i ostatní křesťané byli uvězněni.

Aniceta kázal císař Dioklecian býkovcem bít a největšímu lvu předhoditi. Lev lízal mu pot s tváří. Svatý mučeník velebil Boha. Nastalo zemětřesení. Modla Herkulova spadla a roztránila se. Aniceta měl kat stít. Ruka mu ztuhla. Také s kola a z nádoby vroucí vodou naplněné vyvázl svatý mučeník Anicet bez ublížení. Císař Dioklecian vida to lál bohům svým.

Tu pak Fotin, bratřec Anicetův, přiběhl, a líbal strýce svého, káraje zuřivost císařovu a nesmyslnou modloslužbu. Oba žetězy spoutání a odvedeni byli do žaláře, v němžto po tři roky strádali. Po třech létech opět byli všelijak mučeni a konečně v rozpálené peci usmrceni.

Touž smrtí skonali po nich přčetní křesťané, jenž děkujíce Bohu, vcházelí do plamenů. Těla upálená křesťané pochovali. Stalo se roku 305., načež i Dioklecian i spolucísař Maximian na odpočinek odebrali se.

Po několika létech byly ostatky svatých mučeníků těch do rozličných kostelů rozeslány. Ostatky svatých Aniceta a Fotina jsou v kostele na ostrově Dafnuse v moři Egejském mezi Samem a Lesbem blíž západního pobřeží Malé Asie, kde se výroční památka jejich světí způsobem slavným.

3. Svatý Eusebius (Smíl), biskup Milánský.

Eusebius,¹⁾ Miláňan, od let dětčích bedlivě se učil a horlivě konal povinnosti náboženské. Byv na jahua posvěcen, důvěrně ctíl svatého Vavřince mučeníka. Když pak roku 449. byl na stoličce biskupskou povýšen, opravoval, ozdoboval a světil chrámy od nepřátel poškozene a znesvěceny. Bohoslužebné knihy, jež shořely za války, novými nahradil; napravil v duchovenstvu kázeň za dob nepokojných zviklanou, svolal synodu (církevní sněm) krajinskou, v nížto učeností a svatostí vynikal výtečný biskup Turinský Maxim, Pavijský Krispin, a Komský Abun-

¹⁾ Eusebius nám Čechům ode dávna zní vhodným překladem „Smíl.“

dus. Úchvaly proti bludům Eutychianským sněmem Chalcedonským učiněné došly i v Miláně uznání, v kteréžto příčině arcibiskup Eusebius vypravil list synodální k papeži Lvu I. (440—461).

Když byl ještě na vlastní oči své spatřil kostely Milánské vyzdobeny a kázeň v celém kraji napravenu, blaženě dokonal záslužný život svůj léta Páně 464.

4. Svatý Ursicin, velitel vojenský, mučeník.

Kája Valeria Maximina, řečeného Daza, Římský císař Galerius povýšil na kaisara roku 305. Maximin libovolně spravoval říši Východní, zuřil proti křesťanům, a roku 307. prohlásil se císařem. Po smrti spolucísaře Galeria rozdělil se Maximin o císařství s Konstantinem Velikým a Liciniem roku 311. Brzo však rozpadl se s nimi, byl Liciniem u Adrianopole poražen, a na útěku v Tarsu zavraždil se téhož roku 311.

Mezi tisíci tisícův mučenků, jež byli za vlády zuřivce Maximina víru svou zpečetili krví, jest také svatý Ursicin, tribun vojenský.¹⁾

Ursicin, rodem Ilyr, doma vřtečně vychován byv po křesťanskou, od jiněšských let sloužil ve vojsku císařském. Spoluvojn Valens tušil z vážného a ctnostného obcování Ursicina, že jest křesťanem. Ze závidi udal jej u vrchního vůdce Kandidiana, kterýž věc tu oznámil císaři Maximinovi. Císař nakřídil Aristidovi, vladaři té země, aby Ursicina soudně vyšetřil, a jej mučil i usmrtil, kdyby nezapřel víru křesťanskou.

Vladař Aristid povolal tribuna Ursicina k sobě, a tázal se ho: „Jakého jsi náboženství?“ — Ursicin: „Z rodičův křesťanských narodil jsem se, a v té víře za pomoci Božskou volím usmřiti.“ — Aristid: „Proč se protivíš zákonům císařským?“ — Ursicin: „Jjá poslušen jsem zákonů císařských, pokud se nepřičí zákonům Božím!“ — Aristid: „Proč sloužíš ve vojsku a v důstojnosti veliké, kterouž tobě císař propůjčil?“ —

¹⁾ Tribunus militum byl ve vojsku Římském velitel legie. Každá legie měla prvotně pět, pak šest takových tribunů, a ti střídali se u vedení tak, že vždy dva tribunové velívali po dva měsíce.

Ursicin: „K důstojnosti tribuna povýšen byl jsem pro chra-
brot a pro vítězství nad nepřátely císařovými.“

Žalářník Olbian, poštvaný bídňkem Valensem, přimlouval Aristidovi, aby jej dal mučiti. Soudce a vladař Aristid z úcty k Ursicinovi dlouho se tomu vyhýbal, až pak přece svolil. Ursicina přivázali k sloupům, mrskali a vyzývali jej, aby obě-
toval modlám. Ursicin prosil Krista za přispění. Vladař kázal jej utrýzněného odvázeti a do žaláře odvesti.

Přítšho dne Aristid zase ptal se mučenka svatého: „Kterak
jsi za noci minulé usmyslil sobě?“ — Ursicin: „Nikdy ne-
spustím se Boha, kterýž mne stvořil a doposud dobro-
tivě živil!“ — Ukruťník Olbian radil vladaři, aby Ursi-
cinovi dal ruce do plátna obaliti, olejem a smolou napustiti
a zapáliti. Ursicin zvolal: „Dobře tak stane se mi! Moje ruce
zasluhují, aby se upálily, poněvadž hájily a na živě zachovaly
císaře bídňé hynoucího!“ — Aristid zahanbený nedal sta-
tečného tribuna mučiti, ale poslal jej opět do žaláře.

Žalářník Olbian se proto hněval. Zavřel Ursicina pro-
zpěvujícího, vykoupal se, poobědval a usnul. Procitnuv obouval
se — a v tom uštknul jej štír jedovatý. Hrtzou a bolestí
mučen volal bohy své na pomoc. Ješto pak pomoc nepřicházela,
rouhal se jim a tupil je. Bolest zmáhala se. Olbian řval, kousal
se a bídňé zahynul.

Aristid, dovědév se o smrti žalářníkově, zalekl se, svolal
radu a žádal, aby se usnesli, co má činiti? Vedlé společné úchvaly
ještě jednou napomenul Ursicina, aby bohům obětoval, a když
Ursicin zase neohroženě vyznal a velebil Boha trojjediného,
odsoudil jej na smrt mečem.

Ursicin klidně ubíral se na popravu. Cestou oznámil Valen-
sovi veselému, že blízka jest záhuba jeho. Na popravišti po-
klekl, hlasitě modlil se za Církev křesťanskou, a poručil duši svou Bohu.

Valens, nemoha se dočkati smrti velitele svého, chopil se
meče katova, aby sám srazil mu hlavu. Ješto pak se mu to ne-
povedlo, tal jej podruhé a potřetí. Zástupové vidouce to, zhrozili
se a ukamenovali hnusného a krvežíznivého zrádce toho.

Tělo svatého Ursicina křesťané odnesli a slušně pochovali.

5. Svatí Gratilian a Felicissima, panna, mučeniči Falerijští.

Etruria, později Tuscia zvaná, za starých dob země Střední Italie, měla dvanácte států spolčených. Mezi nejznamenitějšími městy tohoto spolku Etrurského byla Faleria obehnaná vysokou zdí zbudovanou z bílých balvanů bez malty. Faleria, po níž není památky, za Římského císaře Galeria Maximiana (305—311) proslavila se mučenictvím svých rodáků Gratiliana a Felicissimy panny.

Císař Galerius Maximianus několik dnů před smrtí svou odvolal nařízené pronásledování, jemuž bylo veliké množství křesťanů podleho.

Gratilian a Felicissima ve Falerii statečně vyznali před pohanským soudem Krista Boha; proto je katané kamenem v ústa tloukli a pak mečem odpravili.

Těla těchto mučeničků v městě Kasteláně u bývalé Falerie chovají se v biskupském kostele v náležité úctě.

Byl Gratilian jediným synem bohatých rodičův. Dopídiv se Písem svatých, četával v nich, vyhledal kněze Euticia, a prosil ho, aby jej vyučil a pokřestil. Třetího dne přijal křesť a roucho bílé. Když pak osmého dne roucho to svlekl, přistoupil ke stolu Páně. Pak oznámil rodičům, že jest křesťanem, a nedal se zvrátiti ve víře svaté ani bédováním matky, ani domluvami a hrozbami otcovými. Náčelník města, Thrason, dal jej k sobě přivesti a pravil: „Obětuj bohům, a budeš navrácen otci svému, příteli mému.“ — Gratilian prohlásil, že nikdy nezapře Krista, a byl do žaláře dán.

Vdova Fortunáta přivedla k němu slepou dceru svou Felicissimu, a prosila, aby jí od Krista vyprosil zrak. Svatý Gratilian modlil se, Felicissima prohlédla a ihned prosila za křesť, jež jí v žaláři Gratilian udělil, a poslal ji ke knězi Euticiovi, aby ji důkladně vyučil víře křesťanské. Náčelník městský rozkázal, aby i Felicissima uvězněna byla.

Po několika dnech oba soudil Thrason. Felicissima zvolala: „Dábel pohání tebe, aby's ukrutně nakládal se služebnky Božími.“ — Soudce dal je kamenem tlouci ve tváře a odsoudil je na smrt, kteráž jim Boha velebicím dána byla mečem za městem

Falerií. Truchlíci rodiče pochovali syna Gratiliana i Felicissimu na poli svém, a vidouce zázraky následné, i oni uvěřili v Boha Krista.

6. Svatá Cecilia (Segoberga, Klára), panna, abatyše Lotrinská.

V Lotrinskách, zemi Starofrancouzské, byl klášter Benediktinek na hoře svatého Romarika, zakladatele jeho. Romarik vychoval své dcery Segobergu Cecilii a Adzaltrodu po křesťansku a vystavěl zmíněný klášter. Učitelkou jim byla první abatyše Magdefleda, po jejíž smrti Cecilia¹⁾ moudře a svatě spravovala mnišky podřízené.

Cecilia, abatyše pokorná a zbožná, ničím nevolila lišiti se od svých podřízenek. Mnoho času trávila v kaple svatého kříže, kde plačíc, modlívala se a rozjímalá o bolestném umučení Páně, až pak konečně od pláče oslepla. Třicet roků byla abatyší až do blažené smrti své dne 12. srpna za století sedmého. U hrobu svaté Cecilie slepčové na její přimluvu nabývali zraku, a proto nazýváno světici tu v lidu hojně tam putujícím „Klárrou“ to jest: „Jasnou,“ „Světlou.“

Dne 13. srpna.

1. Svatý Hipolyt, kněz, Konkordia (Svorna), jeho pěstounka, mučeničí Římsí.

Za panování císaře Valeriana (253—259) žil v Římě kněz Hipolyt, o kterém Prudenc, výtečný advokát, náměstek císařský a básník (naroz. 348 v Saragosse ve Španělsku, † 413), následnou podává zprávu.

Hipolyt, jenž přijal od svatého Vavřince křest svatý, byl jeden z dvaceti pěti kněží Římských. Oklamán byv pokrytcem Novaciánem, přidal se k rozkolníku tomu. Ale brzy poznav chybu, potvrdil pravověrnost svou veřejným odvoláním a slavnou smrtí mučeničskou.

¹⁾ Cecilia krátce v národě našem: Cilka.

Žoldníci jali jej, an právě byl v domě svém sloužil mši svatou, a postavili ho před soudnou stolicí. Vyznav neobroženě, že jest křesťan, byl nemilosrdně zmrskán, a nedada se zviklati ve svaté víře, byl velikými dary a sliby k zapření Krista lákán. Když pak ani tímto způsobem nedal se k modloslužbě nakloniti, odsoudili jej na smrt.

Soudce zatím odebral se do jeho přibytku, aby pobral veškeren majetek jeho. Tam shledal, že celá rodina Hipolytova jest křesťanská. Všickni byli odvedeni k soudu. Nejprvé do smrti ubili Konkordii, starou pěstounku Hipolytovu, kteráž ostatní ve víře utvrzovala. Tělo její vhodili do stoky.

Druzí byli za branou Tiburskou ¹⁾ odpraveni.

Lid pohanský pak bouřlivě volal: „Hipolyt!“ — Soudce vyrozuměl z křiku toho, že Hipolyt, kněz a vůdce křesťanův, má podstoupiti smrt způsobem zvláštním. Proto rozkázal, aby se naložilo s ním jako s pověstným Hipolytem, ježež jméno má.²⁾

Sotva byl výrok ten pronesen, lid hned byl soudním slabům nápomocen. Vybraliť dva koně nejbujnější, přivázali je k sobě dlouhým provazem, k jehož druhému konci připevnili svatého Hipolyta za nohy. Koně pak pohané hnali po místech křovím a bodlácím porostlých. Poslední slova, jež křesťané za svatým mučeniskem běžící zaslechli, byla: „Pane, oni rozedírají tělo mé, Ty přijmiž ducha mého!“ Křesťané jdouce po jeho stopě, sebrali roztroušené oudy těla Hipolytova a pochovali je v katakombách Římských.

Prudencius píše: „Byv v Římě, nikdy nadarmo neprosil jsem v potřebách duchovních i tělesných; každou milost dosáhl jsem od Boha na přímlavu Jeho služebníka Hipolyta. Kaplička, v nížto odpočívají ostatky svatého mučeniska, zevně ozdobena jest mramorem nejpěknějším, a uvnitř vykládána zlatými a stříbrnými

¹⁾ Brána Tiburská, t. j. brána vedoucí do Tiburu města, nyní Tivoli zvaného. — ²⁾ Faedra, dcera Mína II. krále Kretského, kterouž Theseus, král Athenský, za manželku pojal, spatřivši Hipolyta, syna téhož Thesea z manželky Antiopy, královny amazonek, zahořela láskou k němu, nevědouc, že on jest její pastorkem. Zdráhajíc se Hipolyta nařkla křivě z pomsty u otce, kterýž jej proklel a na smrt vydal. Hipolyt zahynul od splašených konů, a Faedra v zoufalosti zavraždila se. Báječný příběh ten obrali sobě pro truchlohu Sofokles i Eurípides.

ploskami. Od východu i od západu z nejbližších zemí přicházejí k jeho hrobu lidé ke dni 13. srpna. Radní pánové a lid uctivé líbají rakev jeho. Také ve chrámu vedlé kapličky a hrobu, zasvěceném na jméno svatého Hipolyta, shromažďují se zástupové věřících. Na zvláštním pomníku vyryty jsou hlavní události z jeho života.“

Císař a král Český, Karel IV., přinesl posvátné ostatky z těla svatého Hipolyta do Prahy, které se pečlivě chovají v arcibiskupském chrámě svatého Víta a Václava na hradě královském.

2. Svatý Kasian, učitel, mučovník Imolský.

Téhož dne 13. srpna způsobem překrutným dobyl sobě koruny mučovnícké svatý Kasian, učitel v Imole. ¹⁾ Za krutého pronásledování Církve byl Kasian jako křesťan polapen a k soudné stoličce náměstka krajiny té přiveden. Ještě nedal se pohnouti, aby oběťoval modlám, rozkázal soudce nelidský, aby žáci jeho do smrti upíchnali jej svými kovovými píradly, jimiž tenkrát psávali na tabulkách voskem potažených. Svatému Kasianu mučovníku svázali na zádech ruce, a vydali jej dvěma stům dětř, jež byl vyučoval. Čím nevydatnější byla síla těchto malých katanů, tím zdouhavější a bolestnější bylo utrpení, tím slavnější mučovnícké vítězství jeho. Jedni bili jej tabulkami do tváři a do hlavy, tak že je začasťe roztloukli; jiní kovovým píradlem rozdrapovali mu tělo, tak že odevšad ronila se z něho krev. Po velikých útrapách naplnila se jeho touha po Kristu v království nebeském.

Křesťané pochovali tělo svatého mučovníka Kasiana v Imole, a později ostatky převzácné uložili ve hrobě bohatě okrášleném.

Hanebnou pošetilst soudce pohanského, jenž vydal učitele Kasiana svévoli zákův, nechat uvázř každý, kdož nejapně a hřřšně proti učiteli duchovnímu nebo světskému žáky nemoudřým slovem popuzuje a jejich vážnost u nich podrývá. Kristus Ježíš ráčil říci: „Kdo pohorší jedno z maličkých, jenž ve mne věřř, tomu lépe bylo by, aby zavěšřen byl žernov osličí

¹⁾ Nyni okreení město Italské v Emilii, v provincii Bologneské, na cestě z Bologny do Faenzy u řeky Santera, má svého biskupa a 25.000 obyvatelů.

(kámen mlýnský) na hrdlo jeho, a on aby pohřžen byl v propašť mořskou.“ Mat. 18, 6.

3. Svatá Radegunda, královna, jeptiška Poitierská.

Na začátku šestého století křesťanského panovali v Durynkách tři bratři: Baderich, Hermanfried a Berthar. Panovitý Hermanfried zabil nejmladšího bratra Berthara a válčil, spojiv se s Franckým králem Theodorichem, se svým starším bratrem Baderichem. Zvítěziv nad bratrem dle slibu učiněného nepostoupil Theodorichovi polovici Durynk. Za tou příčinou Theodorich se svým bratrem Chlotarem zdvihl válku proti Hermanfriedovi, a na Unstrutu ¹⁾ jej porazil. Po onom vítězství přivezl sobě král Chlotar Radegundu, dcerušku po zabitém knížeti Durynském Bertharovi, z Durynk domů, dal jí v křesťanské víře vychovati a pokřestiti od svatého Medarda, ²⁾ biskupa Noyonského a Tournayského, a když dospěla, vzal si jí proti vůli její za manželku, ač byl již velmi obstarlý.

Radegunda křesťanka bažila více po věcech nebeských než zemských, a nehodila se pro krále Chlotara, který sám vyznal, že našel spíše jeptišku než choť.

Když pak Chlotar bratra nábožné Radegundy usmrtil, aby se Durynk snadněji zmocnil, prosila Radegunda bezdětná svého královského chotě, aby jí dovolil vstoupiti do kláštera. Chlotar konečně svolil, a sám už více neoženil se.

Radegunda přijala z rukou svatého Medarda, biskupa Noyonského, závoj klášterní. Odstěhovala se do Poitiersu, a založila tam klášter pro jeptišky, jemuž jmění své odkázala, davši i Chlotarovi dary bohaté.

Klášteřu Poitierskému rychle rostoucímu dala řeholu, kterou byl svatý Cesarius Arelatský pro klášter své sestry Cesarie složil, a ustanovila jeptiškám svou schovanku Anežku za abatyši, jižto sama podrobila se pokorně jako služebnice nejnižší. Klášter

¹⁾ Unstrut, řeka v Pruské provincii Saské, vzniká nedaleko Dingelstädtu v kraji Heiligenstadtském, ve vládním okresu Erfurtském, teče od západu k východu, a pod Naumburkem ústí se do Sály, majíc délky 24 mle. — ²⁾ Sv. Medard dne 8. června.

ten k žádosti svaté Radegundy roku 567. synoda Tourská potvrdila a nařídila, že žádná jeptiška přijatá nesmí vystoupiti; kteráž by vystoupila a vdala se, má z Církve vyobcována býti se všemi, kdož jí k vystoupení radili a pomohli. Svatá Radegunda také postarala se o to, aby klášter ten i po její smrti za všemožných poměrů časových byl zachráněn v právech a povinnostech svých.

Už za mladosti a později jako choť Chlotarova osvědčovala Radegunda takovou ctnotu, že se jí v celé říši Francké obdivovali. Radegunda valně přispěla k tomu, že Frankové přijali víru Kristovu.

Venant Fortunat, slovný básník křesťanský, ctitel svatého Martina Tourského, na jehož přímluvu nabyl zdravého zraku, přicestovav do Poitiersu, stal se tajemníkem, a když byl na kněžství vysvěcen, i kaplanem a almužníkem svaté Radegundy. Toho času spisoval knihy své. Roku 599. zvolen byl za biskupa Poitierského, a zemřel léta Páně 609. V Poitiersu ctí se za svatého. Svatý Venant Fortunat psal také životopis svaté Radegundy, svatého Remigia, svatého Medarda a jiných světců Božích.

Svatá Radegunda, přijavši závoj klášterní, tím více zastkvěla se leskem svatosti. Jsouc královnou, vykonávala v klášteře nejsprostější služby; cídila řeholným sestřám střevice; donášela dříví do kuchyně, postem a mrtvením podrobovala tělo duchu svému; vpálila sobě i znamení svatého kříže do těla, a byla nejlaskavější pomocnicí nešťastným, nemocným, chudým a malomocným. V rekovné lásce té sllila se modlitbou, v nížto měla takové zařbení, že nežádka místo vlastním jménem volávala na domácí slovem „alleluja“ nebo jiným slovem svatým. Spoluřeholnice své povzbuzovala Radegunda k horlivosti, aby nebeskému Ghoti Kristu jedenkrátě říci mohly: „Račiž nám, ó Pane, dáti, co jsi nám slíbil, ješto my konaly jsme, co jsi přikázal.“

Jsouc sama tak vzdělána, že dobře čtávala spisy svatých otců latinských a řeckých, pečovala Radegunda o to, aby i řeholnice pilně čtávaly, a dala čtávati i při jídle.

Radegunda, spůsobivši mnoho dobrého, blaženě v Pánu zesnula dne 13. srpna roku 587. V klášteře a v celé zemi pro ni,

mnoho slzí procedilo se. Řehoř Tourský ji pochoval, a sepsal divy a zázraky, jimiž Bůh při pohřbu oslavil věrnou služebnici Svou.

4. Svatá Gertruda (Kedruta), abatyše Premonstrátka.

Svatá Gertruda (Kedruta), dcera svaté landhraběnky Durynské, Alžběty,¹⁾ narodila se roku 1227., byla abatyší Premonstrátského kláštera pro jeptišky v Altenburku nedaleko města Veclaru, následovala věrně příkladu svaté matky své, a blaženě v Pánu zesnula dne 13. srpna 1297.

5. Svatá Centola, panna, a Helena, vdova, mučenicice Burgoské.

Sierro v Španělich bylo rodištěm svaté Centoly za vlády spolucísarův Diokleciana a Maximiana. Pro horlivé vyznávání víry křesťanské obžalována byla Centola před císařským náměstkem ve Španělich, kterýž, nemoha ji svést k zapření Krista, nařídil soudci Eglisiovi, aby se o to pokusil mučením. Metly, skřípec a ostré nástroje nepořídily ničeho. Zavřeli ji strýzněnou do žaláře. Mnoho žen soustrastných odebralo se k ní, aby ji přemlouvaly a léčily. Svatá Centola však odvětila vesele: „Hotova jsem ještě větších muk přetrpěti. Kdybyste věděly, jaká odplata uchystána jest mučenkům Kristovým, nelitovaly byste mne, ale záviděly byste mi.“ — Helena, vzácná panička, chválila statečnost Centolinu, a povzbuzovala ji, aby setrvala do konce. Centola pravila: „Ó já ráda trpím; ale ty hleď, abys neklesla, až budeš se mnou na smrt odsouzena.“

Soudce, vida, že Centola získala Kristu Helenn, obával se, že by vzrůstí mohl počet křesťanů, a tudíž obě vyznavačky Boha Krista dal stíti. Těla svatých mučenic, pochovaná na témž místě, odpočívala až do času krále Alfonsa X., kdy je Gundifalvus, biskup Burgoský,²⁾ slavně přenesti dal do chrámu svého, kde se výroční památka jejich slavně koná dne 13. srpna.

¹⁾ Sv. Alžběta Durynská dne 19. listopada. — ²⁾ Burgos, město ve Španělich, druhdy hlavní město království Starokastilského, leží u řeky Arlanzona, u paty Sierry-d'Oca, zbudováno jsouc těsně a klikatě na svahu hory té.

6. Svatý Sventibold, král Lotrinský.

Arnulf, levoboček Německého krále Karlmana, obdržel po smrti otcově 880 Korutansko. Po sesazení Karla Tlustého zvolili Němci Arnulfa za krále. Roku 891. porazil Arnulf Normany u Levna, válčil s nejmohutnějším panovníkem svého věku, s Velkomoravským králem Svatoplukem, na jehož říši pošťval divoké Maďary, jenž později také Německé země zle plenili. Arnulf roku 896. dopřídil se i koruny císařské, a hned na sněmu Vormském prohlásil svého syna Sventibolda králem Lotrinským.

Sventibold nábožný mírně a spravedlivě vládl. Kostely a kláštery od Normanů zhubené opravil, jiné znova vystavěl a odevzdal sborům řeholníků a řeholnic. Nejvíce liboval sobě v klášteře Susterenském na statku Julišském pro posvátné ostatky svatých a pro nábožnost tam ode dávna panující. Klášter Susterenský Sventibold od základu nově zbudoval. Abatyš v něm byla Amelberga, panna duchaplná a učitelka výtečná. Ji na vychování dal král Sventibold své tři dcery, ¹⁾ Benediktu, Cecílii a Relindu. Tyto princezny, poznavše statky a radosti nebeské, odřekly se nádhery i slávy královské a staly se jeptiškami. Benedikta a Cecilia v Susterenském klášteře zůstaly až do blažené smrti své, Relinda pak uzamkla se v chatce u kostela otcem pro ni zbudovaného, a tam svatě sloužila Bohu.

Zbožný život králův nelibil se velmožům. Spikli se proti němu, a povolali Karla III., „Pitomého“ (Simplex) (nar. 879, † 929), krále francouzského, aby se zmocnil koruny Lotrinské. Sventibold sebral vojsko silné. Očekávala se bitva krvavá. Avšak vyslanci obou stran shodli se, Karel opustil Lotrinky a navrátil se do Francie. Na poděkování Bohu obdaroval Sventibold kostel svatého Lamberta ²⁾ v Lutichu.

Povstalci však nepřestali brojiti proti němu. Když po smrti Arnulfa otce, krále a císaře, nástupcem jeho stal se bratr Sventiboldův, Ludvík, nabídl mu království Lotrinské. Sventibold, aby uhájil právo své, svedl bitvu u řeky Mosy (Maas), a ztratil

¹⁾ Svatá Benedikta, Cecilia a Relinda dne 17. srpna. — ²⁾ Svatý Lambert dne 17. září.

království i život, aby odplatu vzal na věčnosti za nábožnost a ctnost svou. V Susterně pochován a za světce považován byl. Svatý Sventibold vzývá se zvláště v bolestech zubů.

7. Svatý Vigbert, opat Friclarský.

Svatý Vigbert jest jeden ze spolupracovníků svatého Bonifáce, věrověsta Němcův¹⁾. Zakládaje kláštery v Němcích, musel svatý Bonifác postarati se o nové dělníky na vinici Páně. Klášter Friclar²⁾ měl býti ústavem vychovavacím; proto potřeboval muže staršího, zkušeného, jenžby řehole svatého Benedikta dobře rozuměl, výbornou kázeň udržoval, a zbožností i učeností školy klášterní zvelebil. Zatím spravoval Bonifác klášter Friclarský sám. Pak ale prosil přednostu kláštera Glastonburyského v Anglii, z něhož měl už několik spolupracovníků, aby mu poslal Vigberta, kterýž dříve byl spravoval klášter Vinbrun v Anglii.

Vigbert milerad vypravil se na cestu do Němec s několika duchovníky roku 734. Bonifác šel jej uvítat do krajiny, kde měl Vigbert působiti, a odevzdal mu ve Friclaru klášter a školy do správy.

Vigbert horlivý, učený, přísný a přívětivý, rychle přivedl klášter svěřený k rozkvětu takovému, že nejen blahodárně oživoval nejbližší okolí, ale vysílal i do dálky věrověsty výtečné. Servat Lugus, mnich kláštera Feriéreského v Orleansu ve Francii, jenž ve Friclaru nabyl vzdělání svého, napsal o svatém Vigbertovi, učiteli svém: „Vigbert, muž přehorlivý, mravů bezúhonných, vědecky vzdělaný, kde se objevil, všude probudil stejnou horlivost pro ctnosti a lásku ku vědám. Mluvením i obcováním byl zjevem znamenitým. Od svědomitého konání svých povinností ničím nedal se zdržeti. Ke každému byl vlídný. Byla-li řeč o věcech obyčejných a všedních, byl Vigbert mlčeliv; ale obratně rozmluvu převodil ku věcem důležitým, poučným a vzdělávacím, tak že každou zábavu učinil prospěšnou a užitečnou.“

Svatý Bonifác rád dlíval v jeho společnosti, a světoval mu na vychování žáky nejschopnější. Ze školy Vigbertovy

¹⁾ Svatý Bonifác dne 5. června. — ²⁾ Fritzlar, staré město v Kurhesích na řece Edeře.

vyšli svatí biskupové a muži nábožní i učení. Vigbert ovšem sám všechno činil, co jiným prikazoval.

Podobně zvelebil pak svatý Vigbert klášter Ordrufský v Durynkách, a sestárnuv prosil, aby se do Friclaru navrátili směl. Svatý Bonifác příteli těžkou nemocí zmořenému ochotně po vůli učinil. Zástup bývalých žáků radostně uvítal svatého kmeta. Mezi nimi takorča omládl k nové činnosti spasitelné. Za jeho nepřítomnosti kolem kláštera Friclarského povstalo město, a celá krajina zúrodnila se. Vigbert založil u kláštera i vinici, kteráž dávala víno pro mše svaté potřebné.

Záslužný život svůj vezdejší dokonal svatý Vigbert dne 13. srpna 747, kteréhož dne slaví se výroční památka jeho v biskupství Mohučském, poněvadž svatost jeho Bůh dosvědčiti ráčil velikými zázraky.

Roku 774. před vpádem Hesův obyvatelstvo odneslo tělo svatého Vigberta do pevnosti Birbergu na protějším břehu Edery. Hesové zapálili kostel Friclarský, který však zůstal nepoškozen, jak byl svatý Bonifác předpověděl, když ho byl světil. Vojín Saský, jenž oheň zakládal, náhle skonal, a nepřátelé dali se na útěk, anižby je kdo byl pronásledoval.

Tělo svatého Vigberta, jehož přímluvě zázrak ten se přičítal, bylo zase do Friclaru donešeno, později pak do Hersfeldu¹⁾ slavně převezeno přivolením Karla Velikého r. 780. Léta Páně 850. v Hersfeldu vystavěl se krásný chrám ke cti svatému Vigbertu.

Dne 14. srpna.

I. Svatý Hormisdas, papež.

Hormisdas, narozen ve Frosinoně,²⁾ byl Římským jahnem, když jej po Symmachovi zvolili za papeže dne 26. července

¹⁾ Hersfeld, nyní hlavní město krajské v kurfirství Hesenském v krásném údolí u paty tří hor se značným průmyslem, zvláště v soukenictví, má 8000 obyvatelů, gymnasiální, reální a řemeslnické školy. Město Hersfeld povstalo kolem kláštera Benediktinského, založeného Vinfridem čili Bonifácem svatým roku 736. — ²⁾ Frosinone, staré Frusino, město v papežské zemi v Italii. Zde počínají Pontinské močály.

514. Jeho volby účastnil se také vyslanec Theodoricha, krále Gotského, Kassiodor, znamenitý státník Italský, napotomní opat kláštera Vivareského v Kalabrii.

Spory s bludaři Eutychiány, kteréž císařským zákonem náboženským (Henotikon) roku 482. dostaly se do nových kolejí, a trvaly i za císařův Zenona a Anastasia, byly hlavním předmětem činnosti nového papeže Hormisdya. Podobalo se, jakoby právě na počátku jeho papežování konečně sjednotiti se měla Církev Východní a Západní; neboť starý císař Anastasius, jemuž vojevůdce Vitalian, na oko obhájce pravé víry, hrozil se-sazením strnu, ze strachu slíbil, že vypovězeného Cařihradského patriarchu Macedonia nazpět povolá, a do sněmu v Heraklee městě papeže pozve, aby vykonal smírné to dílo. Sněm Heraklejský skutečně byl oznámen a papež roku 515. od císaře do něho pozván. Hormisdas, ač žádný z předchůdcův jeho sněmu Východního osobně nesúčastnil se, připověděl, že se dostaví k vůli pokoji, nebndou-li úchvaly sněmu Chalcedonského v pochybnost brány, a budou-li odsouzení náčelníci Eutychanismu: Dioskur, Tomotheus Aelurus, Petr Mongus a Akacius. Zatím vypravil papež Hormisdas své legáty, jednatele, mezi nimi Ennodia, biskupa z Pavie, do Cařihradu, a dal jim předpis opatrné, moudře a smířlivě psaný, aby věděli, kterak se mají chovati k císaři a k biskupům, bludařům i rozkolníkům. Legáti v Cařihradě brzy zpozorovali, že císař mezitím strachu sprostěný na církevní sjednocení ani nepomýšlí; neboť 200 biskupů do Herakley přišlých zase rozpustil. S nepořízenou vrátili se legáti do Říma, přinášejíce pokrytecký list od císaře Hormisdovi, v němžto se všemožná podpora ku sjednocení slibovala, ale odsouzení Akacia jmenovalo se nemožným. Císař Anastasius kromě toho vypravil dva světské dvořany k papeži, kteří také státní radě Římské (senátu) doručili přípis císařův, žádajíce, aby se přičinili o sjednocení u papeže a krále Theodoricha.

Papež ještě nadál se zdaru v přičině vyjednávání s císařem, jenž, vida se opět Vitalianem ohrožena, zase utkal se k papeži, kterýž roku 517. vypravil nové vyslance s Ennodiem do Cařihradu. Legáti i tentokráte marnou konali cestu. Císař vyváznul z nesnází, strana bludařův nabyla vrchu, starý násilník pravil, že si nedá poroučeti, a dal legáty vojskem strážené dopravit do

Italie. Krvelační Eutychiáni zatím vypalovali kláštery, a zranili mnichy i při oltářích. Papež zvláštním listem chválil a velebil mučeníctví statečných mnichů pronásledovaných.

Císař Anastasius brzy potom umřel dne 9. července 518. Jak mile Justin ujal vládu, přinutil lid Jana, patriarchu Cařihradského, aby Severa z Církve vyobcoval a k úchvalám sněmu Chalcedonského se přiznal, což na rychlo svolaných 40 biskupů potvrdilo. Synoda ta a císař Justin prosili Hormisdu, aby k vůli sjednocení Církve vypravil vyslance své do Cařihradu. Vyslancové papežští byli dne 25. března 519 v Cařihradě slavně uvítáni a od císaře Justina srdečně přijati. Na Zelený čtvrtek slavilo se smíření společným svatým přijímáním papežských vyslanců a Jana, patriarchy Cařihradského. Na památku sněmu Chalcedonského ustanovila se výroční slavnost. Sjednocení stalo se, ale pro slabost císařovu Eutychiáni přece zůstali mocní v Egyptě.

Opětné sjednocení Východu se Západem ve věcech církevních sotva se uskutečnilo, a již opět ohroženo bylo přepjatými a bouřlivými horlivci, mnichy Skytickými, ježto papež Hormisdas lahodně i rázně upokojiti se snažil, a o kterých obšírně psal Africkému biskupu Possessorovi, té doby v Cařihradě meškajícím.

O jinorodé činnosti papeže Hormisdy zachovaly se nám zprávy jenom hubené. S Theodorichem, králem Gotským v Itálii, zachoval poměry přátelské; jen že vyslancové papežští k cestám svým do Cařihradu museli míti svolení jeho, poněvadž nikdy nespustil se zřetele bdělého vyjednávání papežova s Východem. V Římě přišel papež Hormisdas na stopu Manichovcům bludařům, kteréž vypudil a knihy jejich dal spáliti. Hormisdas bedlivě dopisoval si s výtečnými biskupy Galickými, n. p. s Avitem Vienneským a s Césariem Arelatským, z čehož vidna jest neporušená sjednocenost Francie s Římem. Španělské biskupy: Sallustia Sevilského a Jana Tarragonského, učinil papež Hormisdas apoštolskými náměstky, a dal jim pro Španělsko poučení písemné, pod jakými podmínkami mohou do Církve opět přijímání býti Řekové rozkolem Akáciovým narušení. Naproti tomu apoštolského náměstnictví zbavil Dorothea, biskupa Solunského, pro účastenství v rozkolu Akáciově,

naež čtyřicet Ilyrských a řeckých biskupů rozkolu toho se odřeklo a s apoštolskou Stolicí se spojilo. Krom toho chváří se Hormisdova štědrá dobročinnost k chudým a péče o skvělou okrasu chrámů Božích.

Dosáhnuv velikého věku a velikých zásluh nashromáždív sobě papež Hormisdas blaženě v Pánu zesnul dne 6. srpna 523. Jeho tělo pochováno bylo ve chrámě Vatikanském.

2. Svatá Athanasia, vdova, abatyše Eginská.

Egina (Aegina), ostrov v zátocě Saronské, ¹⁾ na začátku devátého století byla otčinou svaté Athanasie, jejíž rodiče: Niketas a Irena, vyznamenávali se vzácným rodem, bohatstvím a ctnotou křesťanskou. Dceru Athanasii od maličkosti moudře a nábožně vychovávali. Děvčátko už ve svém sedmém roce umělo celý žaltář z paměti říkati, a libovalo sobě výhradně toliko ve věcech svatých.

Athanasia toužila jenom po samotě klášterské; ale rodiče k tomu nesvolili, a vydali ji za plukovníka vojenského ve stav manželský. Plukovník manžel ihned po sňatku musel odebrat se do války s Mahomedány Španělskými, jenž proti Byzantskému císaři Michaelovi II. Zajímavému (panoval od 820—829) dobyli ostrova Kreta. Manžel Athanasii zahynul hned v bitvě první.

Athanasia smrtí manželovou nabyla zase plné svobody a horlivě připravovala se pro život klášterský. Té doby však císař Michael Zajímavý dal rozhlásiti nařízení, že každá panna a vdova, kteráž ještě nepřekročila stanovená léta, musí vstoupiti do stavu manželského.

Rodiče Niketas a Irena postarali se Athanasii o chotě ctnostného, jenž po boku mírné, laskavé a skromné manželky své prospíval dokonalostí křesťanskou. Athanasia s úspěchem podivuhodným konala všechny skutky milosrdné; navštěvovala nemocné, podporovala nuzné, mnoho hodin denně trávila v nemocnicích, přijímala do domu svého a hostila cizince, pečovala o sirotky a opuštěné, vodíc je slovem i příkladem svým k životu ctnostnému.

¹⁾ Zátoka Saronská, část moře Aegejského, mezi Argolidou, Korinthem, Megarou a Attikou. Ostrov Aegina nyní náleží k Řecku.

Spolčila se také s několika paničkami, kteréž v neděli a ve svátek v domě svém shromažďovala a pravé bohabojnosti vyučovala.

Tato činná láska křesťanská hnula hodným manželem Athanasie tou měrou, že umluviv se s manželkou, vstoupil do kláštera.

Athanasia mileráda následovala příkladu jeho. Nemajíc žádných dětí a dědicův, prodala téměř veškery statky své, ztržené peníze rozdala chudým, a dům svůj učinila přibytkem nábožných vdov, kteréž společně s ní volily sloužiti Pánu Bohu.

Toto nábožné sesterstvo spravovalo se zvláštními stanovami čili pravidly. Po několika létech zvolilo Athanasii za přednostku svou. Pokorná Athanasia jenom prosbami naléhavými dala se donutiti k tomu. Důstojnost vrchnice ozdobila ctnostmi rekovnými. Svým podřízenkám konala služby nejsprostší; svítila všechněm příkladem svým; podrobovala se kázni nejtužší; v čas postní jídala vždy jen ob den, a byla skvělým vzorem trpělivosti a lahody.

Spravovala už čtyry roky sesterstvo své. Tu pak s celou společností odebrala se do krajiny osamělé, aby se tam bez překážky mohly oddávati službě Boží. Tam dala Athanasia vystavěti klášter, v němžto pod její správou požehnaně rozvíjel se život nábožný. Ctnosti jeptišek, a zvláště svatost abatyše Athanasie, nezůstaly tajemstvím v zemi. Tudíž přemnozí vyhledávali u ní poučení, útěchy a pomoci.

Mimo jiné připutoval člověk, mající nebezpečně bolavé oči, a prosil ji, aby se za něho u Boha přimluvila. Pokorná svěťice těšila jej, aby byl trpěliv, až mu Pán Bůh pomůže, a pravila mu, že i ona byla podobným neduhem sklíčena. Mňž nemocný však dotíral na ni prosbami a tvrdil, ona že může mu pomoci orodováním svým. Athanasia dala se konečně jeho prosbami pohnouti, položila mu ruce své na oči a modlila se: „Paue Jesu Kriste, jenž jsi ráčil zrak dáti člověku od narození slepému, uzdrav také tohoto věrného služebníka Svého!“ — Nemocný v tom okamžiku zdrav učiněn jest.

Nebylo však přáno Athanasii abatyši, aby v zátíší kláštera svého trávil všechny dny života svého.

Syn a nástupce Michaela II. Zajímavého, císař Theofil, ujal žezlo roku 829., nešťastně válčil s Mahomedány, doma

pronásledoval katolíky, ctitele obrazův svatých, a roku 842. zůstavil po sobě vdovu Theodoru, která, jsouc poručnicí mladistvého syna svého Michaela III., ctění obrazův v říši své obnovila a proti odpůrcům horlivě hájila. Tato matka císařovna Theodora žádala sobě viděti svatou abatyši Athanasii, a povolala ji k sobě do Cařihradu. Athanasia přišla ke dvoru císařskému, ale brzo roztoužila se po milovaných sestřích řeholných. Když pak se navrátila do kláštera svého, roznemohla se, a po přípravě dokonalé klidně v Pánu zesnula dne 14. srpna před rokem 856., kdy mladý zhýralý císař Michael III. svou matku Theodoru dal do kláštera zavřítí. Za císaře toho odtrhl se Cařihrad od Říma, za to však Bulharové s králem Borisem roku 861., a naši předkové na Moravě, v Čechách a v zemích sousedních od roku 863. svatými apoštoly Slovanskými Cyrilem a Methodějem, byli do lůna Církve katolické uvedeni.

3. Svatý Eusebius (Smíl), kněz, mučeník Palestinský.

Za panování spolucísařův Římských Diokleciana a Maximiana od roků 286. do roku 305. propuklo kruté pronásledování křesťanů dne 23. února 303. Avšak v Západních zemích pod vládou Maximiana, surového bojovníka a nepřítele křesťanův, jenž měl v Miláně hlavní sídlo své, i dříve už tekla křesťanská krev.

Modláři křížice, přivedli staříckého a horlivého kněze Eusebia,¹⁾ do soudní síně Palestinského vladaře čili náměstka císařského Maxencia, který zvolal: „Obětuj bohům dobrovolně, sice tě k tomu donutím!“ — Eusebius: „Psáno jest v Zákoně svatém: Pánu Bohu svému se klaněti, a Jemu samému sloužiti budeš!“ Mat. 4, 10. — Maxencius: „Máš na vůli; obětuj, nebo připrav se na muky nejbolestnější!“ — Eusebius: „Jest proti rozumu, aby se člověk klaněl kamenu a jiným věcem křehkým.“ — Maxenc: „Ti křesťané jsou podivní lidé; smrt jest jim milejší nad život.“ — Eusebius: „Pro temnost pohrdati světlem, bylo by bezbožností.“ — Maxenc: „Vlídnost činí tě tvrdošijnějším; proto hlásím tobě,

¹⁾ Eusebius zní v ústech Čechův „Smíl.“

že budeš za živa upálen, nebudeš-li obětovati.“ — Eusebius: „Hrozba tvá mne neděsí; čím větších muk přetrpím, tím slavnější bude koruna má.“

Maxenc kázal jej na skřipci natáhnouti, a jemu boky železnými drápy roztrhati. Eusebius mučený vícekrát opakoval slova: „Vysvoboď mne, Pane! Žijíce neb umírajíce Tobě náležíme!“

Soudce podivil se jeho statečností, a dal jej se skřipce sejmouti. Pak řekl k němu: „Znáš-li nařízení senátu (rady), jímžto se přikazuje každému poddanému říše, aby obětoval bohům?“ — Eusebius: „Přikázání Boží jsou větší nad přikázání lidská!“

Maxenc popuzený poručil, aby Eusebia odvedli a na hranici upálili. Klidně kráčel světec za biřici. Diváci divili se zmužilosti jeho. Sám Maxenc žasna, povolal jej zpět a pravil: „Proč tak spěcháš na smrt, jížto se přece vyhnouti můžeš? Nemohu pochopiti tvrdošjnost tvou; usmysli sobě přece!“ — Eusebius: „Pravda-li, že císař přikazuje mi, abych se klaněl neživému kovu na ujmu Bohu pravému: dovedť mne k němu!“ — To pravil Eusebius, věda, že císař ještě nevydal nové zákony proti křesťanům.

Maxenc poručil strážníkům, aby jej odvedli do žaláře; sám pak odebral se k císaři a hlásil mu řka: „Pane, přivedli mi člověka odbojného, jenž nevolí poslouchati zákonův; zapírá moc bohův, a zdráhá se obětovati a jménu tvému se klaněti.“ — Jiný, jenž byl svědkem výslechu, pravil: „Pane, spatříš-li ho a uslyšíš-li řeči jeho, budeš pohnut!“ — Císař odpověděl: „Člověk ten žeby změnil smýšlení moje?“ — Maxenc: „Nejen smýšlení tvoje, ale smýšlení všeho lidu dovede změnit. Vida ho, zachvěješ se a nakloníš se k němu!“ — Císař rozkázal, aby mu přivedli Eusebia.

Jak mile Eusebius vstoupil, všickni přítomní byli zaraženi jakousi září jeho obličje, a radostivostí, lahodou a zmužilostí jeho očí a celé ctihodné postavy kmeta, kteráž prozrazovala sflu nadlidskou. Císař, upřev na něj zraky, otázal se ho: „Starče, proč jsi přišel ke mně? Mluv a ničeho se nestrachuj! Chci tobě zachrániti život!“ — Eusebius: „Očekávám-li záchranu od člověka, přestávám očekávati zaslíbení Božího. Ty pak, ač důstojností a mocí nad ostatní lidi povýšen, přece neméně jak oni smrtelným

jsi člověkem. Nebojím se opakovati, co jsem už vyznal. Jsem křesťan, a tudíž nemohu se klaněti dřevu a kamenu. Jsem poslušen Boha pravého, kterého znám, a Jehož dobroty zakusil jsem už mnohdykráté.“ — Císař obrátiv se k Maxenciovi tázal se: „Kterakého zločinu dopouští se muž tento, klaní-li se Bohu, jež má za většho nad všechny ostatní?“ — Maxenc: „Císaři nepřemožitelný, nedej se oklamati! Co tento Bohem jmenuje, není to, co ty na mysl máš. Onť míní Ježíše, kterého já neznám, a kterého naši praotcové neznali.“ — Císař: „Tedy jdi, a suď ho dle zákonů a spravedlnosti. Nevolfm v té věci býti soudcem.“

Maxenc odešel, zase posadil se na soudnou stolicí, a přikázal Eusebiovi, aby obětoval bohům. — Eusebius: „Nebudu obětovati bytostem, kteréž ani nevidí, ani neslyší.“ — Maxenc: „Obětuj, sic tě odsoudím do plamenů, a Ten, Jehož se bojíš, nebude moci vysvoboditi tebe!“ — Eusebius: „Ani oheň, ani meč nepřinutí mne k jinakému přesvědčení. Dejž tělo mé na kusy rozsekati, nalož s ním, jakkoli tobě libo; má duše, která náleží Bohu, mukami tvými neutrpí škody žádné. Neustoupím od Zákona svatého, jehož od mladosti poslušen jsem.“

Soudce vida, že Eusebia nepřemluví, odsoudil jej na smrt mečem. Eusebius, uslyšev výrok ten, zvolal: „Pane Ježíši, díky Tobě vzdávám a velebím moc Tvou, že zkusiv mé věrnosti, ukládáš se mnou jako s učeníkem Svým.“ Na popravišti poklekl, sklonil hlavu a přijal smrtnou ránu.

4. Svatý Marcel, biskup, mučovník Apamejský.

V Apamee, městě Syrském, jež nyní slove Famieh, byl biskupem Jan, jež roku 381. účastnil se církevního sněmu Cařihradského. Jeho nástupcem stal se svatý Marcel na ostrově Cypru zrozený, znamenitý muž, jež tam zastával úřad světský a každému zavděčil se zbožností a spravedlností svou. Nábožně vychovav syny své roku 375. uchýlil se do samoty klášterní, aby pečoval výhradně toliko o spásu duše své a svých bližních. Marcel vynikal ctnostmi takovými, že za biskupa Apamejského zvolen byl a osvědčil se býti dobrým pastýřem stáde Kristova.

Bludy pohanské mýtil, pravdu svatou hlásal, kostely křesťanské stavěl, miláčkem celého města nazýván byl.

Zbytek pohanstva tvrdošjně soustředil se kolem chrámu Jovišova v krajině té. I vypravil se biskup Marcel se žoldněři jemu od císařského vladaře v zemích Východních svěřenými, kteříž dobývali chrám toho, ještě on zůstal pozadu. Pohané hájením chrámu nezaměstnaní přepadli biskupa Marcela osamělého a na hranici upálili jej roku 389

Jak mile zločincové ti vyzradili se, chtěli synové pomstiti smrt otce svého; ale krajinským sněmem zapovědělo se jim to nálezem: „Neslušno, aby pomstěna byla smrt, pro kterouž děkovati mají Bohu synové a přbuzní jeho, ješto hodným učiněn jest umřítí pro Boha.“

V Apamee a v celé Syrii slaví se výroční parnátko svatého Marcela dne 14. srpna.

Dne 15. srpna.

I. Svatý Arduin, mnich, Italian.

Rimini, starodávné Ariminium v Italské krajině Forlí (druhdy území papežské), jest rodným městem svatého Arduina. V bázni Boží vychován byv ve školách všestranně prospíval. Po smrti otcově rozloučil se i s matkou a vstoupil do kláštera svatého Řehoře, kdežto mu nábožný opat Venerius byl otcem a vůdcem k dokonalosti křesťanské. Arduin brzo podroboval se i mimořádným skutkům kajicím. Ješto ostatní řeholníci nezachovávali náležitě pravidla klášterní, opat Venerius s Arduinem odešli, usadili se jako poustevníci u kostelíčka svatého Apolináře za městem, a tam po mnoho roků bez překážky Bohu sloužili a prací rukou svých živili se. Arduin mladší musel tužší boj bojovati s pokušitelem, a proto tuhým postem a bičováním podroboval tělo své duchu zbožnému. Svatost jeho rozhlásila se, a tudíž z daleka široka přicházeli k němu lidé žádostiví dobrého naučení a nápravy života. Učený a obratný kněz Arduin vhodně a přiměřeně nakládal s pokornými a s pyšnými, s jinochy a se

starci, s chudáky a s boháči, každému jsa rádcem výborným. Almužny a dary od boháčů přinášené přijímal a rozdával chudině.

Stalo se, že umřel opat kláštera svatého Gaudencia neda-leko města Rimini. Klášterníci jednohlasně k radě biskupa Riminského zvolili sobě bohabojného Veneria za opata, a tudíž Arduin odebral se s ním do kláštera toho. Tam byl celému sboru vzorem pokory, poslušnosti, trpělivosti a kajicnosti. Za dne konal práce své, vyučoval neumělé, staral se o lidi opuštěné, za nocí pak tím horlivěji se modlil a rozjímal o věcech svatých, až pak míru let a zásluh naplniv, blaženě v Pánu zesnul dne 15. srpna 1009. Hrob svatého Arduina v kostele svatého Gaudencia byl útočištěm nemocných, z nichžto přemnozí způsobem zázračným nabývali zdraví svého.

2. Svatý Alypius, biskup v Tagastě.

Alypius, žák, a později přítel svatého Augustina,¹⁾ náruživě liboval sobě ve veřejných divadelních hrách. Augustin káral důraznými slovy každého, kdož chodil k neslušným hrám takovým. Alypius hned umínil sobě, že nikdy více nepůjde do divadla.

Jednoho dne procházel se Alypius podlubím u soudní budovy v Karthagině,²⁾ přefškáváje sobě řeč, kterouž měl činiti. Tam dobýval se zloděj do bytu peněžníkova, a byv zpozorován sekeru odhodil a utekl. Alypius, nevěda o ničem, přiblížil se, sekeru zdvihl a prohlížel. Zatím ale odevšad sbíhali se lidé, a Alypia, ježž měli za zloděje, vedli k soudu.

Bůh dopustil nehodu tu na Alypia, aby se naučil z vlastní zkušenosti nesouditi dle zdání, ješto by snadno odsouzen býti mohl nevinný. Poněvadž pak už pouhá ta hrůza stačila poučiti Alypia, byl pravý zloděj vyzařen, Alypius pak propuštěn. Vznešený úředník, jenž Alypia znal, otázal se ho, co by se to dělo? Dovědév se, kráčel se zástupem, aby dovodil jeho nevinu. Tu pak

¹⁾ Sv. Augustin, biskup Hipponský, dne 28. srpna. — ²⁾ Karthago, město Africké, onoho času, za čtvrtého století, osada Římská.

šli vedlé domu, před kterýmž Alypius spatřil chlapečka, jež byl dříve se zlodějem viděl. Řekl to úředníku, který ukázal sekeru chlapcovi, a tázal se ho, čím by sekera ta byla? Chlapec, netuše nic nebezpečného, odpověděl: „To je naše sekera.“ Několika novými otázkami zloděj byl vypátrán, Alypius pak na svobodu propuštěn.

Rodiče Alypiovi povzbuzovali syna svého, aby se vyznamenal ve věcech světských. Proto z Karthaginy odešel do Říma, aby se vycvičil pro službu státní. V Římě na divadlech ještě šermovali a potýkali se otroci. Do takového divadla násilně vtáhli jej známí jeho. Alypius jim řekl: „Donutili jste tělo mé, aby krvavým hrám přítomno bylo; ale oči mé a ducha mého nemůžete přinutiti, aby se dívali na ukrutnosti ty.“ — Zavřel oči a seděl. Ale zapomněl zavřítí a zacpatí sobě také uši. Z nenadání diváci vzkřikli, Alypius otevřel oči, podíval se na šermíře, a stará vášnivá záliba v divadle znovu probudila se v něm.

Zatím stal se Alypius úředníkem, a nedal se ani sliby ani hrozbami zviklati v spravedlnosti. Toho času Augustin usadil se v Miláně. Alypius ihned šel za ním, aby mu byl po boku a dostal se do úřadu přiměřeného. Po úřadu marně se pídil, proto s Augustinem věnoval se vědám. Augustin vybědl z bludu, a pak snadno naklonil Alypia k tomu, aby se odřekli světa a sloužili výhradně toliko Bohu. Oba navrátili se do Afriky, a přijali svěcení kněžské. V Tagastě sdružili se s muži nábožnými, a konali dobré skutky. Když Augustin po třech letech stal se biskupem Hipponským, šli s ním i společníci jeho. Alypius putoval do Svaté země, a seznámil se tam se svatým Jeronymem. Navrátil se do Afriky, zvolen byl za biskupa v Tagastě, kde netoliko úřad svůj horlivě konal, ale také hájením pravdy Boží proti bludařům veliké služby prokázal Církvi jak na sněmích církevních, tak i činností spisovatelskou. Nashromáždil sobě mnoho zásluh svatě dokonal život svůj.

3. Slavnost Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie.

Památka Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie, Rodičky Boží, slaví se v Církví Západní i Východní dne 15. srpna. V knihách Písem svatých ničehož nečteme o posledních letech života a o smrti Marie Panny, Matky Boží; ale ústní podání zachovalo nám souhlasnou zprávu o smrti a nanebevzetí panenské Matky Syna Božšho, Vykupitele světa.

Dějepisec Nikefor Kallist¹⁾ píše takto: „Juvenalis nazýval se biskup Jerusalemský, kterýž s ostatními biskupy Palestinskými roku 451. účastnil se církevního sněmu Chalcedonského. Biskupa Juvenala se všemi biskupy Palestinskými pozval k sobě do Cařihradu císař Marcian, a otázal se ho, leží-li svaté tělo Matky Boží ještě v Palestině ve hrobě, v němžto pochováno bylo, a doložil, že ho přenesti mní do nového chrámu, jež choť jeho Pulcheria ke cti blahoslavené Panně Marii vystavěla. Jerusalemský biskup Juvenal odpověděl: „V Písmě svatém sice nečiní se žádná zmínka o smrti Marie Panny, ale vedlé podání prastarého a spolehlivého sešli se apoštolové, když se blížila smrt Marie Panny, z rozličných zemí, do nichžto se byli rozešli, aby hlásali národům evangelium, do Jerusalema, a tu zjevil se její Syn, Ježíš Kristus, a přijal duši její. Tělo Marie Panny v zahradě Getsemanské pochováno bylo za zpěvu anjelův i apoštolův. Když pak třetího dne hrob opět byl otevřen, už tam nebylo svatého těla Marie Panny, ale byla tam jen plátna, v nichžto bylo zavínuto, a z těch šířila se vůně nevyslovitelná. Apoštolové opět zapečetili hrob, a žasnouce nad velikým zázrakem, nabyli přesvědčení, že Pán neposkrvněné svaté tělo Marie Panny před všeobecným z mrtvých vstáním nesmrtelností oslavil, a od anjelů do nebe vzíti dal.“

„Osoby knížecí, Marcian a Pulcheria, vyslyševše tuto odpověď biskupa Juvenala, žádali, aby jim poslal svatý hrob ten s posvátnými plátny dobře zapečetěnými do Cařihradu. Biskup Juvenal svatý hrob ten poslal do Cařihradu, kdežto ve chrámě

¹⁾ Nicephorus Callistus (histor. eccles. lib. XV. cap. 14.) žil v Cařihradě za XIV. století, a čerpal dílem ze starých řeckých dějepiscův, dílem z jiných listin a pramenů všeho druhu, z nichžto většina už zmizela.

na hoře zmíněném byl vedlé stolu svatého postaven. Posvátné roucho však teprvé později za Lva se tam přeneslo a uložilo v kostele okrouhlém, kterýž tento Lev zbudoval.“

Řeční otcové církevní sedmého a osmého století¹⁾ souhlasně vypravují, že blahoslavená Panna Maria umřela a pochována byla; ale třetího dne z hrobu opět vzkříšena a s tělem i s duší byla na nebe vzata.

Východní Církev událost tu i zřejmě vyslovila; neboť sněm Armenských biskupů roku 1342. prohlásil: „Věziž každý, že církev Armenův věří a tvrdí, že svatá Boží Rodička na nebe vzata byla s tělem.“

V Církví Západní napsal Řehoř Tourský († 595) ve své knize o slávě mučovníkův²⁾ o nanebevzetí Marie Panny slova ta: „Konečně když naplnila blahoslavená Maria běh tohoto života a už odvolána byla z pozemská, shromáždili se všickni apoštolové z různých krajín v domě její. Uslyševše, že má vzata býti ze světa, bděli spolu s ní. A aj, Pán Ježíš přišel s anjely, přijal duši její, odevzdal ji Michaelovi anjelovi a odešel. Za svítání pak vyzdvihli apoštolové její tělo s lůžkem, a uložili je ve hrobě, kterýž ostříhali, očekávající příchod Páně. A aj, opět stál u nich Pán, a rozkázal anjelům, aby svaté tělo vzali a v oblace do ráje přenesli, kdežto spejeno jsou s duší, raduje se s Jeho vyvolenci.“

Zbožná víra, že svatá Maria Panna netoliko podle duše, něbrž také s tělem na nebe vzata jest, jeví se v Církví katolické tím, že na slavnost dnešní čtou se řeči oněch svatých otcův církevních, jenž nanebevzetí blahoslavené Panny ve smyslu tom vysvětlují. Čtvrtého dne v oktávě slavnosti Nanebevzetí čte se následná část řeči svatého Jana Damascenského:³⁾ „Z podání starého přijali jsme, že v čas slavného zesnutí blahoslavené Panny všickni svatí apoštolové, jenž procházeli se oborem zemským ku spáse národův, vyšším vnuknutím puzení jsouce v Jerusalemě sešli se. Tam viděli anjely a slyšeli zpěvy nebeských moc-

¹⁾ Andreas Cretensis (in orat. 2. de laudibus assumtae Virginis), Germanus, patriarcha Cařihradský (in orat. 1. in dormitione Deiparae), Joannes Damascenus (in orat. 2. de dormitione B. Mariae). — ²⁾ De gloria martyrum lib. 1. cap. 4. — ³⁾ Oratio 2. de dormitione Deiparae sub finem.

ností, a tak slavně v ruce Boží odevzdala duši svatou. Její tělo pak, jež bylo přijalo Boha způsobem nevypravitelným, za zpěvu anjelského a apoštolského uloženo bylo ve hrobě v zahradě Getsemanské, na kterémž místě zpěv anjelský potrvál celé tři dny. Po třech dnech přišel i Tomáš apoštol, jenž sám jediný přítomen nebyl. Ješto pak uctiti chtěl tělo, jež bylo Boha přijalo, apoštolové, když byl zpěv anjelský již umlknul, otevřeli hrob. Avšak svaté tělo její nikde již nenalezli, ale našli roucha, v nichž bylo zahaleno tělo její, a naplnění byli vůní z nich vycházející. Hrob zase uzavřeli. Žasnouce nad zázrakem tajemství toho, jenom tak smýšletí mohli, že Ten, Jemuž zalíbilo se z Marie Panny tělo vzíti na Sebe, člověkem státi a naroditi se, an byl Bůh Slovo a Pán slávy, a Jenž po porodu neporušené zachoval její panenství: ráčil také, když z toho světa odebrala se, neposkvrněné tělo její bez porušení zachovati, a přenešením do nebe před všeobecným vzkříšením z mrtvých uctiti. — Byl pak tehdy s apoštoly přítomen svatý Timotheus, první biskup Efešanů, a Dionysius Areopagita, jakož sám dosvědčuje v listu k řečenému Timotheovi o blahoslaveném Hierotheovi, jenž také tam byl, řka: „Sešlit jsme se také u biskupů těch vnuknutí Božím my, jak vši, a mnozí svatí bratři naši, abychom spatřili tělo, jež původ dalo Životu a přijalo Boha (byl při tom také příbuzný Páně Jakob a Petr, nejvyšší a nejstarší hlava bohovědců); a spatřivše tělo svaté, každý dle možnosti své oslavoval písněmi nekonečnou dobrotu moci Boží.“

Rozdíl mezi vstoupením Páně a nanebevzetím Panny Marie jak v jazyku církevním (Ascensio Christi, Assumptio Mariae), tak i v řeči naší československé (Nanebevstoupení Páně, Nanebevzetí Marie Panny) už jménem svým dokonale vyznačuje se. Kristus vlastní Svou mocí na nebesa vstoupil, Maria Panna pak s tělem a s duší zvláštní milostí Boží na nebe vzata byla.

Slavnost Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie náleží k nejstarším slavnostem v Církvi katolické.

Vedlé ústního podání blahoslavená Panna léta Páně čtyřicátého osmého blaženou smrtí zemřela a na nebe vzata jest byla.¹⁾

¹⁾ Eusebii Chronicon ad annum 48. Christi: „Maria Virgo Christi Mater ad Filium in coelum assumitur, ut quidam fuisse sibi revelatum scribunt.“

Tudíž po Kristu Pánu ještě patnáct roků žila a 63. roku věku svého dosáhla, neboť v patnáctém roce svém mocí Ducha Svatého počala a porodila Syna Božího.

Jak vznešena a velebna byla Slovanským praotcům našim památka Nanebevzetí přeblahosladené Mateře Boží, vidno z toho, že ji nazývali „Slavností Královny Veliké,“ a „Slavností Matky Boží Veliké.“

4. Svatý Joachim, chof svaté Anny.

V neděli po slavnosti Nanebevzetí blahosladené Marie Panny.

Už dne 20. března vypsali jsme život svatého Joachima (Jáchima), chotě svaté Anny, otce blahosladené Rodičky Boží, Marie Panny. Památka jeho slaví se ročně také v neděli onoho téhodne, do něhož připadá slavnost Nanebevzetí Marie Panny. Léta Páně 1880. povýšil Svatý Otec, papež Lev XIII., ku vřelým prosbám „Sboru posvátných obřadů“ tento svátek svatého Jáchima za svátek druhé třídy.

5. Svatý Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Soissonsý.

Svatý Arnulf, rodem z Brabantska, muž rodem slavný, ctnostmi slavnější, opat kláštera Svato-Medardského, tak svatě žil, že jednomyslnou volbou povýšen jest na uprázdněný biskupský prestol Soissonsý.¹⁾ K rozkazu papeže Řehoře VII. vysvětil jej Lyonský arcibiskup Hugo, legat apoštolské Stolicé.

Aby zjednal mír ve Flandrii, vypravil se do země té. V Aldenburchu (na starém Hradě) u kostela svatého Petra založil klášter pro mnichy, ubytoval se pak v klášteře tom, a v den předpověděný svatě v Pánu zesnul roku 1086. V témž kostele doposud chová se tělo jeho. V Aldenburchu, v Soissonsu a jinde světí se výroční památka téhož svatého Arnulfa.

¹⁾ Soissons (Soasón), hlavní město ve franc. depart. Aisneském.

Dne 16. srpna.

1. Svatý Jacek (Jacint, Hyacint), Dominikán, Polák.

Eustach, pán na Kamieni v knížectví Opolském ve Slezsku, diocese Vratislavské, z rodu Odrovonžů, měl slovutné dva syny: Česlava a Jacka čili Hyacintha. Jacek narodil se roku 1185., byl doma výborně vychován od rodičův nábožných a do škol dán do Krakova v Polsku, do Prahy v Čechách, na vysoké učení do Paříže ve Francii, a do Bononie (Bologny) v Itálii, odkud navrátil se do vlasti své jako mistr Písma svatého a práva církevního. Všude bez úhony zachoval svou nábožnost a čistotu mravní, tak že Krakované nazývali ho „mláďencem svatým.“

Jako bratr Česlav stal se i Jacek kanovníkem kapitoly Krakovské, jejíž popřední slávou a chloubou byl. Stkvělé ctnosti své rozmnožil štědrou dobročinností k chudině, jížto věnoval polovici důchodů.

Roku 1218. povýšen byl na biskupský prestol v Krakově Ivo Odrovonž, strýc Česlava i Jacka, synův Eustacha Odrovonže. Biskup Ivo putoval do Říma, a vzal s sebou oba bratry Poláky Česlava i Jacka, Moravana Hynka, a dvořenína svého Němce Heřmana. V Římě všickni poznali svatého Dominika, slyšeli kázání, jež tam měl k rozkazu papeže Honoria III, ¹⁾ a byli očitými svědky velikého zázraku vzkříšení mrtvého jinocha, jemuž svatý Dominik navrátil život.

Biskup Ivo, přesvědčiv se, kterak svatý Dominik a členové jeho řádu kazatelského na dobrou cestu přivodí mnoho bludařů a hříšníků, prosil svatého Dominika, aby mu dal několik bratří svého řádu pro Krakov. Svatý Dominik pravil: „Dejž Bůh, aby řád kazatelský zalbil se průvodcům tvým! Vycvičené vypravil bych je do vlasti jejich, aby jazykem přirozeným mocně hýbali srdcem rodáků svých ku spáse věčné.“ ²⁾ Jacek, Česlav, Hynek a Heřman vstoupili do řádu svatého Dominika, byli od něho vycvičeni, učinili sliby řeholné, a vrátili se roku 1219. do vlasti, aby tam zavedli řád Dominikánský.

¹⁾ Papež Honorius III. od 18. července 1216 do 18. března 1227. —

²⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské,“ „Dědictvím Svatojanským“ v Praze 1871.

V Štýrsku, v Rakousích, na Moravě a ve Slezsku hlásal Jacek slovo Boží a přišel s bratrem Česlavem do Krakova, kde mu biskup Ivo roku 1222. postoupil kostel nejsvětější Trojice s vedlejší pozemností, na kteréž měšťanstvo Krakovské vystavělo veliký klášter. Aby zvelebil služby Boží v klášterském kostele svém, opatřil ho převor Jacek krásně psanými knihami, skvostnými rouchy a drahocenným nádobím. Celé noci trávil v kostele na modlitbách, tuze postil se, tělo své káral, a horlivě hlásal slovo Boží, tak že nemravý očividně mizely v Krakově.

Zařídív dokonale klášter Krakovský, vydal se převor Jacek na cesty apoštolské v Polsku, v Prusku a na Litvě, ¹⁾ kde rozkojným a bludným Rusům hlásal přesnou víru katolickou. V Kyjevě po čtyry léta kázal a působil tak požehnaně, že Kyjevané vystavěli Dominikánům klášter nad Dněprem. Když pak Tataři Kyjev přepadli roku 1240., převor Jacek opustil město, přišel do Haliče, a kázal v zemích Polských i Pruských po druhé. Všude zakládal kláštery řádu Dominikánského. Kam nemohl sám jít, tam vypravoval podřízence své. Takovým způsobem povstaly kláštery svatého Dominika v Polsku, v Pomoří, v Rakousích, v Čechách, na Moravě a v Slezsku, ba i ve Švédsku.

Léta Páně 1240. vrátil se převor Jacek zase do Krakova, a statečně pracoval v povolání svém až do roku 1257. Toho roku dne 14 srpna onemocněl a oznámil bratrům řeholníkům: „Zítرا rozloučím se s vámi na zavolání Hospodinovo!“ Povzbuzoval je, aby byli pokorní a milovali chudobu i lásku vzájemnou. Dne 15. srpna na Slavnost Nanebevzetí Panny Marie byl převor Jacek ještě na mši svaté, přijal nejsvětější Svátost i poslední pomazání, a šťastně odevzdal duši Pánu Bohu. Svaté skónání kněze Jacka zjeyil Bůh jeho sestřenici, blahoslavené Bronislavě, Premonstrátce pod Krakovem na Zvěřinci. ²⁾

Ješto Bůh za živa i po smrti mnohými zázraky oslavil věrného služebníka svého Jacka, od biskupa Krakovského v kostele Trojice Boží pochovaného, papež Klément VII. roku 1527. prohlásil jej za blahoslavence, a papež Klément VIII. roku

¹⁾ Litva, krajiny na horním Němenu, krajiny Ruské protékané Dněprem.

²⁾ Blahoslavená Bronislava dne 8. září. — Na Zvěřinci r. 1881. zemřel a dne 13. března na Vyšehradě u Prahy pochován byl český básník Boleslav Jablonský, probošt kněz Premonstrát Eugen Tupý.

1594. za světce. — Konečně pak papež Innocenc XI. (1776 až 1689) svolil, aby svatý Jacek a svatý Stanislav Kostka ¹⁾ za přední Patrony a Dědice zemské ctění a vzývání byli v království Polském a v knížectví Litevském.

2. Svatý Simplician, biskup Milánský.

Svatý Simplician, rodák Milánský, od mladosti Bohu oddaný, vykonal pouť do rozličných měst. V Římě získal Kristu výtečného řečníka Viktorina, a přinesl do Milána ostatky svatých knížat apoštolských. O jeho svatosti a učenosti vydávaj svědectví svatý Augustin i Ambrož, jehož nástupcem na prestolu Milánském učiněn byl staříčkový Simplician roku 398. Jako slavný svatý Ambrož, tak i svatý Simplician skvěle spravoval biskupství Milánské, a blaženě v Pánu skončil dne 16. srpna roku 400.

3. Svatý Roch, patron proti moru, Francouz.

Svatý Roch narodil se léta Páně 1295. v městě Montpellieru (Monpeljé) ve Francii. Pocházel z rodiny šlechtické. Jeho otec, Jan de la Croix, byl synem Štěpána de la Croix, jenž měl za manželku dceru Karla z Anjou, krále Neapolského.

Svatý Roch záhy osiřel, rozdal část svého jmění chudým, ostatní pak odevzdal pod správu svého strýce Viléma Rocha de la Croix, jenž byl admiralem na Majorce²⁾. Roch sám vydal se na pouť do Říma.

V Itálii toho času zuřil mor. Svatý Roch chodil z města do města, z dědiny do dědiny, aby sloužil nemocným, jichžto štítily se i vlastní přibuzní. Jak mila a líbezna Bohu byla tato obětavost křesťanská, patrně bylo z toho, že Bůh opatřil služebníka svého mocí zázračnou. Přemnoho lidí morem zachvácených před jistou smrtí zachránil a okamžitě uzdravil pouhým toliko znamením kříže a modlitbou. V Piacenze i jej morová rána porazila na lůžko. Ale Roch nabyl opět zdraví, navrátil se

¹⁾ Svatý Stanislav Kostka dne 18. listopada. — ²⁾ Majorca čili Mallorka jest největší z Balearských ostrovů v moři Středozezemním. Hlavní město jest Palma. Vláda Španělská vypovídá a zavazuje na Majorce osoby politicky podezřelé.

do svého rodiště, a tam, zastkvívaje se velikými zásluhami a ctnostmi, blaženě v Pánu zesnul dne 16. srpna 1327.

Křesťané hned po smrti jeho prokazovali mu čest světcí příslušnou, kterážto úcta valně rozmnožila se, když roku 1414. v Kostnici shromáždění biskupové svatého Rocha za přímluvu vzývali při nastávající ráně morové, tak že ohráz světce toho byl slavně městem nesen v průvodu všeho obyvatelstva a duchovenstva.

Brzy počali křesťané svatého Rocha vzývati jako patrona proti moru a nakažlivým nemocem po veškerém oboru zemském, tak že papež Urban VIII.¹⁾ pohnuta se viděl, jej za svatého v Církví Páně prohlásiti a dovoliti, aby svátek jeho církevně slavil se všude, kdežkoli by byl kostel jemu ke cti posvěcený. Už za XV. století stavěly se ke cti svatému Rochu chrámy a kaply ve Francii, v Itálii, ve Španělsku, v Německu a v jiných zemích.

Za století XVII. mnoho kapliček ke cti svatému Rochu zbudovalo se, mnoho obrazů svatého Rocha do kostelů dáno bylo, a značné fundace povstaly v Čechách i na Moravě za tou příčinou, že tyto naše země začasté nakažlivými nemocemi navštěvovány byly, o čemž svědčí také písně k tomuto patronu proti moru.

Rod svatého Rocha posud trvá v přibuzenstvu vévodském de la Croix de Castries.

4. Svatý Diomedes, lékař, mučovník Nicejský.

Tarsus, bývalé hlavní město Cilicie, nyní v Asijském Turecku na jižním pobřeží Malé Asie v pašaliku Adanském, rodiště svatého apoštola Pavla, s chloubou nazývá svatého Diomeda rodákem a měšťanem slavným.

Diomed, syn rodičův nábožných, byl učeným lékařem tělesným i duchovním. Nespoleháje výhradně toliko na vědu, vzýval Krista Boha za přispění, a tudíž každou nemoc vyhojil a vyléčil. Milost ta mu dána pro bezúhonnost mravů a pro milosrdenost ke

¹⁾ Urban VIII. spravoval Církev Kristovu od 6. srpna 1623 do 29. července 1644.

každému člověku pomoci potřebnému. Tak působil lékař Diomed v Tarsu, rodišti svém, tak působil později v Nicee,¹⁾ kde bylo veliké množství mužů výtečných.

Niceu miloval Diomed jako druhé své město rodné. Obcházeje městem pomáhal každému, jak bylo komu potřebí. Léčil jednomu tělo, druhému duši nesmrtelnou, kterouž oživoval věrou a láskou ke Kristu, nevšímaje sobě ani císaře Diokleciana, úhlavního nepřítelav pravdy Boží, jenž některou dobu v Nicee meškal. I do žalářů chodil, vězny léčil, podporoval, ve víře a statečném vyznání Krista utvrzoval. Žalářníci Diomeda, spomocníka svého a štědrého dobrodince, rádi vítali.

Tu pak hlášeno císaři v Nikomedii sídlícímu, že lékař Diomed téměř celé město Niceu odvracuje od bohů a vodí ke Kristu. Dioklecian kázal jej spoutaného přivesti. Diomed cestou modlil se za sebe a za ostatní křesťany, aby neohroženě setrvali ve vyznání samospasném. Vyžádav sobě malou chvíli od žoldněřův poklekl, sepal ruce a vzýval Boha. Tu okovy spadly s něho, on sám pak klidně v Pánu zesnul.

Žoldněři báli se císaře. Proto mečem usekli hlavu Diomedovi mrtvému, aby ji přinesli na důkaz. Ti, jenž radili, aby mu hlava sřata byla, oslepli. Když pak vypravovali císaři věc tu, rozkázal jim z úcty k lékaři slavnému, aby hlavu zanesli k tělu ostatnímu. Jak mile rozkaz ten vykonali, osleplí okamžitě nabyli zraku, ale spolu také prohlédli duchovně a uvěřili v Krista.

Bohatá paní Petronia, kterouž byl svatý Diomed vyléčil, pomazala ctihodné tělo svatého mučeníka Diomeda drahou vonnou masť, tenkým plátnem zahalila a vděčně pochovala je.

Ke cti svatému Diomedovi vystavěl císař Konstantin Veliký (306—337) kostel v Cařihradě, kterýž pak císař Basilius Macedonský (867—886) rozšířil, bohatě ozdobil a všemi potřebami opatřil.

¹⁾ Nicea, arcibiskupské město v Bithynii, zemi Maloasijské, proslavila se dvěma církevními sněmy za papeže Silvestra I. a císaře Konstantina Velikého proti Arianům roku 325., a za papeže Adriana I. proti obrazoborcům roku 787.

5. Svatý Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Metský.

Praotec Karolingův, svatý Arnulf, už za mladých let svých byl nejvyšším správcem říšským při královském dvoře Franckém, kde vyznamenával se jak obratností v úřadování, tak i nábožností. Roku 614. jednomyslně zvolilo jej duchovenstvo i lid za biskupa v Metách.¹⁾ Arnulfovi nebylo lze odolati prosbám naléhavým. Aby mohl do stavu duchovního vstoupiti, šla jeho choť Doda do kláštera v Trevíru.

Arnulfův syn Ansegis vstoupil do manželského stavu s Beggou, dcerou Pipina Starého de Landen, z kterého manželství přišel Pipin z Heristalu, praděd Karla Velikého.

I jako biskup zůstal Arnulf ustavičně po boku Pipinu de Landen za Chlodvíka II. a Dagoberta Velikého, ježž byl vychovával, a po boku svatému Kunibertu, biskupu Kolínskému,²⁾ v radě královské, až konečně král Dagobert vyhověl prosbě jeho, aby poslední dny života svého ztráviti směl o samotě.

Arnulf usadil se u kláštera Remiremontu (Remirmónu), v nynějším francouzském departementu Vogéském na Mosele, kde šťastně umřel dne 16. srpna 641.

6. Svatý Ambrož (Brož, Brožek), setník, mučenič Ferentinský.

Svatý Ambrož, rodem z Ligurie, krajiny v severozápadní Italii, přívrženec vědy Pythagorejské,³⁾ odebral se do Milána, vstoupil do vojska, a poslán byl jako setník do Ferentina, města Italského ve Starém Latii. Brzo vyzradilo se, že Ambrož jest křesťanem. Dacian, náměstek císařův Diokleciana a Maximiana, napomenul jej, aby do jisté lhůty rozhodl se, že bude obětovati bohům vedlé předpisu císařského. Lhůta uplynula, ale Ambrož nedal se ve víře zviklati. Dacian odebral mu odznaky důstojnické a odsoudil ho do žaláře, až by se navrátil s cesty do několika měst. Po měsíci vrátiv se do Ferentina, shledal Ambrože stálejšího než před tím. Proto uvalil na něj

¹⁾ Mety, něm. Metz, pevnost druhdy franc., nyní německá. — ²⁾ Svatý Kunibert dne 12. listopada. — ³⁾ Pythagoras, filosof Starořecký, 500 let před Kristem, jenž v Krotoně založil řád filosoficko-náboženský.

rozmanité muky. Ambrož beze škody prošel plamenem, ve vodě živ a zdrav zachráněn byl, a teprve mečem dána mu koruna mučenická dne 16. srpna. Tělo svatého Ambrože, mučeník, pochováno bylo v kostele Ferentinském.

Neděle XII. po Svatém Duchu.

Luk. 10, 23–37.

Kristus Pán vyvolil Sobě z počtu věřících dva a sedmdesát učeníků, a poslal je po dvou před tvář Svou do každého města a místa, kam chtěl sám přijíti. Luk. 10, 1. Učenici Páně rozešli se, ohlašovali Ježíše Krista, v Jeho jménu uzdravovali nemocné, a vymítali zlé duchy z posedlých. Vykonavše úlohu svou, navrátili se k Pánu radostivě, řkouce: „Pane, také ďáblové poddávají se nám ve jménu Tvém.“ Luk. 10, 17. Pán Ježíš ale řekl jim: „Z toho se neradujte, že se vám poddávají duchové (zlí), ale radujte se, že jsou jména vaše napsána v nebesích.“ Luk. 10, 20. Potom rozveselil se Pán Ježíš v Duchu Svatém, vzdával díky Bohu Otci nebeskému, že zjevil věčná tajemství Svá vyvoleným učeníkům, lidem takovým, kteří svou prostotou a neuceností zdáli se k tomu býti nejméně schopnými; a obrátiv se k učeníkům řekl: „Blahoslavené oči, kteréž vidí, co vy vidíte. Neboť pravím vám, že mnozí proroci i králové chtěli viděti, co vy vidíte, a neviděli; a chtěli slyšeti, co vy slyšíte, a neslyšeli.“ Luk. 10, 23. 24. Pán Ježíš za šťastny a blahoslaveny prohlásil učeníky Svě, že jim dáno bylo na vlastní oči viděti Její, dávno očekávaného Mesiáše a Vykupitele světa, že jim dáno bylo na vlastní uši slyšeti z Jeho úst věčná tajemství spásy, po čemž toliko toužiti mohl po tu dobu veškeren národ Israelský. Aby pak jejich štěstí a blaženost v té příčině tím zřejměji dolíčil, jmenoval nejznamenitější osoby Zákona Starého, totiž proroky a krále, kteříž žádali sobě viděti a slyšeti, co viděli a slyšeli vyvolení učenci Jeho. Kteraká byla ta jejich žádost a tužba po zaslíbeném Vykupiteli, o tom svědčí Písmo svaté Starého i Nového Zákona. O arcioctci Abrahamovi pravil sám Pán Ježíš fariseům a zákonníkům: „Abraham, otec váš, radoval se, aby viděl den můj.“ Jan 8, 56. Prorok Isaiáš vyslovil všeobecnou touhu celého národa po Mesiáši

výrokem vůbec známým: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové deštěte Spravedlivého. Otevři se země, a zplodí Spasitele.“ Isai. 45, 8. Svatý apoštol Pavel píše: „Spravedliví Starého Zákona u víře zemřeli, a nedočkali se zaslíbení, ale jen z daleka k nim prohlédali.“ Žid. 11, 13. Konečně pak svatý apoštol Petr svědčí: „Spasení duší vyhledávali a zpytovali proroci, předpovídající o budoucí milosti, kteréž vám se dostalo.“ I. Petr. 1, 10.

Proroci a nábožní králové Starého Zákona jenom u víře nebo v duchu prorockém viděli zaslíbeného Mesiáše, k Němuž táhla se veškerá touha jejich; učenici Páně však i zrakem tělesným viděli Jež a slyšeli z úst Jeho učení Božské.

Sotva byl Kristus Pán dokončil rozpravu tu s učeníky Svými, „aj, jeden v Zákoně učený vstal a pokoušel Ho, řka: Mistře, co čině život věčný obdržím?“ Luk. 10, 25. Otázkou o výmince spásy a o hlavní zásadě Starého Zákona za té doby zhusta zaměstnávali se zákonníci; rozličné školy čili sbory židovské nesouhlasily v té věci předúležitě. Jeden ze zákonníků židovských předložil tudíž tu spornou otázku Pánu Ježíši. Avšak neučinil otázku tu za tím úmyslem, aby poučen byl, nýbrž pokoušeje Pána a očekávaje z úst Jeho odpověď, pro kterouž by Jež mohl u lidu osočovati.

Pán Ježíš, dobře znaje zlý úmysl zákonníka toho, odkázal jej k Zákonu, k Písmu svatému Starého Zákona, aby od Sebe odvalil všelikou zášť nepřátel a vyhnul se všeliké strannosti. Proto krátce dvojitou otázkou optal se zákonníka: „V Zákoně co jest psáno? Kterak čteš?“ Luk. 10, 26.

Nyní ovšem bylo na zákonníku samém, aby osvědčil svou znalost Zákona Božského. To učinil, bera odpověď svou z knih Mojžšových: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své, a ze vši síly své, a ze vši mysli své;“ V. Mojž. 6, 5.; „a bližního svého jak sebe samého.“ III. Mojž. 19, 18.

Pán Ježíš pochválil odpověď jeho řka: „Právě jsi pověděl; to čin, a živ budeš;“ Luk. 10, 28.; to jest: Zachovávej svědomitě toto veliké přikázání lásky k Bohu a bližnímu, a budeš spasen.

Zákonník ale, byv takovou měrou krátce odbyt, „chtěl se sám ospravedlniti,“ chtěl od sebe odmítnouti podezření, jakoby byl jenom na zdarbůh předložil Kristu Pánu otázku tu, a tudíž

vznesl na Pána otázku novou, na kteréž mu patrně hlavně záleželo: „A kdo jest můj bližní?“ Luk. 10, 29. Zákonníci za času Kristova přikázání Boží o milování bližního vykládali výhradně toliko o židech; mivaliť mezi sebou spor o tom, dovoleno-li jest, aby židé prokazovali také nežidovi službu nějakou. To jim Pán Ježíš také za jinou příležitost vytýkal mluvě: „Slyšeli jste, že řečeno jest: „Milovati budeš bližního svého, a nenáviděti budeš nepřitele svého.“ Ale já pravím vám: Milujte nepřátely své, dobře činite těm, kteříž vás nenávidí, a modlete se za ty, kteříž vám protivenství činí a utrhnají vám.“ Mat. 5, 43, 44.

Podobně poučil Pán i tentokráte zákonníka se tázajícího: „Kdo jest můj bližní?“ Poučil jej překrásným příběhem o milosrdném Samaritánu řka: „Člověk jeden sestupoval z Jerusaléma do Jericha, a upadl mezi lotry, kteříž také oloupivše jej a zranivše, odešli, odpołu živa nechavše. I přihodilo se, že kněz jeden (židovský) šel touž cestou, a uzřev jej pominul. Těž i levita (jahen židovský), když byl u toho místa a uzřel ho, pominul. Samaritán pak jeden cestou se bera, přišel k němu, a uzřev jej, milosrdenstvím hnut jest. A přistoupiv, ovázal rány jeho, naliv oleje a vína, a vloživ jej na hovado své, vedl do hospody a měl o něj péči. A druhého dne, vyňav dva peníze, dal hospodáři a řekl: „Měj o něj péči, a cožkoli nad to vynaložíš, já, když se vrátím, zaplatím tobě.“ Luk. 10, 30—35.

V Jerichu bydlelo mnoho kněží a levitů židovských, a ti chodili do chrámu Jerusalémského odbývat služby Boží. Vykonavše je po osmi dnech navracovali se opět domů. Za takové zpáteční cesty z Jerusaléma do Jericha spatřil kněz, a po něm levita židovský člověka žida od polu mrtvého, ale oba pominuli jej, a nepropůjčili se mu pomocí nejvyš potřebnou. Samaritán však, jež židé měli za rozkolníka a nepřitele nenáviděného, uzřev zraněného žida, zapomenul na všeliké nepřátelství, vymyl a ovázal mu rány, posadil jej na osla svého a sám pěšky podle něho jda, dovedl jej do hospody. Tam o něj pečoval, hospodskému za něj zaplatil a všecko zaplatiti slbil, co by ještě nad to vynaložiti musel na něj do úplného vyhojení.

Vyloživ příběh ten, otázal se Pán Ježíš zákonníka pokoušejícího Jej: „Kdo z těch tří zdá se tobě, že bližním byl tomu,

kterýž upadl mezi lotry?“ Luk. 10, 36. Židovský kněz a levita nepomohli spolužidovi svému; ale Samaritán, nepřítel židův, prokázal velikou lásku zraněnému židovi. Tudíž ovšem zákonník nemohl než odpovědíti: „Zraněnému židovi byl bližním Samaritán, kterýž mu prokázal milosrdenství.“ Luk. 10, 37. Načež mu řekl Pán Ježíš: „Jdi i ty, učiň též.“ Luk. 10, 37. To jest: Dokazuj každému člověku, ač neznámému, ač i nepřiznivému tobě a nepříteli svému lásku, neboť každý člověk bez rozdílu jest bližním tvým.

Papež Pius IX. ¹⁾ jel nedlouho po svém povýšení na stoličce Petrovu v Římě nedaleko židovského města (Ghetto), a spatřil starce ležícího ve mdlobách na zemi. I otázal se lidu zevlujícího, kdo by to byl? Když mu někteří chladně odpověděli: „To je žid,“ řekl jim: „Žid? Není-li to náš trpčící bližní?“ — A hned vlastní rukou přičinil se, aby nemocný žid byl vložen do jeho kočáru a zavezen až do přibytku vlastního, kde u něho setrval, až byl opět vzkříšen.

Dne 17. srpna.

I. Svatý Mamas, pasák, mučovník Cesarejský.

Svatý Basilijs Veliký, arcibiskup Cesarejský v Kapadocii (330—379), ²⁾ měl kázání ve svátek a nad hrobem svatého Mamanta mučovníka, a pravil: „Tento mučovník má velikou slávu jenom ze svatosti života svého. Nezjednalíť mu lidé čest takovou, ale z něho září oslava na lidi. Ctěmež mučovníka, který sám sebou ctihoděn jest. Všechen kraj se pohybuje, celé město (Cesarea) má podobu jinou na jeho svátek; a to jest důkazem, že jenom svatost zasluhuje úcty, a nikoli statek časný. Kdo se rozpomene na pasáka Mamanta: kterakžby mohl u něho hledati peníze? Naše shromáždění nemíní kořiti se nějakému učenci, nemíní obdivovati se nějakému boháči, neboť stav pastýřský nemá nic společného s vědou a zřítností. Naše shromáždění míní

¹⁾ Pius IX. narodil se dne 13. května 1792., za papeže zvolen byl dne 16. června 1846., korunován dne 21. června. Svatě žil a blaženě zemřel dne 7. února 1878. — ²⁾ Svatý Basilijs Veliký dne 14. června.

slušnou chválu vzdáti bohomyslnosti v rouše chudoby. Rozpomeňte se tedy na mučenka, který zjevil se mnohým ve snách, jehož přímluvy a pomoci mnozí zakusili, kterýž na pravou cestu přivedl nejednoho pobloudilce, kterýž navrátil mnohým nemocným zdraví, mnohým zemřelým dětem život, a mnohým jiným prodloužil dny života. Takoví skutkové jsou chvalořeči na toho světce. Každý z nás vypravuj druhu svému, jakých milostí nabyl na přímluvu jeho. Toť jest čestnou korunou světce našeho!“

Tak mluvil svatý Basilij Veliký o svatém pasákovi a mučenku Mamantovi, jehož životopis následuje.

Mamas byl chudobný chlapec venkovanů křesťanských, a pásal dobytek. Rodičův svých pozbyl už jako dítě za pronásledování křesťanův. Ve službě u lidí cizích jako pasák měl výživu skrovnou; ale milost Boží nahradila tím hojněji srdci, čeho se nedostávalo tělu. Nábožné srdce toužilo výhradně toliko po Bohu. Nevinná duše Mamantova poznávala v zeleném rouše země, v květinách, ve ptactvu nebeském, ve zvířatech lidem užitečných, a ve všem tvorstvu nezrušitelné známky a důkazy lásky, dobroty, všemohoucnosti, moudrosti, svatosti a spravedlnosti Boží. Pasák Mamas užil poznání toho ku spasení svému, což nebývá dáno mnohým lidem učenějším, než byl Mamas pasák, poněvadž lidé takoví začasť neužívají vědomostí ke cti a slávě Boží, nébrž výhradně toliko ke cti svojí a k zisku časnému. Lidé podobní „vidouce nevidí a slyšíce nerozumějí.“ Luk. 8, 10. Pasáku Mamantovi, proto že upřímně hledal Boha a spásu, milost Ducha Svatého otevřela duševní uši, aby dobře porozuměl hlasům v přírodě Boží, hlasům moudrých lidí, hlasu vlastního svědomí a hlasu Zjevení Božího. Jemu, proto že upřímně hledal Boha a spásu svou, milost Ducha Svatého rozvázala duchovní svazek jazyka, aby mluvil právě ke cti a slávě Boží a ku blahu bližních. Mamantova nábožná duše povznášela se od viditelných statků zemských k neviditelným statkům věčným, od pomíjivého lesku časného k nevadnoucí slávě nebeské, od dobrých a krásných darův Božích za živobyťi vezdejšího k nejvyšší dobrotivému a svatému Dárci všeho dobra, od pořádku ve všemíru, ve všem tvorstvu, panujícího k nejvyšší moudrému a spravedlivému Stvořiteli a Otci, kterýž na nebesích jest a otcovsky pečuje o každého tvora Svého. Dánoť pasáku Mamantovi s hůry poznání, že více hledati

musí toho Otce nebeského, Jej více milovati a požívati, nežli Jeho dary, nežli jakoukoli věc a kteréhokoli tvora na světě.

Aby dovedl výhradně a bez překážky hledati, milovati a požívati Boha svého: vzdal se Mamas služby pasácké, a odebral se do lesa hlubokého. Tam sobě u studánky zbudoval malou chyšku, a živil se lesními zelinami a kořínky. Takovou měrou bylo mu možno veškeren čas věnovati modlitbě a svatému rozjímání. Na něm vyplnilo se krásné zaslíbení Kristovo: „Hleďte nejprvé království Božího a spravedlnosti Jeho, a ostatní vše bude vám přidáno.“ Mat. 6, 33. — Otec nebeský postaral se o to, aby věrný služebník Jeho Mamas měl i lepší potravu pro tělo. Lesní zvěř přicházela ke studánce, a brzy spřátelila se s ním. Zvláště pak laňky začasté přicházely k jeho chyšce, a ochotně dávaly mu mléka svého, tak že poustevník mívával někdy i teplý pokrm a trochu syra.

Nábožný poustevník Mamas ztrávil několik roků v té šťastné samotě, až jej konečně našli myslivci, kteří s podivením viděli, kterak se mu ochotně dávají dojiti laňky. Od toho dne navštěvovali jej lidé rozliční, dílem z pobožnosti, dílem pak také ze zvědavosti. Tu se o něm roznášely řeči rozmanité po krajině — řeči dobré, ale také řeči zlé. Konečně lidé špatní a pověřčiví obžalovali jej u soudu, že jest čarodějníkem.

Náměstek císařský v Cesaree, jménem Alexander, za času císaře Aureliana ¹⁾ rozkázal, aby poustevníka Mamanta jali a k soudu přivedli. I ptal se ho náměstek a soudce Alexander: „Upotřebil-lis nějakého kouzla k tomu, abys laňky k sobě vábil a je krotil?“ — Mamas mluvil: „Nikoli; neužil jsem k tomu kouzla žádného. To jest dílo Boží, kterýž pečuje o Svě věrné služebníky!“ — I kázal mu soudce, aby výpověď svou stvrdil přísahou, vyzýváje bohy pohanské. — Ale poustevník Mamas odpověděl jemu: „Kdo se klaní jedinému pravému Bohu, nemůže vyzývat bohy liché!“ — Soudce dal jej mučiti a pak do žaláře uvrhnouti.

V žaláři Mamas shledal se s několika vězny, kteří tam už dlouho byli strádali. Spoluvěznům těm učiněn jest Mamas anjelem útěchy. Zářil mu z obličeje mír nebeský, a z řeči jeho mocně ozývala se láska a milost Boží.

¹⁾ Aurelian, císař Římský, panoval od r. 270—276; nenáviděl křesťany, kteříž byli krutě pronásledováni za vlády jeho.

Druhého dne byl *Mamas* opět k soudu dopraven. Když nevolil skrze modly přísahati, dal jej soudce opět mučiti a konečně ukamenovati.

Láska svatého *Mamanta* zvítězila i nad nepřátely, neboť se modlil, když jej kamenovali, jako druhdy svatý *Štěpán* prvomučeník: „*Pane, nepokládejž jim to za hřích,*“ a zesnul v Pánu.

Jméno *Mamas* světu neznámé, jméno chudičského pasáka a poustevníka stalo se jménem velikým po jeho smrti mučenické. Řekové počítají svatého *Mamanta* k velikým mučeníkům, a množství kostelů jest jemu ke cti zasvěceno. V *Cařihradě* klášter, palác a přístav mořský pojmenovány jsou jeho jménem.

Mučenická smrt *Mamantova* udála se léta Páně 274.

Hrob svatého *Mamanta* v *Cesaree* oslaven byl netoliko mnohými zázraky, ale také zvláštní událostí při stavbě jeho chrámu. Dva sestřenci císaře *Konstantina Velikého*: *Julian* a *Galus*, kteříž po delší čas v *Cesaree* obývali, umínili sobě, že zbudují na útraty své nad hrobem svatého mučeníka *Mamanta* krásný kostel, a že každý z nich vystaví svou část kostela toho dle vlastního náhledu a vkusu. Druh druhu chtěl překonati. Stavba *Galova* výborně dařila se, ale stavba *Julianova* měla ustavičné překážky. Tu se ušinuli základové, tam zas pukala zeď, tak že *Julian* rozmrzev se celou stavbu přenechal bratru *Galovi*, kterýž ji šťastně dokončil. Událost tu vypravuje svatý *Řehoř Nazianský*, bývalý spolužák *Julianův*, jemuž jí byli sdělili svědkové očití. Bůh nejvyšší svatý nepřijímá darův od lidí bezbožných. *Julian*, kterýž později jako císař stal se odpadlíkem od víry *Kristovy* a nejzarytějším nepřitelem křesťanstva, nebyl hoden, aby svatému mučeníkovi postavil pomník. neboť ruka bezbožná znesvěcuje svatyni Boží, a co nepodniká upřímná víra a láska k Bohu, nemá žádného požehnání a žádného zdaru.

2. Svatý Pavel, jeho sestra *Juliana*, a soudní biřicové: *Stratonik*, *Kvadrát* i *Akácius*, mučeníci ve *Ptolemaidě*.

V *Ptolemaidě* ¹⁾ za císaře *Aureliana* (270—275) žili svatý *Pavel* a jeho sestra *Juliana*. *Pavel* bedlivě čtával v *Písmech* svatých, a horlivě potíral nevěru židův i pověry po-

¹⁾ *Ptolemais*, nyní *Akka*, přístavné město v *Syrii*.

hanův. Byv obžalován, musil odpovídati soudci pohanskému. Zmužile vyznal Krista, byl zavěšen a nemilosrdně trýzněn. Sestra Juliana vidouc to, vytýkala soudci ukrutnost. I ji polapili a podobně mučili. Soudce popuzený statečností jejich dal je posaditi do smůly rozpuštěné, a když všemohoucností Božskou byli bez úrazu zachováni, poslal je do žaláře, odkud pak vyvedeni a usmrčeni byli. S nimi podstoupili mučnickou smrt tři biřicové soudní: Stratonik, Kvadrát, Akácus, jenž vidouce patrnou moc Boží, uvěřili v Krista, a nevolili déle mučiti svatého Pavla a svatou Julianu.

3. Blahoslavený Mikuláš, poustevník Sicilský.

Pod Etnou (Aetnou), největší sopkou Evropskou blíže východního břehu na ostrově Sicilském, svatě žil v poustevně za vlády Viléma II., krále Sicilského, ¹⁾ blahoslavený Mikuláš, jehož tělo v úctě chová se v kostele města Arkara zvaného v biskupství Mesinském, ²⁾ kdežto pro mnohé zázraky na jeho přimluvu za živa i po smrti od Boha konané přivolením papeže Julia II. (1503—1513) přeslavně světí se výroční den smrti jeho 17. srpna.

Mikuláš, rodným jménem Polit, z rodičův nábožných a zámožných narodil se v Adraně, městě u sopky Etny. Rodiče dali jediného syna svého ve školách vyučiti, a když dospěl, vyhledali mu nevěstu. Mikuláš za noční tmy tajně opustil otcovský dům i rodiče. Uprostřed hory Etny našel jeskyni trním zarostlou, a v ní skryl se. Modlitbou, postem a rozjímáním o přehořkém utrpení Páně trávil veškeren čas; tělo své bičováním podmaňoval duchu. Tam žil tři roky, živě se pouhými bylinami a planým ovocem.

Obávaje se, žeby mu rodiče přišli na stopu, odebral se k Arkare městu v Mesinském biskupství. Octnuv se v hlubokém lese pocítil silné pokušení, aby se vrátil do světa; ale hned modlil se: „Pane Jesu Kriste, pro svatých pět ran Svých a pro umučení Své dejž mi vyváznouti z nástrahy zlé!“ — Pokušení

¹⁾ Vilém II. „Dobrý,“ syn Viléma I. „Zlého,“ narodil se 1152, † 16. listop. 1189. — ²⁾ Messina (staré Messana), hlavní město Italské provincie Messinské v Sicilii na úžině Messinské.

zmizelo. Mikuláš zmužile kráčel dále. U skály objevila se mu studánka, ¹⁾ z nížto občerstvil své tělo utrmácené a již klesající. Na kopci pod skalou modlival se, a prolévaje slzy hojné sedmkrát za den rozjímal o umučení Páně. Jednou za den jídal kořínky a byliny sebrané. Přes třicet roků sloužil Mikuláš Bohu na hoře té, kdežto mimo několik mnichů žádný člověk nepřicházel k němu.

Nedlouho před smrtí svou potkal dvě ženy nesoucí hrušky. Jedna mu ochotně dala hrušek, druhá lakomá nedarovala mu ničeho. Štědrá napotom vždy mívala ovoce zdravé, lakomé však ovoce rychle huilo.

Rolník hledaje voly své toulavé, přišel až do poustevny dne 17. srpna 1167, a spatřil Mikuláše klečícího, o hůl opřeného, do nebe hledícího — ale mrtvého. Ulekl se, běžel do Arkary a hlásil to faráři i starostovi. Za mnohých zázraků přenesli tělo blahoslaveného Mikuláše do kostela kláštera Basiliánův, z nichžto jeden byl zpovědníkem jeho. Kněz ten vypsál život Mikulášův. Tři sta třicet roků zůstalo tělo jeho neporušené a jako živé. Léta Páně 1503. dne 10. května za hrozného sucha vzývalo obyvatelstvo blahoslavence. Jak mile pak tělo jeho vystavilo se na oltáři v kostele zbudovaném na onom místě, kde klidně zemřel, a do něhož z chrámu Basiliánův bylo přenešeno: spustil se úrodný déšť, a oblažil veškeru krajinu. I mnoho jiných zázraků se přihodilo. Proto poustevník Mikuláš za blahoslavence vyhlášen byl papežem Juliem II. dne 7. června 1507. Mnoho důvěrných prosebníků nabylo na jeho přímlovu zdraví; jmenovitě pak hospodský Jan a jiní dva mužové průtrží trpící.

4. Svatí Liberát, Bonifác (Dobroděj), Servus, Rustik, Rogát, Septim a Maxim, mniši, mučeníci Karthaginští.

Vandalové, kmen germánský na pobřeží severního Německa, zaplavili Panonii, a za panství Římského přijali křesťanství od bludařů Arianů. Roku 406. pod králem Gundarichem stěhovali se do Galie, odtud roku 409. do Španělska, kde založili říši Vandalskou. Roku 428. Geiserich (Genserich), bratr zemřelého Gundaricha, stal se králem, vypravil se do Afriky, během dvou let zmocnil se všech měst v Mauretánii a Numidii, roku 439.

¹⁾ Nyní „Aqua Sancta“ (voda svatá).

pak i Karthaginy, kterouž učinil hlavním městem Vandalské říše v Africe. Za let 440—441 rozšířiv panství své, vypravil se 455 do Italie, kdežto ohněm a mečem vyplénil Řím. Už Geiserich Arian krutě pronásledoval katolíky v Africe; od roku 477—484. pak nejstarší jeho syn a nástupce Hunerich ještě více trýznil je, děsné ukrutnosti páchaje.

V jednom klášteře Africkém bylo sedm nábožných a horlivých mnichů: Liberát opat, Bonifác jahen, Servus a Rustik podjahni, a bratří mniši Rogát, Septim a Maxim. Ariani je násilně přivedli do Karthaginy a vyzvali, aby přestoupili na jejich stránku. Když pak všickni statečně setrvali v pravé víře katolické, byli řetězy spoutáni a do tmavého žaláře odvedeni, kdežto by byli hladem zabynuli, kdyby Karthaginský lid nebyl se jich ujal a potravu jim dodával. Jakmile o tom zvěděl král Hunerich, rozhněval se a nařídil, aby všickni na chatrné, chrastím naplněné lodi přikováni a na moři upáleni byli.

Svatí mučeníci velebíce Boha ubírali se v okovech k moři. Množství katolíkův doprovázelo je. Nejmladšího mnicha, sličného jinocha Maxima, bludaři cestou přemlouvali, aby zapřením Boha Krista zachoval život svůj. Maxim mužně odpověděl jim: „Nedám se odloučiti od otce Liberáta a od bratří mých, jenž mne v klášteře vychovali. S nimi žil jsem v bázni Boží, s nimi dojdu slávy věčné.“

Rozkaz kráľův vykonal se, ale oheň na lodi vícekrát po sobě uhasl. Ukrutný král, jemuž to hlášeno bylo, poručil, aby všem rozbili veslem lebky a mrtvoly vházeli do moře. Stalo se dne 2. července léta Páně 483. Avšak těla svatých mučeníků vlnami na břeh vynešena a od katolíků slušně pochována byla.)

) Tělo svatého Liberáta mučenska do Říma přenešené obdržela a do Kacova v Kralohradeckém vikariátě Ledeckém v Čechách darovala dne 2. června 1734 patronka farního chrámu, královská Výsost Anna Maria Františka, velkovévodkyně Toskánská. Dvě částčky z těla toho ve stříbrném pacifikále dávají se v Kacově věřícím líbatí. Roku 1861. ostatky svatého Liberáta dodány byly z Kacova do Prahy, kde ctihodné Voršilinky opravily ozdoby drahocenného pokladu toho. Osadníci Kacovští pak s kaplanem, nyní farářem ve Zvoleňovsi u Slaného, důstojným pánem Josefem Šimkem, pěšky nesli je z Prahy až do Kacova, kde uloženy byly pod velikým oltářem. Zprávy tyto z pamětní knihy Kacovské ochotně dal mi důstojný pan kaplan Antonín Machek. Za ochotu tu vzdávám jemu vřelé díky.

5. Svatí Straton, Filip a Eutychian, mučenicí Nikomedijští.

Na samém začátku čtvrtého století v Nikomedii, hlavním městě Bithynie, kde císař Dioklecian měl sídlo své, scházel se lid pohanský do divadla. Tu vešli do divadla neohrožení křesťané Straton, Filip a Eutychian. Výmluvně dovozovali pohanům hnusnost her divadelních a modloslužby. Řečí svou vyvedli zástupy z divadla. Dostavil se náměstek císařský, a vida divadlo téměř prázdné, pátral po příčině. Jak mile poznal příčinu, dal sobě přivesti statečné ty muže. Z jejich odpovědí nabyl přesvědčení, že jsou křesťané, a že horlivě rozšiřují křesťanství v lidu. Ihned kázal, aby byli do divadla přivedeni a dravým šelmám předhozeni. Dravci neublížili věrným ctitelům Božím. Soudce dal je způsobem rozmanitým mučiti a konečně uvrhnouti do plamenů, v nichžto vítězně dobojovali svůj boj pro Krista dne 17. srpna.

6. Svatý Jan Eliáš, řeholník, Sicilian.

Na největším ostrově moře Středozemního, na Sicilii, naproti jižnímu konci Italie, narodil se rodičům vzácným a nábožným synáček Jan, s nímžto odebrali se rodiče na pevný hrád roku 831., kdy Saraceni strojili útok výbojný na Sicilii. Osmiletý Jan bohabojně vychovávaný měl sen, že přijde do Afriky za otroka, aby tam slabochy utvrzoval ve víře svaté. Jan od té chvíle prosival Boha, aby se aspoň dostal k dobrému člověku, a připravoval se modlitbou a bedlivým čtením Písma svatého. Jako pacholík dvanáctiletý předpovídal obyvatelstvu města opevněného smutný osud, a důrazně napomínal lidi lehkovážné, aby se káli a polepšili. V patnáctém roce umřel mu otec, a dávný sen naplnil se. Saraceni, od roku 832. majetníci ostrova, dobyli města, zjímali mnoho lidí a prodali je za otroky do Afriky. Mezi nimi byl i Jan, kteréhož koupil koželuh, křesťan, muž bohatý a dobrotivý. Bohatec ten, poznáv výborné vlastnosti Janovy, svěřil mu veškeren obchod. Jan věrně sloužil pánu svému, utužoval se modlitbou a postem ve všech ctnostech, a prokazoval otrokům dobrodiní tělesná i duchovní

Jako druhdy manželka Putifarova Josefa Egyptského svěsti chtěla ke hříchu: tak zahořela i žena koželuhova nečistou

láskou k Janovi sličnému. Když pak ji ctnostný Jan pokáral, obžalovala jej křivě u manžela svého, jakoby on ji byl sváděl k nevěrnosti. Koželuh uvěřil křivě žalobě, dal Jana zbičovati, do žaláře vsaditi a hladem sužovati. Jan trpělivě snášel bezpráví to hrozné z lásky k Bohu. Rozhněvaný muž brzo přesvědčil se o křivdě učiněné Janu nevinnému, odprosil a propustil jej netoliko z vězení, ale také z otroctví na svobodu.

Jan volnosti své užil plnou měrou ve prospěch každému, kdož potřeben byl jeho útěchy, rady a pomoci. Jan, maje od Boha dar zázračného uzdravování, pomáhal nemocným a obrátil mnoho mahomedánů na víru křesťanskou. Velmoži mahomedánští, vidouce to, uvěznili jej. Jan na jisto očekával, že položí svůj život pro Krista; ale mimo nadání byl osvobozen.

Jan vypravil se na pouť do Jerusalema, kde patriarcha Eliáš oblekl jej v roucho řeholné a dal mu své jméno Eliáš. Jan Eliáš navštívil a uctil i ostatní posvátná místa v zemi Palestinské, v rozličných klášteřích přiučoval se všemu, co dobrého viděl, po třech letech putoval do Alexandrie, do Antiochie, vrátil se do Afriky, kde mnoho mahomedánů na víru obrátil, a konečně odebral se do vlasti své. V Palermě, hlavním městě ostrova Sicilie, sešel se s milovanou matkou.

Nyní pak už ve své vlasti milým krajanům svítil příkladem a vodil je slovem vážným k Bohu. Na sebe byl přísný velice. Suchý chléb byl mu pokrmem, voda byla mu nápojem a holé prkno bylo mu ložem. Na modlitbách trávil nezřídka celé noci, soud Boží pak měl ustavičně na paměti, aby se zachránil od každinkého hříchu. Ani ctnostmi, ani mocí divotvornou nechlubil se, a nepohrdal žádným člověkem sebe hříšnějším. Jenom tvrdošjných a nenapravitelných lidí se hrozil. Zástupové ze všech i nejvznešenějších stavů přicházeli, hledajíce a nabývajíce u něho potřebného naučení, potřebné útěchy, rady a pomoci. I císař Carihradský, Lev, chtěl slyšeti moudrost z jeho úst. Jan Eliáš, kmet osmdesátiletý, vydal se na cestu dalekou, ale hned předpověděl, že nespátí tváře císařovy. Došel až do Solunu (Thessaloniky) v Macedonii, do rodiště našich Slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje, ochuravěl, dal se dovesti do kostela svatého Demetria, pomodlil se skroušeně, rozloučil se s Danielem, nejmilejším učenkem svým, a svatě skončil dne 17. srpna roku 903.

7. Svatý Myron, kněz, mučovník Cyzický.

Za panování Římského císaře Decia (249—251) působil v Achaji, v krajině severní části Peloponnesu, horlivý kněz Myron. Na hod Boží Vánoční vkročil císařský náměstek Antipater do kostela, aby spoutal a odvedl křesťany. Kněz Myron veřejně pokáral jej. Za to byl žalařován, na skřipci mučen a do peci ohnivé uvržen. Bůh zachránil jej, a sluhové soudní popálili se. Ukrutný soudce dal mu od ramen dolů pásy vyřezati. Myron jeden takový řemen ve tvář hodil Antipatrovi, jenž ihned odešel. Odvedli pak svatého mučovníka do Cyziku, krásného města krajiny Mysie, a tam odsoudil jej Antipater na smrt mečem.

8. Svatá Benedikta (Beneška), Cecilia (Cilka), a Relinda, panny, princezny Lotrinské.

Svaté panny Benedikta, Cecilia¹⁾ a Relinda, dcery svatého Sventibolda, krále Lotrinského,²⁾ odřekly se nádhery a slávy královské a vstoupily do kláštera Susterenského, aby následovaly Krista pokorného. Panenský klášter ten otec Sventibold obnovil, ba od základu přestavěl pro velikou zbožnost řeholnic a pro mnohé ostatky svatých v kostele klášterním, když jej byli pobořili před nedávnem tlupy loupeživých Normannův. Tři sestry princezny vychovány byly abatyší Amelbergou, pannou nábožnou, učitelkou výtečnou.

Nejmladší z nich, Relinda, odešla pak z kláštera, aby jako samotářka uzamkla se v chatce malé u kostela nad Lutichem u řeky Mosy, kterouž pro ni zbudoval otec král Sventibold. V chatce u kostela Matky Boží až do blažené smrti své žila Relinda samotinká ku podivu lidem, kterým se nikdy ani neokázala. Rekovnou služebnici Svou oslavil Bůh hojnými zázraky.

Benedikta a Cecilia zůstaly v klášteře Susterenském, a tou měrou vynikaly ctnostmi a nábožností, že po smrti Amel-

¹⁾ Cecilia prostonárodné Cilka, Cilinka. — ²⁾ Svatý Sventibold dne 13. srpna.

bergu volbou jednomyslnou Benedikta, a po ní Cecilia zvolena byla za abatyši. Obě slovem i příkladem spravovaly klášter podřízený, a pochovány byly v témž kostele, kde těla jejich spolu s tělem otcovým v úctě chovají se.

Dne 18. srpna.

I. Svatý Agapit, mučieník Prenestský.

Svatý Agapit Prenestský,¹⁾ jinoch patnáctiletý, za císaře Aureliana,²⁾ žádostiv byl mučienické koruny, a tudíž neohroženě vyznával a hlásal Jesu Krista, Syna Božského a Vykupitele světa. Když jej pro víru svatou soudili, statečně setrval v ní a nevolil zapřítí Boha svého; proto byl nejprve suchými zvířecími žilovatinami dlouho mrskán, do špinavého žaláře uvržen a tam po čtyry dny o hladě nechán.

Z vězení toho zase přivedli jej k soudu. Vidouce, že jest jako dříve stálý ve víře, dali mu žhavé uhlí na hlavu. Poněvadž Agapit při tom Boha hlasitě chválil, opět jej zbičovali, a hlavou dolů pověsili nad ohněm se kouřícím. Když pak i vřelou vodu do úst mu lili, soudce z nenadání se stolice své spadl a za malou chvíli skončil.

Událostí tou popuzený císař rozkázal, aby Agapita dravcům předhodili, a když šelmy ty neodvázily se na jinocha svatého, usmrtili jej mečem v rodném jeho městě Prenestě.

2. Svatá Helena (Jelena, Elena, Alena, Elka, Helka), císařovna, vdova.

Svatá Helena, u našich praotcův Českých „Jelena,“ choť císaře Konstancia Chlora a matka císaře Konstantina Velikého, prvního křesťanského císaře Římského, byla jediná

¹⁾ Praeneste, nyní Palestrina, starodávné město v Latii, asi čtyry míle od Říma na jihovýchod ležící. V Praenestě stával chrám bohyně Fortuny, při němž bylo orakulum, ústav, kde pohanští služebníci jménem Fortuny vydávali věštby tazatelům ve věcech rozmanitých. Od města toho bohyně ta slula „Fortuna Praenestina.“ — ²⁾ Domicius Aurelianus, syn Ilyrského sedláka, narozen ve Srénu (Sirmium), pro udatnost stal se císařem Římským (270—275) a nazván jest obnovitelem říše. Křesťané, jichž nenáviděl pohanský ten císař, byli za jeho vlády krutě pronásledováni.

dcera krále Koila v Britanii. Kdy poznala a přijala víru křesťanskou a křest svatý, nevysvítá zřejmě ze starých spisů. Jisto jest, že vedle příčin, kteréž přiměly císaře Konstantina k tomu, aby se křesťanem stal, i matka jeho, svatá Helena, při tom měla zásluhu.

Svatá Helena dosáhla věku velikého, a horlivě působila příkladem stkvělým, aby víra v Boha a Spasitele Krista šířila a utvrzovala se. Její vřelou touhu, aby našla ukrytý kříž Páně, ráčil Bůh naplniti. ¹⁾ Dočkala se církevního sněmu Nicejského a dostavění chrámů na hoře Kalvárské.

Svatá císařovna Helena navrátila se z Jerusalema do Říma, tušila blízkou smrt svou, rozloučila se s Konstantinem synem a s vnuky, a v kruhu jejich blaženě umřela roku 328.

Jméno císařovny Heleny zapsáno jest v Římských knihách světců a světic Božích. Ostatky svaté Heleny roku 849 z Říma přenešeny byly do opatství Hautvillierského v biskupství Remešském ve Francii.

3. Svatá Klára Montefalkonská, panna, Augustiniánka.

Světiice Klára narodila se roku 1268. v Italském městečku Montefalkone. Rodiče moudří nábožně vychovávali ji. Už jako děvčátko čtyřleté celou hodinu klečíc před křížem doma modlívávala se, nebo do blízkého kostela chodívávala, aby nebyla od žádného vyrušována. Starší sestra Joanna byla starostkou družstva nábožných panen, kteréž později k radě biskupa Spoletského přijaly řeholu svatého Augustina. Klára šestiletá tak dlouho prosila sestru, až ji do sesterstva toho přijala.

Klára horlivostí na modlitbách, kajicností a káráním těla překonala všechny sestry, v čemž patrně spatřována zvláštní milost Boží. Byla také tak stydlivá, že nikomu všetečně do očí nepodívala se. I vlastnímu bratru, když se jí tázal, proč oči klopí, odpověděla: „K mluvení potřebujeme jazyka a nikoli očí.“ Říkávala: „Oči jsou největším nepřitelem duše.“

Jak mile starostka Joanna zemřela, Klára jednomyslně proti vůli své zvolena byla za vrchnici. Od té doby hlavně

¹⁾ „Nalezení svatého kříže,“ dne 3. května.

vlastním příkladem svým spravovala sestry podřízené. Sama na sebe byla přísná a zachovávala posty tuhé; ale sestrám laskavě a štědře dávala, co předpisovala řehola. Onemocněla-li některá, byla jí Klára dnem i nocí po boku. Klára stkvěla se ctnostmi všemi a získala Bohu množství duší.

Pramenem dokonalosti její bylo ustavičné rozjímání o přehořkém umučení Páně. Na každém místě v klášteře byl umístěn kříž, aby sestry všude na zřeteli měly utrpení Spasitelovo. Z lásky k Vykupiteli svému Klára žádala sobě trpěti. Prosba ta byla vyslyšena. Klára sřlena jsouc milostí mimořádnou, trpěla rekovně. Bůh oslavil věrnou služebnici Svou mnohými zázraky.

Když dosáhla čtyřicátého roku, opověděla sestrám blízkou smrt svou, na kterou se připravila vroucností podivuhodnou. Poslední slova její byla: „Milé sestry! Odcházím ke Kristu Pánu, Jenž mne volá. Jemu poroučím vás i sebe!“

Když po smrti otvírali tělo její, shledali na srdci jakoby vrytá mučidla Páně: kříž, koruna a hřeby. Tělo i srdce to doposud v úctě chová se.

4. Svatí Florus (Květoš) a Laurus (Vavřík), kameníci a stavitelové, Prokul a Maxim, jejich mistři, mučenicí Cařihradští.

Svatí Florus a Laurus, bratří blíženci, vyučili se umění kamenickému a stavitelskému u mistrů Prokula a Maxima, jenž pro Krista podstoupili mučnickou smrt za vlády Římského císaře Hadriana (117—138).

Vyučenci Florus a Laurus opustili Cařihrad, odebrali se do Ilyrie¹⁾, a přišli do města Ulpiany,²⁾ kde umění své provozovali u správce krajiny té. Jak mile osvědčili svou obratnost, nařízeno jim, aby vystavěli chrám pohanský, jemuž by se pro krásu a velikost obdivovaly oči všech znalců. Dáno jim množství dělníků a hojnost peněz, aby dle nákresů pracovali. Stavitelové

¹⁾ Ilyria Velká (Illyricum magnum), od II. věku křesťanského do Konstantina Velikého r. 325. obsahovala provincie Noricum, Pannonii, Dalmacii, Moesii, Thrácii a Dacii. — ²⁾ Ulpiana, staré město na hranicích Bulharských a Macedonských, u Římanů Justiniana prima, slov. Velbužd, nyní Kjestendil.

dali se rychle do práce. Za dne řídili stavbu, za noci pak horlivě modlili se. Z peněz přijatých dávali štědré almužny chudým.

Tu pak přihodilo se, že kámen odražený zastihl Anastasia, syna pohanského Merentina, a připravil jej o jedno oko. Otec Merentin zarmoutil se a žaloval stavitele bratry. Ješto pak se vyšetřilo, že nemají žádné viny, byli propuštěni. I mluvili pak s Anastasiem o Kristu, a vidouce, že souhlasí s nimi, ve jménu Kristově navrátili mu zrak. Otec Merentin žasna uvěřil v Krista a spolu se synem přijal křest svatý.

Chrám byl hotov. Pohané rozestavili v něm modly své. Stavitelové Florus a Laurus za doby noční svolali chudinu, jíž dávali almužny, a kteráž v Krista věřila, šli s nimi do chrámu nového, rozbili tam modly, a velebili Boha modlitbami a zpěvem při svícech rozžehnutých. Soudce dozvěděv se o tom dal všecky schytati a v ohnivě peci upáliti až na bratry stavitele.

Flora a Laura pohnal k soudu, a sliboval jim milost, budou-li obětovati bohům. Nesvolili; proto dal je bítí býkovi, až krev z nich stříkala. Pak nařídil soudce žoldněřům, aby je odvedli k náměstku císařskému. Cestou svatí bratří Florus a Laurus obrátili všech deset žoldněřův na víru křesťanskou.

Před náměstkem císařským pravili: „Dřlo jsme dokonali; chrám jsme pravému Bohu zasvětili; modly jsme zničili; vojny tyto Kristu získali jsme; nyní pak nás v moci své máš. Učiň, co ti libo.“ — Náměstek císařský poslal je do žaláře. Ráno opět oba svétce povolal k sobě a pravil: „Dnes-li nebudete obětovati bohům, dám vás mučiti a děsně usmrtiti.“ — Svatí mučeníci odvětili: „Řeč tvá jest mařením času. My nesmíme uposlechnouti rozkazu tvého.“ — Náměstek císařský poručil, aby biřicové odvedli a do hluboké studně shodili oba bratry. Svatí mučeníci velebíce Boha a prosíce za křesťany, do studně uvržení a zemí zaházení byli, a takovým způsobem přijali koruny slávy nebeské.

Za panování císaře Konstantina Velikého těla svatých mučeníků Flora a Laura byla vykopána a do Cařihradu slavně přenesena. V Cařihradě ve vlastní kapliče u kostela svatého Filipa apoštola při klášteři „Spasitele Krista všemohoucího“¹⁾

¹⁾ „Salvatoris Christi Pantocratoris.“

slavně světí se jejich výroční památka. Téhož dne připomínají se také spolumučenici svatého Flora a Laura, jejich mistři svatí Prokul a Maxim.

5. Svatý Jan Rylský, mnich, opat Bulhar.

Svatý Jan narodil se v Skrinu, vesnici nedaleko Srědce,¹⁾ nábožným rodičům okolo polovice devátého století. Po smrti rodičů svých Jan rozdal statky zděděné chudým a odešel do kláštera. Po roce zkušebném odebral se na horu, žil nejprvé v chyšce z větví srobené, pak dvanáct roků v jeskyni, odkud zbojníci vypudili jej.

Poustevník Jan šel na poušť Rylskou,²⁾ kdežto po několik roků žil dílem ve skále (v jeskyni), dílem pak v dutém stromě. Nevěděl o něm než Bůh sám.

Konečně Petr, car Bulharský (927—968), s družinou svou na lovu našel ho, a lidé zvěděli o něm. Hned počali scházeti se k němu učenci, kteréž Jan vzdělával slovem a příkladem, a jimžto zbudoval kostel a klášter na vysoké skále.

Jsa téměř sto let stár, opat Jan zemřel dne 18. srpna roku 946. Tělo jeho bylo v kostele Rylském pochováno, potom v kostele svatého Lukáše v Srědci uloženo, roku 1128. do Trnova, a 1470 zase do Rylského kláštera přenešeno. Klášter „svatého otce,“ jak tuzemci svatého Jana Rylského nazývají, jest doposud k vůli mnohým zázrakům u veliké vážnosti.

Dne 19. srpna.

I. Svatý Ludvik (Ludek, Lidek), biskup Tolosanský.

Karel II., král Neapolský, jenž měl za choť Marii, dceru Štěpána V., krále Uherského, už jako princ jménem otce svého Karla I. z Anjou válčil s Petrem Aragonským pro Sicilii

¹⁾ Srědce (Srědec, turecky a řecky Sofia), město v Bulhářích u podnoží Balkánů, staré město Moesie — Sardika. — ²⁾ Ryl (Ril), horský hřbet pohorí Despotského (Rodopského), na rozhraní staré Macedonie, Thracie, a Moesie mezi městy Dupnicí, Džumou a Samokovem.

roku 1282. odtrženou. Ztrativ bitvu na moři byl zajat. Brzo potom umřel Karel I. roku 1284.

Na místě zajatého krále Karla II. spravoval i Neapolsko papežský legat a hrabě Robert z Artois, jenž roku 1285. znova počali válku proti Sicilii. Roku 1289. dostal se král Karel II. na svobodu, avšak jeho tři synové zůstali v zástavě, dokudžby král otec nesplnil podmínky smluvené.

Jeden z těch tří synů Karla II. byl čtrnáctiletý Ludvík, jenž od maličkosti sobě nevšimal dětských her a zábav, a jenom v modlitbách, v nábožném čtení a ve vážných rozmluvách liboval sobě. Jako zástavce v Barceloně ¹⁾ téměř po sedm roků študoval v klášteře řádu svatého Františka s takovým úspěchem, že se o něm říkalo: „Jemu vědy více od Boha vlévají než od lidí vštěpují se.“ Čím více učenost Ludvíkova rostla, tím více prospíval dokonalostí mravní. K tomu konci tuze postil se, roucha kajicného užíval, a navštěvoval výhradně toliko kostely a nemocnice, v nichžto nemocným ochotně a laskavě prokazoval nejnižší služby.

Za vážného přemýšlení o pravdě zjevené, když byl v zajetí svém onemocněl, učinil slib, že úplně světa se odřekne a do řádu svatého Františka vstoupí, dá-li mu Bůh zdraví.

Ludvíku na svobodu propuštěnému podávala se ruka sestry krále Aragonského ve stav manželský, otec pak slíbil mu, že bude jeho nástupcem na trůně v Neapolsku; ale Ludvík zůstal věren slibu svému, a zamítl i vznešený sňatek manželský, i korunu královskou, aby mohl tím více Bohu sloužiti a o věčnou spásu svou pečovati. Po mnohých prosbách dovolil mu otec, aby přijal svěcení kněžské.

Toho času umřel biskup v Tolose.²⁾ Papež Bonifác VIII. ustanovil kněze Ludvíka za jeho nástupce. Ludvík dlouho zdráhal se, ale uposlechl konečně pod tou výminkou, že dříve za slibem učiněným stane se Františkánem. Papež mu to schválil. Ludvík tedy přijal roucho řádu svatého Františka, jež nikdy více neodložil, vykonal sliby řeholné, a pak od samého papeže posvěcen byl za biskupa.

¹⁾ Barcelona, opevněné hlavní město knížetství Katalonie ve Španělských té doby spojeného s Aragonií. — ²⁾ Tolosa město ve Španělské provincii Guipuzcoi na stoku Orrie a Araxu, na železném dráze z Burgosu do Irunu.

Na prestolu biskupském zachovával Ludvík skromnost Františkána a jevil horlivost biskupskou. Procestoval veškeren obvod jeho péči svěřený a moudře zařizoval, čeho kde bylo potřeba. Nemocné navštěvoval, je těšil a jim pomáhal. Z příjmův biskupských podržel pro sebe jen to, čeho k výživě chudobného řeholníka potřeba jest, ostatní všecko rozdával chudým, jichžto pět a dvacet denně hostil a jim osobně sloužil. I malomocným umýval a líbal nohy a zval je ke stolu svému. Horlivým kázáním slova Božího a příkladem svým mnoho židů a pobloudilců přivedl k poznání pravdy, pravověrce pak potvrzoval ve víře a povzbuzoval k plnění svatých ctností.

Ač Ludvík takou měrou jako biskup blahodatečně působil, přece raději volil v klášteře žít a o svou duši výhradně pečovat. Za tou příčinou vypravil se na cestu do Říma, hodlaje vyžádati sobě od papeže svolení k tomu.

Tou cestou v Brignolesu, ¹⁾ rodišti svém, roznemohl se a přijav svátosti svaté v Pánu skončil v den svých narozenin dne 19. srpna 1297, maje teprve 23 let věku svého. Umíraje pravil: „Raduji se, jakobych po dlouhé plavbě na rozbouraném moři tohoto světa spatřoval pevninu a blízký přístav . . . Hodnost biskupská jest více břemenem nežli ctí; vejdu do přístavu a složím břemeno to.“ Až do konce ustavičně opakoval pozdravení anjelské; když se ho tázali, proč to činí, odpověděl: „Brzo umru, a nejblahošlavenější Panna Maria bude pomocnicí mou.“

Biskup Ludvík po své žádosti pochován byl ve Františkánském kostele v Marsilii. Pro mnohé zázraky, jimiž jej Bůh oslavil, byl od papeže Jana XXII. v Avignonu léta Páně 1317. za svatého prohlášen. Téhož roku u přítomnosti matky ještě žijící, bratra Roberta, krále Sicilského, a královny Francouzské, ostatky svatého Ludvíka přeloženy byly do rakve stříbrné, kteráž roku 1423. z Marsilie do Valencie ²⁾ přenesena byla, a tam doposud nalézá se.

Papež Innocenc XII. ³⁾ ustanovil svátek svatého Ludvíka

¹⁾ Brignoles (Briñól), město v jižní Francii depart. Var, stará Brionia a bývalé sídlo hrabat Provencských. — ²⁾ Valencia, hlavní město provincie téhož jména ve východním Španělsku na pravém břehu řeky Guadalaviaru, asi hodinu cesty od jeho ústí do moře Středozemního. — ³⁾ Innocenc XII. papežoval od r. 1691—1700.

Tolosánského na den 19. srpna ve všech královstvích a dědičných zemích Leopolda I., Římského císaře,¹⁾ jako památku na slavná vítězství, jichžto císař ten dobyl proti Turkům násilníkům.

2. Svatý Julius, Římský radní, a spolumučeníci: Eusebius (Smíl), Vincenc (Čeněk, Častolov), Peregrin (Pelhřím) a Poncian, Antonin, kat, a Lupul, kněz Jovišův.

Římský císař Kommodus, syn a nástupce Marka Aurelia (180—192), byl panovníkem ničemným, kterýž nestaraje se vůbec o blaho státu, neprováděl ani zákony protikřesťanské, vydané předchůdcem a otcem svým. Za tou příčinou nastala Církvi za jeho vlády doba míru a pokoje.

Ovšem ale křesťané byli přece dle oněch starých zákonů souzeni a mučeni, kdykoli zřejmá obžaloba soudům byla předložena, a zachtělo-li se vladařům a soudcům statkův křesťanských, aby se poněkud naplnila státní pokladnice, prostopášnou marnivostí císařovou vyprázdněná. Zvláště za posledních let panování svého císař Kommodus nesmírně zvětšoval cla i daně, prodával úřady a usmrcoval bohaté lidi. Jako šermíř veřejně v divadle zápasíval s litými šelmami, potýkal se s kolci (zápasníky), a provozoval čím dál větší ukrutenství, aby sobě zasloužil názvu a modloslužebné úcty „Herkula Římského.“

Roku 191. křesťané Eusebius (Smíl), Vincencius (Čeněk), Peregrin (Pelhřím) a Poncian, za příkladem apoštolův, co měli, rozdali chudým, aby bez překážky mohli Bohu sloužiti, žádostivi jsouce koruny mučnické. Svatí mužové ti, když byli dílem sami viděli nesmyslné skutky císařovy, dílem pak o nich slyšeli, chodili městem Římským, hlásali pravého Boha trojjediného, a vyzývali pohany, aby přijali víru a křesť svatý, nechť-li s císařem zahynou na věky. Člen rady Římské, Julius, vzal Peregrina a jeho společníky do domu svého, dal sebe i své domácí vyučiti hlavním naukám křesťanským, rozdál jmění chudým

¹⁾ Leopold I., Veliký, také Pyskatý zvaný, král Uherský 1655, král Český 1656, a císař Římský 1658, zahnal Turky až k Vídní pokročivši roku 1683. z Uher, po 146letém držení větší polovice království toho.

a dal se přivolaným knězem Ruffnem pokřestiti s celou rodinou svou.

Císař povolal Julia k sobě a káral jej proto, že od Joviše a Herkula obrátil se ke Kristu. Julius pravil: „Císari, bloudíš, vydávaje za bohy ty, jenž bozi nejsou; nechceš-li i s bohy svými věčně zavržen býti, uvěř v jediného pravého Boha.“ — Císař rozhněval se, poslal pro velitele Římské péchoty, Vitellia, a nařídil mu, aby vyšetřil statky Juliovy a jej usmrtil, kdyby se zpouzel obětovati Herkulovi nepřemožitelnému.

Vitellius, muž ukrutný a všelikým nepravostem oddaný, Julia uvěznil. Po třech dnech spoutaného dal k sobě přivesti a rozkázal mu, aby obětoval bohům, jinak že bude mučen a usmrčen. Svátý Julius odpověděl: „Ubohý člověče, ty spolu s rouhačem císařem zahyneš. Věřm, že mi život věčný dá Kristus, Jenž tebe i císaře odsoudí do věčných trestů.“ — Soudce Vitellius dal jej ihned tak dlouho bít, až vypustil ducha nepřemoženého. Peregrin a soudruzi tělo svatého mučenika Julia odnesli a pochovali dne 19. srpna 191.

Vitellius, dovědév se, že Eusebius, Vincenc, Peregrin a Poncian pochovali tělo Juliovo, kázal je vyhledati a řekl přivedeným: „Pochovali jste tělo Juliovo, a jmění jeho přisvojili jste sobě!“ — Eusebius: „Ano, tělo jeho pochovali, a statky jeho rozdali jsme chudým.“ — Vitellius: „Vydejte mi jmění Juliovo, sice jak on zahynete.“ — Eusebius: „Rádi jako Julius umřeme pro Krista.“ — Vitellius rozkázal katům, aby je na skřipci natáhli a mrskali. Za hodnou chvíli pravil k nim: „Zachovejte život svůj a obětujte bohům!“ — Eusebius: „Bídňte, dokonej, co jsi započal. My se radujeme v Kristu Pánu našem.“ — Vitellius dal jim hořícími pochodněmi boky páliť. Svátí mučenci chválili Boha.

Jeden z katů, Antonin, stoje stranou, spatřil anjela, an houbou utíral světcům boky pálené; proto zvolal hlasem velikým: „Pravý Bůh jest Bůh křesťanův! Jeho anjel zamezuje palčivost ohně! Pykám nevěry dřívější a hříchů svých! Od této chvíle volím býti křesťanem.“ To povědév, odkvapil ke knězi Ruffnovi, a prosil za křest svatý.

Vitellius dal svaté mučensky se skřipce odvázati a přimlouval jim, aby uposlechli rozkazu císařova a klaněli se jeho

bohům. Eusebius neohroženě vyznal Krista, a za to mu jazyk uřezán byl.

Mezitím navrátil se Antonin a pokáral Vitellia, že spravedlivé muže ty tak trýzní. Vitellius dal jej odvesti a mečem odpraviti. Stalo se dne 22. srpna téhož roku 191., kdy v Církvi světí se výroční památka téhož svatého Antonina.

Svaté mučenky Eusebia, Vincence, Peregrina a Ponciana opět odvedli do tmavého žaláře.

Odevšad sbíhali se k nim churavci a nemocní, aby jejich přímlovou uzdraveni byli. Modláš Jovištv, slepý Lupul, prosil svaté mučenky, aby mu udělili křest. Oni řekli jemu: „Věřš-li celým srdcem, prohlédneš a s námi požívati budeš radostí věčných.“ — Lupul zvolal: „Nezvratně věřím, co vy věříte, a žádám s vámi pro Krista spoután býti.“ — Svatí mučeníci poslali pro kněze Ruffína, jenž Lupula poučil a pokřestil. Lupul účastným stal se světla víry a světla tělesného, nabyv zraku zdravého. Žalářník vida, že Lupul ode čtyř roků slepý tak zázračně nabyl zraku, padl k nohám svatým mučenickým a prosil, aby i jemu udělen byl křest svatý. Kněz Ruffín mu vylíčil hlavní pravdy náboženské a pokřestil jej.

Vitellius soudce vypravoval císaři, co se bylo divného událo. Císař, zarytý nepřítel Boží, nařídil, aby je usmrtil. I postavil je Vitellius ještě jednou před soudnou stolicí, a vyzval je, aby obětovali modle přinešené. Svatí mučeníci potupili směšnou modiu, a Eusebius pravil k Vitelliovi: „Věru nešťastný jsi ty; srdce tvé jest sídlem ďáblovým, neboť vida všemohoucnost Kristovu, zůstáváš modioslužebníkem a ukrutníkem.“ — Vitellius prohlásil konečný rozsudek, aby Eusebius, Vincenc, Peregrin a Poncian v divadle do smrti byli utlučeni, což se vykonalo dne 25. srpna téhož roku.

Kněz Ruffín pochoval těla svatých mučeniček nedaleko za městem Římem. Vitellius brzo v nekajicnosti zahynul smrtí náhlou. Císaře Kommoda pak už roku příštího 192. dala milostnice jeho Marcia zavraždit, aby od sebe odvrátila vraždivou ruku jeho.

3. Svätí Timotheus (Bohaborj, Bohuslav, Bohuš), Thekla i Agapius, mučeníci Palestiniští.

Druhého roku pronásledování Dioklecianského, léta Páně 304., kdy Urban spravoval Palestinu jako náměstek císařský, vyšlo nařízení císařské, aby všickni obětovali modlám. Toho času svätý Timotheus v Gáze, městě Palestinském, nesčetné muky přetrpěl, a konečně pozvolným ohněm byl usmrčen.

Té doby také svätý Agapius a svätá Thekla pro statečné vyznání Boha Krista byli odsouzeni, aby se stali potravou divokých zvířat; nebyli však hned tenkrátě umučeni, nébrž na dobu pozdější uchováni.

Čtvrtého roku pronásledování Dioklecianského, léta Páně 306., v Cesaree Palestinské veliké hry ustrojil císař Maximian v den narozenin svých. Poněvadž pak císař osobně přítomen byl, muselo objeviti se něco mimořádného. Agapius, křesťan dávno odsouzený, a Thekla předvedeni byli zvířatům divokým.

Agapius dříve třikrátě už byl vyveden ze žaláře svého; nadále se soudce, že snad odvrátí jej od Krista. Nepodařilo se mu to. Nyní za přítomnosti samého císaře Maximiana byl Agapius vyvečen na zápasišť v divadle, a s ním zločinec, kterýž byl zavraždil pána svého. Tomuto zločinci císař dal milost tak asi, jako druhdy přednost dána Barabášovi před Pánem Kristem. Zástupové diváků pohanských provolávali slávu a chválu císaři za to, že vraha propustil na svobodu.

Svätého Agapia, bojovníka pro náboženství Božské, císař Maximian k sobě povolal a vyzval, aby se odřekl víry své; uposlechne li, že mu dá volnost. Svätý Agapius odpověděl: „Já nikoli pro zločin nějaký, nýbrž pro lásku k Bohu Stvořiteli všehomíra jakékoli tresty netoliko vesele a statečně, ale i radostivě budu snášeti.“ To řekl Agapij, a šel v ústřety divoké medvědic, kteráž jej pokousala a položivého zůstavila. Odesli jej do žaláře, odkud druhého dne vynesli a s kamenem na nohou přivázaným v moři utopili statečného vyznavače Kristova. Toť bylo mučeníctví svätého Agapia.)

Svätá Thekla rozsápána byla dravou zvířeti.

) Eusebius de Martyribus Palaestinae cap. 3 & 6., pag. 221 & 326 editionis Valerianae.

4. Svatý Marian (Mareš), poustevník Bordeauxský.

Svatý Řehoř Tourský¹⁾ píše: „Žil v okolí Bordeauxském (Bordóském) poustevník, který se živil výhradně toliko planým ovocem. Daroval-li mu pak někdy někdo medu, anebo našel-li ho v lese: toho také časem požil. Mnoho lidí hledajících rady a pomoci se všech končin přicházelo k němu. Jednoho dne pak lidé přichozí nemohli ho najít. Šli po stopě, a přišli k řece, kde kleče nabírával vody. Jdouce pak dále našli ho pod jabloní mrtvého. Mužové ti zdvihli a odnesli tělo poustevníkovy do Evaunu v biskupství Limogeské²⁾, a pochovali je v kostele. Výroční den jeho smrti shromažďoval v kostele tom množství poutníkův, z nichžto mnozí tam nabývali zdraví způsobem zázračným.

Rolník jeden v krajině té na svátek svatého Mariana pracoval a nešetrně vyslovil se o světcí k sousedovi, jenž mu to vytýkal. Téhož dne však hořelo v domě rouhačově, a zbořely mu chatky, stáje, kolny a všecken dobytek. Ku podivu, žádnému jinému nestala se škoda prázdná, ač budovy vinníkovy roztroušeny byly mezi budovami sousedův.

Jinému hospodáři ztratily se ovce. Šel po stopě, ale stopa v místě bahnitém zmizela. Navrátil se a vzýval v kostele svatého Mariana za přímluvu u Boha. Jak mile vyšel z kostela, spatřil člověka zloděje, kterýž zmámený pomátl sobě cestu a ukradené ovce hnal touž cestou nazpět. Hospodář sobě ovce vzal, zloděje bez trestu propustil, a hned zase do kostela spěchal, aby poděkoval Bohu a svatému Marianovi, jehož úcta od toho dne tím více šířila se po celém kraji Bordeauxském.

5. Svatý Elafius, biskup Chalons-sur-Marneský.

Elafius, rodák Limogeský, od mladosti bedlivě se učil, byl nábožný a tak vážně se choval, že ani v řeči, ani v chování jeho nebylo nikdy nic dětinského znamenati. Uprázdnilo se později biskupství Šalon-syr-Marnské.³⁾ Francký král Sigbert I,

¹⁾ „De gloria Confessorum“ cap. 81. — ²⁾ Limoges (Limoz), město biskupské, střediské obchodu mezi Pařízem, Toulousou, Lyonem a Bordeauxem; hlavní město franc. depart. Horní Vienny. — ³⁾ Chalons-sur-Marne (Šalon-syr-Marn), u Římanů Catalauni, hl. město depart. Marne v Champagni, sídlo biskupské.

syn Chlotara I., okolo roku 564. povolal Elafia z Limoges, a přispěl k tomu, aby za biskupa zvolen byl.

Biskup Elafius dával chudým almužny štědré, horlivě se modlil a ničeho nezanedbal, co jest povinností dobrého pastýře. Leodomír (Leodemír),¹⁾ bratr jeho, také opustil otčinu, za bratrem se odebral, a jako jahen věrně mu po boku pracoval. Bratří Elafius a Leodemír velice prospěli věřícím v příčině pravé osvěty křesťanské; a biskupskému kostelu Šalon-syr-Marnskému darovali své statky nedaleko města Limoges dne 9. června roku 565. Biskup Elafius v záležitostech církevních začasťe jednával s králem Sigbertem, a napomínal jej, aby spravedlnost pokládal za sloup a základ říše své. Král Sigbert žádal sobě míti ostatky svaté Eulalie Meridské. Biskup Elafius, ač byl už stár, ochotně v čele vyslanectva královského nastoupil cestu do Španěl a šťastně vyhověl zbožnému přání tomu.

Cestou zpáteční zachvácen byl biskup Elafius zimnicí, a blaženě v Pánu zesnul dne 19. srpna 580. Jeho tělo do Šalon-syr-Marnu se převezlo a bylo v biskupském kostele knížat apoštolských umístěno. Tam jest doposud v náležitě úctě.

Důstojným nástupcem Elafiovým na stolci biskupském byl jeho bratr Leodemír.

6. Svatý Sebald, poustevník Norimberský.

Svatý Sebald, jediný syn Dánského krále, doma ctnostně vychován, a v Paříži vědecky vzdělán byv, vrátil se do vlasti. Rodiče postarali se mu o choť z knížecího rodu Franckého, kteráž nad jiné panny stkvěla se nábožností a krásou. Jak mile oddáni byli, vyložil Sebald choti své přednost života panenského před životem manželským dle svatého evangelia, nařídil jí, aby o té věci nikdy nemluvila, smluvil se s ní, odešel tajně do lesa vzdáleného a stal se poustevníkem.

Modlitbou a postem přemáhal poustevník Sebald tělo a pokušitele zlého.

Po třech létech putoval do Říma. Papež, poznav jeho učenost a svatost, ustanovil jej za věrověsta v národech. Dšlo své

¹⁾ Svatý Leodemír dne 2. října.

započal Sebald v hořejší části Italie, kterou za šestého století opanovali Longobardi, a kteráž po nich doposud slove Lombardií. Obyvatelstvo Vičenzy, Milána, Pavie a celých krajin těch valilo se k němu, aby se utvrdili ve víře a ve ctnostech. Sebald slovu svému dodával váhy mnohými zázraky.

Z Italie odešel Sebald do Bavorska. Do Řezna na pravém břehu Dunaje nechtěl jej lodník přeplaviti, ješto neměl čím platit. I svlekl Sebald svůj mnišský plášťk, odvázal roucho žíněné, jež pod ním ustavičně na těle nosil, položil je na vodu a přeplavil se na protější břeh. Pobyv maličko v Řezně, odešel do Norimberka.¹⁾ Tam v nedalekém lese ubytoval se, hlásal Norimberčanům a obyvatelstvu okolnímu víru svatou, a proslavoval se novými zázraky po mnoho roků během století osmého.

Dne 19. srpna v poustevně své dokonal Sebald obětavý a záslužný život svůj. Pochován byl v Norimberce. Pro svatý život a nesčetné zázraky prohlásil jej papež Martin V. roku 1425. za svatého v Církví Boží. Bylať pak památka jeho tak slavná, že jednu polovici města Norimberka, kde tělo jeho odpočívá, pojmenovali „části Sebaldovou.“ K jeho přímluvě utfkají se zvláště trpící bolestí hlavy neb kříže.

Dne 20. srpna.

I. Svatý Bernard, opat Klérvóský, učitel církevní.

Svatý Bernard narodil se roku 1091. ve vsi Fonténě (Fontaine) u města Dyžonu (Dijon) v Burgundsku v nynější Francii. Otec Teselin, z rodu šlechtického, byl vojínem; zbožná matka Aletha měla vychování dítek na starosti. V klášterní škole města Šatyljonu (Chatilon) nabyt Bernard vyučení základního, a brzy objevila se ohnivost jeho ducha a milovnost samoty. Liboval sobě ve vědách, zvláště v řečnictví.

Po smrti matčině umínil sobě Bernard, že bude mni-

¹⁾ Norimberk, něm. Nürnberg, hlavní město v Bavorském kraji Středním Francku, dělí se řekou Pegnicí na dvě části: Sebaldovu a Vavřincovu.

chem, aby výhradně toliko Bohu sloužil a o spásu duše své pečoval. V úmyslu tom utvrzoval jej poslední výrok umírající matky: „Cožkoli svět nazývá dobrem, krásou a štěstím, jest před Bohem pouhou marností, a nenáleží synům Božím.“

Pomodliv se Bohu, aby jej ustálil v předsevzetí tom, odebral se Bernard do tábora vojska Burgundského, a vyjevil záměr svůj otci i příbuzným, jenž spatřující v něm budoucí ozdabu a chloubu rodu svého, usilovali přivesti jej na slibnou dráhu důstojností světských. Bernard však výmluvností svou získal nejprve svého strýce, bohatého i slavného bojovníka, a pak i dospělé bratry své. Nejdéle přičil se mu bratr Gerhard, vojín, jemuž Bernard řekl: „Co nezmohou slova má, to způsobí bolest. Na tomto místě těla svého v bitvě raněn budeš, ale neumřeš.“ Prstem ukázal na místo na těle, kde bude raněn.

Jak mile předpovědění to se uskutečnilo, přidal se i Gerhard ku bratřím svým. Přítel svého Hugona, napotomního opata a biskupa Auxerreského, získal pro svatou věc těmi slovy: „Kdož před Bohem chce moudrým býti, musí před světem státi se bláznem k vůli Kristu.“

S těmito společníky ztrávil Bernard šest měsíců v jednom domě Šatyljonském, aby záležitosti své uspořádali a nových soudruhů nabyli. Když pak Bernard tříadvacetiletý a bratři jeho loučili se s domem otcovským, pravil nejstarší bratr Guido ku bratru nejmladšímu Rivardovi: „Hle, veškero dědictví naše náleží tobě!“ — Rivard pak odvětil: „Vám tedy nebe a mně země? Toť přece není dělením rovným!“

Bernard a třicet soudruhů jeho zvolili sobě chudobný klášter Citeaux¹⁾ v lesnatém údolí v biskupství Šalon-syr-sónském (Chalons-sur-Saône), jehož zakladatelem byl roku 1098. Robert, mnich Benediktin. Robertovým nástupcem byl Štěpán Harding z Anglie, kterýž ochotně přijal Bernarda se soudruhy do řádu tuhému roku 1113.

Hned na samém počátku vzbudil Bernard v klášteře tom všeobecný obdiv svou činností a svým sebe zapíráním. Aby horlivost svou ustavičně podněcoval, říkával často sám sobě: „Ber-

¹⁾ Citeaux (Sitó), Cistercium, odtud jméno řádu Cisterciákův.

narde, proč jsi přišel sem?“ Život jeho a všech spolu-
mnichů byl více nebeský než zemský. Bernard, konaje práci
polní, povznášel mysl svou ku věcem nadzemským, tak že o sobě
řici mohl: „Rozumění Písmu svatému a poznání věcí Božských
nabyl jsem hlavně v lesích a na polích vniterným rozjímáním
a modlitbou, nemaje učitelův jiných mimo buky a duby.“

Roku 1114. učinili všickni řeholné sliby před opatem Ště-
pánem. Pověst o svatosti mnicha Bernarda přivábila mnoho
nových mnichů, tak že už za dvou prvních let založiti se musely
dva nové kláštery. K jednomu z těch dvou klášterů daroval rytíř
Hugo Champagneský opatovi Štěpánovi divoké a pusté
„údolí pelunkové“ v biskupství Langreském. ¹⁾ Bernard,
ač byl teprvé na třetí rok mnichem, stal se opatem kláštera
toho roku 1115., a jeho působením „údolí pelunkové“ změnilo
se brzo „v údolí jasné,“ v „Jasnodol,“ ²⁾ který stal se nej-
slavnějším klášteřem řádu Cisterciackého. ³⁾

Hubený, více mrtvému nežli živé mu se podobající Bernard
za opata vysvěcen byl od biskupa Chalonského, Viléma Cham-
peauxa, kterýž vida, žeby příliš tuhá kázeň chatrné zdraví zcela
zničila jemu, podržel jej celý rok pod zvláštním dozorem svým,
a dal mu mimo klášter vystavěti domek, v němžby se zotavil.
Jak mile však Bernard po roce v úřad opata se uvázal, ihned
zachovával tuhý řád svůj co nejpřísněji.

V Jasnodolu sloužili mniši, mezi nimiž byli také bratří
Bernardovi, ukřižovanému Spasiteli o hladu a žízni bděním, ruční
prací a modlitbou; pokrmem byly jim zeliny, kořínky, plané ovoce
a polévka z listí bukového s chlebem ovesným. Opatu Ber-
nardovi časem zlepšovali bratří polévku k vůli slabému žaludku
medem a olejem; on však se proti tomu zpouzel říka: „Pravý
mnich každé sousto chleba soliti má slzami, neboť
pravý mnich spřáteliti se musí s hrůzami smrti.“

Své podřízené bratry řeholnky spravoval opat Bernard
láskou a ryzou pokorou. Kdykoli mu někdo chválu vzdával za
veliké skutky ke cti Boží vykonané, říkával: „Chvála nemá

¹⁾ Langres (Langr) opevněné město francouzské v departementu Ho-
řejší Marny na řece Marně. — ²⁾ Clairveaux (Klérvó), Clara Vallis, Jasnodol.
— ³⁾ V Čechách doposud kláštery řádu toho jsou v Oseku a ve Vyšším Brodě.
Zrušení kláštera Cisterciackého na Velehradě Moravském tuze litovati jest.

nás upamatovati na to, čím jsme, ale na to, čím býti máme.“

Té doby požíval opat Bernard už takové vážnosti, že lidé všech stavů docházeli k němu, hledajíce u něho rady ve všelikých otázkách časových. Činnost Bernardova byla rozsáhla a Církvi prospěšna velice, jakož vidno jest z jeho listů toho času psaných.

Roku 1128. byl Bernard na církevním sněmu Troyeském, pracoval o sepsání řeholy pro řád Templářův, a měl největší zásluhu o konečné odstranění neblahé roztržky v Církvi, kteráž povstala roku 1130. tím, že proti nově zvolenému papeži Innocenci jedna strana postavila Anakleta II. Za tou příčinou Bernard vydatuě působil na sněmu v Pise roku 1134., smířil Milánské obyvatelstvo s papežem, a za svého pobytu v Itálii zázračně uzdravil veliké množství nemocných.

Navrátiv se roku 1135. do Francie, nedlonho požíval odpočinku, neboť už roku příštího musel opět do Říma cestovati, aby hájil papeže Innocence II. a jednotu Církve, a zvítězil nad kardinálem Petrem z Pisy, obhájcem protipapeže Anakleta II.

Abychom poněkud naznačili pozeňnané působení opata Bernarda v příčině odstranění neblahého toho rozkolu církevního, musíme zevrubněji vypsati aspoň dvě události. Vilém hrabě Akvitanský, mnž ziskuchtivý, hrubý a nemravný, byl vášnivým stranníkem protipapeže Anakleta II. (Petra Leonského). Hrabě ten biskupa Poitierského (Poatiéského) a kněze stoupence pravého papeže, Innocence II., zapudil, a jiných nepravostí se dopouštěl. Svatý Bernard marně napomínal a o pravdě i právu přesvědčoval jej. Konečně pak o mši svaté, kdy hrabě Vilém a přívrženci jeho církevní kletbou ztížení před chrámem stáli, vzal Bernard před svatým přijímáním Tělo Páně, vyšel před kostel a mluvil k němu: „Prosbami našimi pohrdal jsi; nyní přichází k tobě Syn Boží sám, neviditelná hlava Církve, kterou pronásleduješ, tvůj Soudce, v Jehož jménn kleká každé koleno: nebeských, zemských i pekelných. Onť jest strašný mstitel zločinů tvých; do Jeho rukou upadne jedenkráte duše tvá ve zlu zatvrzelá. Pohrdáš-li i Jím? Opovázíš-li se nakládati s Ním tak, jak nakládáš s Jeho služebníky?“ — Hrabě Vilém zbledl, chvěl se a klesl na zem. Svatý Bernard jej pozdvihl a přikázal mu, aby se ihned

smířil s přítomným biskupem Poitierským. Hrabě Vilém uposlechl, navrátil se do lůna Církve katolické, a ztrávil ostatek života svého v kajicnosti nejtěžší.

Později Roger, král Sicilský, ještě chránil protipapeže a žádal, aby se o sporu tom veřejně vyslechly obě strany. Kardinál Petr z Pisy, slavný právník toho času, zastával stkvělou řeč protipapeže Anakleta II. Po něm mluvil svatý Bernard řka: „Kdož by o tom pochyboval, že jsi výtečným řečníkem? Ó kéž by's hájil věc výmluvnosti tvé hodnou! Já jsem rolník, a rozumím lépe polní práci než umělým přednáškám. Kdyby se nejednalo o náboženství, nebyl bych přerušil mlčení svoje; nyní ale nutí mne láska, abych mluvil, poněvadž pod ochranou krále Sicilského tímto Petrem Leonským (protipapežem Anakletem) párá a trhá se roucho Ježíše Krista, jehož byli šetřili židé i pohané. Jedna toliko jest víra, jeden jest Pán, jenom jeden jest křest. Dva pány, dvojí víru, dvojí křest neznám. Jedna toliko jest Církve, jakož byl jeden toliko koráb (Noemův), mimo nějž zahynulo všechno. Německo, Francouzsko, Španělsko, Anglicko, všickni vyvolení služebníci Boží od východu slunce až do západu obcují s papežem Innocencem. Chraňte Bůh, aby všickni tito synové svatých s nástupci apoštolův, s biskupy, všickni duchovní řádové s žernovem (kamenem mlýnským) na hrdle pro pohoršení byli pohřženi do hlubiny mořské, a jenom Petr Leonský, jehož ctižádostivý a zládný život známe, a jediný kníže, tento Roger (přítomný), jež byl pro sebe získal, aby do nebe přišli.“ A pojav kardinála Petra z Pisy za ruku doložil Bernard: „Věř mi, neprotiv se děle Duchu Božímu, a pojď se mnou do korábu spásy!“ — Kardinál Petr viděl se přemožena a uznal pravého papeže Innocence II.; ale král Sicilský, nevoliv navrátiti uchvácené statky církevní, zemřel mimo Církve svatou.

Protipapež Anaklet II. roku 1138. podlehl moru, a zdornou stranou vyvolený nástupce jeho Viktor přišel v noci k Bernardovi, složil před ním korunu i klíče, podrobil se pravému papeži Innocenci II., a tím opět obnovena byla jednota církevní, kteréhožto míru původcem všeobecně jmenován byl svatý Bernard.

Bernard, navrátiv se do kláštera, uklidil také spory jiného druhu, jmenovitě s bludařem Petrem Abälardem, dšlem osobní

návštěvou, dle na církevním sněmu v Sensu (v Sánsu) roku 1140;¹⁾ s odbojným Arnoldem z Brescie, a s Římany vzbouřenými proti papeži Eugenovi III.

Proti Saracenům (Mahomedánům) povzbuzoval svatý Bernard jménem téhož papeže Eugena III. k válce křížácké roku 1146. Následek jeho kázání byl tak veliký, že svatý Bernard o něm papeži zprávu podal těmito slovy: „Města a hrady prázdní se, a sedm žen sotva jednoho muže nalezají (Isai. 4, 1.); ženy stávají se vdovami, ač mužové jejich žijí.“

V Německu křesťané místo na Mahomedány táhli na židy, jichžto se Bernard ovšem rázně zastal. Kamkoli přišel, všady jej nadšeně vítali a přinášeli k němu nemocné, aby je uzdravil. Ve Špýru²⁾ pohnul i císaře Konráda k tomu, že přijal kříž on i mnozí velmožové jeho. Opět odebrav se do Francie, kamž byl i papež přijel, byl spolu s ním v měsíci březnu 1148 v Remši činným na sněmu církevním.

Za všelikých těch bojů byla svatému Bernardovi hlavní zásadou jednota Církve, kteráž ovládati má všechnu vědu a všechn život hmotný i duchovní. Papežství bylo mu zevnějším a viditelným uskutečněním jednoty té a svorníkem veliké budovy Církve. Proto hájil jednotu a pravomoc církevní, prvenství papežovo a kázeň v kněžstvu i v lidu; proto potíral každý blud a rozkol tvrdošíjných kacířů živým slovem i pérem výtečným.

Roku 1149. největší bolestí naplnil jej nezdár poslední války křížácké, o kteréž napsal: „Ovšemť válka ta jako dílo Boží započala se; ale pro hříchy a nepravosti nepokládá Bůh kuřžata a rytíře za hodny, aby sloužili Jemu.“

O soustrasti svatého Bernarda s bídými hříšnými stůj

¹⁾ Petr Abälard narozen r. 1079. v městysi Palais nedaleko Nantesů v Bretagni, stal se znamenitým učencem, avšak dle vlastního vyznání byly pýcha a chlipnost příčinou jeho neštěstí. Zabřednuv do bludův rozmanitých, svatým Bernardem, a jeho přítelem Petrem Ctihodným, opatem Clugny'ským, ku poznání pravdy přiveden byl, a učiniv dobrovolně tuhé pokání zemřel v opatství St. Marcel u Chalonsu sur Saône dne 21. dubna 1142. —

²⁾ Špýr, Speier, hlavní město Bavorského vládařství Falcu, druhdy svobodné město říšské, při ústí Speierbachu do Rýnu.

zde jediný příklad. Jednoho dne cestoval Bernard k landhraběti Theobaldovi, kterýž jej velice miloval. Cestou potkal se s davem lidu, jenž doprovázel zločince odsouzeného na smrt. Bernard zasmutiv se, vzal do ruky provaz, jímžto bídník ten spoután byl, a pravil k soudním sluhům: „Přepusťte mi zlo syna toho, já odpravím jej vlastníma rukama svýma.“ Landhrabě uslyšev, že opat Bernard přichází k němu, vyšel mu v ústrety. Ale vida provaz zločincův v jeho ruce, ulekl se a pravil: „Co zamýšlíte, ctihodný opate? Snad nemíníte vysvoboditi zbojníka, jenž byl mnohonásobně zasloužil smrt?“ — Svatý Bernard odvětil: „Vím, Jasný pane, že člověk ten hoden jest všelikých útrap, a nehodlám jej sprostiti trestu; naopak chci jej déle a krutěji mučiti; dle zákona Vašeho trest smrti rychle vykonal by se; ale já ukřižuji jej, a nechám jej na kříži viseti, pokud dýchati bude.“ — Landhrabě porozuměl slovům těm, přenechal zločince svatému Bernardovi, kterýž jej s sebou vzal, a proměnil dravého vlka v beránka. Zachráněnc ten žil ještě třicet roků za ustavičného tuhého pokání a zemřel blaženě v Pánu.

Za posledních roků života svého dokončil svatý Bernard některá písemná díla svá.¹⁾ Slabé jeho tělo častými nemocemi od mladosti skličované počalo hynouti, ale duch jeho zůstal pořád mocen a vesel. Ještě jednou povstal z nebezpečí smrti, a smířil měšťany Metské s velmoži sousedními. O smíru tom pravil přátelům svým: „To jest příprava k písni, kterouž ještě zpívati nám jest: „Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem.““

Bernard, vrátiv se do Jasnodolu (Clairveaux), svatě v Pánu zesnul roku 1153. v šedesátém třetím roce věku svého.

Což divu, že svatý Bernard výhradně toliko Bohu žijící a od Boha milostmi mimořádnými obdařený získal Jasnodolu přes 700 mnichů, a že ještě před smrtí svou napočítal 160 klášterů, jenž z pouště té rozšířily se po celé Evropě?

Už po dvaceti létech prohlásil jej papež Alexander za svatého v Církvi Boží, kteráž jej ctí pod jménem „učitele medotekoucího“¹⁾ pro líbeznou a jádrnou výmluvnost jeho

¹⁾ Dokončil jmenovitě znamenitou knihu „De consideratione sui.“

— ²⁾ Doctor mellifluns.

zbožnou. Knihy svatého Bernarda jsou doposud nevyváženým zdrojem pro každého, kdož hledá poučení o pravdách, a utvrzení ve svatých ctnostech.

2. Svati Heliodor a Dozas, mučenicí.

V Řeckých zápisech mučeničských o těchto svatých psáno jest. Císař Byzantský, Konstantin V., Kopronym (Necuda) zvaný (741—775), bořil kostely, ničil obrazy a páčil ostatky svatých. Svati starcové Heliodor, kmet pětadevadesátiletý, a Dozas pozdvihli hlasu svého a veřejně kárali bezbožnost císařovu, hlásali a hájili pravou víru katolickou. Byli za to přeukrutně trýzněni a velebice Boha usmrceni upálením hlav ctihodných. Památka svatých mučeničků Heliodora a Dozy světi se dne 20. srpna.

3. Svati Leovigild a Kristofor (Krištof), mučenicí Kordovští.

Saracenové zmocnili se Španělska. Kalif Abd-er-Rahman I. (756—788) měl sídlo své v Kordově. Abd-er-Rahman II. „Vítězný“ (822—852) zvelebil všelijak říši svou; křesťanům nechal kostely a kláštery. Avšak znenábla počali Mahomedáni křesťany potlačovati a pronásledovati, tak že Kordova napájena byla krví mučeničskou za posledních let téhož Abd-er-Rahmana II. a jeho syna Mahomeda.

Krištofor, Kordovan rodem, od mladosti v klášteře Svato-Martinském v lesích Kordovských vyučovaný a vychovávaný, stal se pak mnichem téhož kláštera, a vynikal obcováním svatým. Roku 852., uslyšev, že Mahomedáni zabili několik křesťanů, pospíšil do města Kordovy, veřejně hlásal evangelium, káral malověrné a napomínal zástupy lehkovážné. Soudce Mahomedán rozkázal, aby ho jali a uvěznil.

Touž dobou Leovigild, mnich kláštera svatého Justa a Pastora, muž mladistvý, bohabojný a spravedlivý, přišel do Kordovy, poručena se učinil modlitbám klášterníkův, šel k soudci a hájil pravou víru křesťanskou. Mahomedáni způsobili a do žaláře odvedli jej. Tam Krištofor a Leovigild vzájemně povzbuzovali a utvrzovali sebe. Dne 20. srpna 852 byli oba vyve-

deni a státi. Mahomedáni pak ještě pálii jejich těla, kteráž, nežli načisto spálena byla, křesťané zachránili, a v kostele svatého Zoila v městě Kordově pochovali.

4. Samuel, prorok a soudce Starozákonný.

Samuel, poslední z Israelských soudců, narodil se Elkanovi levitovi v Rámě z pokolení Benjamínova, a dlouho neplodné Anně, kteráž jej dle slibu učiněného Bohu posvětila a nazvala Samuelem, t. j. od Boha vyžádaným. I. Sam. 1, 20. K vůli učiněnému slibu rodiče chlapečka Samuela odevzdali veleknězi Heli-ovi do Sila, kde toho času byl Stánek Boží. Tam Samuel pacholík „přisluhoval před tváří Hospodinovou.“ I. Král. 2, 18. ¹⁾ Už za mladosti zjevoval se mu Hospodin, a skrze něj oznámil Bůh Heliovi zavržení domu jeho. „I poznal veškeren Israel, že Samuel jest prorok Hospodinův.“ I. Král. 3, 20.

Po smrti Heliově zastával Samuel úřad prorocký a spolu také soudcovský, nikoli pak velekněžský. Jako soudce ve věcech mimoválečných měl správu vnitřní a rozsuzoval. Vyhubil modloslužbu v lidu Israelském, I. Král. 7, 3, a procházel každoročně celou zemi, aby soudil strany sporné. I. Král. 7, 15.

Za let pozdějších přibral sobě dva syny své za pomocníky v úřadě soudcovském. Jejich nespravedlnost a uplatitelnost vzbudila v lidu touhu po králi. Samuel k rozkazu Božímu vyhověl žádosti té a pomazal Saula za krále Israelského. Jak mile Saul všeobecně uznán byl, složil Samuel úřad soudcovský, a veškeren lid vydal mu svědectví slavné: „Neučinil jsi nám násilí, aniž jsi co vzal z ruky některého z nás.“ I. Král. 12, 4.

Prorocký úřad nepřestal Samuel konati. Jako přednosta školy prorokův, učitelův lidu, žil v Rámě, I. Král. 19, 20., a jménem Božím předpověděl Saulovi, že bude zavržen. „Potom odešel Samuel do Ramathy (Rámy), a nikdy více neviděl Saula, proto že litoval Hospodin toho, že ho ustanovil za krále nad Israelem.“ I. Král. 15, 34. 35. Za nástupce Saulova pomazal Samuel Davida. I. Král. 16. Nežli David ujal vládu krá-

¹⁾ V hebrejštině dvě první knihy Královské nazývají se knihami Samuelovými, a dvě ostatní knihami Královskými.

lovskou, umřel Samuel, a veškeren národ oplakával ho. K Saulovi králi od Boha poslán byl Samuel, aby mu oznámil blízkou jeho smrt když oslyšán jsa od Boha, obrátil se k čarodějnici Endorské. I. Král. 28, 16.

Dne 21. srpna.

I. Svatá Joanna Františka Fremiotova, baronka de Chantal (Šantal), vdova, zakladatelka řádu.

Světiice tato narodila se dne 28. ledna 1572 v Dijonu.¹⁾ Její otec Benignus Fremiot byl později předsedou sněmu Burgundského. Joanna²⁾ při svatém biřmování přijala ku křestnému jménu jméno Františka. Joanna, nábožně vychovaná a ve všech věcech vyučená, provdala se v dvacátém roce svém za barona de Chantal, jenž byl v Bourbillyech domovem.

V novém stavu manželském plnila Joanna svědomitě své povinnosti k choti a k poddaným, jsouc vzorem hospodyně křesťanské. Když pak její manžel na honbě nešťastným způsobem byl od svého přítele poraněn, a po několika dnech v náručí milované manželky skončil, věnovala se vdova Joanna Františka výhradně toliko svým čtyřem dětem, jež pečlivě vychovávala. Zaslíbila Bohu ustavičnou vdovskou čistotu. Veškeren život svůj zařídila dle předpisův svatého apoštola Pavla³⁾ a svatých otcův církevních. Napsal veliký apoštol národům: „Má-li která vdova syny nebo vnuky, ať se učí nejprvé dům svůj spravovati a rodičům odměnnou službu prokazovati; toť vzácné jest před Bohem. Pravá a osamělá vdova měj naději v Bohu a trvej na prosbách a modlitbách dnem i nocí. Která v rozkoších jest, za živa mrtva jest . . . Jestliže pak kdo o své, zvláště o domácí péče nemá, víru zapřel a jest horší nežli nevěřící.“ Svatá osamělá vdova Joanna Františka jenom modlila se, pracovala, vyučovala a vychovávala děti své.

¹⁾ Dijon (Dyžon), druhdy hlavní město vévodství Burgundského, nyní hlavní město franc. depart. Côte-d' Or. — V blízké vesnici Fontaine les Dijon narodil se svatý Bernard. — ²⁾ Joanna, Johanka, Jana, Januše, u Jihoslovánů Ivanuška, Vanuška. — ³⁾ Viz epišt. sv. Pavla k Timot. 5.

Roku 1604. poznala v Dijonu svatého Františka Saleského, velikého biskupa Genevského, zvolila si ho za zpovědníka, a byla poslušna rady jeho. Jak mile děti poodrostly, rozhodla se jí v duši touha svatá, aby zpřetrhala pouta vízfcí ji ku světu vezdejšímu. Ana o tom přemýšlela, kterak by naplnila toto přání srdce svého, projevil jí svatý František Saleský svůj úmysl, že mñní založiti nové družstvo pod jménem „Navštívení Panny Marie.“ Nábožná vdova milerada chopila se myšlénky té, odklidila rozmanité překážky, a na slavnost nejsvětější Trojice Boží roku 1610. s dvěma zbožnýma vdovama přijala roucho řeholné v Annecy.¹⁾ Jak mile nové družstvo to nabylo potvrzení a řádem se stalo, se spoludružkami svými zavázala se Joanna slavnými sliby, a od té chvle předepsanou řeholou spravovala veškero jednání své. V časté bolestné nemoci osvědčovala Joanna nepodvratnou důvěru v Boha a podivuhodnou křesťanskou trpělivost.

Napotom začasté vycházela z města Annecy, aby v rozličných městech zakládala kláštery svého řádu, který po svatém Františku Saleském nazývá se řádem Salesiánek, jehož úkolem bylo a jest posvěcování sebe, navštěvování a podporování nemocných, a vychovávání mládeže ženské. Od roku 1619. do 1622. byla Joanna přednostkou kláštera založeného v Pařížském předměstí St. Antoine. Roku 1622., kdy svatý František Saleský zemřel, bylo už třináct klášterů řádu toho.

Od té doby veškero břemeno správy a šíření řádu spočívalo výhradně toliko na svaté Joanně Františce, kterou nezřídka svíraly také žalostné příhody rodinné. Roku 1627. zabynul její syn v bitvě s Hugenoty, a později zemřela její nevěsta a pak zeť. Mimo to bylo jí začasté bojovati s vniternou neutěšeností a náboženskou úzkostlivostí, kterou však s milostí Boží čím dál tím vítězněji přemáhala, a tou měrou ctnostem svým vždy většího lesku přidávala.

Jako svědomitá přednostka mateřsky pečovala o blaho svých řeholných sester, slovy laskavými a vážnými přidržovala je

¹⁾ Annecy (lat. Annesium), město v Savojsku, kde biskup Genevský sídlo své měl. V katedrálím kostele města toho jsou ostatky svatého Františka Saleského. Jeho životopis viz dne 29. ledna.

k ochotnému konání všech ctností, učíc je, kterakby sobě odumíraly a na pravé, ustavičné modlitbě setrvaly. Říkávalať jim: „Srdce naše musí vždycky modliti se a Boha i bližního milovati.“

V čas morové rány v Annecy byla matka Chantalová obyvateľstvu pravým anjelem útěchy.

K žádosti vévodkyně Savojské založila Joanna klášter řádu svého v Turině, a za pozváním Anny Rakouské, královny Francouzské, odebrala se do Paříže, kdežto neobyčejná úcta veřejně a všeobecně prokazovaná bolestně zranila pokornou duši její.

Zpáteční cestou z Francie do Annecy navštívila ještě několik klášterů svých, ale v Moulinsu ¹⁾ nebezpečně onemocněla. Tam přijala nábožně svátosti a svatě v Pánu zesnula dne 13. prosince 1641. Tělo její převezeno bylo do Annecy.

Při její smrti bylo již 87 klášterů řádu Salesiánek.

Ctihodnou matku de Chantal prohlásil papež Benedikt XIV. roku 1751. za blahoslavenou, a Klément XIII. roku 1767. za svatou v Církvi Boží. Výroční památka její koná se dne 21. srpna.

2. Svatý Euprepus, první biskup Veronský.

Verona, nyní pevnost a hlavní město Italské provincie Veronské v Benátsku na řece Adiži, jest jedno z nejstarších měst v Itálii. Za časů Římských byla Verona už městem kvetoucím. Císař Pompejus uvedl tam osadu Římskou, a město nazváno bylo Colonia Augusta. Caesar propůjčil mu měšťanské právo Římské. Ješto pak Verona byla v Římské říši městem tak důležitým, zajisté už za doby apoštolské nalezali se v něm různí křesťané. Prvním biskupem Veronským okolo roku 250. byl svatý Euprepus, o němž ale určitých zpráv písemných nemáme. Křesťanská obec Veronská tenkrát byla ještě slabá, neboť teprve svatému Zenonovi, ²⁾ sedmému nástupci svatého Euprepia, okolo roku 365. podařilo se největší část obyvateľstva Veronského do Církve Kristovy přivesti.

¹⁾ Moulins (Mulen), hlavní město ve franc. depart. Allierském na Allieru, jihovýchodně od Paříže. — ²⁾ Svatý Zeno dne dne 12. dubna.

3. Svatý Paternus, mučeník Fondijský.

Svatý Patern putoval z rodného města svého, z Alexandrie v Egyptě, do Říma, aby uctil hroby svatých apoštolů a mučenků.

Vykonav pobožnost svou a mnoho dobrých skutků, odešel do města Fundi,¹⁾ kde založil kostel ke cti Rodičce Boží, a za pronásledování Deciova (249—251) pochovával těla mučenkův pro víru Kristovu usmrčených. Dne 19. srpna opět mnoho křesťanův sčytáno a usmrceno bylo. Svatý Patern odešel do lesů. Třetího dne se vrátil, aby těla jejich pochoval. Sotva dokončil bohumilou práci, slídící pohanští jali a odvedli jej k soudci, jenž neohroženého vyznavače Kristova zavražditi dal. Jeho tělo odpočívá v biskupském kostele Fondijském vedlé jiných svatých mučenků.

4. Svatá Cyriaka, vdova, mučenicе Římská.

Za panování císaře Decia (249—251) žila v Římě svatá Cyriaka, paní vznešená a křesťanka horlivá. Jedenáct roků byla vdána. Potom třicet roků ztrávila ve ctnostném vdovství, štědře pomáhajíc chudině křesťanské z hojných statků svých. Jak mile vypuklo pronásledování, paní Cyriaka bez bázně propůjčila svůj dům na pahorku Římském, „Celius mons“ zvaném, křesťanům, aby se tam scházeli na služby Boží.

Byla vyzrazena a k soudu pohanskému pohnána. Pro statečné vyznání Boha Krista a zmužilé pokárání modloslužby pohanské dal jí císař Decius ve tvář bítí a do žaláře odvesti.

Příštího dne mluvil k ní Decius: „Zdravě-li přemýšlela's v noci o stavu svém, budeš obětovati bohům.“ — Cyriaka: „Nikoli bohům, ale Pánu našemu Ježíši Kristu, Bohu živému a pravému, obětovati budu sebe.“ — Decius kázal bítí ji kyjem. — Cyriaka velebila Boha, a jakmile přestali ji bítí, shledalo se, že úplně zdráva jest. Decius tím popuzený dal jí tak dlouho šlehati býkovci, v nichž olovo zašito bylo, až duši svatou vypustila. Křesťané pochovali tělo mučenicе Cyriaky na její vlastní půdě nedaleko hrobu svatého mučéníka Vavřince.

¹⁾ Fundi, nyní Fondi, Italské město v Neapolsku, severozápadně od Gaety, na silnici z Terraciny do Neapole.

5. Svatá Theokleta Divotvorná.

Za panování Byzantského císaře Theofila Obrazoborce (829—842) žila a působila svatá Theokleta. Rodiče, Konstantin a Anastasia, od mladosti výborně vychovanou dceru provdali Zachariáši, muži rovněž nábožnému. Theokleta i po boku choti svému libovala sobě v modlitbách, ve službách Božích, ve čtení Písma svatého, a v konání dobrých skutků. Neunavně pracovala, aby obstarala domácnost a podporovala chudé vdovy. Za ctnosti veliké oslavil ji Bůh mnohými zázraky, odkud „Divotvornou“ nazvána byla. Tušíc blízkou smrt, svolala domácí k sobě, předpověděla jim hodinu odchodu svého, a po přípravě dokonale v hodinu předpověděnou klidně odevzdala duši Bohu.

Dne 22. srpna.

1. Svatý Timotheus (Bohaboj, Bohuslav, Bohuš), mučenic Římský.

Timotheus, rodem z Antiochie, přišel do Říma, a za papežování Melchiáda (310—313) po celý rok hlásal tam víru Kristovu. Za tou příčinou Tarkvin, přednosta a soudce města Římského, dal jej spoutati, a po dlouhém trapném žalařování postaviti k modlám, jimžto měl obětovati. Ješto pak neohrožené vyznal, že to pokládá za nepravost ohavnou, byl do krve zbičován a hašeným vápnem polit. Vytrpěv statečně hrozné muky ty, byl mečem sťat. Jeho tělo pochováno jest u silnice do Ostie vedoucí nedaleko hrobu svatého apoštola Pavla v podzemním hřbitově křesťanském.

2. Svatý Hipolyt, biskup, mučenic Portský.

Na začátku třetího století křesťanského žil biskup a církevní spisovatel Hipolyt, jakož dosvědčují dějepisec Eusebius¹⁾ a svatý Jeroným.²⁾ Ze spisův století šestého vysvítá, že Hipolyt byl biskupem v místě „Portus Romanus“ zvaném, jimžto

¹⁾ Euseb. hist. eccl. VI. 20. — ²⁾ Hieronym. ep. 70. ad Magn.

vedlé vážných dokladů dějepisných rozuměti se musí Porto neda- leko Říma. Staré zprávy ty nabyly váhy znamenité mramorovou sochou svatého Hipolyta, kteráž roku 1551. byla u Říma šťastně nalezena.

Biskup Hipolyt dle svědectví svatého Jeronýma sešel smrtí mučenickou za panování císaře Decia, *) poněvadž ještě psal proti Noetovi bludaři okolo roku 244.

Dle Římských zápisův mučenických biskup Hipolyt, hrdinský vyznavač Kristův, v Ostii u řeky Tibery na rukou i na nohou svázán, do hluboké, vodou naplněné jámy uvržen, a tak koruny mučenické účastným učiněn jsa, na témž místě od křesťanů po- chován byl.

Seznam spisův svatého biskupa Hipolyta zůstavil nám církevní dějepisec Eusebius a svatý Jeroným. Jsouť pak spi- sové jeho výklady několika knih Starého i Nového Zákona; veliký počet kázání; věrouční spisové proti bludům té doby se vyskytu- jícím a jiná náboženská díla.

3. Svatý Symforian, mučeník Autunský.

Z rodiny Španělské, která se do Říma přistěhovala, narodil se dne 26. května 121 Annus Verus, jemuž se od předních učenců pohanských dostalo výtečného vychování. Císař Antoninus Pius přijal jej, osmnáctiletého jinocha, za vlastního, dal mu jméno Markus Aurelius Antonius, učinil jej svým spoluvla- dařem čili cesarem, a dal mu svou dceru Faustinu za manželku.

Markus Aurelius byl učený, **) spravedlivý, laskavý a (v pohanském smyslu) nábožný panovník, i chrabrá a šťastný vojevůdce; a přece i za něho vícekrát a v rozličných končinách říše Římské zuřilo krvavé pronásledování křesťanů. Kterak se to srovnávalo? Řeka Tibera rozvodnila se a způsobila veliké škody; nastal hrozný hlad; zemětřesením a častými požáry mnoho měst

*) Decius (Cajus Messius Quintus Decius Trajanus) panoval od 249—251, kdy i se synem ve válce s Gothy zahynul. — **) Císař Markus Aurelius při panovníckých starostech svých byl také spisovatelem. Mámeť po něm 12 knih mravních rozjímání tak šlechetných a lidských, že se mu čtenář obdivovati a jej sobě zamilovati musí. Přilnul ke škole Stoikův.

upadlo ve zkázu; povstaly války a nakažlivé nemoci. Pohané pro-
hlašovali tyto pohromy za tresty uražených bůžků svých proto,
že křesťanství se šířilo a pohanství klesalo. Tudsí i spravedlivý
císař Markus Aurelius stal se pronásledovatelem kře-
šťanů, aby na sebe neugalil hněv domnělých bohů pohanských.

Roku 167. stal se svatý staříčský biskup ve Smyrně,¹⁾
poslední učení svatého apoštola Jana, Polykarp, mučenskem.
V Římě vydal křesťanský mudrc Justin svůj druhý spis na
obhájení víry Kristovy, a za to byl usmrčen. Roku 177. pak
vypuklo krvavé pronásledování křesťanů v Galii, za kteréhož
mimo mnohé jiné došel mučnické koruny svatý Symforian,
jemuž v Církvi dnešní den jest věnován.

V Autuně (Otěně, latinsky: Augustodunum), znamenitém
městě Gallův, hlásal víru křesťanskou za druhého století svatý
mučenský Benignus (Benuš), učení svatého Polykarpa.
Autunský měšťan Faustus přijal jej do domu svého, a poznav
Božské učení Kristovo pokřtěn byl on a veškeren jeho dům.
Jeho synáček Symforian byl tenkrát tři roky stár. Byv kře-
šťanský vychován, prospíval křesťanskou moudrostí a ctností tou
měrou, že u všech lidí požíval veliké vážnosti.

Město Autun toho času slynilo netoliko bohatstvím,
ale také slavnou modloslužbou. Hlavně ctili se tam Cybela,
Apollon a Diana.²⁾ V den výroční shromažďovalo se obyvatelstvo
Autunské, aby uctilo bohyni Cybelu, jejíž modla vozila se městem
na ozdobeném voze. Dvacetiletý křesťan Symforian, vida průvod
ten modloslužebný, tvář svou zardělou hněvem spravedlivým
odvrátil od lidu modlářského. Pohané ihned lapili a nutili jej,

¹⁾ Smyrna, starověké město v Lydii, krajině Maloasijské. — ²⁾ Cy-
bela narozena byla a zvláštní chrám měla v Berecynthu, v pohoří
Frygijském, odkud její příjím Berecynthia. Cybela považovala se
u pohanů za matku úrody země a bohův Olympických. Záhy účta její roz-
šířila se po říši Římské, a slavnosti její bývaly hlučné velmi; tancováno kolem
obrazu její při hrozném hřmotu bubnů, píšťal, cymbálů a rohů; obětovali se
jí býkové, kozi a kozy, při čem obětující pohanský kněz namočil roucho své
v krvi obětných zvířat. — Apollon (Apollo Phoebus), syn Zeusa (Jupitera)
a Lety (Latony), narozen na ostrově Delos, byl u Řeků a Římanů bohem
světla. — Diana, sestra Apollinova, byla bohyně lovu a dárnýně kvetou-
cího života. Bratr Apollon byl pohanům bohem slunce, Diana pak bohyní
měsíce.

aby s nimi klaněl se a obětoval bohyni Cybele. Když pak jim v tom svoliti nechtěl, obžalovali jej u soudce Heraklia, že pohrdá bohy domácími. K otázce Herakliově odpověděl mladý vyznavač Kristův Symforian: „Já jsem křesťan a jmenuji se Symforian.“ — Soudce pravil: „Křesťan jsi? Kterak jsi mohl tajiti se nám? Ale pověz mi, proč jsi nechtěl klaněti se Cybele, matce bohů?“ — Symforian odvětil: „Proto, že křesťan jsem! Já se klaním toliko pravému Bohu na nebesích, a nikoli obrazům ďábelským. Dovolíš-li mi, roztluku všecky modly kladivem.“ — Heraklius řekl: „Ten člověk jest rouhač a buřič; je-li pak měšťanem zdejší?“ — Úředník odpověděl: „Ano; pochází z rodiny převzácné!“ — Heraklius kázal, aby mu přečtli nařízení císařské, a soudní písař čtl: „Císař Markus Aurelius všechněm vladařům, soudcům a vrchnostem říše naší. Slyšíme, že jistí lidé, jenž se „křesťany“ zovou, proti zákonům státním jednají. Vyhledejte je, a nebudou-li bohům obětovati, donutte je k tomu mukami. Avšak přísnost zůstaniž v mezích spravedlnosti, a vinníci nebudtež příliš tuze trestáni, kde vina vyhubiti se má.“ — Soudce Heraklius tázal se: „Co tomu říkáš? My nemůžeme nařízení císařova pominouti; neuposlechněš-li, budeš smrti trestán!“ — Symforian: „Křesťan jistotně zahyne, klaní-li se modlám od ďábla vynalezeným. Bůh náš jest bohat v odplatě a hrozný v trestech. Já mohu jen tehdy spasen býti, vyznávám-li svaté jméno Jeho.“ — Heraklius dal svatého vyznavače metlami mrskati a do žaláře odvesti.

Po několika dnech soudce opět Symforiana k sobě povolal, a jemu čestné úřady a štěstí sliboval, bude-li se bohům říšským klaněti. Svatý mučeník ale pravil: „Soudce nemá nevinnosti úklady strojiti. Nebojím se smrti, kteráž dřív neb později dostaviti se musí. Z ruky Boží očekávám statky, jenž budou věčně trvati. Statky tvoje podobají se vodě zmrzlé, která se rozpouští prvními paprsky slunečnými. U Boha našeho nemá štěstí ani začátku, ani konce.“ — Soudce Heraklius řekl: „Dost již slyšel jsem o moci Krista tvého! Obětuj Cybele, sice tě dám mučiti a mečem odpraviti.“ — Symforian odpověděl: „Tělo moje v moci tvé jest; neočekávej, že bych se účastnil nesmyslné modloslužby!“ — Soudce rozhněvav se, pronesl soud těmi

slovy: „Symforian vinen jest rouháním a buřictvím proti císaři, proto budiž mečem popraven.“

Když byl Symforian za město na popravu veden, volala jeho nábožná matka na hradbách stojící: „Synu můj, synu můj, pamětliv buď života věčného! Popatř k nebi a k Tomu, jenž tam panuje. Tobě zajisté život neodjímá se, nébrž mění se v život lepší.“ Symforian radostně sklonil hlavu svou pod meč katův pro Jesu Krista okolo roku 178.

Svatý Symforian vyobrazuje se v rouše občana Římského s mečem v ruce.

4. Svätý Bernard Olivetský, opat, Italian.

Nábožným šlechtickým manželům Minovi Ptoloméovi a Fulvii Tankredově v Sieně¹⁾ narodil se roku 1272. synáček, jemuž dáno jméno Jan. Rodiče odevzdali chlapce na vychování svému příbuznému, učenému a nábožnému Dominikánu, Christoforu Ptoloméovi, za jehož správy Jan ve vědách tak prospíval, že se mu i učenci obdivovali. Jan chtěl do téhož řádu kazatelského vstoupiti; ale otec Minus žádal z něho míti muže slavného, proto vzal jej z kláštera domů.

Jan přistoupil k bratrstvu, kteréž velice zvelebil, a při tom v učení pokračoval, až dosáhl hodnosti mistra čili doktora. Otec vyprosil mu důstojnickou hodnost vojenskou.

Jan ve vojsku požíval veliké vážnosti, ale brzo liboval sobě v zábavách světských. Poznáv nebezpečí, vzdal se důstojnosti vojenské, a doma jako člen bratrstva slověmi i skutkem sloužil chudým, nemocným a zarmouceným, sám pak postem, bděním a modlitbou utvrzoval se ve ctnostech.

Ještě jednou zviklal se Jan v dokonalosti křesťanské. Jako učitel filosofie (mudrctví) docházel všeobecné chvály, stal se mar-nivým, a za přípravy na přednášku těžkou a slavnou oslepl na obě oči. Na příměluvu Rodičky Boží nabyt zase zraku tělesného, a umínil sobě, že bude z vděčnosti všemožně šířiti její čest a chválu.

¹⁾ Siena, staré Sena Sulia, hlavní město Sienské provincie v Toskánsku, sedm mil jižně od Florencie v Italii.

Když opět ponejprv octnul se na stoličce učitelství, místo přednášky filosofické důrazně mluvil o marnosti věcí zemských a o blaženosti věčné. Následkem řeči té dva radní, Patricio Patrici a Ambrož Pikkolomini, odřekli se světa, a roku 1313. odešli s ním na poušť patnáct mil od Sieny vzdálenou, aby se cvičili v dokonalosti. Kořínky lesní byly jim potravou a voda nápojem; ruční prací, modlitbou a rozjímáním trávili všecken čas svůj. Odevšad scházeli se k nim žáci spásy žádostiví.

Papež Jan XXII. radil Janu Ptoloméovi, aby pro nové zbožné družstvo zvolil sobě některou už potvrzenou řeholu. Jan přijal řeholu svatého Benedikta. Guido, arcibiskup v Arezzu,¹⁾ schválil roku 1319. řeholu tu i zvláštní stanovy, a nazval klášter nový „Horou Olivetskou“ (Monte Oliveto), kteréžto jméno dáno i novému řádu, jehož hlavním úkolem bylo ctění blahoslavené Marie Panny.

Roku 1320. byl Jan Tolomei (Ptoloméus) zvolen za opata kláštera toho a za generála (vrchníka) celého řádu. Pokorný Jan však hodnost tu na sebe nevezal, a tudíž prvním vrchníkem či generálem byl Patrici, druhého roku Pikkolomini, a třetího roku Šimon Thure-ský. Po nich pak 1322. přece Jan Tolomei úřad vrchníka přijal a do roku 1348. požeňnaně zastával.

Jan Tolomei z úcty k svatému Bernardu Jasnodolskému²⁾ jménem klášterním nazval se Bernardem Olivetským. Bílý oděv řeholníkův těch podobal se látkou a zařízením rouchu Benediktinův.

Roku 1348. po celé zemi zle řádila morová rána. Opat Bernard se všemi řeholníky Olivetskými neohroženě sloužil nemocným. Dne 16. srpna vedral se mor i do kláštera. Opat Bernard děsnou nemocí tou zachvácený přijal svátosti, líbal svatý kříž, napomenul bratry řeholníky k vytrvalosti ve službě lásky k bližnímu, doporučil se do přesvatých ran Kristových, a šťastně skončil dne 20. srpna 1348, maje 76 roků věku svého.

Klášterníci Olivetští měli později osmdesát klášterů pro mnichy, a v Neapolsku několik klášterů pro jeptišky.

¹⁾ Arezzo (Arretium), staré město v Toskánsku při stoku řek Arna a Chiány. — ²⁾ Svatý Bernard Clairvaux-ský (Klérvónský, Jasnodolský) dne 20. srpna.

I. Svatý Filip Benický, Servitův chlouba.

Filip Benický, ze slavného rodu Benických pocházející, narodil se ve Florencii roku 1233. Jeho rodiče velice vzdělaní a nábožní vychovávali jej s největší bedlivostí, poněvadž při něm znamenali mimořádné úkazy milosti Boží. Toho roku, co se Filip Benický narodil, na slavnost Nanebevzetí Panny Marie, sedm vážených měšťanů ve Florencii z vyššího vnuknutí sestoupilo se v bratrstvo, z něhož již roku příštího na temně hory Senaro, tři hodiny cesty od Florencie vzdálené, rozvíjel se zárodek řádu Servitů, služebníků blahosladené Panny Marie. ¹⁾ Přišli pak členové toho chudobného řádu do domu rodičů Filipa Benického, kterýž, jsa teprve pět měsícův stár, zřetelně mluvě vybízel matku svou říka: „Tito jsou služebníci Marie Panny, dejtež jim almužnu!“

Jako chlapec vynikal Filip Benický vážnou nábožností, nevinností a laskavostí ke každému člověku. Ve školách vyšších pak ve Florencii a v Paříži byl spolužákům svým netoliko vzorem pilnosti a cudnosti, ale také vzorem křesťanské lásky k bližnímu a úcty k Rodičce Boží. On sám chtěl se věnovati stavu duchovnímu; avšak učinil rodičům svým po vůli, a dal se na učení lékařské, jemuž se oddal tak horlivě, že již v dvacátém roce věku svého v Padově povýšen byl za lékaře. Od rodičův domů povolán byv i jako lékař osvědčoval se býti věrným a svědomitým křesťanem katolickým, tak že jej každý měl u veliké vážnosti.

V tiché domácnosti u rodičův svých přemýšlel Filip Benický u sebe, který stav by konečně měl sobě zvoliti. Tu pak stalo se, že ve čtvrtek po slavnosti Velikonoční přišel do kaply Servitův na mši svatou, a slyšel v epištole slova ze Skutkův apoštolských: „I řekl Duch Svatý Filipovi: Přistup a přidrž se vozu tohoto!“ Skutk. apošt. 8, 29. Slova ta na počátku Církvě Duchem Svatým řečená jahnu Filipovi, aby komorníka královny mouřenínské na voze sedícího osvětil světlem víry, tou měrou dotkla se duše Filipa Benického, jakoby k němu byla pravena. V noci pak měl Filip tajemný sen. Viděl se na

¹⁾ Sedmero bratří Servitův, dne 11. února II. 113.

veliké poušti obklopena sráznou propastí, skálami, trnám, osidly a jedovatými hady. Poděšen ohlížel se kolem sebe a volal o pomoc. Tu spatřil ve vzduchu se vznášející blahoslavenou Pannu sedící ve voze s mnohými anjely a svatými, ona mu podávala roucho řeholníků Servitů. Filipovi Benickému bylo, jakoby mu Maria Panna v řádě Servitův poskytovala jisté útočiště v děsné a nebezpečné poušti vezdejšího života. Procitnův, povstal s lůžka, a ráno šel opět do kaply Servitův. Tam prosil představeného Bonfila, aby jej přijal za prostého řeholníka. Jeho prosba byla vyslyšena, a Filip s největší horlivostí pečoval o zdokonalení sebe.

Po noviciátě byl Filip připuštěn ku slibům řeholným a poslán na horu Senaro, aby konal práce polní v klášterském hospodářství. V rozkazu tom libovala sobě jeho pokora, neboť mohl po svém přání tajiti svůj vzácný rod a svou učenost, mohl sebe zapíratí, kajicně žíti a modlitbám se věnovati, v čemž mu hmotná práce nikterak nepřekážela, ješto mysl a srdce jeho ustavičně jenom toužily po Bohu. Kdykoli měl Filip prázdnou chvíli, zavřel se v malé jeskyni nedaleko kostela, aby nepozorován a nevytrhován modlil se Bohu.

Filipova pokora a horlivost dozrávala každým dnem, a jeho zbožnost a učenost nemohla dlouho skryta zůstatí, ač ji pečlivě tajil. V Sienském klášteře nově založeném jednalo se o jakési sporné věci. Bratr Filip přednesl a odůvodnil náhledy své s určitostí a dovedností tak klidnou a jádrnou, že přítomní osvěcení a učení mužové se tomu podivili. Ihned nařízeno jemu, aby se připravil na svěcení kněžské, a brzy potom stal se pátým nejvyšším představeným řádu, generálem, po Manetovi zemřelém roku 1269.

V důležitém úřadě tomto řídil Filip Benický kláštery řádu svého více příkladem nežli slovy, více láskou nežli přísností. Sám na sebe byl přísný a skoupý, ale k jiným byl laskavý a štědrý. Ozvláště pečoval o to, aby služby Boží slavně a důstojně konaly se. Pilně navštěvoval všechny kláštery a staral se o to, aby se v původní kázni své udržely. K tomu konci sestavil pravidla řádu svého, aby je dal potvrditi papežem.

Po smrti papeže Klémenta IV. obrátili kardinálové shro-

máždění ve Viterbě zraky své k Filipovi, a chtěli jej zvoliti za náměstka Kristova na stoličce svatého Petra. Avšak pokorný Filip dozvěděl se o úmyslu jejich, utekl s jediným důvěrným bratrem řeholníkem tajně do hor, kdežto kajicnost svou a modlitby zdvojnásobil, jenom sušenými bylinami se živil a vodu pil ze studánky, kteráž podnes „lázně svatého Filipa“ jmenuje se. V tomto úkrytu svém setrval Filip tak dlouho, až Řehoř X. papežem se stal roku 1271.

Za doby tohoto poustevnického života rozjímáním o věcech Božských vzňal se v srdci svatému Filipovi svatý oheň, kterýž jej mocně nutil, aby všechny lidi láskou k Bohu roznítil, hříšníky obrátil, urážky Boha nejsvětějšího zamezil, pokoj mezi nepřátely zjednal a úctu k nejblahoslavenější Panně šířil.

Uspořádav domácí záležitosti vydal se s několika bratřími řeholníky do Galie (Francie) a do německých i jiných vzdálených zemí. Všude jeho působením víra se oživovala, mravy se lepšily, kláštery se stavěly, úcta Rodičky Boží se zmáhala, a hříšníci činili pokání. Všude s nejlepším prospěchem zřizoval bratrstvo sedmibolestné Panny Marie.

Nejstkvěleji však osvědčila se jeho zbožná horlivost v Itálii, kdežto rozličné strany, zvláště pak Velfové a Gibellinové, proti sobě brojily. Svatý Filip kázal a smiřoval nepřátely všude. V Pistoji a v jiných městech šťastně upokojil obyvatelstvo, a ve Forli zjednal pokoj za velikého nebezpečí vlastního života, neboť zuřiví vůdcové stran tupili a z ulice do ulice honili jej. Svatý Filip trpělivě snášel i rány, a zuřivost přemáhal mfrností a nepřemožnou trpělivostí. Peregrin Laziosi, hlavní vůdce, kterýž svatého Filipa sám také bil, konečně jeho chováním až k slzám pohnut, padl mu k nohám, odprosil ho, poroučel sebe do jeho modlitby, po čase vstoupil do řádu Servitů a stal se světcem.

V řádě svém hleděl svatý Filip zachovati a rozmnožiti zapírání sebe a horlivost v modlení, bez něhož klášterník ničím není; k tomu směřovalo jeho otcovské napomínání, jeho noční bdění, jeho modlitba i příklad.

Aby řád jeho došel potvrzení, putoval Filip Benický do Lyonu, kdežto papež Řehoř X. osobně řídil druhý církevní sněm, a cestou ustavičně kázal a kláštery prohlížel.

Nedlouho před svou smrtí zase vydal se na cesty do klášterů. V městě Todi poklekl před oltářem blahoslavené Panny a zvolal: „Zde jest místo pokoje mého navždy!“ Druhého dne, na slavnost Nanebevzetí Panny Marie dojemně kázal o slávě nebešťanů. Po kázání tom rozstonal se, a po všechen čas nemoci své jevil velikou skroušenost, nábožnost a touhu po nebi. Přijav svaté svátosti modlil se žalmy kající a litanii. Po slovech: „My hříšníci, Tě prosíme uslyš nás!“ byl u vytržení myslí jako mrtvý. Po třech hodinách přišel zase k sobě, vypravoval o velikém boji se zlým duchem, kteréhož Matka Boží od něho zapudila a jemu korunu nebeskou ukazovala, a požádav svatý kříž, kterýž jmenoval svou knihou, tiskl jej k srdci a vypustil svatou duši svou v oktávu Nanebevzetí Panny Marie roku 1285. Jeho tělo zůstalo pro veliký sběh a nával ctitelů dlouho nepochováno.

Svatý Filip Benický, koruna a nejvzácnější perla řádu Servitův, nejen sám z víry Jesu Krista nabyl spásy věčné, ale rozžehnuv a obživiv víru svatou a samospasnou v srdcích nesčetných, dopomohl tisícům a tisícům bližních svých k témuž spasení věčnému. Jeho skálopevná víra v Jesu Krista oslavena byla od Boha již za jeho živobytí mnohými zázraky, z nichžto jeden připomenu. Malo mocný prosil jej o almužnu; nemaje, coby mu dal, svlekl Filip svůj vlastní kabát a dal mu ho. Ubožák ten sotva že se byl přioděl šatem tím, ihned dokonale zdrav učiněn jest.

I po smrti byl svatý Filip Benický nesčetnými divy a zázraky vyznamenán, neboť u jeho hrobu nabývali slepí zraku, hluchí sluchu, chromí rovných údů, ba i mrtví k životu vzkříšení byli. Proto papež Klément X. slavně za svatého v Církvi Boží prohlásil jej.

Prosmež vždy a vždy Ducha Svatého, aby víru v Jesu Krista milostí Svou v nás ustavičně rozmnožovati ráčil; avšak víru tu za příkladem svatého Filipa Benického osvědčujme Bohu milými ctnostmi a skutky dobrými, abychom za ním do spásy věčné se dostali a s ním Boha trojjediného v království nebeském chválili a velebili věčně věkův.

2. Svatá Ascelina, panna, Cisterciáčka.

Matka svaté Asceliny, příbuzná svatému Bernardu Klérvóskému,¹⁾ záhy ovdověla, a vedle rady svatého Bernarda malou dcerušku svou bohabojně vychovávala. Ascelina už jako děvčátko věděla, že Pán Bůh veliké zalíbení má v panenství; proto učinila slib ustavičného panenství; vědouc pak, že k tomu zapotřebí jest pomoci Boží, vroucně prosívala Boha, aby ji ráčil Svou milostí podporovati. Dorůstajíc v pannu jenom v Bohu, v modlitbách a v rozjímání libovala sobě; zábavy obyčejné netěšily ji. Ascelina byla pannou netoliko ctnostnou, ale také tělesně krásnou.

Jednoho dne šla Ascelina se služkami do dílny, kde se robily voskovice ke službám Božím. Tam byl i student, kterýž, jak mile ji spatřil, k ní přistoupil a přívětivě se choval. Později Ascelině psal, a jindy zase na setkání jí lásku svou vyznal a za lásku prosil. Ascelina ve své anjelské nevinnosti odvětila jemu: „Odřekneš-li se světa a staneš-li se duchovním, budu tě ráda míti.“ — Jinoch, bera slova její ve smyslu svém, ihned přihlásil se do stavu duchovního. Tu pak žebrák neznámý pravil k Ascelině: „Chraň se mladého toho člověka; zlý duch skrze něj strojí tobě nástrahu.“ — Ascelina ulekla se, a hned celou tu věc vypravovala matce, a k její radě navždy zapověděla sobě dopisy a návštěvy onoho jinocha, jenž pak rychle roucho duchovenské svlekl a jako světák rozpustile živ byl.

Matka, aby Ascelinu zachránila, odešla s ní do samoty, kde výhradně toliko Bohu sloužily.

Hlavním obsahem modliteb svaté Asceliny byla prosba, aby dokonale plnila vůli Božskou. Úzkostlivě bděla, aby tělo i duši zachovala v pravé čistotě a nevinnosti. Začasté trvala celý den a celou noc na modlitbách. Každodenně bičovala se a osmdesátkrát poklekla na kolena. Tuhým postem přemáhala každé pokušení. Krásné vlasy ustříhala si a hlavu posypala popelem. Každou neúčinnou myšlenku v samém zárodku dusila a zapuzovala buď modlitbou nebo prací.

Toho času zakládaly se kláštery řádu Cisterciáckého. Ascelina také do jednoho toho kláštera vstoupila a byla vzorem

¹⁾ Svatý Bernard Klérvóský dne 20. srpna.

ostatním jeptiškám. Prolévala proudy kajících slzí. Den co den vyříkala všech sto padesát žalmů. Každou sobotu a každý svátek Marianský modlila se tisíckrát pozdravení anjelské. Mlčelivost tou měrou milovala a zachovávala, že za té doby, kdy v klášteře nesmělo se mluvit, nemluvila ani s francouzskou princeznou královskou, kteráž ji přišla navštívit. Bůh osvědčil svatost nábožné Asceliny velikými zázraky. Sám arcibiskup Kolínský povolal ji, aby modlitbou svou pomohla paní posedlé.

Již napřed předpověděla den a hodinu smrti své, kteráž ji převedla do blaženosti věčné.

3. Svatý Zacheus, vrchník nad celnými, biskup Césarejský.

Na své poslední cestě do Jerusaléma přišel Pán Ježíš pomezím Samařským a Galilejským do krajiny za Jordánem, a navrátiv se putoval do Jericha. Nyní nuzná ves Ericha stojí tam, kde onoho času rozkládalo se město Jericho mnohými paláci ozdobené a kupectvím slynoucí.

Jerichem procházel se Kristus Pán. „A aj, muž jménem Zacheus, jenž byl vrchním nad celnými a sám bohat, žádal viděti Ježíše, kdoby byl; ale nemohl pro zástup, nebo postavou maličký byl.“ Luk. 19, 1—3.

Zacheus, jméno hebrejské, po česku čistý, jest důkazem, že muž ten byl rodem žid, neboť jiní národové neužívali jmen židovských. Zacheus byl dozorcem nad celníky a mýtaři nižšími. Služba ta byla výnosna, a Římané svěřovali ji toliko lidem zámožným. Zacheus o Kristu Pánu slyšel vypravovati věci velikých, a roztoužil se po Ném, žádal Jej osobně spatřiti. Ješto pak byl postavy malé, nemohl spatřiti Pána zástupem obklíčeného. „I předběhl a vstoupil na strom planého fíku, aby Jej viděl; neb tudy měl jíti.“ Luk. 19, 4. Na košatém stromě tom uschoval se Zacheus, aby nejsa viděn Pána uviděl. Ale vše vědoucí Pán viděl jej, znal i jméno jeho i touhu vniternou, a proto, „když přišel Ježíš k tomu místu, pohleděv vzhůru, uzřel jej a řekl k němu: „Zachee, sestup spěšně dolů, neb dnes v domě tvém musím zůstatí.““ Luk. 19, 5. Zacheus toužil jenom uviděti Pána, ale více dostalo se jemu, poněvadž žádost jeho byla upřímná a opravdová. „Zacheus sestoupil spěšně, přijal Pána Ježíše a radoval se.“ Luk. 19, 6.

Židé nenáviděli takové rodáky své, kteříž propůjčovali se k úřadům a službám pohanským Římanům, a stávali se účastníky jejich útisků; považovali je za odpadlíky, za odrodilce, a upřáli jim jméno potomkův Abrahamových. Za tou příčinou, „když to viděli, všickni reptali řkouce, že Pán Ježíš k člověku hříšnému se obrátil.“ Luk. 19, 7 Židé nechápali, že Pán jako dobrý pastýř hledal ovcí ztracenou, a jako lékař hledal nemocného, aby jej uzdravil. Ale u Zachea našla milost Boží půdu dobrou; neboť stoje řekl k Pánu: „Aj, polovici statku svého, Pane, dám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem, navracuji čtver násob.“ Luk. 19, 8. Z vděčnosti za milost od Pána přijatou Zacheus polovinu jmění svého uvolil se dáti chudým, a všelikon křivdu komukoliv učiněnou ochoten byl nahraditi čtver násobně, ač dle Římského práva postačovala pouhá jednoduchá náhrada. V tom jeví se opravdová kajicnost a upřímná náprava Zacheova; proto prohlásil o něm Pán Ježíš: „Dnes spasení stalo se domu tomuto. proto že i on jest syn Abrahamův. Nebo přišel Syn člověka hledat a spasit, co bylo zahynulo.“ Luk. 19, 9. 10. Se Zacheem celý dům, celá rodina obrátila se ke Kristu a došla smilování a spásy. Jakožto žid, potomek Abrahamův, měl Zacheus popřední právo ku spáse; ztratil ho sice hříchy a nespravedlnostmi páchanými, ale nyní zase nabyl práva toho kajicností svou.

Tolik přešle Písmo svaté. Z ústního podání víme, že Zacheus napotom svatého Petra apoštola se přidržel, a od něho biskupem v Cesarée Palestinské ustanoven byl. ¹⁾

4. Svati Donát, Restitut, Valerian, Fruktuosa a dvanáct spolumučeníků Antiochijských.

Antiochia, také Cesarea zvaná, byla hlavním městem v Pisidii, jehož zříceniny znamenité za dob novějších byly nalezeny. Pisidia, krajina v Malé Asii mezi Frygií, Isaurií, Kilikií, Pamfilií, Lykií a Karií za císaře Konstantina Velikého stala se provincií samostatnou.

¹⁾ Constit. apost. VII. 46.

Tato Antiochia v Pisidii byla svědkyní mučenické smrti svatých krajanů svých: Donáta, Restituta, Valeriana, Fruktuosa a jiných dvanácti křesťanů za století čtvrtého. Jména jejich ke dni 23. srpna poznamenána jsou ve starých zápisech mučenických s poznámkou, že přeslavným vyznáním víry Kristovy dosáhli koruny mučenické.

5. Svatý Moderát, biskup Veronský.

K nejstarším kostelům Veronským náleží chrám svatého Štěpána, v němž odpočívají těla mnohých svatých biskupů Veronských. Mezi nimi ctí se také tělo svatého Moderata dne 23. srpna, o němž psáno jest: „Moderátus (Mírný), biskup Veronský, zachoval mírnost po celou dobu biskupování svého. Přísnost práva mírnil vládností tou měrou, že ho každý ctíl, miloval a jeho rozkazů milerad poslušen byl.“ Blaženě v Pánu zesnul za pátého století.

6. Svatý Kalinik, patriarcha Cařihradský.

Císař Konstantin IV. nazvaný „Pagonatos,“ „Bradatý,“ vládl v Cařihradě od roku 668. do roku 678. Po něm následoval jeho syn Justinian II., císař nad míru vášnivý, mstivý a marnotratný. Za tohoto císaře Justiniana II. byl patriarchou Cařihradským svatý Kalinik, rodem Cařihradčan.

Jako mnich vynikal Kalinik ctnostmi a učeností, a tudíž na kněžství vysvěcen byv, všeobecné požíval vážnosti, tak že po smrti Pavla patriarchy zvolen byl za jeho nástupce. Úřad svůj výtečně konal. I císař Justinian ctíl a miloval jej. Když pak císař poddanstvo své utiskovati a sužovati počal, patriarcha Kalinik ústně i písemně napomínal ho, aby pamatoval na soud Boží a na tresty věčné. Císař ale pokračoval ukrutně jednati a čekal na příležitost, aby Kalinika zbavil prestolu arcibiskupského.

K tomu konci žádal císař, aby patriarcha Kalinik konal modlitby za šťastné rozbourání chrámu v paláci císařském. Patriarcha vzkázal mu, že nezná modliteb na rozbourání kostelů, nébrž toliko za šťastné budování chrámů křesťanských.

Tu pak stalo se, že propuklo ozbrojené povstání lidu pro

nesnesitelné daně a žalařování nevinných. Leoncius v čele povstalců sesadil císaře s trůnu, dal mu uříznouti nos (odkud v dějinách jeho přijímá Beznosý), a poslal jej do vyhnanství na Krym, kde ztrávil deset let (695—705). Leoncius panoval tři roky, načež jej Apsimar čili Tiberius z Cařihradu vypudil, a bezživotí Justiniana vypovězeného hledal. Justinian však pomocí Bulharův domohl se opět trůnu Cařihradského, ale brzo zrušil sliby učiněné patriarchovi a velmožům, a spáchal hrozné krveprolití v sídelním městě svém. Patriarchu Kalinika vypověděl do Říma a tam kázal ho zazditi.

Svatý patriarcha Kalinik dokonav život pro právo a pravdu, pochován byl ve velechrámu knížat apoštolských.

Císař Justinian pak ve válce, kterouž podnikl ze msty proti obyvatelstvu Krymskému, zradou vojska svého přišel o život roku 711.

7. Blahoslavená Richilda, panna, samotářka.

Hohenvart nazýval se klášter panenský nedaleko Innsbrucku (Innsbruck) v Tyrolsku. Jeptiškou kláštera toho byla Richilda, která však s přivolením představených mimo klášter žila v chatce uzamknuta o samotě, v nížto modlitbou a zapíráním sebe Bohu sloužila a o spáse duše své pracovala.

Léta Páně 1100. vyměnila Richilda chatrnou chatku svou za nebeský stánek v království Božím. Tělo její pochováno bylo pod oltářem svatých apoštolů Petra a Pavla. Když pak později chatka, v nížto blahoslavená Richilda život svůj svatě trávila, proměněna byla v kapličku, přenesly se ostatky její do ní, a chovají se tam v úctě v povýšeném hrobě. Ve zvláštní knize zaznamenány jsou zázraky, jichžto na její přimluvu přemnozí na těle i na duši zakusili a do knihy té zapsati dali.

Dne 24. srpna.

I. Svatý Bartoloměj, apoštol Páně, mučovník.

Bartoloměj, ¹⁾ syn Tolomaje, jmenoval se vlastním jménem Nathanael. Bartolomějem nazývá jej svatý evangelista Matouš 10, 3., Marek 3, 18., a Lukáš 6, 14; svatý evangelista Jan pak jmenuje ho jménem druhým — Nathanael.

Kterak stal se Nathanael Bartoloměj apoštolem Páně? Když byl Pán Ježíš po čtyřicetidenním postu započal úrad Svůj Mesiášský, slyšeli Ho zvěstovati Zákon spásy svatý Jan a Ondřej, kteří přidali se k Pánu, a přivedli také Šimona Petra, bratra Ondřejova. Na druhý den nalezl Pán Ježíš Filipa, jenž byl jako Ondřej a Petr z Betsajdy a přijal jej. Filip potom setkav se s Nathanaelem z Galiley řekl jemu: „O kterémž psal Mojžíš v Zákoně a proroci, Toho nalezli jsme, Ježíše, Syna Josefova z Nazareta.“ Jan 1, 45. Nathanael, znaje nepatrnost a tehdejší mravní zašlost města Nazareta, a očekávaje, jako všecken národ židovský, Mesiáše slavného a mocného, jenžby je učinil národem velikým, přímo odpověděl Filipovi: „Z Nazareta může-li co dobrého býti?“ — Filip nevolil o věci té s Nathanaelem do řeči pouštěti se, ale vybídnul ho krátce: „Pojď a viz!“

Rozmluva ta udála se pod stromem fíkovým. Když pak přišli k Pánu Ježíši, pravil Pán o Nathanaelovi Bartoloměji: „Aj pravý to Israelita, v němžto není lsti!“ Jan 1, 47. Nathanael Bartoloměj, slyše tuto chválu svou z úst Kristových, tázal se Ho: „Odkud mne znáš?“ — I odpověděl mu Ježíš a řekl: „Dříve, nežli tě Filip zavola, když jsi byl pod fíkem, viděl jsem tebe.“ — Nathanael Bartoloměj, poznav v té odpovědi vševedoucnost Božskou, ihned zvolal: „Mistře, Ty jsi Syn Boží, Ty jsi Král Israelský!“ — I pravil mu Ježíš: „Že jsem tobě řekl: „Viděl jsem tě pod fíkem,““ věříš; větší věci nad to uztříš. Zajisté pravím vám, uztříte nebe otevřené a anjely sestupující na Syna člověka.“ Jan 1, 50. 51.

¹⁾ V národě našem Bartoloměj krátce vyslovuje se ode dávna: Barta, Bartoň, Bartoň, Bartonek, Bartošek.

Od té chvíle zůstal apoštol Nathanael Bartoloměj s Kristem Pánem, a na vlastní oči své viděl všechny divy a zázraky, jimiž Pán dovedil Božství Své; na vlastní uši slyšel svaté učení Božské, kteréž Pán zvěstoval světu.

V Káně Galilejské s ostatními učensky Kristovými byl svědkem prvního zázraku, kterýž vykonal Pán, proměniv vodu ve víno.

V Jerusalémě o poslední večeři Velikonoční přijal z rukou samého Pána živé Tělo a živou Krev Jeho pod spůsobou chleba a vína, a Pán i jemu nohy umýval, by jej poučil, jak pokorný má býti učenk Jeho.

V den slavného z mrtvých vstání zjevil se Pán Ježíš i jemu s ostatními desíti apoštoly a dal mu Ducha Svatého a moc hříchy odpouštěti. Jan 20, 22.

Jemu s několika učensky zjevil se Pán později u jezera Genezaretského, a spůsobil jim hojný lov; a tam Nathanael Bartoloměj slyšel na vlastní uši své, kterak Kristus svatého Petra ustanovil za náměstka Svého a za viditelnou hlavu Církve Své. Jan 21, 1—19.

Nathanael Bartoloměj vlastněma očima „na to hleděl,“ když Pán Ježíš na nebesa vstoupil. Skutk. ap. 1, 9.

Nathanael Bartoloměj s ostatními apoštoly po modlitbách vykonaných losem volil na místo Jidáše Iškarjotského, zrádce Páně, svatého Matěje za apoštola dvanáctého. Skutk. apošt. 1, 13.

On s ostatními apoštoly na slavnost Letnic přijal Ducha Svatého ve spůsobě ohnivého jazyka na něm se posadivšího. Skutk. apošt. 2, 3.

Konečně pak, když se rozešli svatí apoštolové, aby naplnili rozkaz Páně: „Jdouce, učte všechny národy, křestíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha Svatého; učíte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám:“ Mat. 28, 19. 20: odebral se Nathanael Bartoloměj do krajin Východních, a vedlé svědectví Eusebiova přišel až do nejzazších končin Indie. Na svých apoštolských cestách měl evangelium svatého Matouše s sebou, aby dle něho zvěstoval pohanům Ježíše Krista ukřižovaného. Dle výroku svatého Chrysostoma kázání jeho všude tak požehnaně působilo, že i pohané sami divili se rychlé změně

ve mravech mezi věřícími, kteří vyznamenávali se čistotou, střídmostí a všemi ctnostmi křesťanskými.

Z Indie putoval svatý apoštol Bartoloměj do Asie severozápadní, kdežto se v Hierapoli ve Frygii sešel se svatým Filipem. Potom šel do Lykaonie, a tam také vyučoval národy nčení Kristovu.

Konečně pak octnul se ve Velké Armenii, aby víru křesťanskou zvěstoval národu, kterýž tvrdošjně oddán byl modloslužbě. Tam vedlé svědectví svatého Řehoře Tourského účastným stal se koruny mučnické pro Krista, Boha a Pána svého, což se stalo způsobem následným.

Polimeus, král země té, měl dceru kraveičku, kteráž tak zuřila, že musela řetězy spoutána a ze společnosti lidské vyloučena býti. Svatý apoštol Bartoloměj, uslyšev o tom, šel ku králi, a slíbil mu, že ve jménu Ježíše Krista dceru jeho okamžitě uzdraví, pakli vida zázrak ten přijme víru křesťanskou. Král ochotně svolil. Svatý Bartoloměj modlil se nad kraveičkou princesnou, a když ihned zdráva jest učiněna byla, uvěřil král s celým dvorem a s obyvatelstvem dvanácti měst v Boha Jesu Krista, a všickni přijali křest svatý. Avšak tím popudil svatý Bartoloměj proti sobě služebnky modlářské, kteříž způsobili, že bratr králův, Astyages, náruživý obhájce pohanské modloslužby, svatého apoštola Bartoloměje v městě Alabanu (Albanopolis) dal uvězniti, ukrutně mučiti, a konečně odřené hlavou dolů ukřižovati.

Císař Anastasius daroval ostatky svatého Bartoloměje městu Duras v Mesopotamii. Na konci šestého století přišly ostatky ty na ostrov Lipari, odkud roku 809. přenešeny byly do města Beneventu v Neapolsku, a roku 983. do Říma, kdežto v porfyrové (červcové) hrobce pod hlavním oltářem slavného chrámu svatého Bartoloměje na ostrově Tibernském v úctě chovají se. Jedno rameno z těla svatého Bartoloměje dáno jest bylo do arcibiskupského kostela Kentrberského (Canterbury) v Anglii.

„Blahoslavené oči, kteréž vidí, co vy vidíte,“ Luk. 10, 23., pravil Pán Ježíš učenkům Svým, a mezi učensky těmi byl i svatý Nathanael Bartoloměj. A co vidí oči naše, pakli schválně nezamhuřujeme je před pravdou jasnou?

Oči naše vidí a uši naše slyší to samé svaté evangelium Matoušovo, vedlé něhož apoštol Nathanael Bartoloměj zvěstoval Krista národům pohanským. Oči naše vidí, že víra Kristova, dvanácti neučenými apoštolý světu zvěstovaná, zvítězila a rozšířila se po všem oboru zemském; oči naše vidí, že Církev Kristova za všech století z každého boje vyšla s vítězstvím novým; oči naše vidí, že po celých devatenáct set let osvědčuje a uskutečňuje se zaslíbení Ježíše Krista, Boha a Krále našeho: „Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa,“ Mat. 28, 20; „Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám Církev Svou, a brány pekelné neodolají proti ní.“ Mat. 16, 18. A co neklamně vidí oči naše, to zajisté utvrzuje nás ve víře v Krista Ježíše, a v naději v konečné jisté vítězství Církve svaté i za doby naší protikřesťanské. Neustávejmež prositi Boha, aby víru naši darem Ducha Svatého siliti a nás ve svatých ctnostech zachovati ráčil, bychom i my se svatým Bartolomějem „blahoslavenými“ stali se v království Božím na nebesích.

2. Svatý Mennas, patriarcha Cařihradský.

Svatý Mennas, rodák Alexandrijský, správce veliké nemocnice svatého Samsona v Cařihradě, roku 536. od císaře Justiniana a všeho duchovenstva povýšen byl na prestol arcibiskupský v městě tom. Papež Agapet I. ') prodlévaje v Cařihradě, sám dne 13. března Mennu za biskupa posvětil, což se do té doby ještě žádnému patriarchovi Východnímu nestalo. Papež Agapet vydal také krásné svědectví o učenosti, bezúhonném životě a o horlivosti patriarchy Menny.

Z křehkosti lidské podepsal Mennas vadnou prohlášku císaře Justiniana od Monofysitův svedeného, ale byv proto od papeže Vigilia vyloučen z Církve, poznal chybu svou, bezvýminečně podrobil se Stolicí Římské, a zavrhl prohlásky císařské. Když byl šestnáct roků a šest měsíců církev Cařihradskou vzorně spravoval, sešel klidnou a šťastnou smrtí v měsíci srpnu léta Páně 552. Jeho výroční památka koná se v Církvi Latinské i Řecké dne 24. srpna.

1) Svatý Agapet dne 20. září.

3. Svatý Zdeněk (Sidonius), biskup Overňský ve Francii.

Svatý Zdeněk Apolinář narodil se v Lyonu¹⁾ dne 5. listopada 430. Rodiče vysokorodí dali jej vyučiti všem vědám a uměním. Zdeněk vstoupil do stavu manželského s Papiannilou, dcerou Avita, vojevůdce a napotomného císaře Římského.²⁾ Měl syna Apolináře a dvě dcery, kteréž v bázni Boží vychovával a zvláště před zlými společnostmi vystříbal.

Zdeněk sám bedlivě skoumal každého, nežli se přítelem jeho stal; ale koho věrným a ctnostným býti shledal, tomu byl upřímným a obětavým rádcem i pomocníkem. Vladař zemský svěřil mu úřady důležité. Konečně pak roku 468. on sám stal se vladařem, císařským náměstkem. Už po třech letech obyvatelstvo krajiny Overňské³⁾ zvolilo jej sobě za biskupa. Zdeněk, stav se biskupem, všemožně pečoval o svěření své. Osady osobně navštěvoval; všude horlivě slovo Boží hlásal a k pokání vyzýval; on sám pak, čemu jiné učil, svědomitě konal, a při tom vždycky stkvěl se ryzou pokorou.

Biskup Zdeněk velikých zásluh získal sobě o víru pravou, o víru katolickou, když Ariánští Gotové válkou zaplavili Galii. Bojovné Arverny podněcoval ku statečnému odporu nebezpečným nepřátelům, a nařizoval veřejné průvody, modlitby a posty, aby usmířil Boha rozhněvaného. Avšak Bůh dopustil, aby i krajina Overňská dostala se pod vládu Visigotům roku 475. Král Eurich, za jehož panování říše Visigotská měla největší rozměr, vypověděl ěhorlivého biskupa Zdeňka a mnoho jiných katolíků ze země, žalařoval, mučil a usmrcoval ty, jenž odporovali bludům Ariánským, a kostely katolické kázal zavřítí.

Konečně dovoleno Zdeňkovi, aby se navrátil do biskup-

¹⁾ Lyon, lat. Lugdunum, hlavní město francouzského departementu Rhonského, už za starých Galů důležité, nyní pak po Paříži nejslavnější město ve Francii. — ²⁾ Avitus Flavius z rodu Galského proslavil se ve válce proti Hunům, po smrti Maximově 455 v Tolose za císaře povolán byl, ale již po čtyřech měsících poražen byv od patricia Ricimera u Placencie stal se biskupem v městě tom. — ³⁾ Auvergne (Overň) hornatá krajina a bývalá provincie ve Střední Francii, u Římanů Pagus Arvernorum. Arvernové byli nejbojovnějším kmenem Galským.

ství svého, kde ostatní věk svůj ztrávil jako dobrý pastýř ku blahu a ku spáse stádece svého. Roku 490. svatě dokonil život svůj.

4. Svatá Aurea (Chrysa), panna, Censurin, měšťanosta, Cyriak, biskup, Maxim, kněz, Archelaus, jahen, Nonos, křesťan, Sabain, sluha, Felix, Maxim, Herkulín, Venerius, Styracín, Cenas, Komod, Hermes, Maurus, Eusebius (Smíl), Rustik, Mongrens, Amandin, Olympius, Cyprius, žoldnéři, a Theodor (Bohdar), setník, mučenci Ostijští.

Za panování Římského císaře Klaudia II. (268—270) jata byla panna z rodu panovnického, od dítčích let křesťanka, jménem Aurea (Zlata; řecky Chrysa). Císař Klaudius II. poručil, aby ji na sedm dnů zavřeli a pak k němu přivedli.

Přivedli ji a nastal výslech. Klaudius: „Proč jsi opustila bohy, jež praotcové tvoji ctíli, jimžto se císařové koří, jenž Římu podrobili všechny národy a jejich bohatství?“ — Aurea: „To učinil Bůh, Stvořitel nebes i země, a nikoli bohové mrtví; měl by's uvěřiti v Krista Syna Božího a káti se proto, že's proléval krev svatých mučenků Jeho.“ — Klaudius: „Obětuj bohům, vdej se a raduj se ze živobytí svého!“ — Aurea: „Mám Chotě nebeského, od Něhož odloučiti se nedám.“ — Klaudius: „Uvalím na tě hrozné tresty!“ — Aurea: „Císaři, hrozeb tvých se nelekám!“ — Klaudius dal překrásnou pannu na skřipci roztáhnouti, ona pak zvolala: „Kriste, přispěj mi ku pomoci!“ — Císař rozkázal, aby se skřipce odvázána a do žaláře odvedena byla.

Příštího dne statečnou křesťanku opět přemlouval a bítí dal; potom ale spoutanou kázal odvesti z Říma do Ostie, města při ústí Tibery. Aurea ubytovala se na statku svém za městem, a věrně sloužila Bohu Kristu i vyznavačům Jeho.

Censurin, měšťanosta Ostijský, tajný křesťan, utvrzoval vězny křesťanské ve víře svaté. Dána o věci té zpráva císaři, kterýž jej uvězniti a od žoldnéřů strážiti dal v Ostii.

Aurea denně navštěvovala Censurina, pokrmy mu přinášela a okovy jeho umývala. Kněz Maxim a jaheu Archelaus přišli k žalařovanému Censurinu, a hned spadly mu řetězy.

To vidouce žoldnéři: Felix, Maxim, Herkulin, Venerius, Styracin, Cenas, Komod, Hermes, Maurus, Eusebius, Rustik, Monagreus, Amandin, Olympius, Cyrius a setník Theodor, dali se poučiti, po tři dny se postili, přijali křest svatý od kněze Maxima, a z rukou kmotry, svaté Aurey, blé křestné roucho. Biskup Cyriak pak biřmoval je.

Týž biskup Cyriak, kněz Maxim a svatá Aurea jdouce slyšeli bolestný nářek otce obuvníka Ostijského, jemuž byl zemřel desítiletý synáček Faustin. I vešli k němu, modlili se dlouho a zemřelý povstal živ a zdráv. Otec i syn uvěřili v Boha Krista.

Císař dovědév se o zázraku tom, vypravil Římského náměstka svého Ulpina Romula do Ostie, aby křesťany všechny buď odvrátil od Krista, buď usmrtil. Ulpin pohnal k soudu nejprvé svatou pannu Aureu a pravil: „Odřekni se kouzelnictví, kteréž zatemnilo tvůj královský rod.“ — Aurea: „Já jsem zatemnila zloduchy, když jsem poznala Krista, budoucího Soudce živých i mrtvých.“ — Ulpin dal ji na skřipci mučiti. Svatá Aurea velebila Krista. Dal ji bíti a připalovati. Aurea vytýkala Ulpinovi nestoudnost a připomenula mu vlastní jeho matku. Ulpin velel, aby jí odvedli do žaláře.

Předvolanému knězi Maximovi a jahnu Archelaovi vytýkal Ulpin, že svodí lidi. Maxim kněz odvětil: „Nesvodíme, ale z bludů záhubných vyvodíme lidi do světla pravdy!“ — Ulpin: „Tito hodni jsou smrti!“

Povolal všechny ty, jenž přijali křest svatý a vyzval je, aby zapřeli Krista. Všickni jednomyslně prohlásili, že Krista Boha nezaprou. — Ulpin dal je kyji bíti a do divadla odvesti, aby usmrceni byli. Chválsce Boha byli státi.

Biskupa Cyriaka, kněze Maxima a Archelaa jahna v žaláři dal odpraviti. Kněz Eusebius těla těchto tří a všech ostatních mučensků pečlivě sesbíral a uctivě pochoval.

Konečně zase došlo na svatou Aureu, kteráž mluvila: „Nešťastníku, nemař dny života svého a uvěř v Krista!“ — Ulpin: „Nyní uvidíš, vysvobodí-li tě Kristus tvůj!“ — Rozkázal biřicům, aby ji bičovali řemeny olovem opatřenými, aby ji na hrdlo upevnili kámen a utopili. Křesťan Nonos vychvátil tělo svaté mučenice, a pochoval je na statku, v němž přebývala.

Ulpin obeslal k sobě Sabaina, služebníka svaté muče-

nice. Žádal, aby mu vydal poklady bývalé velitelky své a obětoval bohům. Sabain: „Pokladů nám nezůstavila velitelka Aurea, ale vyučila nás neobroženě vyznávatí Krista.“ — Ulpin dal jej strašně bítí.

Nonos o své ujmě dostavil se, a káral Ulpinovu ukrutnost. Za to jej v hluboké jámě utopili.

Aby pokladů svaté Aurey nabyl, pokračoval Ulpin mučiti Sabaina, jenž na skřipci odevzdal Bohu duši svou. Kněz Konkordius pochoval tělo Nonosovo i Sabainovo vedle těla svaté Aurey.

Dne 25. srpna.

I. Přenešení svatého Vojtěcha, Radima a pěti bratří mučeniků do Prahy.

Břetislav, syn Oldřicha, knížete Českého, vévoda Moravský, kterýž věřil, „že statečnost a chrabrost není v člověku, a vítězství nepůsobí člověk, ale cokoli vítězně a šťastně se děje, že toliko skrze Boha stává se, Jehož všemohoucnost nemá žádných mezí;“¹⁾ Břetislav, kterýž zpomínaje na moc a slávu starých knížat země Moravské, cítil se v nejhlubším srdci až k slzám pohnuta, když přišel na svatá ona místa, kdež druhdy křesťanství tak krásně bylo prokvetlo, když užíel slavný druhdy Velehrad ve zříceninách a chrámy Boží v něm zpustlé i zohavené;²⁾ Břetislav, kterýž v pobožném nadšení ustanovil celou kořist Uher-skému vojsku ve válce vítězně odjatou vynaložiti na nové vystavění a nadání chrámův oných, jakožto oběť kladenou na oltář Toho, Jemuž zasvěceni a Jehož pomocí zase dobytí byli chrámové ti: Břetislav zasloužil sobě u Boha, aby byl obnovitelem říše České, kteráž klesala a drobila se za panování knížat na Boha zapomínajících.

Oldřich, kníže Český, umřel dne 9. listopada 1037 na hradě Pražském, a Břetislav, vévoda Moravský, stal se jeho

¹⁾ Codex Diplomat. Morav. opera Antonii Boček, Tom. I. pag. 112. —

²⁾ Palackého Dějiny České, I., 1. str. 298 etc.

nástupcem i v Čechách. Spojiv zase Čechy, Moravu a Slezsko v jedinou říši, dobytí chtěl i ty všecky krajiny, kteréž byl Boleslav Chrabrý, kníže Polský, Čechům odjal. K tomu konci už roku 1038. kázal všem Čechům i Moravanům vstáti k vojně, a táhl s vojskem tím před Krakov, druhdy hlavní sídlo Boleslava Chrabrého. jehož dobyl bez odporu vážného spolu s zemí nemající pána žádného, neboť vdova † 1034 Měčislava II., Rejčka Němkyně, i s nezletilým synem Kazimírem vypuzena ze země hledala a nalezla útočiště v Němcích.

Roku následujícího 1039. opět přitáhl Břetislav s vojskem do Polska, a dobyl bez nesnáze hlavního města Hnězdna, ač přírodou i uměním pevné bylo. Jako roku minulého z Krakova hojné poklady Boleslavovy, tak nyní z Hnězdna bohaté ozdoby chrámů, zlato i drahé kamení, odnešeny byly do Čech.

Avšak bolestněji nesli Poláci ztrátu pokladu svého největšího, kostí svatého Vojtěcha, druhého biskupa Pražského, jenž roku 997. od pohanských Prusův usmrčen, a jehož tělo od knížete Polského, Boleslava Chrabrého, za vysokou cenu od Prusů koupeno, a ve Hnězdně, hlavním sídle knížecím, s velikou ctí pochováno bylo. Po čtyřiceti dvou létech nábožnému knížeti Českému Břetislavovi od Boha dáno, aby říši své navrátil netoliko krajiny odejmuté, ale také kosti velikého světce a patrona Vojtěcha.

Čechové, nevšímajíce sobě kořisti jiné, s radostí mnohou do chrámu Marie Panny Rodičky Boží vkročili a valili se k oltáři, za kterýmž u zdi uschován byl poklad nejdražší, tělo svatého mučeníka Vojtěcha. Když pak již ruce nezavěšené vztahovali, aby rozebrali oltář: tu z nenadání moc Boží dotkla se jich, tak že téměř po tři hodiny všech smyslů zbaveni a němi zůstali. Zatím s knížetem Břetislavem přišel Pražský biskup Šebíř (Sever), jenž je poučil, že ztrestání jsou pro svou neuctivou odvážlivost, a uložil těm vojínům zdivočilým třídenní půst za předepsaných modliteb na pokání, dříve nežli tělo svatého Vojtěcha zdvihnouti se smělo.

Třetí noci zjevil se biskupovi Šebíři svatý Vojtěch a pravil: „Řekni knížeti a právodu jeho: „Otec nebeský dá vám, čeho žádostivi jste, nevrátíte-li se k hříchům, jichžto odřekli jste se na křestu svatém!““

Uslyševše to Čechové zoldněři, padli na kolena před hrobem svatého Vojtěcha a modlili se. Kníže Břetislav pak chopil se příležitosti té, povstal a sám tázal se jich: „Vollte-liž zmoudřeti a odvrátiti se od nepravostí, které se vždycky hnusily svatému Vojtěchovi?“ I ohlásil jim dle rady biskupovy nařízení a zákony pro mravní polepšení lidu Českého a pro vykořenění obyčejův někdy od svatého Vojtěcha zvláště káraných; kterážto nařízení přijata i přísahou všech přítomných utvrzena jsou; neboť prolévající slzy každé otázce odpovídali: „Hotovi jsme napraviti, čímkoli se proti světci Božímu provinili otcové naši nebo i my.“

Biskup Pražský Šebíř vzýval jméno nejsvětější Trojice Boží, duchovenstvo pak zpívalo žalmy kající, a říkalo jiné modlitby příhodné. Mezi tím biskup rozebral rukama svíceňma hrob až dolů k posvátnému pokladu. Jak mile otevřela se rakev, pocítili všickni přítomní vůni přelíbeznou; a po tři napotomní dny bylo jim, jakoby se byli občerstvili nejvzácnějšími pokrmy. Téhož dne také mnoho nemocných nabylo zdraví.

Kníže Břetislav s několika jinými připuštěni byli, aby pohlédli do rakve, a shledali svatého mučeníka Vojtěcha ozářeného, jakoby byl ještě toho dne sloužil mši svatou. Hlasitě volání duchovenstva i lidu chválcího Boha povznášelo se k nebesům. Sám kníže Břetislav radostí oslzev, u přítomnosti všech vroucně prosil svatého Vojtěcha, aby ráčil navrátiti se k sídlu svému ve chrámě Pražském.

Ku podivu všechném ihned kníže Břetislav a biskup Šebíř tělo svaté lehounce vyzdvihli, a pokryvše je průhlednou látkou hedbávnou uložili na oltáři hořejším, aby všecken lid před ním vykonati mohl pobožnost svou.

Probudilo pak se v srdci knížete Břetislava přání, aby spolu také přenesl v témž kostele odpočívající tělo svatého Radima (Gaudencia), arcibiskupa Hnězdněnského, tělem i duchem bratra a nerozlučného průvodce svatého Vojtěcha; ba jemu i biskupovi Šebíři zlíbilo se, aby přenešeny byly také v jiném kostele uložené ostatky pěti bratří mučeníků, jenž byli ondy svatého Vojtěcha z Říma až do Polska doprovodili.¹⁾

¹⁾ Svati mučenici: Benedikt, Matouš, Jan, Isák a Kristin. Viz dne 12. listopada.

Za veliké nádhery a oslavy vrátila se výprava do vlasti s břemeny posvátnými a s poklady hojnými. Výprava ta rozbila stany své ve svatvečer přede dnem svatého Bartoloměje u potůčku Rokytnice mezi Libní, Vysočany a Hloupětínem, aby nazejtří, dne 24. srpna 1039 brala se průvodem slavným do hlavního města Prahy.

Hned za jitra téhož dne vyrojilo se takové množství lidu z Prahy průvodu tomu vstříc, že dlouhým jeho řadám široké pole sotva stačilo.

Kníže Břetislav, biskup Šebíř, svatý Prokop, opat Sázavský, a abatyše z kláštera svatého Jiří na hradě Pražském, nesli sami nejvzácnější břemeno, kosti svatého Vojtěcha, mučenka Kristova; za nimi čtvero prelátů neslo tělo svatého Radima, a opatové ostatky svatých pěti bratří. Za nimi kráčelo dvanáct vybraných kněží nesoucích zlatý kříž, jímž někdy Boleslav Chrabrý třikrát se sám byl zvažil. Jiní kněží konečně nesli tři obrazy zlatem, perlami a drahým kamením obložené. Potom vezeny na více nežli sto vozích zvony a jiné kořisti z Polska, a naposled následoval zástup vzácných vězňův Polských.¹⁾

Ostatky všech těchto svatých slavně umístěny byly v biskupském chrámě Svatovítském, kdežto jako v celých Čechách doposud každoročně svěť se výroční den přenešení jejich.

2. Svatý Genesisus, divadelní herec, mučovník, Říman.

Genesisus žil v Římě za panování císaře Diokleciana (284—305). Ač rodiče i příbuzní byli křesťané, on byl protivníkem Kristovým. Aby s křesťany nemusel obcovati, odešel z domu otcovského a stal se hercem.

Roku 303. Dioklecian vydal zákony protikřesťanské a odebral se do Říma ku slavnostem zařízeným k vůli jeho dvacetiletému panování. Římané uchystali mu ke cti veřejné hry. Genesisus, aby se císaři zavděčil, na divadle veřejně tupil

¹⁾ „Officia propria Bohemiae“ a „Palackého dějiny národa Českého“ Díl I. částka 1., strana 304. a následně.

a směšnými činil náuky a obřady křesťanské. Znae z domova posvátné obřady, vyvolil sobě křest svatý za předmět svých hnusných žertů a rouhavých vtipů. Císař s komonstvem svým dostavil se do divadla, tisíce diváků pohanských uvítali jej a hra započala. Genesisus, leže jako těžce nemocný na loži, úpěnlivě prosil, aby mu byla úleva v bolestech zjednána. Spoluhercové přiběhli a tázali se ho: „Kterak ti ulehčíme? Jsme-li stolari, bychom tě ohoblovali?“ — Sprostému vtipu tomu lid se hlučně smál. Genesisus odpověděl: „Vy blbcové, chci jako křesťan umřítí, aby mne Bůh shledal jako odpadlíka od modloslužby!“ — Přišli dva herci přestrojení, jeden za kněze, druhý za křesťanského zaklínače, posadili se u jeho lože a ptali se: „Proč jsi poslal pro nás, synu milý?“ — Genesisus: „Žádám milost Kristovu a znovuzrození z bídy nešlechetností svých.“ Herci dávali mu ostatní otázky, kteréž dávají se o křestu svatém a vykonali obřady křestné; konečně oblekli jej v bílé roucho, podali mu chleba i medu, a do ruky vložili mu svíci hořící.

Tu objevili se jiní hercové za vojáky přestrojení, a jakoby z rozkazu císařova Genesisia jali a na soud vlekli jej, aby se vyznal z víry své. Pohanský lid jásal, a císař Dioklecian sám jevil zalíbení ve hře té. Genesisus mluvil nadšeně: „Slyš, císaři, slyšte vy, bojovníci a mudrcové, slyšte obyvatelé Říma! Hrozíval jsem se pouhého jména „křesťan“, a tupíval jsem každého vyznavače Kristova. I rodiče a příbuzné v nenávisti měl jsem pro víru křesťanskou. Hleděl jsem poznati učení a tajemství víry křesťanské, abych vás jimi obveselil na divadle. Dnes pak, jak mile dotkla se voda těla mého, spatřil jsem nad sebou ruku tajemnou a nebeské anjely, jenž mi z knihy říkali všeliká provinění má od mladosti až po tuto chvíli. Potom pohroužili knihu tu ve vodě, kterouž mne obmyli spoluherci, a opět okázali mi ji. Byla bělejší nad padlý snůh. Nuže, slavný císaři a vy všickni, kteří jste se smáli obřadům křesťanům, uvěřte nyní se mnou, že Kristus jest pravý Bůh, světlo, pravda a smilování — že jenom skrze Něj dojdete odpuštění hříchů a spásy věčné.“

Císař rozhněvav se dal Genesisia nkrutně bítí a nařídil Plautinovi vladaři, aby jej donutil obětovati bohům. Genesisia

natáhli na skřípec, rvali tělo jeho železnými hřebeny, pálili jej pochodněmi — on však statečně setrval ve víře v Krista Boha a pravil: „Usmrťte mne tisíckrát, já zůstanu Kristův! Lituji toho, že jsem věrné Jeho vyznavače kdy tupil, a sám tak pozdě počal klaněti se Jemu.“ — Genesisus tou měrou napravil pohoršení rouháním dávaná.

Plautin soudce, vida, že Genesisia od Krista už nikterak neodvrátí, dal mu hlavu mečem sraziti.

Svatý Genesisus došel spásy křestem touhy a křestem vlastní krve. Stalo se léta Páně 303.

Kéžby divadelní hercové naší doby, jenž se podobají svatému Genesisovi na jevišti divadelním, podobali se mu také šťastnou smrtí!

3. Svatá Patricia, panna, princezna Cařihradská.

Za panování Byzantského císaře Konstanta II (641.—668), syna Konstantina III, proslavila se svatá Patricia, princezna z rodu císařského v Cařihradě. Konstans II byl ukrutník a přiznáváje se k bludům Monotheletův pronásledoval křesťany pravověrné, katolíky. Princezna Patricia od mladosti sloužila Bohu modlitbou, almužnami a postem. Hlavním předmětem nejvšelejších proseb byla jí žádost, aby Hospodin ráčil neporušeno zachovati její panenství.

Syn z rodu knížecího žádal sobě Patricii míti za choť. Jeho otec a příbuzní prosili císaře Konstanta, aby mu Patricii dal za manželku. Císař rozkázal, aby se mu stalo po vůli. Patricia umluvila se s pěstounkou svou Aglaiou, že odejdou do Říma na pouť. Tajně odešla s pěstounkou, s pěti pannami a s pěti služebnky k moři, zakoupila sobě loď a odplula do Neapole.¹⁾ V Neapoli navštívila a uctila kostely a světce v nich odpočívající, obdarovala je a rozdávala almužny chudým. V klášterním kostele svatého Nikandra a Marciana pomodlila se

¹⁾ Neapole, město a přístav v jižní Itálii na severní straně zálivu Neapolského nedaleko hory Vesuvu a zasypaných měst Herkulana a Pompejů.

a pravila k opatovi: „Na tomto místě, kteréž ruka moje znamená svatým křížem, až umru, pochováte tělo mé. Vy odejdete odtud na místo nedaleké, a tam opět shromáždíte se.“

Vyšla pak Patricia s průvodcem svým z města do přístavu a odplula do Říma. V chrámě svatých apoštolů vykonaly pobožnost, ustříhaly sobě vlasy a přijaly závoj řeholný panny všechny. Rozdaly almužen mnoho, poručily se do ochrany svatých knížat apoštolských a odebraly se na loď, aby se navrátily do Cařihradu.

Patricia a družné panny prodaly statky své, otrokům daly svobodu, nakoupily zlatých nádob i drahých rouch bohoslužebných, a opět vydaly se na cestu do Neapole. Cestou Patricia rozzemohla se, na ostrově nedaleko Neapole v klášteře nejsvětějšího Spasitele přijala svátosti a blaženě v Pánu zesnula.

Aglaiia, pěstounka, slavně převezla tělo svaté Patricie do města Neapole, kdežto na místě křížem poznamenaném pochováno bylo. Mniši ustoupili z kláštera svatého Nikandra a Marciana, v němžto ubytovaly se jeptišky, aby střežily hrob svaté Patricie, kterouž Bůh oslavil hojnými zázraky.

Neděle XIII. po Svatém Duchu.

Luk. 17, 11–19.

Za poslední doby veřejného života ubíral se Pán Ježíš do Jerusaléma ke svátkům Stanů. Byloť to na podzim asi půl léta před utrpením Jeho. Tato Jeho cesta, kterou sám konal, ješto ostatní poutníci putovali cestou obyčejnou, šla prostředkem Samařska a Galiley, mezi oběma krajinama po hranicích.

Tou cestou „když vcházel do jednoho městečka,“ kteréž svatý Lukáš určitěji neudává a nejmenuje, „potkalo se s Ním deset mužů malomocných, kteřížto stáli z daleka, a pozdvihli hlasu řkouce: „Ježíši, Příkladateli, smiluj se nad námi!“ Luk. 17, 11—13.

Nakažlivou nemocí sklícení mužové ti, jak známo, venku mimo města a vesnice museli bydlet. Jak mile uslyšeli tito malomocní, že Pán Ježíš půjde krajinou tou, sešli se k cestě, aby Ho poprosili za uzdravení. Bylo jich pohromadě devět židů a jeden Samaritán. Jindy sice neobcovali židé se Samaritány; ale

tuto spojila je nemoc a nouze společná. Domnívali se, že Bůh spíše vyslyší je, přednesou-li Mu jakoby prosebným útokem společně žádost svou. „Stáli z daleka,“ poněvadž dle předpisů Starozákonných malomocní nesměli se přiblížiti, ješto jim nařízeno bylo: „Po všecken čas, v němž malomocný jest a nečistý, sám bude bydleti vně za stany.“ III. Mojž. 13, 46. „Přikaz synům Israelským, ať vyženou ze stanů každého malomocného.“ IV. Mojž. 5, 2.

Když se Pán Ježíš blížil, pozdviženým hlasem z daleka volali a prosili, aby je uzdraviti ráčil. Kristus Pán ohlédnuv se a uzřev jich, smiloval se nad nimi a řekl: „Jděte, ukažte se kněžím. I stalo se, když šli, očištění jsou.“ Luk. 17, 14. Ke kněžím do Jerusalema poslal Pán uzdravené muže předně proto, že v čtrnácté kapitole III. knihy Mojžíšovy nařízeno bylo, aby kněží svědectví vydávali o tom, zdali nemocní skutečně ozdravili, by se mohli opět navrátiti k rodinám svým. Za druhé chtěl Pán Ježíš zkusiti jejich víru v Božskou moc, jížto je byl uzdravil, ješto dobře věděli, že kněží Jerusalemsští vynesti mohli toliko úsudek svůj o skutečném očištění, ale uzdraviti malomocné nemohli. Za třetí proto poslal je ke kněžím Jerusalemským, aby sami kněží tito byli svědky zázračného jich uzdravení. Konečně za čtvrté proto odeslal je ke kněžím, aby tím naznačil neodkladnou potřebu duchovně malomocných, totiž hříchem sklíčených, by u kněze ve zpovědi svátostní hledali očištění, to jest: odpuštění hříchů svých. Svatý Augustin o věci té píše: „Pán velel, aby se osobně ukázali knězi, a tím učí, aby člověk osobně vyznával hříchy své. Praví Pán: „Jděte, ukažte se!“ a nepravil: „Jdi, ukaž se jeden za všechny; neboť osobně má se zardíti, kdo osobně hřešil.“

Všech deset malomocných uvěřilo slovu Kristovu, neboť všickni uposlechli rozkazu Jeho, a vydali se na cestu ke kněžím. Cestou tou také všickni shledali, že zdrávi učiněni jsou. Tu však veliký rozdíl spatřujeme mezi nimi. Všech devět uzdravených židů nevrátilo se ke Kristu Pánu, aby Mu vzdali povinné díky za uzdravení. Vypravuje svatý evangelista: „Jeden pak z nich, když uzřel, že očištěn jest, navrátil se, hlasem velikým velebě Boha, a padl na tvář k nohám Jeho díky čině; a ten byl Samaritán.“ Luk. 17, 15. 16.

Pán Ježíš ihned učinil pozorny apoštoly a všechny lidi přítomné na vděčnost Samaritánovu a na nevděk ostatních devíti židů uzdravených, kteříž nepřišli vyjádřit své díky, ačkoli poznali, že jsou uzdraveni jako Samaritán. Řekl Pán: „Zdaliž jich není deset očištěno? A kdež jest těch devět? Nenalezl se kterýžby se byl vrátil a chválu vzdal Bohu, leč tento cizozemec!“ Luk. 17, 17. 18. Jenom cizozemec Samaritán projevil vděčnost, proto tím větší vina padala na devatero židů, jenž jako pravověrci vděčnými býti měli před jinými. Posaváde stává se, že mnohý pravověrec nevděčník neváží sobě pokladův Církve a milostí Kristových, an člověk nově na víru obrácený, nedávno ještě cizinec v Církvi, nezřídka jej zahanbuje horlivostí, zbožností, a tudíž i vděčností.

Vděčnost Samaritánova tak se líbila Pánu, že jí netoliko veřejně pochválil, ale také ihned odměnil řka: „Vstaň a jdi, neboť víra tvá tě uzdravila.“ Luk. 17, 19. Uzdravení na těle došli všickni; ale vděčný Samaritán mimo to i na duši došel uzdravení, neboť nabyl milosti Boží, osvícení ducha a utvrzení v pravdě. Takovou měrou dáno mu mnohem vzácnějších darů pro život věčný.

Bratře, sestrol! Vyvrz o havný nevděk k Bohu ze svého srdce a z duše své! Jako vděčný Samaritán i ty zvelebuj Boha hlasem velikým, a padna na kolena svá před tváří Božskou, vzdávej Pánu Bohu povinné díky za přijatá dobrodiní. Bůh pak zajisté i tobě řekne na konci života zbožného i ctnostného: „Vstaň a vejdiž do království mého, neboť víra tvá uzdravila tebe!“

Nevděčníkem hnusným jest každý, kdožkoli zapomíná na svou otčinu, na svou vlast a stává se odrodilcem. Nevděčníkem nejhnusnějším však jest křesťan katolík, jenž v nerozumu svém neváží sobě království Božského na zemi, Církve svaté, v nížto každý věrec uspůsobuje se pro vlast věčnou na nebesích. Nejbídnějším nevděčníkem a odrodilcem jest člověk, jenž odstupuje od pravé katolické víry prarodčův svých, kteráž léčí malomocenství duchovní, a působí blaho i spásu jednotlivcům, rodinám a celým národům.

Slavnost posvátných ostatků

čili památka svatých, jichžto těla a ostatky v úctě chovají se ve všech kostelích království Českého.

(V neděli po svátku svatého Bartoloměje apoštola.)

Z pojednání svatého Jana Damascenského o pravé víře.

„Kristus Pán ostatky svatých propůjčil nám za zřídla spásonosná, z nichžto prýští se nám přemnoho dobrodiní a balsám přelíbzný. Neodpírejž nikdo řeči této víry! Vyprýštila-li se, že Bůh tomu chtěl, voda na poušti ze skály tvrdé a nerozpukané, a z čelisti osličí, aby Samson nhasil žízeň svou: smí-li kdo za věc k víře nepodobnou pokládati, že z ostatkův mučeníků libezný balsám se prýští? Zajisté nikdo o tom pochybovati nebude, kdož zná a chápe moc Boží a čest, kterouž Bůh daří světce Své. Za Starého Zákona považován za nečistého, kdožkoli se dotkl mrtvého; světcové Boží však nikterak nesmějí kladení býti do počtu mrtvých. Od té doby, co Život sám a Původce života k mrtvým připočten byl, nenazýváme mrtvými ty, jenž v naději z mrtvých vstání a věříce v Něj dokonali poslední den svůj. Kterak že mrtvé tělo zázraky konati může? Zázraky těmi vymítají se ďáblové, zapuzují se nemoce, uzdravují se neduživci, zraku nabývají slepcové, očišťují se malomocní, zaplašují se pokušení a zasmušilost, a konečně všeliký dobrý dar pro jejich záslahy sestupuje od Otce světel na ty, jenž s věrou nepochybnou za něj prosí. Kteraké práce by se's odříkal, aby's nabyl orodovníka nějakého, jenž by tě králi smrtelnému odporučil a jménem tvým k němu mluvil? Nemají-liž tedy ctění býti všickni ti, jenž se osvědčují býti orodovníky všeho člověčenstva, a Bohu prosí v záležitostech našich? Zajisté mají se ctíti, a sice tak, bychom jménem jejich Bohu chrámy stavěli, oběti přinášeli, památku jejich oslavovali, a v památce té duchovně se radovali; musíť radost naše líbiti se těm, od nichž pozváni býváme, abychom míníce je ctíti a jim se zavděčiti, je neuráželi a nehněvali. Čím se Bůh ctí, v tom libují sobě Jeho služebníci; čím ale Bůh se uráží, tím urážejí se také Jeho bojovníci. Tedy žalmy a chvalo zpěvy, duchovními písněmi, skroušeností a milosrdností k nuzným, službami, jimiž

Bůh nejvíce smiřuje se, ctěme svaté; sochy a viditelné obrazy jim stavme, a hlavně následující ctností jejich o to dbejme, bychom stali se jejich živými sochami a obrazy.“

Dne 26. srpna.

I. Svatý Ludvík (Ludek, Lidek) IX., král francouzský.

(Dle Římského kalendáře dne 25. srpna.)

Svatý Ludvík IX., syn nábožného otce Ludvíka VIII., zemřelého dne 8. listopada 1226, a Blanky Kastilské, narozený dne 25. dubna 1215 na zámku v Poissy, byl při smrti otcově teprve 11 $\frac{1}{2}$ roku stár. Téhož roku za krále byl pomazán, ale vláda zůstala v rukou moudré a opatrné matky Blanky.

Matka výtečná pečovala přede vším o křesťanské vychování milovaného syna Ludvíka, a tudíž svěřila jej učitelům z řádu svatého Františka a Dominika. Ludvík, maje veliké dary ducha a srdce, od mladosti vyznačoval se nábožností a nevinností, což bylo hlavně ovocem rozumného vychování matky, kteráž radujíc se z jeho svatosti jednoho dne pravila jemu: „Milý synu, sloužíš-li Bohu, nekonečně oblažuješ mne; ale věz, že bych tě raději mrtvého viděla, než aby's jediným těžkým hříchem urazil Stvořitele svého.“ Ludvík na výrok ten nikdy nezapomněl.

Na konci roku 1234. zasnoubil se Ludvík s Markétou Provenčeskou. Brzo musel válčiti s odbojným hrabětem Hugonem, jež podporoval jemu přibuzný král Anglický Richard. Hugo i Angličané byli poraženi, a Ludvík ochotně svolil k míru, za kterýž prosili.

Později král Ludvík rozstonal se, a už mnozí měli jej za mrtvého. On však rychle zotavil se a umínil sobě, že se přiúčastní křížácké války proti Turkům, což ale mohl teprve roku 1248. uskutečnit. Za jeho nepřítomnosti jako dříve za jeho nezletilosti vládla královna matka Blanka velmi moudře.

Na ostrově Cypru Ludvík přezimoval, vojsko své rozmnožoval a všemožně strojí se, aby opanoval Svatou zemi. Příprava ta

trvala dlouho. Na podzim roku 1249. přistál v Damiettě¹⁾ už dříve dobyté od křížáků, a zůstal tam po celé léto. Nil se rozvodnil, a vojsko octlo se v nebezpečí velikém. V měsíci říjnu 1249 nabyl posily vojenské a v listopadu postupoval ku předu. V prosinci nastala bitva. Král Ludvík s vojskem svým z prvu vítězil, ale odváživše se příliš daleko, utrpěli značnou ztrátu, ač konečně toho dne přece zůstali vítězi. Avšak napotom stav vojska stával se pořád povážlivějším; veliká část mužstva pomřela na rozličné nemoce; z 32.000 mužů zbylo sotva 6000; pokrmů se nedostávalo, a mnozí zemřeli hladem. Saraceni obsadili všechny příchody k Damiettě; nezbývalo, než odvážiti se na pochod zpátečný.

Dne 5. dubna podnikli Turci hlavní útok, a následkem bitvy svedené bylo zajetí krále a jeho dvou bratří Alfonsa a Karla. Král Ludvík mohl se zachrániti, ale nevolil odloučiti se od soudruhů svých, aby je v zajetí těšil, a možno-li, výhodným mírem vysvobodil. Příměří skutečně stalo se pod výminkami následnými: Král Ludvík s vojskem svým volně odejde; křesťanům ponechá se několik míst ve Svaté zemi; král Ludvík vyklidí a Turkům přepustí Damiettu, zaplatí útrat válečných 8000 byzantů,²⁾ a vydá všechny zajaté Saraceny. Příměří trvati mělo deset roků. Některým Saraceni zdály se býti výminky ty příliš příznivými pro křesťany; chtěli Ludvíka zavražditi, ale konečně přece uznali příměří.

Král Ludvík jim vydal Damiettu a zajatce Saracenské, ale z 12.000 zajatých křesťanů málo se jich navrátilo. Za tou příčinou zůstal Ludvík v zemi Východní, a jen bratry své, Alfonsa a Karla, poslal k matce do Francie.

Během pěti roků obrátil král Ludvík mnoho Mahomedánů na víru křesťanskou, mnoho křesťanů vysvobodil ze zajetí a z poroby, města a hrady křesťanům pozůstalé opevnil, a za pomoci svých přívrženců živým i zemřelým prokazoval skutky milosrdné.

Uslyšev, že matka jeho Blanka v Melunu³⁾ roku 1252. zemřela, vrátil se do Francie. Třetího dne cestou zpáteční vra-

¹⁾ Damietta, město v Dolním Egyptě při Nilu východním, asi hodinu cesty od moře. — ²⁾ Byzant (bizant, bezant), zlatá mince či dukát císařů Byzantských (Východních, Cařhradských), která, přivezena od křížáků, obfhala v obchodu Evropanů s Východem. — ³⁾ Melun (Melen), město ve francouzském depart. Seine-Marne na řece Seině, dávnověké Melodunum.

zila loď na skálu. Každý lekal se hrozného nebezpečí, jenom král Ludvík důvěrně klečel v kaple lodní před nejsvětější Svátostí, a všickni zachránění své přičítali jeho nábožné modlitbě.

Po sedmi létech veškeren národ francouzský radostně uvítal Ludvíka a krále svého. Zůstalať laskavost a svatost jeho všechněm v dobré paměti. Nuzní a nešťastní utkali se k němu. Král Ludvík stavěl nemocnice a kláštery, dal chudobným peníze rozdávat, pečoval zvláště o slepce, jimžto v každém městě opatřil dům; i sám osobně také sloužil nemocným, umýval jim nohy, podával jim pokrmy, pečoval o každou jejich potřebu, a nešťítíl se ani malomocných.

Král Ludvík byl také štědrým dobrodincem kostelů a řeholníků, zvláště Františkánů a Dominikánů, svých bývalých vychovatelů. Ve Svaté zemi pečlivě pátral po památkách křesťanských a po nástrojích našeho vykoupení. Z výpravy své přivezl do Francie trnovou korunu, kopí a velikou část svatého kříže, jež sobě draze opatřil z Cařihradu. K vůli posvátným těmto mučidlům Páně vystavěl nedaleko paláce svého zvláštní kostel, jenž posud nazývá se „kaplou svatou,“ v nížto Ludvík mnoho modlíval se a plakával.

S vřelou nábožností spojoval Ludvík velikou, moudrou činnost vladařskou a péči o dobré vychování dítek svých. Často veřejně zasedal, každého vyslychal a o žalobách bez odkladu rozhodoval. Mír a pokoj v zemi, bylo-li potřebí, rázně hájil, a obratně smiřoval strany sporné.

Král Ludvík měl čtyry syny, jimžto slovem i příkladem horlivě vštěpoval bohabojnost; navštěvoval a napomínal často všecky, zvláště pak následníka svého na trůně královském. Řeči jemu mluvené doposud svědčí o jeho svatosti a moudrosti. Od hříchů, největšího zla, odvracel syny své, a byl jim vzorem pokory, dobročinnosti a milosrdnosti. Jsa velikým ctitelem kříže a umučení Kristova, netrpěl král Ludvík, aby se dítky jeho v pátek, kdy Kristus měl korunu trnovou, věncily růžemi a kvítím. On sám po mnoho roků nosil roucho kajicné, až je k radě zpovědníka svého odložil; za to však tím hojněji dával almužny chudým. Každý pátek tuze postil se, a v pátky adventní a v čas postu čtyřicetidenního ani ryb, ani ovoce nepožíval. Čeho

tou měrou sobě odepřel, dával chudým, jež ustavičně kolem sebe míval, a v nichž upřímně ctil osobu Kristovu.

Smutné zprávy ze Sváté země pohnuly krále Ludvíka, aby, ač už velice byl stár, podnikl výpravu válečnou proti Mahomedánům s třemi syny, s mnohými velmoži a s vojskem značným. Když měli na loď vstoupiti, přívětivě popatřiv na syny své, pravil k nejstaršímu, k následníku na trůně: „Hle, podruhé vydávám se na tu cestu, ač jsem muž starý, ač královna, matka tvá, také už sestarala se, ač máme říši, v nížto pod ochranou Boží klidně vládneme, a hojné radosti a cti požíváme. Hle, k vůli Kristu a Církvi Jeho nešetřím stáří svého, nedám se ani bezúčtinnosti matky tvé zdržeti, povrhuji radosti a cti, vynakládám pokladů svých pro Krista. Vás a prvorozenou dceru svou беру s sebou, a vzal bych i čtvrtého syna do války, kdyby byl dospělejší. Přeji sobě, aby's všechno to zrale uvážil, a když po smrti mé vládu provozovati budeš, aby's ničeho nešetřil k ochraně Církve Kristovy a víry katolické; abys nešetřil ani choti své, ani dítek svých, ani říše své. Mním tobě a bratřím tvým zůstaviti příklad, byste mne následovali.“

Král Ludvík nedbaje dřívější porážky ani stáří svého, v měsíci březnu 1270 vydal se z Marsilie na vodu. Zamýšlel dříve potrestati Tunis, ¹⁾ odkud poutníkům dělo se příkoří veliké. Už vydobyl přístavu Karthaginského — tu zachváčeno bylo vojsko jeho morem, jemuž nejdříve princ Jan, a pak i král Ludvík sám podlehl. Tou měrou ovšem zmařen byl účel výpravy válečné.

Král Ludvík nábožně žil a nábožně zemřel. Za nemoci své nepřestával Boha chváliti a prositi: „Dejž, ó Pane, ať štěstí pozemské zamítáme, a obtíží zemských se nestrachujeme! Budiž, ó Pane, Posvětitel a Ochráncem lidu Svého!“ Přijímaje svaté svátosti vyznal víru svou v Boha Krista pod spůsobou chleba, a poslední slova jeho byla: „Jdu, ó Pane, do domu Tvého! Klaněti se budu Tobě ve chrámě Tvém a vyznávati budu jméno Tvé!“ Svátě v Pánu zesnul dne 25. srpna 1270.

¹⁾ Tunis, hlavní město vasálního státu Tuniského Turecké říše v severní Africe, jež hraničí na západ s Algirem, na sever a na východ s mořem Středozemním, na jihu s Tripolisem a s pouští Saharskou.

Vojsko vracejíc se do vlasti, vzalo tělo krále Ludvíka s sebou. Pochován byl v St. Denysu.¹⁾ Bůh oslavil jej mnohými zázraky. Papež Bonifác VIII. prohlásil jej za světce, který brzo stal se miláčkem katolického národa francouzského.

Křest svatý.

Sekvany břeh pravý
rozličné má okrasy;
v předú z nich se staví
hezké město Poissy;
v městě pěkném zámek tím se slavným stal,
že v něm narodil se svatý Ludvík král.

Často Ludvík svatý
v královské té kaple dlel;
nad hrad a trůn zlatý
stánek Boží v úctě měl;
u křestitelnice rád sám jediný
na kolenách trávil celé hodiny.

Kaplu v úctě choval
tak, že vzbudil úzasy,
an se podpisoval
rád jen: „Ludvík z Poissy;“
často o té věci mluvil přátel kruh,
až pak otázal se králův vzácný druh:

„V Poissy ty robě
přijal's ovšem svatý křest;
v Řemeši však tobě
s korunou i trůn dán jest;
a přec, králi, velebný chrám v Řemeši
jak ta kapla v Poissy tě netěší!“

¹⁾ St. Denys (Sén Dený), t. j. Svatý Diviš čili Dionys, francouzské město na řece Sekvaně nedaleko Paříže s klášteřem Benediktinským a s hrobkou někdejších králů francouzských.

„Zjevím bez obalu
z útroby svou zásadu;
vy pak bez zákalu
bežte směr můj v poradu!
Korunu mi dala Řemeš na hlavu,
v Poissy jsem zdědil věčnou oslavu.“

„Při korunování
za krále jsem pomazán;
trůn však z nenadání
stoupenci zas bude dán;
svatým křestem pro trůn věčný zplozen jsem,
jehož Vykupitel Kristus zjednal všem.“

2. Svatý Zefyrin, papež, mučeník.

Svatý Zefyrin, rodem Říman, spravoval Církev Páně od roku 203. do roku 217. Ustanovil, aby svěcení kněžské dělo se v dobu příhodnou za přítomnosti četných duchovníků a všeho lidu; k důstojnosti kněžské aby se volili jen mužové učení a bezúhonní. Nařídil, aby biskupovi při slavné mši přísluhovali všickni kněží k jeho chrámu příslušní. Přikázal, aby patriarchové, primasové a metropolitáni nerozhodovali proti biskupovi, pokudby k tomu nebyli oprávněni Stolicí apoštolskou. Vysvětil jahnů sedm, kněží třináct, a biskupů také třináct.

Kalista, ¹⁾ jenž byl jeho nástupcem na Stolicí apoštolské, povolal z Antia do Říma, světil mu správu velikého podzemního hřbitova u silnice Appiovy, který později „hřbitovem svatého Kalista“ nazván byl, a učinil jej arcijahnem Římským.

Papež Zefyrin odsoudil bludy Montanistů a získal Církvě Natale, žáka Theodota peněžníka. Zmírnil příliš přísné pokání ukládané cizoložníkům a cizoložnicem, a prohlásil, že i tito, vykonají-li pokání stanovené, mohou zase přijati býti do společnosti církevní.

Svatý Zefyrin zemřel smrtí mučnickou, o kteréž podrob-

¹⁾ Kalist či Kalixt I., viz dne 14. října.

ných zpráv nemáme, a pochován byl u silnice Appiovy v katakombě později dle svatého Kalista pojmenované roku 217.

3. Svatí Justus (Pravoslav), Oroncius a Fortunat, mučenicí Italští.

Obyvatelstvo města Lecce (Leče)¹⁾ vyzývá a ctí za hlavní patrony své tři svaté mučenyky: Justa, Oroncia a Fortunata, na jejichž přímluvy stalo se účastným mnohých a velikých dobrodiní.

Svatý apoštol Pavel, meškaje na cestách apoštolských v Korintě,²⁾ vypravil svatého Justa do Říma. Tou cestou přistál svatý Justus u břehu mořského, a v městě Leči byl hostem u měšťana Oroncia, kteréhož spolu s Fortunatem a jinými přibuznými na víru křesťanskou obrátil a pokřestil.

Vykonav pak poselství v Římě navrátil se Justus do Leče, udělil křest svatý všem těm, jež byl svatý Oroncius mezi tím víře křesťanské vyučil a odešel spolu s Oronciem i Fortunatem do Korintu.

Svatý Pavel vysvětil Oroncia za biskupa pro Leči, a přidružil mu Justa za věrověsta. Všickni tři horlivě šířili Církev Páně v Leči a v celé krajině. Za pronásledování křesťanů nařízeného Římským císařem Neronem (54—68) svatý Justus a Oroncius po mnohých mukách usmrceni byli dne 26. srpna roku 68.

Svatý Fortunat, nástupce svatého Oroncia, rovněž mučnickou smrtí zpečetil víru svou.

4. Svatý Alexander (Olech, Lech, Lešek), mučeník Břeščijský.

Svatý Alexander, slavný rodák Břeščijský,³⁾ vyučen byv svaté víře Kristově, jak mile propuklo pronásledování křesťanův za vlády Římského císaře Klaudia († 54), odešel do

¹⁾ Lecce (Leče, staré Lycium, Aletium), biskupské město Italské v Neapolské provincii Otranto, jihovýchodně od Taranta. — ²⁾ Korint (Korinthos), město v Moree mezi zálivem Korintským a Eginským, zničené zemětřesením 21. února 1858. V Korintě založil svatý Pavel obec křesťanskou, a psal jí dva listy čili epištoly. — ³⁾ Brescia (staré Brixia), krajské město v Lombardii při patě Alp u řek Mella i Garza.

Marsilie v Galii ke svatému biskupu Lazarovi,¹⁾ a pak ke svatému Maximinovi, biskupu Aixskému²⁾, jenž mladého muže ve víře potvrdil a v něm touhu po koruně mučnické roznítil.

Svatý Alexander, vrátiv se do Brescie, statky zděděné prodal, peníze chudým rozdal, do pohanského chrámu Diany vkročil a ve jménu Kristově zloduchům přikázal, aby rozbili modly své. Modloslužebníci jej polapili a k soudci Felicianovi dovedli.

Soudce oznámil příchodu tu císaři Neronovi (54—68), jenž rozkázal, aby Alexander buď bohům obětoval, nebo mukami vybranými byl usmrcen. Jakmile mu soudce rozkaz císařův oznámil, Alexander poklekl a velebil Boha Krista. Socha Martova ihned sřítla se. Rozhněvaný Felician dal svatého Alexandra řemeny bítí, roztavenou smolou a sirou polévati, ruce mu propichnouti, k divokému býku přivázati a šmýkati městem, ruce a nohy usekati a pochodněmi připalovati, až odevzdal Bohu duši svou dne 26. srpna. Mnoho pohanů, vidoucích statečnost mučnickovu a zázraky, přijalo křest svatý. Ke cti svatému Alexandru později vystavěn byl chrám v Brescii.

5. Svati Abundius a Irenej (Lubomír), stokař, mučnicki Římští.

Třináctého dne po mučnické smrti svatého Hipolyta a jeho pěstounky Konkordie³⁾ přišel vojník Porfyrius ku stokaři Ireneovi, a pravil: „Umíš-li mlčeti, vyradím veliký zisk pro zaměstnání tvé.“ — Stokař Irenej odvětil: „Tajemství zůstane v srdci mém; ty ale mluv pravdu.“ — Porfyrius: „Před několika dny rozkázal císař Valerian (253—259), aby před jeho očima křesťanka Konkordia, pěstounka Hipolytova, do smrti byla ubita. Tělo její pak vhodili do stoky.“⁴⁾ Mám za to

¹⁾ Svatý Lazar dne 17. prosince. — ²⁾ Aix (staré Aquae Sextiae), krásné město ve Francii, bývalé hlavní město království Provençalského. — ³⁾ Svatý Hipolyt a Konkordia dne 13. srpna. — ⁴⁾ Stoky čili kanály nejstarší nacházejí se v Římě. Sedm potoků svedlo se do nich, aby nečistota snáze odtékala. „Cloaca maxima“ vzbuzuje doposud velikolepou stavbou svou podivení všech znalců.

že Konkordia v šatech svých uschovány měla skvosty a zlato.“ — Stokař Irenej, tajný křesťan, pravil: „Ukážeš mi místo, já ji vyhledám za doby noční, a když ji naleznu, oznámím tobě.“

Stokař Irenej odešel ke knězi Justinovi,¹⁾ a oznámil mu věc tu. Kněz Justin poklekl, děkoval Bohu a řekl: „Přijďme, synu, v noci ke stoce.“ — Irenej: „Nejprvé dovol, abych šel k Porfyriovi.“ — Justin: „Jdi, synu, a zachovej tajemství.“

Porfyrius ukázal Ireneovi místo. Irenej našel tělo Konkordie neporušené, ale skvostů žádných nenalezli. Porfyrius prchl. Irenej povolal křesťana Abundia, a s ním přenesl tělo svaté Konkordie ke knězi Justinovi. Justin vzdal díky Bohu, a pochoval tělo svaté Konkordie vedlé svatého Hipolyta a ostatních mučeničků.

Dozvědév se o tom soudce, dal Abundia i Ireneje polapiti a za živa do téže stoky uvrhnouti. Takou měrou zemřeli pro Krista dne 26. srpna léta Páně 258.

Později svatý Justin těla jejich přenesl k tělu svatého Vavřince.

6. Svatý Alexander (Olech, Lech, Lešek), vojín, mučenič Bergamský.

Bergamo, hlavní město kraje Lombardského v Itálii, za čelného patrona svého ctí svatého Alexandra, vojína z legie Thebánské.²⁾ Císař Maximian (286—305) pluku Thebánskému uložil, aby k soudu vodili křesťany. Jsouce sami křesťany, a pokládajíce úlohu tu za nečestnou a zrádnou, nevolili podrobiti se rozkazu tomu. Mimo jiné důstojník Alexander bez obalu vyznával víru svou. Císař, dozvědév se o tom, povolal jej k sobě a pravil: „Obětuj bohům, které jsi opustil!“ — Alexander: „Ctím tebe jako císaře, ale jako Boha milovati tě nemohu.“ — Císař: „Dám tě usmrtiti, nebudeš-li obětovati.“ — Alexander: „Smrt tebou mi daná jest životem u Boha.“ — Císař kázal, aby

¹⁾ Sv. Justin dne 17. září. — ²⁾ Thebánská legie, sebraná v Thebaidě Egyptské, od císaře Maximiana za třetího století vypravena byla proti křesťanům v Galii. Ješto pak nechtěla křesťany jímati, byla decimována u Agaunu (nyní St. Maurice) a u Oktoduru (nyní Martinach), a pak jest docela vyhubena.

postavili stůl s modlou a s oběťmi před Alexandra. On pak pravil: „Císaři, uvěř v Boha jediného, který všechny věci z ničeho učinil, aby's ušel mukám tobě s ďáblem připraveným.“ — Císař: „Doposud shovívavě čekal jsem na svolení tvé; nyní však dám tě potrestati jako odbojníka a tupiče obětí.“ — Alexander: „Císaři, hrozby tvoje jsou mi lichocným; mukami nedám se odloučiti od Krista a Jeho svatých.“ — Císař poručil, aby ozbrojenci donutili Alexandra, by obětoval. — Alexander vytýkal mu nespravedlnost a převrhl stůl obětní. — Císař rozhněval se a vyzval žoldněře Marciana, aby jej usmrtil mečem. Žoldněř tasil meč, ale zůstal jako neživý státi. Císař zvolal: „Ničemný vojíne, proč stojíš jako zbabělec?“ — Marcian: „Císaři a pane, hlava jeho jest jako hora v očích mých, a tudíž nelze mi sraziti ji.“ — Císař pak jiným vojínům nařídil, aby do žaláře odvedli Alexandra.

Z vězení, do něhož jej odvedli, Alexander tajně prchl, a odebral se z Milána města k Bergamu, kde se po několik dnů skrýval. Vyslídili a svázali jej ti, jimžto přikázal císař, aby jej usmrtili. Alexander vyžádal sobě vody, umyl si ruce, poklekl, hlasitě velebil Boha, duši svou odporučil Bohu a nakloniv hlavu přijal ránu smrtnou.

Tělo svatého Alexandra mučeníka odnesla vzácná křesťanka Grata ¹⁾ se služebnisky svými, pomazala je drahou masťou a pochovala na statku svém u zdi městských, kde na jeho přímluvu Bůh činil zázraků mnoho.

7. Ctihodný Martin Středa, Jesuita, Moravan.

Dne 8. listopada 1620 zvítězilo vojsko katolické nad vojskem protestantským na Bílé Hoře u Prahy. Z poražených prchli někteří pánové od víry katolické odpadli ke králi Švédskému, Gustavovi Adolfovi, a poštvali panovníka toho protestantského na katolíky, rodáky své, v Čechách a na Moravě. Král Švédský spojil se s protestantskými Němci, k nimžto se i Němci a helvetové z Čech a z Moravy přidali, válčil, plenil, loupil a vraždil pod záštitou „evangelické svobody,“ až i sám

¹⁾ Svatá Grata dne 4. září.

v bitvě padl. Po něm jiní vůdcové převzali úlohu zločinnou a vrazili do země Moravské.

Na začátku května roku 1645. položilo se táborem 28.000 ozbrojených nepřátel s velitelem Torstensonem u Brna hájeného toliko 1424 vojáky, měšťany a studenty, jichžto vůdcem byl Ludvík Ratvich Souches.¹⁾ Cizinci tomu Brňané nevěřili, pokud jim nebyl odporučen knězem Jesuitou, Martinem Středou, jenž byl poznal jeho dobré srdce.

Kněz Martin Středa, muž tichý, učený, pobožný a bezúhonný, jež Brňané jako svatého ctíli a milovali, v březnu 1645, nežli Švédové k Brnu přirazili, vzkázal veliteli Souchsovi: „Našemu vojsku císařskému zle se vede; nepřítel obdržel Znojmo. Strojte se, nepřítel potáhne na Brno; ale Brno neobdrží, neobdrží!“ — Jak mile se řeč Středova částečně osvědčila, šel Souches k němu, a od té doby vždy a ve všech věcech s ním brával radu.

Torstenson už několik neděl do Brna střílel; ne jeden z nemnohých obhájcův města už do hrobu klesl; a k tomu nastal ještě nedostatek prachu střelného. Kněz Martin Středa povzbuzoval Souchesa a všecken lid k modlitbě a k důvěře v Boha, a městu dostalo se způsobem podivným střelného prachu ponejprv i podruhé; vojínové Čeští chytře a chrabře pomohli jim k němu, tak že Švédům i Maďarům později přibylým odolali Brňané.

Na svátek Nanebevzetí Panny Marie položil Torstenson hlavní útok. Brňané zvěděli o tom, opravili hrady, a ještě vroucněji než dříve vzývali Marii Pannu za pomoc v kostele u svatého Tomáše, tenkrát Augustiniánům náležitém, kde byl staroslavný zázračný obraz Matky Boží. Kněz Martin Středa dodal studentům zmužilosti, posvětil koule připravené, z nichžto dle výpovědí zajatcův napotom téměř žádná nechybila, a vyzval je, aby vykonali svatou zповěď.

Švédové a Maďaři strašně pálili na město a hnali útokem. Souches, obcházeje, dával radu a vybízel vojáky, měšťany i studenty k vytrvalosti. Už se podobalo, že město neubrání se proti

¹⁾ Souches (Suš), hrabě francouzský, vstoupil jako hugenot (protestant) do vojenské služby Švédské, přešel do služby císařské, a byl jmenován velitelem posádky Brněnské. Přes tři měsíce statečně hájil Brno proti Torstensonovi.

presile nepřátelské. V tu chvíli pak nadpřirozeným zjevením se Marie Panny nade chrámem Augustiniánův Brňané zotavili a nepřátelé poděsili se tak, že v dobývání města ustáli a od Brna odtáhli. Na památku zázračné ochrany té slaví se v Brně svátek Nanebevzetí Panny Marie průvodem a mší svatou, jakož purkmistr a starší obce města Brna byli tenkrát v předvečer téže slavnosti Bohu slíbili.

Purkmistr a pánové Hof, Porš, Dubský a jiní přišli se poděkovat Souchesovi. Souches pak vyzval je, aby dšky vzdali Bohu a knězi Martinovi Středovi.

Souches stal se katolíkem horlivým, zemřel roku 1680., a pochován byl v kostele u svatého Jakoba v Brně.

Kněz Martin Středa hned roku 1646. stal se vrchníkem všech Jesuitů v Čechách, na Moravě a v Slezsku. Roku 1649. mnil do Říma putovati, ale přišed do Brna rozstonal se, a jak byl předpověděl, klidně zesnul v Pánu dne 26. srpna. Pochován byl v kostele Jesuitském, nyní vojenském.

Po několika létech otevřen byl jeho hrob, a tělo shledalo se neporušené. Město Brno pod velkou pečetí městskou vydalo slavné svědectví o knězi Martinovi Středovi v tato slova: „Za strašlivého obléhání Švédského kněz Martin Středa těšil měšťanstvo, předpovídaje, aby se nebáli, že nepřítel Brna neobdrží. Týž ctihodný kněz Martin Středa svými modlitbami a zásluhami před Bohem nad jiné přispěl k zachování města Brna, a tudíž právem náleží mu jméno „Zachránce města i vlasti.““ Tělo jeho před velkým oltářem odpočívá jako jedna drahá perla a jako vzácný poklad; i bude chrániti město naše za časů přítomných a budoucích; a duše, která nade všecku pochybnost v nebi se raduje, přimlouvati se bude za nás, a proto v nábožné úctě chováme ho.“ Dáno v městě Brně dne 23. listopada 1671.

Roku 1876. krypta v kostele Jesuitském opět otevřela se dne 31. května. Lid po celý den přicházel, a dotýkal se těla neporušeného přinešenými k tomu konci růženci, obrázky, medailemi a šátky, jež chová jako památku posvátnou. Po 226 letech ještě poznali jeho podobu dle zachovalé starodávné podobizny.¹⁾

¹⁾ „Kterak Brno nad Švédem zvítězilo roku 1645.“ od Jos. Svobody. „Moravan,“ kalendář na rok 1878.

8. Blahoslavená Vilana, šlechtična Florentinská.

Ve Florencii Italské žil šlechtic Ondřej de Bottis, jehož dcera Vilana od mladosti libovala sobě v nábožnosti horlivé. V rouše žíněném mnoho se postila, maličko na holé zemi spávala, a když jí v tom rodiče bránili, pískem posypala sobě lůžko. Aby bez překážky mohla Bohu sloužiti, chtěla z domu prchnouti a do kláštera vstoupiti. Otec vypátral ji v úkrytu, než opustila dům, a zasnoubil ji mladému šlechtici proti vůli její.

Jako manželka stala se Vilana v pobožnostech vlažna a marniva, až pak jednou chystajíc se do plesu a hledíc do zrcadla rozpomenula se, kterák v těle vystrojeném duše před Bohem už valně pozbyla bývalé krásy. Zaplakala, složila skvostné šaty a šperky, odešla do kostela, vyzpovídala se a znova započala život nábožný a kající. Ráda čtávala v knihách dobrých, zvláště v listech čili epištolách svatého apoštola Pavla; horlivě chodila na kázání, milovala chudobu, štědrě pomáhala chudým, cvičila se v trpělivosti a povznesla se na vrchol dokonalosti tou měrou, že ji Bůh i darem prorockým obdařiti ráčil.

Vilana rozstonala se a předvíдалa nedalekou smrt; povolala kněze, aby přijala svátost pokání, nejsvětější Svátost oltářní a poslední pomazání. Ješto pak za živa k vůli manželovi nemohla státi se sestrou řádu svatého Dominika, po čemž byla vždy toužila, dala se na smrtelné posteli obleci v roucho třetího řádu Dominikanského, v němžto i pochována byla v kostele téhož řádu. Blaženě v Pánu zesnula dne 26. srpna roku 1360. Pro svatý život a zázraky za živa i po smrti všeobecně za blahoslavenou pokládala a vzývala se.

Dne 27. srpna.

I. Svatý Josef Kalasanzský, zakladatel Piaristův.

Josef, dle rodinného hradu Kalasanza v Aragonii „Kalasanzským“ pojmenovaný, narodil se z rodičův šlechtických roku 1556. Byv od rodičů výtečně vychován a základními vědo-

mostní opatřen, učil se na vysokých školách v Leridě¹⁾ filosofii a právům, a pak ve Valencii²⁾ bohovědě. Aby ušel nástrahám jisté ženštiny, odebral se z Valencie do Alkaly,³⁾ kde bohoslovné učení své dokončil a doktorem, mistrem Písma svatého se stal.

Mezi tím zemřel nejstarší bratr jeho. Josef měl po vůli otcově oženiti se, aby zachoval šlechtický jeho rod; on však volil ještě důkladněji vyučiti se vědám bohovědným. Když pak se k rozkazu otcovu domů navrátil a ve stav manželský vstoupiti měl, každé nabízené nevěstě to ono vytýkal, a konečně upadl v nemoc nebezpečnou, v nížto všeliká věda lékařská nevěděla pomoci. V opuštěnosti své prosil otce, aby mu dovolil důvěrně utíkat se k prostředkům duchovním. Otec slze konečně svolil, a Josef učinil slib, že vstoupí do stavu duchovenského, navrátí-li mu Bůh zdraví. Ihned zázračně vyzdravěl a přijal v měsíci prosinci 1582 nižší svěcení a podjahanství, v sobotu příštího téhodne svatého jahanství, a v prosinci 1583 byl za kněze vysvěcen. Od té chvíle spojoval se svatým úřadem svatě obcování a horlivě plnil vznešený úřad svůj.

Brzo donesla se pověst o jeho ctnostech k biskupovi Leridskému, jenž jej učinil svým zpovědníkem, bohoslovcem a skoumatelem čekatelův úřadu farářského. Biskup, maje k rozkazu papežskému a královskému navštívití a proskoumati klášter Montserratský,⁴⁾ vzal kněze Josefa Kalasanzského jako tajemníka s sebou.

Po smrti biskupa toho byl kněz Josef po osm roků u biskupa Urgelského⁵⁾ jako úředník a při tom zastával horlivě faru Ortonedskou.

¹⁾ Lerida, pevnost a hlavní město Španělské provincie Leridské v knížectví Katalonském na Segře, západně od Barcelony. — ²⁾ Valencia, hlavní město provincie Valencské a bývalého království téhož jména ve východním Španělsku na pravém břehu řeky Guadalaviaru. — ³⁾ Alcalá de Henáres, starobylé město nedaleko Madridu, slynilo pro universitu roku 1499. od kardinála Ximena založenou, a roku 1807. zrušenou. — ⁴⁾ Montserrat, hora ve Španělské provincii Katalonii, severo-západně od Barcelony, se starožitným opatstvím Benediktinským. — ⁵⁾ Seu d'Urgel, opevněné město ve Španělské provincii Leridě v Katalonii nedaleko řeky Segre.

Konečně roztoužil se Josef po Římě, kde jej kardinal Marek Anton Kolonna učinil svým bohoslovcem a zpovědníkem svého bratrovce. Při tom byl Josef Kalasanzský členem čtyř bratrstev, kázal jako člen družstva křesťanské nauky v kostelích a na náměstích, a vyučoval lid venkovský a mládež pravdám náboženství křesťanského.

Tuto pak kněz Josef Kalasanzský čím dál tím větší nabýval přesvědčení o tom, jak důležitou jest věcí, aby mládež záhy požívala potřebného vyučování náboženského. Najmul sobě u brány Settimania dům, vyučoval tam dítky z celé čtvrti, a bezplatně dával jim všeliké učební pomůcky. Takovým způsobem povstalo družstvo řeholných duchovníků nábožných škol čili Piaristů.

Roku 1597. Josef Kalasanzský s třemi kněžími počal vyučovati chudobné chlapce Římské. Brzy měli sto žáků a počet ten vzrůstal téměř každým dnem, až jich bylo sedm set. Roku 1617. papež Pavel V. povýšil učitele nábožných škol za kongregaci čili shromáždění s prostými sliby, a když si byli pravidla čili řeholu sepsali, papež Řehoř XV. roku 1621. potvrdil jejich duchovní řád pod jménem: „Paulova společnost řeholných duchovníků pod ochranou Matky Boží pro nábožné školy.“ Řád ten dochoval se až do našeho věku, a působí i v Čechách a na Moravě.

Svatý Josef Kalasanzský, ustáliv tento blahodárný ústav svůj a stav se jeho vrchníkem, superiorem, horlivě vyučoval mládež, a při tom podroboval se tuhé kázni. Příkladem svým stal se učitelem všech soudruhův. Neunaveně působil v zpovědnici a poučoval i chudé a nemocné. Nejvíce ale cvičil se v pokoře, tak že, jsa vrchníkem řádu, osobně almužny sbíral a nabízené biskupství Brindiské¹⁾ zamítl. Z úcty k Rodičce Boží přijal jméno „od Matky Boží.“ Dosáhnuv 92. roku věku svého šťastně zemřel dne 25. srpna roku 1648. v Římě. Papež Benedikt XIV. prohlásil jej dne 18. srpna 1748 za blahoslavence, a Klément XIII. roku 1767. za světce. Výroční svátek jeho slaví se v Církvi dne 27. srpna.

¹⁾ Brindisi (Brundisium), město při moři Adriatickém v Neapolské provincii Otranto. Do Brindisi vedla z Říma často jmenovaná silnice Appiova. Tam zemřel Virgil.

2. Svatý Rufus, biskup Kapuanský, mučovník.

Svatý Rufus, šlechtic, vysloužilý konsul a vojevůdce Ravenský, vida zázrak, jímžto biskup, svatý Apolinář,¹⁾ vzkřísil jeho mrtvou dceru Rufinu modlitbou, s manželkou a celou rodinou svou obrátil se na víru křesťanskou. Dcera Rufina zasvětila svoje panenství Bohu, a otec Rufus zvolen jest za biskupa v Kapue.²⁾ Ješto pak v městě tom k pohanskému soudci Messalinovi přiveden byv, pohanským bůžkům živou mocí obětovati nevolil, byl na smrt odsouzen a stát dne 27. srpna za panování císaře Nerona (54—68).

3. Svatý Cesarius, biskup Arelatský v Galii.

Cesarius narodil se v kraji Chalonském v Galii (ve Francii z rodičův nábožných. Už jako chlapec tak miloval žebráky, že začasté polonah přicházel domů, rozdáv jim šaty své. Dostoupiv osmnáctého roku vstoupil do slavného kláštera Lerinského kde jej opat Porkarius učinil domácím hospodářem. Cesarius ochotně dával ze zásob mnichům potřebným, ale bez potřeby nevydával ničeho. Za tou příčinou několik mnichů na něj rozhněvalo se, a opat sprostil jej úřadu toho, což Cesariovi bylo věcí milou, ješto bez překážky mohl obírat se modlitbou a čtením spisův náboženských. Při tom tuze postil se živ jsa po celý týden zeleninou v neděli uvařenou. Následkem tuhých postů Cesarius rozstonal se, a opat propustil jej do Arelatu, aby se zotavil. Tam ale brzo biskup, svatý Eonius, vysvětil jej za jahna, později za kněze, a svěřil správě jeho nedaleký klášter, Úřad ten vzorně zastával Cesarius po tři léta. Tu pak umřel biskup Eonius, jenž, staraje se o důstojného nástupce, před smrtí svou doporučil za biskupa Arelatského svatého Cesaria duchovenstvu, měšťanům Arelatským a králi Visigotskému, jemuž té doby město ono bylo podrobeno. Cesarius, který se nadarmo zdráhal, byl skutečně roku 502. povýšen na biskupský prestol

¹⁾ Sv. Apolinář, biskup mučovník, dne 23. července. — ²⁾ Capua (dříve Vulturum), staroslavné město v dolejší Italii, jež Cicero „druhým Římem“ nazval. Nyní zbyly jen zříceniny z města toho.

v Arelatě. Ihned počal Cesarius jako pravý apoštol působiti, anižby byl přestal pracovati o stálém vnitřním zdokonalování sebe. Především horlivě konal biskupskou povinnost kazatel-skou. K tomu konci bedlivě čtával v Písmě svatém, ve spisech svatých otcův církevních a v rozmanitých starých i nových knihách. Kázal každou neděli a každý svátek, začasť i v jiné dny. Byl-li zaneprázdněn, kázali místo něho kněží a jahnové, anebo alespoň čtávali výklad Písma svatého nebo řeči svatých otcův církevních. Posluchačům svým biskup Cesarius nařizoval, aby, co sami byli slyšeli v kostele, vypravovali domácím a nemocným svým. Začasť po kázání vyptával se posluchačů, a při jídle duchovních, kterak slovům jeho byli porozuměli. K žádosti biskupův v Galii, v Italii a ve Španělských rozposýlal psaná kázání svá, aby kněží jimi spravovali se v kostelích na kazatelkách.

Biskup Cesarius pilně navštěvoval chrámy ve svém obvodu biskupském a všude dbal o kázeň církevní. Duchovní v jeho chrámě museli denně zpívati církevní hodinky, lidu pak postaral se o zpěv žalmový. Před rokem třicátým nevysvětlil nikoho za jahna, a žádal, aby každý dříve nejméně čtyrykrát přečtl Písmo svaté Starého i Nového Zákona. Aby ustálil dobrý řád a zvelebil mravy v duchovenstvu i v lidu, svolal několik církevních sněmů čili synod, z nichžto sněm Oranžský¹⁾ roku 529. odsoudil bludné nauky Polopelagianů, a vyslovil proti nim pravé učení církevní, jehož vyžádal sobě od Stolicě apoštolské, a jež papež Bonifác II. roku 530. slavně potvrdil.

V Arelatě založil biskup Cesarius klášter panenský, jehož přednostkou byla jeho sestra Cesaria,²⁾ a v němžto zhotovovaly se krásné prepisy Písma svatého. Řeholu moudrou, kterouž pro jeptišky ty napsal a Stolicí apoštolskou potvrditi dal, přijaly mnohé panenské kláštery v Galii. Také pro mnichy sepsal řeholu, která se ujala v některých krajinách.

Nejvíce však svatý Cesarius stkvěl se láskou k bliž-nímu a milosrdností. Pro nemocné založil ústav veliký, jemuž opatřil kostel, potřebná lůžka a lékaře. Chudobným postaral se o zvláštní útulnu. Pro poutníky v biskupském domě

¹⁾ Orange (Oranž), za věku starého Arausio, hlavní okresní město v depart. Vaucluse v rovině Provence. — ²⁾ Svatá Cesaria, dne 12. ledna.

každodenně chystal se oběd. Zajaté křesťany vykupoval, a k tomu konci nešetřil ani drahocenných nádob kostelních.

A přece od špatných lidí v podezření brán a křivě žalován byl, za kterouž příčinou Visigotský král Alarich roku 505. jej do Bordeaux ¹⁾ vypověděl, ale přesvědčiv se o jeho nevině, hned zase nazpět povolal.

Později Židé a Ariáni bludaři křivou žalobou přivedli jej do vězení, z něhož ale brzo jako nevinný propuštěn byl. Když pak později krajinu Arelatskou opanovali Ostrogothové, odvedli jej roku 513. do Ravenny ke králi Theodorichovi, který však spatřiv ctihodnou tvář jeho, prohlásil, že biskup Cesarius zlého skutku ani schopen není, a propustil ho.

Tenkrát odebral se Cesarius z Ravenny do Říma, kde jej papež Symmach ozdobil paliem, ²⁾ a už dříve zamýšlené rozdělení provincie na arcibiskupství Arelatské a biskupství Vienneské uskutečnil. Napotom učinil jej papež svým náměstkem čili vikářem v krajinách těch.

Svatý biskup Cesarius zemřel léta Páně 542. Zůstavil po sobě výklady kazatelské, listy Stolicy papežské a jiným biskupům psané, a zmíněné řeholy pro jeptišky a mnichy.

4. Ctihodný Augustin Strobach, Jesuita, Moravan.

Manželé Jan Strobach a Markéta v Jihlavě měli tři syny v řadě Tovaryšstva Ježíšova: Jana, Augustina a Tobiáše. Augustin Ignác vyprosil sobě při svatém birmování jméno Alois ke cti svatému panici Aloisiovi. Augustin za spolužáky své téměř po celý rok ochotně vymetal školu. V kostele přísluhoval a měl zalíbení jenom v modlitbě, v pobožném čtení a ve svatém rozjímání. Hladem, šleháním a opaskem žfněným

¹⁾ Bordeaux (Bordó), ve starších českých spisech Burdovaly dle latinského Burdigala, po Paříži a Lyonu největší město ve Francii.
— ²⁾ Pallium jest stuha z vlny tkaná, na tři palce široká, mnohými kříži ozdobená, kteráž okolo beder přiléhá, a v před i v zad ve fábory asi na stopu dlouhé vybíhá. Tkanina ta zhotovuje se z vlny dvou bílých beránků na den svaté Anežky papežem žehnaných. Pallium dává papež metropolitům a arcibiskupům, někdy pak též proslulým biskupům, jenž ale tím nenabývají žádného práva metropolitního.

káral tělo své. Když nesměl na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu úplně bez jídla zůstat, alespoň po celé tři dny ani slova nepromluvil.

Chodil do latinských škol k Jesuitům v Jihlavě, mudrcův a bohosloví pak studoval v Olomouci. Dne 14. října 1667 přijali ho Jesuité v Brně do řádu; po zkoušce celoroční poslán byl do Znojma, aby učil mládež. Po druhém roce zkušebném učinil slib řeholný a po čtyry roky působil výtečně jako učitel.

Roku 1674. dne 25. února vysvěcen byl Augustin na kněžství v Olomouci, učil řeholnictví v Chebu a v Hradišti, konal v okolí misie a horlivě hlásal slovo Boží. Život jeho byl v pravdě svatý. Jeho zpovědnice byla vždy obklopena.

Třetí rok zkoušky odbyval Augustin v Telči. Čím dál, tím více zapíral sebe. Naplnilo se jeho přání, aby mohl pohanům učení Kristovo zvěstovati a za pravdu zjevenou život položit. Jan Oliva, general řádu Jesuitského, ustanovil jej s jinými za misionáře do Austrálie. Roku 1678. odjeli z Prahy. V Španělském městě Seville museli celý rok čekati na loď. Tam učili se hvězdářství, lékařství a řemeslům, aby tím rychleji získali pohany divochy. Augustin v Seville učinil čtvrtý slib řeholný. Každý nazýval jej „knězem svatým.“ O svatém Václavě 1681 doplavili se do Ameriky a dne 15. června 1682 dostal se Augustin Strobach s Janem Tilpem a Matějem Kukulínem na ostrovy Mariánské v Australii, kde od roku 1520. Španělové vládli. Okolo roku 1670. při povstání tuzemců umučeno bylo šest věrovestů. Později však opět křesťanství šířilo se tam.

Augustin Strobach působil napřed ve vsi Págu na ostrově svatého Jana; pak na osadě Inarazaně, kde pokřtil 450 pohanů a sto párků oddal v manželstva svátostná. Ve vesnici Sozy na ostrově svaté Anny pokřestil 500 vyučených dospělých pohanů a jejich dívky; 170 párkům udělil svátost manželství. Pak působil ve vsi Aguzánu. Všude učil mládež svatému náboženství, čtení, psaní a kostelnímu zpěvu.

Tu pak jeden pokřtěný divoch, Antonín, odpadl od víry a ustrojil vzbouření na ostrovech Mariánských proti vládě Španělské a proti misionářům. Na sklonku měsíce července 1684 zuřili buiči v Agadně, hlavním městě, ve vsi Retigé a Sina-

hany. Několik věrověstů bylo usmrceno. Kněz Augustin na ostrově svaté Anny byl v lásce u křesťanů, a tudíž bezpečen. On pak plul na ostrov svatého Josefa, aby dal výstrahu křesťanům. U ostrova Tinian jej divoši vyvlékli z ložky na břeh, svázali a hnali ho do vsi Soncharonu, pak do vsi Marpu, kde odpadlík starosta ani donšku vody mu nepopřál. V jiné vsi starosta Kvigao, úhlavní nepřítel víry křesťanské, dřevěnou palicí usmrtil statečného vyznavače Augustina Strobacha.

Po několika létech misionáři poslali lebku a některé kosti z těla Augustinova do našich vlastí. Ostatky ty přišly roku 1702. do Jihlavy, a z kostela svatého Ignáce dostaly se na Svatou Horu u Příbrami v Čechách, kdežto v sakristii uloženy jsou.

5. Svatý Gebhard (Habart), biskup Kostnický.

Svatý Gebhard, syn Oldřicha, hraběte ve Švýcarsku a v okolí Bregenzu v Tyrolsku mnoho statků majícího, a Dětpurky, narodil se dne 7. srpna 947. Biskup svatý Konrád¹⁾ jej velice miloval. Za toho biskupa Gebhard v Kostnici nabyt vychování a školského vzdělání.

Po svatém Konrádu byl biskupem Kostnickým Ganunolf, a jeho nástupcem stal se roku 975. Gebhard.

Životopisec o Gebhardovi praví: „Tento muž Boží následoval příklad dobrého pastýře; nevěrnosti nájemníkově se vyhýbal; s hřívnou svěřenou těžiti hleděl; horlivě pracoval a po každé ctnosti bažil, jak sluší na rozdačce Páně; byl dobrotivý, nábožný, stydlivý, střídmy a stkvěl se všelikou ozdobou mravů; od ctnosti ke ctnosti kráčeje, aby spatřil slávu Hospodinovu na Sionu, bedlivě střežil srdce své, maje na zřeteli výrok Kristův v evangeliu: „Blahoslavení čistého srdce, neb oni Boha viděti budou.“ Mat. 5, 8. Všechněm všim učiněn jest, aby všecky oblažil; všechno činil pro Boha, aby stal se Jeho dědicem a spoludědicem Kristovým.“

Aby měl z čeho podporovati kostely, kláštery a chudinu, žádal Gebhard od bratří svůj otcovský podíl. Největším dílem

¹⁾ Svatý Konrád, biskup Kostnický, dne 26. listopada.

v oboru tomto byl klášter Benediktinský u Kostnice, kterýž Gebhard roku 988. stavěti počal, a pro kterýž roku 989. z Říma dostal ostatky svatých a zvláštní výsady.

Léta Páně 995. dokonil biskup Gebhard činný a záslužný život svůj, a záhy jako světec ctěn a vzýván byl. Poněvadž těžkým porodem spatřil světlo světa, vzývaly a vzývají ho za přímlovu u Boha zvláště ženy roditelky. Za minulého století znovu probudilo se mimořádné ctění tohoto světce Božho v okolí Bregenzském, a vypravováno o mnohých zázracích. Jan Bedřich, biskup Kostnický, dal věc tu roku 1727. vyšetřiti, a potvrdil mnoho skutečných zázraků dokázaných.

6. Svatý Indich Ethiop, komorník královnin.

V Řecké Církví dnes připadá výroční památka svatého Ethiopa, o němž vypravují Skutkové apoštolští 8, 26—39. Anjel Páně mluvil k Filipovi, jednomu ze sedmi prvých jahnů Jerusalemských, řka: „Vstaň a jdi k jihu na cestu, která sestupuje od Jerusálema do Gazy; ta jest pusta.“ I vstal Filip a odešel. A aj, muž Ethiop, komorník, velmož Kandaky, královny Ethiopské, ¹⁾ jenž byl nade všemi její poklady, byl přijel pomodlit se do Jerusálema, a navracoval se sedě na voze svém a čta Isaiáše proroka. I řekl Duch Filipovi: „Přistup a přidrž se vozu toho.“ — Přiběhl pak Filip, slyšel jej čísti Isaiáše proroka a řekl: „Rozumíš-li medle, co čteš?“ — On pak řekl: „I kterak mohu rozuměti, někdo-li mne k tomu nenavede?“ I prosil Filipa vstoupiti a sednouti s ním.

Místo Písma, kteréž komorník četl, bylo toto: „Jako ovce na zabití veden byl, a jako beránek před stříhatelem svým němý, tak neotevřel úst svých. V ponížení soud jeho zdvižen jest. Rod jeho kdo vypoví? Nebo odňat bude se země život jeho.“ — Odpověděv pak komorník Filipovi řekl: „Prosím tebe, o kom prorok mluví tuto? O sobě-li, či o jiném někom?“ — I otevřev Filip ústa svá, a počav od

¹⁾ Ethiopia ležela k jihu od Egypta, a zaujímalá nynější Nubii a částečně Abyssinii (Habeš) na hořejším Nilu. Tam kralovaly obyčejně ženy (Euseb. l. 2.), kteréž nazývaly se obecně Kandaky, jako králové Egyptanů Faraonové.

Písma toho zvěstoval mu Ježíše. A když jeli cestou, přišli k jedné vodě. I řekl komorník: „Aj toť voda, což zbraňuje, abych pokřestěn byl?“ — Řekl pak Filip: „Věříš-li z celého srdce, může to býti.“ — A on odpověděv řekl: „Věřím, že jest Synem Božím Ježíš Kristus.“ I rozkázal státi vozu, a sestoupili oba do vody, a Filip pokřestil komorníka. Když ale vystoupili z vody, Duch Svätý uchvátil Filipa, a více neuzřel ho komorník, jel ale cestou svou a radoval se.

Tolik z Písma svatého. Ústní podání zachovalo nám i jméno královny Ethiopské, i jméno komorníka. Královna slula Lakosa, komorník Indich, jenž pak v Ethiopii hlásal evangelium Kristovo, což potvrzuje i Eusebius ve svých dějinách církevních 2, 1.

Řecké zápisy mučnické, narážejíce na černou pleť svatého Ethiopa Indicha, věnují mu veršky toho smyslu:

„Pořekadlo staré praví:

„Mouřenina marno mýti.“

Indich jinou pravdu slaví;

křestem se mu duše svítí.“

7. Svatá Eutalia, panna, mučnice Sicilská.

V městě Lentini (staré Leontinum) na ostrově Sicilském jest dnes výroční svátek svatě Eutalie, panny a mučnice. Její matka pohanka trpěla nezhojitelným krvotokem. Svatí mučníci Alfej, Filadelf a Kvirin zázračným způsobem uzdravili ji. Matka z vděčnosti uvěřila v Krista, a spolu s dcerou svou Eutalií přijala křest svatý. Vlastní syn, zarputilý pohan, Sermilian, dal utopiti matku svou pro víru křesťanskou. Avšak otrokyně věrná vytáhla z vody ještě živou velitelku, kteráž prchla před synem. Eutalia vytykala bratrovi zločin na matce spáchaný. Sermilian obořiv se na ni pravil: „Jsi-li i ty křesťankou?“ — Eutalia odvětila: „Arcí! Pro Krista milerada umru!“ — Bratr dal ji ukrutně metlami bít, a odevzdal ji služebníku svému, aby ji znectil. Eutalia modlila se k Bohu, a služebník onen oslepl. To vida bratr Sermilian, mečem srazil hlavu sestře své dne 27. srpna okolo roku 257.

1. Svatý Augustin, biskup Hiponský, učitel církevní.

Milost Boží zplodila Augustina ve prospěch Církve katolické. Na něho na rozhraní dvojí doby, hynoucího pohanství a zkvétajícího křesťanství, vznesl Bůh úlohu velebnou, a učinil ho vzorem činnosti kněžské i biskupské, obráncem víry katolické, učitelem církevním a nejslavnějším spisovatelem křesťanským.¹⁾

V Numidii, v severní Africe, nedaleko Hipponu, města ležícího na břehu Středozemního moře, bylo krajské město Tagasta, rodiště svatého Aurelia Augustina. Narodil se dne 13. listopadu 354. Otec Patricius, pohan, šlechtic, byl členem městské rady, a měl na sobě obyčejné vady pohanů. Matka Monika, křesťanka, byla vzornou ženou křesťanskou.²⁾ Manžela svého byla poslušná, nedadouc se ani prchlivostí, ani nevěrností jeho ku hněvu popuditi, tak že i on konečně se jí obdivoval, ji u veliké vážnosti měl, rok před smrtí svou i křesťanem se stal a ctnostně žil. Děti své vychovávala Monika pečlivě. Zejména pak Augustinovi do duše mladistvé vložila semeno víry křesťanské; víra křesťanská i v čas nebezpečného poblouzení zůstala páskou jej pojící s Bohem Stvořitelem.

Jako chlapec musel Augustin i trestem přidržován býti k učení. Později však zalíbil sobě v knihách učených pohanů tou měrou, že se stával výtečným řečníkem. Otec radoval se z toho, maje za to, že Augustin v ústrety jde nejvyšším úřadům státním. Dal jej do škol vyšších v městě Madaure, kdežto veselá slavnost modlářská a prostopádné průvody jinochu šestnáctiletému ovšem byly na zkázu. Po jeho návratu z Madaury do Tagasty přijal otec Patricius křest svatý a víru svou věrně zachovával až do smrti.

Podporován jsa od boháče přibuzného odebral se Augustin do Karthaginy na vysoké školy. Město Karthago bylo té doby sídlem učenosti v severní Africe, ale také sídlem všech pohanů nepravostí a tudíž zdrojem velikého nebezpečí pro

¹⁾ Život a spisy svatého Aurelia Augustina, biskupa Hipponského, od Dra. Frant. Xav. Hoška, Dědictvím Cyrillo-Methodějským v Brně 1863.
— ²⁾ Život svaté Moniky viz dne 4. května.

mladého Augustina. Nestoudné slavnostní hry a divadla jakož i společníci rozpustilí přiměli jej k tomu, že se pustil v proud největší lehkovážnosti; při tom však, puzen jsa ctižádostí, oddával se vědám. Semeno víry křesťanské působilo v něm, a svědomí káralo jej pro obcování nemravné; proto započal čísti i v Písmě svatém, což mu pečlivá a laskavá matka vždy odporoučela; ale dostal se do rukou Manichovcům bludařům,¹⁾ jenž nauky své lesklými slovy pronášeli, a zavrhuje pravomoc církevního výkladu ponechávali každému plnou volnost v badání náboženském, čímž oklamati se dal Augustin marnivý a po učeném lesku baživý.

Dokonav učení své Augustin dvacetiletý počal v Tagastě vyučovati. Každý obdivoval se učenosti jeho, jenom matka Monika hořce oplakávala jeho blud, a ustavičně modlila se, aby jej Bůh osvítiti ráčil. V zármutku svém potěšena byla podivným snem. Stojíc na lávce dřevěné spatřila postavu velebnou, kteráž řekla jí: „Pohlédni se; kde ty jsi, tam jest i syn tvůj;“ a hle, Monika na téže lávce viděla Augustina. Šťastná matka vypravovala sen svůj Augustinovi, který vyložil jí ho v ten smysl, že i ona přijme víru jeho (bludy Manichovců). Monika však rychle ku podivu Augustinovi odvětila: „Nikoli! Nebyloť mi řečeno, kde ty jsi, tam já budu, nébrž kde já jsem, tam ty že budeš!“ Mimo to potěšil ji jistý biskup, jenž za mládí svého byl také Manichovcem, ale přišel k poznání pravdy. Doložil pak biskup řka: „Nemožno, aby syn takových slzí ztracen byl!“

Abý měl větší počet žáků, a snad také, aby se vyhnul ustavičným výtkám a nářkům matčiným, odešel Augustin do Karthaginy. Tam právě stalo se řízením Božím, čeho se ustrašená matka nenadála. Augustin přesvědčil se o nemravném životě čelných Manichovců, a bedlivým skoumáním poznal i bludy a protivy v učení Manichovců. Jsa devět a dvacet roků star, zošklivil sobě veškeru tu klamnou společnost v Karthagině, a odebral se do města světového, do Říma, odkud již po půl

¹⁾ Manicheové, Manichovci, bludaři, jichžto původcem byl Manes, kterýž hleděl v jedno sloučiti Perské a křesťanské náboženství.

létě povolán byl do Milána za veřejného učitele na vysokém učení roku 384.

V Miláně představil se výtečnému biskupovi, svatému Ambrožovi, a poznav ho, důvěrně k němu přilnul. Navštěvoval jeho kázání, napřed jenom k vůli umění řečnickému, ale brzy počal vnímati i pravdy dovozované.

Monika, matka starostlivá, vážila za ním dalekou cestu do Milána, a tam už s lepším užítkem napomínala syna svého, neboť kázání svatého Ambrože urychlovalo onen okamžik, kdy Augustin měl státi tam, kde ona stála.

Předmětem rozmluv, kteréž míval Augustin s důvěrnými učenci a přátely svými, s Alypiem ¹⁾ a Nebridie, bývaly už pravdy vážné: nesmrtelnost duše, budoucí soud a podobné. Monika přítomná nezřídka přispívala důrazným slovem k ozáření zásad křesťanských. Nejstarší kněz Milánský, důvěrník svatého Ambrože, Simplician, jádrně jej poučil o tom, co mu dle nauky křesťanské zjedná pravý pokoj vniterný.

Přítel jeho Alypius jednoho dne mluvil o svatém Antonínu poustevníku a o jiných světcích i světicích Božích, jenž z lásky k Bohu rekovně zaměnili důstojnosti a radosti světské za drsnaté roucho mnišské. Příkladové ti tak mocně pohnuli celým duchem Augustinovým, že zvolal: „Co se to děje? Co to slyším? Neučení dobývají sobě království nebeského, a my se svou vědou studenou válíme se v tělesnosti a v krvi? To, co mohli ti ajiné, proč pak ty ne, Augustine?“ — Odešel od Alypia, aby o samotě v zahradě upokojil vniternou bouři. Sedě pod fíkem rozplakal a modlil se: „Pane, budeš-li se věčně hněvati? Nepamatuj na stará provinění má! Jak dlouho ještě budu říkati: zítra, zítra? Proč ne hned? Proč bych v tuto hodinu neudělal konec hanbě své?“

Augustin, hluboko jsa skormoucen, zaslechl líbezný hlas s hůry: „Vezmi a čti, vezmi a čti!“ I spěchal k Alypiovi, u něhož byl zanechal Písmo svaté, otevřel ho a nejprvé do očí mu padla slova: „Ne v hodování a v opilství, ne ve smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a v závisti;

¹⁾ Alypius dne 15. srpna. IV. 127.

ale oblecte se v Pána Ježíše Krista.“ Řím 13, 13. Augustin byl přesvědčen, že Bůh sám těmi slovy mluvil k němu.

Nevyslovitelná byla radost matky Moniky, když o věci té slyšela a dokonalou změnu synovu viděla. Její důvěrná modlitba byla vyslyšána; její slzy došly bohaté odměny.

Augustin, matka a přátelé odebrali se na venkovský statek k jednomu příteli u Milána, a tam důležité rozmluvy o věcech Božských byly obsahem jeho prvních učených knih křesťanských.¹⁾

Za těch poměrů dostavila se slavnost Velikonoční, kteráž u Manichovců neměla významu. Augustin roztoužil se po Církvi pravé. Ve svatvečer před Vzkříšením Páně roku 387. přijal křest svatý.²⁾ Svatým Ambrožem zdokonalený zpěv kostelní jako zpěv nebeský působil, a oživil v něm city radostné z první křesťanské doby života dítětstva. Matka vidouc naplněno nejvřelejší přání srdce svého, a nebojíc se již o syna svého, roztoužila se po vlasti věčné, a Bůh ji brzo přijal k Sobě.

Augustin nabyl blaživých milostí v Církvi katolické, a staral se nyní také o návrat Manichovců, pro něž psal spisy důležité a porážel bludy jejich.³⁾ Na konci roku 388. přestěhoval se z Itálie do Afriky, a usadil se na malém statku u Tagasty, kde s přátely svými klidně jako spisovatel činným býti mnil. Z té doby pochodí několik jeho spisův.⁴⁾

Pověst o nábožnosti a bohovědné učenosti Augustinově šířila se denně. Roku 391. přišel do města Hippo, a tam lid přinutil jej, aby se dal na kněze vysvětití, a byl pomocníkem staříckého biskupa, po jehož smrti roku 395. jednomyslně za biskupa zvolen jest. Od té doby obíral se s otázkami výhradně bohoslovnými, a tak povstaly nové knihy důmyslné.⁵⁾

¹⁾ „Contra academicos.“ — „De beata vita, de ordine.“ — „Soliloquia.“ — „De immortalitate animae.“ Roku 387. — ²⁾ Za prvních věků křesťanských, zvláště v Africe, přijímali křest svatý dospělí lidé. — ³⁾ „De moribus ecclesiae catholicae et de moribus Manichaeorum.“ — „De libero arbitrio“ (388—395), kteroužto knihu v Římě psáti započal, a v Africe dokončil. — ⁴⁾ „De vera religione.“ — „De utilitate credendi.“ — ⁵⁾ Výklad Řím. 9, 10—29. de praedestinatione. De diversis quaestionibus ad Simplicianum, jež nyní byl nástupcem svatého Ambrože v Miláně. — De doctrina christiana. De Trinitate (obě 400—416). De baptismo (proti Donatistům). De utilitate ecclesiae. Contra Cresconium Donatistam. De unico baptismo contra Petilianum, a řada listův.

Rozhovorem náboženským v Karthagině roku 411., jehož duší byl Augustin, Donatisté většinou navrátili se do Církve; a již příštího léta nastal mu nový boj s Pelagiem bludařem o svobodné vůli člověkově a o milosti Boží, jížto každému potřebí jest. Sem náleží nové spisy Augustinovy.¹⁾

Jako biskup Hipponský zavedl Augustin v duchovenstvu svém zbožný život a tuhý řád mnišský, společné přebývání a duchovní cvičení pod vlastní svou správou. Ješto mnozí z jeho školy stali se biskupy, rozprostranil se způsob společného obcování duchovního po celé severní Africe.

Svatý Augustin byl také výtečným kazatelem.

Svatý Augustin jest nám vzorem dokonalé kajicnosti. Když se byl obrátil na cestu pravou, na cestu spásy, byl veškereň jeho život ustavičným konáním dobrovolných kajicích skutků: modlitby, postu, almužny. Veliký kajicník, biskup a církevní otec Augustin, zavěsil sobě nad lože své sedmero kajicích žalmů, kteréž často modlíval se maje oči zaslzené; i když umíral, říkali vadnouce rtové jeho slova žalmů těch.

Rozsáhlá církevní a spisovatelská činnost svatého Augustina přerušena byla jeho klidnou smrtí dne 28. srpna léta Páně 430. Ale jeho duch v Církvi nepřestal žítí a žije doposud četnými a důkladnými spisy jeho. Nejlepší vydání jeho spisův jest vydání Maurinů v jedenácti velikých foliových svazcích v Paříži 1679—1700.

Dobrá rada.

Smyslník a světák, učeným se zov
nebo sprostým: vždy jest jeden.
Zloduchem-li, jenž jde na svůj lov,
srázem bývá v zkázu veden:
nezastaví se už, lečby stromy
chránily ho během od pohromy.

¹⁾ De gestis Pelagii. De natura et gratia contra Pelagium. De corruptione et gratia, r. 427. De praedestinatione sanctorum; de dono perseverantiae, r. 429. — De civitate Dei (překlad český od Fr. Čelakovského roku 1829). Retractationes. Confessiones.

Stromy krásnými a mohutnými
světci naší Církve jsou, to víme!
Díky Bohu, že je vzory svými
za života jmenovati smímel
Ano! Jsouť nám obhájci a vůdci
v perném boji se zloduchy škůdci.

Stromu světce chyt' se, bratře drahý,
cestou sráznou hnaný zlými vrahy!
Stůj a mluv, jak vážně mluvil Augustin,
vida jiných ctnost a stohy vlastních vin:
„Aj, co mohou ti a jiné,
proč pak ty ne, Augustine?“

2. Blahoslavená Adelinda, abatyše.

Adelinda, dcera velmožného vévody Švábského Hildebranda, a Regardy, vévodkyně Bavorské, narozená na Andechsú (na Svaté Hoře), hradě Bavorském u Ammerského jezera v kraji Isarském, provdala se za bohatého a mocného vévodu Othona, jemuž dala čtvero synů: Beringera, Reginolda, Gerharda a Othona.

Stalo se pak, že Avarové, surový národ, usazený v dnešních Uhřích, zaplavili země německé. Císař Karel Veliký vyzval knížata německá, aby Avarům v ústrety vyšli s vojsky svými. U Biberachu, městečka Virtemberského, nastala krvavá bitva, v nížto i vévoda Otho a jeho tři starší synové zahynuli. Vévodkyně Adelinda a obyvatelové krajiny té žalostně naříkali. Nejmladší syn Otho, jahen, brzo zemřel.

Jakmile roku 791. Avarové byli Karlem Velikým ze země německých vypuzeni, vévodkyně Adelinda odnesla mrtvolu svého manžela a tři synů s bojiště, a na věčnou památku založila klášter Buchovský nedaleko Biberachu pro jeptišky Augustiniánky, a přenesla těla svých milých do jeho kostela. Ona sama pak vykonala pouť do Jerusalema a na jiná místa posvátná, darovala všechny statky své onomu klášteru, stala se v něm prvou abatyší, zemřela tam smrtí blaženou, a uložena byla v kostele klášterním za první polovice desátého století.

Kláster Augustinianek později proměněn byl v ústav šlechtičen, jehož abatyše každoročně na svátek blahoslavené zakladatelky Adelindy dne 28. srpna rozdávala s hraběnkami a baronkami svými chleby chudobným poutníkům domácím i cizím, jichžto bývalo na čtyry tisíce.

3. Svatý Hermes, vladař Římský, mučeník.

Papež Alexander I. ¹⁾ mnoho velmožů Římských obrátil na víru křesťanskou. Mezi těmi byl i Hermes, vladař a císařský náměstek v Římě, jenž s chotí svou, s dětmi a s mnohými otroky v Krista Boha uvěřil a na Boží hod Velikonoční křest svatý přijal.

Jak mile se to prozradilo, byli Hermes i papež Alexander (109—119) spoutáni a do žaláře odvedeni. Pohanský lid provolával: „Alexander budiž za živa upálen! Hermes do plamenů, jenž tolik lidí bohům odcizil, uvržen!“ — Tribun Kvirin ²⁾ mluvil k Hermovi: „Kterak může tak moudrý a vznešený muž býti křesťanem, a kterak může tou měrou zavinit, aby pozbyl slávu, jmění, úřad, ba i život?“ — Hermes: „Milerad dám všechny statky zemské za odplatu nebeskou! I já pokládal jsem druhdy život věčný za pověru, ale o pravdě neklamné přesvědčil mne biskup Alexander, kterýž nyní také nalezá se v žaláři.“ — Kvirin: „Alexander jest kouzelník, jenž kouzly svými svádí lidi.“ — Hermes: „Zázraky, kteréž koná biskup Alexander, nejsou kouzla, ale jsou skutky pravého a všemohoucího Boha, Jež vyznávají křesťané.“ — Kvirin: „Uvěřím v Krista a stanu se křesťanem, přijde-li Alexander ze svého žaláře k tobě, anebo octneš-li se ty v žaláři jeho bez pomoci lidské.“ — Hermes pravil: „Staniž se!“

Kvirin pak odešel k Alexandrovi, a sdělil s ním úmluvu tu. Svatý Alexander přivolil. Kvirin dal jej ještě více spoutati a rozmnožil stráže žalární. Alexander prosil Boha, aby ráčil oslaviti jméno Své, a modlitba jeho byla vyslyšána. Nastala noc. Anjel Boží objevil se v žaláři, sprostil svatého papeže Alexandra řetězův, a převedl jej prostředkem všech strážníků do domu Kvirinova, kde Hermes byl uvězněn.

¹⁾ Svatý Alexander I. dne 3. května. — ²⁾ Svatý Kvirin dne 30. března.

Zítra přišel Kvirin k Hermovi, otevřel uzamknuté dvéře a podivil se, vida Alexandra s Hermem společně modliti se. Uvěřil v Krista, a víra jeho tím více byla utvrzena, když Alexander nařídil, aby sobě dcera jeho Balbina ¹⁾ na hrdlo nebezpečně nemocné položila řetěz, jež on v žaláři nosil, a ihned zázračně uzdravena jest. Kvirin zpečetil svou víru hroznou smrtí mučnickou.

Svatý Hermes pak byl stát, a sestra jeho Theodora pochovala tělo mučenskovo u silnice Solné za městem Římem dne 28. srpna.

4. Svátý Julian, vojenský důstojník, mučovník.

Svatý Julian, spoluvojín a důvěrný přítel svatého Fereola, ²⁾ sloužil ve Vienně, městě Galském, věrně konaje povinnosti stavu svého a povinnosti náboženské. Jak mile rozhlásilo se, že nastalo pronásledování křesťanů za spolucísarův Diokleciana a Maximiana, pravil mladší přítel Fereol staršímu příteli Julianovi: „Pronásledování nastane i v městě tomto; proto prosím tě, odejdi odtud a nevrť se, pokud se neskončí pronásledování.“ — Julian odešel do Auvergne (Overně). ³⁾ V městě Brivas jmenovaném brzo polapen, souzen a na smrt mečem odsouzen byl.

Hlavu svatého mučovníka poslali soudcové do Vienny císařskému náměstku Krispinovi na důkaz, že důstojník Julian jakožto křesťan skutečně odpraven jest. Hlava svatého Juliana pak s tělem přítele Fereola od křesťanů ve Vienně uctivě pochována byla nedaleko řeky Rhodanu, kdežto později zbudován byl kostel nad hrobem jejich.

Za věku pátého Mamert, biskup Vienneský, ⁴⁾ vystavěl nový chrám ke cti svatému Fereolu, nad nímž četl svatý Řehoř Társký, kterýž připutoval uctit oba světce, tento nápis:

„K dvěma Kristovým těm rekům vede brána:
k tělu Fereola, k hlavě Juliana.“

¹⁾ Svátá Balbina, panna Římská, dne 31. března. — ²⁾ Sv. Fereol dne 18. září. — ³⁾ Auvergne (Overně), hornatá krajina v bývalé provincii střední Francie, nyníjsí departementy Puy de Dome a Cantal. — ⁴⁾ Sv. Mamert dne 11. května.

Za času téhož svatého Řehoře Túrského byl i v Auvergni chrám svatého Fereola a Juliana nedaleko studánky, v nížto druhdy umyta byla hlava svatého Juliana, nežli odeslala se císařskému místodržiteli Krispinovi. Svatého Juliana platně vzývali tam věřcové v bolestech hlavy (i sám svatý Řehoř), svatého Fereola pak ve všelikých pokušeních pochodfcích od zloduchů.

Slavnost nejčistšího Srdce blahoslavené Marie Panny.

(V neděli po oktavě Nanebevzetí Panny Marie.)

Význam této slavnosti Mariánské překrásně zračí se nám ze čtení církevních hodin: ¹⁾ „Hospodin praví: Člověk dobrý z dobrého pokladu srdce svého vynáší věci dobré. Kdo však mezi čistými člověky čistějším a lepším člověkem může vymyšlen býti nad onu, která zasloužila státi se Mateří Boží, která v srdci a lůně svém hostila samého Boha? Který poklad jest lepší nad lásku Boží, jížto plápolalo srdce Marie Panny? Z toho srdce svého jakoby z ohniska Božského ohně pronášela blahoslavená Panna slova dobrá, slova nejplamennější lásky. Jakož z nádoby naplněné nejlepším vínem nemůže vycházeti leč víno nejlepší, a jakož z ohniska nejprudčho ohně nemůže vycházeti leč plamen palčivý: tak ze srdce Matky Kristovy nemohlo vyjít leč slovo největší a nejvroucnější lásky k Bohu a lásky k bližnímu. Jenom sedmero slov podivné váhy a síly z úst nejblahoslavenější Mateře Kristovy čte se v Písmech svatých. Sanjelem Gabrielem mluvila Maria Panna jenom dvě slova, s Alžbětou také dvě, se Synem svým Božským také dvě, a se služebníky na svadbě v Káně Galilejské jedno. Těchto sedm slov jest sedm plamenů ze srdce Marie Panny.“

1. Anjel Gabriel k rozkazu Božímu zvěstoval Marii Panně v Nazaretě řka: „Aj, počneš v životě, a porodíš Syna, a nazveš jméno Jeho Ježíš.“ Luk. 1, 31. Blahoslavená Panna pronesla prvé slovo své, kteréž zapsáno jest v Písmě svatém, řkouc: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ Luk. 1, 34.

¹⁾ Sermo Sancti Bernardini Senensis. Lectiones II. Nocturni.

Láska k Bohu, Jemuž byla Maria obětovala panenství své, vynutila jí ze srdce nejčistšího toto první slovo vážné a rozhodné, slovo nejvřelejší lásky k Bohu a k čistotě panenské.

2. Jak mile pak anjel Páně vysvětlil a odůvodnil jí tajemství vtělení Syna Božího: „Duch Svatý sestoupí v tebe, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a proto, co se z tebe svatého narodí, slouiti bude Syn Boží; a aj, Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala syna ve starosti své, a tento jest jí šestý měsíc, kteráž slove neplodna; neboť nebude nemožné u Boha nižádné slovo:“ Luk. 1, 35—37: otevřela Maria Panna ústa svá, aby ze srdce nejpokornějšího pronesla druhé slovo zaznamenané v Písmě svatém: „Aj, děvka Páně; staniž mi se podle slova tvého!“ Luk. 1, 38. Pokorným svolením nejčistší Panny Slovo od věčnosti z Otce zplozené, věčný Syn Boží, působením Duchu Svatého tělem učiněno jest. Jan 1, 14.

3. Maria Panna chvátajíc, odešla do města Judova, do Hebronu, vkročila do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu, pronesla třetí slovo z nejčistšího srdce svého. Slova pozdravení toho evangelista Lukáš nenapsal. My však neklamně můžeme souditi, že slovo pozdravení Mariina háralo ohněm lásky k Bohu; neboť „stalo se, když uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko (Jan Křtitel, předchůdce Páně) v životě její; i naplněna jest Alžběta Duchem Svatým, zvolala hlasem velikým a řekla: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého (Ježíš)!“ Luk. 1, 42.

4. Maria Panna, slyšíc z úst příbuzenky Alžběty řeč, kterouž nedávno byl k ní mluvil anjel Gabriel, otevřela ústa svá a pronesla čtvrté slovo z nejčistšího srdce svého, vynořila čtvrtý plamen své lásky k Bohu řkouc: „Velebí duše má Hospodina, a zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém!“ Luk. 1, 46. 47.

5. Dvanáctiletý Ježíš vstupoval s Matkou Marií Pannou a s pěstounem svatým Josefem z Nazareta do Jerusaléma ke dni svátečnímu. Když byli vykonali pobožnost svou a navracovali se do Nazareta, zůstalo Dítě Ježíš v Jerusalemě. Ušli den cesty zpáteční, a hledali Ho mezi příbuznými a známými; a nalezše vrátili se do Jerusaléma hledající Ho. Po třech dnech našli Jej v chrámě, an seděl mezi učiteli Zákona, naslouchaje

jim a otazuje se jich. Žasli všickni nad rozumností a odpovědmi Jeho. I Matka Maria Panna a pěstoun svatý Josef divili se. Maria pak, aby zvěděla příčinu, pro kterouž dvanáctiletý Ježíš zůstal v Jerusalemě, pronesla z nejčistšího srdce svého své páté slovo zaznamenané v Písmě svatém, řkouc: „Synu, co jsi nám tak učinil? Aj, otec Tvůj a já s žalostí hledali jsme Tebe!“ Luk. 2, 48. — Jak mile pak dvanáctiletý Ježíš vyložil jim příčinu Svého setrvání v chrámu: „Což jest, že jste mně hledali? Zdali jste nevěděli, že já býti musím v těch věcech, které jsou Otce mého?“ — a odešel s nimi do Nazareta: Maria, Matka Jeho, zachovávala všechna slova ta v srdci svém. Luk. 2, 51.

6. Na počátku Svého Mesiášského úřadu pozván byl Pán Ježíš s Mateří Svou Marií Pannou a s apoštoly na svadbu v Káně Galilejské. Chudobní novomanželé brzo octli se v nesnázích trapných. Nedostávaloť se jim vína pro hosty sezvané. Maria Panna ihned poznala zármutek příbuzných chudých novomanželů, a z nejčistšího srdce proudilo se jí šesté slovo lásky bliženské. Právilať, přimlouvajíc se za ně u Ježíše: „Vína nemají!“ Jan 2, 3.

7. Ačkoli Pán Ježíš jí odpověděl: „Co mně a tobě, ženo? Ještě nepřišla hodina má,“ kdy konati budu zázraky: Maria Panna přece byla přesvědčena, že Božský její Syn vyslyší přimluvu její, a proto promluvila své sedmé slovo k služebníkům svadebním: „Cožkoli vám řekne Pán, učíte!“ Jan 2, 5. — Víme, že na přimluvu Matky Své Pán Ježíš vykonal prvý zázrak a učinil z vody víno nejlepš.

Málo mluvívala blahoslavená Maria Panna; neboť jenom sedm výroků její zaznamenali nám svatí evangelisté. Ale, co mluvila, bylo vážné a důležité velmi. Každé slovo její prozrazovalo ryzou pokoru a plamennou lásku k Bohu i bližnímu, kterouž oživeno bylo nejčistší srdce její.

Kterak nejlépe uctíme toto nejčistší srdce Marie Panny? Jako Maria i my „zachovávejme všechna slova Boží v srdci svém,“ Luk. 2, 51.; jsouce skromni a pokorní mluvmé málo, ale mluvmé vážná slova vroucné lásky k Bohu a lásky k bližnímu!

Za věku našeho jest nejvíce rozšířeno arcibratrstvo přesvatého a neposkvrněného Srdce Marie Panny na

obrácení hříšníků.¹⁾ Zázračnému ovoci modliteb a dobrých skutků bratrstva toho, ježto zhusta zastkvívá se na přímluvu Rodičky Boží, obdivuje se každý člověk soudný a nepředpojatý.

Naše doba spatřuje spolky a jednoty ve všelikých odbozech životních; stará bratrstva církevní, buď oživená buď znova zakládána a obětavě řízená na osadách farních, byla by zajisté velikým dobrodiním zbědovanému životu rodinnému, obecnímu a národnímu.

Dne 29. srpna.

1. Stětí svatého Jana Křtitele.

Toho času, kdy v Galilee a v Zájordánsku vládl Herodes Antipas, syn Heroda Ukrutného, jež dal zavraždit pacholata v okolí Betlémském, konal úřad svůj svatý Jan Křestitel, předchůdce Páně; „chodil po vší krajině Jordánské, a kázal křest pokání.“ Luk. 3, 3.

Herodes Antipas měl bratra Heroda Filippa, jež v Římě žil jako soukromník s manželkou Herodiadou. Herodes Antipas přibyv do Říma uhostil se u bratra svého Heroda Filippa, a pojat byl chlipnou láskou k manželce jeho Herodiadě; i navrhnul jí, aby spolu v manželství vstoupili. K tomu ona ráda svolila pod výminkou, aby Herodes Antipas posavadní manželku svou, dceru Aretovu, propustil, neboť už dávno žádostiva byla panování nějakého.²⁾

Svatý Jan Křestitel, neohrožený karatel hříchův a nepravostí, i králi Herodovi říkával: „Neslušíš tobě míti manželku bratra tvého.“ Mark. 6, 18. Herodes z počátku Jana ctil, věda jej býti mužem svatým a spravedlivým; rád mu naslouchal, a mnohé věci podle rady jeho učinil. Mar. 6, 20. Avšak na domluvu onu dal Jana do žaláře vsaditi, dada se pře-

¹⁾ Arcibratrstvem nazývá se bratrstvo takové, kteréž má svá odvětví, bratrstva filialní, v několika krajích, nebo i zemích a národech. Zakladatelem tohoto bratrstva byl roku 1837. farář v Paříži Dufrique Desgenettes. — ²⁾ Josefa Flávia „Starožitnosti“ 18, 5, 4. — Téhož „Válka židovská.“ I. 28, 1. Areta, otec zapuzené pravé manželky Herodovy, byl králem Arabským.

mluviti od rozhněvané manželky Herodiady. Herodiada hledala už dříve bezživotí Janovo, a bylaby ho bez pochyby u Heroda vymohla, kdyby se Herodes nebyl obával lidu, kterýž Jana proroka choval u veliké vážnosti a úctě.

Příhodná doba pro Herodiadu přišla, když Herodes Antipas narozeniny slavil hostinou slavnou, kterou dal velmožům, dvořanům, vyšším úředníkům a důstojníkům. Herodiada už napřed všecko ustrojila, a svou dceru Salómu, z Filipa pravého manžela porodilou, všelijak cvičila, a jí tanec velmi umělý a posuňkový dne toho prováděti poručila, jakož obyčejem bývalo při slavnostech toho věku u všech národů. Když slavnost vrcholu svého dosáhla, Salóma, dcera Herodiady, tancovala u prostřed večeřadla. Líbilo se to Herodovi tak, že přísahou zavázal se dáti jí, zač by ho koli prosila. Mat. 14, 5. 6. Pravit: „Začkoli prositi budeš, dám tobě, byť byla polovice mého království.“ Mar. 6, 23. Salóma vyšla a řekla materi své: „Zač budu prositi?“ — Matka pravila: „Za hlavu Jana Křestitele.“ Mar. 6, 25. Záleželot matce Herodiadé mnoho na tom, aby co nejspíše zbavila se nevhodného kazatele a kateřete Jana.

Jak mile dcera Salóma požádala hlavu Jana Křestitele, zarmoutil se král Herodes. Nebyl srdce zlého; prolévání krve nemiloval; a bylo obyčejem při hostinách milosti udělovati, nevsak k smrti odsuzovati. Bylby rád odepřel toho, „ale pro přísahu a pro spolehodovníky nechtěl ji zarmoutiti.“ Domníval se, že čest jeho toho na něm vymáhá pro dané slovo, aby povolil žádosti děvy Salómy; „proto poslav kata, rozkázal přinesti hlavu Jana Křestitele na míse.“ Mar. 6, 27.

Kat stal svatého Jana v žaláři, a přinesl hlavu jeho na míse pro jistotu, že skutečně už Jana na živě není. I dal hlavu Janovu dívce, a dívka dala ji materi své Herodiadě.

„Učenšci Janovi, když to uslyšeli, přišli, vzali tělo jeho, a pochovali je ve hrobě.“ Mar. 6, 29.

Trest zasloužený přišel na Heroda i na Herodiadu. Bůh docela zahubil vojako jeho ve válce s Aretou, králem Arabským, otcem pravé manželky jeho, pro zločin ten spáchaný na

Janovi Křestiteli.¹⁾ Mimo to právě tehdá, když Herodes za návodem Herodiady o korunu královskou u císaře Římského Kája ucházel se a již očekával, že zvatí se bude králem,²⁾ byl i s Herodiadou všech krajin svých zbaven, a napřed do Galie, potom pak do Španěl vypovězen. Tou měrou Herodiada, která mu zavdala podnět k nepravosti, byla také příčinou pohromy jeho.

Z ústního podání dovidáme se, že učenci tělo Janovo pochovali v Samaří. Herodiada ještě i jazyk Janovi jehlicemi zprobodala, a hlavu dala zavinouti a tajně zakopati.

Posaváde v Sebastě či v Samaří městě ukazuje se hrob svatého Jana Křestitele.

Julian Odpadlík, císař Římský, dal sice mrtvolu Janovu spáliti a popel do vzduchu roztrousiti; ale křesťanům poutníkům podařilo se nemalou část těla jeho zachrániti.³⁾

2. Svatá Sabina a Serapia, mučenicice Římské.

Okolo roku 125. po Narození Páně žila v Římě Sabina, vdova po vznešeném muži Valentinovi, v jejíž domě spolu s ní přebývala Serapia, panna z Antiochie pochodící. Serapia obrátila vdovu Sabinu na víru křesťanskou.

Jak mile se věc ta prozradila, byla Serapia k pohan-skému soudu pohnána. Když nechtěla modlám obětovati, vyzval ji soudce Berillus, aby obětovala svému Kristu. Serapia odpověděla: „Pánu Kristu obětuji každodenně, a klaním se Mu dnem i nocí.“ — Soudce: „Kde jest chrám tvého Krista, a jakou oběť Mu přinášíš?“ — Serapia: „Obětuji Mu svou neporušenou čistotu a hledím i jiné k tomu nakloniti, neboť psáno jest: „Jste chrámem Boha živého.“ — Soudce odevzdal ji dvěma Egypťanům, aby ji zneuctili. Ale moc Boží ranila oba slepotou a naplnila je hrůzou takovou, že nedovedli svatou pannu poškoditi.

Soudce přičítal zázrak ten kouzlům panny křesťanské, a dal jí všelijak mučiti a konečně mečem stíti.

¹⁾ Jos. Flav. „Starožitnosti“ 18, 5, 2. — ²⁾ Do té chvíle bez práva nazývali Heroda králem, poněvadž jako tetrarcha čili čtvrták v Galilee a v Zájordánaku provozoval moc a vládu téměř královskou. — ³⁾ „Narození svatého Jana Křestitele“ dne 24. června.

Vdova Sabina dala svou učitelku Serapii pochovati ve hrobě, kterýž uchystala pro sebe.

Za tou příčinou Sabina brzo byla jata a soudci Elpidiovi představena. Soudce ptal se jí: „Ty-li jsi Sabina rodem i manželstvím převzácná?“ — Sabina odpověděla: „Jsem; ale dšky vzdávám Pánu svému, Ježíši Kristu, Jenž mne na příměluvu Serapie, služebnice Svě, vyprostiti ráčil z moci zloduchů.“ — Soudce všelijak snažil se, aby Sabinu přemluvil. Ješto pak Sabina statečně setrvala ve víře křesťanské, prohlásil soudce Elpidius, že pro nenávisť k bohům má býti mečem státa.

Stalo se. Křesťané tělo svatě mučenicě Sabiny pochovali v tom samém hrobě vedlé svatě Serapie.

Roku 430. ostatky obou svatých mučenic přenešeny byly do chrámu nového, jenž jim ke cti v Římě byl zbudován.

3. Svattí mučenci Strumičtí: Timotheus (Bohoboj, Bohuslav, Bohuš), biskup, Komasius a Eusebius (Smil), mniši, Theodor (Bohdar), biskup, Petr, Jan, Sergij, Theodor (Bohdar) a Nikefor, knězi, Basilij a Tomáš, jahnové, Hierothej, Daniel (Daněk) a Chariton, mniši, a Sokrates, vojín.

Za panování císaře Římského Juliana Odpadlíka (nar. roku 331., † 363.) i v Nicee ¹⁾ prohlášen byl rozkaz měšťanostův, aby křesťané obětovali bohům pohanským, by nebyli stáháni mukami nesnesitelnými.

Už příštího dne svolal soudce všechen lid do divadla, a se stolce povýšeného nejprvé lahodně a lichotivě napomínal křesťany. Někteří ihned prohlásili, že v příčině náboženství smýšlejí jako císař. Soudce odpadlísky takové pochválil a vyznamenal. Ostatní však neohroženě a jednomyslně prohlásili řkouce: „My nemůžeme zapřítí Krista, Boha živého, a nebudeme obětovati modlám hluchým a němým!“

Bez odkladu započali biřicové některé křesťany mučiti

¹⁾ Nicea, Nicaea, nyní Ismik, starodávne město v Bithynii, 11 mil k jihovýchodu od Carihradu. V Nicee odbývaly se církevní sněmy roku 325. a 787. První ten sněm přijal všeobecné Nicejské vyznání víry a blud Ariův odsoudil.

a usmrcovati. Proto jedni odešli do hor a do jeskyň, jiní pak pro Krista opustili vlast, rodiny, přátely, příbuzné i všeliké statky své, a odebrali se do ciziny. Mezi těmito zejména byli: Timothej, Komasius, Eusebius a Theodor. Tito společně odešli z Nicey do Solunu.¹⁾ V Soluně však nedlouho zdržovali se, poněvadž i Solunští správcové vášnivě pracovali o vyhubení křesťanů v městě a v celém okolí. Ze Solunu odešli vyznavači Kristovi do Strumice.²⁾

V Strumici vyznavači svatí hlásali víru Kristovu, a svítili obyvatelstvu ctnostmi křesťanskými. Brzo povstala v Strumici obec křesťanská, jejíž biskupem Timothej ustanoven byl. — Komasius, jenž dříve byl důstojníkem vojenským, vzal na sebe roucho mnišské, a kázal v krajině Strumické slovo Boží. — Také Eusebius mnich kázáním a svatým obcováním mnoho pohanů přivedil ke Kristu. Co měl, rozdal chudým Eusebius přelaskavý a milosrdný, a tudíž ho nazývali „otcem sirotek a podporovatelem vdov.“ Biskup Theodor byl jedním ze 318 otcův, jenž nedávno shromáždění byli na církevním sněmu Nicejském. — K těmto musíme připočítati kněze: Petra, Jana, Sergije, Theodora druhého a Nikefora; jahny: Basilije a Tomáše; mnichy: Hierothea, Daniela a Charitona,

¹⁾ Soluň, starověká Thesalonica, turecky Selanik, Salonichi, nyní turecké město v Macedonii, pro Slováky přepamatné rodné město svatých bratří Cyrilla a Methoděje. V řecké čtvrti města toho doposud viděti jest sloupovádi od císaře Nerona vystavěné s osmi sochami. Mnoho bývalých chrámů křesťanských přeměněno bylo na turecké mečety; jmenovitě také chrám svatě Žofie, jenž sloužil za vzor chrámu svatě Žofie v Cařihradě. Soluň jest po Cařihradu největším obchodním městem v říši Turecké. — ²⁾ Strumica, stará Tiberiopolis, město v Severní Macedonii, na horní Strumě, bývala tvrzí v carství Bulharském. Biskupství Strumické připomíná se za XI. století, a náleželo až do XVIII. století pod Bulharské arcibiskupství Ochridské. — V Strumici po delší dobu žil náš svatý apoštol Slovanský, Methoděj, jako vladař celé krajiny zalidněné národem Slovauským, dříve nežli složil vznešený úrad svůj a stal se mnichem. Národům Slovauským v zemích těch nastali z Boží milosti časové příhodní. Z pramenů porůznu uschovaných časem objasní se i tato důležitá stránka dějin Bulharských a života svatých bratří Cyrilla a Methoděje. („Annus ecclesiasticus Graeco-Slavicus“ od Jana Martinova roku 1863. str. 210.)

konečně pak Sokrata, bývalého vojína, a máme všech patnáct svatých mučovníků Strumických.

Tito soudruhové žili jako vtělení anjelové; šířili pravou a samospasnou osvětu v lidu krajiny Strumické, léčíce netoliko choroby duchovní, ale také choroby tělesné hojnými zázraky, jimiž pohané tím rychleji přivedeni byli k víře a ku křestu.

Ovšemť pak rozhlásila se pověst o těchto patnácti hlasatelích svatého evangelia tou měrou, že i v Soluně o nich zhusta mluvilo se. Valens a Filip, pilní vykonavatelé protikřesťanských rozkazů císaře Juliana Odpadlíka, jak mile uslyšeli, že v Strumici a v okolí téměř už ani není žádných pohanů, zahoreli horlivostí pro klesající obřady modloslužby pohanské.

Nejprve mínili vypraviti několik divokých a ukrutných biřicův soudních do Strumice, aby věrověsty buď přivedli k poslušnosti a k obětování bohům, anebo je mučili a mečem odpravili. Později však uradili se, že půjdou sami do města toho, aby dosáhli účelův svých.

Valens a Filip odešli do Strumice a dali svaté věrověsty polapiti i k soudu svému přivesti.

S povýšených křesel snažili se odvrátiti je od víry křesťanské; ale marna byla práce jejich. Svatí vyznavači každou námitku důrazně a jádrně vyvraceli. Když pak zevrubněji vykládali víru křesťanskou, soudcové přerušili jim řeč a zvolali: „Nač takové řečnění? Volíte-li obětovati bohům či nevolíte?“ — Vyznavači odvětili: „Kristus vysvobodil nás z otroctví zlých duchův, a my bychom měli obětovati jejich obrazům?“ — Stručnou odpovědí tou Valens a Filip popuzení bez průtahu odsoudili je na smrt, poněvadž jim nastala neodkladná potřeba, aby se navrátili do Soluna.

Svatí vyznavači cestou na popraviště radovali se, a jen toho litovali, že soudcové zaslepení nepoznávají pravdu i spásu svou, a že snad někteří slabochové ve víře zvikláni budou. Kněz Petr z příčiny té pokáral soudce a byl za to do krve zbičován. Potom usekli mu obě ruce a hlavu. Pravá ruka padla k ženě od narození slepé. Ona ji tajně zdvihla, zaobalila do šátku, doma přiložila na oči, a okamžitě nabyla zraku. Později z vděčnosti donesla ruku mučovníkovu do Solunského kostela svaté Anastasie mučénice.

Po svatém Petrovi také ostatní byli usmrceni. Těla zůstala nepohřbena, pokud se ukrutníci Valens a Filip nevrátili do Soluna. Po odchodu jejich křesťané vzmužili se, těla svatých mučenků v tenká plátna zahalili, uložili v různých rakvích, na kterých jména a církevní důstojnosti každého z nich napsali, a pochovali je v Strumici.

U hrobů svatých mučenků děly se takové zázraky, že i ostatní pohané Strumičtí uvěřili v Boha Krista.

Za věku pozdějšího měla těla svatých mučenků přenesena býti do chrámu biskupského v Bregalnici. Ješto pak obyvatelstvo Strumické k tomu svoliti nechtělo, stalo se narovnáni, aby těla svatého Timotheje, Komasije a Eusebia do Bregalnice přenesena, ostatní pak v Strumici nechána byla.

V obou městech pro nové divy a zázraky panovávala veliká úcta k mučenkům Strumickým.

4. Svatý Eutymius, Říman v Perugii.

Eutymius, Říman, s manželkou a s Krescenciem synem víře křesťanské vyučen a pokřtěn byl od kněze Epigmenia. Když pak rozbouřilo se pronásledování křesťanův za panování spolucísarův Diokleciana a Maximiana, odebral se Eutymius s chotí a synem z Říma do Perugia,¹⁾ aby tam v pokoji trávil dny života dobře čině.

Eutymius miloval Krista celou duší. Veřejně neobjeoval se, ale v úkrytu svém věrně sloužil Bohu. Synáčka svého Krescencia²⁾ horlivě vychovával ve víře svaté, aby se nedal nížádnou hrozbou a mukou bezbožníků od Krista odvrátiti a k modloslužbě pohané svěsti. Když bylo Krescenciovi jedenáct let, otec Eutymius blaženě v Pánu zesnul dne 29. srpna.

¹⁾ Perugia (Perudža), stará Perusia, město střeđoitalské. — ²⁾ Svatý Krescencius 14. září.

I. Svatá Růžena Limánská, panna Amerikánka.

Asia, Evropa i Afrika už po mnoho století byly svatou věrou křesťanskou osvěcovány, jsouce zúrodnovány krví přemnohých mučensků. Amerika však pořád ještě byla zastřena hustou tmou pohanské surovosti a nevědomosti. Kolumbus radou, přmluvou a pomocí dvou mnichů Španělských, Františkána a Dominikána, nabyl potřebných prostředkův k odvážné výpravě mořské, jejíž účelem a šťastným koncem bylo objevení Ameriky roku 1492. Kolumbus navrátil se roku 1493. do Španěl přivezl s sebou několik mladých Amerikánských pohanů, kteří k rozkazu krále Ferdinanda a královny Isabely byli víře Kristově vyučeni, pokřtěni a v Seville za misionáře národa svého vzděláni.

Před nimi však již odebrali se ze Španěl do Ameriky Benediktini roku 1493., a Františkáni roku 1505. Ti všickni byli prvni šířiteli víry křesťanské v Americe.

V Peruansku roku 1535. založeno jest hlavní město Lima nad řekou Rymakem, v němžto se usadili Španělové.

V Limě z rodičů Španělských narodila se roku 1586. naše světice Rosa čili Růžena Limánská, kteráž jest nejkrásnější ozdobou a první světící katolické Církve v Americe. Na křestu svatém dostala děva ta jméno Isabela, ale později pro barvu a krásu tváří nazvali ji Rosou, t. j. Růží čili Růženou, a pro mimořádnou přítulnost k Materi Boží dáno jí jméno „Růže Marie Panny.“

Už jako dítě pochopovala Růžena veliký výrok svatého apoštola Pavla: „Kteříž jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo své s hříchy a se žádostmi;“ Gal. 5, 24.; neboťjevila neobyčejnou trpělivost v bolestech, a mimořádnou snahu sebe přemáhati, zapíratí a žádosti těla umrtvovati. Už jako dítě postila se Růžena třikráte každého téhodne, jsouc toliko o chlebě a o vodě živa; v ostatních dnech pak jedla jenom chatrně připravené zeliny a kořínky. Jako svatá Kateřina Sienská, jižto sobě za vzor zvolila, byla Růžena Limánská ustavičně pamětliva, že Pán Ježíš na ni hledí a pozoruje, co se v její duši děje; proto obcovala před Ním v největší nevinnosti a klidnosti vniterné. Růžena nenáviděla všelikou pýchu a smyslnost, a cokoliv

by mohlo býti příležitostí ke hříchu, učinila nástrojem kajicnosti. Jakož pak překonávala a odstraňovala všeliké nebezpečí hříchu od jinud na ni dotírající, tak také úzkostlivě pečovala o to, aby sama nikomu nebyla ani sebe menší příčinou k hříchu. Proto dusila v sobě každou marnivost hned v samém zárodku. Pochvala její krásy byla jí nesnesitelná; a tudíž nejen chránila se všeho zevnějšího kráslení těla svého, ale mrtvila i přirozenou barvu svou, a k tomu konci třela sobě tváře i ruce korou a práškem z indického pepře ubírajícího živosti barev.

Takového vítězství nad sebou a takové starostlivosti o spásu bližního dostává se jenom těm, „kdož jsou Kristovi,“ a kdož jenom Kristu líbiti se volí.

Růžena však ani s tímto vítězstvím nejsou spokojena, snažila se zvítěziti také nad nepřítelem nejhorším, nejnebezpečnějším a nejskrytějším, kterýž i co dobrého jest v člověku, otravuje, a nezřídka i v roucho pokory a svatosti se háf. Tento nejhorší, nejnebezpečnější a nejskrytější nepřítel každého člověka jest samolibost a sebeláska; proto byla Růžena v pravdě nesmírně pokorna, konala raději vůli jiných než vůli svou, a jmenovitě milovaných rodičů svých tak byla poslušná i ve věcech sebe nepatrnějších, že se tomu každý podivil.

Svatý apoštol Pavel přikazuje: „Duchem chodte, a žádosti těla konati nebudete.“ Gal. 5, 16. Svátá Růžena duchem chodila, vnukáním Ducha Svatého spravovala se, a proto nekonala žádosti těla.

Její láska k rodičům objevila se v plné ryzosti, když ze zámožnosti nenadále klesli ve velikou nouzi a bídu. Růžena chodila do domu pokladníka Gonsalva, a pracovala dnem i nocí, aby rodičům svým opatřila potřebnou výživu. Avšak při ustavičné práci stále pamatovala na Boha, majíc ruce u práce, ale srdce u Boha.

Ačkoli pak svatá Růžena tak tuze kála se a vítězně duchem proti tělu bojovala: přece zachovala neobyčejnou krásu svou, tak že mladí mužové zhusta ucházeli se o ni. Mezi těmi byl jediný syn rodiny bohaté a vzácné, s kterým se matka Růženina smluvila, nadějíc se jistojistě, že dceruška poslušná bez odporu svolí ve sňatek tak stkvělý. Avšak Růžena, která už v pátém roce věku svého se byla zaslíbila Pánu Ježíši ustavič-

ným panenstvím, nechtěla za celý svět slibu svému státi se nevěrnou, a neustoupila ani slzám, ani prosbám, ani hrozbám rodičův, ani jizlivým výčitkám bratří svých. Rozhodně stála na svém, že už zvolila sobě za chotě jediného Pána Ježíše Krista. Aby pak pro budoucnost vyhnula se požadavkům podobným, a tím snadněji vyplniti mohla svůj slib ustavičné čistoty, vstoupila ve svém dvacátém roce do třetího řádu svatého Dominika. Tam zvolila sobě malou odlehlou komůrku, a veškeren svůj čas tak si rozdělila, že připadlo dvanáct hodin na modlení, deset hodin na práci ruční a jenom dvě hodiny na spaní. Lůžkem bylo jí holé prkno nebo několik polínek dříví, a na hlavě nosila věnec, kterýž byl uvnitř trním opatřen, aby docela byla Kristova, aby se podobala trním korunovanému Spasiteli svému. Trnový věnec připomínal jí stále přehořké umučení Páně, o němž horlivě rozjímal. Na modlitbách svých velebila milosrdenství Boží, a dosáhla takových milostí, jakýchž Bůh uštěďuje jenom nejvěrnějším služebníkům a služebnicem Svým. Mluvila-li o Bohu, a zvláště přijímala-li klečíc Tělo Páně, oheň lásky v srdci jí plápolající odrážel a zrcadlil se jí na tváři.

Aby pak ve svém statečném boji ducha proti tělu nabyla úplného vítězství, dopustil na ni Bůh perné zkoušky. Po celých patnáct roků bylo Růženě snášení rozličné pronásledování od osob ve světě žijících, a k tomu přidružila se také vniterná bezútěšnost a trapná suchoparnost, kteráž jí dělala a trápila. Trvalá a přebolestná nemoc poskytla jí novou příležitost, aby činila pokání. V nemoci té volávala k Bohu řkouc: „Pane, rozmnož bolesti mé, ale rozmnož mi také lásku v srdci!“

Svatou řečí a nábožným napomínáním přivedla mnoho zbloudilých lidí na pravou cestu ctnosti a života věčného. K nuzným a potřebným byla dobročinná, ač sama ve veliké nouzi žila. Opuštěným a churavým byla věrnou opatrovnící a těšitelkou. Jedenkrát sama osm dní ničeho nejedla, aby ušetřeným penízem pomohla jistě chudobné osobě.

Za poslední tříleté těžké nemoci své, čím více smrt blížila se, tím více po ní toužila. Znamenajíc, že jí poslední hodinka nastává, vykonala Růžena životní zpověď, a přijala nejsvětější Tělo Páně i poslední pomazání. Potom prosila

rodiče své za požeňání, dala bratřím svým spasitelná napomenutí, odprosila každého, vyřkla třikráte nejsvětější jméno „Ježíš,“ a vypustila svatou duši svou dne 24. srpna roku 1617. Arcibiskup Limánský sám pochovával ji, a rada městská i členové nejvýznamnějších společností pokládali sobě za čest, že mohli střídavě tělo její nésti ke hrobu.

Na přímluvu svaté Růženy stalo se mnoho zázraků, jež očití svědkové dosvědčili, a tudíž papež Klément X. už roku 1671. přijal ji do počtu svatých v Církví Páně, a položil výroční svátek její na den 30. srpna měsíce.

Šťastně bojovala a přestála svatá Růžena Limánská svůj boj mezi duchem a tělem, a tudíž zastkvělo se na ní leskem velikým ovoce ducha: „Láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobročinnost, shovívavost, tichost, věrnost, mírnost, zdrželivost, čistota;“ Gal. 5, 22.; proto obrátil se trnový věnec její v korunu slávy nebeské. I my všickni toužíme po této koruně slávy nebeské; avšak, abychom jí dosáhli, musíme duchem choditi, a nesmíme žádosti těla konati; musíme duchem bojovati proti tělu, musíme býti Kristovi, a křižovati tělo své s hříchy a se žádostmi jeho; budeme-li takto za příkladem svaté Růženy Limánské po všechen život svůj udatně a chrabře bojovati, pak zajisté jako ona dosáhneme i my koruny radostí věčných.

2. Svati Felix a Adauktus (Šťastný a Zbožný), mučénici Římští.

Za císařův Diokleciana a Maximiana udán a jat byl Felix pro svou víru křesťanskou v Římě. Přivedli jej do chrámu, v němžto pohané ctíli původně Egyptského bůžka jménem Serapida, a vyzvali ho, aby mu obětoval. Felix sochu Serapidovu potupil, ona pak ihned sřítla se.

Přivedli jej do chrámu Merkura, domnělého boha obchodu a diplomacie. Socha opět spadla na zem.

To se opakovalo i ve chrámě Diany, bohyně lovu a kvetoucího života dle pověry a smyšlenky pohanské.

Soudce zázrak ten přičítal kouzlům, a dal Felixe na skřipci mučiti. Felix, přetrpěv statečně muky děsné, byl vyveden

za město po silnici do Ostie vedoucí, aby mu tam srazili hlavu sekýrou.

Cestou potkal se s Felixem jiný křesťan, kterýž vida, že Felixe vedou na popravu, zvolal hlasem velikým: „I já dle téhož Zákona jako on živ jsem! I já ctím Jesu Krista!“ To povědév, políbil Felixe, ale také stejnou s ním smrtí dosáhl koruny mučnické dne 30. srpna.

Poněvadž pak křesťané neznali jméno mučnicka toho, pojmenovali ho Adauktem, t. j. Přimnoženým čili Přispořeným, ježto přimnožen byl ke koruně svatému Felixovi mučnicku.¹⁾

3. Svatí Bonifác (Dobroděj) a Thekla, manželé Hadrumetští v Africe.

Za onoho času, kdy císař Maximian pronásledoval křesťany, měla Afrika znamenitou četou bojovníků křesťanských. Horlivý křesťan Bonifác a manželka jeho Thekla v Hadrumetu²⁾ měli dvanácte synů, jež bedlivě vychovávali pro Krista. Otec i matka modlivali se každodenně: „Dobry Ježíši, Beránku neposkvrněný, Jenž jsi ráčil ztracený svět novým světlem narození Svého osvítiti a napraviti, smiluj se nad syny mými, aby Tebe, jediného Boha pravého, poznali a Tobě se klaněli, který s Otcem a Duchem Svatým živ jsi a kraluješ na věky. Amen.“

Tak vychovávali a modlitbami svými ve víře utužovali syny své manželé Bonifác a Thekla. Šťastní synové nezapomínali na slova rodičův svých, a semeno, jež padlo do země dobré, vydávalo užitek stonásobný. Synové z lásky k Bohu opustili i výborné rodiče své, rozešli se po vlasti, a všude rozšiřovali pravdu zjevenou a křest Kristův.

¹⁾ V národě našem od pradávna svatí Felix a Adaukt mají přeložená jména „Šťastný a Zbožný.“ — Felix sluje po česku „Šťastný,“ Adauctus čili Auctus pak „Zbožný,“ od slova zboží, t. j. jmění, statek sjednaný, přimnožený, přispořený, ježto onen druhý mučnick svatému Felixovi přimnožen, a tudíž Adauctus nazván byl. — ²⁾ Hadrumetum (Adrumetum), starodávné město na severním pomolí Afriky, založené od Feničanů. Za časů Římských bylo hlavním městem provincie Byzaceny, a přístav jeho byl nad jiné důležitý. Vandalové je zkasili, ale Justinian je znova vystavěl a Justinianopolis nazval. Na jeho místě stojí nyní Susa v Tuniaku.

4. Svatý Pamachius, zeť svaté Pavly.

Pamachius, přítel svatého Jeronýma a svatého Pavlina z Noly,¹⁾ člen starořímské rodiny Furiů v, narodil se okolo roku 340. Byl spolužákem svatého Jeronýma v Římě, osvojil sobě vědy světské i duchovní, a stal se radním Římským. Nábožná Marcela byla mu přibuzna. Pamachius měl za manželku Pavlinu, druhou dceru svaté Pavly.²⁾ Pavlina zemřela roku 397.

Pamachius pokorný, nábožný a dobročinný zařídil v přístavu Římském velikolepou útulnu pro poutníky, a štědrostí svou sám stal se chudým. Na svých statečích v Numidii přivedl bludné Donatisty do lůna svaté Církve nazpět. Pamachius šťastně v Pánu zesnul roku 410. Svatý Jeroným, Pavlin z Noly, Augustin a Paladius vydávají slavné svědectví o jeho rekovných ctnostech.

5. Blahoslavený Agil, starosta Orleanský ve Francii.

Slavný šlechtic Agil, starosta Orleanský,³⁾ tak přísně pečoval o pořádek, že nižádný zločinec nevyhnul se trestu zaslouženému. Tu pak stalo se, že vlastní služebník Agilův dopustil se činu zlého. Obávaje se trestu vzýval za přímluvu svatého Maximina opata, u jehož hrobu nedaleko Orleanu⁴⁾ Bůh činil mnoho zázraků. Starosta Agil vypravil ke hrobu tomu soudní sluhy, aby vinníka přivedli. Biřicové však byli takovou ouzkostí naplněni, že s nepořízenou vrátili se a pánu svému podali zprávu. Přísný soudce Agil rozhněval se a koňmo sám vypravil se na cestu, aby násilně od hrobu posvátného odvedl a potrestal služebníka svého. Cestou však náhle rozstonal se, dal se ke hrobu donesti, a učinil slib, že nad hrobem svatého Maximina vystaví kostel, a kajícího služebníka ve výhradnou službu Boží propustí. Nabyl okamžitě zdraví, ve slibu svém věrně stál, služebníka kajícího s celou rodinou na svobodu propustil, kostel vystavěl, a opatovi Avitovi, nástupci svatého Maximina, statky své úpisem pro klášter daroval.

¹⁾ Svatý Pavlin z Noly dne 22. června. — ²⁾ Svatá Pavla, vdova, dne 26. ledna. — ³⁾ Orleans (Orlean, Aurelianum), hlavní město depart. Loireského ve Francii. — ⁴⁾ Saint Mesmin de Micy.

Od té doby tvrdý, hrdý muž stal se pokorným, mírným, nábožným a dobročinným velice. Vdovám a sirotkům byl pravým otcem. Chudé duchovníky podporoval. Několik chrámů štědře obdaroval. Putoval do Říma, do Jerusálema, a na jiná místa svatá. Dosáhl pak takové svatosti, že Bůh oslavil jej darem zázrakův.

Navrátiv se z pouti, pobyl v Arelatě a v Toursu, navštěvoval všude chrámy a hroby světcův Božích, a konečně zase odešel do Orleanu, žádaje odpočívati v kostele, ježž byl vystavěl ke cti svatému Maximinovi.

V klášteře brzo ochuravěl, přijal svátosti a připravoval se na pouť do věčnosti. Lid, dozvědév se o návratu Agila ze Svaté země, hrnul se odevšad k němu a žalostně oplakával smrt velikého dobrodince svého dne 30. srpna 588. I po smrti Agil přímluvou svou zůstal dobrodincem všechněm, kdožkoli důvěrně utíkali se k němu.

6. Svatý Fiakrius, poustevník Meauxský.

V Hibernii, nynějším Irsku, z rodu královského narodil se Fiakrius, kterýž s dvěma bratřími svými u nábožného a učeného biskupa vychován byl a takovou láskou ke Kristu zahořel, že tajně opustil vlast, rodiče, bratry, slávu světskou i bohatství, a putoval do Galie (Francie), maje oděv prostinký, aby snad nepoznali jej.

Faron, biskup Meldenský,¹⁾ daroval Fiakriovi svůj dědičný les v biskupském obvodu, aby si tam zařídil poustevnu.

Fiakrius v ouzké chatce, v chatrném oděvu modlitbou, rozjímáním a tuhým postem Bohu sloužil a o spásu duše své pečoval, živě se pouze bylinami a vodou.

Brzo rozhlásila se svatost Fiakriova, a tudíž přicházeli k němu lidé z daleka široka, vyžadující sobě od něho poučení, rady, požehnání a přímluvné modlitby.

I do vlasti jeho Irské donesla se o něm zpráva. Proto vypraveno bylo poselství k němu, aby jej přivedli nazpět. Pou-

¹⁾ Melda, civitas Melduorum v Galii, nynějš Francii, nyní Meaux (Mó), město ve franc. departementu Seine-Marne na řece Marně.

stevník Fiakrius, znamená to, prosil Boha, aby jej nedal vyrvatí z blaživé samoty k nebezpečným, hlučným důstojnostem světským. Bůh vyslyšel modlitbu jeho a dopustil na něj svrab podobný malomocenství, aby poslové z otčiny nenaléhali na něj a nenutili jej k návratu. Vyslancové, vidouce nemoc a poznavše rozhodnou vůli svatého Fiakria, odešli domů. Svatý poustevník zase nabyl zdraví svého. Na nemocné vzkládal ruce a modlitbou uzdravoval je. Svatý Chilen,¹⁾ krajan poustevníka Fiakria, na své pouti Římské navštívil jej a po několik dnů trval s ním v radostech duchovních.

Svatý Fiakrius vymýtil kolem poustevny s povolením biskupovým kus lesa a obrátil jej v zahradu. To vidouc žena Beknauda osočila jej u biskupa, kterýž osobně o svatosti poustevníka se přesvědčil a tím více miloval a ctil jej. Od té doby nesměla ženská vkročiti do poustevny, a doposud ženské nevcházejí do kostela jeho jménem Bohu zasvěceného, nébrž zdaleka klefíce konají modlitby své.

Svatý Fiakrius bohumilý a záslužný život svůj blaženě dokonál okolo roku 670. Ješto pak zázrakové u jeho hrobu čím dál více množili se, nabývala úcta jeho v lidu vždy větších rozměrů, tak že jemu ke cti i jinde mnoho oltářů, kapliček a kostelů zasvěceno jest.

Dle tohoto svatého mají jméno své fiakři, nájemní vozkové, jejichž obyčejně dvouspřežné číslované vozy jsou pod policejní dohlídkou, určité ceny za dovážení mají, na ustanovených místech městských se nacházejí, a jízdami jen na město a nejbližší okolí obmezují se. Vynálezcem fiakrů byl Pařížan Mikuláš Sauvage, jenž bydlel v ulici Svato-Martinské v domě nazývaném „hotel de Fiacre,“ poněvadž na něm nácházel se obraz svatého Fiakria poustevníka.

7. Blahoslavená Ritza, panna Koblenzská.

Koblenz (latinsky Confluentia), hlavní město vladařství Koblenzského v Pruských zemích Porýnských, mimo jiné má znamenitý kostel svatého Kastora, v němžto od začátku jede-

¹⁾ Svatý Chilen dne 15. listopada.

náctého století odpočívá tělo blahoslavené panny Ritzy, na jejíž přimluvu mnoho nemocných nabylo zdraví způsobem zázračným.

Z těch zázraků stůj zde aspoň jeden. Léta Páně 1204. dne 14. července přinesli šlechtic Gerlach a jeho choť Susana ke hrobu blahoslavené Ritzy pětiletého synáčka Konrada, od narození chromého mrzáka, jenž tam okamžitě nabyt rovných a zdravých údů. Od toho dne rodiče odváděli ke cti blahoslavené Ritzy kostelu desátek za syna, a zvláštní dar za sebe.

Dne 31. srpna.

I. Svatý Rajmund Nonnatus, hrdina lásky křesťanské.

Rajmund přišel na svět roku 1200. v Portellu v Katalonii, a dáno mu jméno Nonnatus, t. j. Nenarozený, poněvadž matka jeho před porodem zemřela, a on způsobem umělým ze života jí vyňat býti musel lékařem. Rajmundův otec byl šlechtic spřízněný mnohým rodinám vzácným, jmenovitě hraběti z Kordovy.

Rajmund Nonnát hned za útlého mládí nejvíce liboval sobě v modlitbách a ve věrném konání povinností svých. Dospěv pak v léta mládenecká, horlivě oddal se studiu filosofickému a bohovědnému. Když napotom projevil přání, že by vstoupil do stavu duchovního, otec nechtěl k tomu svoliti, a vypravil jej na statek nejvzdálenější, kdežto, jakoby z trestu, pásťi musel stádo ovcí. Rajmund ochotně uposlechl, a věrně konal práci uloženou.

Nedaleko statku toho byla kapla zasvěcená svatému Mikuláši z Myry,¹⁾ v nížto nábožný panic Rajmund každodenně vykonával pobožnost svou, a proto nejraději hnával v tu stranu stádo své.

Za poměrů těch přimlouvali mu přátelé, aby šel ke dvoru krále Aragonského, kdežto prý se potká pomocí vzácných a velmocných přibuzných zajisté s velikým štěstím. Rajmund ale umínil sobě, že vedlé dávného úmyslu svého úplně odřekne se všeho světa, a za tou příčinou vstoupil v Barceloně do řádu Matky Boží, jež byl nedávno založil svatý Rajmund Pennafortský se svatým Petrem Nolaskem a králem Petrem Aragonským.

¹⁾ Sv. Mikuláš Myrský dne 6. prosince, I. 60.

Že právě ten klášter zvolil sobě, k tomu přiměla jej jeho láska k bližnímu. Míval od mladosti upřímnou útrpnost s lidmi nešťastnými, a klášter onen měl tu hlavní úlohu, aby vykupoval křesťany z otroctví Mahomedánského; bylot mu líto křesťanův sužovaných od zuřivých Mahomedánů, ale ještě více trápila ho starost a bázeň, že by křesťané v otroctví mohli odpadnouti od víry svaté.

Dosáhnuv konečně svolení otceva, učinil klášterní sliby před svatým Petrem Nolaskem, zakladatelem řádu k vykupování vězňů v Barceloně.

V klášteře Rajmund brzo nabyl svou výmluvností a svým vzorným živobytím takové vážnosti, že jako hlavní jednatel řádu do Říma vyslán, a třikráte do Afriky vypraven byl, aby tam vykupoval z poroby křesťany zajaté.

Co mu uloženo bylo, konal Rajmund s horlivostí velikou a s neobyčejným sebe zapráním. Když se mu už nedostávalo peněz, sám sebe dal v zástavu Mahomedánům, aby na svobodu propuštění byli křesťané takoví, jimžto se nejhůře vedlo, a jenž byli v největším nebezpečí zapření víry svaté.

Tato vznešená láska k bližnímu však popudila Mahomedány tak, že Rajmunda nelidsky trýznili, a že by jej byli usmrtili, kdyby městská vrchnost nebyla nařídila, aby jej na živě nechali, poněvadž by majetníci propuštěných otroků byli přišli o peníze slíbené, kdyby zabili Rajmunda, jenž se byl za ně dal v zástavu.

Od té chvíle směl Rajmund volně procházeti se. Volnosti té užil k tomu, aby navštěvoval, těšil a poučoval křesťany uvězněné. Také Mahomedánům a jiným nevěřícím zvěstoval evangelium Kristovo, a obrátil na víru dva vzácné Saraceny, deset učených židů a mnoho jiných osob z lidu, kteříž všickni dali se pokřestiti.

Vrchnost Mahomedánská, když o tom zvěděla, dala jej nemilosrdně holí bítí a konečně nařídila, aby rtové jeho žhavým železem propáleni byli, a ústa aby se mu uzamkla zavěšeným zámekem, ježž mu sjímali jenom na chvíli, když měl něco pojísti. V žalostném stavu tom ztrávil Rajmund celých osm měsíců v okovech a v žaláři.

Papež Řehoř IV., dozvěděv se o těchto mimořádných zásluhách mnicha Rajmunda Nonnáta, učinil ho roku 1237. kar-

dinálem, což bratry jeho řeholníky tím více povzbuzovalo, aby potřebné peníze vyprosili, a jej ze žaláře a z otroctví vykoupili.

Když se byl Rajmund navrátil do Španěl, nabízel mu hrabě z Kordovy svůj palác za obydlí; ale Rajmund pokorný raději šel do svého chudobného kláštera, a podržel i při důstojnosti kardinálské své prosté roucho mnišské.

Rok 1240. povolal papež kardinála Rajmunda do Říma, aby se poradil s ním v řízení Církve. Rajmund ihned vydal se na cestu. Avšak v Kordově, asi šest mil od Barcelony, rozstonal se a dne 31. srpna šťastně v Pánu zesnul. Jeho tělo pochováno bylo v kaple svatého Mikuláše, v jejíž okolí za mladosti své pásával ovce. Svatý Petr Nolasko dal roku 1255. na tom místě vystavěti nový klášter řádu svého. Tam ostatky svatého Rajmunda Nonnáta v úctě chovají se podnes.

Životopiscové vypravují množství zázraků, jenž se staly na přímluvu svatého Rajmunda. Jmenovitě v čas hrozného moru mnoho lidí a domácích zvířat uzdravil pouhým toliko znamením svatého kříže. Za tou příčinou doposud každoročně na jeho svátek přihánějí obyvatelové krajiny té hovádka svá ku dveřím onoho kostela, v němž tělo svatého Rajmunda odpočívá, aby na jeho přímluvu zachráněna byla od nemoci.

Pro zázraky ty a pro rekovnou jeho lásku k Bohu a k bližnímu byl jest Rajmund Nonnát od papeže Alexandra VII. prohlášen za svatého v Církví katolické.

Za příkladem Pána našeho Jesu Krista svatý Rajmund Nonnát tak miloval bližního svého, že se dobrovolně vzdal všech statků vezdejších, všech radostí zemských, ba i osobní volnosti a svobody své, aby vysvobodil bližního z vězení a z otroctví, aby zachránil ho před neštěstím největším — před ztrátou svatě a samospasné víry. — I my jsme křesťané! I my máme hlavní přikázání lásky k Bohu a k bližnímu! A co jsme my doposud obětovali na blaho a spásu bližních svých? Můžeme-li s dobrým svědomím o sobě aspoň říci, že jsme nepohoršili nikoho slovem nebo skutkem svým? Můžeme-li o sobě říci, že jsme bližního svého jednáním svým nezarmoutili, že jsme mu neukřivdili, že jsme jemu život neztrpčili? Zdaliž pak, nemohouce jinak prospěti bližnímu svému, zdaliž laskavě napomínáme jej, zdaliž

jej ve strastech upřímně těšíme, jemu dobře a přátelsky radíme a za něj nábožně se modlíme?

Prosme dnes svatého Rajmunda Nonnáta, aby Pán Bůh pro jeho zásluhy a orodování roznítil v nás plamen lásky Svě, plamen lásky k bližnímu, aby nebylo plané a neúrodné jméno „křesťan,“ jímžto honosíme se; ale abychom, konavše za živobytí zemského hojně skutky lásky k Bohu a k bližnímu, v hodinu smrti zasloužili sobě bohatou odplatu v království nebeském.

2. Svatý Pavlin, biskup Trevířský.

Svatý Pavlin byl nástupcem svatého Maximina na Trevířském stolci biskupském od roku 349. Pro neohrožené hájení svatého Athanasia a věrouky katolické vypověděl jej císař Konstancius do Frygie roku 353. Musel vyhnanství své trávit na rozličných místech, a zemřel roku 359.

3. Svatý Aristid, filosof Athéňan.

V Athénách, slavném městě Řeckém, učeností velikou proslavil se Aristides, mudrc. Za císaře Římského Hadriana (117—138) nepřátelé Kristovi všemožně snažili se, aby způsobili pronásledování křesťanů, kteréž zastavilo se po smrti císaře Trajana. Učení mužové, svatí Kvadrát¹⁾ a Aristid, hájili křesťany slovem i písmem učeným, tak že císař Hadrian naporučil, aby přestalo pronásledování.

Athéňan Aristid byl mudrc výmluvný, kterýž přijal víru křesťanskou, poněvadž smyšlenky pohanské nedovedly uspokojiti ducha jeho velikého. Znamení obrana křesťanské víry, kterou sepsal pro císaře Hadriana, bohužel nedochovala se na věky naše; ale svatý Jeroným²⁾ dosvědčuje, že obrana ta obsahovala výroky a doklady i ze spisův filosofů pohanských. Za to však dochoval se list císaře Hadriana daný Minuciovi Fundanu, císařskému náměstku v Asii, jemuž císař nařídil, aby žádný křesťan odsouzen nebyl, nedovodí-li se mu zločin nějaký.

Církevní dějepisec Eusebius (cap. 3, lib. 4. pag. 116.)

¹⁾ Svatý Kvadrát dne 26. května. — ²⁾ S. Hieron. epist. 83. ad Magnum.

píše: „Aristides, muž věrec křesťanský, zůstavil po sobě obranu víry naší jako Kvadrát, věnovanou císaři Hadrianovi. Knihu tu doposud mnozí mají.“

Staré Římské zápisy svatých a světic Božích ke dni 31. srpna mají o něm poznámku tu: „V Athénách Aristides, který Hadrianovi císaři podal knihu o náboženství křesťanském.“

4. Svatý Primian, mučeník Spoletský.

Ve Spoletě, Italském městě provincie Perugijské, dnes koná se výroční památka svatého Primiana, jehož ostatky chovají se v kostele biskupském. Staré obrazy v kostele tom znázorňují jeho umučení. Svatý Primian, rodák Spoletský, v rodišti svém pro víru křesťanskou vězněn a umučen byl za panování spolucísařův Diokleciana a Maximiana. Byl na skřipci trýzněn, železnými drápy trhán, pochodněmi připalován, konečně pak mečem stat dne 31. srpna.

5. Svatý Viktor (Vítěz), poustevník Nanteský.

Svatý Viktor, biskup Nanteský, ¹⁾ horlivě vyučoval světence své bázni Boží, pak ale z lásky ke Kristu odebral se do samoty v obvodu městského okolí, kdežto v malé kapličce svatě živ byl, Bohu vroucně sloužil, blaženě v Pánu zesnul a pochován byl během šestého století. Nemocní, jenž vyzývali svatého Viktora za přímluvu u Boha, nabyli plného zdraví, a také mnoho jiných zázraků událo se, jimiž vzrůstala úcta a důvěra ku světci Božímu.

6. Svatý Dominik, mučeník Saragorský.

Sancius de Val, notář, a choť jeho Isabela v Saragose ²⁾ měli synáčka Dominika, kterýž v sedmém roce věku svého byl zákem mravným, nábožným a pilným. Žid Mojžíš Albayu-

¹⁾ Nantes (Nant), hlavní město franc. depart. Loir-Inférieurs, na pravém břehu Loiry, staré město Namnetův (civitas Namnetica.) — ²⁾ Saragosa, hlavní město provincie Španělské v bývalém království Aragonském na obou březích Ebra.

ceto tajně pacholska Dominika lapil a svázaného židům do sboru přivedl. Židé, zapřísáhli nepřátelé křesťanů, na zdi jako na kříži přibili Dominika, a kopím prohnali mu bok dne 31. srpna roku 1250. Aby pak zločin ten nevyzradil se, noční dobou odnesli mrtvolu umučeného chlapečka na břeh řeky Ebra a tam zahrabali ji. Avšak loďníci po několik nocí spatřovali divná světla na břehu, a oznámili neobyčejný úkaz ten přednostům městským. Hledáno, a nalezeno tělo Dominika, mučeníčka Kristova. Přenesli je do kostela svatého Jiljí v Saragose, odkud slavným průvodem biskupa, duchovenstva a všeho obyvatelstva za zvučné hudby nešeno bylo do všech kostelů, a konečně uloženo v biskupském chrámě nejsvětějšího Vykupitele, kde do té chvíle odpočívá oslavené mnohými zázraky.

Povstalo znamenité bratrstvo svatého Dominika v Saragose k velikému prospěchu mládeže městské.

Zradný žid Mojžíš Albayuceto činil pokání, odvrátil se od nepravosti a lsti židovské a dal se na víru křesťanskou.

7. Blahosl. Isabela (Alžběta, Bohuslava), panna, Francouzka.

Isabela Francouzská, dcera krále Ludvíka VIII. přijímám Lví srdce (1223—1226), a Blanky Kastilské, sestra svatého Ludvíka IX. (1226—1270), narodila se v měsíci březnu 1225, a od mladosti vyhýbala se rozkoši a slávě světské. Isabela vynikala krásou těla, moudrostí a ctností, jsouc zrcadlem nevinnosti, vzorem kajicnosti, růží trpělivosti, lilijí čistoty panenské, nevyvážným zdrojem milosrdenství a nábožnosti, a školou všech dobrých mravů. Isabela nelibovala sobě v šatech nádherných a v zábavách; ale bedlivě čtávala zvláště v Písmech svatých, horlivě a dlouho modlívala se, zhotovovala kostelní roucha dražocenná, podporovala chudinu, a tuze postila se třikrát v týdnu.

Rodiče slíbili Isabelu za manželku Konrádovi, synu Římského císaře Bedřicha II. Isabela nesvolila, ani když jí papež Innocenc IV. psal list, který se chová v klášteře Longchampském. Chtěla výhradně toliko Bohu sloužiti.

Jméni po otci zděděné rozdala Isabela chudým, založila ústav pro sirotky, obdarovala kostely, vypravila deset jezdců do války s nevěřícími, a hlavně vystavěla klášter a kostel Long-

champský, *) v němžto usídlilo se šedesát jeptišek řádu svatého Františka a svaté Kláry. Veliké dílo své nazvala Isabela „kostelem a opatstvím pokory Marie Longchampské,“ pokorné Matky Jesu Krista Pána našeho. Postarala se o sepsání a potvrzení řeholy. Král Ludvík IX. se sestrou Isabelou uvedl a napomenul jeptišky. V klášteře tom Isabela tráviti volila veškeren život svůj.

Ani chleba do syta nepopřála sobě. Chutných jídel nepožila nikdy. Mimo sůl neznala žádného koření. Začasté bičovala se do krve a všelijak kárala tělo své. Maličko mluvívala, bylo-li toho nezdatně potřebí. Byla tak pokorna, že nedala sobě žádných služeb prokazovati. Každého dne, nežli sama jedla, hostila mnoho žebráků, kterým osobně sloužila. Nežli přistoupila ke stolu Páně, klečíc před služkami svými vyznávala poklésky své. Šaty ze sukna hrubého tak dlouho nosila, až byly roztrhány. Nuzné a truchlící navštěvovala, těšila, jim sloužila a dávala hojné almužny. Větší část nocí trávila plačíc na modlitbách. Každodenně zpovídala se a několikrát za týden přijímala nejsvětější Svátost. Heslem jí bylo: „Bohu samému čest a sláva!“

Jaký život, taková smrt. Blahoslavená Isabela klidně skonalá o hodině půlnoční dne 23. února 1270 za lbezného zpěvu nadzemského, jež přítomní všickni slyšeli. Mrtvolu oblekly jeptišky v roucho řeholné. Král Ludvík IX., bratr, spatřiv ji, poklekl na kolena, účastnil se pohřbu, a těšil jeptišky truchlící za zemřelou paní svou. **)

Devátého dne po pohřbu vyzdviženo bylo neporušené tělo blahoslavené Isabely, aby na místě důstojnějším pochovalo se. Vzácné šlechtičny Pařížské vidouce ji dotýkaly se těla ohebného svými prsteny a pásy, aby měly posvátnou památku. Několik zázraků událo se při tom, a opakovaly se i za dob napotomních, tak že množství důvěrných prosebnků z daleka putovalo ke hrobu, kterýž k vůli tomu přeložen byl do chrámu každému přístupného.

*) Longchamp (Lonšán), bývalý ženský klášter západně od Paříže, proslulé poutnické místo Pařížanů, zvláště v témdni pašijovém, kdy se tam sjížděl veškeren vznešený a bohatý svět Pařížský. V revoluci byl klášter ten zničen. Za Napoleona I. obnovily se jízdy do Longchampu v pašijový týden a trvají posud. — **) Ubíraje se do války roku 1270., kleče prosil jeptišky za modlitby přímluvné. Na tom křižáckém tažení zemřel v Tunisu.

8. Blahoslavený Benedikt (Beneš), z řádu Menších Bratří.

Arezzo¹⁾ jest rodným městem blahoslavence toho. Benedikt, syn šlechtice Sinigarda ze Sinigardů a choti jeho Alžběty, od dítčích let rychlým krokem vystupoval k vrcholu dokonalosti křesťanské. Sám zakladatel řádu, svatý František, dal mu roucho řeholné. Benedikt věrně spravoval se příkladem svatého Františka. Pro svou moudrost, nábožnost a vážnost vysvěcen byl na kněžství, stal se náčelníkem klášterův kraje Ankonského v Itálii, a pak Asijských klášterů Menších Bratří v Antiochii Syrské; navrátil se do kláštera v Arezzu, kdežto pln zásluh a milostin, zvláště darem prorockým a zázraků od Boha obdařen, blaženě v Pánu zesnul dne 31. srpna okolo roku 1280.

Ostatky blahoslaveného Benedikta v úctě chovají se v kapliče, kterouž v kostele svatého Františka zbudoval mu rod Sinigardův jemu příbuzných.

9. Blahoslavený Albertin, převor kláštera „u svatého kříže“ ve „Font-Avellaně.“

Ankonská marka, kraj bývalého státu papežského podél moře Adriatického, slula u Římanů Picenum. Z celého kraje toho a z okolí sousedního scházejí se tisícové poutníků k 31. srpnu do chrámu kláštera Kamaldulského u svatého kříže, v němžto odpočívá ve zvláštním oltáři tělo blahoslaveného Albertina, bývalého převora téhož kláštera, zemřelého okolo roku 1285. Zprávy o jeho životě nezachovaly se; za to však obrazy, oltáře a kapličky jemu věnované, ustaviční zázrakové, jež Bůh konal na jeho přimluvu, a odtud pochodící poutě k jeho hrobu hlásají, že svatě žil a svatě zemřel. V noci před 31. srpnem kostel naplněn jest poutníky, jež ze spánku probouzí sbor mnichů zpívajících o půlnoci hodinky církevní. Poutníci pak po mši svaté, vykonavše pobožnost, rozcházejí se domů. Poutníků bývá až deset tisíc.

¹⁾ Arezzo (Aretium), jedno z nejstarších měst v Toskáně, jedna z 12 republik, při stoku řek Arna a Chiany.

Měsíc září.

Slavnost svatých anjelů strážců.

Na I. neděli září měsíce.

O anjelích.

Hospodin zázračně vysvobodil národ Israelský Mojžíšem z poroby Egyptské. Podivně vedl a opatroval ten vyvolený národ Svůj na poušti. Oznamil mu desatero přikázání, a ustanoviv řád občanský i bohoslužebný dal mu anjela strážného na cestu do země zaslíbené, o kterémž pravil: „Aj, já pošlu anjela Svého, kterýž by šel před tebou a ostříhal tebe na cestě, a uvedl tě na místo, kteréž jsem připravil tobě. Šetřiž ho a poslouchej hlasu jeho, aniž se domnívej, žeby směl potupen býti, neboť neodpustí, když prohřešíš, a jestiž jméno mé v něm. Uposlechněš-li hlasu jeho a učiníš všecko, což mluvím, nepřítelem budu nepřátel tvých, a sužovati budu sužující tebe. I půjde před tebou anjel můj.“ II. Mojž. 23, 20—23. Z události té patrně jest, že svatí anjelové nebeští od Boha ustanoveni jsou za vůdce, napomínatele, opatrovníky a strážce celých národů.

Že pak i každému člověku jednotlivci hned od narození přidán jest anjel strážce za vůdce, napomínatele a opatrovníka cestou života vezdejšího do věčnosti: o tom sám náš Spasitel Ježíš Kristus poučil nás.

Pán Ježíš přivolav maličké pacholety, postavil je u prostřed učenků Svých, dal jim je za příklad pokory a upřímnosti, a přikazoval jim, aby se chránili v něčem pohoršiti některé dítě, kteréž věří v Něj, Vykupitele světa. Aby pak každý

člověk tím více na paměti měl tuto povinnost svou, důrazně doložití ráčil Kristus Pán: „Viztež, abyste nižádného z maličkých těchto nepotupovali; neboť pravím vám, že anjelové jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest.“ Mat. 18, 10.

Slavíme dnes v Církvi Páně výroční svátek svatých anjelů strážných, a tudíž ve svůj vlastní největší prospěch uvážíme učení katolické o anjelích vůbec a zvláště o anjelích strážných.

My křesťané katolíci víme, „že anjelové jsou pouzí duchové, jenž mají rozum a svobodnou vůli, ale těla žádného nemají.“ Už zdravý a osvícený rozum lidský soudí, že nejvyšší moudrost, dobrota a svatost Boží nemohla řadu Svého tvorstva zakončiti člověkem, něbrž že musejí býti ještě dokonalejší tvorové nad člověka. Tuto domněnku rozumu lidského plnou jistotou stvrzuje neklamné Zjevení Boží, neboť Písmo svaté Starého i Nového Zákona zhusta a určitě mluví a svědectví dává o anjelích nebeských.

Anjel Hospodinův byl těšitelem a rádcem Hágafce truchlé, když utíkala z domu Abrahamova, I. Mojž. 16, 7, a podruhé, když byla vyhnána z téhož domu Abrahamova se synem Ismaelem. I. Mojž. 21, 17. 18.

Dva anjelové vysvobodili nábožného Lota, jeho manželku a dvě dcery ze Sodomy, když město to s veškerým hříšným obyvatelstvem mělo býti zahubeno a podvráceno ohněm a sirou s nebe. I. Mojž. 19, 1—17.

Anjel Boží zadržel ruku Abrahamovi, když k rozkazu Božímu ochotně mečem obětovati se uvolil jediného syna svého Isáka. I. Mojž. 22, 11.

Na počátku Nového Zákona anjel Gabriel poslán jest byl od Boha do města Nazareta, aby Marii Panně zvěstoval, že působením Ducha Svatého počne a porodí Syna Božího Ježíše. Luk. 1, 26.

Anjel Páně ukázal se ve snách svatému Josefovi a vyzval jej, aby Božské Dítě zachránil před ukrutným Herodem útěkem do země Egyptské. Mat. 2, 13.

Anjel Boží přinesl posílu s nebe Pánu Ježíši, když na

hoře Olivetské v úzkosti smrtelné připravoval se na výkupnou smrt Svou. Luk. 22, 43.

Anjelové odvalili kámen od hrobu Ježíšova při Jeho zmrtyvýchvstání, a zvěstovali svatým ženám vzkříšení Jeho. Luk. 24, 6.

Anjel Páně vysvobodil svatého Petra ze žaláře, když jej král Herodes vydati chtěl na smrt. Skutk. apošt. 12, 7.

„Bůh anjely stvořil ve Své milosti a s mnohými dokonalostmi.“ Anjelové jsou vyšší a dokonalejší tvorové Boží nežli my lidé. Jsouť pouzí duchové, a nemají těla žádného. Kdykoli k rozkazu Božímu zjevili se lidem, vzali postavu lidskou na sebe jen k tomu konci, aby mohli s nimi viditelně obcovati. Jinou předností anjelů svatých před lidmi jest dokonalejší rozum, jímžto Božské zámysly a rady, a Božské řízení všehomíra lépe, snadněji a jasněji poznávají, nežli lidé. Předností anjelů svatých před lidmi jest dokonalejší vůle, jížto ochotněji, nežli lidé, volí a konají dobré a nenávidí zlé. Na počátku ovšem anjelové svobodnou vůlí svou i pro zlé rozhodnouti se mohli; neboť víme, že mnozí anjelové s náčelníkem svým, Luciferem, Bohu se zprotivili, vedlé výpovědi Pána Ježíše „v pravdě nestáli,“ Jan 8, 44. a proto na věky od Boha zavrženi byli; a ti jmenují se anjelové padlí, duchové zlí čili ďáblové. Ti pak, jenž slavně přestáli zkoušku svobodné vůle své, utvrzení jsou na věky ve svatosti a spravedlnosti, a nalezájí svrchovanou blaženost svou v lásce Boží a v tom, což dobrého a šlechetného jest. Mat. 18, 10.

Vzhledem ku počtu anjelův svatých víme, že zástupové jejich jsou převelicí; neboť když svatý Petr v zahradě Getsemanské tasil meč svůj, aby bránil Pána Ježíše proti židovským vyslancům vedeným od zrádce Jidáše Iškariotského, řekl mu Pán Ježíš: „Obrať meč svůj do pošvy . . . Zdali mněš, že nemohu prositi Otce Svého a dá mi ihned více nežli dvanácte plukův anjelů? Ale kterakž by se naplnila Písma, že tak býti musí?“ Mat. 26, 53.

Jakož pak všechno tvorstvo na zemi postupuje od méně dokonalých tvorů k dokonalejším: nerosty, rostliny, živočišstvo až k pánu všech stvořených věcí na zemi, k člověku: tak i zástupové anjelův tvoří rozličné třídy vedlé nižší a vyšší

dokonalosti a moci od Boha propůjčené. V Písmech svatých jmenují se: „Cherubíni, Seraffini, Síly, Trůnové, Knížatstva, Mocnosti, Panstva, Archanjelové a Anjelové,¹⁾ a tudíž právem počítá se devatero kůrů anjelských na nebesích.

Úloha a činnost anjelů svatých pochopiti se dá z jejich poměrů k Bohu a k lidem. Anjelové žijí v nejužší a nejnroucnější osobní společnosti s Bohem. Jejich poměr k Bohu jeví se „pokornou poddaností, výhradnou láskou, úplným a radostivým obětováním celé bytosti své, pevnou věrností, nezměnnou poslušností, hlubokou úctou, neustálým díkůčiněním, vroucným se klaněním, nekonečnou chválou a stálou oslavou, nejuctivějším velebením, posvátným jásáním a nadšeným plesáním.“²⁾

Poměr svatých anjelů k lidem jest poměrem nejslechetnější lásky bratrské. Jsou anjelové vznešení duchové, jichžto blaživým pokrmem a nápojem jest láska k Bohu a láska k lidem, kteréž Bůh miluje a spasiti volí; proto anjelové všemožně pečují o to, aby lidé dosáhli povolání svého, aby došli spásy věčné, a tudíž také upřímně účastní se každé radosti a žalosti člověkovy, každého štěstí a neštěstí člověkova.

Všemohoucí Bůh nepotřeboval prostředníků, aby uskutečnil Své záměry s člověčenstvem; avšak chtěl z lásky k lidem užiti sprostředkující činnosti anjelův. Proto za každé hlavní doby Zjevení Božího působili anjelové svatí jako prostředníci mezi Bohem a lidmi.

Hned při stvoření světa objevili se plesající anjelové. Job. 38, 4. 7. Cherubíni s mečem plamenným ostříhali cesty ke stromu života, když prarodiče naši, Adam a Eva, pro první hřích byli z ráje vyhnáni. I. Mojž. 3, 24.

Anjelové přicházeli k lidem na svět za času prorokův. III. Král. 13, 18.—19, 1—9. — IV. Král. 1, 13. 15. — Dan. 14, 32—39. — 8, 15—20.

Ozvláště pak byli anjelové činnými v dějinách člověčenstva, když se časové naplnili a dílo vykoupení se uskutečňovalo.

¹⁾ Isai 6, 2. — Řím. 8, 38. — Efes. 1, 20. 21. — Efes. 3, 10. — Kol. 1, 16. — Jud. 6, 9. — I. Thea. 4, 15. — I. Petr. 3, 22. — ²⁾ Staudenmaierova dogmatika III. 236.

Při narození Syna Božího anjel Páně zjevil se pastýřům ponocujícím u stáda, a zvěstoval jim radost velikou, která se stala všemu lidu tím, že se nám narodil Spasitel Kristus Pán; a hned množství anjelův nebeských chválilo Boha říkouc: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Luk. 2, 9—14.

Když Pán Ježíš postiv se čtyřicet dnů a čtyřicet nocí přemohl a odehnal pokušitele ďábla, „opustil Ho ďábel, a anjelové přistoupili a sloužili Jemu.“ Mat. 4, 11.

Svatým apoštolům a učenským Kristovým nápomocni byli svatí anjelové při šíření víry samospasné.

Anjel Páně poslal jahna Filipa, aby vyučil a do Církve přijal mouřenína komorníka královny Kandaky. Skutk. apošt. 8, 26.

Anjel Boží vyzval setníka Kornelia v Cesaree, muže nábožného a bohobojného i dobročinného, aby si poslal do Jopy pro svatého Petra, by do Církve přijat byl. Skutk. apošt. 10, 3.

Když svatý Pavel plul do Říma, loď u ostrova Kreta bouří zanešena a ztroskotána byla, ale lidé zachováni byli anjelem Božím, kterýž předchozí noci stál u něho a pravil: „Neboj se, Pavle; před císařem máš státi; a aj, daroval ti Bůh všecky, kteří s tebou plují.“ Skutk. apošt. 27, 24.

Konečně pak víme z nejsvětějších úst Kristových, že, až na konci světa přijde k soudu všeobecnému u velebnosti Své, „také všickni anjelové přijdou s Ním.“ Mat. 25, 31.

Čím anjelové svatí v celku jsou a co působí pro celé člověčenstvo, tím jest a to činí každý jednotlivý anjel strážce svému svěřenci člověku. Tuto stráž a ochranu anjela Božího nad každým člověkem překrásně vypsál David Žalmista Páně těmi slovy: „Anjelům Svým přikázal Hospodin o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých; jako na rukou ponosou tebe, aby snad neurazil o kámen nohy své.“ Žalm 90, 11.

Každý, kdo za života svého od Boha vésti se dá, maje srdce zbožné: může přesvědčiti se z vlastní zkušenosti o této ochraně anjela strážného, kterýž odstraňuje a zapuzuje od svěvence

svého všecko, co by mohlo škoditi tělesnému nebo duchovnímu životu jeho. Ale krom toho anjel také volnou duši svěřence svého vede cestou spásy vnukáním dobrých myšlének, povzbuzováním a napomínám ku svatým ctnostem, útěchou a posilou ve strastech a bolestech všeho druhu.

Svatí anjelové strážci radují se, člověk-li, odvrátiv se od cesty zlé, prospívá dobrem; proto pravil sám Pán Ježíš: „Bude radost před anjely Božími nad hříšníkem pokání činícím.“ Luk. 15, 10.

Avšak touž měrou rmoutí se anjelové nad člověkem bludným a hříšným, a k rozkazu Božímu přinášejí lidem zlým zasloužený trest.

Král Herodes dal svatého Jakoba apoštola usmrtiti, a svatého Petra do žaláře uvrhnouti; ale když byla plna míra jeho ukrutnosti a pýchy, „ranil jej anjel Páně, protože nedal čest Bohu; i rozlezl se červy a umřel.“ Skutk. apošt. 12, 23.

Svatí anjelové strážní nám lidem netoliko vnukají myšlenky spasitelné a povzbuzují nás k nábožným modlitbám a dobrým skutkům, ale donášejí také modlitby a dobré skutky naše ke trůnu Božímu, orodují za nás u Boha, a přinášejí nám požehnání Boží s nebe. Anjel Rafael mluvil k Tobiáši Starému: „Když jsi se modlíval s pláčem, a pochovával mrtvé, a nechával's oběda svého, a mrtvé ukrýval jsi přes den v domě svém, a v noci pochovával's je: jáť jsem obětoval modlitby tvé Pánu.“ Tob. 12, 12.

Povázíme-li vznešenost a dokonalost svatých anjelů vůbec, a velikou lásku a dobročinnost anjelů strážných ozvláště; připomeneme-li sobě, že svatí anjelové jsou přátelé a miláčci Boží, jenž mocnou přímluvou svou mohou nám vyprositi u Boha mnoho milostí: nemusíme-liž je upřímně ctíti, vzývati a jich poslouchati; abychom hodnými stali se ochrany a pomoci jejich? Za časův našich množí se mezi lidmi bída rozmanitá; ctnosti křesťanské člověka kráslicí a blažící tratí se u jednotlivců, v rodinách a v národech; trpělivosti v nedostatku, v nouzi a v nemocích zhusta se nedostává; samovraždy množí se počtem děsným. Odkud to? Svatá víra v Boha všemohoucího, a důvěra v mocné pomocníky, svaté anjely strážné,

mizí a vymírá v duších mnohých, a proto za dnů smutných a žalostných hrozná zoufalost zmáhá se v nich. Nedivme se tomu; kdož nevěrecky od ducha dobrého, od svého anjela strážného se odvrací, a jeho ochrany, pomoci, útěchy, posily a rady nehodným se stává: musí brzo uváznouti a zahynouti v osidlech ducha zlého, nepřítelů člověka, ďábla.

My raději často a vážně přemýšlejme o veliké lásce Boha Otce nebeského, Jenž nám na nebezpečné pouti života zemského ráčil přikázati svatého anjela strážného. Hluboké díky vzdávajícce Bobu za milost tu velikou, všmejme sobě dobrých vnuknutí a svatých rad anjelových, vystříhejme se všech hříchů, jenž anjela svatého zarmucují a zapuzují, a konejme svaté ctnosti, kteréž naši anjelové strážní donášejí před trůn Boží na nebesích.

Svatý Bernard výborně píše o anjelích strážných: „Bratří, vroucně milujme anjely Boží jako budoucí spoludědice své, zatím pak ochránce od Otce nám ustanovené. Čeho bychom se báli pod strážci takovými? Nemohouť ani přemoženi ani svedeni býti; tím méně mohou svěsti, jenž nás chrání na všech cestách našich. Jsouť věrní, jsouť moudří, jsouť mocní; proč bychom se třásli? Ó, jen je následujme a tulme se k nim! Kdykoli sebe těžší pokušení dotírá na nás a sebe prudší strasti nastávají nám: vzývejme strážce svého, vůdce svého, pomocníka svého v každém souzení. Volejmež k němu: „Pane, zachovej nás, hyneme!“¹⁾

Ano, zůstanem-li věrní a vděční svému svatému anjelovi strážnému za všech poměrů dobrých i zlých po všechen život svůj: on věren zůstane nám i při smrti naší, bude hájiti nás proti pokušiteli zlému, bude bojovati s námi a za nás, a po boji vítězném doprovodí blaženou duši naši před soudnou stolicí milosrdného Boha a do radostí věčných.

Volejmež k němu každodenně překrásnou písní národní:

Anjele Boží, strážce můj,
 rač vždycky být ochránce můj,
 mne vždycky řiď a napravuj,
 ke všemu dobrému mne vzbuzuj.

¹⁾ Sermo in psalium: „Qui habitat.“

Ctnostem svatým mne vyučuj,
ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj,
tělo, svět, ďábla přemáhám,
na tvá vnuknutí pozor dám.

A v tom svatém obcování
ať setrvám do skonání,
po smrti pak v nebi věčně
chválím Boha ustavičně. Amen.

Slavnost svatých anjelů strážců.

Výklad svatého evangelia. Mat. 18, 1—10.

Apoštolové Páně, pokud ještě světlem Ducha Svatého nebyli vyučeni všeliké pravdě, sobecky smýšleli ve věcech mnohých, vyhledávajíce vlastního svého užitku, osobné své cti a oslavy. O tom začasté vespolek rozmlouvali a sami při sobě rozmýšleli.

Vímeť, že i později ještě Salóma prosila Pána Krista, aby synové její, apoštolové Jakob a Jan, seděli jeden na pravici a druhý na levici Jeho, až zařídí království Své. Mat. 20, 20.

Také cestou do Kafarnaumu obírali se apoštolové myšlénkami a rozmluvami takovými. Když pak přišli do města Kafarnaumu, „přistoupili k Ježíšovi řkouce: Kdo jest větší v království nebeském?“ Mat. 18, 1. Královstvím nebeským, královstvím Božím, jmenovali apoštolové Církev od Pána založenou, jejíž dálejší provedení na spásu všech národů svěřeno bylo jim — apoštolům. I vyzvídali u Pána, komu svěří v té Církvi Své přední úřady? — Otázce té Pán Ježíš nedal odpověď přímou, nýbrž volil poučiti je činem obrazným a názorným. „Přivolav maličké pachole, postavil je u prostřed nich a řekl: Zajisté pravím vám, neobrátlíte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského. Pročež, kdožkoli se poníží jako maličký tento, tenť jest větší v království nebeském.“ Mat. 18, 2—4.

Ze slov Páně vysvítá zřejmě, že apoštolové Jeho tenkrát neměli ještě dostatečnou míru dětské mysli, jížto Pán vyhledává u vyznavačů Svých. Apoštolové bažili té doby ještě po hodnostech a důstojnostech v říši Kristově, a Pán Ježíš kázal jim, aby se

obrátili, aby zanechali takového bažení, aby raději skromnými stali se jako nevinné dítky, aby stali se poníženými a pokornými, uznávající vlastní svou nedostatečnost; aby tudíž vinuli a tulili se důvěrně k Bohu, všemocnému Pánu svému, jak se dítky dobré důvěrně vinou a tulí k otci svému a k matce své. Bez této dětské mysli není pravé touhy po dokonalosti, není schopnosti pro říši Kristovu a pro království nebeské. Člověk samolibý, hrdý a sebedostatečný nehledá Spasitele, domnívaje se, že Ho nepotřebuje. Člověk sobecký a po důstojnostech baživý ztrácí se v marných a planých zevniternostech, neprohlédaje k jádru povolání svého. Jenom pokorná mysl dětinná činí člověka schopného pro každou ctnost, pro dokonalost křesťanskou, pro království nebeské.

Vyloživ potřebnost povahy dětské pro každého člověka, jal se Pán Ježíš mluvit o tom, jak důležitou jest věc, aby krásná povaha dětinná zachovala se u maličkých, a to učinil slovy těmi: „Kdož přijme jedno takové maličké ve jménu mém, mne přijímá. Ale kdo pohorší jedno z maličkých těchto, jenž ve mne věří, tomu lépe by bylo, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho, a pohřben byl v propast mořskou.“ Mat. 18, 5. 6. Kdo přijme dítko nevinné ve jménu Kristově, to jest: kdo přijme dítko nevinné z lásky ke Kristu Bohu a Vykupiteli, a proto, že jméno Kristovo nosí, Kristu náleží a pro nebe získáno jest; kdo pečuje o dítě, aby nezahynulo dle těla a dle ducha, aby dokonale vychováno bylo: ten hodným stane se takové odplaty, jakoby službu tu byl prokázal samému Kristu Pánu. Kteraká to bohatá odplata pro rodiče, pro pěstouny, pro učitele a pro učitelky maličkých, vychovávají-li je v duchu Kristově! Podle toho v Církvi katolické od jakživa zakládaly se ústavy a školy pro důkladné vychování maličkých; podle toho vždycky zvláštní péče věnovala se dětem.

Ale naopak běda každému, kdož, jsa povolán k vychování maličkých, nepřijímá je ve jménu Kristově, nespatruje v nich vykoupence Kristovy a dědice království nebeského! Běda každému, kdož dítě pohoršuje a všelijak působí, aby z něho vymizela ta sličná povaha, pro kterou se dítě Bohu líbí, aby v něm oslabena, podvrácena a udušena byla víra v Krista Ježíše! Prohlašujet sám Kristus o takovém kaziteli a hu-

biteli dítěte nevinného, že není hoden, aby jej nosila ta země Boží; žeby se mu měl kámen mlýnský zavěsiti na hrdlo s kterýmby se měl uvrhnouti do propasti mořské. Tento výrok Páně měli by sobě odříkávati každého dne vícekráté otcové, matky, pěstounové, pěstounky, učitelové, učitelky a všickni dospělí lidé, jimžto jest s dětmi obcovati a k nim všelijak přihlížeti.

Zasluhje-li jediné pohoršení pacholeti dané trestu takového: jaké pokuty na věčnosti dobývá sobě ten, kdo špatnými, zlými spisy a řečmi protikřesťanskými kazí a hubí celou rodinu, celou školu, celé město, ba celý národ? Ohromnou řadu všelikého zla, kteréž vzejde světu a národům z pohoršení nevěrců a nemravníků, spatřoval Kristus Pán vševědoucím zrakem Svým, a proto bolestně zvolal: „Běda světu pro pohoršení!“ Mat. 18, 7. Běda, že pohoršením daným přichází tolik lidí ve zkažení! I ti, jenž pohoršení dávají slovem nebo skutkem svým, i ti, kteříž k úrazu věčnému přicházejí pohoršením, zahrnutí jsou výrokem Páně: „Bědal“

Tím arcíť nejenom velikost a přísnost trestu, ale také veliká cena a hodnota nesmrtelných duší lidských klade se nám na zřetel.

Od té doby, co praotec náš Adam zhřešil, přebývá na světě dobro se zlem; ale ovšem tak, že zlo má značnou převahu, poněvadž následkem hříchu prvotního a dědičného vůle člověka kloní se více ku zlému než k dobrému, a tudíž zlo pohoršením ustavičně zaručuje se. V příčině této dědičné pokazenosti povahy lidské, co svět světem bude, pohoršení nepřestane. Avšak proto přece není bez viny člověk ten, kterýž dává pohoršení, poněvadž má vůli svobodnou, a v Zákoně Novém, v Církvi Kristově, po způsobeném vykoupení nad to také má ještě milost Boží, se kterouž nade zlem zvítěziti, a všelikého pohoršení zdržeti se může. Odtud pochodil výrok Páně: „Potřebí jest sice, aby přicházela pohoršení; ale však běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází.“ Mat. 18, 7. V tom smyslu Páně napsal také svatý apoštol Pavel: „Musejí i kacířstva býti, aby zjevení byli mezi vámi ti, kteříž jsou zkušeni.“ I Kor. 11, 19. To jest: Musejí povstávati bludy a rozkoly podle hříšnosti a svěhlavosti lidské, kteráž

natahuje a překrucuje zjevené slovo Boží dle náhledů, žádostí a chtíčů svých, a ráda i jiným vnucuje domněnky a výmysly své; i takové pohoršení prospívá věrným a stálým křesťanům, kteříž tím více utvrzují se blouděním jiných na pravé cestě a v pravé víře.

Poněvadž ale pohoršení lidmi dávaná na člověka dorážejí a působí toliko prostředkem smyslů, tudíž vyzývá nás Pán, abychom, chtěje uvarovati se pohoršení vniterného, své vlastní náказы, pilně vystříhali se pohoršení zevnějšího, totiž takových lidí, kteří jsouce zlí, pohoršují, svodí a kazí spolučlověka svého. Naučení to vyjádřil Pán Ježíš takto: „Pohoršuje-li tě ruka tvá nebo noha tvá, utni ji a vrz od sebe. Lépe jest tobě vjítí do života mdlému anebo kulhavému, než dvě ruce anebo dvě nohy majícimu uvrženu býti do věčného ohně. A oko-li tvé pohoršuje tebe, vylup je a vrz od sebe. Lépe jest tobě jedookému vjítí do života, nežli obě oči majícimu uvrženu býti do pekelného ohně.“ Mat. 18, 8. 9. „Rukou, nohou a okem“ v obraze tomto rozumí se všecko to, co člověku za života vezdejšího jest nejbližší, nejdražší a nejmilejší. Tudíž smysl té řeči Kristovy jest: Kdyby's byl s někým tak spřízněn a spřátelen, žeby ti byl takoruka k srdci přirostl, jako ruka nebo noha v těle přirostlá jest: a kdyby věc některá byla tobě tak mila a tak potřebna, jak oko v hlavě: přece máš se jí odřici, kdyby tě popouzela k hříchu.

Dále udává Pán Ježíš příčinu, z nížto přicházejí pohoršení, an praví: „Vizte, abyste nižádného z maličkých těchto nepotupovali!“ Mat. 18, 10. Mnoho pohoršení prýští se z toho, když lidé dospělí nevšímají sobě malých, jimi pohrdají, na ně ohledu žádného neberou, jich se neštítí a nestydí, jakoby se před nimi dalo všecko mluvití a dělati bez ostýchání; an zatím špatné slovo a zlý skutek v duši nevinných dítek vězeti zůstává jako semeno jedovaté, a svým časem se ujímá, roste a plodí zlé skutky. Proto Pán Ježíš tak přísně zapovídá potupování a nevšímání sobě maličkých, a dokládá: „Pravímť vám, že anjelové jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest.“ Mat. 18, 10.

Bůh tak vysoko cení maličké a tak jich Sobě váží, že jim za ochránce a strážce ustanovil anjely Svá. Tudíž arcíť zle činí člověk ten, jenž nevšímá sobě nesmrtelné duše v bližním

svém a jí pohoršení dává. Svatý Jeroným o té věci píše: „Jak veliké jest důstojenství duše, že každý člověk za strážce dostává anjela! A jak nebezpečno jest pohrdati malým, jehož prosby anjel donáší ke trůnu Boha nejvyššího! Ale ani ty nezhrdej anjelem svým, nébrž ho poslouvej a následuj!“

Dne 1. září.

I. Svatý Jiljí (Aegidius), poustevník, opat Benediktin ve Francii.

Svatý Jiljí, syn vznešených, bohatých a bohabojných rodičů v Athénách,¹⁾ od dětských let svých liboval sobě v modlitbách a v dobročinnosti tou měrou, že se podobalo, jakoby o nic jiného nestaral se. Po smrti svých rodičův prodal veškero dědictví po nich, a ztržené peníze rozdal chudobným. I poslední svrchně svůj daroval nemocnému, aby přikryl nahotu jeho. Nemocný, jak mile oblekl svrchněk darovaný, okamžitě zdrav nčiněn jest.

Ješto pro svatý život a pro mnohé zázraky odevšad lidé scházeli se k němu, obával se Jiljí takové slávy a odešel z Athén do Arelatu²⁾ k biskupu Césariovi,³⁾ v jehož společnosti zůstal dva roky.

Napotom odebral se Jiljí na poušť, umístil se v jeskyni, a trval dnem i nocí na modlitbách a v rozjímání o věcech svatých. Živil se za prvých let pouze bylinami lesními, později pak i mlékem krotké laňky, která každodenně v určitou hodinu přicházela k němu.

Jednoho dne král Childebert⁴⁾ vyšel si s komonstvem na hon až do krajiny té. Laňka od jeho psů pronásledovaná utekla do jeskyně. Král Childebert vkročil za ní a spatřil tam poustevníka starého, jenž kleče modlil se.

¹⁾ Athény za starého věku hlavní město svobodné obce Attiky, vele-slavná kolébka starořecké vzdělanosti. Athény jsou nyní hlavním a sídelním městem království Řeckého od roku 1834, od kteréhož času počalo povstávat se zřícenin, jež byli Turci nadělali 1826 a 1827. — ²⁾ Arles, Arelate, prastaré město jižní Francie, druhdy hlavní město království Arelatského, nyní hlavní město depart. Ústí Rhony. — ³⁾ Svatý Caesarius dne 27. srpna. — ⁴⁾ Childebert I., král Francký, syn Chlodvíkův, panoval od roku 511—558.

Poznav z řečí jeho, že jest muž svatý, prosil jej, aby mu dovolil nad jeskyní tou zbudovati klášter. Do kláštera toho později vstoupilo několik mnichů, jichžto opatem řádu svatého Benedikta k žádosti králově stal se svatý Jiljí. Když pak byl klášter svůj po několik roků nábožně a moudře spravoval, zesnul svatě v Pánu kolem roku 550.

U kláštera za let pozdějších povstalo město, které svým jménem Saint Gilles¹⁾ doposud hlásá slávu svatého Jiljí, milého patrona lidu rolnického, a zemského patrona v Korutansku.

Svatý Jiljí náleží do počtu čtrnácti svatých Pomocníků.²⁾ Svátý Jiljí jest patronem mnohých kostelů a klášterů. V Praze jest kostel Dominikánů zasvěcen Bohu jménem svatého Jiljí.

2. Svatá Verena, panna Zurzachská.

Svatá Verena, přibuzná svatému Viktoru,³⁾ odebrala se za přibuzencem svým z Egyptské vlasti do Italie. V Egyptské Thebaidě od plukovníka Mauricia za třetího století sebraná Thebánská legie poslána byla proti křesťanům v Galii. Ješto pak legie ta ve věci tak nelidské odepřela službu, byl nejprvé dvakráte vždy každý desátý muž zabit u Agaunu, nyní St. Maurice, a potom celá legie vyhubena k rozkazu císaře Maximiana.

Když legie ta přes Alpy táhla, pozdržela se panna Verena nějaký čas u svatého Maxima v Miláně. Jak mile ale slyšela o mučnické smrti tolika členů legie Thebánské, spěchala do Agaunu, odkud odkvapila do Solothurnu,⁴⁾ kde svatý Viktor meškal. Svatého Viktora však už nebylo; i on sešel smrtí mučnickou pro víru svou.

Verena usadila se na blízku hrobu jeho v jeskyni nedaleko Solothurnu, a po několika létech odešla na ostrov u soutoku řeky Aaru a Rýnu.

¹⁾ Saint Gilles les Boucheries (Sen Žil le Buřfý), město ve francouzském departementu Gardském, obyčejně pod jménem Sen Žil, t. j. Svátý Jiljí, známé. — ²⁾ Čtrnácte svatých Pomocníků dne 4. prosince. — ³⁾ Svátý Viktor dne 10. října. — ⁴⁾ Solothurn, nyní hlavní město dle pořadí desátého kantonu Švýcarského, jest sídlem biskupa Basilejského.

Svatá Verena zemřela v Zurzachu, ¹⁾ kde v kolegiálním kostele nalezá se její hrob.

3. Svätý Neofyt, biskup Lentinský.

Neofyt Lentinský, svaté Neofyty mučnice²⁾ syn, dříve Alexander zvaný, byl radním Tertylla, císařského náměstka na Sicilii. Vídá zázraky svatých Alfia, Filadelfa a Cyrina, ³⁾ uvěřil v Krista Boha, rozdal jmění své chudým a odešel do samoty, kde přemýšlel o mučeníctví.

Jinak ale usoudil Bůh. Agathon, biskup na ostrově Liparském severně od Sicilie, jej pokřestil, víře vyučil a na kněze vysvětil.

Neofyt za tuhé kajicnosti postě se a tělo káraje působil několik let po boku biskupovi tomu.

V Římě potvrzen byv za prvního biskupa Lentinského, ⁴⁾ vrátil se Neofyt s ostatky svatého Erásima, Kleonika a Stratonika do otčiny své. V kázání přiznal se, že on jest Alexander rodák Lentinský. Obyvatelstvo nemálo zděsilo se.

Biskup Neofyt Alexander pak horlivě vyučoval a do lůna Církve přivodil téměř všecken lid. Třicet sedm roků a pět měsíců spravoval biskupství Lentinské, a jako osmdesátník, proslaviv se cnotou a svatostí, odebral se šťastnou smrtí do říše nebeské dne 17. dubna roku 296. za panování císaře Diokleciana a Maximiana. Výroční svátek svatého Neofyta biskupa světí se dne 1. září církevními hodinkami, v nichžto se čte, co o něm stručně povědíno.

4. Dvanáctero svatých bratří mučeničků Beneventských: Donát, Felix, Arontius, Honorát, Fortunát, Savinian, Septimin, Januarius, Felix (druhý), Vitális, Sator a Reposit.

Římský císař Maximian, jemuž bylo povědíno o činnosti slovných dvanácti bratří křesťanů v Africe, vypravil úředníka svého Valeriana do Karthaginy, ⁵⁾ aby mu je přivedl.

¹⁾ Zurzach, okresní město ve Švýcarském kantonu Aargauském, jímž protékají řeky Rijn i Aar. — ²⁾ Svätá Neofyta dne 17. dubna. — ³⁾ Sv. Alfius dne 10. května. — ⁴⁾ Lentini (Leontium), Italské město v Sicilské provincii Noto, jihozápadně od Katanie. — ⁵⁾ Karthago, slavné město Africké.

Valerian nezastal je v Karthagině a tudíž poslal pro ně do Adrumeta, ¹⁾ rodiště jejich.

Žoldníci cestou týrali a do Karthaginy přivedli je.

Valerian vyzval bratry křesťany, aby obětovali bohům pohanským. Donát odpověděl: „My sloužíme Pánu svému Kristu Ježíši. Zavraždíš-li jednoho z nás, ostatní tím více utvrdí se v Kristu.“

Valerian dal je zbičovati a do žaláře odvesti.

O půlnoci osvětlil se žalář bleskem a světlem nadzemským, jímžto jeden ze strážníků oslepl. Svatým vyznavačům zjevil se anjel Boží, a okovy spadly všem křesťanům vězněným.

Valerian, obávaje se, že by obyvatelstvo veškero uvěřilo v Krista, rozkázal, aby dvanáctero bratří spoutaných na hrdle i na rukou odvedli k moři. Na břehu mořském vsedli na loď a přistáli u Potenzy v Lukanii, krajíně nynějšího Neapolska v Itálii.

Valerian v Potenze pohnal k soudu čtyry bratry: Arontia, Honoráta, Fortunáta a Saviniana, kteréž, když nechtěli obětovati modlám, dal mečem odpraviti dne 27. srpna, kteréhož dne výroční památka jejich v městě Potenze světi se.

Příštího dne ve Venoze, městě kraje Potenzského, soudil Valerian bratry Septimina, Januaría a Felixe, a dal je stíti, když byli neohroženě vyznali Krista. Tito tři bratří mají ve Venoze svůj svátek dne 28. srpna.

Ve městě Velinianu dne 29. srpna mezi obědem svým Valerian odpraviti dal Vitála, Satora a Reposita.

Konečně dorazil Valerian s posledními dvěma bratry Donátem a Felixem (druhým) do města Santiana v staré Apulii. Tito poslední dva viděli statečnost bratří svých, tonžili po mučeníctví, a chválili Boha, kterýž je slliti a korunovati ráčil.

Valerian povolal je k sobě a pravil: „Obětujte bohům, abyste nezahynuli jako bratří vaši.“ — Donát i Felix odvětili: „My jsme křesťané; nčiň, co ti libo.“ — Valerian kázal je na skřipci mučiti a polomrtvé do žaláře uvrhnouti. Dne 1. září pak dal je mečem usmrtiti.

Dlouho zůstalo těchto dvanáctero bratří mučensků rozděleno

¹⁾ Adrumetum, hlavní město kraje Byzaceny v Africe.

v městech, kdežto byli podstoupili mučnickou smrt, až pak těla jejich odevšad přenesena byla do Beneventu,¹⁾ kde společná výroční slavnost jejich s pobožností svatvečerní a s oktávou koná se dne 1. září.

5. Svatý Amon, jahen, a 40 panen, mučenic Ereglijských.

Slavnému sboru čtyřiceti panen mučenic Ereglijských byl Drinopol²⁾ městem rodným. Jahen Amon vyučoval je ve svaté víře křesťanské, pro kterouž vězněny a všelijak trýzněny byly, poněvadž modlám obětovati nevolily, nébrž horlivě Boha pravého vzývaly a Jemu se modlily. Za modlitby té náhle padl a skonal modlář, dívaje se na mučení jich.

Také Amon byl mučen, pak s pannami do Eregli³⁾ k náměstku císaře Licinia (311—324), svata Konstantina Velikého, odveden, a s nimi na smrt odsouzen. Deset panen bylo upáleno; osm s učitelem Amonem dal soudce mečem odpravit; desíti jiným dykou ústa prohnána jsou; šest panen kázal zvolna usmrtiti, a ostatním rozpálené železo do úst vraziti.

6. Blahoslavená Juliana, panna, abatyše Benátská v Itálii.

Juliana, dcera Tolberta I., hraběte Kolalta, a jeho choti Joanny, narodila se roku 1186. na matčině hradě nejsvětějšího Spasitele mezi městem Treviso (Trevigi, staré Travinum) v Benátsku, a Čenedou v Trevisánsku.

Roku 1196. Juliana na vychování dána byla do panen-ského kláštera svaté Markéty řádu svatého Benedikta na Salarele v obvodu biskupství Padovanského, kdežto roku 1220. oblekla se v roucho řeholné.

S jeptiškou blahoslavenou Blaženou a jinými osmi pannami odebrala se Juliana do kláštera opuštěného v Gemule nedaleko Padovy roku 1222., odkud po smrti blahoslavené Blaženy

¹⁾ Benevent, Italské město na stoku řek Calorea a Sabato v Neapolsku. — ²⁾ Drinopol (Adrianopolis), znamenité město v Rumelii na splavné Marici, 28 mil severozápadně od Cařihradu. — ³⁾ Eregli (staré Héraklea, také Perinthos), přístavní město na Černém moři v Asijském Turecku.

odešla do Benátek, kdežto s přivolením rady městské klášter panenský při kostele svatého Blažeje a Katolda založila, a jako abatyše sebe i podřízenky všemi ctnostmi ozdobila. Trpělivost, kajicnost, milovnost čistoty a chudoby, bdění, mlčelivost, posty, modlitba, rozjímání blažilo všechny, zvláště pak abatyši Julianu, kteráž ve svém 76. roce léta Páně 1262. blaženě odešla k nebeskému Choti svému.

Juliana přijala svátosti, odporučila duši svou Kristu a napomenula svěřenky své řkouc: „Dcerušky, milujte se vespolek; mámeť přikázání, že dosti činí, kdo to činí. Kristus miloval nás, a krví Svou obmyl nás z hříchův našich. Milujte se vespolek!“

Tělo svaté Juliany v klášterním kostele svatého Blažeje a Katolda odpočívá a v úctě veliké chová se na zvláštním oltáři. Prastarými obrazy v kostele tom znázorňuje se její život, smrt a tělo neporušené.

7. Josue, Mojžíšův nástupce a vůdce lidu Israelského.

Josue, syn Nunův, kníže pokolení Efraimova, narodil se v Egyptě. Když národ z poroby Egyptské vycházel, byl Josue mužem kvetoucím a důvěrným společníkem Mojžíšovým, jenž mu svěřil velitelství ve válkách Israelitům nastalých.

Hned prvního roku po odchodu z Egypta Josue vítězně bojoval s Amalechity za horlivé modlitby Mojžíšovy. II. Mojž. 17, 10—13. Josuu vypravil Mojžíš s jedenácti soudruhy na výzvědy do země Chananejské. Josue a Káleb pravdivou podali zprávu o zemi a její obyvatelích, důvěřující slibům Hospodinovým; proto dal jim Hospodin jistotu, že jenom oni dva vejdou do země Zaslíbené ze všech, kdož při odchodu z Egypta byli nad dvacet let starší. IV. Mojž. 13 a 14.

Mojžíš dovedl lid svůj až ku hranicím Chanaanským, jež překročiti nesměl, a k rozkazu Božímu ustanovil Josuu za svého nástupce. IV. Mojž. 17. a 18. Josue pak uvesti měl Isrality do země Zaslíbené.

Po smrti Mojžíšově Josue vůdce vyslal vyzvědače, a poslal s veškerým lidem k Jordánu, jež přispěním Božím suchou nohou přešli. Tam v ležení dal Josue obřezati pacholata na

poušti narozená, slavil první slavnost Velikonoční na půdě Chananejské, dobyl Jericha a rozbořil město to. Jos. 6. Město Haj dostal válečnou Istí do moci své. Jos. 8. Na hoře Garizim vzdělal oltář Hospodinu, porazil spolčené krále Středochananejské, postupem času i krále na jihu, a podrobil sobě jich města a krajiny.

Potom vypravil se Josue na sever a přemohl i tam krále sjednocené.

Dobytou zemi rozdělil za pomoci velekuže Eleazara rodům Israelským, a žil jako soukromník.

Před smrtí svou Josue svolal ještě jednou národ Israelský do Sichemu, rozloučil se s ním, obnovil úmluvu mezi národem a Hospodinem, postavil pomník a zemřel maje 110 roků věku svého.

Pokud Josue živ byl, národ Israelský věrně Bohu sloužil. Kniha Josue v Písmě Starého Zákona má jeho jméno, poněvadž jest hlavní osobou v dějinách v knize té vypsanych.

8. Gedeon (Jedek), statečný obránce Israelitův.

Gedeon, syn Joasův z pokolení Manasseova v městě Ofra, vyvolen byl od Boha k tomu, aby sprostil Israelity ná-tiskův, jež jim činili Madianité po sedm roků. Gedeon zbořil oltář modly Bála v rodišti svém a zbudoval oltář Bohu Hospodinu. Soud. 6, 1—32. Shromáždil kolem sebe mnoho válečnicků z rodu svého a z rodu Aserova a Neftaliova. Když mu Hospodin znamením zázračným přislíbil vítězství, vypravil se proti nepřátelům Madianitům spojeným s Amalekity a s Araby. Soud. 6. a 7. Aby však Israelité nepřičítali vítězství vlastní moci a přesile, nébrž patrné pomoci Boží, propustil Gedeon 22.000 bojácných ozbrojenců, a z ostatních 10.000 jenom 300 mužů podržel. Z těchto každému dal hlasnu a hořící pochodeň ve džbánů skrytou, a tak za noci třemi proudy na třech místech blížili se k ležení Madianitův. Tam rozbili džbány, zatroubili na hlasny a provolávající heslo: „Meč Hospodinův a Gedeonův,“ Soudc. 7, 20., uvedli nepřátely do takového nepořádku, že sami vespolek se pobíjeli a na útěk se dali. Gedeon je pronásledoval a knížata jejich pobil. Soudc. 8, 21.

Israelité od té doby po čtyřicet let nebyli znepokojováni od nepřátel zevních. Soudc. 8, 28. Z vděčnosti nabízel Gedeonovi důstojnost královskou; on ale nepřijal jí řka: „Jehova panovati bude nad vámi,“ Soudc. 8, 23., a vyžádal sobě toliko ukořistěné náušnice, z nichžto udělal Efod, roucho velekněžské, na památku vítězství. Napotom žil v rodišti svém, měl sedmdesát synů a zemřel u vysokém stáří.

9. Svatá Anna, vdova, prorokyně Jerusalemská.

Když se naplnili dnové očišťování podle zákona Mojžíšova, Maria Panna a pěstoun svatý Josef nesli Ježíška do Jerusalema, aby Ho postavili před Pánem. Ve chrámě Simeon staříčký, spravedlivý a bohobojný, vzal Božské Dítě na lokty své, chválil Boha, požehnal jim, a předpověděl z vnuknutí Ducha Svatého Marii Panně, že meč pronikne duší její. Luk. 2, 22—35. ¹⁾

„Byla také prorokyně, Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Aserova. Ta se byla sestarala ve dnech mnohých, a živa byla s mužem svým sedm let od panenství svého. A ta vdovon byla až do let osmdesáti a čtyř. Ona nevycházela z chrámu, sloužíc Bohu postem a modlitbou dnem i nocí. A ta v tu hodinu přišla (do chrámu Jerusalemského), chválila Pána a mluvila o Ném všechněm, kteříž očekávali vykoupení Israelského.“ Luk. 2, 36—38.

Tato svatá Anna jmenuje se prorokyní, poněvadž působením Ducha Svatého tajemství Boží poznávala a vypovídala. Její otec Fanuel byl z pokolení Aserova, kteréž rozkládalo se nejseverněji k západu v krajině tučné a úrodné. I Mojž. 49, 20. Prorokyně Anna už byla stára. Jenom sedm let od panenství svého strávila s mužem, pak ale ostala vdovou do osmdesáti čtyř let věku svého, a tak dokázala svou lásku k čistotě. Bylať jedna z těch žen, které při chrámě Jerusalemském sloužily a v pobožných světnicích bydiely, jsouce podobny pozdějším jahenkám a jeptiškám. Svatá Anna sloužila Bohu netoliko modlitbami, ale také postem, životem tuhým, za dne i za noci. Dobře tedy pěst v Církví katolické počítá se mezi skutky dobré. Ticho

¹⁾ Svatý Simeon dne 8. října.

noční upravuje člověka k rozjímání. „Viz sbor hvězd, hlubokou tichost a mnohý poklid, a vydej se v rozjímání a obdivování skutků Božích. Tmy rozveďte v útrobě tvé mysl kajicnou.“¹⁾

Pobožná vdova prorokyně Anna přišla do chrámu Jerusalemského v tu chvíli, když Simeon Krista na loktech pěstoval a Bohu chválu vzdával, a spolu s ním velebila Anna Hospodina, a vypravovala o Kristu všem přítomným, že jest Vykupitelem Israelovým, že jest Spasitelem zaslíbeným a očekávaným. Očekávali sice všickni Židé Vykupitele za doby té; ale Anna mluvila k těm, jenž očekávali Spasitele duchovního, a nikoli k těm, jenž se domnívali, že Vykupitel bude králem zemským.²⁾

Dne 2. září.

I. Svatý Emerich, kralovic Uherský.

Svatý Štěpán I, král Uherský, a jeho choť, Gisela, pochovali všecky syny své hned za dětského jich věku; jenom Emerich dožil se let mužných. Otec král pečlivě ho vychovával a vychovávatí dal od svatého Gerharda, biskupa Čanádského, a právem nadál se, že bude důstojným jeho nástupcem na trůně královském.

Emerich, narodiv se roku 1007., prospíval věkem i moudrostí, nábožností i svatostí. Otec postaral se mu o nevěstu zbožnou, a zasnoubil jej s dcerou Chorvátského krále Krešimíra. K tomu ale Emerich přivolił jen s tou podmínkou, bude-li mu volno zachovati život panický.

O nástupnictví na trůn bylo v Uhrách toho času právem všeobecně uznaným, že panství náleží jenom jedné rodině, tedy Arpádovcům, z nichžto národ knížete panovnicka sobě volil. Mohutní panovníci, tedy i svatý Štěpán, starali se o to, aby nastoupili synové jejich. Králi Štěpánovi podařilo se, že synu svému Emerichovi získal uznání sněmovní. Král Štěpán

¹⁾ Svatý Jan Zlatoúst, hom. 42. — ²⁾ Viz „Slavnost Očišťování Panny Marie“ dne 2. února.

zamýšlel vládu jemu odevzdati a do života soukromého ustoupiti; avšak Emerich zemřel dne 2. září 1031. Svatý Štěpán zesnul v Pánu na slavnost Nanebevzetí Panny Marie dne 15. srpna 1038, a po pětáctyřiceti létech byli výtečný král Štěpán a jeho syn Emerich od papeže Řehoře VII. (1073—1085) do počtu svatých v Církví Boží slavně přijati dne 4. května 1081.

2. Svatí Justus (Pravoslav), biskup, a Viator, kostelní čtenář Lyonský.

Svatý Justus, třináctý biskup Lyonský, byl na církevních poradách ve Valence (Valáns) v Galii roku 374., a v Akvileji (nynějši Voglej v Gorickém kraji) roku 381.

Bůh proslavil biskupa Justa zázraky velikými. Jemu ke cti vystavěný kostel svatého Justa nabył značné důležitosti v dějinách církevních. Svatý Justus za všech století požíval v Lyonu úcty výtečné.

Z jahna byv za biskupa Lyonského vysvěcen, svatý Justus po mnoho roků zastával vznešený úřad svůj tak ryze, mírně, nábožně a trpělivě, tak obětavě pečoval o chudinu, a tak svědomitě zachovával přikázání Boží, že ctnostmi svými převyšoval i sebe výtečnější kněze Páně. Pro horlivé hájení víry pravé bylo mu mnoho útrap snášeti. Konečně tajně odešel s jediným společníkem, kostelním čtenářem Viatorem, do Egypta, kdežto mezi poustevníky tuze žil a s nimi nábožně obcoval.

Antioch, kněz Lyonský, navštívil biskupa svého Justa ve vyhnanství. Jeho příchod svatý Justus poustevníkům už dříve byl předpověděl.

Za několik dnů po návštěvě té svatý Justus šťastně v Pánu zesnul okolo roku 390. Kostí svatého Justa s tělem svatého Viatora byly později do biskupského chrámu Lyonského přenešeny a tam slavně uloženy.

3. Svatý Antonin, mučeník Apamejský.

Svatý Antonin, rodem z Apamey,¹⁾ žil v dědině blízké sám a sám křesťan mezi pohany. Proto přestěhoval se do vesnice jiné, kde bylo několik křesťanů. Tam horlivě vyznával víru svatou, a nikdy mlčením nepominul rouhavou řeč pohanů. Zuřivost v nich vzrůstala. Nastal den křesťanům slavný. Antonin odchází na služby Boží přes pole, předpověděl přátelům svým, že se nenavráťí více. Stalo se. Pohané číhající vyřídili se, porazili, a pro víru křesťanskou zavraždili jej. Jeho tělo rozsekali a do vody hodili.

Řízením Božím dvě ženy, křesťanky statečné, tělo našly, ke knězi svému donesly, a za velikých zázraků uctivé pochovaly nedaleko města Apamey dne 2. září za panování Římského císaře Antonina Pia (138—161). V městě rodném za století šestého byl kostel ke cti svatému Antoninu mučeníku, jak známo ze starých zápisů.

4. Svatá Maxima, mučenice Římská.

Svatý Ansan,²⁾ dvanáctiletý syn slovutného měšťana Římského Trankvilina, byl tajně, anižby otec o tom věděl, víře křesťanské vyučen a pokřtěn od kněze Protasia. Křesťanka Maxima byla mu kmotrou. Vlastní otec, jak mile o tom zvěděl, udal syna svého pohanskému soudu za vlády spolucísařův Diokleciana a Maximiana.

Ansana i kmotru jeho Maximu odvedli do žaláře, v němžto po mnoho dnů společně strádali. Cestou do žaláře spatřili člověka slepého, jemuž u Boha vyprosili a navrátili zrak.

Před soudnou stolicí svatá Maxima neohroženě Krista vyznala a modlám obětovati nevolila; proto kyji potud byla bita, až duše její svatá z těla odešla ke Kristu do ráje nebeského dne 2. září rokn 296.

¹⁾ Apamea, město v Syrii, při jezeře Apamejském, stoličné město krajiny téhož jména, nyní slove Famieh. — ²⁾ Svatý Ansan dne 1. prosince.

5. Svati Diomed, Julian, Filip, Eutychian, Hesychius, Leonides, Filadelf, Menalip, Pantagapa a Eutychius, mučenci řečtí.

V nejstarších zápisech Řeckých mučenci tito slaví se následnými verši:

Diomed měl nad meč větší sflu v hrudi;
pod mečem jej vidí vítězného sudí.

Juliann kyjem rozrazili hlavu,
jeho duch však ostal v neviklaném stavu.

Filip koněm rychlým v kusy usmýkaný
k laskavému Bohu přišel v rajske stany.

Eutychian že na rošti byl pálen,
mezi mučeničky uctivě buď chválen.

Hesychij, jenž vřele po Bohu jen toužil,
skonat, když mu provaz krutě hrdlo soužil.

Leonidu v nitru plamen lásky k Bohu
přetrpět dal muky na hořícím stohu.

Filadelfa marně kámen do vod noří,
jeho duch se Bohu na nebesích koří.

Menalipus vstoupit na hranici musil,
by Pán zlato víry jeho ohněm zkusil.

Pantagapu soudce topí v chladném moři,
její láska k Bohu ve vodách těch hoří.

Eutychij věrně následoval Krista,
mučnictví jemu na kříži se chystá.

6. Svatý Štěpán I., král Uherský.

Od časův nepamětných bytovali v Uhrách mírumilovní a pracovití Slované, a udrželi se tam za všech pohrom a bouří až na doby naše. Rozliční výbojní národové vystřídali se v panství nad zeměmi těmi, kteréž Římané Panonií jmenovali, a kteréž nyní slují Uhrami.

Maďaři z Asie přišli objevili se tam teprvé za druhé polovice devátého století, a stali se metlou národům okolním. Jsouce národem kočovnickým dělili se na osm větších čeledí s dědičnými náčelníky čili vévody, z nichžto přední z rodiny Arpadovců¹⁾ slul chánem či chaganem, v jehož radě měl čelné místo karchan a gyula.

Maďaři pohanští, jimžto válka loupežná byla stálým zaměstnáním, všemožně hubili křesťanství. Jejich dílem bylo zrušení arcibiskupství Velehradského na Moravě.

Konečně Maďaři sverepostí svou vzbudili sobě kolkolem nepřátely a byli by zahynuli jako předchůdcové jejich Avarové, kdyby je nebylo zachránilo křesťanství, jemuž moudrý kníže Gejza propůjčil volný průchod.

Dle návodu choti své Šarolty, krásné, opatrné a zmužilé křesťanské dcery gyuly, vévody Sedmihradského, kterou Slované nazývali „Bělou kněžiní,“ dal se kníže Gejza sám pokřestiti, a dopouštěl misionářům Českým i německým v zemi kázati. S nejlepším úspěchem šířil křesťanství v Uhrách svatý Vojtěch, biskup Pražský, od něhož roku 994. dle žádosti Gejzovy pokřtěn byl jeho syn Vaig na slavném sněmě u Ostřihoma, kde svatý Vojtěch několik tisíc lidu na víru obrátil. Vaig přijal na křestu svatém jméno Štěpán.

Gejza i Šarolta pečovali o to, aby Maďaři netoliko křesťany se stali, ale také řemeslům a obchodům přivykali a kočovnického života se vzdali. Kníže Gejza první opustil kočovnické ležení na Čepeli,²⁾ a jal se přebývati na hradech.

¹⁾ Arpad byl vůdce Maďarů za druhé polovice devátého století v Multanech a ve Valašsku se usadivších, s nímžto se svatý Method sešel na jedné cestě své na Tise v Dolních Uhrách před r. 885. — ²⁾ Čepel, Dunajský ostrov několik mil nad Budínem, obražené ležení a sídlo chagana čili knížete Uherského.

Už tehdaž byly oblíbenými sídly jeho Ostřihom, Bělehrad Stoličný a Vesprim.

S těmi snahami nesrovnával se ovšem veškeren národ. Někteří velmožové neviděli tak daleko jako panovník Gejza, a ti o své ujmě, obyčejně s nezdarem, podnikali pohraničné války zejména s Němci. Aby nepovolnost zpupných těch zemanů přemohl a zemi svou od škody a záhuby obhájil, přijímal Gejza cizince do dvorských a zemských služeb, a hleděl sobě přátelských poměrů s Němci. Za tou příčinou roku 996. zasnouben byl jeho syn Štěpán s Giselou, dcerou Bavorského vévody Jindřicha IV.

Roku 997. zemřel kníže Gejza, a nástupcem jeho byl Štěpán, jenž za mladých let vyučován byl od hraběte Deodata San Severinského z Apulie, jihovýchodní části poloostrova Italského. Když svatý Vojtěch přibyl do Uher, znal Vaig jazyk maďarský, slovanský i latinský, a byl už tou měrou vycvičen ve víře křesťanské, že jej biskup Vojtěch bez průtahu mohl pokřestiti. Ve svadební smlouvě s Giselou zavázal se Štěpán přísahou, že netoliko sám věren zůstane víře křesťanské, ale že i lid svůj uvede do lůna Církve.

Počal pak kníže Štěpán hned na počátku vlády své přísahu tu svědomitě plniti. Ale brzy vzbouřila se proti němu nespokojená strana pod Kupou, jedním z vévodů, a žádala vyhubení všeho křesťanství. Kníže Štěpán, sesiliv se bojovnsky německými, zvítězil u Vesprimu roku 998., a tím zvítězilo křesťanství nad pohanstvím a nad polodivokým kočovnictvím v jeho říši.

Porážky Kupovy a vítězství svého kníže Štěpán rychle užil k důkladným změnám. Zrušil moc vojvodů nad různými čeleděmi, a zavedl v zemi své župy dle řádu Českého. I slovanských jmen užíváno při úředních župních a jinde.¹⁾

Šlechtný a rázný Štěpán hned po vítězství Vesprimském nařídil, aby se každý do určité doby pokřestiti dal pod ztrátou volnosti a jmění; aby každý propustil otroky a dal jim polnosti na výživu; aby poddanost už nevztahovala se k osobě, nébrž toliko ke statkům postoupeným, a z těch aby šly roboty

¹⁾ Na př. župan, maďarsky: ispan, německy: Gespan; nádvorní župan, maďarsky: nadorispan (comes palatii).

i platy; tím zástupové otroků už pomaďařených splynuli v jedno s Maďary.

Současně s touto činností státnickou rozvíjel kníže Štěpán svou činnost apoštolskou. Vděčně uskutečnil slib před válkou učiněný. Dostavěl a potřebnými důchody opatřil klášter na hoře Svato-Martinské, jež byl jeho otec Gejza budovati počal. Horlivě pracoval o dokonalém obrácení národa na víru křesťanskou. Pozval mnoho nábožných a učených kněží mnichů z Čech, z Polska, z Itálie a z Německa, aby mu v díle tom velikém byli uápomocni.

Církev utěšeně šířila se v Uhrách. Kníže Štěpán rozdělil říši svou na deset biskupství s arcibiskupstvím Ostrihomským v čele. Vypravil Radlu Anastasia, jemuž Uhři Astrik říkali,¹⁾ do Říma k papeži Silvestrovi II.,²⁾ aby mu oznámil, co kníže Štěpán pro Církev v říši své už učinil, a co ještě činiti zamýšlí; a spolu také aby u Stolice Římské vyprosil potvrzení desatera biskupství v Uhřích a pro Štěpána korunu královskou. Papež Silvester ochotně vyhověl všem prosbám knížete Štěpána, učinil jej svým jednatelem v záležitostech Církvě v království Uherském, a poslal pro něj a pro jeho nástupce korunu a dvojatý kříž, který o slavnostech před ním a před každým králem Uherským se nosil a nosí. Dne 15. srpna roku 1000. byl kníže

¹⁾ Radla, znamenitý učenec svého věku, jemuž Slavníkovci v sídle svém, na hradě Libici nad Cidlinou, svěřili výchování dítek. Svátý Vojtěch nabyl od něho z mládí prvního naučení. Radla byl pak téměř ustavičným průvodčím chovance svého svatého Vojtěcha, a sice na učení v Magdeburce (972—981), později na pouti po diecési Pražské, na východě, a zvláště při křestu svatého Štěpána v Ostrihomě, kde pomáhal svatému Vojtěchu lid maďarský obracet na víru křesťanskou. Na cestě, kterou konal svátý Vojtěch do Říma, Radla též provázel jej, ale vida, že biskup Vojtěch chce stát se mnichem v Monte-Kasinu, navrátil se Radla do Čech. Napotom byl Radla mezi posly, kteří roku 992. vypraveni byli k svatému Vojtěchu, aby jej přiměli k návratu na biskupskou stolicí Pražskou. Roku 993. stal se Radla prvním opatem nově založeného kláštera Břevnovského, a přijal klášterní jméno Anastas. Roku 995. utekl s několika mnichy před hněvem Boleslava II. z Břevnova do Uher, odkud se více do Čech nenavrátil. V Uhřích byl opatem kláštera Svato-Martinského, a pak biskupem Koločským, a byl předním rádcem a pomocníkem krále Štěpána v zavádění řádů křesťanských v Uhřích. (Riegrův „Slovník naučný.“) — ²⁾ Silvester II. papežoval od roku 999—1103.

Štěpán v Ostřihomě slavně za krále korunován, a byl tudíž prvním králem Uherským.)

Nyní znenáhla král Štěpán zakládal a potřebnými důchody opatroval i obsazoval stolice biskupské: v Ostřihomě, v Koloči, v Báči,²⁾ ve Vesprimě, v Pětikostelí,³⁾ v Rábu, v Čánádě, ve Vacově, a v Bělehradě Karlovském či Sedmihradském.⁴⁾ Toto biskupství Bělehradské založeno bylo po vítězství, jehož král Štěpán dobyl nad vojvodou Sedmihradským, jenž jediný nebyl se účastnil zpouy proti Štěpánovi, od čehož jej zdržovalo křesťanství. Ale veliký vzrůst panovnické moci Štěpánovy po přemožení vzpouy té ponukl i jej k povstání. K tomu konci užil sám také pohanských živlů v Uhrách, a dovolával se pomoci pohanských Pečeněgů a Plavců. Štěpán král i tu vzpouu přemohl roku 1002. Vojvoda či gyula Sedmihradský s dvěma syny přišel do zajetí, a roku 1003. poraženi byli i jeho spojenci. Odtud i Sedmihradsko bezprostředně poddáno bylo králi Štěpánovi, ale země ta podržela zvláštní postavení pro nebezpečí před sousedy východními. Z vděčnosti za ono vítězství mimo biskupství pro Sedmihradsko vystavěl král Štěpán kostely ke cti Mateři Boží Marii Panně v Budíně a v Bělehradě Královském čili Stolném.⁵⁾ Konečně položil svatý Štěpán také základ k biskupství Velko-Varadském u.⁶⁾

Biskupové svatým Štěpánem na prestoly dosazení byli mužové výteční, zejména: první dva arcibiskupové Ostřihomští, Dominik I a blahosladený Sebastian; biskup Radla Astrik v Koloči; první dva biskupové Pětikostelští, Bonipert, francký Benediktin a Štěpánův královský kaplan, a svatý Maurus, dříve opat kláštera Svato-Martinského; biskup Čánadský a napotomní mučeník svatý Gerhard⁷⁾ a jiní.

¹⁾ Koruna, kterou svatý Štěpán od papeže Silvestra obdržel a kterouš korunován byl, náleží k říšským klenotům Uherským. Korunou tou dosud všickni králové Uherští korunováni byli, i nyníjší náš císař a král Český, František Josef I. — ²⁾ Biskupství Báčské nyní spojeno jest s arcibiskupstvím Koločským. — ³⁾ Pětikostelí, chorvatsky: Pečuh, maďar. Pécs, něm. Fünfkirchen. — ⁴⁾ Bělehrad Karlovský, Alba Carolina, Weissenburg, Károly Fejérvér, krajské město v Sedmihradech. — ⁵⁾ Bělehrad Královský, Székes-Fejérvár, Stuhlweissenburg, Alba regia, ve správním obvodu Peštském. — ⁶⁾ Varad Velký, také Varadín, Nagyvárad, Grosswardein, hlavní město stolice Biharaké. — ⁷⁾ Svatý Gerhard viz dne 24. září.

Školy pro vzdělání duchovenstva zařídil svatý Štěpán při klášteře na hoře Svato-Martinské a v Benediktinských opatstvích: Pécsváradském, Salavárském,¹⁾ a Bakonybélském. Také při chrámech biskupských povstaly školy, zejména v Čanádě biskupem Gerhardem, v Pětikostelí biskupem Bonipertem založené, a při probošství v Bělehradě Královském od svatého Štěpána bohatě nadaném. Stavby chrámů biskupských, jiných kostelů a klášterů: na př. v Ostřihomě, v Koloči, v Rábu, v Jageru,²⁾ v Bělehradě Královském, na hoře Svato-Martinské, svěřil svatý Štěpán umělcům z ciziny povoláním.

Pro každých deset vesnic dal svatý Štěpán vystavěti společný kostel, jež pak s královskou chotí svou Giselou opatroval kostelními nádobami a rouchy; o knihy bohoslužebné a o výživu farářův pečovali biskupové od krále bohatě nadaní.

Aby poddaní poutní místa navštěvovati a s jinými křesťanskými národy stýkati se mohli, zařídil svatý Štěpán poutnické domy v Jerusalemě, v Římě, v Ravenně a v Cařihradě.

Neocenitelných zásluh získal sobě svatý Štěpán novou vládou zemskou. „Tisícletá ústava Uherská“ děkuje základy své svatému králi Štěpánu — hlavně ve stránce týkající se moci královské. K lepšímu soustředění moci válečné zřídil král Štěpán náměstníka svého, vojvodu, jež nebyl dědičný, nébrž vždy králem dosazoval se.

Pro nebezpečí před loupeživými národy učinil král Štěpán opatření vojenské po způsobu Českém, svěřiv Sikulům úlohu, aby střežili hranice, jako v Čechách někdejší Chodové; ti měli svobodné statky, z kterých neplatili daň, ale za to hlídali a bránili hranice proti útokům, a dozírali k tomu, aby se clo řádně platilo.

Bůh zachoval svatého Štěpána na trůně čtyřicet roků; byl pak veliký král ten vzorem všech ctností; kostely horlivě navště-

¹⁾ Salavár, ves půldruhé hodiny cesty od Kesthélu v Saladské stolici. Pod návrším, na kterém Salavár stojí, rozkládalo se druhdy město s hradem Pribinovým a Kocelovým „Mosburk.“ — ²⁾ Jager, maďar. Eger, něm. Erlau, lat. Agria, hlavní město Uher. stolice Hevešské, u potoka téhož jména, sídlo arcibiskupa od r. 1804., ale biskupa rovněž od svatého Štěpána pochodícího.

voval, nábožně se Bohu modlil, o potřeby kostelní i osobně pečoval, o chudé a poutníky se staral, z pokory žebrákům nohy umýval, byl vřelým ctitelem panenské Mateře Boží, a doporučil jí pod ochranu říši svou.

Svatému Štěpánu důstojně po boku stála nábožná královna Gisela, sestra svatého Jindřicha, která s dvorními paničkami svými hotovila drahocenná roucha kostelní.

Bohužel královští manželé tito přečkali všechny syny své, jenž zemřeli za věku dětčeho; jenom Emerich, otcem a svatým biskupem Gerhardem pečlivě vychovaný, dočkal se roku dvacátého čtvrtého, a maje převzítí z rukou otcových žezlo, zemřel dne 2. září roku 1031. Svatý Štěpán v Pánu zesnul na slavnost Nanebevzetí Panny Marie, dne 15. srpna 1038, a po pětáctřiceti létech spolu se synem Emerichem prohlášen byl za svatého v Církví katolické dne 4. května roku 1081. papežem Řehořem VII. Štěpánova pravice doposud v zámecké kaple Budínské jako nejdražší klenot království Uherského v úctě se chová. Jemu ke cti dne 5. května roku 1767. založen byl řád svatého Štěpána.

Královská vdova Gisela odebrala se do kláštera Niedernburgu u Pasova, jež bratr její, svatý král Jindřich, obnovil, a v němž také nalezla hrob svůj.

7. Svatý Oktavian, poustevník Volterský.

Svatý Oktavian, Afrikan, co měl, rozdal chudým, a v čistotě panické sloužil Kristu. Vypnklo přenkrutné pronásledování křesťanů. Ariani za panování Gensericha mučili, usmrcovali a divokým zvířatům předhazovali věrné vyznavače Kristovy. Oktavian odhodlán byl pro Krista muky snášeti a smrt podstoupiti; ale uváživ rozkaz Páně: „Budou-li vás pronásledovati v městě jednom, utecte do druhého,“ přeplavil-se přes moře do Italie.

Tonž dobou pak Genserich, král Vandalův, v Africe už byl upevnil říši Vandalskou. Eudoxia, vdova po císaři Valentinianu III., vybídla Gensericha z Afriky, aby ji z rukou Maximových vysvobodil. Genserich přišel, dobyl Říma a poplenil celou zem roku 455.

Svatý Oktavian zachránil město Volteru, v němž té

doby meškal. Jak mile vojsko nepřátelské odtáhlo, odešel svatý Oktavian na pusté místo v okolí tom, našel dutý jilm, a v něm, nemoha ani sedět, ani ležet, ani stát, tuhým postem káral tělo své, trvaje dnem i nocí na modlitbách po mnoho roků.

Po blažené smrti přenesli vděční Volterané¹⁾ tělo svatého poustevníka Oktaviana do města svého, a slavně umístili je v kostele biskupském. Svatý Oktavian pro mnohé zázraky cť a vyzývá se jako patron města.

8. Svatý Romedius, vérověst Tirolský, poustevník.

Romedius, chloubou hraběcího rodu Thaur Andek v Tirolsku, narodil se na hradě Thaur mezi městy Inšprukem a Halleinem. Od útlé mladosti ctnostmi šlechtil vzácný rod svůj. Za let jinošských byl ke každému přívětiv, ale na sebe přisen. Začasté chodíval do jeskyně pod hradem, a tam mladistvé tělo své bičoval. Čím dál více klonil se k výhradné službě Kristově, a vítězně přemáhal nástrahy, jimiž měl zvrácen býti úmysl ten vznešený. Darma nabízeli mu skvělý stav manželský.

Romedius rozdělil mnoho statků svých mezi chudé, a umínil sobě, že vykoná pouť do Říma s dvěma soudruhy Davidem i Abrahamem, s paníci šlechtnými, jenž za příkladem jeho odřekli se světa.

Dříve zašli k svatému Vigiliovi,²⁾ biskupu Trident-skému, kterýž je pohostil, poučil a utvrdil v úmyslu spasitelném. Z Tridentu putovali do Říma, kde po delší čas na modlitbách trvali, tuze postili se, hojně almužny rozdávali, hroby svatých mučenků uctivě navštěvovali, a s požehnáním samého papeže do vlasti navrátili se.

Cestou zpátečnou svatý Romedius tisíc pohanů získal Kristu hlásáním pravdy zjevené.

Svatý Vigilius, biskup Tridentský, uslyšev o příchodu jeho, s duchovenstvem a lidem vyšel mu v ústrety, obejmul ho, a spolu s obrázcenci na víru křesťanskou slavně uvedl do chrámu Tridentského.

¹⁾ Volterra (staré Volaterrae), okresní město v Italské provincii Pi-sánské. — ²⁾ Sv. Vigilius dne 26. června.

Romedius a Vigilius na všecken život sprátelili se. Romedius věnoval na vystavění kostela ke cti svatým Gervasiu a Protasiu velikou část jmění svého, a odstoupil kostelu tomu několik tisíc poplatníků svých.

Poradiv se Romedius s biskupem Vigiliem, odešel na místo, kde svatí Sisinius, Martyrius i Alexander umučeni byli, poklekl u kříže, jež tam byl postavil svatý Vigilius, a pomodliv se, kráčel na děsnou poušť v údolí Adiže,¹⁾ aby sloužil výhradně toliko Bohu.

Na poušti té Romedius se společněky svými zbuoval na pahorku kostelíček, a tuze žil v jeskyni skalní, u nížto k jeho prosbě vyronila se čistá studánka. Na poušti té medvěd zahubil mu jediného potřebného soumara. I rozkázal Romedius soudruhu Davidovi, kdykoli potřebí bylo, aby uzdou opatřil medvěda, kterýž mu krotce konal službu soumara. Také jinými zázraky velikými oslavoval Bůh věrného služebníka Svého Romedia.

Poustevník Romedius bděním a postem vysilený tšnil nedalekou poslední hodinku svou. Chtěl se rozloučiti s přítelem, biskupem Vigiliem. K tomu konci vyšel z poustevny a vydal se na cestu do Tridentu. Cestou, vyzýváje jméno Kristovo, uzdravil děvku posedlou zloduchem a člověka nemocného, jemuž lékaři nevěděli pomoci.

Když přemýšlel svatý Romedius, jaký dárek by přinesl biskupovi, množství ptáků spadlo mu k nohám, jakoby chtěli dárkem tím býti. Romedius požehnal a propustil všecky. Ptáci, jakoby děkovali za darovaný život, nad světcem Božím vznášeli se, aby ve stínu dostal se až do Tridentu.

Biskup Vigilius opět s duchovenstvem svým uvítal a do přibytku svého uvedl divotvorce svatého Romedia. Několik dnů ztrávili přátelé svatí rozmluvami o věcech nebeských. Konečně svatý Romedius rozžehnav se s Vigiliem pravil duchem prorockým: „Jak mile zaslechněš, že zvoneček tvůj sám sebou vydá hlas, poznej z toho můj odchod na věčnost, a pomodli se za mne.“

¹⁾ Adiže, také Ečava zvaná, něm. Etsch, řeka v horní Itálii, vznikající v Tirolsku pod Ortlesem z jezera Rešského na Malsovském vřesovišti (Malserheide).

To předpověděv, navrátil se Romedius do poustevny. Svolal a napomenul žáky své, aby setrvali ve službě Boží, a brzo klidně skončil v Pánu na konci čtvrtého století dne 1. října.

Biskup Vigilius, upozorněn hlasem zvonku svého, ihned přišel, u přítomnosti mnohého zástupu věřících tělo poustevníckovo pochoval a kostelíček od něho dostavěný vysvětil.

U hrobu svatého Romedia udávalo se mnoho zázraků, z nichžto jeden byl ten: Tesař měl opravit střechu na kostelíčku svatého Romedia. Učiniv chybný krok svalil se do propasti strašné. Diváci hlasitě vzývali svatého Romedia, a hle, tesař zůstal bez úrazu ku podivu lidu, kterýž hlasitě velebil Boha.)

Choltice, městys v kraji Chrudimském, v okresu Přeloučském, má zámek s kostelem svatého Romedia, jež vystavěl roku 1691. hrabě Romedius Konstantin Thun ve slohu Římské rotundy s pěknými štukaturami a malbami na obmítce. V kostele tom uctivě chová se rameno svatého Romedia. Slavný rod patriciův de Thonno (Thun) z Říma roku 388. přistěhoval se do Tirolska spolu se svatou Maxencií (viz dne 30. dubna), ovdovělou matkou svatého Vigilia, napotomního biskupa Tridentského, a jeho bratří Klaudiana a Majoriana, ubytoval se v údolí Adiže a přičiněním svatého biskupa Vigilia nabyl velikých statků. Kolébkou rodu Thunovského jest hrad Tono v nynější osadě Vigo na Nonsberce v jižním Tirolsku. Jedna větev rodu Thunův proslavila se u nás v Čechách a doposud náleží mezi přední šlechtice a velkostatkáře. V rodu tom oblíbeno bylo jméno svatého Romedia, jak vidno mimo jiné u zakladatele kostela Choltického, kterýž z obzvláštní úcty světcí tomu zbudoval kostel na statku svém Choltickém, kde výroční památka svatého Romedia světí se dne 2. září a v neděli následnou.

Svátek svatého Romedia slaví se v Tirolském městě Tridentě dne 15. ledna. Den posvěcení kostela svatého Romedia v údolí Adiže řeky, v obvodu Tridentského biskupství, koná se

) Amandi Fridenfels, Strahoviensis canonici, „Gloriosus Sanctus Romedius,“ Vetero-Pragae typis archiepiscopilibus 1699, kteroužto knihu s přivolením p. hraběte Theodora Thuna Hohenšteina z archivu ochotně zapůjčil mi vd. pán František Vintera, farář Choltický.

na prvou neděli měsíce června. Rozličné částky těla svatého Romedia v úctě chovají se v kostelích rozličných. V klášteře Svato-Jirském v diecési Brixenské asi tři míle od Innsbruku chová se hlava svatého Romedia, a zpívá se latinská píseň prastará, jejíž překlad tuto klademe.

Píseň na den svatého Romedia.

Ctěná hlavo, budiž zdráva!
 Národ slávu provolává
 tobě, zdobo otčiny!
 Okrasou ty's vzácných rodů;
 přímluva tvá plodí shodu
 v kruhu ctnostné rodiny.

Vzýváme tě, aby's prosil
 Boha, by nám milost rosil;
 buď nám mocnou ochranou!
 Proti škůdcům spásy naší,
 svaté víry perel dražší,
 buď nám silnou obranou!

Ať nás mine úzkost ducha,
 zimnice a bolest suchá,
 zhouba krup i požáry;
 zapuď od nás přival vody,
 zlého ducha děsné svody,
 podniků všech nezdary.

K tobě volá vždy a všudy
 bohatec i člověk chudý,
 tebe prosí celá vlast;
 zásluha tvá nechť nás hájí;
 dejž Bůh s tebou býti v ráji,
 kde se končí každá strast.

Dne 3. září.

1. Svatý Mansvet (Miloslav, Tichý, Spitihněv), biskup Túlský.

Svatý Mansvet, rodem ze Skotska, byl horlivým spolupracovníkem hlasatelů víry křesťanské v Galii, v nynější Francii. Za panování císaře Konstansa, syna Konstantina Velikého, tedy od roku 337. do 350., založil Mansvet biskupství Túlské,¹⁾ kteréž až do smrti své roku 375. požehnaně spravoval, ješto kázání své dotvrzoval mnohými zázraky. Jeho tělo odpočívá v kostele Benediktinského opatství v Túlu. Císař Konstans byl upřímným obráncem katolíků proti Arianům a Donatistům bludařům, a rozkázal, aby v říši jeho zavřeni byli chrámové pohanští.

2. Svatá Serapia, panna, mučenice.

Viz dne 29. srpna.

3. Svatá Féba, jahenka Kenchrejská.

Svatý apoštol Pavel ve svém listu k Římanům 16, 1. 2. píše: „Poroučím pak vám Fébu, sestru naši, kteráž jest ve službě při církvi Kenchrejské, abyste ji přijali v Pánu, jakož sluší na svaté, a abyste jí pomocni byli, v čemkoli by potřebovala vás; neb ona též posluhovala mnohým i mně samému.“

Svatá Féba, doručitelka epístoly Pavlovy křesťanům Římským, sestra všech křesťanů ve smyslu duchovním, byla při církvi Kenchrejské jahenkou (diakonkou, diakonisou). Jahenky volávaly se z nábožných vdov, aby přísluhovaly ženským, když byly křtěny; aby čekatelky křestu po domech vyučovaly; aby jim v nemoci sloužily, v žaláři pomáhaly, sirotky vychovávaly, almužny mezi ženskými rozdávaly. Féba byla jahenkou v Kenchreách. Kenchry či Kenchreje byly přístavem při samém městě Korintském na straně východní. Církev Ken-

¹⁾ Toul (Túl), nyní hlavní město okresu Toulského ve francouzském departementě Meurthe, vlevo na řece Mosele a na železně dráze z Paříže do Štrasburku. Biskupství Toulské zrušeno bylo za revoluce francouzské. Za dob Římských nazývalo se město ono Tullium Leucorum.

chrejskou založil svatý apoštol Pavel. Z veliké chvály svatého Pavla vidno jest, že svatá Féba byla pravým vzorem nábožných žen.¹⁾ V Korintu slavně koná se dnes výroční památka světice této.

4. Blahoslavená Bronislava, panna Premonstrátka.

Bronislava, dcera Stanislava Prandoty z pánův Odrovonžů, a manželky jeho Anny Gryfovny, narodila se roku 1219. Byvši nábožně vychována slyšela o pozeňnané činnosti svých bratranců Dominikánů Jacka a Česlava,²⁾ a již jako panna šestnáctiletá vstoupila do kláštera panen řádu svatého Norberta. Zachovávajíc svědomitě řeholu, dnem i nocí na modlitbách trvala a o bolestném umučení Páně rozjímalá. Tělo své podmaňovala duchu rouchem žiněným, bičováním a postem. Sestry řeholnice obdivovaly se její ctnostem rekovným.

Výtečná Premonstrátka Bronislava, důstojná učence svatého Norberta, sloužila Bohu po všecken život svůj v klášteře Zvěřineckém v předměstí Krakovském, a svátostmi opatřená duše její odebrala se k Bohu svému dne 29. srpna 1259.

Její tělo bylo roku 1612. k veřejné účtě vystaveno.

Ctiteiové blahoslavené Bronislavy zakusili a užili její mocné přímlyvy v potřebách rozmanitých, zvláště v čas rány morové.

Papež Řehoř XVI. dne 31. srpna 1839 prohlásil ji za blahoslavenku v Církví katolické. V biskupství Krakovském světi se její výroční památka dne 3. září.

Za Zvěřincem na západní straně obzoru Krakovského nad řekou Vislou postavena byla roku 1702. ke cti blahoslavené Bronislavě kaplička, od nížto celá hora ta slove „svatou horou Bronislavy.“ Na vrcholku hory té strmí ohromná mohyla Kosciuskova, kterou od 19. října 1820 do 25. října 1823 národ Polský nasypal a navezl. Za minulých let vláda Rakouská vystavěla kolem mohyly Kosciuskovy tvrz.

¹⁾ Sušilův výklad Písma Novozákonného. — ²⁾ Sv. Jacek (Hyacint), dne 16. srpna. — Blah. Česlav, dne 9. července.

5. Svatý Remaklus, biskup Maastrichtský.

Svatý Remaklus narodil se okolo roku 620. v Bituriku, městě Akvitanském v Galii.¹⁾ Bohatí a vznešení rodiče dali jej na vychování knězi Sulpiciovi.²⁾ Pro jeho nábožnost a učenost pozval Remakla svatý Sigbert, král Austráský,³⁾ ke dvoru svému, jež zdobili mužové výteční, na příklad svatý Eligius.⁴⁾ Remaklus tam zastával rozličné úřady, pak ale doma v tichosti sloužil Bohu a bližním.

Toho času založil svatý Eligius opatství Solignac (Solignak), jež mělo býti útočištěm mužům žádostivým dokonalostí křesťanské. Remakl ihned přihlásil se a byl od svatého Eligia učiněn opatem.

Celých šestnáct roků spravoval Remakl podřízené bratry řeholnky láskou a vlastním příkladem. Když pak svatý Amand, biskup Maastrichtský,⁵⁾ s přivolením papežským složil berlu biskupskou, opat Remakl jednomyslně zvolen byl za jeho nástupce.

Pokorného, laskavého, dobrotivého, na sebe přísného a výmluvného biskupa Remakla každý miloval a jeho radou se spravoval ku blahu časnému i věčnému. Dobře věda, že z klášterů šffiti se může a má blahobyť i pravá osvěta, požádal krále, svatého Sigberta, aby založil a potřebnými důchody opatřil dvoje opatství v horách Ardennských⁶⁾: Stavelo a Malmedy. Ku stavbě klášterů těch dohlížel biskup sám, a uvedl do nich bratry řeholnky, k nimžto mimo jiné mluvil: „Zlý duch nejvíce bojí se bdění, modliteb, postů, tichosti, trpělivosti, dobrovolné chudoby, opovrhování marnou chválou, pokory, milosrdenství a čisté lásky k Pánu Ježíši; těchto zbraní uživejte proti němu a zvítězíte.“

Kterak sobě biskup Remakl vážil klášterního života, dokázal tím, že odporučiv bývalého žáka svého Theodarda za

¹⁾ Biturigové byli národ v Galii (Francii) Akvitanské, dělící se na dvě větve; Kúbové bytovali v okolí nynějšího města Bourges (Burž), Vivisci pak obývali krajinu Bordeauxskou (Bordóskou). — ²⁾ Svatý Sulpicius Pius dne 17. ledna. — ³⁾ Austrasia, východní křse Francká; střediskem vlády bylo město Mety (Metz). — ⁴⁾ Svatý Eligius, dne 1. prosince. — ⁵⁾ Svatý Amand dne 6. února. — ⁶⁾ Ardenny, hornatý kraj na severovýchodní hranici Francie.

svého nástupce, odebral se do opatství Stavelského, do něhož od té chvíle odevšad přicházelo množství jinochů, aby pod jeho správou nabyli vzdělání důkladného.

Po létech znamenal biskup Remakl v klášteře, že se mu připozdívá. I svolal k sobě všechny řeholníky, poučil a napomenul je důrazně, aby byli střídmí, laskavi, trpěliví, shovívavi, činní, pokorní, svorní, Boha i bližního milovní a na svou smrt pamětliví. Potom posilniv se svátostmi blaženě zemřel mezi rokem 667. a 671.

6. Svata Eufemia (Ofka), Dorothea (Bohdanka), Thekla a Erasma (Erasima), panny, mučenicice Voglejské.

V hodinkách církevních čte se: Eufemia, Dorothea, Thekla a Erasma, Voglejské panny z rodu šlechtického. ¹⁾ Dvě přední byly dcery pohana Valencia, druhé dvě dcery jeho bratra, křesťana Valentiniana, kterýž pečoval o křesťanské vychování všechněch. Biskup Voglejský, svatý Hermagoras, ²⁾ jim udělil křest a závoj panenský.

Eufemii a Dorotheu mnil otec Valencius provdati; ony však nesvolily z lásky k Choti nebeskému. Valencius chopil se meče, aby obě zavraždil. Ony vyvázly mu z rukou a prchly ke strýci Valentinianovi, kterýž je s dcerami svými ukryl v domě svém. Otrok vyzradil je, Valencius přichvátal, zastal je na modlitbách a odevzdal je pohanskému soudci Sebastovi.

Soudce nemoha je lichocením odvrátiti od Krista, dal je zbičovati a do žaláře zavřiti.

Příštího dne soudce Sebast, vida je uzdraveny, pravil: „Děkujte bohům za uzdravení své!“ — Panny: „Kristus, Syn Boží, jest nebeský lékař náš!“ — Sebast dal je na skřipci natáhnouti, páliť a zase do žaláře odvesti.

Třetího dne nahy vedeny byly městem. Avšak anjel Boží přioděl je skvělým rouchem a uzdravil. — Soudce Sebast ani zázraky, ani stálostí panen nepřišel k rozumu, ale rozkázal, aby mečem byly popraveny. Valencius sám nabídl se, že dílo ka-

¹⁾ Akvilea, nyní slov. Voglej, městys v Gorickém kraji dvě míle od moře Siného, druhdy „Druhým Římem“ nazývaná. — ²⁾ Sv. Hermagoras dne 12. července.

tovské vykoná. Těla překrásných panen dal Valencius vhoditi do řeky. V tom okamžení sesul se dům jeho a pochoval jej i služebnictvo jeho.

Strýc Valentinian a biskup Hermagoras vyhledali a pochovali těla i hlavy svatých mučenic za panování Římského císaře Nerona (54—68).

Svatý Apolinář¹⁾ toho času meškal v Raveně.²⁾ Hlásal evangelium Kristovo, a kostel už dříve vystavěný věnoval svaté Eufemii mučenici, jejíž tělo od svatého Hermagory, biskupa Voglejského, darem obdržel a v kostele tom umístil.

7. Svatá Basilisa, panna, mučenice Nikomedijská.

Devítiletá panna Basilisa byla domovem nedaleko města Nikomedie v Bithynii.³⁾ Za panování císaře Diokleciana zuřil císařský náměstek Alexander proti křesťanům. I Basilisu pohnal k soudu. Nebojácně vyznala Basilisa, že věří v Krista. Políčkovali ji; ona chválila Boha. Bičovali ji; ona hlasitěji vzdávala díky Bohu. Propíchlí jí kotníky, prostrčili háky, zavěsili ji hlavou dolů, zapálili pod ní oheň a kouřem vystupujícím dusili ji; ona velebila Boha, jakoby radostí nebeských počítovala. Alexander dal zapáliti pec, aby tam zahynula. Basilisa poznamenala se křížem svatým, vstoupila do plamenů, a zůstala zdráva. Soudce odsoudil ji dvěma divokým lvům, jenž panně se modlící neublížili. Alexander polekaný padl svaté mučenici k nohám, a zvolal: „Smiluj se nade mnou, služebnice nebeského Krále Boha, odpusť mi všecko, co jsem ti zlého učinil, a učiň mne služebníkem Krále svého.“ — Basilisa odvedla jej k biskupu Anthimovi,⁴⁾ kterýž jej poučil a pokřtil. Alexander křesťan pak až do brzké smrti ctnostně a kajicně sloužil Kristu.

Basilisa jednoho dne ze skály od Boha vyžádala sobě vody na občerstvení, pokleknouc duši svou odporučila a odevzdala Bohu. Biskup Anthim vzdělal pomník u skály, z nížto voda proudila se a nemocným po věky působila zdraví.

¹⁾ Sv. Apolinář dne 23. července. — ²⁾ Ravenna, Italské město nedaleko ústí řeky Montone. — ³⁾ Bithynia, druhdy samostatná země v Malé Asii, slove nyní Ejalet Anadolii. — ⁴⁾ Sv. Anthim dne 27. dubna.

8. Blahoslavená Tarasia Santarenská.

V obvodu okresu Santarenského v Portugalské provincii Estremaduře jest město Ouren, podle něhož dnešní světice nazývá se obyčejně „Tarasia Ourenská.“ V Zambujalu nedaleko Ourenu narodila se Tarasia (u Španělů Tareja) z rodičův chudobných, ale bohabojných. Tarasia, když povyroستla, sloužila na faře Ourenské a stkvěla se nábožností, pokorou, pracovitostí, a dobročinností k chudým. Bůh osvědčil svatost její mnohými zázraky, pro kteréž ji velitel její i veškeren lid měli ve vážnosti vždy rostoucí.

Stůj zde toliko zázrak jeden. Tarasia jednoho dne v kostele tak byla zabrána do modlitby, že u vytržení mysle nepozorovala kostelníka dvěře zavírajícího, a tudíž tam přenocovala. Teprve když se dvěře zjitra otevřely, procitla Tarasia ze sladkého — nadzemského sna a litovala, že neprosévala mouku, nezadělala na chléb, nemísila těsto a neupekla chléb, jak měla učiniti. Rychle pospíšila domů a shledala, že chléb upečený ještě teplý uložen jest na místě svém. Spatřilaf anjely odcházející, jenž vykonali za ni práci tu.

Tarasia blaženě zemřela dne 3. září 1266. V kostele Ourenském zbudována jí ke cti kaplička, jejíž oltářem jest hrob blahoslavené Tarasie, kterýž přemnozí, zvláště bolestí v uších trpící, důvěrně navštěvují a její hlavu ve schránce stříbrné uloženou líbají.

9. Blahoslavený Albert (Aleš), poustevník z Besozzu.

Albert narodil se v Besozzu, horském městě kraje Milánského v Italii, z rodičův vzácných za panování papeže Jana XXII. (1316—1334).

Mladý Albert hlavně pečoval o rozmnožení statků svých způsobem pravým i nepravým. Jednoho dne byl na Jezeře Větším¹⁾ v nebezpečí velikém, ješto zuřila bouře hrozná. Slíbil Bohu, že se napraví, vyvázne-li živ a zdráv. Bouře pomínula,

¹⁾ Lago Maggiore (Madžore), Italské Jezero Větší, u Římanů Lacus Verbanus, náleží částečně k Švýcarsku, z části pak ke království Italskému; jest osm mil dlouhá a přes dvě míle široká.

Albert navrátil se domů, úroky z půjček všem dlužníkům nahradil, statky své chudým rozdal a s manželkou se umluvil, že bude poustevníkem, ona pak že vstoupí do kláštera.

Albert odešel na příkrý kopec u Jezera Většího, maje toliko bednu, džbán a provaz. Ubytoval se v jeskyni, z nížto po provaze spouštěl bednu a džbán, do nichž plavcové dávali mu chleba a vody, jediné potraviny a jediného nápoje po mnoho roků kajicně trávených na ustavičných modlitbách za tuhých postů. V jeskyni té Albert mnoho zlých pokušení překonal za pomoci anjela strážného.

Toho času nastal děsný mor v zemi. Plavcové vidouce podivnou zář nad jeskyní Albertovou, radili lidu, aby prosili svatého poustevníka za radu a za přispění. S velikým namáháním dolezli na kopec příkrý, našli poustevníka nedaleko jeskyně a prosili ho, aby za národ orodoval u Boha. Poustevník Albert ještě více postil a k Bohu modlil se, vzýváje svatou Kateřinu pannu a mučenič. Pak prohlásil, že mor okamžitě zanikne v zemi, jak mile na místě tom počnou stavěti kostel ke cti Bohu a svaté Kateřině. Sotva počali stavivo snášeti, mor pominul.

Blahoslavený Albert brzo potom rozstonal se, šťastně v Pánu zesnul dne 3. září 1359, a na tom místě pochován byl vedlé základů kostela svaté Kateřiny.

Dne 13. července 1535 opravoval se kostel ten. Zedníci bratří mistři Zachariáš a Petr z Bersaga našli mramorovou rakev, v nížto shledáno za přítomnosti kněžstva a mnohého zástupu tělo blahoslaveného Alberta zcela neporušené, líbeznou vůni vydávající, a bylo do kostela přenešeno.

Dne 4. září.

1. Svatá Rosalia (Rozina, Roza, Rozálka), panna, poustevnice Palermská.

Palermo jest opevněné hlavní město ostrova Sicilie a provincie Italské; má šedesát kostelů, z nichžto zvláště památný jest kostel kapucínův, v jehož kryptách mrtvoly ve výklencích přímo jsou postaveny, a každoročně v den dušiček

obláčeny bývají do krásných nových šatů na odiv obecenstva. Ještě památnější jest kostel a klášter svaté Rosalie, patronky města, na blízké hoře Pellegrino, jejíž svátek jest pravou slavností národní. Hlavní částí slavnosti té jest přeslavné procesí čili průvod, při kterémž vozí se obrovská socha svaté Rosalie na ohromném nádherném voze, jež padesát vyšperkovaných mezků táhne. Nádherný vůz převyšuje nejvyšší domy městské.

Svatá Rosalia žila za dvanáctého století a zemřela okolo roku 1170. Její otec, hrabě Sinibald z Kviskviny a Rosis, pocházel z rodu císaře Karla Velikého ¹⁾, a byl příbuzný králům Sicilským.

Mladistvá Rosalia z lásky k Ježíši Kristu ubytovala se v jeskyni hory Kviskviny. Ale po nějakém čase opustila ono místo a vyhledala sobě jinou jeskyni na hoře Pellegrino nedaleko města Palerma.

V jeskyni té poustevnice Rosalia zemřela, pochována byla, a časem téměř v zapomenutí přišla. Teprvé roku 1624. posvátné tělo její v jeskyni hory Pellegrino zase bylo nalezeno, a slavně v průvodu po Palermě nošeno. Toho času také v jeskyni jmenované zpozorován byl do skály vrytý latinský nápis tento: „Já Rosalia, dcera Sinibalda, hraběte Kviskvinského a Rosis, odhodlala jsem se přebývat v této jeskyni z lásky k svému Pánu Ježíši Kristu.“ Obě jeskyně, v nichžto Bohu sloužila svatá panna a poustevnice Rosalia, byly ozdobeny a v kaply proměněny; tělo svaté Rosalie však přeneslo se do metropolitního kostela v Palermě, kdežto odpočívá v kaple nádherné.

Té doby, kdy tělo svaté panny Rosalie v jeskyni Pellegrinské bylo nalezeno, zuřil právě na ostrově Sicilském strašný mór, kterýž náhle zanikl, což všeobecně přičítalo se přímluvě svaté panny Rosalie. Za tou příčinou světice ta doposud, zvláště na Sicilii, ctí a vzývá se jako mocná patronka a orodovnice u Boha v nakažlivých nemocech.

¹⁾ Císař Karel Veliký narozen dne 2. dubna 742, † 28. ledna 814. Viz I. 483.

2. Svatá Růžena (Rosa) Viterbská, panna.

Svatá Růžena narodila se za třináctého století v Italském městě Viterbo.¹⁾ Hned za věku dítčieho jevila Růženka mimořádnou milost Boží a moudrost. Vyvážnuvši spůsobem zázračným z nemoci nebezpečné, oblekla se v roucho sester třetího řádu svatého Františka. V domě otcovském zařídila sobě malou, žaláři podobnou komůrku, aby bez překážky mohla sloužiti Bohu. Avšak cítila v sobě povolání, aby také jiným stala se užitečnou. S křížem v ruce častokráté procházela město, postavila se na kámen, velebila Krista Pána a Marii Pannu, a důrazně napomínala k pokání a napravení mravů. Nezřídká i za času nočního povstávala s chudobného lůžka svého, a chodíc městem propěvovala písně svaté.

Bludařům Růžena mocně do duše mluvívala a hájila svatou víru katolickou obratnou zbraní mimořádné moudrosti, ač se tomu od lidí nebyla přiučila. Za tou příčinou obžalována byla u městského soudce, přívržence Bedřicha II.,²⁾ a musela i s rodiči svými z Viterba vystěhovati se. Toto vypovězení z Viterba mělo ten dobrý následek, že Růžena i v jiných městech pokání hlásala, víru katolickou hájila a požeňnaně působila. Jsouc od Boha obdařena vzácnými milostinami, vyprosila ženě od narození slepé zrak, a na důkaz svaté pravdy katolické vstoupila na hranici zapálenou, na níž celé tři hodiny bez porušení vytrvala v městě Vitorchianě. Zázrakem tím k víře přivedla zarputilou bludařku a mnoho jiných pobloudilcův.

Po smrti císaře Bedřicha II., kterou Růžena v Sorianě³⁾ předpověděla, navrátila se do Viterba a byla slavně uvítána veškerým obyvatelstvem. Tušíc blízkou smrt svou prosila, aby přijata byla do kláštera panenského, čehož ale nedosáhla, nemajíc řeholou předepsané výbavy. Proto zase žila v komůrce své a bližní své poučovala, až pak roku 1252., majíc osmnáct let věku svého, blaženě v Pánu zesnula.

¹⁾ Viterbo, druhdy hlavní město delegace papežské, nyní město Italské, na úpatí hory Čimino. — ²⁾ Bedřich čili Friedrich II., nar. 25. prosince 1194, jemuž papež Innocenc III. zachoval korunu Sicilskou a jež i později chránil, stal se nepřitelem Církve, byl konečně s trůnu sesazen, a smřiv se s Církví zemřel dne 13. prosince 1250 v rouše řádu Cisterciákův. — ³⁾ Soriano, Italský městys v papežské delegaci Viterbské.

Pro množství zázraků u hrobu panny Růženy, a pro neporušenost těla do té chvíle trvající přichází do Viterba mnoho poutníků z celé Italie a z jiných zemí.

3. Svatá Grata (Vděčná), vdova, kněžna Bergamská.

Svatá Grata, dcera Lupa, knížete Bergamského, a jeho choti Adleidy, ¹⁾ narodila se roku 245. Když dospěla, o kráse její vypravovalo se po celé Italii, ba i za hranicemi. Šlechtný mladý muž z královského rodu vypravil do Bergama posly, aby mu Gratu vyžádali za manželku. Grata k vůli rodičům svolila a odešla z Bergama k choti svému, kteréhož brzo na víru křesťanskou obrátila.

Milovaný manžel umřel. Grata vrátila se do města rodného. Tam svatě žila se svatou Asterií ²⁾ a s jinými pannami i ženami nábožnými. Tyto svěťice za pomoci služebnic svých pochovaly tělo svatého Alexandra u Bergama umučeného.

Co jí dlouho na srdci leželo, konečně provedla svatá Grata. Otec její, kníže Lupus, muž dobročinný, ještě nebyl přijal křest svatý. Grata vypravovala mu o svatém mučeníku Alexandrovi, a podala mu kytku květin vyrostlých na tom místě, kde byl svatý mučeník Alexander prolil svou krev pro Krista. Otec Lupus jal se čísti v Písmech, poznal Božské učení Kristovo a přijal křest.

Svatá Grata vystavěla a svatému Alexandru věnovala kostel, zbudovala nemocnici pro chudinu, jížto sama osobně sloužila, a stkvěla se všemi ctnostmi bohumilými.

Po létech, tušíc blízkou smrt svou, doporučila měšťanstvu Bergamskému, aby šetřilo dobré rady přítelky její Asterie, kteráž po smrti blažené roku 305. tělo její pochovala v Mariánském kostele od matky kněžny Adleidy vystavěném. Kostel ten pak nazýván byl jménem svaté Graty.

4. Svatá Kandida Starší, vdova Neapolská.

Šimon Petr, čelný apoštol Páně, založil biskupství v Antiochii a putoval do Říma, města světového. Tou cestou přišel

¹⁾ Svatý Lupus dne 9. června. — Svatá Adleida 27. června. —

²⁾ Svatá Asteria dne 10. srpna. — Sv. Alexander 26. srpna.

k Neapoli a odpočinul sobě. Spatřil stařenku mimojducí, vyzvěděl z ní poměry toho města, a vypravoval jí o zázracích, jež konal Kristus Pán. Stařenka Kandida pravila: „Uvěřím v Krista, sprostíš-li mne Jeho jménem neustupných bolestí hlavy.“ — Svatý Petr hlasitě vzýval Boha Krista, a Kandida okamžitě byla zdráva.

Kandida žasnouc prosila: „Mám příznivce hodného jménem Asprena, ¹⁾ muže dobrotivého, nábožného a mírného, jenž se-vřen jest těžkou nemocí. Uzdravíš-li jej, jistě přijme víru tvou, a stane se obhájcem a šířitelem její.“ — Svatý Petr řekl: „Jdi k němu, vezmi ho za ruku a rci: „Petr, učeník Jesu Krista ukřižovaného, velí tobě, aby's nabyl dřívějšího zdraví svého.“ — Kandida šla, a sotva vypravila vzkázaní svatého Petra, Aspren zázračně vyzdravěl.

Kandida dala se vyučiti svaté víře, přijala křest, a nábožně sloužila Bohu až do blažené smrti své léta Páně 78.

Každoročně po nešporách před výročním svátkem svatí kněz vodu, žehnaje ji posvátnými ostatky svaté Kandidy, jížto zvláště v zimnici lidé s prospěchem užívají.

5. Svatá Hermiona, panna, mučnice Cesarejská.

Svatá Hermiona, jedna ze čtyř dcer svatého Filipa, jabna Jerusalemského, ²⁾ se svou sestrou Eutychoou putovala z Cesarey do Efesu, aby uctily svatého Jana apoštola, Miláčka Páně. ³⁾ Přišly pozdě. Svatý Jan už byl odešel na věčnost za panování Římského císaře Trajana (98—117).

Císař Trajan, kteréhož senat (velerada Římská) poctil jménem „Nejlepšího“ (Optimus), teprvé za posledních let panování svého pronásledoval křesťany, a tím poškrvnil památku svou.

Roku 114. Trajan ještě jednou podnikl válečnou výpravu do Asie. Přijda do Efesu uslyšel o slavné Hermioně obdařené duchem prorockým. Dal jí k sobě přivesti a žádal, aby zapřela Krista a obětovala bohům Římským. Hermiona statečně vyznala víru svatou, a za to byla políčkována, ale spolu také ve víře utvrzena zjevením Páně. Když pak svatá Hermiona před-

¹⁾ Svatý Aspren dne 3. srpna. — ²⁾ Svatý Filip dne 6. června. —

³⁾ Svatý Jan dne 27. prosince.

pověděla Trajanovi císaři, že vítězně bojovati bude s Party, propustil ji na svobodu.

Trajan dobyl Seleucie na řece Tigris, a hlavního města Partů, Ktesifonu, učinil Asyrii Římskou zemí, a vnikl až k Perskému zálivu. Na válečném pochodu do Arabie onemocněl a zemřel Trajan dne 11. srpna 117.

Za jeho nástupce na trůnu Římském, císaře Hadriana (117—138), a sice na samém začátku panování jeho svatá Hermiona v Cesaree, kam se byla navrátila, byla zase jata a k modloslužbě vybízena. Když pak nevolila zraditi Krista, odsoudili ji na smrt.

Kat, maje mečem sraziti hlavu panně svaté, spatřil ruce své schromlé, vyznal sám také Boha Krista, a byl společně se svatou Hermionou stát.

6. Svati Theodor (Bohdar), Ocean, Amian a Julian, vojínové, mučenicí Lydijské.

V Lydii, zemi Maloasijské, za císaře Římského Maximiana a Galeria (305—311), jemuž říše Východní přidělena byla, vyznamenali se setník Theodor, a vojínové Ocean, Amian a Julian. Pro víru křesťanskou byli všelijak trýzněni a do lázní vřelých odvedeni. Lázně ty uzamknuty a pečeti císařskou opatřeny jsou, aby tam zahynuli. Anjel Boží vysvobodil je.

Pohané zase lapili a za město vyvedli je na místo osamělé, aby je usmrtili. Svati mučenicí vyžádali sobě od katanů lhůtu, aby se modlili Bohu. Stojíce, dlouho modlili se a prosili Boha za veškeren obor zemský, zvláště za mír a pokoj Církve svaté, a děkovali Bohu za to, že je hodnými uznati ráčil, aby podstoupili smrt mučnickou. Katané pak usekávali jim ruce a nohy, a uvrhli je do ohně, v němžto dokonali vezdejší život svůj. V Menaionu ¹⁾ jsou jim věnovány verše tyto:

„Setník ohněm touhy po Bohu jen dýchal,
k Němu vesel z ohně do nebeska spíchal.
Hranice třem druhům řebříkem je vzácným;
po něm vešli v nebe chodem nebojácným.“

¹⁾ Menaion jest křesťanům Řekům kniha, v kteréž nachází se bohoslužebný řád na slavnosti Páně a na svátky svatých spolu s hymny (chvalozpěvy), modlitbami a životopisnými poznámkami světcův a světic Božích.

7. Svatý Marin, jahen, patron republiky San-Marinské.

San Marino, malinká republika v Itálii střední, mezi provinciemi Pesaro a Forli, v diecési Montefeltro, udržela se až na naše doby. Nejčelnější z pěti kostelů jediného a hlavního města republiky San Marino zasvěcen jest svatému patronu Marinovi, od něhož město i republika jméno své má, a jehož ostatky odpočívají na velkém oltáři. Také Pavia a Rimini města mají kostely ke cti tomuto světcí posvěcené.

Za století čtvrtého, kdy v Rimini ¹⁾ biskupoval svatý Gaudenc, připutovali do města toho z Liburnie (nyní Istria a Dalmacia) kameníci Lev a Marin, křesťané horliví, mužové pokorní a všemi ctnostmi zdobení. Zvláště pak Marin učený a výmluvný lidí starší jako rodiče, mladší pak jako syny a dcery miloval a všechněm dobře činil. Byl pak Marin netoliko vzorem, ale také učitelem pokory, čistoty, trpělivosti a lásky k Bohu i k bližnímu. Bedlivě konal dílo rukou svých, za prázdných dob ale modlil se, čtával v Písmě svatém, zpíval žalmy a vyučoval. Aby pak usnadnil těžkou práci dělníkům, koupil jim potah.

K rozkazu vladařův odešli pak kameníci Lev a Marin s dělnictvem do hor, aby lámali mramor. Na hoře Tytan pracovali tři léta společně. Po třetím roce odešel Lev s několika dělníky na Mont Feltro, kde se ubytoval v jeskyni. ²⁾

Svatý Marin s ostatními dělníky vrátil se do Rimini, a zařídil tam během několika měsíců pevný vodovod. Když dělníci unavení odpočívali, Marin trval na modlitbách, v neděli a ve svátek pak obcoval službám Božím. Dozorcové staveb obdivovali se muži svatému a počali s ním velebiti Boha pravého. Stavby nařízené byly dohotoveny. Umělcové, řemeslníci a nádenníci rozešli se do svých domovů, svatý Marin pak zůstal v Rimini.

Po dvanáct roků hlásal tam evangelium Kristovo tak mocně, že veliké množství pohanů přivedil do lůna Církve.

Toť arcibí neřádko se zloduchu, nepříteli člověka. I vnukl ženské osobě Dalmatince, aby vydala se na cestu

¹⁾ Rimini, staré Ariminium, město v Italské provincii Forli, druhdy delegace papežská. Roku 359. odbýval se tam církevní sněm v příčině sporů Arianských. — ²⁾ Památka svatého Lva ponstevníka dne 1. srpna.

dalekou do Rimini. Tam vydávala se za manželku Marinovu, a když od něho zahrnána byla, žalovala u přednosta městského, že Marin netoliko sám jest křesťan, ale také mnoho obyvatelův na víru křesťanskou obrátil. Svátý Marin vida v ženštině té nástroj ďáblův, tajně prchl z města na příkrý kopec Tytan, kde dříve byl lámal mramor. Tam ubytoval se v jeskyni skalné, kterouž odevšad kryly husté křoviny. Živě se bylinami a čerstvou vodou po celých dvanáct měsíců nespátřil tváře lidské. Mramor byl mu lůžkem vítaným. Hrozby zlého ducha, jenž jej děsil řvaním dravců, přemáhal důvěrnou modlitbou a nábožným zpěvem.

Po roce tom spatřili jej vepřáci, a vypravovali obyvatelstvu Riminskému: „Nalezli jsme našeho učitele anjelského, jenž poustevničí mezi divokou zvěří.“ Ona ženština posedlá dobře zaplatila vepřákům, kteříž doprovodili ji až k jeskyni.

Svátý Marin uslyšev hlas ženský, poznamenal se křížem svatým na čele, a rychle odešel do jeskyně, zatarasil ji, a šest dnů i nocí postě se trval na modlitbách. Ženská, kterouž vepřáci opustili, hrůzou sklíčená poznala, že ji zlý duch mámil. Vrátila se do Rimini, a veřejně vyznala, že návodem zloducha mluvila křivě věci proti svatému služebníku Božímu. Vyznala to a brzo zemřela.

Rozhlásila se svatost Marinova. Odevšad sbíhali se k němu zástupové. Proto odešel na hřbet hory, a tam nejprve chatku, později pak kapličku vystavěl sobě. Marin proslavil se velikými zázraky a byl od biskupa Gaudencia za jahna vysvěcen. Také se účastnil Riminského sněmu v příčině bludův Marcianem šfřených. Marciana biskup Gaudenc vyobcoval z Církve roku 359.

Měšťanosta, Marcianův příbuzný, počal pronásledovati křesťany pravověrné, kteříž museli skrývati se po horách pustých a v jeskyních. I biskup Gaudenc, aby zachoval se lidu svému, ustoupil na čas do úkrytu.

Svátý Marin v chatce klidné Bohu sloužil a o duši svou pečoval až do blažené smrti své dne 4. září na konci čtvrtého století. Pochovali jej v kostelíčku, ježž byl zbudoval. Kolem kostela toho napotom povstalo město, ježž doposud jménem svým „San Marino“ hlásá slávu svěťce toho.

Papež Urban VIII. roku 1631. ujal vévodství Urbinské

jako léno na stát papežský spadlé, ale uznal neodvislost republiky San Marino, a osvobodil ji ode cla ze zboží, kteréžby do jeho státu přiváželi.

8. Svatá Ida, vdova, kněžna Vestfálská.

Svatá Ida žila a proslavila se velikými ctnostmi za věku svého příbuzného, císaře Karla Velikého (nar. 742 † 814). Jsouc dcerou vévody Theoderika a napotomní abatyše Theodrady, provdala se Ida za Ekberta, vévodu bohatého, s nímžto odebrala se do Vestfálska mezi Veserou, Rýnem a Emsí řekami. Ida vzorně sloužila choti svému churavému a nemocnému až do smrti jeho. Když pak jej pochovala, dala sobě zbudovati přibytěk u kostela, jež byl Ekbert vystavěl v obvodu biskupství Münsterského, a v němž i tělo jeho odpočívalo.

V samotě té Ida žila svatě jako pravá vdova za tuhých postů v rouše žiněném. Byla dobrotivou a štědrú matkou všem chudým, nuzným i nemocným. Opatřila sobě rakev mramorovou, kterou denně dvakráte plnila potravinami pro chudinu. Ve dne i v noci modlila se, velebila Bohu, a rozjímala o věcech Božských. Z chatky své nevykročila nikdy, leč když rozdávala almužny. Chvále lidské všemožně vyhýbala se, konajíc dobré skutky z lásky k Bohu a pro odplatu věčnou.

Tušíc blízkou smrt, povolala kněze, přijala svátosti, a když nábožný lid s kněžstvem konal modlitby, klidně odevzdala duši svou Bohu. Pochována byla v témž kostele v rakvi, kterou sobě byla už dávno opatřila. Bůh osvědčil svatost její zázraky velikými.

9. Mojžíš, prorok a zákonodárce Staré Úmluvy.

Mojžíš, syn Amrama a Jochebedy, narodil se v Egyptě toho času, kdy přikázáno bylo zákonem královským, aby každý novorozený chlapeček židovský v řece Nilu byl utopen. Matka krásného Mojžíška kryla za tři měsíce, a když ho už děle tajiti nemohla, vzala ošitku ze sítí, omazala ji smolou, vložila do ní nemluvnátko a položila je do rákosí u břehu řeky Nilu. Sestra Mojžíšova, Maria, zdaleka šetřila, co se bude dítí.

I přišla dcera Faraonova, aby se myla v řece; spatřila

ošitku v rákosí, dala si ji od děvečky přinesti, a vidouc v ní pacholátko plačící, slitovsala se nad nemluvnátkem hebrejským. Sestra jeho nabídla se dceři králově, že jí dovede ženu hebrejskou, kterážby odchovala nemluvnátko. Dcera Faraonova svolila a odevzdala Mojžíška přivedené vlastní matce, která za mzdu vychovala jej, a když dorostl, odevzdala dceři králově. II. Mojž. 2, 1—10.

Mojžíš¹⁾ jako syn královský vyučen všestranné moudrosti Egyptské, byl mocný ve slovích i ve skutcích. Skut. apošt. 7, 22, Ješto takou měrou spojoval vřelou lásku k národu svému s učeností Egyptskou a se znalostí mravů na dvoře královském panujících, byl arciť dokonale spůsobilý k velikému povolání svému.

Potomstvo synů Jakobových toho věku muselo Egyptanům otročiti a bylo od nich hrozně trápeno. Mojžíš čtyřicetiletý vida, kterak dozorce Egyptan tepe jednoho z bratrů hebrejských, rozhorlil se, zabil ukrutného Egyptana a skryl ho v písku. Druhého dne uzřel dva muže hebrejské, ani se vadí. I řekl tomu, kterýž křivdu činil: „Proč tepeš bližního svého?“ — On pak odpověděl: „Kdo tebe ustanovil knížetem a soudcem nad námi? Chceš-li mne zabiti, jak jsi včera zabil Egyptana?“ — Mojžíš vida, že skutek jeho jest pronešen, utekl do země Madianské a posadil se u studnice.

Sedm dcer Raguela či Jethra, kněze Madianského, přišlo vážit vodu a chtěly napájeti stáda otce svého. Pastýři pak přišli a odháněli děvy; ale Mojžíš obhájiv děvečky napojil jim ovce. Jethro vzal Mojžíše do domu svého a dal mu dceru Seforu za manželku.

Zatím Israelité čím dál tím více úpěli v porobě Egyptské. Hospodin smiloval se nad nimi a usoudil vyvesti je z Egypta do země Zaslíbené. K tomu konci zjevil se Bůh Mojžíšovi na hoře Horeb pasoucímu stáda Jethrova, dal mu moc zázraků činiti, přidal mu bratra Arona za řečníka, a přikázal mu, aby Israelity z Egypta vyvedl.

Maje osmdesát let věku svého odebral se Mojžíš ke králi Egyptskému s bratrem Aronem o tři léta starším, a žádal ve jménu Boha Hospodina, aby propustil národ Israelský. Fa-

¹⁾ Mojžíš, jméno Egyptské, znamená „z vody vytaženého.“

raon nevolil pracovníky své propustiti, ale byl k tomu konečně donucen zázraky a strašnými ranami, jimiž Hospodin zpupného krále a jeho národ trestal, a kterýž Israelitům v zemi Gosen neuškodily. II. Mojž. Kap. 7. 8. 9. Desátá rána, usmrčení všech prvorozců Egyptských od prvorozence Faraonova na trůnu až do prvorozence otrokyně, přemohla tvrdošijnost Faraonovu, tak že vyzval Mojžíše, aby Israelity vyvedl ze země jeho.

Po 430 letech vyšli Israelité z Egypta, čítajíce šestkrát stotisíc mužů mimo ženy a děti. Na památku vysvobození Israelských z poroby Egyptské, a jako obraz budoucího vykoupení člověčenstva z poroby hříchu a smrti věčné, ustanovena a té noci poprvé v Egyptě slavena byla slavnost Velikonoční.

Když došli Israelité k moři Rudému, král Egyptský s vojskem svým byl jim v patách. Mínil nazpět přivesti je. Avšak Mojžíš holi zázračnou rozdělil vody mořské, Israelité suchou nohou přešli, ale Egyptané ženoucí se za nimi ve vodách zahynuli.

Mojžíš vedl lid svůj k hoře Sinaiské. Nespokojenému lidu zázrakem opatřil vodu dobrou, a Bůh dával jim mannu každého dne a nasýtil je i křepelkami.

Cestou zvítězili Israelité nad Amalekity za modlitby Mojžíšovy na návrší.

Nedaleko hory Sinai Jethro odevzdal Mojžíšovi Seforu manželku a dva syny. Tam Hospodin za hřmění a blyškání dal Israelitům desatero přikázání; tam za nepřítomnosti Mojžíšovy lid, modlářstvím Egyptským nakvašený, urobil sobě tele zlaté a klaněl se jemu, zač tři tisíce odpadlíkův bylo smrtí ztrestáno.

Mojžíš zařídil národu svému posvátnou bohoslužbu, a příštího roku hnul se od hory Sinaiské ku hranicím země Chanaanaské. Po nových vzpourách lidu z pouště Faranské vypravil Mojžíš dvanáct poslů z dvanácti rodů Jakobových do země Chanaanaské. Poslové vypátrali povahu země, sílu obyvatelstva a i pevnotu jejich měst, a po čtyřiceti dnech navrátili se a vypravovali o velikánech země té.

Israelité polekaní chtěli do Egypta navrátiti se, a následkem toho mimo Josuu a Kaleba nikdo nevešel do země Zaslíbené, kdožkoli tenkrát byl už překročil svůj dvacátý rok; zemřelí za

čtyřicetiletého pobytu na poušti. I Aron, nejvyšší kněz, zemřel na hoře Hor.

Mojžíš přemohl několik králů, ustanovil Josuu za svého následníka, odešel na horu Nebo, odkud zemi Zaslíbenou přehledl a zemřel maje sto a dvacet let. Do země zaslíbené ani on nepřišel, dopustiv se jedenkrát nedůvěry v zaslíbení Boží.

Mojžíš, prorok největší, jenž viděl Hospodina Boha tváří v tvář (V. Mojž. 34, 10.), vysvoboditel národa svého Israelského z poroby Egyptské, zákonodárce Staré Úmluvy, první vůdce a vychovatel lidu svého, zůstavil nám první a hlavní část Písma Starozákonného, „Patero knih Mojžíšových,“ v nichžto z vnuknutí Božského vypravuje o stvoření světa, zvláště pak o stvoření prvního člověka, a dává zprávu o zázračném řízení Božím národa vyvoleného během 2369 let až do smrti Josefovy. Knihou svou položil Mojžíš základ k Zákonu Starému, a přivodil na pamět lidu Israelskému veliká smilování, jimiž Bůh národ ten vyvolený v pravé víře a v naději v zaslíbeného Vykupitele zachoval, a tak veliké dílo vykoupení člověčenstva v něm připravil.

Dne 5. září.

I. Svatý Viktorin, biskup Amiternský, mučeník.

Svatý Viktorin byl jeden z oněch vyznavačův, jenž za pronásledování Dioklecianova pro neohrožené vyznání víry křesťanské vypovězeni byli z Říma na ostrov Pontinský. Ve vyhnanství tom Viktorin bratrsky miloval všechny společně utrpení svého, ale zvláště těšil Nerea, Achilea, a vzácnou pannu Římskou, Flavii Domitilu, jižto byli Nerej a Achilej vyučili víře Kristově.¹⁾ Když byli Nerej a Achilej podstoupili mučeníctví, utvrzoval Viktorin Domitilu v pravé víře a ustavičném panenství.

Jak mile o tom zvěděl Aurelian, syn konsula Římského Tita Aurelia, domníval se, že po smrti Nerea a Achilea nikdo nebude mu brániti, aby Domitilu zasnoubil sobě v man-

¹⁾ Svatí Nereus, Achilleus a Domitilla dne 12. května.

želství. Prosil soudce Nervu Trajana, aby mu daroval Viktorina, kdyby nevolil obětovati bohům pohanským.

Hrozby ukrutného soudce nikterak nezastrašily statečného vyznavače Kristova, Viktorina. Za tou příčinou byl odsouzen do otroctví. Musel na statku Aurelianově nedaleko Říma kopati, a hlad, žízeň, i jiné nátisky způsobu děsného snášeti.

V útrapách těch zastkvíval se Viktorin z milosti Boží mnohými zázraky. Místního starostu, od tří roků dnou sklíceného, uzdravil modlitbou. Hlásaje lidu slovo Boží, veliké množství duší získal Kristu. Proslaviv se životem svatým a mnohými zázraky, zvolen jest ode všeho lidu jednohlasně za biskupa v městě Amiternum v kraji Sabinském.

Tím však Aurelian popuzen byl k zuřivému hněvu proti Viktorinovi. Vypravil žoldnéře, jenž muže svatého rozmanitým způsobem mučili, a konečně k jeho rozkazu po tři hodiny hlavou dolů viseti nechali nad místem naplněným vodou smrdutou a sirnatou. Muku tu po tři dny pro jméno Kristovo přetrpěv, svatý Viktorin jako vítěz mučeníctvím korunovaný odešel k Pánu svému.

Aurelian zakázal tělo jeho pochovati; ale křesťané tajně odnesli a počestně v Amiternu pochovali je; později pak i kostel vystavěli nad hrobem jeho.

Posvátné ostatky Viktorina, slavného mučenka Kristova, císař Ota I. Veliký roku 965. přenesl do Děvína.¹⁾ Polovici těchto drahých kostí přinesl Albrecht ze Šternberka, biskup Litomyšlský (1364) a arcibiskup Magdeburský (1369. — † 14. ledna 1480), roku 1373. do Litomyšle v Čechách, a za pomoci císaře Karla IV. a Jana arcibiskupa Pražského u papeže Řehoře XI. vymohl, aby svátek svatého Viktorina obřadem slavnějším²⁾ světil se po veškerém království Českém.³⁾

¹⁾ Děvín, Magdeburg, hlavní město provincie Saské a vládního okresu Magdeburského v království Pruském na levém břehu Labe. — ²⁾ Sub ritu duplici. — ³⁾ Officia propria in usum cleri provinciae Pragenae pars IV. pag. 11.

2. Sv. Romul (Hron), dvořan císařský, Eudoxius (Dobroslav), velitel, Zeno, Makarius (Bláha) a spolumučeníci Meliténští.

Císař Římský Trajan, jenž teprvé za posledních let panování svého (98—117) pronásledováním křesťanů poskvrnil památku svou, měl správce paláce císařského, Romula, kterýž císaře a pána svého vybízel, aby donucoval vojny křesťanské k modloslužbě. Ješto pak vojsko nevolilo konati práci katovskou, vypraveno bylo do Melitény (nyní Meledni v Malé Armenii mezi Kapadocií a Eufratem).

Jak mile se mu po vůli stalo, počal činu svého pykati a uvěřil sám v Krista Boha. Uvěřiv, káral císaře Trajana pro ukrutnost páchanou na křesťanech. Bylť pak pro víru svou stát.

Potom došlo také na vypovězený pluk v Meliténě.

Velitel pluku toho Eudoxius, důstojníci Zeno, Makarius a 1104 vojínové křesťanští, jenž nevolili navrátiti se k modloslužbě pohanské, spečetili víru svatou rekovnou smrtí a krví.

3. Svatý Sigbert (Vítězoslav), král Francký.

Sigbert III., král Austráský, narodil se roku 630. Už od svého čtvrtého roku sdílel se svým bratrem Chlodvíkem království svého otce Dagoberta I. Skutečnou vládu v Austrasii však provozoval majordomus (nejvyšší královský úředník) Pipin Heristalský. Sigbert oddával se výhradně toliko pobožnosti a konal milosrdné skutky. Na dvoře královském shromažďoval kolem sebe muže výtečné učeností a zbožností, jako: svatého Eligia a svatého Remakla.¹⁾ Založiv opatství Stavelo a Malmedy, zemřel roku 654. Jeho syn Dagobert II. přišel k vládě po něm o osmnáct let později.

4. Svatá Herais, panna, mučenice Alexandrijská.

Herais dvanáctiletá zahalila se panenským závojem. Jednoho dne vidouc, že mužové a ženy byli odváděni, přistoupila a tázala se po příčině. Odpovědíno jí: „Jsou křesťané!“ — Herais: „I já jsem křesťanka a modly nenávidím!“

¹⁾ Sv. Eligius 1. pros. — Sv. Remakl dne 3. září.

Vzali, spoutali a také odvedli ji ke Kulcianovi, císařskému náměstku v Alexandrii Egyptské. Po mnohých otázkách odsoudil náměstek statečnou pannu Heraidu spolu s ostatními ženami k smrti mečem léta Páně 308.

V Řeckých zápisech mučenických chváří se těmi slovy:

„Krásu Boží Herais vidět chtěla,
proto pod meč dala krásu těla.“

5. Svatý Ansarik, biskup Soissonscký.

Espagny, vesnice v obvodu Soissonsckém,¹⁾ byla rodištěm svatého Ansarika. Narodil se na konci šestého století. Vyzna-
menával se učeností, bezúhonným životem a nábožností tou měrou,
že po Landulfovi zvolen byl za biskupa Soissonsckého.

Biskup Ansarik bedlivě pečoval o spásu svěřenců svých, jimžto byl stkvělým vzorem všech ctností. Boháče ustálil v nábožnosti; chudině pomáhal almužnou, radou i útěchou; poblou-
dilce přivodil na pravou cestu; každého povzbuzoval ke skutkům dobrým.

Svatý Ansarik byl mezi předními obhájci Církvě ve Francii za doby své. Jmenovitě byl činným na církevním sněmu v Remeši roku 625., k němuž arcibiskup Remešský svolal přes čtyřicet biskupů Franckých.

Biskup Ansarik horlivě ozdoboval chrámy a oltáře; přenesl těla svatých mučenků Krispína a Krispiniána,²⁾ jichžto vřelým ctitelem byl, s onoho místa, kde od boje mučenického odpočívala, do chrámu skvostného, ježž byl jim ke cti posvětil. K tomuto slavnému přenešení pozval tři biskupy Francké.

Věrného služebníka Svého, biskupa Ansarika, okrášleného ctnostmi a obohaceného velikými zásluhami, povolal k Sobě Hospodin okolo polovice století sedmého, a oslavil jej zázraky.

¹⁾ Soissons (Soasón), Suessionum urbs, hlavní město arondissementu ve franc. depart. Aisne na řece Aisne, na železné dráze z Paříže do Remeše.

— ²⁾ Svatí Krispín a Krispinián dne 25. října.

6. Svatý Bertin, opat Sedunský.

Jako svatý Audomar ¹⁾ narodil se i svatý Bertin v okolí města Kostnického u jezera Bodamského. Svatý Audomar, biskup krajinský, vděčně uvítal tři dělníkův na vinici Páně: Mamolina, Bertramna a Bertina, katolíky horlivé a učené. Adrovald, statkář bohatý, jež svatý Audomar z bludů pohan- ských vyvedl na světlo víry křesťanské, nemaje dědicův, daroval majetek svůj Audomarovi, jenž tam vystavěl kostel a klášter Sedunský ²⁾ roku 647. na řece Aa.

Počet mnichů rychle množil se. Svatý Audomar ustanovil Mamolina opatem. Když pak Mamolin stal se biskupem Novidunským ³⁾ okolo roku 659., opatem učiněn jest svatý Bertin, kteréhož pro moudrost, spravedlnost a lahodu každý ctíl a miloval. Opat Bertin v klášterním kostele svém pochoval příznivce svého, biskupa Audomara, zemřelého dne 9. září 670.

Svatý Bertin dopracoval se takové dokonalosti křesťanské, že jej Bůh obdařil darem zázrakův. Šťastně v Pánu zesnul roku 709., a pochován byl v témž kostele, kdežto Bůh na jeho přimluvu objevoval všemohoucnost Svou.

7. Svati Boris Roman a Glěb David, bratři, knížata Ruská.

Svatý Vladimír Svatoslavič, ⁴⁾ rozmnoživ a věrou kře- stansko-katolickou upevniv říši svou, zemřel roku 1015. Před smrtí v Kyjevě rozdělil Rus mezi syny, jichžto jména byla: Svatopluk, Vizeslav, Izjaslav, Jaroslav, Boris, Glěb, Svatoslav, Vsevolod (Vševlad), Mstislav, Stanislav, Sudislav. Mezi bratřmi, „úředlnými knížaty,“ nastaly brzo spory krvavé.

Nemocný Vladimír Svatoslavič povolal k sobě milého syna Borisa, knížete Rostovského, jemuž na křtu svatém

¹⁾ Svatý Audomar 9. září. — ²⁾ Sedun, Sitten, nyní hlavní město Švýcarského kantonu Valiského. — ³⁾ Novidunum, nyní Drnovo (něm. Neudorn), ves v Krajině mezi Keráskem a Konstanjevicí, kde se do- posud nalézají starožitnosti Římské. — ⁴⁾ Svatý Vladimír dne 15. července.

dáno jméno Roman, a vypravil jej s vojskem proti Pečeněgům.¹⁾ Boris, nesetkav se s nepřátely, vracel se do Kyjeva, dověděl se, že otec Vladimír umřel, a na stolec že dosedl Svjatopolk. Vojsko nabízelo se mu dobytí Kyjeva a stolce knížecího; ale Boris je rozpustil řka: „Nevolím bojovati s bratrem, ač tuším, že lidé zlí budou podněcovati jej, aby mne usmrtil. Staniž se vůle Hospodinova; budu mučenskem Božím.“

Odešel k řece Altě.²⁾ Byla sobota. Ve stanu z koží upraveném hlasitě zvolal: „V Tebe, ó Bože, doufám, přijmiž slzy mé! I Václava svatého zavraždil bratr, a Barboru svatou vlastní otec!“³⁾ Vyzpívav hodinky večerní, odebral se na odpočinek.

Zítřka v neděli záhy vstal, kněze svého vzbudil, a s ním a služebniskem svým pěl žalmy jitřní. Kněz vida jej rozžalostněného slzel a pravil: „Milovaný pane, maje sľu vojska, nevolil's postaviti se proti bratrovi pro lásku Kristovu!“

V tom okamžení vrazili do stanu čtyři žoldněři Svjatopolkovi, a jeden z nich prohnal kopím výtečného knížete Borisa. Sluha Řehoř, Slovan Uherský, ježž byl Boris pro věrnost ozdobil řetězem zlatým, padl na tělo pána svého a zvolal: „Neopustím tebe, pane můj předobry! Kéz i já umru, ješto není více krásy tvé!“ — Zločincové probodli i jej.

Boris umíraje, modlil se Bohu řka: „Pane, nepokládej toho za hřích bratru mému a přijmiž duši mou.“ Stalo se léta Páně 1015.

Tělo svatého mučenka Borisa zaobalili a odvezli do Vyšehradu,⁴⁾ kde pochováno bylo.

Svjatopolk, zamýšleje sjednotiti všecky úděly knížecí v jednu říši, vypravil posly k bratru Glěbovi, ježž byl od otce Vladimíra obdržel roku 998. v úděl knížectví Murom-

¹⁾ Pečeněgové, národ Turecký, kočovníci bojovní, vyhnali Maďary z jich sídel mezi Donem a Dněprem roku 883., učinili vpád ke Kyjevu 968., ale byli odraženi. Kníže Vladimír vítězně s nimi bojoval 993 a 996. — ²⁾ Alta (Olta), řeka v gubernii Poltavské padající do Trubeže u Perejaslavi. — ³⁾ Acta auctoris anom. Manuscript. Vilnen. U Bollandistů svazek II. zářijový str. 639 a d. — ⁴⁾ Vyšgorod, nyní ves s kostelem v Ruském kraji Kyjevském na pravém břehu Dněpru, asi tři míle od Kyjeva na sever. Onoho času býval tam pevný hrad.

ské.¹⁾ Poslové zvali Glěba, na křtu Davidem nazvaného, aby rychle pospíšil do Kyjeva, že otec stůně. Glěb vsedl na kůň a pádil ke Kyjevu.

U Smolenska²⁾ padl pod ním kůň. Tam dostal zprávu poslem bratra Jaroslava a sestry Perejeslavy, že otec zemřel a bratr Boris Svjatopolkem zavražděn jest. Glěb zastenal nad smrtí otcovou i bratrovou a zvolal: „Proste Boha, abych i já jako vy trpěl a s vámi živ byl!“

Glěb plavil se po řece na lodičce. Najatí vrahové dokonili jej, připluli, vyskočili k němu na loď, a tasili meče. Kněze Glěb pravil: „Ukřivdil-li jsem bratrovi nebo vám? Proč jste žádostivi krve mé?“ — Vida, že vrahové nedbají na jeho slova, vzýval otce, matku i bratra Borisa a doložil: „Spasiž sebe i ty, bratře, nepříteli můji!“ Pokleknuv, zvolal: „Hospodine, suď! Sláva Otci, i Synu, i Duchu Svatému!“ Jeden z vrahů usmrtil jej mečem dne 5. září 1015.

Tělo Glěbovo zahrabali najatí vrahové mezi dvěma pařezy a navrátili se ke knížeti Svjatopolkovi.

Zatím pak Svjatopolk válčil s bratrem Jaroslavem, a řízením Božím roku 1019. poražen byl u řeky Alty na témž místě, kde roku 1015. zavražditi dal bratra Borisa. Vrah zahynul tam, kde nevinný bratr byl zabit.

Tělo mučenka Glěba Bůh oslavil rozličnými zázraky, a kněze Jaroslav přenesti je dal do Vyšehradu, kde na příměluva jeho udávaly se nové zázraky.

Rusové, pokud byli katolíky, zasvětili památku obou bratří knížat mučenkův a patronův Ruské země. I rozkolnická pravoslavná církev prohlásila je roku 1071. za svaté, a světí výroční památku jejich dne 2. května, v den přenešení jich ostatků do nového kostela ve Vyšgorodě (Vyšehradě).

¹⁾ Murom, nyní krajské město v Ruské gubernii Vladimírské na levém břehu Oky. — ²⁾ Smolensk, gubernské město Ruské, na levém břehu Dněpru, bylo již za IX. století hlavním městem Slovanské větve Krivičů.

Dne 6. září.

1. Svatý Vavřinec Justinian (Upravda), patriarcha Benátský.

Svatý Vavřinec, z rodu šlechticův Justiniani, narodil se v Benátkách Italských léta Páně 1381. Ješto ho otec záhy odumřel, nabýval Vavřinec vedením pečlivé matky vzdělání více ctnostného než vědeckého. Když Vavřinec dostoupil svého devatenáctého roku, znepokojovala jej živost věku tomu přiměřená, až pak záměr jeho ustálil se zvláštním viděním. Mo udrost věčná, v podobě krásné ozážené panny blížíc se, pozvala jej, aby u ní hledal pokoje. Vavřinec, uváživ pokynutí toho, a vida se na rozcestí mezi radostmi zemskými se svadbou od matky mu chystanou, a mezi tuhou kázní klášterní, podíval se na kříž Krista trpícího a zvolal: „Ty, ó Pane, jsi naděje má! Tam jsi zařídil nejjistější útočiště mé!“

Odebral se do kláštera Svato-Jirského na malém ostrově Alga u Benátek, kterýžto klášter řádu svatého Augustina brzy potom proměnil se v družstvo společně žijících kanovníků světských.

Vavřinec v klášteře tom oddal se pokání nejtuzššímu. Tělo své káral všemožně a podroboval duchu. Z kláštera nikdy, ani do zahrady nevyšel. Jenom matku umírající navštívil, aby jí prokázal službu synovskou. V pokoření a v potupách utrpených liboval sobě, a tudíž bylo mu věci vřtanou, utržil-li s almužnami sbíranými také posměchu a urážky. Čím bolestněji pociťoval chudobu a nedostatek, tím větší v tom spatřoval milost Boží.

Pro tyto mimořádné a všechny ostatní ctnosti křesťanské připustil nový sbor kanovnický mladého Vavřince k důstojnosti kněžské a zvolil jej už roku 1406. za svého převora, a později dvakráte za vrchníka čili generála kongregace, kteráž za jeho správy utěšeně rozkvetala a rozprostraňovala se. Pro kongregaci tu sepsal Vavřinec i stanovy, a tudíž napotom nazýván byl její zakladatelem.

Vavřinec však měl ještě vznešenější úlohu vykonati. Papež Eugen IV. roku 1433. učinil jej biskupem Benátským, a nedal se v ustanovení tom zvrátiti nížádným prostředkem, jehož pokorný vyvolenec užil, aby se vyhnul důstojnosti biskupské.

Jako biskup osvědčoval Vavřinec Justinian svou

zbožnost a horlivost obnovením chrámu biskupského, zařízením sboru kanovníků katedrálních, zakládáním nových prebend čili úřadů duchovních, zavedením zpěváků při hlavním kostele, rozmnožením far v Benátkách, ozdobením mnohých kostelů, zdokonalením duchovenstva světského i řeholného a zbudováním nových klášterů. Všecko to až mílo dařilo se jeho lahodnosti, laskavosti a spravedlnosti.

O lidnilitosti a dobročinnosti Vavřincově nejlépe svědčil palác biskupský, jež ustavičně navštěvovali lidé nuzní a nábožné paničky, kteréž chudým a nuzným osobám i rodinám do domů roznášely almužny a podpory. Říkával biskup Vavřinec: „Vrchní pastýř nesmí míti jiné rodiny mimo chudé obvodu svého.“ Dle této zásady záležela veškera domácnost Vavřincova v pěti osobách. Z lásky k chudobným a z lásky k zapírání sebe měl biskup Vavřinec tak skrovný byt, stůl a šat, že se vyrovnal mnichům nejpřísnějším. Příbuzné své na ujmu chudým nikdy nepodporoval. Jednomu z nich, když prosil za výbavu pro dceru svou, pravil Vavřinec: „Daru malého nepotřebuješ, a kdybych ti dal dar veliký, okradl bych chudé.“

Urážky Vavřinec každému milerád odpouštěl. Chválou cítil se pokořena a zahanbena. Veškera jeho povaha, vážna a stručná řeč, mírnost a klidnost za všech poměrů, dojemný výraz jeho duše v Bohu zakotvené, milostiny od Boha mu propřítčované — všecko to vlévalo úctu a lásku každému, kdožkoli obcoval a jednal s arcibiskupem Vavřincem.

Pověst o jeho svatosti rozprostranila se po celé Italii, ba po všech křesťanských zemích západních. Papež Eugen IV., jenž jej k sobě do Bologny pozval, uvítal jej u přítomnosti kardinálů pozdravením: „Salve decus et gloria praesulum;“ t. j. „Vítejž mi, ozdobo a slávo biskupů!“

V podobné vážnosti byl také papeži Mikuláši V. (1449 až 1455), jenž roku 1451. přenesl důstojnost patriarchy z Gradu¹⁾ na prestol Benátský. Biskup Vavřinec byl tedy prvním patriarchou Benátským.

¹⁾ Grad, ital. Grado (Hrad), starožitné město v Přímoří, v kraji Gorickém při moři Jaderském, se starou katedrálou někdejšího patriarchy Akvilejského.

Svatý Vavřinec byl čtyry léta patriarchou a onemocněl nebezpečně. Když ho chtěli na peřiny přenesti, řekl: „Můj Spasitel neumřel na peřinách, nébrž na tvrdém dřevě kříže.“

Poslední vůli patriarcha Vavřinec vyhotoviti nemohl, poněvadž mu k tomu ničeho nezbylo, coby komu odkázal. Zvolav: „Jdu k Tobě, můj dobrý Ježíši,“ zesnul klidně a nábožně v Pánu dne 8. ledna 1455.

Papež Klément VII. vyhlásil Vavřince Justiniana roku 1542. za blahoslavence, a papež Alexander VIII. roku 1690. za světce v Církví Boží.

Máme po svatém Vavřinci Justinianovi rozličná písemná pojednání náboženská, kázání a listy. Jeho bratrovec, Bernard Justiniani, sepsal výtečný životopis strýce svého, a v něm seznam všech jeho spisův.

Papež Innocenc XII. ustanovil výroční památku svatého Vavřince Justiniana na den 5. měsíce září, kteréhož dne povýšen jest byl na biskupský prestol Benátský.

2. Svátý Magnus, Irčan, opat, apeštol Švábský.

K největším a nejkrásnějším jezerům v Evropě náleží jezero Bodamské ve Švýcařích. Na rozkošném pobřeží jezera toho objevili se roku 610. tři mniši: Kolumban, Havel a Magnus, aby jméno a učení Kristovo zvěstovali obyvatelům těch krajin, tenkrát ještě pohanům.¹⁾

V městě Bregenzu prodlévali nějaký čas. Pak ale zbudovali sobě chyšky kolem kostelíčka, založili zahradu, sázeli a pěstovali ovocné stromy, a zúrodnňovali půdu pustou. Při tom horlivě vyučovali obyvatelstvo pohanské, a přijímali je křestem svatým do Církvě Kristovy.

Po třech létech umínil sobě Kolumban, že půjde do Italie. Opat Kolumban, louče se s milými učensky svými a dávaje jim své požehnání, z vnuknutí Božho předpověděl Magnovi, že ruka Páně bude jej chrániti, a že v zemích německých, hlásaje svaté evangelium, slovem i skutkem oslaví a zvelebí jméno

¹⁾ Život sv. Havla dne 16. října, a sv. Kolumbana dne 21. listop.

Boží. Svého milovaného ale nemocného Havla doporučil péči Magnově, jemuž nařídil, jak mile uslyší o smrti jeho (opata Kolumbana v Itálii), aby bez prodlení putoval k jeho hrobu a pastýřskou berlu jeho aby donesl a odevzdal Havlovi na znamení, že propuštěn jest z poslušenství jemu dlužného.

Kolumban odešel z Bregenzu roku 612., a Magnus s jiným učenkem, Theodorem, opatroval Havla nemocného u kněze Vilimara, až se pozdravil. Potom Magnus a Theodor odebrali se na poušť, zbudovali tam sobě poustevny, vzdělávali pole a cvičili se pod správou Havla v dokonalosti křesťanské modlitbou, rozjímáním a všemi skutky kajicnosti.

Tenť byl počátek slavného klášteře „Svatý Havel“ zvaného, po němž i pozdější město „Svatý Havel“, a kanton „Svato-Havelský“ jména svá zdědily.

Magnus byl očitým svědkem, když svatý Havel zázrakem uzdravil jedinou dceru Allemanského vévody Gunza, Fridenburgu, a byl s ním na církevním sněmu v Kostnici (613—615).

Roku 615. zemřel opat Kolumban v klášteře Bobio v Itálii. Havel vypravil Magna na cestu, aby uctil jeho hrob v Bobiu a donesl určitější zprávy o jeho úmrtí.

Magnus vydal se do světa neznámého, ale šťastně našel hrob svého bývalého opata. Vykonav pobožnost navrátil se s pastýřskou berlou Kolumbanovou a odevzdal ji Havlovi, který se po svatém Kolumbanovi stal opatem, pod jehož řízením Magnus sloužil Bohu dnem i nocí dle řeholy, kterouž jim byl svatý Kolumban dal.

Když pak roku 646. i svatý Havel v Pánu zesnul, stal se Magnus netoliko jeho nástupcem, opatem, ale také důstojným dědicem horlivosti obou předchůdcův svých, svatého Kolumbana a svatého Havla, v jejichž vzorných šlepějích vedl své bratry mnichy ku svatosti.

Toho času, kdy Magnus byl opatem, přepadli Frankové krajinu tu a klášter Svato-Havelský; pobili mnoho lidí, zpustošili a vydrancovali klášter, porušili i hrob svatého Havla a trýznili mnichy, jenž se rozprchli až na opata Magna a Theodora. V největší té bídě ujal se jich biskup Kostnický, Buso, opatřil je potřebným pokrmem a oděvem, a upravil také hrob svatého Havla.

Zevnější útrapy a vniterná touha, spolu i předpovědění svatého Kolumbana, „že ruka Páně bude jej chrániti, když v zemích německých hlásati bude svaté evangelium,“ pohnuly opata Magna a Theodora, aby i jinde jméno Boží zvěstovali, a Hospodinu národ věřící upravili. Nevědouce však v kterou stranu se obrátiti, modlili se za dar osvětlení Ducha Svatého. A hle, tu připutoval z krajiny Algavské v Bavorském Švábsku z biskupství Augsburského kněz Toso ke hrobu svatého Havla, a nabídl se jim za vůdce do Algavska. Oba mniši mileradi nabídnutí toho se chopili, rozloučili se s hrobem svatého Havla a s bratřími opět shromážděnými, a vydali se s Tosem knězem na cesty apoštolské.

V městě Bregenzu prosil je slepec o almužnu. Magnus pravil k němu: „Nejsem sice hoden vysloviti slova svatého Petra: „Zlata a stříbra nemám, ale co mám, to tobě dám; ve jménu Ježíše Krista Nazaretského otevři oči své.““ Skutk. apošt. 3, 6. To pověděv potřel oči slepceví slinou, a slepec viděl, padl svatému Magnovi k nohám, děkoval Bohu, a prosil svatého opata, aby jej přijal za učeníka svého. Svatý Magnus svolil, a uzdravený šel s nimi.

Přišli do Kemptenu v Bavorském Švábsku, kdež tenkrát bylo těžko přebývati lidem i domácím zvířatům pro veliké množství hadů. Misionáři započali se modliti, svatý Magnus požehnal celý kraj znamením svatého kříže, usmrtil berlou svatého Havla velikého hada hroznejše, a škodliví zeměplazové vytratili se z končin těch. Obyvatelstvo zázrakem tím oblažené ochotně přijalo svatou víru Kristovu. Svatý Magnus jim vystavěl kaplu, a zůstaviv tam bratra mnicha Theodora, ubíral se s Tosem knězem a s mužem uzdraveným do Epfachu (Eptaticus), kdež té doby zdržoval se Vikterp, biskup Augsburský († okolo roku 667).

U biskupa Vikterpa pobyl svatý Magnus a Toso několik dnů, a vyžádal sobě, aby směl se v úžlabině pod Julskými Alpami, kdež nyní jest hraniční město Füssen, usaditi a kaplu tam sobě zbudovati. Biskup jim dal dovolení a spolehlivé vůdce na cestu.

U Rosshauptenu bylo svatému Magnovi opět potýkati se s velikým hadem. Pomodliv se svatý Magnus požil svěče-

ného chleba, a maje ostatky svatých na krku, berlu svatého Havla a smolný věnec v ruce, vyšel proti hadovi, jemuž smolný věnec do rozevřené tlamy vhodil a jej zabil.

Potom putovali Magnus a Toso podél řeky Lechu do veliké krásné roviny, kdež nyní vesnice Valtenhofen se rozprostírá nedaleko od Füssenu. Tam zavěsil Magnus svou schránku s ostatky svatých na stromě, modlil se, a zbudoval kostelíček ke cti blahoslavené Rodičce Boží a svatému Florianu, kterýž Augsburský biskup Vikterp posvětil.

Když Magnus byl po nějaký čas kázal slovo Boží, zůstavil tam kněze Tosa v duchovní správě, sám pak odebral se do Füssenu, kdežto sobě zřídil kaplu a poustevnu. I tuto kaplu posvětil biskup Augsburský, kterýž vida, že se pověst o divotvornosti svatého Magna pořád více množí, svěřil mu několik čekanců stavu duchovního, aby je vyučil a vychoval.

Na přímluvu biskupa Vikterpa u dvoru Franckého dostalo se svatému Magnovi značných darů, a biskup vysvětil jej na kněžství.

Svatý Magnus ve Füssenu vystavěl malý klášter, přijal k sobě několik bratří mnichů, a vzdělával horlivou řečí a vlastním příkladem nejen mnichy své, nébrž i ostatní věřící v bázni Boží.

Nashromáždil sobě velikých zásluh o časný blahobyť i o věčnou spásu všeho okolního obyvatelstva, kteréž naučilo se od řeholníků železnou rudu dobývatí a tak stalo se zámožným: opat Magnus svatě zemřel u přítomnosti svého věrného společníka Theodora z Kemptenu a kněze Tosa ve vysokém stáří na konci sedmého století. Netoliko bratří řeholníci, ale veškerí obyvatelové krajiny Algavské žalostně oplakávali velikého dobrodince svého.

Svatý Magnus byl v kaple Füssenské pochován, a Theodor sepsal skutky jeho. Zápis ten dal mu pod hlavu do rakve.

Augsburský biskup Simpert († 807) obnovil klášter svatého Magna ve Füssenu, a biskupové Nidgar († 826) a Lanto († 857) vystavěli svatému Magnovi ke cti krásný kostel. Biskup Lanto otevřel roku 829. hrob svatého Magna, našel pod hlavou jeho neporušeného těla zápis Theodorovy sežloutlé, ale čitelné, a dal je mnichu Ermenrichovi v Elvangenu k poopravení. Tělo svatého Magna bylo do chrámu jemu ke cti

zbudovaného za veliké slávy přenešeno, a ještě i po smrti do-
tknutím se jeho berly a roucha kněžského mnoho zázraků se
stalo, prohlásil jej papež Jan IX. za svatého v Církví Boží.

Krajina Švábská ctí svatého Magna za svého apoštola
a patrona mocného.

Za prvních věků křesťané „duchem živi jsouce a du-
chem chodíce“ věrně konali napomenutí svatého apoštola Pavla
„Sdělujž se každý, kterýž naučení přijímá ve slovu,
s tím, od koho naučení bere, vším zbožím;“ Gal. 6, 6;
proto se zalíbením hleděl Bůh na národy křesťanské a žehnal jim.
I pozdní potomci obrátcův na víru křesťanskou vděčně ctili
největší dobrodince své národní, apoštolské zakladatele
Církvě Páně v zemích svých. Za nejnovější doby však tu onde
zavládá veliká nevědomost ve věcech svatých, a ne-
jedni stávají se nevďečníky k apoštolům národa svého, a
k jich nástupcům, biskupům a kněžím. „Nemylte se!
Bůh nebývá posmíván!“ Neujdeť nikdo zaslouženému trestu,
kdož pohrdá největším darem Božím, svatou, samo-
spasnou věrou Kristovou! Proto v uctivosti a lásce mějte
víru svatou, Církev katolickou a její biskupy i kněze,
jenž hlásáním slova Božího a rozdáváním svatých svátostí vedou
svěřence své bezpečnou cestou do království Božího v nebi.

3. Svatý Onésifor, učeník svatého Pavla, a jeho sluha Porfy- rius, mučeničí Maloasijsí.

Svatý Pavel psal ve vězení Římském svůj druhý list
k Timotheovi, biskupu Efeskému v Malé Asii. Pozdraviv a na-
pomenuv svatého Timothea stěžoval sobě na některé křesťany,
jenž ho byli opustili, když byl do žaláře dán. Potom chválil
Onésifora řka: „Dejž milosrdenství Pán domu Onésiforovu;
nebo často mne občerstvil, a za okovy mé nestyděl se, nýbrž
přišel do Říma, pilně mne hledal i našel. Dejž mu Pán na-
lezi milosrdenství u Pána v onen den. A jak mnoho mi posluhoval
v Efesu, ty nejlépe víš.“ II. Tim. 16—18.

Onésifor, přijav víru svatou v Asii, horlivě podporoval
křesťany spolurodáky své, což Timotheovi, biskupu Efeskému,
výborně bylo známo. Ozvláštní vděčností a úctou klonil se ku

svatému Pavlovi, jemuž k vůli putoval až do Říma, když tam svatý apoštol Páně byl žalařován. Pilně hledal, až ho našel; nestyděl se za něho, když byl okovy spoután, a opatřil i občerstvil jej věcmi potřebnými.

Onésifora už nebylo na živě, když svatý Pavel onen list psal; proto svatý Pavel zmínku činí jenom o jeho domě, t. j. o jeho čeledi a rodině. Přece však Onésiforovi přeje milosrdenství Božského v den soudný, kdy každému dle skutkův jeho po spravedlnosti bude odměřeno. Odtud patrně jest, že i my modliti a přimlouvati se máme za mrtvé.

Že Onésifor té doby už byl mrtev, viduo jest také ze slov dalších: „Pozdrav Prisky a Akvily, i Onésiforova domu.“ II. Tim. 4, 19. Pozdravujet rodinu jeho, nikoli však jej samého, čehož by nebyl opomenul, kdyby se byl Onésifor ještě nalezal na živě.

Dle zápisův Řeckých svatý Onésifor narodil se v Ikoniu,¹⁾ tam přebýval, svatého apoštola Pavla v domě svém hostil a od něho křest svatý přijal. Pak i sám hlásal učení Kristovo, a maje statky veliké, štědře podporoval chudobné křesťany i svaté věrověsty.

V Parionu²⁾ i se svým věrným služebníkem Porfyriem byl polapen, pro víru křesťanskou vyšetřován, mnohonásobně mučen, k divokým koňům přivázán a do smrti usmýkán. V knize obřadní mají Řekové o nich veršky tyto:

„Onésifor koňmo pádil během perným
k Bohu s Porfyriem, jezdcem, sluhou věrným.“

4. Blahoslavená Limbania, panna, jeptiška Janovská.

Limbania, překrásná a moudrá dcera bohatých rodičů na Cypru,³⁾ aby přinucena nebyla vdáti se, jsouc dvanáct roků stára, tajně odešla na loď Janovskou s pěstoučkou a s několika služkami věrnými.

¹⁾ Ikonium, druhdy hlavní město Lykaonie v Asii Malé, nyní Konieh v ejaletu Karamanie. — ²⁾ Parion, Parium, město Maloasijské na Hellespontu čili úžině Dardanelské. — ³⁾ Cyprus, ostrov ve východní části Středozemního moře, deset mil od břehů Maloasijských a Syrijských, posledně majetek Turkův, přešel roku 1878. jaksi v moc Anglie.

U Janova¹⁾ loď přistála naproti klášteru svatého Tomáše. Limbania vystoupila a šla do Benediktinského kláštera panenského. Abatyše přijala ji, když uslyšela, že se byla zavázala slibem ustavičného panenství, a veškeren sbor jeptišek s ní vzdal díky Bohu. Limbania, brzo přioděná rouchem řeholným, svědomitě zachovávala předpisy klášterní, a vykonavši sliby, stala se vzorem všech bohumilých ctností.

Za kostelem spatřila Limbania jámu, v nížto za přivolením abatyše ubytovala se, aby tam bez ustání sloužila Bohu. Jen jednou za den jídala. Masa a vína nikdy nepožívala. Celý den a většinu noci trávil modlitbami a čtením v knihách nábožných. Hřebenem železným kárávala tělo své. Konečně pak po mnoho roků žila pouze slovem Božím, modlitbou a pokrmem anjelským v nejsvětější Svátosti, toužíc po brzkém odchodu ke Kristu Pánu.

Šťastná chvíle ta nastala. Abatyše a sestry řeholnice přišly Limbanii navštívit, a shledaly ji klečící s rukama roztaženými, ale mrtvou.

Pro mnohé zázraky, jimiž Bůh oslavil služebnici svou Limbanii, slavně pochována byla v kostele klášterním.

Zemřela dne 15. srpna okolo polovice třináctého století. Tělo její odpočívá na zvláštním oltáři. Nad jamou, v nížto žila a blaženě zemřela, zbudovala se kaplička jí ke cti.

Výroční svátek svaté Limbanie slaví se dne 6. září zvláštními hodinkami církevními.

5. Zachariáš (Zach, Zachař), prorok Starozákonný.

Zachariáš, jedenáctý mezi dvanácti proroky Menšími, pocházel z rodu kněžského. Narodil se v zajetí Babylonském, navrátil se jako jinoch do vlasti Palestiny, a povolán byl za proroka druhého roku panování krále Perského, Daria Hystaspys, dva měsíce po Aggeovi spoluproroku.

Otec Zachariášův jmenoval se Barachiáš, děd pak Addo.

¹⁾ Janov, ital. Genova, něm. Genua, hlavní město Italské provincie Janovské s názvem vévodství, pro nádhernost staveb svých „La Superba“ (Pyšná, Nádherná) zvaná.

Prorocká kniha Zachariášova má čtrnáct kapitol. V prvních šesti kapitolách jsou prorocká vidění o dobudování chrámu Jerusalemského, o blahu národním a o potrestání nepřátel. Kapitola sedmá i osmá obsahuje řeč k národu v příčině zachování dosavadních postů. Ostatní kapitoly mají za předmět budoucí bohovládu, záhubu její nepřátel a trvalé požehnání v říši Mešiášově. Zachariáš žil a působil asi 520 let před Narozením Páně.

Neděle XIV. po Svatém Duchu.

Mat. 6, 24—33.

Dnešní čtení svatého evangelia vzato jest z velikého Kristova kázání horného. V té části řeči Své poučil Pán Ježíš učeníky, o jaké poklady pečovati mají.

Bůh pro Sebe stvořil člověka, a tudíž výhradná služba Boží jest úlohou naší. Proto pravil Kristus Pán: „Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti;“ a hned vyložil ten výrok Svůj větou: „Nemůžete sloužiti Bohu i mamoně,“ to jest: Nemůžete sloužiti jedinému věčnému Pánu svému a pomíjivým statkům pozemským.

Není pro člověka stavu prostředního mezi Bohem a světem. Úkolem člověka jest, jednomu sloužiti; svoboda člověková záleží v tom, že může zvoliti sobě za pána svého buď Boha, buď svět, ale nikoli v tom, že by buď oběma sloužiti, buď oběma pohrdati mohl. Příčinu toho udal Pán řka: „Neboť zajisté jednoho nenáviděti bude a druhého milovati; anebo jednoho strpí a druhým pohrdne.“ Mat. 6, 24. Na omylu byl by každý, domnívaje se, že může zároveň sloužiti dvěma pánům rozličným: Bohu a světu; skutečně přece slouží jen jednomu z nich.

Při tom však uvážiti sluší, že neřekl Pán: „Nemůžete mamonu míti,“ nýbrž pravil: „Nemůžete mamoně sloužiti. Mnozí světcové a mnohé světice oplývali časnými statky, mamonou, ale nesloužili jim, nýbrž jimi sloužili Bohu a lidem; nebyli sluhové, nýbrž byli páni statku a bohatství svého, poněvadž ho užívali podle vůle Boží ku spasení svému a k potěšení bližních.

Z té zásady vyvodil Pán naučení milé a potěšitelné řka:

„Protož pravím vám, nepečujte o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste se odívali. Není-li pak život více nežli pokrm, a tělo více nežli oděv?“ Mat. 6, 25. K vůli pokrmu, oděvu a vůbec k vůli potřebám tělesným nemáme se oddávati přílišným starostem, lopotám, trudům a otrapám, poněvadž přílišné a úzkostlivé pečování to bylo by důkazem, že mamoně sloužíme. Není toho také ani potřebí, neboť Bůh, jenž nám dal život, dá nám i všecko to, čeho k životu potřebujeme, moudře-li se přičiníme důvěřující se Bohu a pomoci Jeho.

Naučení to vysvětlil Pán dvěma příklady, řka: „Pohleďte na ptactvo nebeské, žet nesejí, ani žnou, aniž shromážďují do stodol, a Otec váš nebeský krmí je. Nejste-li pak vy mnohem dražší nežli oni?“ Mat. 6, 26. Bůh stará se o ptáky, čím více stará se o vás tvory mnohem vzácnější, k Jeho obrazu a pro celou věčnost stvořené? Přílišné pečování o pokrm jest tedy zbytečné, ale také ješitné a marné, neboť: „Kdo z vás přemýšleje, může přidati k postavě své loket jeden?“ Mat. 6, 27. Kdybychom sebe více přemýšleli a namáhali se, nezvětšíme postavu svou a neprodloužíme věku svého; proto marné jest přílišné pečování naše.

Druhý příklad vzal Pán od kvítí: „A o oděv proč (přílišně) pečujete? Patřte na kvítí polní, kterak roste; nepracuje, ani přede. Pravímť pak vám, že ani Šalomoun ve vši slávě své tak oděn nebyl, jako jedno z nich.“ Mat. 6, 28. 29. Lilije na Východě stkvějí se rozličnými barvami a rostou na polích v takové hojnosti, že zrak jich přehlédnouti, a oko jejich krásy nasytiti se nemůže. A ač lilije a vůbec kvítí polní nepřede a nepracuje, Bůh přece opatřil je takovou krásou, že ani nejbohatší král Šalomoun nebyl tak ozdoben, jako jedna lilije, neřku-li celá kytice lilijí. Příkladem tímto učí Pán, že Bůh propůjčí nám netoliko věcí k živobytí nejpotřebnějších, nýbrž že od Jeho dobroty očekávati můžeme i toho, co nám k okrase a k ozdobě života potřebno jest, právě jako otec rodu vznešeného stará se nejen o chléb a vodu, ale také o úpravu syna svého a dcery své. K tomu ovšem vyžaduje se u člověka důvěra v Boha; proto pravil Kristus: „Poněvadž tedy trávu polní, kteráž dnes jest a zítra do peci vhozena bývá, Bůh tak odívá, čím více vás, malověrní?“ Mat. 6, 30. Na Východě lodyhami, pruty a stébly květin peci podpalují se.

Odvá-li Bůh tak krásně květiny, kteréž maličko rostou a kvetou, a brzo vadnou, usychají a pálí se, čím více opatří oděv vám, pro něž Syna Svého na svět poslal a ve smrt obětoval? Důvěřujte se tedy Bohu, „a nepečujte (přílišně) říkajíc: Co budeme jísti, anebo co budeme pít, anebo čím se budeme odívat? Však toho všeho pohané hledají. Víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete.“ Mat. 6, 31. 32. Pohané, jenž pravého Boha neznají a života vyššího nedbají, obracují veškeru péči svou na věci zemské a dočasné. Vy ale víte, že Bůh jest laskavým Otcem vašim, a že jste pro život věčný stvořeni, vykoupeni a posvěceni; proto netrudte myslí své přílišnými a zbytečnými starostmi o věci pozemské, neboť Otec váš nebeský ví, čeho vám potřebí jest, a opatří vám i věci tělu potřebných.

Ze všeho toho ovšem plyne, že přede vším máme pečovat o království Boží; tudíž doložil Pán Ježíš: „Hleďtež tedy nejprve království Božího a spravedlnosti Jeho, a toto všecko bude vám přidáno.“ Mat. 6, 33. Nepraví Kristus: „Hleďte jen o m království Božího;“ ale dří: „Hleďte nejprve království Božího;“ zakazuje tedy toliko přílišné pečování o věci tělesné a pozemské, pro kteréž člověk na království Boží zapomíná a výhradně toliko světu ve službu vydává se. Kdo na zřeteli máje království Boží pilen jest spravedlnosti křesťanské, a tudíž i povinnosti stavu svého svědomitě koná, tomu Bůh, Otec nebeský, propůjčí všeho toho, čehož potřebuje k životu vezdejšímu. Píseň již Žalmista Páně: „Ti, kteříž hledají Hospodina, nebudou zkráceni v ničem dobrém.“ Žalm 33, 11. „Hospodin dá pokrm těm, kteří se Ho bojí.“ Žalm 110, 5.

Dne 7. září.

I. Svatá Regina (Rynka), panna, mučnice Alesijská.

Svatá Regina narodila se v Burgundském městě Alesii¹⁾ z rodičův pohanských za první polovice třetího století po Narození

¹⁾ Alesia, bývalé město v biskupství Autunském (Augustodunum) v Burgundsku ve Francii, v departementě Saone et Loire. Nedaleko Alesie zmizelé jest farní osada „Svaté Reginy,“ kde ostatky svěťice té v úctě chovaly se až do polovice devátého století, kdy do Benediktínského kláštera ve Fláviníaku slavně přenešeny byly. Tam i v kostele „svaté Reginy“ každoročně slaví se památka její u přítomnosti velikých zástupů poutníkůch.

Páně. Matka, porodivši dcerušku, zemřela. Bohatý otec odevzdal ji pěstounce na vychování. Pěstounka ta byla křesťanka, o čemž otec Reginin nevěděl. Pěstounka ta přijala maličkou Reginku ve jménu Ježíše Krista, dala ji hned pokřestiti, a vychovávala ji vedlé předpisův svatého evangelia Kristova. Toto vychování ve jméně Kristově tak výborně podařilo se pěstounce křesťanské, že Regina dosáhla dvojí koruny — koruny panenské a koruny mučenické.

Jak mile Regina povyrostla, vzal si ji pohanský otec domů. Ale brzo zpozoroval z cudného a nábožného obcování dítěte, že jest křesťankou. I rozhněval se otec a bez obalu jí řekl, že musí buď od víry křesťanské odstoupiti a pohankou státi se, anebo že musí opustiti dům otcovský. Mladistvá Regina však už více milovala Ježíše Krista nežli otce svého, a proto raději opustila dům otcovský, a navrátila se ku pěstounce své nedaleko Alesie města.

Pěstounka podruhé přijala malou Reginku ve jménu Ježíše Krista, a starala se o ni jako pravá matka. Jsouc chudobna, nemohla jí opatřiti takové výživy, jakouž by byla měla v domě bohatého otce svého. U ní musela Reginka pásti několik beránků, jež pěstounka venkovanka chovala v nepatrném hospodářství. Regina volila raději nedostatek a obtíže chudobného venkova a víru křesťanskou, než by byla víru zapřela a věčně zahynula v bohatém domě otcovském.

Regina libovala sobě v tichém zaměstnání na pastvě; vždyť měla příležitost ustavičnou, aby tam bez vyrušování přemýšlela a rozjímala o nejdůležitějších pravdách zjeveného náboženství křesťanského. Uvažujíc, že jest pastýřkou beránků, radovala se z toho, že i Spasitel její, Syn Boží, Ježíš Kristus, jmenoval Sebe „pastýřem dobrým,“ a že jako beránek tichý obětoval se za celé člověčenstvo hříšné na dřevě svatého kříže. Jindy zase v nábožném rozjímání svém představovala sobě, jakoby, jsouc pastýřkou, byla s pastýři v Betlémě, jakoby slyšela anjely zpívající: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle;“ a tu poklekla na kolena, klaněla se s pastýři Betlémskými Kristu Ježíši, Choti duše své, obětovala Mu celé srdce.

Modlitba, rozjímání a utrpení tvoří křesťany doko-

nalé. V modlitbě a v rozjímání dostoupila Regina stupně vysokého. Také utrpení už byla zakusila, když otec rozhněvaný pro víru v Krista vypověděl ji z domu svého. Ale mnohem větší utrpení nastávalo jí, když byla pannou patnáctiletou.

Za panování Římského císaře Decia (249—251) byl v Galii, v nynější Francii, náměstkem císařovým Olibrius, jenž jednoho dne cestoval z Marsilie do Alesie krajinou, kde Regina pásala stádečko svoje. Olibrius, jak mile spatřil Reginu, zahořel láskou k ní; neboť svatá láska k Ježíši Kristu, kterouž Regina byla oživena, neobyčejně zvyšovala tělesnou krásu její. Olibrius hned ji dal k sobě přivesti, vyznal jí náklonnost svou a pravil, že ji sobě vezme za manželku a učiní ji nejvzácnější paničkou v celé Galii. Regina zarděla se a vážně odvětila jemu: „Chcť jsem mým jest Ježíš Kristus. Jemu na věky zůstanu věrna.“ — Olibrius odpovědí tou zaražený všemožně vynasnažoval se nejvábnějšími sliby, a konečně i strašnými hrozbami, aby ji odvrátil od víry křesťanské. Když pak shledal, že Regina nezvratně stojí v přesvědčení svém, rozhněval se a dal ji odvesti do žaláře. Spůsob, jímž by v žaláři v okovy měla dána býti, přenechal otci stejně rozhněvanému.

Otec kázal ji sevřít v kruh železný a poručil, aby ke zdi byla připevněna dvěma řetězy, tak že nemohla ani ležeti, ani pohybovati se.

V tomto stavu bolestném držána byla outlá svatá panna Regina po celý měsíc. Avšak její láska ke Kristu byla každým dnem vroucnější; děkovala Bohu a velebila svaté jméno Jeho za milost, že dáno jí trpěti Jemu ke cti.

Po měsíci Olibrius opět povolal ji k sobě. Vida krásu její, znova činil jí sliby nejlaskavější. Ale Regina statečně setrvala ve svaté víře křesťanské. Olibrius dal ji zbičovati a zase do žaláře odvesti.

V noci ozářil se žalář jasnou holubicí, která se jí byla na kříži zjevila; a v tom okamžiku naplnilo se její srdce útechou nebeskou, a rány na těle zbičovaném zahojily se.

Když jí Olibrius příštího dne uviděl, podivil se a pravil: „Ještě-li nebudeš obětovati bohům, kteříž v žaláři uzdravili tebe?“ — Regina však odpověděla: „Jenom Ježíši Kristu obětoval jsem svůj život. Onť mne této

noci potěšil a dokonale pozdravil, jak vidíš! Pro Něj ochotna jsem vycediti krev svou!" — Těmi slovy Olibrius tak se rozzuřil, že dal něžné tělo Reginy nástroji železnými rozrápati, páliťi, a studenou vodou polévati. Ale svatá mučenice chválila Boha. Tu pak slyšeti se dal nadzemský hlas: „Pojď, Regino, staniž se účastnou koruny Spasitele svého!" I obrátilo se více než osm set osob na víru křesťanskou, a Regina bez odkladu byla sčata. Tak stalo se roku 251.

Chápeš-li dokonale smysl výroku Pána Ježíše: „Kdož přijme jedno takové maličké vejmenu mém, mne přijímá?" Mat. 18, 5. Velikou zásluhu tu získala sobě výtečná pěstounka svaté mučenice Reginy. Přijalať ve jménu Ježíše Krista Reginku maličkou, a vychovala ji pro království nebeské, kdežto s ní raduje se věčně. A chápeš-li také dokonale význam slov Páně: „Kdo pohorší jedno z maličkých těchto, jenž ve mne věří, tomu lépe bylo by, aby zavěšen byl žernov osličí (kámen mlýnský) na hrdlo jeho, a byl pohřben v propast mořskou? Běda světu pro pohoršení!" Mat. 18, 6. Hrozného toho pohoršení dopustil se vlastní otec svaté Reginy, jenž ji nejen z domu vypudil, proto že nechtěla Krista zapřít, ale také pro víru v Krista ji ukrutně dal příkovati. A přece otec ten snáze odpovídati bude na sondu Božím z nepravosti své nežli mnohý otec, mnohá matka, mnohý učitel a mnohá učitelka za časův našich. Otec svaté Reginy byl pohan, a tudíž neznal Krista, Vykupitele a Spasitele světa; proto menší jest vina jeho, a menší jeho trest na věčnosti. Ale pakli otec křesťan, matka křesťanka, učitel křesťan, učitelka křesťanka od Boha svěřené dítky nepřijímá a nevychovává „ve jménu Ježíše Krista" pro království nebeské: větší jest vina jejich, a větší bude trest jejich na věčnosti. Pomnětež všickni vy, kdož dítky vychovávati máte, na slova Kristova: „Vizte, abyate nižádného z maličkých těchto nepohoršovali; neboť pravím vám, že anjelové jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest." Mat. 18, 10. Strážní anjelové dítek maličkých zapisují do knihy života každé slovo a každý skutek, jímžto kdokoli je buď vzdělává buď pohoršuje. Dbejmež

toho, svědomitě bychom každým slovem a každým skutkem svým vzdělávali děti pro Krista a pro království nebeské!

2. Blahoslavený Melichar Grodéczy, Slezák, Jesuita, a spolu-mučeník Štěpán Pangrácz.

Šlechtic Melichar Grodéczy narodil se v Těšíně roku 1584. Odbyv s pochvalou školy svobodných umění zbožný panic Melichar roku 1606. vstoupil v Brně k Jesuitům. Roku 1608. učil se mudrctví v Praze, a po dvě léta vyučoval mládež v Kladsku. Roku 1614. byl v Praze na kněžství vysvěcen, stal se kazatelem Českým a správcem „domu chudých studentů u svatého Václava.“

Když roku 1619. panstvo luteránské a kalvínské v Čechách bouřilo se proti králi, vypraven byl Melichar Grodéczy do města Košic v Uhrách, aby katolíky utvrzoval a bludaře na pravou cestu obracel. Gabriel Bethlen, kníže Sedmihradský, napotomní vyvolený, ale nekorunovaný král Uherský, vrazil téhož roku 1619. do Uher, a část vojska jeho dne 5. září od kalvincův puštěna byla do Košic. Kněz Melichar Grodéczy byl polapen, k zapření svaté víry katolické vybízen, a když bludy Kalvínovy schváliti nevolil, byl po tři dny hladem a žízni trápen, konečně pak dne 7. září 1619 pochodněmi pálen, způsobem hnusným mučen a usmrcen. Mrtvolu jeho a spolu umučeného kněze Jesuity Štěpána Pangrácze, Maďara, a Ostřihomského kanovnicka Marka Krisiny z Křiževce, Chorváta, katané hodili do stoky, z nížto je hraběnka Kateřina Palfy po třech měsících vzíti, umýti, ve voze šestispréžném do města Šebeše zavezti, a tam slavně pochovati dala.

Ze Šebeše po patnácti letech těla mučenkův do města Trnavy převezena a v kostele kláštera panenského uložena byla. ¹⁾

Léta Páně 1860. všickni tři prohlášeni byli za blahoslavnence.

¹⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské.“

3. Blahoslavený Marek Krisina, Křiževčan, Chorvat, kněz, mučovník.

Marek narodil se roku 1580. v Křiževci, učil se nejprvé v národní škole domácí, pak vstoupil ve Vídni do škol latinských, a dal se zapsati do bratrstva Marianského. Roku 1606. zavítal do Hradce Štýrského, kde prodělav učení bohovědné byl na kněžství posvěcen.

Později zvolen jest za kanovnska Ostřihomského v Uhrách, a působil jako misionář v Košicích, aby utvrdil ve vše katolíky od protestantů velice svírané. Záslužnou úlohu tu Marek zmužile konal s dvěma Jesuity: Melicharem Grodčyzem, Polákem ze Slezska, a Štěpánem Pangráczem, rozeným Mařarem, s nimiž došel společné smrti mučovnícké. Bylť jest Marek z rozkazu Jiří Rakocziho, mocného protestantův ochránce, nejprvé do žaláře uvržen, pěstí a kyjem ubit, posléz na trámi pověšen, a ohněm pod ním zaníceným upálen dne 7. září 1619. ¹⁾

Léta Páně 1860. za blahoslavence prohlášen byl Marek Krisina se svými spolumučovníky Melicharem a Štěpánem.

4. Svatý Anastasius (Nestáz), valchář, mučovník Solinský.

V Akvileji ²⁾ žil křesťan Anastasius, valchář, toho času, kdy císař Dioklecian prohlásiti dal zákony protikřesťanské, což se stalo roku 303. Anastás opustiv dílnu odebral se do Salony, ³⁾ a veřejně hlásal Krista. Na hostinci, v němžto se ubytoval, nakreslil kříž, kterýmž i sebe přede všemi lidmi neohroženě znamenal. Sluhové soudní vidouce, že jest křesťan, bez odkladu jali a k soudu přivedli jej. Marně vybízeli pohanský soudce statečného vyznavače, aby se odřekl Krista. Svatý Anastasius pro víru svou podstoupil rozličné muky, a konečně s kamenem na hrdlo uvázaným byl potopen.

¹⁾ V životě blah. Jana Sarkandra od Mat. Procházky strana 834. a 835. — ²⁾ Aquileja, nyní slov. Voglej, městy v Gorickém kraji, byla za doby Římské slavným městem zvaným Roma secunda, druhý Řím. — ³⁾ Solin, stará Salona, nepatrná ves v Dalmacii nedaleko Splitu. Za starověku byla Salona velikým městem, sídlem náměstka císařského, a měla až do zboření svého od Avarů roku 630. šedesát biskupů.

Bohatá křesťanská paní Asklepia slíbila otrokům svým svobodu a dary, donesou-li jí tělo svatého mučedníka. Hledali pilně a spatřili, že mučedníkové cizí už vytáhli tělo i s kamenem na břeh. Otroci donutili je, aby jim tělo vydali. Asklepia tělo mučedníkovo ukryla. Když pak pronásledování křesťanů pominulo, vystavěla ke cti svatému Anastásiu chrám a slavně uložila v něm jeho tělo. Také valchářská dílna Anastásiova v Akvileji později proměněna byla v kostel.

5. Svatý Jan Lodijský, biskup Iguvijský.

V městě Lodi Staré¹⁾ roku 1026. narodil se Jan po svém rodišti Lodijský nazvaný. Od mladosti pilně střežil čistotu mravní, a pečlivě stranil se knih latinských i řeckých, pokud nebezpečny byly v příčině této. Spolužáci nikdy neslyšeli z jeho úst slova neslušného. Za to pak Jan nemocným sloužil, chudé podporoval, ke každému laskavě se choval, jenom na sebe byl přísný velice, za ustavičných postů dnem i nocí trvaje na modlitbách.

Žádostiv jsa vždy větší dokonalosti vstoupil do kláštera svatého kříže zvaného „Fons Avellana,“ jehož představeným byl svatý Petr Damiani,²⁾ jenž jej brzo na kněžství vysvětitel dal a vůdcem i učitelem mnichů učinil. Byl pak Jan Lodijský podřízencům svým vzorem všech ctností. Denně zpovídal se. Tělo podroboval rozumu pravdou zjevenou osvícenému přetuhými posty a bolestným káráním. Za hodin prázdných buď sám knihy užitečné spisoval, nebo jiným opravoval.

Roku 1057. svatý Petr Damiani zvolen byl za kardinála biskupa Ostijského, a Jan Lodijský proti vůli své musel býti přednostou kláštera. Za jeho správy jako dříve nebylo mezi mnichy žádných nedbalců a nespokojenců.

Roku 1084. a 1085. panoval v Itálii hrozný hlad. Se všech stran hrnuli se hladově ke klášteru. Převor Jan dával každému, pokud zásoby stačily. Potom v Apulii, krajíně úrodnější,

¹⁾ Lodi Vecchio, Laus Pompeji, nyní ves, druhdy město založené Pompejem, kteréž Milánští roku 1168. vyvrátili. Tři míle na východ jest Lodi Nové, město v Italské provincii Milánské. — ²⁾ Svatý Petr Damiani dne 23. února.

nakoupil obilí, a k tomu konci prodal všecko, co mělo nějakou cenu, aby nuzné zachránil před smrtí hladnou.

Zemřel biskup Iguvijský.¹⁾ Ač převor Jan Lodijský protivil a svým stářím omlouval se, přece jednomyslně byl za jeho nástupce zvolen, a od papeže Paschala II. (1099—1118) vysvěcen.

Jako biskup zůstal Jan Lodijský věren chudobnému životu mnišskému a štědrosti k nuzným. S kým se sešel, toho oblažoval, až pak sám blaženě v Pánu zesnul dne 7. září 1106.

6. Svatý Ventura, kněz, farář, mučovník Tiferenský.

Svatý Ventura, farář při kostele svatého Bartoloměje v hornaté krajině obvodu Tiferenského,²⁾ vřele horlil pro slávu Boží. Horlivost jeho byla mu příčinou smrti. Mez kář v blízkém lese porážel stromy, a při tom směle rouhal se Bohu. Farář Ventura jej proto káral a poučoval. Mez kář pak nesnel pokárání toho, ale sekrou mu rozrazil hlavu, a učinil jej mučovníkem pro víru svatou a pro čest i slávu Boží léta Páně 1250.

Vrah zahrabal tělo jeho a přikryl hromadou kamení.

Po čase bylo patrným zázrakem objeveno, a slavně do kostela svatého Bartoloměje přeneseno. Od té doby kostel onen nazývá se kostelem svatého Ventury. Výroční památka jeho na prvou neděli měsíce září svolává tam četné průvody. Svatého Venturu vzývají lidé trpící průtrží, a na výroční den kladou matky nemluvnátka svá na jeho náhrobek před hlavním oltářem, aby jeho přimluvou Bůh zachoval nebo sprostil je neuhu toho nebezpečného.

Dne 8. září.

I. Narození blahoslavené Panny Marie.

Čtyři tisíce let již uplynulo od té doby, co Hospodin Bůh v ráji prarodičům všeho pokolení lidského, Adamovi a Evě,

¹⁾ Iguvium (nyní Eugubio, Gubbio), znamenitý městys v Umbrii na jižním úpatí Apenin. — ²⁾ Tifernum, nyní Città di Castello, město v Střední Itálii, v delegaci Perugijské na levém břehu Tibery.

smbil Marii Pannu, kteráž mocí Božského Syna svého zkazí vládu zlého ducha, svůdníka a škůdce člověčenstva. Pravil tenkrát Hospodin k hadu pekelnému: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem její; onať potře hlavu tvou.“ I. Mojž. 3, 15. Během oněch čtyř tisíc let čím dál tím určitěji z vnuknutí Božho předpovídali svatí proroci o Vykupiteli světa, a o Jeho Matce.

Prorok Jeremiáš jasně oznámil, že Spasitel světa podle těla bude potomkem Davida krále, řka: „Aj, dnové jdou, dí Hospodin; a vzbudím Davidovi kmen spravedlivý; a kralovati bude jako král, a moudrý bude; a konati bude soud a spravedlnost na zemi. Za dnů těch spasen bude Juda, a Israel bydliti bude doufanlivě; a toto jest jméno, kterýmž Ho nazývati budou: Hospodin spravedlivý náš.“ Jer. 23, 5. 6. ¹⁾

Prorok Isaiáš předpověděl, že způsobem nadpřirozeným z panny narodí se očekávaný Mesiáš, řka: „Pán sám vám dá znamení. Aj, panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jméno Jeho Emanuel.“ Isai 7, 14.

Čím vroucněji toužili spravedliví lidé Starého Zákona po příchodu zaslíbeného Vykupitele, volajíce: „Rosu dejte nebesa s hůry, a oblakové deštěte Spravedlivého; otevři se země a zplodí Spasitele.“ Isai 45, 8: tím vřeleji ovšem očekávali narození vyvolené Jeho Matky panenské, z nížto měl Spasitel očekávaný vzíti tělo člověcké. Jako lidé za tmavé noci toužebně vzdychají po červánkách ranních, věduce, že jimi opovídá se východ slunce blaživého: tak vzdychali arciočkové v předpekli po narození zvolené Mateře Spasitelovy. I sami anjelové nebeští radostně v ústrety hleděli hodině té, v nížto se naroditi měla panenská Matka Vykupitelova, budoucí Královna jejich. Což divu, že svatá Církev katolická výroční památku narození blahoslavené Panny a Matky Syna Božho oslavuje výroky radostnými: „Dnes narodila se z rodu Davidova blahoslavená Panna Maria, z nížto věřícím objevila se spása světa! Narození tvé, Boží Rodičko Panno, zvěstovalo radost světu veškerému; neboť

¹⁾ Mimo to viz: Žalm 131, 11. — Isai 9, 2. 6. 7. — Isai 11, 2—5. — Isai 11, 1. 10. — Jer. 38, 15.

z tebe vzešlo Slunce spravedlnosti, Kristus Bůh náš! *)

Slávná byla Maria Panna rodem svým, ješto předkové a praotcové její byli arcioctové a velicí králové národa Israelského; ale mnohem slavnější byla Maria Panna největší důstojností Mateřství Božího a nejstkvělejším leskem ctností svých.

Proroctví umírajícího arcioctce Jakoba naplnilo se. Žehnaje Judu syna svého pravil Jakob: „Nebude odjata berla (panovnická) od Judy (a potomkův jeho), a knížectví s beder jeho, dokavadž nepřijde Ten, který má poslán býti, a On bude očekávání národů.“ I. Mojž. 49, 10. Národ židovský už neměl krále z rodu Judova; cizinec Herodes kraloval v zemi zaslíbené. Potomci z královského rodu Davida z bázně před panovníkem cizincem rozešli se z Jerusalema, aby nebyli na očích králi cizorodému, knížeti žárlivému. Heli, jméno zkrácené a totožné s jménem Eliakim, Joakim čili Joachim, jenž byl potomkem krále Davida po Nathanovi, s manželkou svou Annou, ubytoval se dle ústního podání církevního v Nazaretě, a Bůh, vyslyšev modlitby manželů těch dlouho neplodných, učinil je rodiči nejšťastnějšími pod sluncem, učinil je rodiči Marie Panny, budoucí Rodičky zaslíbeného Mesiáše. Svatý evangelista Lukáš 3, 23—38 rodokmenem Marie Panny dovedil, že Kristus po Svě panenské Matce skutečně jako člověk byl potomkem Davidovým, a na konci rodokmenu doložil, že jako Bůh byl Synem Božím. Svatý Matouš pak 1, 1—18. rodokmenem svatého Josefa, chotě Marie Panny a pěstouna Kristova, objasnil, že i tento ochránce panenství Mariina a živitel Syna Božího, člověkem učiněného, pocházel z téhož rodu Davida po Šalomounovi.

Obyčejně sláva rodičův vznešených přechází na dítky; i Maria Panna slavná byla slávou prarodičův svých; ale největší slávy účastnou stala se Synem svým a Synem Božím, Ježíšem Kristem, Jemuž k vůli zvláštní milostí Boží ona jediná ze všech potomkův Adamových počata jest byla bez hříchu prvotního čili dědičného. Musilat bez všeliké po-

*) V církevních hodinkách o slavnosti Narození Marie Panny.

skvrny počata býti a naroditi se ta, z nížto nejvýš Svatý, věčný Pán a Bůh, měl působením všemohoucího Ducha Svatého na Sebe vzíti přirozenost lidskou, aby mohl za hříšné člověčenstvo trpěti a umřítí na kříži.

Pravidlem v Církvi svaté jest, že u světcův a světic Božích oslavuje se den smrti, kdy se duchovně zrodili pro nový věčný život v království nebeském. U Marie Panny však světí se také den narození, poněvadž bez hříchu prvotního přišla na svět. Krom Rodičky Boží bez poskvrny hříchu počaté a narozené slaví Církev jenom narozeniny svatého Jana Křestitele, předchůdce Páně, „jenž Duchem Svatým naplněn byl ještě v životě matky své Alžběty.“ Luk. 1, 15.

„My se radujme a oslavujme narození blahoslavené Marie, aby za nás orodovala u Pána Ježíše Krista;“ ¹⁾ chvalme ji chvalozpěvem církevním: ²⁾

Ó Panno panen slavená,
jež nad hvězdy jsi zvýšena,
to Dítě, jež tě stvořilo,
se z tebe, panny, zrodilo.

Ty za Evinu záradu
svým plodem dáváš náhradu;
ty otvíráš nám nebes byt,
by pláctivý tam vešel lid.

Ty's brána Krále přestkvoucí,
a palác světla planoucí.
Ten život, jenž vám Pannou dán,
buď vámi, lidé, opěván.

Buď, Kriste, Tobě pochvala,
Jež čistá Panna vydala;
i Otci, Dnchu vzdávej vděk
se od nás po veškeren věk.

¹⁾ Pátá antifona ku Chvalám. — ²⁾ „O gloriosa virginum.“ Soub-
lovy hymny církevní.

Slavnost Narození blahoslavené Panny Marie, kteráž za pátého století v Církví Východní svétiti se počala,¹⁾ nyní v Církví vyznačena jest oktávou, t. j. koná se po osm dnův od století třináctého. Když po smrti papeže Řehoře IX. kardinálové císařem Bedřichem II. mnohonásobně svíraní přikročiti měli k volbě papeže nového, prosili Marii Pannu za mocnou přímluvu, a zavázali se slibem, že po volbě šťastně vykonané slavnost Narození její zvýší zavedením oktávy, pobožnosti osmidenní. Zvolený papež Coelestin IV. zemřel již osmnáctého dne po volbě. Jeho nástupce Innocenc IV. (1243—1254) vyplnil slib ten.

2. Svatý Adrian, vojevůdce, mučenk Nikomedijský.

Adrian, vojevůdce Římský, k rozkazu císaře Maximiana okolo roku 310. v Nikomedii²⁾ pronásledoval křesťany. Vida začasté jejich stálost ve vyznávání víry a ve snášení muk, obdivoval se jim a sám také obrátil se na víru křesťanskou. Za tou příčinou s jinými dvaceti třemi křesťany byl odveden do žaláře, kde manželka jeho Natalia,³⁾ už dříve v Krista uvěřivší, povzbuzovala jej, aby statečně podstoupil mučnictví. Ze žaláře vyveden byv neohroženě vyznal Boha Krista, a tak dlouho byl bičován, až se mu vyvalily vnitřnosti. Konečně mu kosti zpřelámali, ruce a nohy nřali, a tou měrou vojevůdce Adrian přestál boj vítězný s jinými dvaceti třemi mučenký.

3. Svatá Belina, panna, mučenice Champagneská ve Francii.

Champagne (Šampaň), za vlády Římské země Lingonů a jiných národů, kteráž náležela z části říši Francké, z části pak říši Burgundské v nynější Francii, byla vlastí svaté panny Beliny, mučenice pro panenskou čistotu. Statkát v krajině té, jménem de Dracey, muž vilný a nestydatý, vícekrát pokoušel se o to, aby mu Belina byla po vůli. Bohabojná

¹⁾ Známa jest řeč Cařihradského patriarchy Prokla † roku 447. o narození blahoslavené Panny. — ²⁾ Nikomedia, hlavní město Bithynie, země Malasijské. — ³⁾ Svatá Natalia dne 1. prosince.

a moudrá panna nižádnou měrou nesvolila, aby jí poskvřnil nejdražší klenot před Bohem, čistotu panenskou. Surovec de Dracey za tou příčinou srazil jí mečem hlavu, kteráž doposud v drahocenné schránce v náležitě úctě chová se v Cisterciáckém kostele u Troyes (Troá), hlavního města ve francouzském kraji Aubeském, druhdy hlavního města v Champagni.

4. Svatý Korbinian, první biskup Frisinský v Bavořích.

Svatý Korbinian narodil se okolo roku 680. v Chartresu (v Šartru) u Orleansu¹⁾ z rodičů křesťanských. Už jako jinoch liboval sobě Korbinian v modlitbě, v žalmech, ve službách Božích, v postu, v dobročinění a ve čtení Písem svatých. Dostoupiv svého dvacátého druhého roku zbudoval si malou chyšku u kostela svatého Germana v Chartresu, kde s několika soudry po čtrnáct roků vedl život klášterský.

Pověst o svatém Korbinianu roznesla se v celé krajině. Přicházely průvody poutníků, aby od něho slyšely slovo Boží a odporučily se do jeho modliteb. Jedni přinášeli dary, jiní odnášeli almužny. I Pipin z Heristalu, říšský správce, majordomus v Austrasii, prosil jej za přímluvu.

Vida se vyrušována v samotě putoval Korbinian roku 709. do Říma, aby tam s povolením papežovým žíti mohl v koutě klidném u chrámu apoštolského. Papež Konstantin, proskoumaj ducha Korbinianova, nedal mu k tomu svolení, ale vysvětlil jej za biskupa krajinského a dal mu plnou moc, aby všude hlásal evangelium.

Biskup Korbinian nejprvé chodě po vlasti své kázal, pak ale zase navrátil se do své chyšky Chartreské, a vyučoval jenom duchovníky a ty, kdož jej byli navštívili. Sedm roků tímto způsobem byl činný, a pro přílišný nával poutníků podruhé odebral se do Říma.

Bavorský vévoda, nábožný a chrabří Theodo II., jenž byl nedávno povolal svatého Ruperta²⁾ do Bavorska, uslyšev o pouťi

¹⁾ Chartres (Šartr), lat. Autricum, Carnutes, hlavní město franc. depart. Eure-et-Loir. — Orleans (Orleán), lat. Genabum, později Aurelianum, hlav. město depart. Loiretského na pravém břehu Loiry. Za Bourbonů s vévodstvím Orleanským spojeno bylo i Chartreské hrabství. —

²⁾ Svatý Rupert dne 27. března.

svatého Korbiniana do Říma, pozval jej k sobě a mnil jej podržeti v zemi své. I jeho syn Grimoald, sídlící ve Frisinkách, prosil jej za to. Svatý Korbinian ale nedal se zviklati v úmyslu svém.

Další cestou přepadl jej medvěd a sežral mu koně soumara. Korbinian medvěda notně potrestal a pak na něj zavazadla svá naložil a tak jej až branám Římským dovedl. Odtud městský znak Frisinkský doposud má medvěda.

Papež Řehoř II. Korbiniana laskavě uvítal, ale také nařídil mu, aby hlásal víru svatou.

Vraceje se pěšky na půdě Bavorské v Maysu u Meranu¹⁾ polapen a střežen byl Korbinian k rozkazu vévody Grimoalda. Krajina ta, a zvláště pruh půdy mezi dvěma potoky s kostelíčkem svatého Valentina zalíbily se Korbinianu. Tam se často modlival. Zatím pozval jej vévoda Grimoald k sobě a prosil, aby ve Frisinkách usadil se.

V Bavorsku nedávno na víru obráceném měl Korbinian úlohu pernou. Nejprvé žádal, aby Grimoald propustil Pilitrudu, vdovu po bratrovi, kterouž dle obyčejů germanských za manželku měl, a pokání činil; pak aby Mariánskému kostelu, který státi se měl chrámem biskupským, daroval sousední půdy.

Ve Frisinkách u chrámu vystavěl Korbinian biskupský dům a klášter. Sám nejvíce dlíval mezi žáky duchovními na hoře Svato-Štěpánské mnohými zázraky jeho proslavené, kde za jedenáctého století povstal slavný klášter Benediktinský.

Tou měrou budoval svatý Korbinian pevné základy Církvi v zemi té. Zatím Pilitruda přistěhovala se opět ke Grimoaldovi a hledala bezživotí nenáviděného mravokarce. Svatý Korbinian odešel do Maysu a teprve po smrti Grimoaldově vrátil se do Frisinkského biskupství r. 725., kde požehnaně působil a šťastně zemřel dne 8. září 730. Pochován byl v Maysu v obnoveném od něho kostele svatého Valentina,

¹⁾ Meran, město Tyrolské v kraji Brixenském, známé svými ústavy, v nichžto neuhy první léčí se syrovátkou (žinčicí) a hrozny. Vesnice Mays stojí na místě Starořímského Majo, kteréž okolo 800 zasypáno bylo strašným sesutím hory.

odkud tělo jeho čtvrtým biskupem Frisinkským Aribem, životopiscem svatého Korbiniana, dne 20. listopada 769 přeneseno bylo do biskupského chrámu ve Frisinkách.

5. Blahoslavená Serafina, vdova, kněžna, abatyše.

Blahoslavená Serafina, dcera Guidona hraběte z Montefeltra, a Kateřiny z Kolumnů, narodila se v Urbinu¹⁾ a měla křestné jméno Sveva.

Po brzké smrti rodičů svých Sveva byla vychována v Římě u příbuzných, a provdala se za knížete Alexandra Sforzu, pána a velitele Pasarského.²⁾

Kníže Alexander Sforza vypravil se do války pro svého bratra Františka. Když pak bratr František po vítězných bitvách stal se vévodou Milánským roku 1450., navrátil se Alexander do Pesara, kde mezitím byla jeho choť Sveva na sebe vzala řízení veřejné.

Kníže Alexander ve válce pokazil se a zabřednul v nemravnost s Pacifikou, chotí lékaře Pasarského. Ctnostná Sveva arcíť kárala hříšné obcování manželovo. Tím pak na sebe uvalila jeho hněv a nenávisť tou měrou, že několikrát byla v nebezpečí života. Konečně donutil ji Alexander, aby odešla z domu do kláštera Klarisek Pasarských, který se nazýval „klášterem Božího-Těla.“

Aby se kníže Alexander ospravedlnil u mocných příbuzných své choti v Římě, a spolu také aby zakryl vlastní necudnost, osočil nevinnou svou choť Svevu, kteráž v klášteře tom žila po delší dobu v šatech světských, ale nábožně a příkladně. Později oblekla se v řeholné roucho řádu svaté Klary a dostala jméno Serafina.

Kníže Alexander Sforza zatím nabažil se hanebného života, dal se na pokání, dobře činil chudině, obdaroval bohaté klášter Klarisek, kde choť jeho už byla jeptiškou, a smířen s Bohem zemřel dne 3. dubna 1473.

¹⁾ Urbino, krajské město v Italské provincii Pesarské. — ²⁾ Pesaro (staré Pesaurum), hrašené město v téže provincii nad ústím řeky Foglia. O městě Pesaru činí se prvá zmínka roku 186. před Kristem.

Serafina i sama horlivě modlila se za spásu manžela svého i pečovala o to, aby se modlitby za něj konaly a mše svaté obětovaly.

Jako jeptiška ztrávila Serafina v klášteře třináct, a pak jako abatyše pět roků, jsouc pro veliké ctnosti ode všech milována. Svátý život svůj svatě dokonala dne 8. září 1477.

Po několika létech nalezeno bylo neporušené tělo abatyše Serafíny v rakvi zhnilé. Od té doby počal Bůh ji oslavovati zjevnými zázraky. Vzdělali pro ni skvostný náhrobek mramorový na jedné straně hlavního oltáře, na druhé pak v podobném náhrobku uložili tělo blahoslavené Felice, zakladatelky kláštera toho. U obou vymalovány jsou některé zázraky, které se udály na přímluvy jejich. Mnoho jiných zázraků sepsali svědkové současní a očití jazykem italským i latinským.

Slavnost jména blahoslavené Panny Marie.

V neděli po slavnosti Narození Panny Marie.

Netoliko vlastní jméno, ale také všechna ostatní jména blahoslavené Rodičky Boží shledáváme sněžena v litanii Loretské, kteráž jest milostným chvalozpěvem ke cti nejsvětější Panně a Matce Kristově.

Litanie ta jméno své má od Loreta, města Italského,¹⁾ kde ode dávna, překrásnou pobožností tou slavně vzývá a chválí se přesvatá Maria Panna, a odkud rozšířila se litanie ta po veškerém světě katolickém.

Není divu, že právě v Loretu povstal tento něžný a velebný chvalozpěv ke cti Marii Panně. V biskupském velechrámu Loretském jest přenešená chyška Nazaretská,²⁾ v nížto anjel Gabriel k rozkazu Božímu pozdravil Marii Pannu řka: „Zdráva's milostí plná, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami . . . Aj, počneš v životě a porodíš Syna a nazveš jméno Jeho Ježíš.“ Luk. 1, 28. 31. Obydlí posvátné, v němžto „Slovo

¹⁾ Loreto, město v bývalém státě církevním, v delegaci Maceratě nad ústím Musonu do moře Adriatického, slavné poutní místo. Na způsob chyšky Mariiny i jinde zařizovány byly Lorety, n. př. v Praze na Hradčanech u kapucínů. — ²⁾ Přenešení chaty Mariiny dne 10. prosince.

tělem učiněno jest, aby přebývalo mezi námi,“ Jan 1, 14., mocně povzbuzuje k povinné úctě a oslavě Mateře Boží.

Nuže pak, který jest obsah litanie Loretánské?

Po obyčejném v litaních úvodu: „Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! Kriste uslyš nás! Otče, s nebes Bože! Synu, Vykupiteli světa, Bože! Duchu Svatý, Bože! Svatá Trojice, jeden Bože! Smiluj se nad námi:“ vzýváme Rodičku Boží vyslovením jména vlastního, volajíce: „Svatá Maria! Oroduj za nás!“ — Maria znamená hvězdu mořskou, kteréžto jméno Panně přesvaté dáváme proto, že nám poutníkům v slzavém údolí zemském svítí za bouří nebezpečných, jako plavcům na moři svítí hvězda. Maria značí také v jazyku našem paní, kteréhož jména plnou měrou zasluhuje Panna Nazaretská, poněvadž, podrobivši pokorně vůli svou vůli Božské věčně památným výrokem: „Aj, děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého,“ Luk. 1, 38., stala se paní všech tvorů Božích, jak mile v životě svém všemohoucností Ducha Svatého počala Syna Božího, věčného Boha a Pána všeho tvorstva.

Za vlastním jménem „Svatá Maria“ následuje název největší hodnosti její: „Svatá Boží Rodičko!“

Ješto pak, učiněna jsouc Matkou způsobem nadpřirozeným, přece pannou zůstala, pannou čistější nade všechny panny: proto voláme k ní: „Svatá Panno paneni!“

Abychom sobě naklonili její lásku a smilovnost, jako synové a dcery pozdravujeme ji milým a sladkým jménem: „Matko!“ — Volámeť: „Matko Kristova,“ poněvadž z její panenského těla Kristus přijal své tělo člověcké.

Voláme: „Matko Božské milosti,“ poněvadž pro její zásluhy a přímluvy Bůh nám, její synům a dcerám, uděluje milostí hojných.

Voláme: „Matko nejčistší! Matko nejčistotnější! Matko neposkvrněná! Matko neporušená!“ poněvadž její důstojnost mateřská prosta byla všeho toho, co byl hřích uvalil na Evu a na všechny ostatní dcery Eviny.

Voláme k Marii: „Matko přemilá,“ poněvadž jest matkou lásky a milosti nebeské.

Jmenujeme ji „Matkou předivnou“ pro zázračné působení Ducha Svatého, jímžto počala v životě svém a porodila.

Jmenujeme ji „Matkou Stvořitele,“ poněvadž porodila Stvořitele všeho světa, i Stvořitele svého.

Jmenujeme ji „Matkou Spasitele,“ poněvadž věčný a jednorozený Syn Boží a Syn Mariin jest Spasitelem naším.

Nyní následuje oslavování druhé důstojnosti Mariiny — zázračného panenství. Maria nestala se matkou způsobem přirozeným, jak se matkou stává každá jiná dcera Evina. O tom jasně poučuje nás evangelium sváteční. Poslán jest byl anjel Gabriel od Boha do města Nazareta v Galilee k Panně Marii, aby jí zvěstoval, že Bůh vyvolil ji za Matku zaslíbeného Vykupitele světa. Maria zarmoutila se a řekla k anjelovi: „Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?“ To jest: „Kterak to možno, ana jsem se Bohu zaslíbila ustavičným panenstvím?“ — Anjel Gabriel z rozkazu Božského poučil ji řka: „Duch Svatý sestoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a proto, co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.“ To jest: „Všemohoucností Ducha Svatého, způsobem nadpřirozeným, staneš se Matkou Syna Božského, anižby tím porušeno bylo panenství tvé.“

Poněvadž pak anjel Gabriel nazval Marii Pannu „milosti plnou:“ proto voláme k ní: „Panno nejmodřejší! Panno ctihodná! Panno slavná! Panno mocná! Panno dobrotivá! Panno věrná!“

Avšak nábožná a vděčná mysl křesťana katolíka nespokojuje se oslavováním dvojí hlavní důstojnosti Marie Panny: mateřství nejslavnějšího a panenství nejčistšího, neporušeného, kteréž mimo Marii nikde spojeny nenalezají se při osobě jedné; nábožná a vděčná mysl křesťana katolíka na oslavu vznešených vlastností Marie Panny volí také nejkrásnější a nejprůhodnější obrazy a znaky z Písem svatých.

Proto dále vzýváme Marii jmény velebnými: „Zrcadlo spravedlnosti;“ neboť na Marii jako v zrcadle jasném a věrném spatřujeme spravedlnost, spatřujeme všechny svaté ctnosti, spatřujeme všechny dobré skutky.

Vzýváme Marii jménem: „Stolice moudrosti;“ neboť z ní dán jest nám Syn Boží, Kristus Ježíš, pramen moudrosti věčné, kteráž osvětčuje a poučuje nás.

Vzýváme Marii jménem: „Příčino naší radosti.“

Anjel Páně řekl pastýřům ponocujícím v krajině Betlemské u stáda svého: „Zvěstuji vám radost velikou, kteráž bude všemu lidu, neboť narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán.“ Luk. 2, 10. 11. Příčinou této radosti všeho lidu jest ovšem Matka Kristova, Maria Panna.

„Nádobou vyvolenou“ nazval Pán Ježíš Šavla na víru obráceného, „aby nesl jméno Jeho před pohany i králi i syny Israelskými;“ Skutk. apošt 9, 15; a vedlé výpovědi svatého Pavla: „Bůh zjevuje bohatství slávy Své ve vyvolených nádobách milosrdenství Svého.“ Proto i Marii Pannu vyzýváme jménem: „Nádobo duchovní! Nádobo počestná! Nádobo vznešené pobožnosti,“ neboť veškeren život Marie Panny byl výhradně duchovní — bez všelikých tělesných a zemských žádostí a choutek; veškeren život Marie Panny byl počestný, jenom v čistých a svatých mravech sobě libující; veškeren život Marie Panny byl pobožný, toliko po Bohu a po nebi toužící.

Dále ctíme v litanii Loretánské Marii Pannu jménem: „Růže duchovní.“ Jako růže stolistá vyznamenává se mezi květinami krásou a vůní líbeznou, tak Maria Panna převyšuje všecky lidi duchovní krásou a vůní svých ctností.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Věže Davidova.“ Jako silná věž poskytuje ochranu proti nepříteli, tak Maria Panna věrným ctitelům a ctitelkám svým jest mocnou ochranou proti pokušiteli zloduchu.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Věže ze slonových kostí,“ poněvadž Maria Panna v očích Božích zastkvívá se jako věž vykládaná ozdobnou kostí slonovou.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Dome zlatý,“ ješto Bůh skrze ni, jako druhdy v zlatém chrámě Jerusalemském, rozdává milosti Své.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Archo úmluvy,“ poněvadž pod srdcem svým mateřským nosila a kryla Nejvyššího, jakož ve svatyni chrámu Jerusalemského stkvostná archa ukryvala dvě kamenné tabule desatera Božích přikázání, manu Israelitům na poušti dávanou a zázračnou hůl Mojžíšovu.

Ctíme Marii Pannu jménem „Bráno nebeská,“ kterouž přišla spása na svět s nebe, a kterouž i my vejíti sobě žádáme do blaženosti věčné.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Hvězdo jitřní.“ Maria Panna, jakmile objevila se na zemi, věstila brzký příchod Spasitelův, jakož věští „hvězda jitřní“ blížký východ slunce.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Uzdravení nemocných,“ poněvadž Bůh na přímluvu její nemoc zapuzuje a zdraví navrácuje.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Útočiště hříšníků“ proto, že sama jsouc bez hříchu všelikého, nepohrdá hříšněm k ní se utíkajícím, ale vyprošuje mu u Boha dar kajicnosti a odpustění hříchů.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Potěšení zarmoucených“ proto, že nezůstává nikdo bez útěchy a bez úlevy, kdožkoli Marii Pannu prosí za přímluvu u Boha v soužení a strasti.

Ctíme Marii Pannu jménem: „Pomocnice křesťanův“ proto, že vyžaduje u Syna svého věrným a neohroženým křesťanům potřebné pomoci proti nepřítelům nevěřícím. Této pomoci Marie Panny zakusili křesťané Čechové a Moravané roku 1241. na hoře Hostýně na Moravě proti Tatarům, a křesťané Vídeňští roku 1683. proti sverepým Turkům, od kteréžto doby ustanovením papeže Innocencia XIII. slavnost jména Panny Marie slaví se v neděli po svátku Narození Rodičky Boží, poněvadž v tu neděli po Narození Panny Marie křesťané Vídeňští přispěním Jana III. Soběského, krále Polského, porazili a od Vídně zahnali Turky pohany na přímluvu Rodičky Boží, Marie Panny. ¹⁾

Pro vznešenost Marie Panny nad veškery tvory Boží na

¹⁾ Kara Mustafa, velkovévra sultana Mahomeda IV., přišel Uhrům proti Leopoldovi I. se pozdvihujícím na pomoc, maje 200.000 mužů. Loupil a plnil mečem i ohněm krajiny a prodral se dne 14. července 1683 až k Vídni, kterou těsně oblehl. Jan III. Sobieski, statečný a šlechtný král Polský, dne 12. září strašně porasil Turky, tak že útekem zmateným prchli do Uher. Vítězové Polští a pluky domácí, v nichžto bylo množství Čechů a Moravanů, hnali se za nimi, a u Ostrihoma podruhé porasili je. — Císař Leopold I. i za let napotomních vítězně bojoval s Turky. Vybojoval dne 2. září 1686 Budín, jehož se byli Turci roku 1526. pod Solimanem II. zmocnili a po 140 roků podrželi. Za padlé vojiny křesťanské při dobývání Budína učinili nadací farář Želetavský, Jan Doubravský, a farář v Telči, Mikuláš Fux, aby na ně farář Želetavský každý čtvrtek o mši svaté pamatoval, což doposud děje se. (Zajímavou zprávu tu mi podal ctěný přítel můj, veledůstojný pan Frant. Poimpon, děkan a farář Želetavský.)

nebi i na zemi oslavujeme ji jmény: „Královno anjelů! Královno patriarchů! Královno proroků! Královno apoštolů! Královno mučovníků! Královno vyznavačů! Královno panen! Královno všech svatých,“ poněvadž Maria Panna svatostí a důstojností svou jako Matka Boží vyniká nade všechny anjely, svaté a světice Boží.

Konečně pak jménem: „Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá“ připomínáme sobě, že Maria Panna ozvláštní milostí Boží vyjmuta byla ze zákona všeobecného, vedlé něhož každý člověk s hříchem dědičným přichází na tento svět; jenom Maria bez prvotného čili dědičného hříchu počata jest, poněvadž vyvolena byla za Matku Syna Božího, Vykupitele světa, který se nemohl naroditi z matky poskvrněné sebe menším stínem hříchu.

Tak na mysl nábožné uvažujme všechna významná jména blahoslavené Rodičky Boží, kdykoli je kněz z litanie Loretánské předřkává, a kdykoli je sami na modlitbách soukromých čtáváme. Za každým jménem vyjadřujícím vznešenou důstojnost nebo spanilou vlastnost Mateře Kristovy — netoliko ústy, ale také vřelým srdcem volejme: „Oroduj za nás!“ Maria Panna, blahoslavená Matka Boží a přelaskavá Matka naše, vyprosí nám u trůnu Božího potřebných milostí, bychom za její příkladem krácejíce po cestách ctností a dobrých skutků šťastně vešli „branou nebeskou“ do radostí věčných.

Dne 9. září.

I. Svatý Gorgonius, Dorotheus (Bohdan) a Petr, komorníci, mučovníci Nikomedijští.

Svatý Gorgonius, rodem z Nikomedie,¹⁾ a jeho spolukomorníci u císaře Diokleciana: Dorotheus a Petr, uvěřili v Boha Krista, a také ostatní služebnictvo obrátili na víru křesťanskou. I manželka císařova Priska a její dcera Valeria přijaly křesťanské učení, neboť Laktancius²⁾ o nich píše, že

¹⁾ Nikomedia, sídelní město císaře Diokleciana v Bithynii. —

²⁾ Laktancius, současný učenec a spisovatel v Nikomedii, napotom vychovatel prince Krispa, syna císaře Konstantina v Trevíru okolo roku 320.

byly nuceny veřejně modlám obětovati, jak mile roku 303. prohlášeny byly zákony protikřesťanské.

Gorgonius a Dorotheus pro svou věrnost spravovali pokladnu císařovny, byli jeho rádci a požívali vážnosti všeobecné. Dioklecian nebyl zprvu nepřitelem křesťanův, ale jeho spoluvladař Galerius, surový žoldněř, nenáviděl jich, strojí jim záhubu, a Diokleciana všemožně popuzoval proti nim.

Císař Dioklecian popuzený proti víře Kristově dal dvakráte za měsíc zapáliti svůj palác císařský, a vinil křesťany z toho žhářství a z velezrady. Pohanský lid, podněcován jsa od kněží modlářských, dne 23. února roku 303. se vzbouřil, překrásný křesťanský kostel v Nikomedii zničil, a už přštího dne vyšlo nařízení císařské, aby všickni křesťané s důstojenství a úradů císařských byli složeni, aby každý bez ohledu na svůj stav mohl mučen býti, aby zákony platny byly jen proti křesťanům, a nikoli pro ně, aby kostely křesťanské byly poboženy, jejich posvátné knihy spáleny, jejich domy pak aby připadly pokladně císařské.

Císař Dioklecian dal sobě předvesti své tři komorníky a zlostně rozkázal jim, aby obětovali bohům. Všickni tři rozhodně odepřeli. Císař jim vytýkal nevděk a nevěrnost. Dorotheus odpověděl: „Nevěrným nebyl jsem nikdy; věrnost přikazuje mi náboženství mé, a nebyl bych služebníkem Jesu Krista, kdybych nebyl věren císaři svému; ale smyšleným bohům se klaněti, přčí se náboženství křesťanskému; raději budu obětovati tělo své, než bych se dopustil takové nepravosti!“

Petr byl první mučen. Svlekli i zavěsili ho, a zbičovali mu celé tělo tak, že bylo až kosti viděti. Když pak přce ještě nevolil modlám obětovati, polili mu rozsápané tělo smíšeninou octa se solí, aby mu přimnožili bolesti. Ale ani tato muka nezviklala jej ve víře. Byl pak nad ohněm zvolna pečen, a zpívaje vypustil statečného ducha.

Dorotheus a Gorgonius pak byli rozličným způsobem mučeni a konečně uškrceni.

S nimi mučeno a usmrceno bylo mnoho vznešených mužův a společníkův. Těla jejich byla od křesťanův pochována, ale k rozkazu císařova zase vyhrabána a do moře vhozena, aby prý jim křesťané neprokazovali Božskou čest.

Brzy po nich umučen byl také svatý Anthim, biskup Nikomedijský, a téměř všickni svěřenci jeho. Nikoli jen po různu, ale celé zástupy křesťanů byly stínány, upalovány a do moře uvrhovány.

Výroční památka svatého Anthima světí se dne 27. dubna.

2. Svatý Epifanes, poustevník.

V řeckých knihách bohoslužebných dne 9. září zapsány jsou následné poznámky životopisné. Epifanes, pohanských rodičův syn, za let dítčích poznal Krista a mimo vědomí otcovo byl pokřtěn. Chlapec Epifanes jednoho dne spatřil chlapce cizého zimou skřehlého, jemůž ihned dal šaty své. Když přišel domů, tázal se ho otec: „Kde máš, dítě, šaty své?“ — Epifanes: „Daroval jsem je Kristu!“ — Otec: „Kdo jest ten Kristus?“ — Epifanes vida otce pohana rozhněvaného, odešel do hor k poustevníku starému, jenž roku 225. ochotně ujal se mladého Epifana a vyučil jej písmu a ctnostem.

Během let zemřel stareček. Epifanes pochoval jej a zůstal v poustevně, kde od příchodu svého potrvál padesát osm roků.

Za panování Římského císaře Kára a jeho synů Karína a Numeriana okolo roku 283. vyšel Epifanes ze samoty a veřejně hlásal Krista. Polapili, bičovali a jinak mučili jej soudcové pohanští. Vidouce pak, že lidé k vůli zázrakům počínají věřiti v Krista, zastyděli se a propustili Epifana, aby zase odebral se do poustevny. Epifanes navrátil se do jeskyně své, kde ještě celých sedmnáct let modlitbou, rozjímáním a postem připravoval se na šťastnou smrt okolo roku 300.

3. Svatý Audomar, biskup Francký.

Svatý Audomar narodil se ku konci šestého století v okolí Kostnickém u jezera Bodamského v Zlatodolu (Guldendal) z rodičů vznešených a bohatých: Friulfa a Domitily, jenž radovali se, vidouce, že vychování nábožné výborně se daří.

Po smrti milované matky Audomar spolu s otcem Friulfem rozdali statky chudým a vstoupili do kláštera Lyseljského (Luxeuil), jež spravoval opat svatý Eustas.¹⁾

¹⁾ Svatý Eustas dne 29. března.

Audomar vyznamenával se učeností, nábožností a cnotou, a tudíž od Dagoberta I., krále sjednocené říše Francké (622 až 638), povýšen byl na biskupskou stolicí roku 637. v krajíně velice spustlé.

„Z klidného přístavu (kláštera) na moře bouřlivé“ vypraven byv, chodil Audomar po biskupství svém od místa k místu, zvěstoval nevěřícím učení Kristovo, křesťany pak ve víře utvrzoval a k životu ctnostnému povzbuzoval. V apoštolském díle tom podporoval jej Bůh mnohými zázraky, kteréž konal hlavně na nemocných. Roku 647. vystavěl Audomar kostel ke cti blahoslavené Marii Panně v Sedunu, ¹⁾ ježž odevzdal klášterníkům.

Na konec svého života neunaveného Audomar oslepl, zvolil sobě pomocníka v úradě biskupském, ale přece ještě osobně konal biskupské cesty a hlásal slovo Boží.

Na takové cestě roznemohl se, přijal svaté svátosti a klidně v Pánu zesnul dne 9. září 670. Byl pak vedle projeveného přání pochován v kostele klášterním od miláčka svého Bertina, opata kláštera Sedunského, jenž po svém zakladateli klášterem Audomarovým nazván jest.

4. Svatý Severian, důstojník vojenský, mučovník v Sebastii.

Císař Licinius obnovil pronásledování křesťanů roku 319. V Sebastii Arménské korunováno čtyřicet svatých mučovníků. ²⁾ Nadšenému křesťanu Severianu přimlouváno, aby útlákem zachránil život. Severian nevolil odejít, ale prosil přátely, aby pochovali tělo jeho, až bude umučen.

Pohané udali jej Lysiovi, veliteli vojska v Armenii, a pravili: „Severian podněcoval oněch čtyřicet křesťanů, živil je ze statků svých a byl původcem smrti jejich.“ — Velitel Lysias hned pro něj poslal žoldněře.

Severian, dovědév se o rozkazu tom, vyšel žoldněřům v ústřety, dobrovolně s nimi šel k veliteli a pravil: „Vás a vaše zloduchy, kterým se klaníte, zahanbili svatí mučovníci, jež Kristus korunoval v nebi.“ — Lysias dal jej obnažiti a na zemi su-

¹⁾ Svatý Bertin dne 5. září. — ²⁾ Čtyřicet svatých mučovníků Sebastijských dne 10. března.

chými žilami volskými nemilosrdně bít. Když pak biřicové unavili se, dal jej Lysias zdvihnouti a ptal se ho: „Co ti prospěla smělá řeč tvá?“ — Severian: „Slepý jsi, a proto nevidíš mé královské odměny na věčnosti.“ — Lysias: „Tak-li mluvíš s velitelem svým?“ — Severian: „Mluví, jak mi mluvití káže Kristus.“ — Lysias popuzený rozkázal, aby jej zavěsili a tělo železnými hřebeny mu rvali. Svatý mučenič modlil se: „Pane Jesu Kriste, posiluj mne milostí Svou, aby's byl oslaven!“ Velitel dal jej odvázati a do žaláře odvesti. Severian cestou hlásal Boha Krista.

Šestého dne opět povolal jej Lysias a žádal, aby obětoval bohům. — Severian: „Nikdy nezapru Krista!“ — Přivázali mu kámen na hrdlo i na nohy, a zavěsili jej, aby mu údy roztáhli. Svatý Severian v mukách nevyslovitelných modlil se a odevzdal duši Bohu dne 9. září.

5. Svatý Straton, mučenič Nikomedijský.

Císařský náměstek Bithynie, Římské provincie Malosijské, odsoudil hrdinného vyznavače víry křesťanské, svatého Stratonu, na smrt. Sehnuli dva stromy, přivázali mu k nim nohy, a rozpoltili jej. V Řeckých knihách kostelních o něm psáno:

„Cedry skloněné se mocně vzhůru hnuly,
z těla Stratonova rázem byly půly.“

6. Svatá Osmana, panna Saint-Deniská u Paříže.

V Hibernii, v nynějším Irsku, žila panna z rodu královského, Osmana. Ač rodiče byli pohané, dcera od mladosti tajně napájena byla světlem víry křesťanské. Rodiče zasnoubili ji znamenitému velmoži Irskému. Jak mile o tom zvěděla Osmana, s jedinou věrnou služkou tajně opustila rodiče i vlast milou, a prchla do Galie (nynější Francie), kde se usadila v lese nad řekou Loirou.¹⁾ V chatce ze dřev srobené živila se bylinami lesními a kořínky.

¹⁾ Loire (Loar), lat. Liger, Ligeris, největší splavná řeka francouzská.

Jednoho dne pronásledovali lovci divokého kance, jenž do chatky té vběhl hledaje ochrany. Lovci pannu Osmanu spatřili a domnívali se, že jest čarodějkou, odvedli ji k biskupovi. Biskup, nabyv jistoty, že panna věří v Krista, důkladně vyučil a pokřestil ji. Svoloř pak k tomu, aby zase vrátila se do poustevny, kdežto ještě mnoho roků svatě žila až do blažené smrti.

Ostatky svaté Osmany v úctě chovají se v chrámě Benediktinského opatství Saint-Deniského.¹⁾

Léta Páně 1246. ostatky ty přeloženy byly do skvostné, pozlacené schránky stříbrné, kterou však Kalvinci roku 1567. s jinými věcmi drahocennými z kostela odnesli. Od té doby jsou kosti svaté Osmany v dřevěné, pozlacené schránce.

7. Svatý Sergius I., papež.

Svatý Sergius narodil se v Autiochii, slavném městě Asijském, nabył důkladného vychování a vědeckého vzdělání v Palermu, hlavním městě ostrova Sicílie, a od papeže Adeodata (672—676) přijat byl do stavu duchovenského v Římě.

Pro stkvělé ctnosti své zvolen byl Sergius roku 687. za papeže svaté Církve katolické, kterouž výtečně spravoval až do roku 701.

Za jeho panování léta Páně 691. odbyvala se v Cařihradě tak zvaná Trullanská synoda,²⁾ v nížto schválena byla jakási přednost Cařihradu před Římem. Císař Justinian II. všemožně snažil se, aby papež Sergius I. podepsal úchvaly toho sboru. Papež ale odpověděl císaři, že smí toliko takové úchvaly potvrditi, které souhlasí s dřívějšími nařízeními papežskými a s kázní Církve Západní Římské. V tomto spravedlivém odporu nedal se papež Sergius ničím zviklati. Když pak násilně jej chtěli dopravit do Cařihradu, lid i vojsko chopilo se zbraní a obhájilo papeže milovaného proti císaři.

Svatý Sergius I. nařídil, aby o mši svaté před přijímáním lid spolu s knězem třikráte říkal nebo zpíval: „Beránku Boží, který snímáš hříchy světa: smiluj se nad námi.“

¹⁾ Saint Denis (Sén Dený, Svatý Diviš), francouzské město na řece Sekvaně nedaleko Paříže. — ²⁾ Trullanský sbor Cařihradský od „Trullo“, velikého sálu paláce císařského, v němto roku 691. odbyval se sněm. Trullo, Trullum jméno pochází od vejčité podoby kopuly sálu toho.

I. Blahoslavený Karel (Drahoň, Dražek, Drahotín) Spinola, rodem Pražan, a spolumučeníci Japonští: Dominik Giorgi, Ambrož Fernandez, Lucia Freitas, Isabela a synáček Ignác, Sebastian Kimura a Jeroným.

Dne 7. července léta Páně 1867. prohlásil papež Pius IX. za blahoslavené mučeníky dvě stě a pět vyznavačův, kteříž od roku 1616. do roku 1632. obětovali v Japonsku život svůj za svatou víru katolickou. Mezi nimi jest 33 Jesuitů, 20 Dominikánů, 18 Františkánů a 5 Augustiniánů bosáků. Z těch pak pro nás nejdůležitějším jest Jesuita Karel Spinola, jenž dne 10. září 1622 nabyl slavné koruny mučenické.

Císař Rudolf II., král Český, měl na hradě Pražském znamenitého dvořana hraběte Oktaviana Spinolu, Italiana Janovana, jemuž šlechtična Česká, milovaná choť, dala syna Karla Spinolu v Praze roku 1564. Mladého Karla vychoval Filip Spinola, biskup Nolský a kardinal, slavný ujec.

Hrabě Karel Spinola ve školách Jesuitův Nolských v Itálii vyučený ve svém dvacátém roce vstoupil do řádu Tovaryšstva Ježíšova, a učinil v Neapoli po dvouleté zkoušce první sliby řeholné na Boží hod Vánoční 1586.

V Římě a v Miláně konaje studia filosofická a bohovědná, vyučoval žáky menších škol umění počtářskému.

„Sláva Boží a spása bližních“ bylo mu heslem a úkolem, k němuž směřovalo veškeré jeho myšlení, mluvení a jednání.

Hrabě Karel Spinola stal se dokonalým řeholníkem dle vzoru svatého Ignáce Loyolského. V koleji Brerské¹⁾ mladý Jesuita Karel stkvěl se všemi ctnostmi, horlivě řídil bratrstvo Mariánské, a neunaveně katechismu vyučoval chudobnou mládež v městě a v okolí.

Dne 15. června 1592 zemřel Karlův otec, hrabě Oktavian Spinola, a pochován byl v kostele Svato-Vítském na hradě Pražském, kdežto hrobní nápis na sloupu u oltáře svaté Barbory hlásá památku jeho.

¹⁾ Brera, vlastně Breda (praedium), bývalá kolej Jesuitská v Miláně, budova krásná a rozsáhlá, v nížto jsou učirny akademie umění a věd, znamenitá obrazárna, knihárna a sbírka mincí.

Karel, roku 1594. na kněžství posvěcený, připomínal svým představeným starou prosbu, aby ho vypravili do Japonska jako věrověsta. Zatím požehnaně působil v městě Kremoně hlásáním slova Božho v kostelích i na veřejných místech, a zakládáním dobročinných bratrstev i sesterstev, pro kteréž chudina Kremonská kněze Karla ještě po létech vděčně nazývala „svým největším dobrodincem.“

Konečně dal general (vrchník) řádu Karlovi Spínolovi dovolení, aby se odebral do Japonska. Kněz Karel v Miláně a v Janově přemohl odpor příbuzných a doplavil se roku 1594. do Španělského města Barcelony, odkud pěšky šel do Lisabonu, města Portugalského.

V Lisabonu teprvé roku 1596. dne 10. dubna s osmi Jesuity opustil Karel Spinola přístav. Na lodi kněz Karel ustavičně vykládal katechismus, kázal a svátostmi přísluhoval plavcům, vojákům a ostatním cestujícím.

Dne 16. cervence 1596 zlomilo se hlavní veslo korábu, kterýž z velikého nebezpečí patrným zázrakem konečně dostal se do Brasilského zálivu „Všech svatých“ pod městem Sv. Salvatora, kde Jesuité uvítali a do koleje své přijali věrověsty, aby se zotavili.

Oprava korábu vyžadovala celých pět měsíců. Odpluli teprvé dne 12. prosince 1596. Za velikých nehod a nebezpečí dostal se opět porouchaný koráb do přístavu Portorického dne 25. března 1597. Na ostrově Portoriko pracoval kněz Karel pět měsíců hlásaje slovo Boží Španělům, Portugalcům a mouřenínům s přivolením biskupa sídlícího v hlavním městě Svatém Janu. Napotom konal Karel se soudruhy svými misie po celém ostrově za hojných strastí a útrap, ale také za mnohých radostí duchovních.

Dne 21. srpna 1597 vypravil se kněz Karel s Jeronýmem na lodi jiné, částečně ozbrojené. Angličané toho času válčili se Španělskem dne 17. října 1597 lapili a vyloupili onu loď. Oba Jesuity vzali na loď svou, navrátili jim odebrané knihy a posvátné penízky, zavezli je s ostatními zajatci dne 4. listopada 1597 do Anglického přístavního města Yarmouthu (Jarmautsu), a po mnohých prosbách dovolili jim odplouti do Lisabonu, kde přistáli na počátku ledna 1598.

Následkem nové prosby dovolil general řádu, aby Karel Spinola učinil slavný řeholný slib, a soudruh jeho Jeroným aby na kněžství byl vysvěcen, nežli se znova vydají na cestu do Indie a do Japonska. Mezitím oba tito Jesuité téměř po celý rok prokazovali rekovné služby obyvatelstvu Lisabonskému za nastalého moru.

Na sklonku měsíce března 1599 vyplulo loďstvo z Lisabonského přístavu, a kněží Karel a Jeroným vydali se na misijnářskou pouť do říše Japonské, kam se počítalo asi 6000 mořských mil.

Karel Spinola rozstonal se. I v Indickém městě Goy ještě byl nemocen, ale přece přeplavil se za 65 dnů na ostrov Malaku dne 30. června 1600, a dostal se v listopadu 1600 do města Makao, kteréž tenkrát náleželo Portugalcům pod vrchní správou císařův Čínských. V Jesuitské koleji města toho Karel Spinola pilně učil se jazykům a obyčejům Japonským, a sloužil Portugalcům ve zpovědnici, v žalářích a v nemocnicích.

Konečně na počátku měsíce května 1602 dostal se kněz Karel Spinola do Nangasackého přístavu v říši Japonské, která skládá se ze čtyř velikých a mnohých malých ostrovů, a má 33 milionů lidí ponejvíce pohanů. Veliké dílo svatého Františka Xaverského,¹⁾ a jeho statečných nástupců na vinici Páně v Japonaku: Jesuitů, Františkánů, Dominikánů a Augustiniánů, bylo namnoze rozbořeno, když Karel Spinola se tam objevil.

V Arimě svěřena Karlovi správa důležitého bratrstva Marianského, kde se do roka dokonale naučil jazyku Japoncův, a tudíž léta 1603 vypraveu byl na misii do města Arie, v němž bydlelo 8000 lidí. Ješto veřejné služby Boží byly křesťanům zapovězeny, věrověst Karel navštěvoval různé rodiny, a pečoval o hmotné i duchovní blaho křesťanů i pohanů.

Po dvouleté práci v Aarii poslali Karla do hlavního města císařství Japonského, do Meaka, majícího asi 700.000 obyvatelů. Tam v koleji Jesuitské zastával Karel celých sedm roků (1605 až 1611) úřad ministra, dozorce bratří Jesuitů, ku spokojen-

¹⁾ Sv. František Xaverský dne 3. prosince.

nosti představených i podřízených. Chudobným Japoncům na víru obráceným donášel kněz Karel Spinola do domů almužny, na živě zachoval a křestem svatým spasil veliké množství novorozeňátek Japonských, jež rodičové pohanští odkládali na břehy řek, aby zahynula. V Meaku založil školu hvězdářskou pro Japonce, a získal Kristu množství mudráků, boháčů, úředníků a dvořanů císařských. Za jediného roku 1611. přijalo křest svatý osm tisíc dospělých osob.

Téhož roku přestěhoval se kněz Karel, zvolený zásobitel Jesuitské misie v Japonsku, pro snadnější spojení s Evropou do přímořského města Nangasak, majícího 80.000 obyvatelů.

Toho roku propuklo znova pronásledování křesťanů v Japonsku. Císař Dajfusama čtrnáct čelných dvořanů svých pro víru křesťanskou o statky oloupil a s manželkami i dětmi vyhnal z města. Za příkladem císařovým i vladaři jeho v krajinách sužovali křesťany, tak že asi čtyry sta vzácných rodin křesťanských bylo vypuzeno ze statků svých.

Roku 1614. rozkázal císař Dajfusama, aby všechno křesťanské duchovenstvo z jeho říše vyklizeno, chrámy zkaženy, a lid křesťanský k zapření Krista donucován byl. Dne 27. října 1614 na třech lodích z Nangasak vyvezeni byli misionáři, katechisté a seminaristé dšlem do Manily, dšlem do Makao. Jesuitů odvezeno 90, mezi nimi 45 kněží. Kněz Karel Spinola, 17 kněží a 9 Jesuitských bratrů služebných, zůstali v Japonsku s mnohými katechisty a seminaristy. Karel Spinola měl sbíratí svědectví o vítězném boji Japonských mučeníků. Do Evropy pak zaslal zápisy úřední.

Kněz Karel arcit skrýval se za dne, v noci pak přísluhoval v rodinách svátostmi, a každou neděli i každý svátek sloužil dvě mše svaté, na kteréž křesťané opatrně scházivali se do domu některého souvěrce.

Císař Dajfusama umřel dne 8. března 1616, ale syn a nástupce jeho, Ksongunsama, byl ještě větším ukrutníkem. Zakázal pod ztrátou hrdla do domů přijímatí křesťanské duchovníky; dne 22. května 1617 dal mečem odpraviti Františkána Petra a Jesuitu Jana Mochada. Karel Spinola byl očitým svědkem jejich mučnické smrti.

Nový vladař v Nangasakách, Gonruko, dal slídití po

misionářích. Dne 14. prosince 1618 vedrali se jeho bitici do domu Portugalce Dominika Giorgi, jali bratra služebného, Jesuitu Ambrože Fernandez a kněze Karla Spinolu, ježto svázané i s hospodářem Dominikem odvěkli do paláce vladářského. Den a noc byli zajatci pod širým nebem na dvoře za prudké zimy. Kněz Karel tam zpovídal vojáky Gonrukovy a vyzýval je ku stálosti ve víře.

S dvěma přivlečenými Dominikány pak soudně vyslýchán byl věrověst Karel Spinola, jenž učeně pravou víru v Krista hájil; ale svých hostitelů nevyzradil. Vyvrátil nařknutí křivé, jakoby věrověstové chtěli opanovati Japonsko; dovodil, že z lásky ke Kristu a k vůli spáse bližních misionáři vydávají život svůj.

Karla Spinolu, bratra Fernandez, dva Dominikány a tři Japonce na provazích odvedli do žaláře vzdáleného od města Nangasak. Křesťané klekajíce, nařkajíce a plačíc, prosili kněze Karla za požehnání. Zajatci za zpěvu žalmů vešli do žaláře, v němžto chřadli už jiní vězňové křesťané. Karel Spinola radoval se z uvěznění svého pro Krista.

Z boudy chatrné v červenci 1619 převedeni byli vězňové do starého sklepa bez oken, kde všickni onemocněli a přece dnem i nocí Bohu zpívali. Po osmnácti dnech 7. srpna 1619 navrátili se opět do chatky nové, jížto Karel Spinola říkal „posada.“ Tam živořil Karel Spinola tři roky, nejprve se 16, pak s 22, a posledně s 32 vyznavači. Těsný žalář byl děnou mučírnou. Bratr Ambrož podlehl trýzni dne 7. ledna 1620. Později téměř denně sloužil buď Karel Spinola, buď jiný žalařovaný kněz mši svatou, k nížto potřeby donášeli jim křesťané okolní, „čímž učiněn jest jim žalář rájem,“ jak psal kněz Karel Jesuitovi Vieirovi. Hodinky církevní střídaly se s růžencem a jinými modlitbami a zpěvy. Sedm Japonců křesťanů žádalo, aby je přijal kněz Karel do řádu Jesuitského; a někteří ze strážníkův dali se pokřestiti.

Poučný a dojemný jsou listy, které ze žaláře psal Karel Spinola svým hraběcím příbuzným. ¹⁾

¹⁾ Výtah z listů těch jest v širším překrásném životopise blahoslaveného Karla Spinoly, jež obsahuje kniha: „Drahé kameny s koruny Svato-Václavské,“ vydaná 1880 Dědictvím Svato-Janským.

Léta Páně 1622. naplnila se vřelá touha Karla Spinoly a spoluvěznů po koruně mučnické. Císař Ksongunsama nařídil vladaři Gonrukovi, aby zajaté křesťany dal dšlem postřínat, dšlem upálit. Karel Spinola radostnou zprávu tu sám ještě psal provinciálovi dne 28. srpna 1622.

V pátek dne 9. září 1622 odvedeno bylo 24 vyznavačů ze žaláře do Nangasak. Na lodi kněz Karel vybízěl křesťanské vojíny a lodníky ku stálosti ve víře, a odpadlíky ku pokání. Z městečka Nangaji do Naugasak as dvě hodiny cesty jeli zajatci na soumarech druh za druhem, každý mezi dvěma vojáky; po boku každému vyznavači byl kat, jenž držel konec provazu zakličkovaného na hrdle odsouzcově. Kněz Karel Spinola jel napřed. V pusté salaši u vesnice Arakam přenocovali. Ráno dovoleno třem křesťanům pohovořiti s odsouzcenci. Kněz Karel dal jednomu z nich na památku dudky, jimiž tepával své tělo, a svůj růženec. Od křesťanů těch zvěděli vyznavači, že už stojí hranice, na níž řeholníci budou upáleni.

Cestou k městu Nangasakům všudy hemžili se křesťané, aby pozdravili a uctili odsouzence. Na planině od břehu mořského stálo 25 kolů a strašná dlouhá hranice. Vedlé hranice byla ohrádka pro křesťany, jenž měli býti stínáni. Katolíci úpěnlivě zabědovali.

Po hodině přišel z města Nangasak jiný sbor vyznavačů zpívajících žalmy: 12 mužů, 13 ženských a 5 pacholat. Těchto 30 křesťanů vyzval vladař Gonruko, aby zapřeli Krista. Všickni zůstali věrni Bohu svému. Blahoslavená Lucia Freitas, osmdesátiletá vdova, nesla korouhvičku a předřkávala litanie. Oba sborové vyznavačů pozdravili se vroncně.

Pět a dvacet vyznavačů přivázáno ke kolům, ostatní do menší ohrady odvedeni jsou. Přivázáni byli volně, aby se mohl, komu libo, snadno vazby sprostiti a odejsti brankou schválně v hranici ponechanou. Takového pak považovali za odpadlíka od Krista k pohanstvu.

Hrabě kněz Karel Spinola objal a políbil dřevo, na němž dokonati měl oběť svou. Vedlé něho ke kolu přivázána byla vdova Lucia, a pak řadou ostatní řeholníci. Karel Spinola zazpíval žalm 116: „Chvalte Hospodina všickni národové,“ a mučenci zpívali s ním.

Kněz Karel Spinola promluvil vážná slova k náměstku vladařovu, Sukendajnu, a k Portugalcům přítomným. Sukendajna pokynul. Katané počali vyznavačům stínati hlavy. Mezi nimi byla Isabela, vdova po blahoslaveném Dominiku Giorgi, jenž za živa upálen byl, poněvadž u sebe roku 1619. přechovával kněze Karla.

Vdova Isabela pozdvihla synáčka Ignáce svátečně oblečeného, aby viděl kněze Karla, jenž ho byl pokřestil, prosila kněze za požehnání, a už válela se po zemi hlava její, a hlavíčka Ignáce mučeníčka.

Hlavy všech státych kati dali na koly a k rozkazu soudcovu zapalovali hranici, kteráž byla od kolu poněkud vzdálena, aby muky déle trvaly. Kněz Karel Spinola hlasitě podněcoval vyznavače, aby setrvali ve víře, v naději a v lásce. Půl druhé hodiny trvalo jeho mučení, až pak sklesnuv na kolena odevzdal duši Bohu.

Nejdéle strádal Jesuita kněz Sebastian Kimura, jenž trpěl celé tři hodiny.

Událo se dne 10. září léta Páně 1622.

Po třech dnech ostatky mučěnků byly na popel spáleny, a prach do moře vsypán.

Dne 4. prosince 1623 podobné děsné divadlo mělo druhé hlavní město Japonské Jedo.¹⁾ Bývalý společník Karla Spinoly, kněz věrověst Jeroným, jenž byl tisíce Japonců uvedl do Církve Boží, toho dne za živa upálen byl s padesáti křesťany.

2. Blahoslavený Bernard Ofidský, bratr Kapucín.

Josef Peroni a manželka jeho Dominika, rolníci v Ofidě, nábožně vychovávali syna svého Dominika, který se jim narodil dne 7. listopada 1604. Malý Dominik tak byl poslušen a k bratrům svým laskav, že vida někdy jejich nepo-

¹⁾ Jedo (Jeddo, Yeddo), nyní hlavní město Japanu a sídlo světského panovníka taikuna na jihovýchodní straně ostrova Niponu, kde moře jest mělké velice. Jedo, jímž protéká řeka Ooka, čítá okolo tří milionů obyvatelův, a tudíž jest jedno z nejlidnatějších měst na světě. Roku 1864. zničena byla veliká část města hrozným zemětřesením, jímžto nad zříceninami poborených domů zahynulo 200.000 lidí.

slušnost říkával: „Já vykonám, co bratr vykonati nechce; a má-li on za vzdorovitost trestán býti, potrestejte mne.“

Jako osmiletý hošík musel Dominik pásti stádo otcovo. Na pastvě mnohdykráté mládež kazí se. Dominik netoliko sám ctnostně a nábožně počínal sobě, ale také spoludruhy své povzbuzoval k nábožnosti.

V neděli a ve svátek trávil celý den v kostele, vroucně přijímal svaté svátosti a teprvé k večeru přicházel domů.

Otec, vida vzorný život Dominikův, dovolil mu, aby se hlásil do nějakého kláštera. Dominik zaradoval se, byl dne 15. února 1626. u Kapucínů oblečen v roucho řeholné, a dostal jméno Bernard.

Dne 15. února 1627 vykonal Bernard řeholné sliby v Kamerině, v bývalém území papežském, a poslán byl do kláštera Fermského,¹⁾ kde pod moudrou správou představeného svého prospíval všemi ctnostmi. Podivuhodna byla jeho ochota, lahoda a trpělivost v obsluhování starých a nemocných řeholníků. Kamkoli napotom byl přesazen, všude vynikal dokonalostí mnišskou.

Dostoupiv svého šedesátého roku vypraven byl do kláštera Ofidského, aby v okolí sbíral almužny pro bratry řeholnysky. Úlohu tu těžkou a nebezpečnou pro mnicha konal Bernard vzorně. Almužny hmotné přijímal, a za ně dával dary duchovní: radu, potěchu, poučení, utvrzení ve ctnostech, tak že požíval u krajanů svých všeobecné úcty a lásky. Navrátiv se z celodenní obchůzky do kláštera, říkával: „Chce-li tělo jedenkráté odplatu, nechť nyní trpí.“ Když pak už nemohl na sbírky choditi, učiněn byl vrátníkem, a zase příchozím nuzákům byl přívětivým a štědrým pomocníkem. Lidé vůbec měli jej za svatého, proto i nemocné děti přinášeli k němu, aby je uzdravil.

Jednoho dne přišla matka, a dítě nebezpečně nemocné vložila mu do náručí. Dítě v tom okamžení skonalo. Žena zoufale žádala, aby jí vrátil dítě živé. Bratr Bernard odešel do kostela, položil mrtvé dítě na oltář svatého Felixe z Kantalicia,²⁾

¹⁾ Fermo, hlavní město delegace Fermské v Římsku. — ²⁾ Svatý Felix z Kantalicia, bratr Kapucín, dne 18. května.

a s důvěrou prostomyslnou zvolal: „Nastala doba, aby's mi ku pomoci přispěl, milý dobrý Felixi!“ Vroucně k Bohu se modlil, a hle, dítě obživilo, a Bernard vrátil je matce oblažené.

Léta Páně 1694. Bernard rozstolal se. Znamenaje stařeček devadesátiletý, že mu nastává odchod s tohoto světa, po důkladné přípravě vykonal svaton zpověď životní, přijal nejsvětější Svátost a poslední pomazání, a prosil kvardiána za požehnání. Kvardián pak sám žádal umírajícího bratra Bernarda, aby požehnal jemu a celému sboru. Bernard požehnal je křížem který v ruce měl, a svatě duši svou odevzdal Bohu ~~22.~~ srpna 1694.

Pro mnohé zázraky prohlásil jej papež Pius VI. 1795 za blahoslavence. Po jeho smrti říkávali lidé: „Umřel nám ten, který nás smiřoval, a pokoj i svornost do rodin uváděl. Kéž by nám zase dán byl bratr Bernard!“

3. Svatá Kandida Římská, manželka Neapolská.

V Neapoli, městě Italském, dcera slavných rodičů, Kandida, rod svůj oslavila skutky svatými. Ač byla provdána za muže, nezanedbávala nábožnost, ale v modlitbách libovala sobě, často navštěvovala chrám Páně, pozorně naslouchala slovu Božímu a jím spravovala se. Manžela svého a jediného syna všele milovala. Almužny dávala a jiné dobré skutky ochotně a obětavě činila. Svatost její každým dnem více zastkvívala se.

Zač Boha prosívala, stalo se. Za živobytí manželova a synova odešla na věčnost smrtí blaženou dne 10. září léta Páně 586. Její tělo v rakvi mramorové pochováno jest v kostele svatého Ondřeje apoštola v Neapoli.

Z rakve prýšící se olej křesťané do lahvíček sbírali, aby se jím natírali v nemocach rozličných, zvláště v dnavosti a suchém lámání. S vřeborným zázračným výsledkem potkali se přemnozí důvěrní prošebníci, jimžto lékařové nemohli už žádným lékem pomoci.

4. Svatá Menodora, Metrodora a Nymfodora, sestry, panny, mučenice v Bithynii.

V Bithynii, druhdy samostatné zemi Maloasijské, narodily se a křesťansky vychovány byly sestry Menodora, Metrodora a Nymfodora. Dospěly v panny sličné. Milující panenství, vyhnuly se společnosti lidské a odešly z otčiny do samoty z lásky ke Kristu.

V horách rozmáhala se jejich ctnota, ale také milost Boží, kteráž obdařila se darem zázraků. Odevšad scházeli se k nim lidé, jenž tam nabývali netoliko zdraví tělesného, ale také světla a spásy.

Dána o nich zpráva Frontonovi, císařskému náměstkovi krajiny té, jenž nařídil úředníku svému, aby je k sobě dovedl a dal a soudní vyšetřování zavedl.

Soudce otázal se jich: „Kterak opovažujete se klaněti se Bohu, kteréhož nezná náš císař Maximian, ¹⁾ ani my velmoži jeho?“ — Panny odpověděly: „My poslušny jsme Boha pravého, který stvořil svět a zachovává jej.“ — Soudce žasna ptal se: „Jak se jmenujete a odkud přicházíte?“ — Panny: „Na křtu svatém dána nám jména Menodora, Metrodora a Nymfodora; vlastní naší jest Bithynia; jsme rodné sestry.“ — Soudce: „Šetřte mladosti a krásy své; obětujte bohům našim, abyste byly šťastny; jinak bych způsobem přebolestným zničil mladost a krásu vaši.“ — Menodora: „Nevážíme sobě ani slibů, ani hrozeb tvých k vůli Choti svému Kristu, v Němžto zůstaneme sestrami nerozlučnými. Libo-li, tresty tvoje budou více zdobiti těla naše, nežli skvosty a drahokamy sebe krásnější.“

Soudce dal mladší dvě sestry odvesti a Menodoru kázal po celé dvě hodiny bičovati od čtyř biřičtů. Mezi tím vyzval ji, aby obětovala. Menodora pravila: „Nevidíš-li, že se cele Bohu obětuji?“ — Soudce kázal ji kyji bít. Menodora majíc nohy a ruce zpřeráženy odporučila duši svou Kristu a skonala.

¹⁾ Galerius Maximian s Konstanciem od Diokleciana učiněn kaisarem. Roku 305. stal se Galerius Maximian císařem v říši Východní, Konstancius v říši Západní. Galerius r. 307. učinil svého krajana Licinia (ze Sardiky v Dácii) císařem. Roku 311. odvolal Galerius nařízení ku pronásledování křesťanů, a brzo po tom zemřel.

Soudce povolal obě sestry uvězněné, a ukázal jim rozbité, zkrvácené tělo Menodořino, aby je zastrašil. Panny Metrodora a Nymfodora zaplakaly; ale věduce, že sestra jest mučenicí, a že i ony brzo budou mučenicemi: vyjasnily tvář svou, a nedaly se ani pochlebováním, ani vyhrůžkami zviklati a k modloslužbě svésti. I řekly: „Hle, sestra naše vyzývá nás příkladem svým, abychom jí následovaly. I nám jest Kristus Chotěm milovaným!“

Soudce velel, aby Metrodora byla vysoko zavěšena a na těle pálena. Svatá mučenička Metrodora vyzývala Krista po celé dvě hodiny. Katané pak těžkým železem rozbili jí tělo. Metrodora šťastně dobojovala a odešla ke Kristu.

Soudce povolal Nymfodoru mezitím odstraněnou. Sliboval jí milost císařovu a veliké statky, bude-li obětovati bohům; jinak ale prý zemře hořkou smrtí jako sestry. Doložil pak: „Tyť moudřejší jsi nad sestry své!“ — Nymfodora: „Nestydíš-li se, moudrou nazývati a vybízeti mne, abych se odřekla Krista a přestoupila ke zloduchům tvým? Učiň, co ti libo; hotova jsem trpěti pro Krista!“ — Soudce poručil, aby i Nymfodora byla na sloup vytažena a železnými drápy rvána. Nymfodora ponořena v Boha svého ani nevzdychala, a konečně zemřela pod železným sochořem.

Zuřivý soudce i těla svatých mučenic Menodory, Metrodory a Nymfodory spáliti rozkázal. Avšak nastala strašná bouře, soudce, žoldníci a bificové rozutkali se, a křesťané přistoupili, odnesli a pochovali těla jejich. U hrobů svatých panen a mučenic sester činil Hospodin zázraky veliké, proto u Řeků katolů sláva a úcta jejich jest znamenitá.

5. Svatý Mikuláš Tolentinský, mnich.

Svatý Mikuláš většinu života svého ztrávil poženán v městě Tolentině,¹⁾ a odtud nazývá se Tolentinským. Mikuláš narodil se roku 1246. v městě San Angelo²⁾

¹⁾ Tolentino, město v Italské provincii Maceratě na řece Chiente a na silnici z Ankony do Říma, starověké Tolentinum v území Picentů. — ²⁾ San Angelo (Andželo).

u Ferma ¹⁾ z rodičův chudobných, ale ctnostných, kteří, nemajíce žádných dětí, putovali do Baru ²⁾ k ostatkům svatého Mikuláše, biskupa, a vyslyšáni byvše na jeho přímluvu u Boha, pojmenovali na křestu svatém synáčka svého z vděčnosti též Mikulášem.

Hned jako útlý chlapeček trávil Mikuláš několik hodin bez přestávky na modlitbách, toužil po slovu Božím, překrásně se choval, chudobné začasté do domu otcovského vodil, a jim z pokrmu svého dával. Každého téhodne uložil sobě tři, později čtyry dny postní, kdy jenom kousek chleba pojedl. Dětských vad a vášní nikdy při něm nebylo pozorovati. Největší zálibou bylo mu čtení v knihách nábožných.

Pro výtečné ctnosti a pokroky ve vědách zvolen byl Mikuláš v Tolentině za kanovníka dříve, než dokonil učení své, což mu bylo příležitostí vítanou, aby bez překážky tím horlivěji Bohu se modlil. Nicméně přece toužebně žádal sobě stavu takového, v němž by se výhradně věnovati mohl službě Boží.

I stalo se, že Mikuláš slyšel mnicha Augustiniana kázati o marnosti všech věcí zemských. Ihned umínil sobě, že vstoupí do řádu Augustinianův.

Byl přijat do kláštera Tolentinského a oblečen v roucho řeholné. Už jako nováček stal se vzorem horlivého posvěcování sebe. Maje teprvé osmnáct let věku svého, každému v klášteře ochotně sloužil, nejnižší práce domácí milerád vykonával, a nikdy nejevil ani sebe menší netrpělivost. Tuhým postem a káráním podmaňoval tělo duchu. Doposud v Tolentině ukazují se biče a jiné nástroje kajicné, jichžto Mikuláš k tomu konci užíval.

Zbytky chleba okoralého a maličko kořínků byly mu celou stravou. Spával na holé zemi a kámen byl mu poduškou. Když onemocněl, představený poručil mu, aby pojedl kousek masa. Mikuláš uposlechl, ale ihned s pláčem prosil, aby se budoucně směl vždycky od masa zdržovati, což mu bylo povoleno.

Pro příklad byl na čas poslán do mnohých klášterů řádu Augustinianův. V Čingole ³⁾ byl na kněžství vysvěcen,

¹⁾ Fermo, hlavní město delegace Fermské v Římsku. — ²⁾ Bari, Bar, město na skalnatém poloostrově v Adriatickém moři v Neapolsku, u Římanů starých Barium. — ³⁾ Čingoli, Čingolo, město v Itálii Střední, severozápadně od Maceraty u řeky Musone na horách Picenských, má staré hradby.

a navrátiv se do Tolentina zastával po celých třicet let úřad kazatelský s úspěchem podivuhodným. Téměř každého dne blásal slovo Boží, a přiváděl i nejzarytější hříšníky na cestu bohabojnosti. Při mši svaté zbožnou láskou zastkvávaly se mu tváře leskem nadzemským, a z očí ronili se mu proudové slzí.

Každou prázdnou chvíli vynaložil kněz Mikuláš na modlitbu a na svaté rozjímání. Lahodnost takořka anjelská, prostomyslnost dítěcí a něžná láska k panickosti, kterouž nikdy neznesvětil, byly předními ozdobami jeho.

Bůh obdařil jej milostinami rozmanitými a kromobyčejnou trpělivostí v častých, bolestných nemocech.

Mikuláš zemřel klidně dne 10. září roku 1310., jak byl bratřím svým předpověděl, a pochován byl v kaple, v nížto obyčejně sloužíval mši svatou, a kde doposud důvěrně navštěvuje se hrob jeho mnohými zázraky proslavený. Papež Eugen IV. roku 1446. prohlásil Mikuláše za svatého.

Mikuláš Tolentinský vyobrazuje se v černém řeholním rouše poustevníkův Augustinianův s hvězdou nad hlavou nebo na hrudi, s lilijí, nebo s křížem lilijemi ovinutým v ruce. Také anjely bývá viděti na obraze jeho, poněvadž po šest měsícův před smrtí svou každé noci slýchal lsbězný zpěv anjelský, jenž mu pocítovati dával radostí nebeských, tak že zhusta říkával za svatým apoštolem Pavlem: „Žádám rozdělen býti a s Kristem přebývati.“

6. Svatí Sosthenes a Viktor (Vítěz), mučenicí Chalcedonští.

Za panování Římského císaře Diokleciána odsouzena byla svatá Eufemia ¹⁾ od císařského náměstka Priska v Chalcedonu ²⁾ na hranici. Sosthenes a Viktor, jenž měli hranici upravití a zapáliti, spatřili kolem svaté Eufemie sbory anjelův a panen. Viděním tím sami také uvěřili v Boha Krista, a nevolili vykonati práci uloženou. Pro statečné vyznání křesťanské Priskus odsoudil je do žaláfe. Když pak je k soudu povolal a nezviklané shledal, dal je k sloupu přivázati, a nejprvé kázal na ně

¹⁾ Svatá Eufemia dne 16. září. — ²⁾ Chalcedon, starobylé město v Bithynii naproti Cařihradu, kde nyní stojí ves Kadiköi. Roku 451. tam biskupové jednomyslně zavrhlí bludy Eutychovy a Nestoriovy.

vypustiti medvěda a pak nejuřivějšího lva. Ješto pak zvířata dravá neublížila svatým vyznavačům, nařídil soudce Priskus přivaliti sud, aby v něm byli zabeďněni a spáleni. Mučenci dali sobě políbení lásky a modlíce se, v plameně dokonali vítězství slavné. Upálená těla svatých mučensků Sosthena i Viktora křesťané sebrali, odnesli a uctivě pochovali.

Dne 11. září.

1. Svatý Felix (Šťastný), a jeho sestra Regula, mučenci Curišti.

Felix a jeho sestra Regula přišli splukem Thebánským z Egypta do Galie. Pluk ten v Thebaidě byl zřizen ze samých křesťanů, a měl v Galii konati katovské služby za pronásledování křesťanů k rozkazu Římského císaře Maximiana. Celý pluk Thebánský odepřel císaři službu tak nedůstojnou a nelidskou. Ukrutník Maximian dal každého desátého muže zavražditi. Ale ostatní přece setrvali v úmyslu svém, v němžto utvrzovali je důstojníci Mauric, Exuperius a Kandidus.¹⁾ Když ani druhé usmrcení každého desátého muže neprospělo, dal císař zahubiti celý ten pluk.

Felixovi a jeho sestře Regule, která jej z vlasti Egyptské doprovázela, podařilo se v čas uprchnouti do Curichu,²⁾ kde po nějakou dobu pracovali o obrácení pohanů na víru křesťanskou, až je náměstek císařský roku 303. pro víru dal usmrtiti. Nad hrobem jejich křesťané později vystavěli kostel.

2. Svatí Diodor, Diomed a Didym, mučenci Laodikejští.

Svatí Diodor a Didym v Laodikee Syrské³⁾ hlásali Krista a Boha jediného, který stvořil nebe i zemi a všecko, co

¹⁾ Svatí Mauric, Exuperius a Kandid dne 22 září. — ²⁾ Curich, nyní hlavní město kantonu Curišského ve Švýcarsku, kteréž roku 287. rozšířeno bylo od Diokleciána, spolucísaře Maximianova. — ³⁾ Laodikea, nyní Ladakia, na břehu mořském v Syrii blíže Antiochie, za jejíž přístav může považovati se.

na nebi i na zemi jest. Mnoho pohanů obrátili na víru křesťanskou a pokřtili.

Modláři udali je u císařského náměstka Laodikejského, jenž je k soudu pohnal. Zmužile vyznali víru v Krista. Proto je dal soudce ukrutně bít a dlouho mučiti. Světí mučenci Diodor a Didym nejen Krista nezapřeli, ale i podvody modlářské důrazně kárali, a náměstka císařského bezbožníkem a nespravedlivým soudcem nazvali, ješto trestá nevinné ctitele Boha pravého. Za děsných muk zemřeli, velebíce Krista.

Toho času v Laodikee pro víru křesťanskou umučen byl také svatý Diomed, a tudíž v některých zápisech mučnických k nim jest přidružen.

3. Svätí Protus a Hyacint (Jacint, Jacek), bratři, mučenci Římští.

Bratři Protus a Hyacint, kleštěnci blaboslavené panny Eugenie, ¹⁾ byli společně s velitelkou svou od biskupa Alexandrijského, Helena, pokřesťeni, a pilně čtávali v Písmech svatých. Po nějaký čas žili v Egyptském klášteře, vyznamenávajíce se podivuhodnou pokorou a svatostí.

Později doprovodili svatou pannu Eugenií do Říma, a byli za panování císaře Galiána ²⁾ pro svou víru v Krista jati a souzeni. Ješto pak soudce nižádnou měrou toho nedovedl, aby bratři Protus a Hyacint Krista zapřeli a bohy pohanské uctili, dal je ukrutně zbičovati a konečně stíti dne 11. září. Těla jejich křesťané pochovali na hřbitově svaté Basily u silnice Solné u Říma.

4. Svätý Emilian (Aemilian), biskup Verčelský.

Za století pátého v Aragonii, jež bývala samostatným královstvím ve Španělsch, narodil se chudobným rodičům Emilian, kteréhož důkladně vyučil nábožný poustevník Felix.

¹⁾ Svätá Eugenia dne 21. prosince. — ²⁾ Gallienus, syn a spoluvladař císaře Valeriana, od roku 253. dosedl samostatně na trůn po otci od Peršanů zajatém roku 259., a zahynul obléhaje Aureola soka v Miláně roku 268. Doba jeho vlády slove „dobou třiceti tyranů.“

Emilian, aby bez překážky mohl býti ve věcech Božských, ubytoval se na poušti, kdežto za příkladem svatých poustevníků podivuhodným zapíráním sebe, tuhými posty a bděním, vítězné tělo krotil a duchu podmaňoval. Na modlitbách horlivých trávil většinu dne i noci. Takovým způsobem po celých čtyřicet let v poustevně sloužil Bohu, Jenž mnohonásobně osvědčovati ráčil křesťanskou dokonalost a svatost jeho.

Pověst o ctnostech poustevníka Emiliana roznesla se daleko široko. Tu pak stalo se, že upráznil se biskupský prestol ve Vercelli,¹⁾ na kterýž jednomyslně dosazen byl svatý poustevník Emilian.

Jako biskup vyznamenával se Emilian nábožností, lahodou, mírností, laskavostí, dobročinností a horlivostí pro čest a slávu Boží. Mocným slovem a výmluvným příkladem přivodil mnoho hříšníků na cestu ctnostnou. Ryzou pokorou nejvíce zastkvíval se, a neunaveně konal všeliké povinnosti vznešeného úřadu biskupského.

Svatý biskup Emilian činně účastnil se církevních sněmů, jež papež Symmach²⁾ roku 501., 502. a 504. do Říma svolal. Záslužný a mnohými zázraky oslavený život svůj dokonal svatý Emilian dne 11. září na začátku století šestého.

5. Svatý Pafnucius, biskup Egyptský.

Pafnucius, rodem Egyptan, byl od mladosti útlé v tuhé kázni poustevnické nábožně vychováván a proslul mimořádnou milovností čistoty panické. Pro veliké ctnosti své zvolen jest za biskupa v Horní Thebaidě.³⁾

Když Maximian, císař Římský, krutě pronásledovati dal křesťany, i biskup Pafnucius byl mučen, jednoho oka zbaven a s jinými do dolů odsouzen, aby dobýval rudy.

Za nastalých pokojnějších časů navrátil se Pafnuc na svůj prestol biskupský, a požíval takové vážnosti, že císař Konstantin

¹⁾ Vercelli, hlavní město Vercellského okresu Italského v provincii Novare na pravém břehu Sesie u železné dráhy z Turina do Milána. —

²⁾ Svatý Symmach (498—514) dne 19. července. — ³⁾ Thebais nazývala se za věku starého jižní část Egypta, čili Horní Egypt, dle hlavního města Théby, nynější Said.

začasté uctivě líbal mu prázdnou dutinu oční. Jeho svatost dosvědčil a oslavil Bůh propůjčeným darem zázrakův.

Mezi 318 biskupy prvního Nicejského sněmu církevního, jež byl roku 325. svolal císař Konstantin Veliký a papež Silvester I., byl také svatý Pafnucius, biskup Egyptský, kterýž tam horlivě hájil pravou víru Kristovu proti bludům Arianským.

6. Svatý Almír, kněz, opat Grezzanský.

V Grezzaně¹⁾ zasvěcen jest kostel svatému Almíru. Almír, žák svatého Avita,²⁾ u nynější vesnice Grazzany vzdělal klášter povolením Cenomanského biskupa svatého Innocence ke cti blahoslavené Marii Panně a svatému Petru, a shromáždil kolem sebe čtyřicet mnichů, jenž prací rukou svých živili se, modlitbou a postem Bohu sloužili a slovo Boží hlásali lidu okolnímu.

Jednoho dne, když mniši nábožní společně pracovali na poli, spustil se veliký dešť. Všickni utekli do chalupy nedaleké; jenom opat Almír neodešel od práce své, a hle, ani kapka deště nepadla na něj. Mniši pro ten a mnohé jiné zázraky tím více vážili sobě opata Almíra, ješto je všechny převyšoval pokorou, poslušností, nábožností, pracovitostí, láskou a otcovskou péčí o bližního.

Kněz Almír horlil proti necudnému obcování některých lidí. Velmož Lev o hostině před svými přátely pozdvihl ruku a zvolal: „Kdyby zde byl, udeřil bych jej!“ — V tom ruka uschla mu, a teprve modlitbou svatého Almíra přivolaného byl uzdraven, když lítoval rouhání svého a pokání činil.

Přes třicet roků v stánku svém svatě živ byl kněz a opat Almír; až blaženě v Pánu zesnul dne 11. září okolo roku 560. U hrobu v kostele výše jmenovaném Bůh i napotom jej oslavoval.

7. Svatá Sperandea, panna, abatyše Čingolská.

Sperandea narodila se roku 1216. v Iguviu.³⁾ Jsouc devět roků stára, výhradně toliko Bohu žila a tnze kála se, z čehož

¹⁾ Grezzano, Benátská ves v kraji Veronském, druhdy zemi Cenomanů, mocného kmene Celtického. — ²⁾ Svatý Avit dne 17. června. — ³⁾ Iguvium, nyní Eugubio, Gubbio, znamenitý městys v Umbrii v Italii.

jí vzešlo mnoho útrap od rodičů i příbuzných. Sperandea nalezala potěchy v rozjímání o umučeném Spasiteli, v modlitbě a v dobročinnosti. Odívala se koží zvířecí, kterouž upevňovala pásem železným.

Sperandea tajně opustila otcovský dům a vlast, aby putovala do Říma a do Jerusaléma. Modlitbou a postem přemáhala veliká pokušení. Čtyřicetidenní půst trávila jednoho roku v pusté chatce, druhého pak roku v jámě hluboké. Aby pak pro křehkost těla nepřerušila půst svůj a neodešla: přivázala se ke sloupu. Síly nabývala z rozličných vidění nadpřirozených. Mnoho dobrého způsobila svým povzbuzováním k pokání a ke svatým ctnostem. Obyvatelstvo Rekanatské,¹⁾ ve dva tábory rozdvojené, směřila Sperandea modlitbou a napomínáním. Modlitbou vyprosila také přemnohým nemocným zázračnou pomoc Boží, kde pomoc lidská už byla nemožna.

Rekovný a záslužný život svůj dokonala svatá Sperandea dne 11. září léta Páně 1276. v Benediktinském klášteře svatého Michaela archanjela, ježž byla v Čingoli²⁾ založila, a po několik roků moudře spravovala jako abatyše ke cti Bohu a ku spáse podřízenkám svým.

8. Ctihodný Tobiáš (Dobeš) Jan Bekr, biskup Kralohradecký.

Tobiáš Bekr, pekař v Králíkách³⁾, vážený člen rady městské, měl manželku nábožnou a dobročinnou. Ze čtyř synů nejmladší, Tobiáš Jan, narodil se jim dne 15. července 1648. Výtečný žák a zpěvák Tobiáš chodíval s mládeží na horu Lysou, a říkával spolužákům: „Dá-li Pán Bůh, postavím na kopci tomto kaplu Panence Marii.“

Šest let ztrávil Tobiáš v latinských školách u Jesuitů v Kladsku městě, odkud dostal se do Prahy, a po vykonaných studiích povýšen byl na mistra mudrců.

Jako vychovatel mladých šlechticů ve vsi Slatinanech

¹⁾ Recanati, město v Italské provincii Maceratě nedaleko moře, kde v biskupském kostele jest náhrobek Řehoře XII. — ²⁾ Cingoli město v Střední Itálii, severozápadně od Maceraty u řeky Musone. Cingoli jest rodištěm papeže Pia VIII. — ³⁾ Králíky, též Krulich, okresní město v kraji Kralohradeckém, blíže hranic Kladských a Moravských.

u stařícké vdovy po setníkovi spatřil starožitný obraz Panny Marie s Ježíškem, jenž pocházel z Říma. Stav se knězem 18. března 1673., dostal Tobiáš obraz ten darem, aby mu zjednal veřejnou a slavnou poctu. Roku 1674. začaly Voršilinky z Belgického města Lutichu přislé stavěti sobě klášter na Novém Městě Pražském. Kněz Tobiáš vyučoval žáčky svatému náboženství, a byl zpovědníkem jeptišek. Psal pro ně knihy, půjčil jim svůj nejmilejší obraz Panny Marie Sněžné, a pevný základ položil Voršilinkám Českým.

Roku 1677. zvolen byl kněz Tobiáš za děkana v městě Hostinné nad Labem.¹⁾ Horlivě pracoval o spáse svěřenců. Před milostným obrazem svým nad velkým oltářem často vyžadoval sobě přímluvu Matky Boží, a dožil se tam zjevů zázračných on a mnozí věřcové i nevěřcové.

Po třech létech zvolen byl roku 1681. po smrti kapitolního děkana Tomáše Pešiny z Čechorodu za kanovníka Svato-Vítského, kde se proslavil jako kazatel německý a zpovědník hledaný. Studentstvo hojně podporoval a poučoval, nemocné navštěvoval, chrám ozdoboval. Stal se prelátem školastikem a tajným radou císařským. Hodlaje na hoře Lysé u Králík kaplu založiti pro zázračný svůj obraz, dal dle něho malovati obrazy do Hostinného, pro Voršilinky Pražské a pro sebe.

Králičtí zatím přestali na Lysou horu putovati; ale bolestné pohromy později zase vodily je tam každou neděli a každý svátek.

Kanovník Tobiáš Bekr počal tam roku 1695. stavěti poutní kostel. Obětavost lidu byla tak velika, že chrám vězatý už roku 1699. slavně pohlížel na krajinu blaženou. Obraz Panny Marie slavně z Králík na horu nešen, a poutní kostel od Tobiáše kanovníka posvěcen byl dne 21. srpna 1700. U kostela toho zřídil kanovník Tobiáš „Služebníky Panny Marie“ (Servity) z Pražského kláštera svatého Michaela.

Kanovník Tobiáš Bekr dne 3. dubna 1702 od papeže Klementa XI. potvrzen byl za biskupa v Hradci Králové. Jako biskup bedlivě odstraňoval z lidu knihy špatné a šířil dobré. Roku 1704. svolal biskup Tobiáš duchovenstvo na sněm. Pečoval

¹⁾ Hostinné nad Labem, Arnau, okresní město v kraji Jičínském.

o lepší stav svých kanovníků. Založil seminář kněžský. Zvelebil biskupský dům. V Chrasti stavěl kostel a zámek, a rozmnožil počet far i škol v biskupství svém. Zavedl při velechrámu svým bratrstvo Božského Těla. Trvával dlouho na modlitbách. Pracoval neunaveně. Byl nepřítel klevet a pomluv. Více než na přibuzné pamětliv byl na chudé vdovy a sirotky. Byl vlídný ke každému a neumělé ochotně poučoval. Služebníci od hostů nesměli přijímati žádných dáreků, a museli býti bohahojni. Na hoře Lysé, „na Kopečku Matky Boží,“ poutníkům z Čech, z Moravy a ze Slezska často kázával a zpovídati pomáhal. Duchovenstvo vydatně hájil v příčině zádušních statků. Proti nepřátelům vypravil obranu do Říma a do Vídně s prosbou, aby směl úřad biskupský složit i na Kopečku Matky Boží m nich em býti; ale nedosáhl toho. Roku 1710. na svátek Navštívení Panny Marie na Kopečku Matky Boží naposledy kázal, zpovídal a birmoval několik tisíc osob. Rozstáv se dal se donesti do kaply svatého Karla Boromejského, a tam přijal svaté svátosti.

Svolav kněžstvo a nevinnou mládež, aby se za něj modlili, upřel zraky na obraz Panny Marie Sněžné a zesnul v Pánu dne 11. září 1710. Oplakáván všemi, zvláště pak chudinou, pochován byl biskup Tobiáš dne 15. září ve stoličném chrámu Ducha Svatého v Hradci Králové před velkým oltářem v hrobce vedlé předchůdce biskupa Bohumíra.

Dne 12. září.

I. Svatý Kvido (Guido), kostelník Anderlechtský.

Svatý Kvido narodil se v Anderlechtu nedaleko Bruselu.¹⁾ Chudobní, ale ctnostní rodiče záhy vštěpovali mu nauky víry křesťanské. Zvláště pak napomínali ho jako Tobiáš Starozákonný napomínal svého syna, říká: „Neboj se, synu můj; chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, budem-li se Boha báti, a odstoupíme-li od všelikého hříchu dobře činíce.“ Tob. 4, 23.

¹⁾ Anderlecht, městečko Belgické, takorka předměstí Bruselu (Brüssel), hlavního a sídelního města království Belgického.

Poněvadž rodiče slova svá dotvrzovali vlastním příkladem, stal se Kvido už jako chlapec vzorem všech ctností křesťanských. Miloval chudobný stav svůj, jímžto se podobal Kristu chudobnému, a jenž mu skytal veliké výhody a užitky pro život věčný. Boháče a velmože měl v uctivosti, a ničehož jim nezáviděl. Vida lidi, jenž přílišně milují statky zemské, plakával nad nimi. Slyše člověka chudého reptati, napomenul jej, aby byl trpěliv a nedostatku svého moudře užil pro život věčný. On sám v nouzi a bídě liboval sobě a horlivě konal lásku k bližnímu. O svůj skrovný pokrm dělival se s žebráky, a nezřídká postil se, aby mohl almužnu dáti. Denně navštěvoval, těšil, poučoval a obsluhoval nemocné.

Ctnost jest nejdražším pokladem, ježž rodičové zůstaviti mohou dětem svým. To vědouce rodiče moudří, vroucně prosívali Boha, aby ráčil v jich synu rozhojňovati lásku svatou; a syn Kvido skutečně prospíval věkem, moudrostí a milostí u Boha i u lidí.

Jednoho dne modlil se Kvido v Mariauském kostele vesnice Laken, asi hodinu cesty od Bruselu vzdálené. Farář, vida neobyčejnou nábožnost jeho, dal se s ním do řeči, a poznav jeho vědomosti a bohabojnost, přijal ho za kostelníka. Kvido věrně a bedlivě sloužil chrámu Páně a faráři, měl vždycky přítomnost Boží na mysli, prázdné chvíle trávil před oltářem Páně na modlitbách, jímžto věnoval začasť i celou noc; tělo své pak tuze trestal, aby ušel trestům Božím. Svou pokorou, mírností a vlídností získal sobě kostelník Kvido každé dobré srdce.

Měla však jeho pokora a láska k chudobě býti zkušena a utvrzena. Kupec Bruselský, zvědév o jeho zbožnosti a dobročinnosti, radil mu, aby sobě zařídil obchod, nabídl mu, že může býti jeho společníkem, a dovozoval mu, že bude moci ještě více podporovati chudinu. Kvido svolil. Ale hned první loď, na níž měl s kupcem společníkem nakoupené zboží, utonula, a Kvido, pozbyv všeho, litoval chyby, jížto se dopustil za úmyslem dobrým, aby mohl více prospěšen býti bližnímu, navrátil se ku svému milému kostelu, a ještě svědomitěji zastával službu svou.

Pochvalu, kterou mu lidé dávali pro jeho ctnosti, považoval Kvido také za zkoušku, a tím více ponižoval sebe, čím více lidé povyšovali jej. Aby neupadl v pýchu, a za první chybu

svou aby pokání učinil, putoval Kvido do Říma a do Jerusalema, a navštěvoval všude slavné chrámy Boží.

Navrátiv se ze Svaté země zase do Říma, sešel se tam s kapitolním děkanem Anderlechtským a s několika nábožnými osobami, putujícími do země Svaté. Kvido ochotně podruhé podnikl pouť s nimi, a byl jim vůdcem i rádcem. Když pak mýnili se vrátiti z Palestiny do vlasti své, zemřel děkan a jeho spolupoutníci na nemoc nakažlivou. Kvido, prokázav jim služby poslední, po sedmi létech sám přišel do Anderlechtu, aby ohlásil úmrtí děkanovo. Kanovníci Anderlechtští nepropustili nábožného poutníka a kostelníka do Lakenu, ale podrželi ho při kostele svém.

Kvido pak následkem obtíží poutních postonával, až dne 12. září roku 1012. klidně v Pánu zesnul, a na hřbitově Anderlechtském slavně pochován byl.

U hrobu jeho dělo se mnoho zázraků; proto mu ke cti vystavěn byl kostel, do něhož na konci jedenáctého století přenesl ostatky jeho biskup Cambraiský.¹⁾ Později povstal tam klášter jeho jménem nazývaný.

2. Svatý Theodor (Bohdar), mučeník Alexandrijský.

Svatý Theodor, křesťan horlivý a ctnostný, v Alexandrii, světoobchodním městě Egyptském, neohroženě rozhlašoval, že Kristus jest Bůh pravý. Lid, pohanským pověrám oddaný a jakýmsi básníkem poštvaný, shlukl se a trýznil jej. Pak spletli korunu trnovou, vsadili mu ji na hlavu, mrskali jej metlami, spoutaného vodili městem ku posměchu všeobecnému, a svrhli jej do moře. Mírný větýrek s vlnami mořskými vynesl jej bez úrazu na břeh.

Lid znova Theodora jal a svázaného přivedl jej k soudci městskému. Soudce nemoha jej odvrátiti od víry křesťanské, dal ho mučiti. Svatý Theodor velebil Boha a díky Mu vzdával. Konečně odsouzen byl na smrt. Žoldníci vyvedli jej na popraviště, kde

¹⁾ Cambrai (Kanbré) hražené okresní město francouzské nad řekou Škaldou (Šeldou) v departementu du Nord Římané mu říkali Cameracum, Flamandové jmenují ho Kamerik.

statečný bojovník Kristův pod mečem zvítězil. Svatý Theodor zůstal navždy v Alexandrii a v Církvi Páně slaveným mučenikem.

3. Svatý Myrokles, biskup Milánský.

Milánským biskupem od roku 303. do 315. byl svatý Myrokles, kterýž působil na synodách proti Donatistům konaných roku 313. v Římě, a roku 314. v Arelatě. Za jeho biskupování vydal císař Konstantin Veliký zákon, jímžto volnost náboženská přikvuata byla křesťanům.

4. Svatý Silvin, biskup Veronský.

Za pátého století požehnaně působil a svatě žil ve Veroně¹⁾ biskup Silvin. Tento dobrý pastýř horlivě hlásal slovo Boží a činností svou docílil toho, že značná část obyvatelstva, do té doby ještě mimo Církev stojící, přijala víru svatou. Biskup Silvin, muž Boží, nikdy nebyl veselejší, nežli když rozdával chudině almužny. V postech a modlitbách liboval sobě jako v nejmilejších pochoutkách. Náhlá smrt odvolala jej dne 12. září k Hospodinu. Tělo svatého Silvina bylo v kostele svatého Štěpána pochováno, později však do chrámu svatého Petra přenešeno.

5. Svatí Macedonius, Theodul a Tacian, mučenicí Frygijsí.

Městys Merus, v největší střední části Frygie, krajiny Maloasijské, byl jevištěm mučnické smrti svatého Macedonia, Theodula a Taciana.

Po smrti císaře Konstancia dne 3. listopada 361 ujal vládu císař Julian Odpadlík. Pohanské chrámy dříve pozavírané znova otvíraly se. Také Amachius, císařský náměstek Frygie, roku 362. rozkázal v Meru, aby chrám otevřen, vyčištěn a modly vyleštěny byly,²⁾ čímž velice zarmoutil a popudil křesťany. Horliví křesťané Macedonius, Theodul a Tacian za temna nočního vešli do chrámu pohanského a polámali sochy.

¹⁾ Verona, pevnost znamenitá, nyní hlavní město Italské provincie Veronské v Benátsku na řece Adiči. — ²⁾ Frygové měli čelnou národní bohyni Cybelu, jížto obětovali býky, kozy a kozy.

Soudce, pohan, příštího dne dal mnoho nevinných uvězniti, aby je potrestal. Macedonius, Theodul a Tacian dobrovolně dostavili a přiznali se, aby netrpěli jiní místo nich.

Soudce poručil jim, aby obětovali bohům, a tak napravili čin svůj; jinak že by je dal usmrtni. Svátí vyznavači pravili: „Raději podstoupíme každou mku i smrt, než bychom se poskvrnili modloslužbou.“ Soudce ihned rozkázal, aby mučení a konečně na roštu pečení byli. Jako druhdy svatý Vavřinec i oni zvolali: „Chceš-li masa pečeného okusiti, dej nás obrátiti, bychom nebyli jen polopečení.“ Pak ale, velebíce Boha, dobojovali šťastně vítězný boj pro Krista.

Dne 13. září.

1. Svatý Amát (Miloň), biskup Sedunský.

Svatý Amát narodil se v Grenoble.¹⁾ Rodiče, po celé Galii (Francii) vážení a bohabojní, vedli synáčka svého hned od kolébky cestou spásy, pečující o to, aby každým dnem rozmnožovali v něm nevinnost a bázeň Boží. K tomu konci bedlivě odstraňovali každou příčinu a příležitost ku hříchu, a užívali všech prostředků vedoucích k dobrému vychování.

Amát stkvěl se nevinností bezúhonnou, a jen to měl na zřeteli, aby Bohu věrně sloužil a Jemu se líbil. S krásnými ctnostmi zrůstaly i bohaté vědomosti jeho. Nejraději pak zdokonaloval se ve vědě posvátné, aby vždy důkladněji poznával Boha, sebe a spásu svou.

Maje sobě zvoliti stav životní, často a dlouho trvával na modlitbách, a radil se s lidmi nábožnými. Po důkladné přípravě umínil sobě, že vstoupí do stavu duchovního.

V klášteře svatého Maurice,²⁾ proslulém tuhou kázní a vědou, ztrávil Amát nějakou dobu, a s dovolením opatovým uchýlil se do poustevny ve skále vytesané, u níž byla „kaplička

¹⁾ Grenoble (Grenobl), staré Gratianopolis, hlavní město francouzského departementu Isère, druhdy krajiny Dauphiné (Doféné) Delfinátu. — ²⁾ Klášter svatého Maurice ve Valiském kantonu Švýcarském nad řekou Rhodanem.

Mateře Boží na skále.“ Tam o nejskrovnějším pokrmu tělesném horlivě se modlil a o věcech svatých přemýšlel.

Bůh usoudil, aby svatý služebník Jeho byl na svícen postaven a ohněm utrpení zkušěn. Po několika létech poustevnických zvolili Amáta za biskupa Sedunského.¹⁾ Byl šestnáctým biskupem krajiny té od založení Církvě křesťanské v oné zemi.

Nová důstojnost dodávala nového lesku ctnostem Amátovým. Biskup Amát žil výhradně toliko vznešenému úřadu svému jako vážný a jádrný kazatel, jako horlivý rozdavač svatých svátostí, jako těšitel a ochránce nevinně pronásledovaných, jako podporovatel ctností a pomocník chudiny.

Pět roků za klidu nerušeného spravoval Amát biskupství Sedunské. Ale potom nastala mu dlouhá doba zkoušek perných. Theodorich III., král Francký, syn Chlodvíka II.,²⁾ dal se na zlou cestu svěsti od rádců svých, a otročil všelikým nepravostem. Zvláště Ebroin, majordomus, nejvyšší úředník domu královského v Neustrii čili Neustrasii, západní říši Francké, byl nešlechetskem, jenž krále popuzoval a biskupy nábožné pronásledoval, ba svatého Leodegara, biskupa Autunského,³⁾ dokonce zavraždit dal. Nepřátelé obžalovali před králem biskupa Amáta z přestupků smyšlených. Král Theodorich nedal obžalobu ani vyšetřiti, nedopustil, aby se biskup ospravedlnil a nevinu svou dovodil, ale hned vypověděl jej do kláštera Peronneského.⁴⁾ Opat Ultán uctivě přijal vypovězence, a biskup Amát děkoval Bohu za to, že v klášteře po svém přání bude se moci věnovati ustavičné modlitbě a skutkům kajicím. Nikdy nestěžoval sobě, ač v příčině jeho vypovězení porušeny byly všeliké zákony spravedlnosti.

Po smrti opata Ultána odevzdal král Theodorich biskupa Amáta opatovi Maurontovi, jenž jej odvezl do nového kláštera

¹⁾ Sedun, něm. Sitten, hlavní město Švýcarského kantonu Valisu na pravém břehu Rhodanu. Svatý Heliodor okolo roku 585. přeložil své biskupské sídlo z Martinachu (Oktoduru) do Sedunu, aby měl větší bezpečnost za povodní způsobovaných Rhodanem, a za nepřátelských vpádů Longobardův, Saracenův a Hunův. Území Valiské bývalo částí staré Helvetie, obývané od Sedunův. — ²⁾ Chlodvík, král Neustrijský a Burgundský 638—656. — ³⁾ Svatý Leodegar, biskup Autunský (Oténský) dne 2. října. — ⁴⁾ Peronne (Perón), hlavní město okresu Perónského v departementu Sommeském ve Francii.

Mervillského.¹⁾ Opat Mauront pokládal se za šťastného, že takového sluhu Božího má po boku, a svěřil mu správu celého opatství. Biskup Amát, vypovězenec, jen mnohými prosbami dal se pohnouti, aby byl vůdcem a učitelem řeholníkův. I vedl družstvo svěřené více příkladem než slovy k dokonalosti.

Ustáliv přísnou kázeň a vzorný pořádek v klášteře, uchýlil se biskup Amát do malé komůrky u kostela, a tam svatě žil a svatě v Pánu zesnul okolo roku 690. Léta Páně 870. před nepřátelským vpádem Normanů kosti svatého Amáta přenešeny byly do Douai (Dué).²⁾

Ebroin, pronásledovatel biskupa Amáta a jiných světců Božích, zemřel roku 679. smrtí, jížto pronásledovníci Církve obyčejně umírají.

Král Theodorich lítoval všeho, čím se byl provinil, a napravoval vinu svou velikými dary na hrob svatého Amáta. Král Theodorich umřel roku 691.

2. Svatý Filip, císařský náměstek Alexandrijský, mučeník.

Za císaře Římského Septimia Severa (193—211) byl v Alexandrii císařským náměstkem Filip, otec svaté Eugenie,³⁾ kterýž k rozkazu císařskému vypověděl všechny křesťany z Alexandrie. Dcera jeho Eugenia uvěřila v Krista, převlekla se za mužského a vstoupila do kláštera, aby ji otec pohan nenašel. Řízením Božím po dvouletí otec našel ji, přijal sám také křest svatý, a na svobodu propustil křesťany uvězněné.

Místo něho do Alexandrie vypraven byl císařský náměstek Perenius, jemuž nařízeno, aby Filipa usmrtil. Avšak nebylo věci snadnou rozkaz ten vykonati. Křesťané jakoby živým řetězem lásky všude obklopovali Filipa, obhájce a miláčka svého, tak že nebylo přístupu k němu.

I poručil Perenius několika sluhům soudním, aby se vydávali za křesťany, a tou měrou vetřeli se do kostela. Učinili to, a zavraždili svatého Filipa modlícího se. Tělo svatého

¹⁾ Merville (Merghem), město ve francouzském departementu Nordakém. — ²⁾ Douai (Dué), staré Duacum, franc. město a pevnost v depart. Nordakém. — ³⁾ Svatá Eugenia dne 21. prosince.

Filipa pochovali křesťané na poušti Egyptské, Nitrii. Dcera Eugenia, a choť jeho Klaudia postaraly se o to, aby nad hrobem jeho vystavěn byl kostel, a odebraly se do Říma, rodného svého města.

3. Svatý Ligorius (Liguriáš), poustevník, mučovník.

Svatý Liguriáš, rodem Řek, z lásky k Bohu opustil otcovský dům, a jako poustevník za ustavičných postů a modliteb pracoval o věčné spáse své.

Pohanští lovcové našli jej a ptali se ho, kdoby byl? Liguriáš vyznal řka: „Jsem křesťan.“ Pohané ihned mečem zavraždili muže svatého.

Za dob napotomních, když Turci roku 1453. Cařihradu dobyli, a město za městem v Peloponesu odjímalí, převezeno bylo tělo svatého Liguriáše do klášterního kostela svatého Vavřince v Benátkách Italských. Tam pacholiku nemocnému ve snách zjevil se svatý mučovník Liguriáš, a nemocný procitnuv nabył okamžitě zdraví. Od té doby světí se výroční památka svatého Liguriáše dne 13. září.

V Polné, okresním městě kraje Čáslavského v Čechách, v úctě chová se rameno tohoto světce Božského, kteréž z Benátek dostalo se do Říma, a z Říma dne 14. prosince 1652 dáno hraběti Ferdinandu Ditrichsteinovi, jenž je daroval a přenesti dal roku 1672. do Polné, kde doposud v náležitě úctě chová se v kostele děkanském.

4. Svatý Eulogius (Ložek), biskup Alexandrijský.

Svatý Eulogius, dříve kněz Antiochijský, potom (581 až 608) patriarcha Alexandrijský, slovem živým, písmem a skutky svými statečně hájil pravou víru křesťanskou. Papež Řehoř I. (590—604.)¹⁾ několika listy jemu psanými chválil horlivost jeho v příčině hájení přednosti Římské Stolice. Hlavním oborem činnosti byl svatému Eulogiovi vědecký boj s bludaři. Důkladnou učeností potíral patriarcha Eulo-

¹⁾ Svatý Řehoř I. dne 12. března.

gius Nestoriansy, jenž pořád ještě v obvodu biskupství Alexandrijského plodili ostudu. Zvláštním spisem ujímal se papeže Lva I. (440—461),¹⁾ a svého předchůdce Cyrilla Alexandrijského † 444.,²⁾ zastáváje církevní učení o dvojí přirozenosti Kristové v jedné osobě Božské proti Nestorioví, Eutychovi a jiným bludařům. Sepsal jedenáct řečí na obhájení úchval sněmu Chalcedonského a papeže Lva, kteréž vydávají svědectví o jeho nábožnosti a učenosti. Papež Řehoř I. ochotně k žádosti projevené potvrdil spisy jeho.

Neunavenou činností probudil Eulogius v Alexandrii ochablé nový čilý život, který se prýští toliko z přítulnosti k nejvyšší hlavě církevní, Římskému papeži.

Svatý Eulogius zesnul v Pánu dne 13. září roku 608. Jméno jeho zapsáno jest v Římských i Řeckých zápisech světčův Božích.

5. Blahoslavená Markéta (Margarita, Perla) Fontana, panna, Dominikánka Modenská.

V Modeně, nynějším hlavním městě Italské provincie Modenské, narodila se dne 3. května 1440 šlechtickým rodičům Alexandrovi de Fontana, a jeho choti Františce dcera, již dáno na křestu svatém jméno Markéta (Margarita, Perla).

Od dětských let obětovala Markéta Bohu sebe a panenství své; když pak dospěla v pannu, přijala roncho třetího řádu svatého Dominika, jemuž sloužila ke cti.

Pro pokoru, nábožnost, vlídnost, mlčelivost, moudrost a vážnost každý Markétu ctil jako světi ci. I za noci vstávala, aby se modlila hodinky církevní. Začasté celou noc probděla na modlitbách. Spala-li maličko, odpočívala buď na tvrdém slamníku nebo na holých prknech, když usnula matka její, s kterou v jedné světnici spávala. Znamením svatého kříže netoliko zapuzovala pokušitele zloducha, ale také mocí Božskou vykonala mnoho zázraků.

Takovým způsobem dočkala se blahoslavená Markéta svého 73. roku. Zesnula v Pánu dne 13. září 1513, kdy shledáno na těle roucho žíněné a řetěz, jímžto byla opásána.

¹⁾ Sv. Lev I. dne 11. dubna. — ²⁾ Sv. Cyrill Alexandrijský dne 28. ledna.

6. Tobiáš (Dobeš), nábožný Israelita Starozákonný.

Tobiáš pochodící z pokolení Neftali žil za poslední doby říše Israelské okolo roku 720. před Kristem Pánem.

Salmanasar, král Asyrský, říši Israelskou sobě podmanil a Tobiáše s ostatními židy odvedl do zajetí. Tobiáš jak dříve ve vlasti své, tak nyní v cizině věrně sloužil Bohu. Hospodin naklonil mu srdce královo, jenž ho učinil svobodna. Tobiáš navštěvoval zajaté rodáky a všemožně těšil a podporoval je. Deset hřiven stříbra půjčil také svému příbuznému, chudobnému Gabelovi v Médkém městě Rágesu.

Po smrti Salmanasara kraloval jeho syn Sennacherib, nepřítel židův. Ten, když mu bylo řečeno, že Tobiáš podporuje židy a mrtvé pochovává, rozkázal ho zabiti, aby pobral veškeren statek jeho. Tob. 1, 22. Tobiáš zachránil se útekem.

Brzo Sennacherib král byl od vlastních synů zavražděn, a Tobiáš navrátil se do Ninivy, kde jako před tím dobře činil spolurodákům, a pochovával židy nechav i jídla.

Jednoho dne pochováváním unavený, lehl podle stěny a usnul. Z hnízda vlaštovčího teplé lejno padlo mu na oči a Tobiáš oslepl. Tob. 2, 11. Manželka a příbuzní vysmívali se mu, že špatnou odplatu má za dobročinnost svou; on ale přece, ač byl v nouzi, nejedl nic kradeného. Tob. 2, 21.

Tobiáš, domnívaje se, že blížek jest smrti, vypravil syna svého Tobiáše Mladého do Rágesu, aby od Gábela přinesl stříbro půjčené. Mládenec krásný, Azariáš, nabídl se mu za průvodce, povzbudil ho, aby v řece Tigris chytil rybu velikou, ji k jídlu připravil, a srdce, žluč i játra její schoval sobě. V Ekbataně žádal Mladý Tobiáš za Sáru v manželství od strýce Raguela. Poučen byv od průvodce svého, na modlitbách ztrávil celou noc před svadbou, a zapudil zloducha, jenž byl už sedm manželů Sařiných usmrtil. Přívětivý průvodce Azariáš odešel do Rágesu, přijal půjčené stříbro a přivedl příbuzného Gábela k hostině svadební. Rodiče Sařini dali Tobiášovi polovici jmění a druhou polovici pojistili mu jako dědictví.

Tobiáš i s manželkou Sárou vydal se na zpáteční cestu, zůstavil choť svou vzadu, pospíchal sám domů, potřel otcí osleplé

oči žlučí z ryby a navrátil mu zrak. Nyní došla i Sára s lidem svým a slavilo se veselí veliké.

Starý Tobiáš chtěl odplatu dáti průvodci Azariášovi. Ten pak dal se jim poznati jako anjel Rafael, napomenul je, aby Hospodina velebili vypravující zázraky Jeho, a zmizel.

Starý Tobiáš žil ještě čtyřicet let, a spatřil vnuky i pravnuky. Umíraje vyzval syna svého Tobiáše Mladšího, aby odešel z Ninivy, na kterouž přijde zkáza.

Mladý Tobiáš po smrti matky své odešel s celou rodinou k testům svým, po kterých zdědil veškeren statek a dožil se devadesáti devíti let věku svého.

Kniha Tobiášova v Písmech svatých Starého Zákona ve čtrnácti kapitolách zevrubně a překrásně vypisuje, co tuto bylo stručně povědíno.

Dne 14. září.

I. Povýšení svatého kříže Kristova.

Khosru Parvis čili Chosroes II., vnuk Khosrua Nuširvana, Chosroa I. (531—579), po němž brzo byl králem Perským, vyznamenal se výboji svými. Roku 614. dobyli Peršané za jeho panování i města Jerusalemského, vydrancovali je a napojili krví křesťanskou. Odvedli také veliké zástupy křesťanův do zajetí spolu s patriarchou Jerusalemským Zachariášem,¹⁾ a vzali s sebou i svatý kříž Kristův od svaté Heleny císařovny nalezený.²⁾ Peršané dobře opatřili svatý kříž, poněvadž jistotně nadáli se velikého výkupného. Za tou příčinou vložen byl kříž Páně do zvláštní schrány, a u přítomnosti Peršanův musel patriarcha Zachariáš schránu zapečetiti pečeti chrámu svého, a tak schrána, opatřená ještě pevným zámekem, převezena byla do Armenie.

Heraklius, od roku 610. císař Byzantský čili Cařihradský, konečně vzmužil se s národem veškerým, sebral ohromné vojsko, vypravil se proti Peršanům, a v šesti letech

¹⁾ Svatý Zachariáš dne 21. února. — ²⁾ Nalezení svatého kříže dne 3. května.

Chosroes II. pozbyl všech svých výbojů roku 628., a musel vydati i svatý kříž Kristův.

Když Heraklius na skvostném voze taženém od čtyř slonů jako vítěz vjížděl do Cařihradu, byla schránka s křížem Páně před ním nesena.

Z jara léta Páně 629. odebral se císař Heraklius s velikým komonstvem do Jerusaléma, aby tam kříž Kristův opět odevzdal a Bohu poděkoval za vítězství nad Peršany. Byla to slavnost stkvělá a velikolepá. V průvodu nádherném nesen byl kříž Kristův na prvotní místo své, do chrámu na hoře Golgotě, a císař sám chtěl svatý kříž od Peršanů dobytý nésti. Avšak přihodilo se mu něco podobného, jako Marii Egyptské roku 383.,¹⁾ když ještě jako hříšnice chtěla viděti ten samý kříž k uctění vystavený v kostele Božšho hrobu; moc neviditelná nedala jí vstoupiti do chrámu. Podobně, když císař Heraklius nesa kříž svatý za hudby a za radostného zpěvu přišel k bráně vedoucí z Jerusaléma k hoře Golgotě, nemohl se ani hnouti, jakoby jej drželo silné rámě neviditelné. Patriarcha Zachariáš, jenž se byl s císařem vítězným z Perského zajetí navrátil na svůj prestol arcibiskupský v Jerusalémě, pozdvihl zraků svých k nebesům, a jakoby osvícen s hůry pravil: „Považ, císaři, podobáš-li se svými okrasami vítězoslavnými Spasiteli svému, jenž v největší chudobě a pokoře touto cestou nesl Svůj kříž!“ — Císař Heraklius ihned svlékl skvostné roucho, a bos bez překážky kráčel ku předu s křížem svatým, i donesl ho až na místo příslušné.

Toto vymožení kříže Kristova z moci Peršanův, a zázračná událost při slavném tomto průvodu, jsou původem výroční slavnosti „Povýšení svatého kříže Kristova“ dne 14. září.

2. Svatý Cyprian, biskup Karthaginský, mučeník.

Svatý Cyprian pocházel z bohaté rodiny senatorské v Karthagině.²⁾ Vzdělání vědecké, jehož nabyl v císařské škole Kartha-

¹⁾ Sv. Maria Egyptská dne 2. dubna. — ²⁾ Karthago, město v Africe založené od Feničanů za devátého století před Kristem, bylo roku 146. před narozením Páně s územím Karthaginským dobytó a v Římskou provincii „Afriku“ proměněno.

ginské, vzbudilo v něm zálibu ve starých klasických spisovatelích, kterýmiž vyvinuly se jeho vlohy řečnické. Zvolil sobě učitelství řečnické za povolání své.

Cyprian měl skutečně všechny vlastnosti, jichžto se pohledávalo u vzdělaného muže vyšších stavů. Byl slovutným učitelem, znamenitým boháčem, uhlazeným společníkem, a proto požíval vážnosti veliké.

Ale i mravní chování jeho nebylo lepší nežli chování tehdejších vzdělanců pohanských. Svou nedokonalost směrem tímto Cyprian sám pocítoval, a tudíž byl žádostiv seznámiti se s Ceciliem, ctihodným knězem křesťanským, jenž bydlel v jeho domě.

Kněz Cecilius vyložil mu učení křesťanské a vybědnuł jej, aby čtával v Písmě svatém. Cyprian uposlechl, poznal zjevenou pravdu Božskou, dal se pokřestiti, a z vděčnosti k onomu knězi přijal na křestu svatém jméno Cecilius.

Cyprian stal se křesťanem z vlastního přesvědčení roku 245., a osvojil sobě také ctnosti křesťanské; zavázal se ustavičnou čistotou a milosrdenstvím křesťanským hnut jsa nad nutnými bližními, rozprodal statky své ve prospěch chudých.

O svém duchovním znovuzrození napsal brzy po obrácení na víru křesťanskou v listu k Donátovi, biskupu Karthaginskému, tato slova: „Pokud jsem úpěl v temnosti a v hluboké noci, kolísaje se na bouřlivém moři světa, a nerozhodně běhaje po cestách bludných, nemaje jistoty o úkolu životním a vzdálen jsa od světla i pravdy: tenkrátě zdálo se mi býti věcí těžkou a tvrdou, co smilovnost Boží slíbila ku spáse, že může člověk býti znovu zrozen . . . a dle ducha i srdce svého přetvořen. Shodovat jsem se s mravními poklésky pochodivšími z doby dřívější, jakoby už byly u mne zdomácněly. Když pak, mocí vody a znovuzrození, skvrny života dřívějšího byly obmyty: tu se proudilo s hůry jasné a čisté světlo do prsou od hříchů očištěných . . . Okázalo se, že bylo zemské, co dříve z těla se rodilo a ve službě hříchu žilo, a že Božím stalo se, co nyní oživil Duch Svatý.“¹⁾

¹⁾ Epistola ad Donatum cap. 3.

Cyprian počal horlivě čísti Písmo svaté a všechny knihy křesťanské. Ve svých spisech „O marnosti model“ a „Svědectví proti židům“¹⁾ výmluvně a obratně hájil nabytou pravdu oblažující.

Křesťané, jenž sobě právem na Cypriánovi mnoho zakládali, požádali ho, aby přijal důstojenství kněžské; a po smrti Donáta, biskupa Karthaginského, zvolen byl téměř jednohlasně za jeho nástupce na stoličce biskupské roku 248.

Volba ta byla ovšem pro obec křesťanskou velice výhodna, ale pro pohany to bylo událostí pokořující, že takový učenec od nich odstoupil a stal se biskupem křesťanským. Proto, jak mile na počátku roku 250. za panování císaře Decia pronásledování křesťanů znova vypuklo, volali pohané pomsty chtívi v divadle: „Cyprian lvům!“

Biskup Cyprian, dobře věda, že by byl polapen, na smrt odsouzen a dravcům předveden, utekl z Karthaginy, nikoli z bázně, ale z křesťanské opatrnosti, jako později Klément Alexandrijský a jiní.²⁾

Útěkem zachránil se Cyprian křesťanské obci své, kterouž z úkrytu svého řídil a spravoval dopisováním několika biskupům a kněžím. Útěkem zachránil svůj život pro následnou činnost v Církvi, kterou se tak znamenitým stal v dějinách církevních.

Čtrnáct měsícův trvalo pronásledování křesťanů až do smrti císaře Decia. Po celých čtrnáct měsícův musel svatý Cyprian skrývat se v odloučenosti od svých zarmoucených svěřenců. Za té doby přezalostné netoliko zevnější nepřátelé Církve sužovali věrce, ale také domácí nepřátelé strojili roztržku a nesjednocenost. Montanisté, zavrhujece posloupnost apoštolskou, žádali míti posloupnost mimořádných duchovních darů na stoličce biskupských; a někteří vyznavači a mučenci, vyvánuvše z posledního pronásledování Deciova, zpyšněli a osobovali sobě pro zásluhy mučnické práva biskupská a práva celé

¹⁾ De idolorum vanitate et Testimonia adversus Judaeos libri 3. —

²⁾ Klément Alexandrijský, čelný učenec svého věku, † okolo roku 417. Za pronásledování křesťanů pod císařem Septimiem Severem odešel z Alexandrie a napsal o věci té: „Pronásledovník hřeší, zabije-li křesťana. Spoluvinníkem jeho stává se, kdo se opovážlivě vydává soudu a smrti.“ Strom. IV. 10.

Církvě. Tito samovolně chtěli opět do společnosti církevní přijímati odpadlíky od Církvě v čas pronásledování — beze všech důkazů kajicnosti; naproti tomu zas vyskytovali se jiní, tvrdíce, že odpadlík nemá se nikdy více do Církvě přijímati.

Proti všechněm těmto nepřátelům jednoty církevní a rušitelům řádu vniterného bojoval svatý Cyprian svou učností, svou nepodvratnou věrností k Církvi, a vzornou nestranností ve mnohých spisech, jež doposud mají v Církvi svaté váhu velikou.

Z jeho spisu „O jednotě církevní“ ¹⁾ po veškeré Církvi známi jsou výrokové: „Nemůže míti Boha za Otce, kdož nemá Církev za Matku.“ — „Kdo se odloučí od matky Církvě, vyloučen jest od proudu milostí ku spasení potřebných; onť jest cizinec, nesvatý, nepřítel.“ — „Základ této jednoty položil sám Kristus, hlava a zdroj pravdy, ustanoviv Stolicí Petrovu za východiště kněžské jednoty, a Římskou církev za církev hlavní; neboť Pán pravil k Petrovi: „Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám Církev Svou; Mat. 16, 18; pasiž ovce mé, pasiž beránky mé.““ Jan 21, 17. — „Biskupství jest jedno, z něhož každý jednotlivý biskup tvoří částku ve spojení celkem.“ ²⁾

Proti mučenkům, kteříž o své ujmě odpadlíky do Církvě přijímali, vyslovil Cyprian zásadu tu: „Nikdo nemůže býti mučenkem, kdo není v Církvi;“ t. j. kdo se nepodrobuje zákonům církevním. ³⁾

An pak lehkovážné přijímání odpadlíků do Církvě právem zavrhoval vedlé prastarého řádu o kázni a pokání církevním, zamítnul také blud rozkolníkův těch, kteříž hlásali, že odpadlík nikdy více do Církvě přijat býti nemůže, a přijímal každého, kdož s pravou kajicností navrátil se k Církvi. ⁴⁾

Přišel o Velikonoci roku 251. do Karthaginy nazpět, pečoval svolanými sněmy církevními o to, aby kážeň uspořádána a upevněna, aby záhubná roztržka zastavena byla; a jeho přiči-

¹⁾ De unitate Ecclesiae c. 5. 6. — ²⁾ „Episcopatus unus est, cujus a singulis in solidum pars tenetur.“ — ³⁾ De unitate Ecclesiae c. 14. c. 20—23. — ⁴⁾ Viz životopis svatého Kornelia, papeže dne 26. září.

něním stalo se, že rozkolníci, Novatus v Karthagině, a Novacian v Římě, svorným nálezem všech biskupů z Církve byli vyobcováni.

Ještě nebyly důležité věci tyto skončovány, když se Cyprianovi udála příležitost kromobyčejná, aby se obci křesťanské a spolu také pohanům Karthaginským osvědčil býti pravým biskupem křesťanským.

Roku 252. vypukl mor, jímžto veliké množství obyvatelův Karthaginských bylo zachváčeno. Každý utíkal, a žádný, nechtěl sloužiti nemocným. Tu svatý biskup Cyprian „milosrdenstvím hnut jsa,“ důrazně doporučil křesťanům lásku křesťanskou, která se musí i nevěřícím prokazovati. Tu ihned spatřovati bylo nejpohnutlivější příklady obětavosti křesťanské, jižto i pohané obdivovali se.

Slavný život svatého Cypriana měl však býti ještě slavněji korunován. Následkem nového pronásledování křesťanů za císaře Valeriana vypovězen byl biskup Cyprian z Karthaginy. Později dal jej prokonsul Maxim před soud postaviti, a po krátkém výslechu do Sept u Karthaginy odvesti, kde se na něm měl vykonati výrok smrti. Veškera obec křesťanská a mnoho pohanů doprovázelo jej. Svatý Cyprian se ještě pomodlil, rozkázal, aby katovi 25 zlatých peněz se vyplátilo, a zavázal sám sobě oči. Rukou třesoucí máchnul kat mečem, a ctihodná hlava padla dne 14. září roku 258. — ctihodná hlava prvního Afrického biskupa, jenž byl mučnickou korunou ozdoben. Křesťané rozestřeli roucha svá kolem svatého mučenika Cypriana, aby do nich všechnu jeho krev schytali a v úctě chovali. Umučen byl téhož dne o šest let později než papež Kornelius.¹⁾

3. Svatý Matern, první biskup Kolínský.

Svatý Matern, na začátku čtvrtého století první v dějinách známý biskup v Kolíně nad Rýnem, byl společně s třemi jinými biskupy z Galie, a s patnácti biskupy Italskými od císaře Konstantina Velikého ustanoven soudcem Donatistův bludařův.²⁾ Biskup Matern byl s jahnem svým Ma-

¹⁾ Sv. Kornelius dne 26. září. — ²⁾ Euseb. hist. eccl. lib. X. cap. 5.

krinem na církevním sněmu Arelatském roku 314., a podepsal úchvaly sněmu toho.

Kolín měl už na konci druhého století biskupa svého; avšak jméno jeho a jména biskupův po něm jdoucích až do svatého Materna nejsou známa.

Svatý Matern umřel před rokem 347., neboť toho roku byl sněm církevní v Sardice, ¹⁾ kde už vyskytuje se nástupce svatého Materna, biskup Eufrates.

Dne 14. září svěťtí se výroční památka svatého Materna v Treviru, v Kolíně a v Tongernu. ²⁾

4. Svatá Nothburga, hospodyně, panna.

Svatá Nothburga narodila se roku 1265. v městečku Rottenburgu na řece Innu v Tirolsku z rodičův nábožných, jenž ji výborně vychovali. Už jako děvčátko byla Nothburga okrasou a radostí rodiště svého pro svou vlídnost ke každému a pro svou dobročinnost. Jak mile byla osmnáct let stára, vstoupila jako hospodyně do služby v zámku Rottenburgu u hraběte Jindřicha I., a jeho zbožné choti Gutty. Brzo krásně uspořádala celé hospodářství zámecké, a nabyla veliké vážnosti netoliko u panstva svého, ale také v celém okolí, zvláště pak u chudiny, o kterouž pečovala jako matka.

Aby se utvrdila ve ctnostech svatých, podrobil Bůh Nothburgu zkoušce.

Hrabě Jindřich I. a hraběnka Gutta nedlouho za sebou zemřeli, a jejich syn Jindřich II. stal se pánem na Rottenburgu. Otilia, Jindřichova manželka, paní lakomá a nevlídná, netrpěla, aby Nothburga rozdělovala chudým almužny, ba naporučila jí, aby dávala vepřům všecko to, co ušetřila z jídla svého. Nothburga za takových poměrů vypověděla službu, a šla za děvečku k sedlákovi v Ebeuu nedaleko Rottenburgu pod tou výminkou, aby po večerním klekání už nemusela pracovati; neboť dobu tu trávila na modlitbách.

¹⁾ Sardika, v středověku Triadiza, město v Thracii, hlavní město krajiny Dacia ripensis. — ²⁾ Tongern, jedno z nejstarších měst v Belgii, mělo už za čtvrtého století biskupství, které se později do Lutichu přeložilo.

Z Rottenburgu s Nothburgou vystěhovalo se všechno štěstí a požehnání Boží. Brzo pak nebezpečně rozstonala se i hraběnka Otilia. Nothburga nemeškala odebrati se k bývalé paní své, kterouž za pomoci Boží přivedla k pokání a připravila na smrt blaženou.

Zatím ovdovělý hrabě Jindřich II. zabředal čím dál tím více do svizelů rozmanitých. Proto šel do Ebenu, a prosil Nothburgu, aby se navrátila a pokoj i štěstí opět přivedla do zámku jeho. Nothburga šla, Jindřich vstoupil podruhé do manželství s Markétou z Hohenekku, a blaženě žil v rodině své, kterouž hospodyně Nothburga slovem i příkladem vzdělávala ve ctnostech křesťanských.

Nothburga, už za živa oslavená událostmi zázračnými, svatě skonala ve svém čtyřicátém osmém roce léta Páně 1313., a byla pochována v Ebenském kostelíčku svatého Ruperta. Čím více zázraků udávalo se u hrobu světice Nothburgy, tím více rozprostraňovala se její úcta.

Roku 1718. bylo tělo svaté Nothburgy slavně vyzdvíženo, a s povolením Stolice papežské na hlavním oltáři kostela jí ke cti zbudovaného vystaveno.

Rod hrabat Rottenburgských dávno už vymřel; jejich hrad jest pouhou zříceninou; ale svatá hospodyně Nothburga, věrná služebná a dobrodějka chudých, žije doposud v největší úctě u všeho lidu okolního. ¹⁾

5. Svatá Kateřina (Katruse) Janovská, vdova.

Janov, hlavní město provincie Janovské v Itálii, pro nádhernost staveb svých nazývá se „Janovem pyšným“ (Genova — la Superba). Více než nádhernými paláci pyšnití a honositi se může Janov svými kostely, jichžto má plnou stovku, svými ústavami dobročinnými, a živým smýšlením i působením katolickým, z něhož povstaly ty nádherné paláce, chrámy a ústavy.

¹⁾ V noci z 22. na 23. den července 1878 hanebný zloděj a lupič vedral se do kostela Ebenského, a okradl tělo svaté Nothburgy o vzácné památky, jež tam byli obětovali ti, kteříž na její přimluvu dosáhli zázračné pomoci Boží. Veškero obyvatelstvo zhrozilo se toho rouhavého zločinnu.

V tom Janově narodila se roku 1447. svatá Kateřina Janovská. Její otec Jakob Fieschi, náměstek královský v Neapolsku, byl synem Roberta de Fieschi, bratra papeže Innocence IV. Matčino jméno bylo Františka de Nigro.

Sličná Kateřina od let dítčích vynikala vážností, nábožností a zapíráním sebe. Pohledem na obraz Bolestné Mateře Boží utvrzovala se v úmyslu, že bude z lásky k ukřižovanému Spasiteli ráda snášeti všechno, cokoli Bůh bolestného dopustí na ni. Chtěla vstoupiti do kláštera, v němžto jeptiškou byla její sestra Limbania. Musela však po vůli rodičův vdáti se za vznešeného šlechtice Janovského, Juliana Adorna.

V manželství tom nastala jí zkouška bolestná. Mladistvá Kateřina po pět roků rekovně snášela hrubosti prostopáského a marnotratného manžela. Příbuzní radili jí, aby zábavami světskými hleděla nabyti potěchy v zármutcích krušných. Ale takovým způsobem nenalezla pokoje pravého, jehož svět dáti nemůže; bylť ještě nešťastnější.

Sestra Limbania radila jí ve svatvečerní den před svatým Benediktem, aby vyjevila zpovědníku klášternímu, co jí bolí a souží. Kateřina uposlechla a zvolala: „Nechci nic více o světě věděti, ó Bože můj!“ Vykonala skroušeně zpověď životní čili generální.

Potom statečně z lásky ke Kristu snášela křivdy, jež jí činil manžel, a vroucně modlila se za něj. Modlitba její byla vyslyšána. Manžel svolil, aby budoucně žili zdrželivě. Vida, že promařil veliké statky, počal bohabojně žíti, ba stal se i členem třetího řádu svatého Františka. Brzo pak nebezpečně rozstonal se a byl netrpělivý — zoufalý. Kateřina v pokoji vedlejším padla na kolena před křížem Kristovým, a plačíc zvolala: „Ó Láskomá, račiž mi darovati duši chotě mého!“ — Po modlitbě půlhodinné vrátila se a poznala, že manžel rozhodně oddává se vůli Božské. Připraviv se kajicně přijal svátosti a zemřel v milosti Boží roku 1474.

Od té doby Kateřina bez ustání sloužila Bohu a bližnímu. Podporovala chudé, a v nemocnici Janovské jako matka pečovala o churavce. Roku 1497. a 1505. byla neohroženou pomocnicí každému, kdož byl morem postižen. Ženu nakaženou morem,

když nemohla vysloviti nejsladší jméno Ježíš, políbila, říkajíc za ni: „Ježíši můj!“

Kateřina onemocněla i sama, ale opět vyzdravěla a znova konala službu Samaritánky.

Po všechn ten čas nejedla Kateřina masa ani pokrmů chutných. Odívala se rouchem zíněným. Spávala jen maličko na lůžku tvrdém. Byla mlčeliva a ustavičně obcovala s Bohem. Po celých tři a dvacet roků praničeho nepožívala po celých šest neděl před Narozením Páně, a sedm neděl před Velikonocí, mimo trochu vody s octem a solí; avšak každého dne přijímala nejsvětější Svátost. Nadšeně vyzývala květiny a všecky tvory zemské: „Milujte Boha a oslavujte jméno Jeho!“

Za posledních devět let Kateřina sklíčena byla nemocí podivnou, kteréž lékaři nerozuměli. Mluvila-li o lásce Boží, lidé divili se, plakávali a nazývali ji anjelem v podobě lidské. Svatost její osvědčil Bůh už za živobytí mnohými zázraky. Kateřina svatě dokonala vezdejší pouť dne 14. září 1510. Její tělo po osmnácti měsících z hrobu vyzdvižené bylo zcela neporušené. Hned po smrti ctěna byla Kateřina jako blahoslavenka, až pak papež Klément XII. roku 1737. prohlásil ji slavně za světicí v Církví Kristově.

Svatá Kateřina Janovská zůstavila nám písemné pojednání o očištění, a písemnou rozmluvu o ryzé lásce k Bohu; v rozmluvě té odporoučí dokonalé zapírání sebe a pokoru.

Neděle XV. po Svatém Duchu.

Luk. 7, 11—16.

V městě, Kafarnaum zvaném, uzdravil Pán Ježíš skonávajícího služebníka k důvěrné prosbě setníka pochváleného pro víru velikou. V městě Naimě vzkřísil Pán mládence již skonalého, a skutkem tím dokázal, že jest Pánem smrti a života. Naim, město Galilejské, leželo jihovýchodně od Nazareta mezi horou Hermonem a Táborem. Posaváde nepatrná ves téhož jména Naim nalezá se na onom místě.

Byli tehdá s Pánem netoliko apoštolové, nýbrž i jiní učenci, a nad to i mnohý zástup lidu, což výslovně po-

znamenal svatý evangelista Lukáš, aby dosvědčil, že veliký ten zázrak, jež měl vypravovati, stal se před velikým množstvím lidstva. Následovaliť lidé ti Pána, jsouce lákání dílem nebeským učením, dílem nevidanými a neslýchanými divy a zázraky Kristovými. Mimo ně však také mnoho lidí doprovázelo mrtvolu mládencovu ke hrobu. Pán Ježíš, vševědoucí Bůh, ovšem předvídal, co se stane, a tudíž zaměřil cestu z Kafarnaa právě do Naimu, aby Svou všemohoucnost projevil a Boha oslavil divem zamýšleným.

Svatý evangelista Lukáš píše: „Pán Ježíš šel do města, které slove Naim, a šli s Ním učenci Jeho a zástup veliký. Když pak se přibližoval k bráně města, aj, mrtvý byl nesen ven, jediný syn matky své, a ta byla vdova; a zástup města mnohý s ní.“ Luk. 7, 11, 12. Hřbitovy u židů bývaly za městem, neboť hrobové jsou židům místa nečistá, jichžto se štítí a varují. U křesťanů však těla zemřelých pochovávají se okolo kostela předně proto, aby lidé do kostela přicházející na paměti měli svou vlastní smrt, a tím pobádali se k životu ctnostnému; za druhé proto, aby na zemřelé pamatovali a za ně se modlili; a za třetí proto, aby nezapomínali na článek víry o obcování svatých, vedlé něhož veškeri lidé v Kristu zesnulí činí s nimi jednu Církev Boží.

Umrlec, kteréhož vynášeli z města Naimu, byl jediný syn matce vdovy, která v něm ztratila svou podporu v stáří; proto arcí náramna byla bolest její. „Kteroužto když uzřel Pán, milosrdenstvím hnut jsa nad ní, řekl jí: Neplačiž!“ Luk. 7, 13. — Slovy těmi udává svatý Lukáš příčinu, proč Pán vzkřísil umrlého syna, ač nebyl žádán a prosen za milost tu; neboť ačkoli matka, vdova sama neprosila, volaly za ni potřeba její, žalost a skormoucenost její, kteráž Jej pohnula k milosrdenství. — „Neplačiž,“ pravil jí Pán. „Neplačiž,“ pravili jí ovšem také mnozí jiní, aby ji těšili. Avšak jiný důraz a účinek mělo slovo to v ústech Pána všemohoucího. „Neplačiž,“ pravil matce vdově, ne žeby jí přirozený cit vytýkal a plakati zapovídal; vždyť On sám také vzplakal nad Lázarem zemřelým; Jan 11, 35.; nýbrž proto pravil Pán Ježíš matce vdově: „Neplačiž!“ poněvadž skutečně odstraniti hodlal příčinu její pláče, poněvadž vzkřísiti mnil syna mrtvého.

„I přistoupiv, dotekl se mar. Ti pak, kteříž nesli, zastavili se. I řekl: „Mládenče, tobě pravím, vstaň!“ I posadil se, kterýž byl umřel, a počal mluvit. I dal jej materi jeho.“ Luk. 7, 14. 15. Na marách nesli mládence mrtvého v rakvi zakrytého jenom plátnem, ana rakev u židů zůstávala otevřena. Mrtvý k rozkazu Páně ihned učiněn jest živým, posadil se v rakvi přímo, a pro jisté osvědčení života dokonalého počal mluvit. Divem tímto osvědčil se Kristus býti Pánem života, Jenž pouhým toliko slovem a vlastní mocí Svou vzkřísiti může umřelého. Byl to hlas Toho, jenž v posledním den k novému životu povolá z hrobův všechny lidi, jak nám ráčil předpovědíti řka: „Zajisté, zajisté pravím vám, že přichází hodina, kdy mrtví uslyší hlas Syna Božího, a budou živi.“ Jan 5, 25. Byl to hlas Toho, o Němž napsal svatý Pavel: „On obživuje mrtvé, a volá to, což není, jako to, což jest.“ Řím. 4, 17.

Účinek toho zázraku vypisuje svatý evangelista těmi slovy: „Pojala všechny bázeň, a velebili Boha řkouce: „Prorok veliký povstal mezi námi, a Bůh navštívil lid Svůj.““ Luk. 7, 16. Ovšemž, svatá hrůza jest první pocit, jež každý zázrak působí na duši lidskou a vynucuje úctu k Bohu. Proto všickni spatřivše mrtvého ke slovu Páně povstávají a slyšíce jej mluvit, oslavovali Boha za tou příčinou, že již povstal mezi nimi zaslíbený veliký prorok Mesiáš, Jehož za té doby očekávali všickni lidé. Proto jim na mysl tanula slova ústy Mojžíšovými pravená: „Proroka z národa tvého a z bratří tvých vzbudí tobě Hospodin Bůh tvůj, Jehož poslouchati budeš.“ V. Mojž. 18, 15. Proto velebili Boha těmi slovy, jichžto byl užil Zachariáš, otec svatého Jana Křestitele, an zvolal o Mesiáši: „Požehnaný Pán Bůh Israelský, že navštívil a učinil vykoupení lidu Svého.“ Luk. 1, 68.

Jak dlouho vzkříšený a matce navracený mládenec živ byl, o tom nemáme zprávy jisté. Podobá se, že měl věk dlouhý, a že byl mezi těmi, k nimžto odvolával se biskup Athénský, Kvadrát,¹⁾ ve své obraně roku 126. po Narození Páně Římskému císaři Hadrianovi podané, mluvě: „Skutkové Páně zjevní jsou, a divy Jeho potvrzují svědkové živí, totiž ti sami lidé, kteří od Něho uzdraveni nebo vzkříšeni byli z mrtvých, a kteří netoliko

¹⁾ Svatý Kvadrát dne 28. května.

za Pána žili, nýbrž ještě dlouho po Nĕm; ano ještě podnes žijí někteří z nich mezi námi.“ (Euseb. hist. eccl. 4, 3.)

Pán Ježíš, vida ubohou vdovu Naimskou, jížto smrt vzala jediného syna, milosrdenstvím hnut jsa těšil ji, všemo-
houcím slovem Svým mrtvého syna vzkřísil, a tak vdovu zarmou-
cenou netoliko slovem, ale i skutkem potěšil. Za příkladem
Jeho i my prokazujeme milosrdenství každému, kdožkoli ho po-
třeбен jest, bychom se připodobňovali Kristu, Pánu a Králi svému,
kterýž říci ráčil: „Milosrdenství chci a ne oběti.“ Mat.
9, 13.—12, 7. „Buďte milosrdni, jakož i Otec váš milo-
srdný jest.“ Luk. 6, 36. „Blahoslavení milosrdní, ne-
boť oni milosrdenství dojdou.“ Mat. 5, 7.

Dne 15. září.

I. Svatý Nikomed, kněz, mučeniík Římský.

Titus Flavius Domician, syn císaře Vespasiana, císařoval v Římě od roku 81. do roku 96. Zprvu panoval mírně, ale brzo objevila se jeho chlipnost, podezřelivost a ukrutnost. Z neodůvodněné bázně o svůj trůn prohlásil křesťany za nepřátely říše, a dal je krutě pronásledovati pod záminkou, že křesťané nevěří v bohy.

Mezi přemnohými, jenž za vlády císaře Domiciana došli koruny mučeniické, byl kněz Nikomed v Římě, ¹⁾ kterýž vyznavačům Kristovým horlivě sloužil, a těla svatých mučensků ne-
unaveně vyhledával i pochovával.

Velmož a soudce Flakus dal usmrtiti pannu Felikulu ²⁾ pro víru v Jesu Krista. Kněz Nikomed tělo její pochoval, a proto byl i sám jat a k sochám bůžkův pohanských přiveden. Měl jim obětovati. Když pak prohlásil, že obětovati smí toliko jedinému pravému Bohu v nebesích kralujícímu: byl tak dlouho bit, až duši svou odevzdal Bohu.

Soudce Flakus kázal tělo Nikomedovo do Tibery řeky vhoditi, ale duchovník mající posvěcení nižší, jménem Justus, ctihodné tělo svatého mučenska N i k o m e d a hledal a uctivě pochoval

¹⁾ Breviář Římský dne 15. září. — ²⁾ Svatá Felikula dne 18. června.

u zdi městské vedle silnice vedoucí do Nomenta, města Sabinského.

Svatí Řehoř Velký a Jeroným mluví o knězi a mučedníku Nikomedovi ve svých kázáních na dnešní den.

2. Svati Marcel a Valerian, mučedníci v Galii.

I za vlády Římského císaře Marka Aurelia Antonína (dříve Annia Vera),¹⁾ panovnicka mírného, učeného a spravedlivého, byli křesťané mučeni a usmrcováni. Mudrcové pohanští namluvili císaři pověrčivému, že křesťané jsou příčinou všelikých nehod na říši se valících, a tudíž císař Mark-Aurel neprotivil se pronásledování jich.

Toho času, kdy svatý Pothin,²⁾ biskup Lyonský v Galii (Francii), byl umučen, podařilo se dvěma uvězněným křesťanům: Marcelovi a Valerianovi prchnouti ze žaláře. Marcel odešel za řeku Saonu³⁾ do Kabilonu,⁴⁾ Valerian pak odebral se k Aeduům sídlícím mezi Loirou a Saonou, jichžto hlavním městem bylo Bibrakte, nyníjší Autun (Otén).

Svatý Marcel na víru obrátil hostitele svého Latina a jeho rodinu. Uslyšev pak, že pronásledování křesťanů se rozmáhá, z Kabilonu šel do Argentoratu,⁵⁾ kde náměstek císařský Priskus bohům ke cti strojí slavné hody. I příchozí Marcel byl pozván, ale jako křesťan nevolil poskvřniti se pokrmem bůžkům obětovaným. Priskus kázal jej vésti do chrámu, aby obětoval Saturnovi. Když pak Marcel statečně vyznal Krista a pohanskou modloslužbu nazval hříchem, byl až po pás v jámě zahrabán, a tam velebě Boha, třetího dne skončil. Výroční památka svatého Marcela světí se dne 4. září.

Po několika dnech navštívil náměstek Priskus Eduy (Aduy), a vypravoval, co se v Argentoratu stalo s Marcellem. Eduové pak sdělili mu, že tam mešká Valerian, který

¹⁾ Marcus Aurelinus Antoninus narodil se dne 26. května 121. Roku 140. povýšen byl za císaře; roku 180. zemřel. — ²⁾ Svatý Pothin dne 2. června. — ³⁾ Město Lyon (Lugdunum) leží na stoku Saony a Rhodanu. — ⁴⁾ Cabillonum, město v Gallii, nyní Chalons-sur Saone (Šalón-syr-són) v Burgundsku na pravém břehu Saony. — ⁵⁾ Argentoratum, nyní Štrasburk v Elsassku.

už mnoho lidí převedl k víře křesťanské. Priskus dal si ho přivesti, a pravil: „Buď moudrý a obětuj bohům, aby's nezahynul jako Marcel.“ — Valerian: „Obětovati mám Jovišovi a Venuš, o kterých sami pravíte, že se dopouštěli smilství? Nelekám se smrti, kterouž Marcel slavně zvítězil. Uvěř i ty v Boha pravého, aby tě zbavil smrti věčné!“

Priskus, vida, že Valeriana nezviklá, dal jej přivázati, železnými hřebeny dráti a konečně mečem odpraviti. Na tom místě později vystavěli křesťané kostel ke cti Bohu a svatému Valerianu mučeníku.

3. Svatá Melitina, mučenice Prěslavská.

Svatá Melitina, o níž psáno jest v kalendářích Řeckých i Latinských, narodila se v Prěslavi.¹⁾ Za panování Římského císaře Antonina Filosa, obyčejně Markem Aureliem zvaného (161—180), Melitina křesťanka zvěstovala Jesu Krista pohanům rodákům. Císařský náměstek v Prěslavi (Marcianopoli), Antioch, kázal ji přivesti k sobě. Jak mile soudně vyznala, že jest křesťankou, dal ji Antioch ukrutně zbičovati a do chrámu pohanského dopraviti, aby obětovala modlám. Melitina modlila se Bohu, a aj, modly spadly a rozbily se. Následkem zázraku toho uvěřilo mnoho pohanů v Boha Krista; uvěřila i sama choť Antiochova. Melitina zase byla bita a do žaláře odvečena.

Podruhé vedli Melitinu do chrámu pohanského, aby obětovala, a podruhé k modlitbě její modly sřítily se. Vynesen výrok soudní, aby byla mečem státa.

Bohabojný křesťan Akác, Macedoňan, odvezl a pochoval tělo svatě mučenice Melitiny na ostrově „Lemnos“ v moři Egejském.

¹⁾ Prěslav, za časů Římských Marcianopolis, znamenité město v Moesii. Moesia nazývala se země mezi dolním Dunajem, Černým mořem, Thracií a Macedonií; obsahovala nynější Bulhary a východní část Srbska.

4. Svatý Porfyrius, divadelní herec, mučovník.

Porfyrius, divadelní herec, miláček císaře Juliana Odpadlíka, začasťe stoloval s pánem a velitelem svým. Obveselovalť jej svými vtipy a žerty v Cařihradě.

Jednoho dne roku 362. rozkázal císař Julian Odpadlík herci Porfyriovi, aby na posměch a na potupu křesťanův představoval křest svatý. Porfyrius k rozkazu tomu dal na sobě vykonati obřady křestné — a hle, milost Boží dotkla se ho, a Porfyrius, jako svatý 'Genesisius herec a mučovník Římský,') uvěřiv v Boha Krista, netoliko slavně prohlásil, že křesťanem jest, ale také vážně pokáral císaře Juliana Odpadlíka pro hnusné odpadlictví a rouhání.

Císař Julian Odpadlík zahořel hněvem, dal bývalého miláčka svého způsobem děsným mučiti a konečně mečem odpravit. Svatý Porfyrius tou měrou místo císaře zemského nabyl Krále nesmrtelného; za rozkoše pomíjivé dány mu radosti věčné.

5. Svatý Niketa Gótský, mučovník.

Athanarik, král Visigothův, jenž svržen byv s trůnu zemřel roku 381. v Cařihradě, panoval v těch krajinách, kde nyní jsou knížectví Podunajská: Multany, Valašsko a Besarabia.

Okolo roku 372. žil v krajinách těch slovatný křesťan Niketas, rodák Gótský. Niketas byl ve veliké vážnosti u svých krajanů pro vzácný rod a pro veliké bohatství. Theofil, nábožný biskup Gótský, vyučil jej víře svaté. Času právě naznačeného, okolo roku 372., způsobil Athanarik krvavé pronásledování křesťanů v zemích svých z nenávisti k císaři Římskému, vítěznému Konstantinu Velikému. Mnoho křesťanů katolíků Gothové pohanští povraždili. Mezi nimi byl i slavný a neohrožený hlasatel víry přesvaté, Niketas, jež všelijak ukrutně trýznili a konečně do ohně uvrhli.

Tělo svatého mučovníka Nikety převezlo se do daleké Cilicie, krajiny Maloasijské, kdežto nad hrobem jeho v Mo-

) Sv. Genesisius dne 25. srpna.

psuestii byl jemu ke cti zbudován chrám. Za dob pozdějších pak ostatky svatého Nikety převezly se do Benátek Italských, kdežto odpočívají v kostele svatého Mikuláše.

6. Blahoslavený Roland, poustevník, Italian.

Léta Páně 1360. objevil se v hornatých krajinách kolem Bargona, Tabbiana a, Salsa a Rivarola v biskupství Piacenzském v Itálii poustevník Roland, příbuzný Edvardovi, gonfalonieru (náčelníku) republiky Florencké, zakladateli slavného rodu Mediči.

Roland celých dvacet šest roků se žádným nemluvil. Ani ustavičné modlitby svoje nekonal slovy hlasitými, nýbrž toliko myslí nábožnou. Smutkové černé roucho nosil dotud, až se na něm rozpadávalo. Potom upotřebil za oděv slámy a větviček lesních; konečně pak zahaloval se koží nevydělanou, kterouž byl náhodou v lese našel. Takto ošacen stával Roland pod širým nebem za deště i za krupobití, za mrazů i za sněžení, za vedra i za bouřky ve dne v noci až do konce živobytí svého.

Potravou byly mu zeliny nevařené a plané ovoce lesní. V zimě, kdy se mu nedostávalo pokrmů těch, hlad donucoval jej, aby chodil na kraj vesnice, a posunky vyprošoval sobě trochu stravy, kterouž by poněkud zapudil hlad, nikoli pak aby se kdy nasýtil.

Lidé viděli Rolanda začasťe za dne i za noci státi o jedné noze celých pět i šest hodin. Při tom hledával Roland upřenýma očima do nebe, maje ruce pozdviženy. V hodiny ty, jak později vyznal knězi Dominikovi, bývalo mu jako druhdy svatému Štěpánu prvomučeníku, jenž zvolal: „Aj, vidím nebesa otevřena a Syna člověka stojícího na pravici Boží!“ Skut. apošt. 7, 55.

Jednoho dne vznešená paní Antonia, choť vojevůdce a markraběte Mikuláše Pallavicini,¹⁾ majetníka hradu a statku Bargonského, vyjela sobě s družinou do lesa na hon.

¹⁾ Pallavicini (Palavičiny), starožitný rod Italský, jenž dosáhl dne 2. června 1360 markisátu, a roku 1427. přijat byl mezi patricijské rodiny v Benátkách. Alfons Pallavicini (nar. 7. břez. 1807) stal se hlavou linie Rakouské, jízto na Moravě patří velkostatek Jemnice a Hobzí.

Kdosi z průvodcův hlásil jí, že viděl u cesty muže umfrajícího v trní a bodláci. Markraběnka ihned šla k člověku tomu neznámému, a jak mile ho spatřila, mluvila k žasnoucí družině své: „Není-liž to onen muž, kterýž po mnoho roků v krajině této činí pokání přetuhé, jak vypravují lidé, jenž ho začasté vídali? Optejte se ho vlídně, nechtěl-li by jíti do Bargona, kdežto by opatřen byl všelikými potřebami?“ — Samotář nedal ani znamení, ani odpovědi. — Nábožná markraběnka pravila: „Měl-li by kajicník ten zemřítí beze zpovědi? Poproste ho, aby přišel do Bargona. Pošlu k němu svého zpovědníka mistra Dominika, Karmelitana Kremonského, učitele Písma svatého, aby mu poskytl útěchu svátostní!“ — Jakmile Roland slova ta zaslechl, zaradoval se a dal znamení, zdvihaje ruce i hlavu, že bude povděčen příchodu mistra Dominika.

Markraběnka ihned nechala honby, vrátila se do Bargona, a vypravila posla pro kněze Dominika.

K večeru poustevník Roland přišel do kostela u Bargona, a tam přenocoval. Z rána sešel se všechen lid Bargonský, aby spatřil Rolanda. Zatím přijel i kněz Dominik. Roland prosil ho, dáváje znamení, aby lid z kostela vypověděl a dvěře zavřel.

Po šest a dvaceti létech Roland zase mluvil — zpovídal se a přijal nejsvětější Svátost.

Markraběnka dala Rolandovi upravití lůžko a světnici, jak sluší muži svatému. Roland ale vyžádal sobě toliko trochu slámy, na níž by odpočinul sobě. K rozkazu zpovědníka požil Roland polévky z kuřat a z ptáků lesních, a tímto lékem zachoval se ještě dvacet šest dnů na živě.

Dne předposledního vyjevil Roland knězi Dominikovi: „Vidím Michaela a zástup anjelů, jenž čekají na duši mou. Slyším zpěvy nebeské, jenž zvou mne do stánkův věčných.“

Roland klidně a blaženě zesnul v Pánu roku 1386. Jeho tělo veliké a krásně zrostlé bylo holá kost pokrytá koží; masa na něm nebylo.

K rozkazu markraběnky slavně převezeno bylo tělo blahoslaveného Rolanda do kostela Busetského,¹⁾ kdežto Bůh

¹⁾ Busseto, od Bargona značně vzdálený hrad, byl hlavním sídlem rodiny Pallavicini. Busseto leží mezi Parmou a Piacenzou.

rekovného ctitele Svého oslavil hojnými zázraky.¹⁾ Slavný rod Pallavicini vždycky v úctě veliké zachoval blahoslavence Rolanda.

Dne 16. září.

I. Svatá Ludmila, kněžna a první mučenice Česká, matka Českých věrcův.

Za druhé polovice devátého století panoval na Moravě mohutný král Svatopluk, jehož věrným spojencem byl kníže Český, Bořivoj, z rodu Přemyslova. Bořivoj, ještě pohan, za choť zvolil sobě Ludmilu, dceru Slavibora, vojvody Pšovského, a jeho manželky Lídoslavy.²⁾

Ludmila³⁾ narodila se manželům Slaviboru a Lídoslavě na hradě Pšově, kde nyní jest Mělník, a byla horlivou ctitelkou bůžkův pohanských.

Na Moravě zatím už požehnaně zkvétalo a výborné ovoce vydávalo křesťanství pod vrchní správou svatého Methoděje, arcibiskupa Velehradského, jenž za pomoci Svatopluka, krále Velkomoravského, získal Církvi katolické a na Velehradě pokřestil i knížete Českého Bořivoje, i kněžnu Ludmilu roku 874., a dal jim s sebou do Čech Pavla Kaicha, kněze obřadu Slovanského, aby tam rozšiřoval náboženství křesťanské. Tím zvítězilo křesťanství nad pohanstvím i v Čechách, poněvadž veškeren dvůr knížete Bořivoje a většina národa Českého obrátila se na víru křesťanskou.

Knížecí manželé, Bořivoj a Ludmila, statečně konali velikou úlohu svou. Bořivoj vystavěl první kostel v Čechách ke

¹⁾ Životopis blahoslaveného Rolanda, sepsaný hned po smrti jeho, našel se v listárně rodu Medičijského a v zámku Bussetu. Později vícekrátě tiskem vyšel spolu se zázraky, jež činil Bůh na přímluvu blahoslaveného Rolanda. — ²⁾ Národ Český skládal se toho času z několika plemen. Nejmocnější plémě Čechův mělo dědičného knížete z rodu Přemyslova na Vyšehradě. Ostatní plemena, jmenovitě Pšované, Chorvaté a Netolící, měla své vojvody čili lechy podřízené velikému knížeti Přemyslovi, soudci a vůdci národa celého. (Drahé kameny z koruny Svatováclavské.) — ³⁾ Ludmilu, Lidmilu, Lidumilu vyslovuje národní jazyk: Lida, Lidka, Liduška, Lidunka.

cti svatému Klémentu na knížecím hradě „Levém Hradci,“ ležícím půl druhé míle pod Prahou nad Vltavou. Kostel ten podnes stojí, ovšem v obnovené stavbě. Druhý kostel Bořivojem vystavěný byla „kapla svatého Klémenta,“ na Vyšehradě.

Působením svatého arcibiskupa Methoděje i do Čech uvedeno bylo Slovanské písmo a Slovanský obřad církevní. Z té doby pochodí naše velebná píseň: „Gospodi, pomiluj ny,“ t. j. „Hospodine, smiluj se nad námi.“ Avšak už za Bořivoje a svaté Ludmily vedle Slovanské užívalo se také Latinské liturgie. ¹⁾

Svatý arcibiskup Method umřel dne 6. dubna 885, a byl v Mariánském chrámě na Velehradě slavně pochován. Roku 894. umřel Svatopluk, nejmohutnější panovník věku svého, jehož veliká říše zahynula od pohanských tenkrát Maďarů nesvorností synův a dědicův Svatoplukových. Za to však říše duchovní, založená apoštolskou horlivostí svatého Methoděje v národech Slovanských, po tisícletí ještě nás blaží, osvětčuje a před zahynutím chrání.

V Čechách roku 894. sešel s tohoto světa kuříže Bořivoj I., jehož syn Svytihněv I. odtrhl se od Moravy, vida se vázána k Němcům, té doby jediným prostředníkům ve věcech náboženských; neboť scházela mu podpora samostatné, od samého Říma bezprostředně závislé církve, a v obrácení na víru křesťanskou záležela životní otázka všech národův Slovanských. ²⁾ Tehdejší vévodové Čestí neměli opravdu nic většho a důležitějšího činiti, nežli dokonati počaté na víru křesťanskou obrácení národa svého. ³⁾

Pobožný kuříže Svytihněv I., zemřelý roku 912., a jeho bratr i nástupce Vratislav I., zemřelý roku 926., věrně konali úlohu svou. O tom svědčí chrám Marie Panny před Tejnem v Praze, a chrám svatého Petra na hradě Budči Svytihněvem, pak chrám svatého Jiří na hradě Pražském Vratislavem zbudovaný.

Jejich matka, svatá Ludmila, přečkala oba tyto syny své, Svytihněva I. a Vratislava I.

¹⁾ Dějiny národa Českého v Čechách a na Moravě od Frant. Palackého, díl I., část. 1., strana 156., v Praze 1848. — ²⁾ Palacký, strana 229. —

³⁾ Palacký, strana 281.

Vratislav I. měl s chotí svou Drahomírou, kněžnou Lutickou, ¹⁾ tři syny: Václava, Boleslava, Sptyihněva, a čtyry dcery, z nichžto nám jen Přibislava zejména známa jest. ²⁾

Kníže Václav, nástupce trůnu otcovského, byl při otcově smrti teprvé osmnáct let stár. Hrdá a panovitá Drahomíra zmocnila se tedy vlády zemské a poručnictví nad synem Václavem. Ctižádostivým úmyslům její byla však na závadě svatá Ludmila. Tato rozumná, dobrá i tichá paní, horlivá křesťanka a matka chudých, požívala v lidu více úcty a přízně nežli nevěsta její Drahomíra. Svatá Ludmila, jižto byl už kníže Vratislav I. světil vychování syna svého Václava, pečovala o to, aby vnuk její Václav záhy vyučován byl v písmě Slovanském a v náuce křesťanské. Svatá Ludmila dala jej nejprvé doma od kněze Pavla Kaicha, Moravana, učiti knihám Slovanským, a pak teprvé poslala jej na Budeč, aby se tam učil latině. ³⁾

Svatá Ludmila moudrým slovem a vzorným příkladem vychovávala knížete Václava, roznítla v něm smysl nábožný a horlivost křesťanskou, a získala také veškeru jeho lásku. Za těmi příčinami zdála se býti svatá Ludmila nebezpečnou nově vladařce Drahomíře. Mimo to bažila Drahomíra i po vdovím statku svaté Ludmily. Nadarmo světice Ludmila odříkala se všeho účastenství ve vládě a správě zemské; nadarmo uchýlila se na svůj hrad Tetín blízko Berouna, chtěc tam toliko samému Bohu sloužiti a o spásu duše své pečovati. Nedůvěřivá i závistivá Drahomíra i tam stáhla ji.

„Vyslala s ozbrojenci na Tetín některé z velmožů svých, jmenovitě Tumana a Kovana, aby utratili tchyni její Ludmilu. Služebnice Kristova, Ludmila, předvídjíc, co se stane, dala zavolati kněze svého Pavla, a žádala jej, aby sloužil mši

¹⁾ Z krajiny Stodorské v nynějším Pruském Braniborsku, toho času obývaném od Slovanských Luticů. — ²⁾ Ctih. Přibislava dne 12. prosince, I. 108. — ³⁾ Přední Kopánina v Pražském kraji Tuchoměřic má jeden z nejstarších románských kostelů v Čechách. Druhdy stával v Přední Kopánině hrad, v němžto naše svatá Ludmila bydlela a svého vnuka, svatého Václava ve vše křesťanské cvičila. Z hradu toho vyjžděla svatá Ludmila do blízkého „Budeče,“ kdež byla křesťanská škola. Na den svaté Ludmily a v neděli nejbližší každoročně koná se památka její v tom starobylém kostelíčku.

svatou. Vykonala zpověď svou před tváří Zpytatele srdcí, a majíc předtuchu dobrodiní, jež přijíti měla od Boha svrchovaného, opásala se celou zbraní víry a dlela na modlitbách, prosíc Boha, aby v pokoji ráčil přijmouti její duši, kterou byl stvořil. Po mši sváté, když se byla kněžna Ludmila posilnila Tělem a Krví Páně, zpívala neunavně žalmy.“

„Když pak se setmělo, udeřili vrahové výše jmenovaní na její dům, vypáčili vrata, a nechali venku státi společně své, ozbrojené ostěpy a štíty. Přední vražedníci, Tuman a Kovan, vzali s sebou jen málo pomocníkův, vyrazili dvěře ložnice, kde služebnice Boží odpočívala, a vztekle vedrali se tam.“

„K nim blahoslavená Ludmila pravila: „„Jaká to zběsilost náhle dala se do vás? Nerdíte-li se a zapomínáte, že jsem vás jako vlastní syny vychovala, a zlatem i stříbrem a skvostnými rouchy obohatila? Jestliže jsem vám něčím ublížila, prosím oznamte mi to!““

„Ale zběsilci ti, tvrdší nežli skály, zavřeli před slovy těmi uši, nebáli se sáhnouti na ni vlastníma rukama, vytáhli ji z lože a uvrhli ji na zem.“

„Jim pravila blahoslavená Ludmila: „„Nechte maličko setrvati mne na modlitbě!““ — A když tak učinili, modlila se s rozpjatýma rukama k Bohu. Potom řekla: „„Jestliže jste přišli, abyste mne utratili, zapřísahám vás, setněte mi mečem hlavu.““ — Chtělať jako mučénici prolítím krve svědectví vydati Kristu.“

„Ukrutní katané nedbajíce její prosby, zardousili ji vlastním závojem, jež jí strhli s hlavy.“

„Mučeniectví to podstoupila šťastná a Bohu milá služebnice Ludmila v sobotu dne 15. září léta Páně 927.“¹⁾

„Když katané vzdálili se, sešli se duchovní a všickni služebníci, a s velkou bázni a s kvílením pochovali přesvaté tělo její.“

„Vražedníci o loupež se rozdělili a nádherně žili.“

„Ale z nenadání zastihla je spravedlivá msta Boží. Počali opovrhovati všemi současníky svými. Z toho vzrostla nesvornost

¹⁾ Na tentýž den druhdy slavený výroční svátek svaté Ludmily přeložil se roku 1245. na den 16. téhož měsíce pro slavnost Narození Panny Marie, toho roku od papeže Innocence IV. opatřenou oktávem připadajícím na den 15. září.

a zášť nesmírná mezi Tumanem a Kovanem a mezi velitelkou jejich Drahomírou, tak že veškero myšlení a řeči její dnem i nocí mřily k záhubě jejich. Tuman strachem dal se na útěk ze země s celým svým příbuzenstvem, a nikdo z jeho rodu nevrátil se do otčiny své. Kovan pak s bratrem svým chycen a sněmovním nálezem i s bratrem odsouzen byl a přišel o život. I potomky jejich Drahomíra zničila jedním dnem a jedním rozkazem.“

„Při hrobě blahoslavené mučence Ludmily oslavovány byly ctnosti a zásluhy její. Vycházeleť z hrobu neobyčejná a velepříjemná vůně. Množství světél zářících v tichu nočním kmitávalo se. To vše nezůstalo tajno vladařky, která nekonečnou bázni stísněna jsouc poslala služebníky své do Tetína, kde svaté tělo pohřbeno bylo, a rozkázala jim, aby dům blahoslavené Ludmily proměnili v kostel na jméno svatého Michaela archanjela, aby lid nepřičítal zázraky, kdyby se tam nějaké ještě staly, zásluhám blahoslavené mučence Ludmily, ale zásluhám svatých, jejichž ostatky se tam uschovávají. Ale není moudrosti, není chytrosti, není rady proti Bohu. Boží moc jevila se v zázracích, a nic nebyla platna závistivá zlomyslnost vražednice Drahomíry, která chtěla zastíniti zásluhy mučence svaté Ludmily a utajiti zázraky Kristovy.“¹⁾

Po několika letech bylo tělo svaté Ludmily k rozkazu vnuka, svatého Václava knížete, z Tetína převezeno, a v někdejším klášteře svatého Jiří na hradě Pražském slavně uloženo, kde posaváde odpočívá v nábroku za posledních let slušně obnoveném.

Na den svaté Ludmily každoročně konají se služby Boží v tom staroslavném kostele Svatojirském.²⁾

2. Svatá Eufemia (Ofka), Lucia a Geminian, mučenci.

Svatá Eufemia, Lucia a Geminian za pronásledování Dioklecianova, nikoli na témž místě, ale téhož dne byli mučenictvím korunováni.

¹⁾ „Utrpení svaté Ludmily.“ Prameny dějin Českých vydávané z nadání Palackého. Díl I. V Praze 1879. Nakladem musea království Českého.
— ²⁾ Přenešení svaté Ludmily dne 10. listopada.

Eufemia (Ofka), panna v Chalcedoně, starobylém městě v Bithynii naproti Cařihradu, byla k rozkazu prokonsula Priska způsobem rozmanitým mučena. Přetrpělať statečně mrskáni metlami, skřípec a pálení, a konečně byla předhozena hladovým dravcům, z nichžto jeden ji smrtelně kousl, tak že nevinnou duši svou odevzdala Bohu. Ostatní šelmy lízaly jí nohy.

Léta Páně 451. v kostele svaté Eufemie slavil se přepamatný církevní sněm Chalcedonský. Jednomyslným úchvalám protivili se bludaři zarputilí potud, pokud nebyli poděšeni zázrakem, kterýž učinil Bůh na přímluvu svaté Eufemie, jejíž posvátné tělo v kostele tom odpočívalo.

Od té doby nábývala svatá Ofka tím větší chvály a oslavy, tak že v zápisech svatých u Řeků o ní psáno jest: „Den svaté veliké mučenicice Eufemie, potvrditelky věrouky, kteráž všemožnou výtečnou chválou slaviti se má.“

U Slovanů svátek její dne 11. července ustanovený na památku onoho zázraku uvodí se těmi slovy: „Svjatyja mučenicicy i prechvalnyja Eufimii, sirjéc predjela otcév;“ t. j. „Svaté a přeslavné mučenicice Eufemie, čili výměra (definice) otcův.“

Lucia, vdova Římská, od vlastního syna Eutropia byla obžalována, že už po mnoho roků Krista ctí, a za to ponořena byla do nádoby naplněné vroucí smolou a rozpuštěným olovem. Všemohoucností Božskou Lucia bez úrazu vykročila z nádoby té, a byla řetězy svázána a městem voděna. Tu pak Geminian, muž vzácný, pohnut jsa její stálostí ve víře a v mučnictví, prohlásil, že věří v Krista Boha, a byl společně s Lucíí a s několika jinými obrázcemi mečem stat. Jejich těla uctivě pochovala Maxima, žena křesťanka.

3. Svatý Ninlan, věrověst Piktův.

Piktové, staří obyvatelové nynějšího Skotska, byli až do konce čtvrtého století pohany, ačkoli v severní Británii už byli různí křesťané, nežli Piktové se usadili v zemi té.

Piktům jižním zvěstoval svatou víru na začátku století pátého svatý Ninian či Nina.¹⁾

Ninian byl rodem Brit, kterýž v Římě nabyt svého vzdělání i posvěcení. Ninian z Říma navrátíl se do vlasti své, aby Piktům hlásal Krista.

Učený a svatý muž, Ninian, vystavěl kostel z bílého kamene, jemuž se podivili Britové, kteří do té doby mívali chrámy jen dřevěné, a tudíž nazvali kostel biskupský „Kandida Kasa“ — „bílý dům.“ Kostel ten zasvěcen byl Bohu ke cti jménem svatého Martina Túrského, jehož hrob v Túru byl biskup Ninian navštívil zpáteční cestou z Říma do Britanie.²⁾ Dějepisec Beda (Histor. III, 4.) píše o svatém Ninianovi a dosvědčuje, že tělo „přectihodného a přesvatého muže toho“ s jinými těly svatých ve chrámě tom odpočívalo.

4. Svati Abundius, kněz, Abundancius, jahen, Marcian a Jan, mučenicí Římskí.

Za panování spolucísarův Římských Diokleciana a Maximiána na silnici Flaminiově u Říma³⁾ nabyli koruny mučnické Abundius, kněz, Abundancius, jahen, Marcian, muž vzácný, a jeho syn Jan, kteréhož Abundius i Abundancius byli vzkřísili z mrtvých. Byliť všickni pro víru v Krista Boha mečem státi léta Páně 303.

Kněz Abundius a jahen Abundancius statečně vyznali v Římě víru v Bohu Krista, rekovně snášeli muky ukrutné a zmužile kráčeli na popravu. Vzácný muž Marcian tou cestou prosil je, aby navrátíli život jeho zemřelému synáčkovi Janovi, ježž byl v náručí přinesl. Svatý Abundius zvolal: „Tobě, suchá země, pravím, vstaň ve jménu Pána Jesu Krista, který živ jest

¹⁾ Piktové čili Keltové Kaledonští za století čtvrtého opanovali severní Britanii, nynější Skotako, kamž byli přišli z Iraka. Piktové a Skotové mívali tuhé boje s Římany. Jmeno Pikti odvozuje se od latinského picti, to jest: „malovaní,“ poněvadž měli zvyk tělo sobě malovati. Ve Skotaku podnes nalezájí se zbytky jejich staveb „Pict's houses“ — Piktův domy. —

²⁾ Sv. Martin Túrský dne 11. listopada. — ³⁾ Flaminius, roku 292. před Narosením Páně slavný tribun lidu, založil silnici jdoucí z Říma Etruríí a Umbrií do Arimina, kteráž po něm nazývala se „via Flaminia,“ silnice Flaminiova.

a neumře, v Jehož jménu zemřelí vstanou a s Ním žítí budou věčně!“ — Mrtvý synáček otevřel oči. Otec Marcian přinesl džbán vody a prosil za křest svatý. Kněz Abundius pokřtil jej i synáčka jeho Jana.

Žoldnéři polapili a odvedli otce i synáčka s odsouzeným Abundiem i Abundanciem, a usmrtili je.

Za tmavé noci přišla panička Theodora se služebnky svými, odnesla těla svatých mučenků do domu svého, pomazala drahou masťou a pochovala je na statku svém.

Ostatky svatých Abundia i Abundancia za věků pozdějších přenešeny byly do Farneského chrámu otcův Tovaryšstva Ježíšova v Římě.

5. Svatá Innocencia, panna, mučenice Ariminská.

Ariminum, Italské město v Emilii, mimo jiné patrony a patronky vyzývá také svatou Innocencii, pannu a mučenicí Boží.

Innocencia od mladosti byla vychovávána ve víře křesťanské. Když jí bylo sedmáct roků, za vlády císařův Diokleciana a Maximiana, byla obžalována proto, že se modlila klečíc u kříže svatého.

Přivedli Innocencii, pannu bohatou a vzácnou, před soudnou stolicí. Soudce nadarmo vyzýval ji, aby zapřela Krista a obětovala modlám. Moudře a zmužile prohlásila Innocencia, že bohové pohanští jsou mrtvé modly, ona pak že obětuje jenom Bohu živému. Odvedli ji do žaláře.

Ze žaláře pak povolali biřicové statečnou pannu Innocencii k mukám rozmanitým. Rekovná panna nedala se ničím bolestí od Krista odvrátiti, a tudíž byla mečem státa v Ariminu dne 16. září. Křesťané uctivě pochovali ctihodné tělo svaté Innocencie, panny a mučenice Boží.

6. Svatá Eugenia (Blahorodá), panna, mučenice Vysokohradská.

Adalard (Adalbert), bratr svaté Otilie,¹⁾ měl s chotí svou Gerlindou tři dcery: Eugenii, Attalu a Gundelindu.

¹⁾ Sv. Otilia dne 13. prosince I. 116.

Jakmile sestry tyto poznaly smýšlení svaté panny abatyše Vysokohradské, Otilie, ihned láskou k Bohu zahořely a umínily sobě, že i ony opustí svět a podrobí se kázni tety své, aby její příkladem poučeny a vzdělány dokonale přemáhaly všeliké rozkoše smyslné, aby důstojně sloužily Kristu Pánu a spolu s ní zasloužily sobě nehynoucí odplaty života věčného. Svatá Otilia libostně je přijala a bedlivě vychovávala pro slůžbu Boží.

Po smrti svaté Otilie dne 13. prosince roku 720. stala se abatyší kláštera Vysokohradského Eugenia; kláštera „nižšího“ pak její sestra Gundelinda. Obě žily tuze a svatě, a za svaté ctěny byly, jak mile vykročily ze života vezdejšího. Svatá Eugenia byla patnácte let abatyší Vysokohradskou.

Kláster Vysokohradský léta Páně 1546. vyhořel, a jeptišky rozešly se do klášterů jiných.

Kanovníci Premonstráti nově vystavěli klášter i kostel.

Roku 1622. nalezen ve hrobce svaté abatyše Eugenie na pergameně, bělpuchu, světice té životopis, který však za let napotomních zmizel.

Ve starých litaních biskupství Štrasburkského ¹⁾ druhdy obsažena byla také jména svaté Otilie, Eugenie, Attaly a Gundelindy.

Výše udaného roku 1622. hrob svaté Eugenie za přítomnosti četných svědků byl otevřen. Mezi svědky nalezal se také konsul Pistorius a mnoho měšťanů Ehenheimských. ²⁾ Ostatky svaté Eugenie slavně přenesly se do Ehenheimu, odkud roku 1624. v pozlacené dřevěné schránce zase byly navraceny do kostela Vysokohradského, na horu svaté Otilie.

7. Svatá Editha, panna, princezna, abatyše.

Svatá Editha byla dcerou svatého Edgara, krále Anglického, jehož výroční památka světi se dne 2. července, a svaté Vilfridy královny, později abatyše, kteráž má svátek svůj dne 9. září.

¹⁾ Štrasburk (něm. Strassburg), hlavní město v Elzasu, Římanům slulo Argentoratum, Argentina. — ²⁾ Ehenheim, město v Elzasu, tři míle cesty od Štrasburku.

Editha u matky své v klášteře od mladosti pro Boha vychovávána ani nepoznala světa a jeho ruchu. Po blažené smrti matky Vilfridy stala se Editha abatýš panenského klášteřa Viltonského v Anglii.

Abatyše Editha svatě žila a svatě v Pánu zesnula dne 16. září okolo roku 984. majíc teprvé 23 let.

Ke cti svatě Edithě povstalo mnoho kostelů a pomníků v Anglii. Zejména v městě Churchu, ¹⁾ kdežto jest i studánka svatě Edithy, mající zdravou vodu proti rozličným chorobám.

8. Blahoslavený Viktor (Vítěz) III., papež.

Svatý Viktor III, syn knížete Landulfa V. z Beneventu v Itálii, jmenoval se před povýšením na Stolicí apoštolskou Desiderius, a byl od roku 1058. převýtečným opatem slavného Benediktinského klášteřa Montekasinského. Papež Mikuláš II. jmenoval jej kardinálem, a jako papež Alexander II. a Řehoř VII. brával s kardinálem Desideriem radu ve věcech nejdůležitějších.

Papež Řehoř VII. na smrtelném lůžku k žádosti biskupů a kardinálů naznačil kardinála Desideria za svého nástupce. Desiderius po celý rok 1085. přičil a zdráhal se, ale dne 24. května 1086 přece zvolen byl papežem. Avšak pátého dne po volbě odešel kardinál Desiderius z Říma do Terračiny, složil odznaky papežské a navrátil se do milého klášteřa Montekasinského. Teprvé za postu 1087 sněm v Kapue slavený přiměl jej k tomu, že volbu přijal. Desiderius pod jménem Viktor III. byl vysvěcen na slavnost Nanebevstoupení Páně 1087.

Přeskoďa, že znamenitý papež Viktor III. zemřel už dne 16. září téhož roku. Za kratičkého panování svého horlivě povzbuzoval Italiany, aby se vypravili do války se Saraceny v Africe. V srpnu konal synodu v Beneventu.

Pro veliké ctnosti a zásluhy byl Viktor III. brzo ctěn a vzýván za svatého v Církví Páně.

¹⁾ Church (Čöř), Church-Eaton, město v hrabství Staffordském (Steferském) v Středním Anglicku.

Z hodiněk církevních, povolených sborem posvátných obřadů klášteru Beneventskému a Montekasinskému ke cti blahoslavenému Viktoru III., stůj zde výtah.

Desiderius od nejtútlejších let svých horlivě navštěvoval kostely, pilně čtával v Písmě svatém, a liboval sobě jenom ve společnosti s lidmi nábožnými. Jak mile zvěděl, že mu rodiče vyhledali nevěstu z rodu vzácného, Desiderius tajně utekl do pustých hor. Příbuzní násilím přivedli ho nazpět. On však opět prchl do kláštera, kdežto se utvrdil v nábožnosti. Do Beneventu vrátil se jen pod tou výminkou, že mu rodiče dovolí bez překážky žíti v klášteře svaté Žofie.

Z kláštera toho odebral se Desider do klášterů jiných, v nichžto panovala kázeň tuhá. K rozkazu papeže Lva IX. vrátil se Desiderius do kláštera svaté Žofie v Beneventu, kdežto přetuhým bděním a postem se rozstonal.

Jak mile se pozdravil, odešel do kláštera Montekasinského, jehož mnichem se stal.

Pokorou a bezúhonným obcováním zasloužil sobě Desiderius, že jednomyslnou volbou učiněn jest opatem. Papež Štěpán II. netoliko volbu tu potvrdil, ale opata Desideria jako jednatele vypravil do Cařihradu, kde se jednalo o sjednocení Řekův s apoštolskou Stolicí.

Papež Mikuláš II., jak už povědíno, povýšil opata Desideria za kardinála.

Při své dožadované činnosti v záležitostech církevních zvelebil Desiderius klášter Montekasinský. Kostel nově zbudovaný k jeho prosbě posvětil sám Svatý Otec Alexander II.

Blahoslavený Petr Damiani vida svatý život mnichů Montekasinských a pokoru opatovu, žasna, nazval Desideria „archanjelem mnichův.“ Z pokory dlouho nevolil Desiderius podrobiti se volbě za papeže, jak na hoře vypravováno.

Rozstonav se, odejel do kláštera Montekasinského. I za nemoci své pečoval o Církev svěřenou až do šťastné smrti dne 16. září 1087. Tělo blahoslaveného Viktora III. od roku 1692. odpočívá pod oltářem ve zvláštní kapliče chrámu Montekasinského.

9. Isák, arciotec Starozákonný.

Isák, syn Abrahamův a Sářin, byl dědicem oněch zaslíbení, jež učinil Hospodin Abrahamovi a potomkům jeho. Když byl Hospodin Abrahamovi slíbil, že mu Sára porodí syna, podivil a zasmál se Abraham řka: „Zdali stoletému se narodí syn, a zdali Sára devadesátiletá porodí?“ I. Mojž. 17, 17. I Sára smála se. I. Mojž. 21, 6. Proto rozkázal Hospodin, aby syn, ten nazván byl Isák, t. j. Smích.

Dospělého jednorozeného Isáka měl Abraham Bohu obětovati, aby osvědčil svou víru a poslušnost; avšak ochota Abrahamova byla za skutek; anjel zachránil Isáka na živě.

Zatím matka Sára zemřela, a Isák dosáhl čtyřicátého roku svého. Abraham, aby v nebezpečí neuvedl víru synovu, vypravil služebníka svého Eliesera do Mesopotamie, by tam v rodě jeho vyhledal choť Isákovi. Elieser vyhledal Rebeku, bratrovkyni Abrahamovu, přivedl ji do země Chananejské, a Isák zasnoubil ji sobě.

Rebeka dlouho neplodná konečně porodila Isákovi dva syny blížence, Esaua a Jakoba. Isákovi obnovil Hospodin sliby v příčině Vykupitele světa. I. Mojž. 26, 23—29.

Sestarav se, chtěl Isák požehnání prvorozenské udělití staršímu synu Esauovi, ale mladší Jakob, jemuž byl Esau už dávno prodal právo prvorozence za šocovici, za pomoci matky své Rebeky uchvátil požehnání to.

Poznav omyl svůj, nařídil Isák Jakobovi, aby nikoli z Chananejských pohanek, nýbrž z pravověrných dcer Lábanových v Mesopotamii vybral sobě manželku.

Jakob odešel do Mesopotamie, odkud po dvaceti letech navrátil se do země Chananejské. Isák ještě živ byl, ale potom brzo umřel, maje 180 roků věku svého. I. Mojž. 35, 27—29.

Dne 17. září.

I. Památka vtisknutí pěti ran Kristových svatému Františku Serafickému.

Víme o svaté Kateřině Senenské (Sienské), o svaté Julianě, o svaté Anjele della Pace, a za let nedávných o jeptišce Anně Kateřině Emmerichové, o Marii Mörlově a jiných, že byly za hodny uznány, aby rány, jizvy Páně na těle svém vryty a vbodeny nosily, poněvadž celou svou duší vnikly ve strasti, útrapy a muky Páně, a takovou láskou ke Kristu a k Jeho kříži zahořely, že se jim na nohou, na rukou i na prsou vyprýštilo patero ran; ovšemť způsobem zázračným, všemohoucností Božskou.

První, jemuž dány byly jizvy Páně, byl svatý František Assiský čili Serafický, zakladatel „Menších bratří“ — Františkánů.¹⁾ Dokonalé spojení a sloučení vůle a mysli s Kristem osvědčilo a proslavilo se na tomto světcí Božím způsobem zázračným.

Dne 17. září 1224, dvě léta před smrtí svou, trval svatý František na hoře Alvernia na modlitbách, a byl u vytržení ducha. Když pak z vytržení toho opět přišel k sobě, měl jako druhdy Kristus Pán krvácející rány na ruku, na nohou a na pravém boku. Svatý František tajil zázračný zjev ten, ale spolubratří jeho to přece spozorovali a pravili mu, že událost ta k vůli cti a slávě Pána Jesu Krista nesmí skrývati se. Svatý František řekl jim: „Z toho utvořte sobě obraz pěti ran Vykupitelových, byste tím pevněji v ukřižovaného, zemřelého a pochovaného Krista věřili, a ve víře té až do konce života svého setrvali.“

Církev svatá uznala i prohlásila událost tu za skutečný zázrak, a položila památku jeho výroční na den 17. září.

Význam a účel zázraku toho jasně vysloven jest v církevní modlitbě slavnosti té, kteráž zní: „Pane Ježíši Kriste, který jsi na těle přeblahoslaveného Františka svaté jizvy umučení Svého obnoviti ráčil, aby's na světě stydoucím rozehrál srdce

¹⁾ Viz dne 4. října.

naše ohněm lásky Své: propůjč milostivě, bychom pro jeho zásluhy a na jeho přímluvu kříž svůj statečně nesli, a výborných užitků pokání se dodělali.“

Věk náš věru stydne a vychládá ve věcech náboženských, a tudíž potřebí jest, aby Bůh rozebířval srdce naše ohněm lásky Své. Za tou příčinou právě za věku našeho častěji než kdy jindy objevují se na těle služebníků a služebnic Božích jizvy čili rány umučeného Spasitele Krista, jakož se byla zmínka o tom stala. Z vlastní své zkušenosti pak víme, že zázračnými zjevy těmi víra již již hasnoucí v celých krajinách mocně byla oživena.

O zázračném objevení se ran Kristových na těle svatého Františka vydává svědectví sám papež Řehoř IX., který už jako kardinál Hugolino svatého Františka znal a řád jeho všemožně ochraňoval. Řehořův třetí nástupce, papež Alexander IV., veřejně v kázání svém prohlásil, že jizvy ty na své vlastní oči viděl. Papež Benedikt XI. (1303—1304) ustanovil příslušný výroční svátek na den 17. září, ježž papež Pavel V. (od 16. května 1605 do 28. ledna 1621) rozšířil na celou Církev, aby rozžehnul v srdcích věřcův lásku ke Kristu ukřižovanému.

2. Svatý Lambert, biskup Maastrichtský.

Svatý Lambert byl syn zámožných a nábožných rodičů v Maastrichtu v Nizozemsku. Narodil se okolo roku 650. Studoval pod správou svatého Theodarda opata, napotom biskupa Maastrichtského († 669), jehož nástupcem na prestolu biskupském stal se za času velice rozervaného. Král Childerich II. sešel smrtí úkladnou. Biskup Lambert, jenž mu věren zůstal, byl zapuzen, odešel do klášteřa Stavelotského,¹⁾ a ztrávil tam sedm roků v pokoře a nábožnosti příkladně.

Pipin z Heristalu, vladař Austrasie a později i Neustrie (Neustrasie), povolal krom jiných biskupů také svatého Lamberta roku 682. nazpět na stolicí biskupskou. Lambert

¹⁾ Stavelot (Stablo), město v Belgické provincii Lutišské, až do revoluce francozské mělo klášter Benediktinský.

horlivě biskupoval, o šíření křesťanské víry pečoval a se svatým Villibrordem se spojil. Pipin byl upřímným přítelem Církve, ale ještě nevybředl ze všech nešvar pohanských. Biskup Lambert nechtěl mu trpěti souložnictví s Alpaisou (matkou Karla, Martela), a její přibuzní za tou příčinou hledali bezživotí výtečného biskupa. Jeden z nich, Dodo, se svými ozbrojenci přepadl jej u vesnice Leodium, kde nyní stojí Lutich, východně od Bruselu, an právě šel z kostela. Svatý Lambert žádal společněky své, aby jej nehájili, nébrž poklekl, modlil se za nepřátely, a byl kopím prohnán dne 17. září 709.

Tělo svatého Lamberta pochováno bylo v Maastrichtském kostele svatého Petra.

Když pak oslavil jej Bůh mnohými zázraky, vystavěli na tom místě, kde byl zavražděn, chrám, do něhož ostatky jeho přenesl svatý Hubert,¹⁾ nástupce jeho roku 721., a přeložil k tomu chrámu i sídlo biskupské.

3. Svatá Hildegarda, abatyše Svato-Rupertská.

Svatá Hildegarda, dcera šlechtických a bohatých rodičů, narodila se roku 1098. v Bökkelheimu v hrabství Sponheimském v kraji Hornorýnském.²⁾ Jako tříleté děvčátko mívala Hildegarda už vidění, kteráž jí nepřestala až do smrti. Ve světle nevyslovitelném jako v nejčistším zrcadle viděla věci, a čerpala z vidění toho moudrost, vyrozumění Písmu svatému, tajemství víry, znalost jazyků a hudby, čemuž se nikdy nebyla učila.

Když bylo Hildegardě osm let, světili ji rodiče nábožné Juttě, klášternici Disibodenberkské, na vychování. Ješto vniterné ono světlo nepřestávalo působiti, vyzvali Hildegardu, aby napsala vidění svá. Psátí začala Hildegarda roku 1141. ve svém čtyřicátém třetím roce. Během desíti let sepsala knihu: „Znej cesty Páně.“³⁾

Po smrti Jutty zvolena byla Hildegarda za přednostku kláštera, který se za ní rozšířil. Založila nový klášter svatého

¹⁾ Sv. Humbert, biskup Lutiský, dne 8. listopada. — ²⁾ Po vyměření hrabat ze Sponheimu v osmnáctém století připadlo hrabství Sponheimské k Badenu, roku 1601. k Francii, a roku 1814. k Prusku. — ³⁾ „Scivias, — „Nosce vias Domini.“

Ruperta u Bingenů, města ve vévodství Hessenském, do něhož se přestěhovala s osmnácti sestrami.

Toho času, roku 1147., zdržoval se papež Eugen III. po tři měsíce v Trevíru. I odeslal k ní několik nábožných a učených mužů, aby proskoumali její vidění, zjevení a hotovou část knihy zmíněné. Kniha ta byla zkoušena i synodou Trevírskou roku 1148., jížto papež předsedal a svatý Bernard se účastnil. Hildegarda pak byla vyzvána, aby i budoucně vidění svá spisovala.

Svatý Bernard psal jí své blahopřání k milosti Boží a doporučil jí pokoru.

Od té doby hledali u Hildegardy rady, útěchy a přímluvy u Boha papežové, císařové, biskupové, kapitoly, opatové a abatyše, duchovní sbory a přemnozí lidé všech stavů. Její odpovědi osvědčovaly moudrost kromobyčejnou. Ve mnohých výročí jevil se duch prorocký, jevil se nadpřirozené poznávání tajemství Božích a srdcí lidských.

Mimo dopisy přicházeli zástupové, i židé, z Německa, z Belgie a Francie do kláštera Svato-Rupertského, aby od svaté abatyše Hildegardy ústně byli poučeni a potěšeni.

Ona sama, byvši vyzvána, cestovala do mnohých měst, aby přispěla v duchovenstvu i v lidu k nápravě života křesťanského.

Jednu z posledních cest svých konala svatá Hildegarda ke hrobu svatého Martina do Toursu (Túru) a do Paříže, kde spisy své odevzdala, aby byly proskoumány.

Po této namáhavé a požehnané činnosti, ač byla těla slabého a zdraví chatrného, zesnula Hildegarda v Pánu roku 1179., majíc 81 let věku svého. Životopis její sepsali dva současní mniši: Godefrid a Theoderich, jenž konali služby Boží v kostele kláštera svaté Hildegardy.

Hlavní spis svaté Hildegardy „Znej cesty Páně“ u výtahu přeložen byl do češtiny v patnáctém století; rukopis Vyšehradský.

4. Svatá Ariadna, mučnice Frygijská.

Za panování Římských císařů Hadriana (117—138), a Tita Anrelia Antonina Pia, jež byl Hadrian přijal za vlastního syna, žila a pro Krista trpěla svatá Ariadna ve

Frygii, krajíně Maloasijské, a sice ve Frygii Zdravé (Salutaris), největší části Frygie ležící u prostřed země.

V Prynnesu, městě Frygijském, měl kníže, náčelník města, Tertil, otrokyni křesťanku Ariadnu. Synové knížete Tertila slavili narozeniny otcovy, a nutili Ariadnu, aby s nimi šla do chrámu modlářského a světla svátek. Ariadna nevolila s nimi jíti. Proto přeukrutně byla zbičována, do žaláře odvedena a hladem trápena.

Ze žaláře pak vyvedli Ariadnu a postavili před soudnou stolicí. Pohanský soudce nařídil jí, aby obětovala bůžkům. Ariadna nesvolila. Zavěsili ji na sloup, rozsápali jí boky nástroji ostrými, a zase zavřeli ji v žaláři.

Podařilo se jí nepozorovaně prchnouti z vězení. Utíkala do hor. Avšak žoldnéři ozbrojení pádili za ní. Ariadna znamenala, že nebude moci uteci jim. I prosila Boha, aby ji ráčil zachrániti. Objevila se zrakům její jeskyně ve skále, a zrakům žoldněřův zjevili se anjelové. Ariadna vkročila, a vidouc, že jest bezpečna, děkovala Bohu. Jeskyně ta pak stala se Ariadně hrobem.

5. Svatý Justin (Pravomil), kněz, mučeník Římský.

Svatý Vavřinec ¹⁾ dozvěděl se, že ve vesnici Patriciově mnoho křesťanů shromáždilo se v pohřebišti podzemním. Sebral věci jim potřebných, vešel k nim, a prolévaje slzy přál všem pokoj. Bylo tam 73 osob mužských i ženských. Mezi nimi byl kněz Justin, vysvěcenec papeže Sixta. Svatý Vavřinec jahen padna chtěl Justinovi lsbati nohy. Justin kněz nedopustil, a chtěl Vavřinci nohy lsbati. Vavřinec jahen pravil k němu: „Dovol, aby ruky moje umyly nohy křesťanův a nohy tvé!“ — Kněz Justin odvětil: „Toť přikázání Páně! Staniž se vůle Pána našeho Jesu Krista.“ — Jahen Vavřinec vzal umyvadlo, nalil vody a umýval nohy všem mužům. Přijda ke knězi Justinovi nejprvé polsbil mu nohy, a pak mu je umýval. Dokonav umývání nohou, jahen Vavřinec poručena se učinil Justinovi.

Toho času smrtí mučenickou umřel papež Sixtus, předpověď Vavřinci jahnovi brzké mučnickví. Přišli kněží,

¹⁾ Sv. Vavřinec dne 10. srpna.

jahnové a mnoho jiných křesťanů, aby pochovali tělo svatého Sixta papeže a spolumučenků.

Svatý Roman ¹⁾ vojín za mučení svatého Vavřince na víru obrácený před ním byl usmrčen. V noci přišel kněz Justin, odnesl a pochoval tělo Romanovo. Druhého dne z rána vzal Hipolyt tělo svatého Vavřince arcijahna na rošti zůstavené, pomazal ho drahou mastí, zaobalil v plátno, a oznámil věc knězi Justinovi. — Justin a Hipolyt, ²⁾ plačlice pochovali tělo svatého Vavřince na statku vdovy Cyriaky ³⁾ u silnice Tiburské. Po tři dny postili se a bděli u hrobu jeho s mnohým zástupem křesťanův. Svátý Justin sloužil mši svatou, a všickni přijímali Tělo Páně.

Kněz Justin, pochovav i jiná těla mučenkův, bedlivě hledal tělo svaté Konkordie mučeniče. ⁴⁾ Nemoha se ho dopídití truchlil a nepřestal plakat. Dne třináctého po mučeničské smrti Hipolytově přišel vojín Porfyrius ke stokaři a pravil: „Dovedeš-li mlčeti, vyzradím ti výhodnou práci pro zaměstnání tvé.“ — Stokař odvětil: „Budu mlčeti; ty ale mluv pravdu.“ — Porfyrius vojín mluvil: „Před několika dny dal soudce Valerian na smrt ubiti a do stoky vhoditi Konkordii, příbuznou křesťanu Hipolytovi. Mám za to, že Konkordia má perly a zlato v šatech svých.“ — Stokař křesťan odpověděl Porfyriovi: „Okaž mi ono místo; za tmy noční budu ji hledati, a nalezna oznámím tobě.“

Stokař jmenoval se Irenej. ⁵⁾ Ihned šel ke knězi Justinovi, a oznámil mu věc tu. Kněz Justin poklekl, děkoval Bohu a řekl: „Půjdeme, synu, v noci ke stoce.“ — Irenej: „Nejprve dovol, abych šel k Porfyriovi.“ — Justin: „Jdi, synu, a zachovej tajemství.“

Porfyrius ukázal Ireneji místo. Irenej našel ve stoce tělo Konkordie neporušené, ale skvostů nenalezli žádných. Porfyrius vojín prchl.

Irenej pak povolal křesťana Abundia, ⁶⁾ a přenesli tělo svaté Konkordie ke knězi Justinovi. Kněz Justin dobro-

¹⁾ Sv. Roman dne 9. srpna. — ²⁾ Sv. Hipolyt dne 18. srpna. —

³⁾ Sv. Cyriaka dne 21. srpna. — ⁴⁾ Sv. Konkordia dne 13. srpna. —

⁵⁾ Sv. Irenej dne 26. srpna. — ⁶⁾ Sv. Abundius dne 26. srpna.

řekl Hospodinu, a pochoval Konkordii vedlé svatého Hipolyta a ostatních mučovníků.

Příštího dne dozvěděl se o tom soudce Valerian, dal Abundia i Ireneje polapiti a za živa do téže stoky uvrhnouti dne 26. srpna 258. Svatý Justin kněz těla jejich přenesl k tělu svatého Vavřince.

Ke knězi Justinovi přišla vdova po císaři Deciovi † 251, Tryfonia, s dcerou Cyrillou. Plačíc klesla mu k nohám a prosila za křest sobě a dceři. Justin radostně přijal je a uložil jim sedmidenní půst. Sedmého dne obě pokřestil. Událost ta rychle rozhlásila se. Už dne následného Tryfonia smrtí klidnou odevzdala Bohu duši. Kněz Justin pochoval ji na hřbitově vedlé svatého Hipolyta dne 18. října.

Vojáci, jakmile zvěděli, že Tryfonia, vdova po císaři Deciovi, a její dcera Cyrilla staly se křesťankami, přišli počtem 46 s manželkami k svatému Justinovi, a prosili, aby byli pokřtěni.

Kněz Justin svolal veškeré duchovenstvo a zařídil volbu nástupníka svatého Sixta II. papeže † dne srpna 258. Zvolili ctihodného Diviše (Dionysia), *) kteréhož vysvětil Maxim, biskup Ostijský. Papeži Divišovi předvedl kněz Justin oněch 46 vojínů, aby je pokřestil ve jménu Trojice.

Císař Klaudius, když mu o tom byla dána zpráva, dal zatknouti Cyrillu, dceru po zemřelém císaři Deciovi, a vojíny

*) Sv. Diviš (Dionysius), dvacátý čtvrtý papež, zvolen byl na přestol apoštolský téměř celý rok uprázdněný po svatém mučovníku Sixtu II. Spravoval Církev Páně za Římských císařův Gala a Klaudia II. ode dne 22. července 259 až do 27. prosince 269. Papež Diviš, rodem Řek, vyznamenával se vroucnou nábožností, ctnostným obcováním, lahodnou povahou a výtečnou učeností bohovědnou. Už jako kněz musel papež Diviš vynikati nad duchovenstvo Římské za věku svého, neboť Diviš, biskup Alexandrijský, jemu poslal svůj čtvrtý list o křestu svatém, jak vypravuje Eusebius dějepisec VII. 7., a jmenuje Diviše papeže mužem učeným a podivuhodným. Ze zachovaných úryvků listův Diviše papeže proti bludařům Sabeliánům zastává se přesná logičnost ve věrouce o nerozdílné Trojici Boží. O Diviši papeži psáno jest v Katalogu Felixe IV.: „On dal kněžím kostely a hřbitovy, a zařídil obvody farní i biskupské.“ — Tělo svatého Diviše papeže bylo pochováno v pohřebišti svatého Kalista.

pokřtěné. Cyrilla byla umučena. Kněz Justin sebral tělo její a pochoval ji u matky Tryfonie. ¹⁾

Těla umučených vojínů křesťanských kněz Justin a Jan za noci odnesli a pochovali v podzemním hřbitově u přítomnosti četných křesťanů u silnice Solné.

Svatý Justin, jenž byl pochoval tolik svatých mučenek, konečně také sám podstoupil mučnickou smrt, a dostal hrob svůj na hřbitově svaté Cyriaky. Byl pro víru svou usmrčen za císaře Římského Klaudia II., jenž ujal vládu po Gallienovi roku 268.

6. Svati Narcis a Krescencion, mučníci Římská.

Svatý Vavřinec, arcijahen Římský, nedlouho před svým umučením času nočního vyšel vyzvídat, kdeby shromážděni byli křesťané buď v domích nebo v kryptách. Ve vsi Kanárské ²⁾ našel mnoho křesťanů v domě Narcisa křesťana. Vešel tam prolévaje slzy, umyl jim nohy a podaroval je z pokladů, jež mu byl svěřil svatý papež Sixtus, aby je rozdal chudým.

Mezi křesťany těmi byl také Krescencion slepý, jenž za pláče prosil svatého Vavřince řka: „Vlož ruku svou na oči mé, abych uviděl tvář tvou!“ — Svatý Vavřinec rovněž za pláče pravil: „Pán náš Ježíš Kristus, kterýž otevřel oči člověku od narození slepému, osvětiž tebe!“ Jakmile Vavřinec vtisknul mu znamení Kristovo na oči, Krescencion viděl světlo i svatého Vavřince, zač byl prosil.

Kdy a za kterého císaře Římského Narcis a Krescencion podstoupili mučnickou smrt pro Krista, nevysvětlá ze zápisův starých. Výroční památka jejich v seznamech mučnických psána jest dne 17. září.

7. Svati Sokrates a Štěpán, mučníci Angličtí.

Ve Valesu (Uélsu), zemi Anglické, jižto Římané říkali „Kambria“, světlí se dnes výroční památka svatých mučenek Sokrata a Štěpána. Oba byli z rodů slavných. Svatý Amfi-

¹⁾ Sv. Cyrilla má svátek svůj dne 28. října. — ²⁾ Vicus Canarius.

bal kněz ¹⁾ obrátil je na víru křesťanskou. Za vlády císařů Římských Diokleciana a Maximiana okolo roku 304. Sokrates i Štěpán podstoupili způsobem přeukrutným mučnickou smrt pro víru svatou.

Od časů pradávných slavně konávala se výroční památka svatých mučenků Sokrata a Štěpána ve Valesu (Uélsu), a zvláště v hrabství Monmouthském, kdežto jim ke cti zbudováno bylo pomníků mnoho, jenž doposud hlásají jména a zásluhy jejich.

8. Svatý Satyr Milánský, bratr svatého Ambrože.

V Miláně ²⁾ má velechrám svatého Ambrože ³⁾ kaplu svatého Satyra. I kostel svatého Viktora honosí se kaplou, oltářem a ostatky svatého Satyra.

Svatý Ambrož, slavný biskup Milánský, oslavil svého bratra Satyra pohřební řečí, která se nám s ostatními spisy svatého Ambrože dochovala. Osmého dne po pohřbu konal svatý Ambrož druhou řeč u hrobu bratrova.

Po Marcelině sestře narodil se Satyr okolo roku 335., a pak Ambrož okolo roku 340.

Satyr byl za svých mladých let právníkem, advokátem, později náměstkem císařským. Svatý Ambrož chválí bratrovu výmluvnost a spravedlnost. Satyr nikdy nebažil po důstojnostech. Jakmile svatý Ambrož vyvolen byl za biskupa Milánského, bratr Satyr nbytoval se v jeho domě, laskavě pečoval o něj, a spravoval mu veškeren dům biskupský.

Satyr, ač už přiznával se k Bohu Kristu, dle tehdejšího obyčeje křest svatý ještě nebyl přijal. Konaje cestu do Afriky nalezal se v nebezpečí života za bouře mořské. Ihned učinil slib, že se dá pokřestiti, jak mile vyvázne a ke kostelu katolickému se dostane. Jak sobě byl umínil, učinil v Africe.

Napotom zase do Afriky cestoval. Navrátiv se do domu bratrova z cesty té za doby zimní, na velikou žalost bratra Ambrože a sestry Marceliny v Pánu zesnul dne 17. září roku 392.

¹⁾ Sv. Alban, hostinský, a kněz Amfibal dne 22. června — ²⁾ Milán (Mailand), město v Itálii. — ³⁾ Sv. Ambrož dne 7. pros. l. 66.

9. Svatá Kolumba (Holubice), panna, mučeniice Kordovská.

Svatá Kolumba, rodačka Kordovská,¹⁾ panna převzácná, bohatá a krásná, jak svědčí její životopisec svatý Eulogius, byla ve všech věcech poslušna milované matky své. Avšak, když ji matka vyzvala, aby vstoupila do stavu manželského, nepřivolila, poněvadž byla panenství své zaslíbila Choti nebeskému, Kristu Pánu.

Po smrti matky své Kolumba bez odkladu odebrala se do kláštera Tabanského v horách sedm mil od Kordovy. V klášteře mužském byl opatem její bratr Martin, v ženském pak byla abatyší její sestra Alžběta. Pod správou sestřinou Kolumba měla jenom věci nebeské na mysli. Brzo zastkvěla se takovou svatostí a znalostí Písem svatým, že ustanovena byla učitelkou ostatních panen klášterních.

Pověst nejchvalnější o klášteře Tabanském rozšířila se daleko široko. Mahomedánům arcit nelíbila se tato výtečná škola neohrožených vyznavaček Kristových; proto umínili sobě, že vyvrátí klášter Tabanský. Jeptišky přestěhovaly se do Kordovského kláštera svatého Cypriana.

To stalo se za kalifa Mahomeda, jenž byl synem a nástupcem Abd-el-Rahmana II. Vítězného † roku 852.

Mahomedáni nezamýšleli vyhubiti tuzemce Španěly, jež sobě byli podmanili; ale potupou, utiskováním a všelikými útrapami snažili se, aby je od víry křesťanské svedli k pověrám svým.

Kolumba slyšíc o bezpráví, kteréž Mahomedáni činili křesťanům, tou měrou zahořela horlivostí pro Krista a pro Církev Jeho, že vnuknutím Ducha Svatého sama odebrala se k soudci mahomedánskému, vyznala víru katolickou, a nazvala nevěru Mahomedánův pramenem veliké zkázy. Soudce vida, že ani pochlebováním, ani prosbou, ani hrozbou ve víře nezviklá Kolumbu, křesťanku statečnou, rozkázal, aby bez meškání státa byla před samou branou paláce soudního.

¹⁾ Cordova, Corduba, Colonia Patricia, starobylé město ve Španělsku při Guadalquiviru. Kordova byla až do roku 1027. hlavním městem a sídlem musulmanského kalifátu, a měla za největšího rozkvětu svého 200.000 domů a million obyvatelů. Nyní má Kordova asi 60.000 obyvatelů.

Kolumba radostně šla, ale nedala se dříve usmrtiti, pokud katovi nevyplatila odměnu. Pak ale ochotně naklonila hlavu, a hned svalilo se tělo svaté panny, jež Mahomedáni k rozkazu soudnímu ihned do koše dali a do řeky vhodili. Šestého dne tělo svaté panny a mučenice Kolumby mniši našli a pochovali v kostele svaté Eulalie.

10. Blahoslavený Reginald (Renald, Renauld), poustevník.

Tělo blahoslaveného Reginalda poustevníka ode dávných časů v úctě chová se v kostele Melinejském u řeholných kanoovníků řádu svatého Augustina nedaleko města Fléche (Fléš) v krajině Anjouské čili Andegavské ve Francii.¹⁾ Velika vždy byla úcta k tomuto blahoslavenci pro hojné zázraky, jimiž Bůh na přimluvu jeho nadpřirozenou pomoc poskytoval nemocným důvěrně vzývajícímu blahoslaveného Reginalda. Hlavně lidé zimnicí sklíčení a osoby neplodné vzývali prospěšně svatého Reginalda.

Blahoslavený Reginald žil za jedenáctého a na počátku dvanáctého století. Byl nejprve řeholníkem v opatství svatého Jana v Soissonsu²⁾, pak žákem blahoslaveného Roberta Arbriselského³⁾, a konečně na samotě v lese Craonském⁴⁾ vystavěl sobě poustevnu a kapličku zasvěcenou svatému Janu Evangelistovi na tom místě, kde nyní jest opatství Melinejské. Tam poustevník Reginald se svými žáky tuze a svatě žil a dne 17. září 1104 blaženě v Pánu zesnul.

Tělo svatého Reginalda v kapličce pochované oslavoval Bůh hojnými zázraky. Veliké zástupy scházely se, aby uctily a vzývaly blahoslavence; proto založil tam Jindřich II, král Anglický a hrabě Andegavský, znamenité opatství.

¹⁾ Anjou (Anžú), u Římanů Pagus Andegavensis, země Andegavů či Andů, krajina v západní Francii okolo města Angers, nynější département Maine-et-Loire, a částky depart. Mayenne, Sarthe a Indre-et-Loire. — ²⁾ Soissons (Soason), hlavní město arondissementu ve francouzském departementě Aisne. Za starověku Noviodunum, město Suessonů v Belgické Galii. — ³⁾ Blah. Robert dne 24. února II. 229. — ⁴⁾ Craon (Kran), město v depart. Mayenneském nad řekou Oude.

II. Blahoslavený Gandolf, kněz Františkán v Sicilii.

Gandolf narodil se v Binasku v Milánském vévodství na začátku XIII. století. Vstoupil do řádu svatého Františka a vysvěcen byl na kněžství. V městě Politiu biskupského obvodu Cefalijského¹⁾ na Sicilii byl kazatelem horlivým a nábožným; veškeren život vedl bezúhonně; za tuhých postů vytrvale rozjímal o věcech svatých; chlebem toliko se živil a vodou hasil žížeň. Roucho měl z látky hrubé. Zahálku považoval za původ všeho zla, a bedlivě se jí vyhýbal. Dobré skutky měl ustavičně na zřeteli, aby zlý duch nemohl přistoupiti k němu. Svě panictví bedlivě ostříhal a poslušnosti byl svědomitě pilen. Pokorou a milovností chudoby vynikal nade všecky. Nauky církevní vysvětloval a dovodil překrásnými skutky. Proniknut jsa moudrostí Božskou bez ustání radoval se v Pánu. Gandolf měl od Boha zvláštní dar, jímžto srdce rozněcoval a mysl nakloňoval k tomu, aby lidé rádi nosili kříž Kristův.

Léta Páně 1260. spokojeně zemřel v nemocnici Svato-Mikulášské v městě Politiu, poněvadž toho času tam ještě nebyl klášter Františkánský.

Svatost Gandolfovu osvědčoval Bůh četnými zázraky za jeho živobytí a po smrti blažené u jeho hrobu.

Roku 1320. biskup Cefalijský, Jakob de Narnia, přísně všecky věci vyšetřil, sám život blahoslaveného Gandolfa sepsal, a tělo jeho vystavil k veřejnému uctívání.

Dne 18. září.

I. Svatý Josef Kupertinský, kněz Františkán.

Svatý Josef nazývá se „Kupertinským“ po svém rodišti Kupertinu, městysi v Kalabrii.²⁾ Narodil se léta Páně 1603. z rodičův nábožných. Byv od nich v bázni Boží vychováván, jako chlapec a jinoch vyznačoval se prostomyslností a

¹⁾ Cefalu, Cefali, u starých Cefalopodium, Sicilské město v provincii Palermské při moři, sídlo biskupské. — ²⁾ Kalabria, nejjihnější část poloostrova a království Italského, dříve náležela k Neapolsku, roku 1861. spojena byla s Itálií.

bezáhonnými mravy. Vyzdravěv na přímluvu Rodičky Boží z nemoci dlouhé a bolestné, oddal se výhradně nábožnosti a všem ctnostem křesťanským. Aby však bez překážky mohl Bohu sloužiti, vstoupil do řádu svatého Františka Serafinského, a byl nejprve pro nevyzdravenost školskou přijat do počtu bratří neposvěcených, později ale mezi duchovníky.

Učiniv slavné sliby řeholné a dosáhnuv svěcení kněžského roztoužil se po životě dokonalejším. K tomu konci ihned odřekl se všelikých žádostí zemských a věcí téměř k živobytí potřebných, káral tělo své vřecem (šatem žiněným), biči, řetězy a rozmanitými tresty, ducha svého pak živil ustavičnou modlitbou a horlivým rozjímáním o věcech svatých. Za tou příčinou láska Boží, kteráž od věku dítěčho v srdci jeho bytovala, denně více zastkvívala se způsobem podivuhodným a prazvláštním.

Josefova plamenná láska k Bohu osvědčovala se častým vytržením ducha, z něhož býval ihned k sobě přivoděn z poslušnosti, kteroužto ctnost nejsvědomitěji konal říkávaje: „Poslušnost vodí mne jako slepce. Raději bych umřel, než neposlušným byl.“ Chudobu arcioťce Serafického, svatého Františka, takou měrou následoval a nápodobil, že blížek jsa smrti mohl představenému svému říci: „Nemám ničehož, cobych vedlé obyčeje klášterníkův odkázati mohl.“

Josef odumřev světu a sobě, živ byl toliko Kristu v těle, jež vydávalo ze sebe zápach nepřírozený, kdykoli u lidí pociťoval ošklivou necudnost, což bylo znamením jeho nejstkvělejší čistoty, již byl neporušenu zachoval, ač nečistý duch, ale marně, snažil se zatemniti ji pokušením násilným. Josef neporušenu zachoval čistotu svou přísným střežením smyslů, ustavičným káraním těla, a konečně též zvláštní ochranou Marie, Panny nejčistotnější, kterouž nazýval „Matkou svou,“ ji co nejvroucněji ctil jako matku nejsladší a žádal, aby i jiní ctili ji podobně. Říkával: „Pod ochranou Marie Panny dosahujeme všeho dobra.“

Tato starostlivost blahoslaveného Josefa Kupertinského proudila se z lásky k bližnímu. Milovalť duše lidské tak vřele, že o spásu všechněch pečoval všemožně a neunaveně.

Ješto pak láska Josefova rozprostraňovala se také na

blízného chudobného, nemocného, a jakoukoli strastí sužovaného, pomáhal každému kde a jak mohl. Z lásky své nevyločoval ani těch, kteříž ho tupili, pomlouvali a jemu jakkoli křivdili. Příkoří taková potkávala se u Josefa s tou trpělivostí, lahodou a přívětivostí, kterouž zastkvíval se, když k rozkazu správcův řádu musel sem tam choditi, tu a tam prodlévati.

Ač pak netoliko lid, ale také velmožové obdivovali se jeho svatosti a shůry propůjčovaným milostinám: Josef byl přece tak pokorný, že pokládaje se za hříšníka Boha snažně prosíval, aby mu odejmouti ráčil Svých převzácných darů; lidi pak žádal, aby mrtvé tělo jeho dali na místo takové, kdeby památka jeho úplně zanikla.

Avšak Bůh, Jenž pokorného povyšuje, a Jenž služebníka Svého za živa ozdoboval nebeskou moudrostí, darem prorockým, prozíráním srdcí, darem uzdravování a jinými milostinami, oslavil i jeho smrt, jejíž hodinu a místo světec sám byl předpověděl, a která se udála v šedesátém prvním roce věku jeho v Picenském městě Auximum zvaném.¹⁾ Ješto pak Bůh i hrob Josefa Kupertinského oslavil zjevnými zázraky, prohlásil jej papež Benedikt XIV. za blahoslavence, a Klément XIII. za světce v Církví Páně. Hodinky a mši svatou na svátek svatého Josefa Kupertinského rozšířil pak Klément XIV. po veškerém světě katolickém.²⁾

2. Svatý Eustorgius, biskup Milánský.

Prvním biskupem Milánským byl svatý Anatolon, kteréhož svatý apoštol Barnabáš ustanovil. Na počátku čtvrtého století byl tam biskupem svatý Myrokles (303—315), a po něm přišel svatý Eustorgius (315—331), kteréhož svatý Ambrož chválí jako vyznavače.

Biskup Eustorgius, rodem Řek, jako vyslanec císaře Byzantského (později Konstantinopolského) vypraven byl do Itálie. Zalíbil se tou měrou kněžstvu i měšťanstvu Milánskému, že si ho jednohlasně zvolili za biskupa. Tělo svatého Eustorgia v úctivosti chová se v Milánském kostele zasvěceném jeho jménu.

¹⁾ Picenum, krajina staré Střední Itálie mezi Apeninami a mořem Jaderským. — ²⁾ Z breviáře pro království České dne 18. září.

3. Svatý Fereol (Ferreołus), velitel vojska, mučovník Vienneský v Galii.

Svatý Fereol, tribun vojenský,¹⁾ měl upřímného přítele Juliana.²⁾ Oba sloužili ve vojsku za panování císaře Diokleciana a Maximiana ve Vienně městě, které nyní jest hlavním okresním městem ve francouzském kraji Iserském. Tribun Fereol konal vznešený svůj úřad tak svědomitě jako své povinnosti křesťanské.

Fereol uslyšev o pronásledování křesťanův, pravil příteli svému, věrnému křesťanu Julianu: „Pronásledování nastane i v městě tomto; proto prosím tě, odejdi odtud a nevrát se, pokud se neskončí pronásledování.“ — Starší důstojník Julian odešel do Auvergne (Overně),³⁾ Fereol pak zůstal ve Vienně, aby těšil a posiloval křesťany.

Pronásledování očekávané rychle nastalo. Tribuna Fereola k soudu přivedeného vyzval císařský náměstek Krispin, aby poslušen jsa císařův, od kterých má důstojnost a plat, zapřel Krista a obětoval bohům jejich. — Tribun Fereol odpověděl: „Jakožto křesťan nesmím obětovati domnělým bohům vašim. Věrně sloužím císařům; válčím se škůdci, ale nikoli s křesťany. Nevyhledávám platu, o kterém zmínku činíš. Císař rouhavý nechť žíví vojína rouhavého. Nebažím po zisku vezdejší; volím toliko žítí jako křesťan; není-li mi to dovoleno, jsem hotov umřítí.“ — Krispin: „Budeš pykati výroků svých, nenapravíš-li je vystoupením ze společnosti křesťanův a obětováním bohům.“ — Fereol: „Zákonům císařským nekřivdí křesťan, staví-li nad ně Zákon Boží. Vinnskem jest ten, kdož křivdí Bohu a klaní se věcem neživým. Já se klaním Stvořiteli a nikoli tvorům. Pravému Bohu svědectví vydává nebe i země a každý tvor na nebi i na zemi. Vy však převracujete pořádek dávající přednost věcem časným před věcmi věčnými; mrtvým před živými; lži před pravdou; proto upadli jste v pýchu, a na věky zavrženi

¹⁾ Tribunus militum býval ve vojsku Římském velitel legie. Každá legie měla prvotně pět, pak šest takových tribunů, kteří střídali se v příčině velení; dva tribunové veleli vždy dva měsíce. — ²⁾ Svatý Julian dne 28. srpna. — ³⁾ Auvergne (Overně), hornatá krajina v bývalé provincii Střední Francie, nyní departementy Ruy de Dome a Cantal.

budete se zloduchy. Bůh, Pán všehomíra a věčný Císař, dal služebníkům Svým důvěrné umírání Kristem Synem Svým, a zabezpečil nám slavné zmrtvýchvstání a život věčný.“

Krispin dal rekovného vyznavče Kristova ukrutně bítí, těžkými řetězy spoutati a uvrhnouti do žaláře, kdežto nemohl ani státi, ani seděti.

Třetího dne zjitra spadly Fereolovi řetězy. Svatý mučeník vida dveře otevřeny, vyšel ze žaláře prostředkem strážníků tvrdě spících, kteří však brzo dohonili jej. Náměstek císařský rozkázal, aby tribun Fereol mečem stat byl nedaleko řeky Rhodanu.

Tělo jeho s hlavou svatého Juliana křesťané na témž místě pochovali a později vystavěli kostel nad hrobem svatých mučenků.

Za věku pátého svatý Mamert, biskup Vienneský, zbu-
doval jim ke cti nový chrám.

4. Svatá Richarda, císařovna, panna.

Karel Tlustý, syn Ludvíka Německého, narozený okolo roku 832., obdržel 876 Švábsko, zdědil 880 po bratru Karlomanovi Bavorsko a Itálii s hodností císařskou. Roku 882. po druhém bratru Ludvíkovi dostal ostatní Německo. Když pak i francouzští velmožové jej za krále sobě zvolili, spojil opět celou říši Karla Velikého v rukou svých. Avšak pro úplnou neschopnost v příčině vlády sesadili jej spojení stavové říšští v Triburu 887. Karel Tlustý zemřel v nouzi a bídě roku 888.

Karel, císař Římsko-Německý, měl za choť Richardu vzácnou rodem, vzácnější věrou a ctnostmi; krásnou tělem, krásnější duchem. Císařští manželé byli v Římě korunováni papežem Janem VIII. roku 881., a po celých dvanáct let žili spolu svorně a zdržlivě jako bratr a sestra.

Zlý duch pak nasej semena nesvornosti do manželstva blaženého, poněvadž nenáviděl oslavovanou panenskost císařovny Richardy. Návodem zloducha lidé zlí odvážili se nařknouti Richardu nevěrností manželskou. Císař Karel, slaboch, dal víru pomluvám těm a povolal svou choť k soudu. Císařovna slavně prohlásila a svatou přísahou stvrdila, že jest pannou nedotknutou nejen v příčině císařského chotě svého, ale také v pří-

čině každého jiného muže a byla též ochotna i volna, nevinu svou prokázati očistou Boží.

Richarda nad všelikou pochybnost očištěná odešla do panského kláštera Andlavského v Elsasku,¹⁾ ježž byla nedávno sama založila.

V klášteře tom císařovna Richarda žila tuze a svatě. Putovala do Říma a ke hrobu Božímú do Jerusálema, a odevšad snášela mnoho posvátných ostatků do milého kláštera Andlavského. Svatý život svůj jako panna svatě skončila na počátku desátého století.

U hrobu svaté panny Richardy v kostele Andlavském nabylo mnoho lidí svého zdraví způsobem zázračným.

Dne 19. září.

I. Svatý Januar, biskup Beneventský, a spolumučenci Puteolští: Sosius, Prokul a Festus, jahnové, Akucius a Eutizes, měšťané, a Desiderius (Ždan), lektor.

Svatý Januar ctí a vzývá se po celém světě katolickém, zvláště pak v Neapolsku.

Januar narodil se za polovice III. století křesťanského v městě Neapoli, a byl biskupem v Beneventě, v bývalé zemi papežské. „Jednotu ducha ve svazku pokoje“ (Efes. 4, 2.) zachováváje se všemi křesťany, žil biskup Januar ve svatém přátelství s Misenským jahnem Sosiem, kteréhož křesťané pro velikou horlivost ve víře a pro dobré skutky ctíli jako otce svého.²⁾ Tohoto světce Božího biskup Januarius začasté navštěvoval, s ním ve věcech svatých radu brával, a jeho ohnivou láskou k Bohu a bližnímu rozněcoval horlivost svou. Toto věrné přátelství pokorného biskupa Januaria se svatým jahnem Sosiem bylo všem křesťanům k veliké radosti a ku spasitelnému vzdělání.

Jednoho dne přišel biskup Januarius opět do Misena a zastal Sosia ve shromáždění křesťanů, jimžto právě kázal slovo Boží. Jádrnost a ohnivost řeči Sosiovy tak mocně dojala Januaria, že z veliké úcty zůstal státi mezi posluchači. Za chvíli

¹⁾ Elsas, franc. Alsace (Alzás), lat. Alsatia, krajina na levém břehu Rýnském mezi Švýcary, Badenskem a Porýnskými Bavorsy. — ²⁾ Město Misenum roku 890. Saracenové ze základu vyvrátili.

spatřil biskup Január na hlavě kazatelově jasný plamínek. Ihned přikročil k němu, polbil mu uctivě čelo, pověděl přítomným, co byl viděl, předpověděl z toho znamení jeho slávu mučnickou, a před celým shromážděním vyslovil mu blahopřání své. A co biskup Januarius Sosiovi předpověděl, stalo se roku 305.

Dioklecianské pronásledování křesťanů v zemích Západních sice pod císařem Konstanciem poutichlo, avšak zarputilá svévole místodržitelů v krajích, jenž byli nepřátely křesťanův, přece ještě uchystala nejednu korunu mučnickou.

Takovým zuřivcem byl Drakancius, místodržitel v Kampanii. Několikrát slyšev o křesťanské slávě jahna Sosia dal jej polapiti a do Noly k soudu přivesti.

Místodržitel Drakanc vyzval Sosia, aby obětoval modlám. — Sosius odpověděl: „Chraň mne Bůh, abych takovým skutkem zneuctil a zapřel náboženství, kteréž od mladosti vyznávám celým srdcem.“

Rozhněvaný místodržitel Drakanc vyhrožoval mu žalářem a hladem. Sosius mu odvětil slovy svatého Pavla: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Ani soužení, ani ouzkost, ani hlad, ani nahota, ani nebezpečení, ani protivnosti, ani meč.“ Řím. 8, 35. Místodržitel Drakanc dal Sosia jahna na celém těle ukrutně zbičovati, do Puteoli (nyní Puzzuoli) odvesti, a tam do ohybného žaláře uvrhnouti.

Jahen Prokul a dva vzácní měšťané Puteolští, Akucius a Eutizes, přišli do žaláře, aby potěšili rekovného vyznavatele. Neohroženě kárali nespravedlnost, kteráž s nevinným tak nemilosrdně nakládá. Když byli proto k soudu pohnáni, veřejně slova svá opakovali a vyznali Krista. Soudce tím podrážděný, dal měšťany Akucia i Eutiza napolo ubiti a k Sosiovi do žaláře odvésti.

Po Drakanciovi stal se místodržitelem v Kampanii jakýsi Timotheus, jenž byl také nepřitelem křesťanů.

Timotheus přišel do Noly, a dal sobě předložiti soudní spisy o křesťanech obžalovaných za vlády svého předchůdce. Proskoumaj spisy, tázal se po Sosiovi a jeho společnících. Městský soudce mu řekl, že už dlouho jsou v žaláři Puteolském, a žaloval také na biskupa Januaria v Beneventu, nejhorlivějšího šířitele učení křesťanského.

Místodržitel Timotheus ihned dal Januaria předvesti a přikázal mu, aby obětoval bohům pohanským, chce-li se vyhnouti mukám nejstrašnějším. Nábožný biskup Januar, dokonale utvrzen jsa ve víře svaté, nedal se ničím hrozbou zastrašiti, a statně setrval na vyznání svém. Místodržitel kázal jej do žaláře odvesti, aby zatím vymyslel sobě nejhroznější muky.

Po třech dnech byl biskup Januar z vězení vyveden a do peci ohnivé uvržen. Avšak Bůh, kterýž tři mládence Sidracha, Misacha a Abdenaga za času krále Nabuchodonosora v Babyloně v peci ohnivé na živě a v plném zdraví zachoval, Dan. 3., učinil i věrnému služebníkovi Svému Januariovi z plamenů milé obcerstvení, tak že ani šat ani vlas jeho nebyl opálen. Ale někteří blízko stojící pohané plamenem z peci šlehajícím silno byli popáleni. Biskupa Januaria zase odvedli do žaláře.

Místodržitel Timotheus, jenž ono zázračné zachránění Januaria z nevědomosti pohanské přičítal tajným kouzlům, povolal jej druhého dne opět před soudnou stolicí svou. Když pak i tentokráte nadarmo přimlouval biskupu Januariovi, aby Krista zapřel a modlám se klaněl, dal jej na skřipci tak nelidsky mučiti, že oudové těla jeho z kloubů byli vyvráceni, a v tom stavu odveklí jej zase do vězení.

Křesťané Beneventští byli hluboce zarmouceni zprávou, že jejich milovaný biskup umučený v žaláři žalostně kvílí. Jahan Festus a čtenář Desiderius spěchali do Noly, aby mu sloužili, a pokud možno utrpení zmírnil. Avšak i oni k rozkazům místodržitele Timothea byli jati a k soudu přivedeni. Když ale odhodlaně vyznali, že jsou křesťany, dal je místodržitel spoutati a učinil soudní nálezh, aby Januarius, Festus a Desiderius do Puteoli byli odvedeni, a tam s jahnem Sosiem a s ostatními už dlouho žalařovanými křesťany veřejně před lidem shromážděným dravým zvířatům předhozeni. Vladař a soudce Timotheus sám také cestoval do Puteoli, a Januaria, Festa a Desideria před sebou dal více vléci než vésti.

V Puteoli dáni byli všickni tři do žaláře k Sosiovi a společníkům jeho.

Jak mile se upřímní přátelé Januarius a Sosius uviděli, padli sobě v náručí, políbili se, a druh druhu přál štěstí, že

koruna mučnická už tak blízka jest. Všickni ostatní spolumučnicki sdíleli se s nimi o radost srdečnou. Modlitbami a chvalozpěvy sflili se k nastávajícímu boji.

Příštího dne mělo se konati divadlo krvavé. Veliké množství lidu sešlo se v divadle. Přivedeni jsou svatí mučnicki, jimžto radostivá statečnost zářila z očí. Januarius biskup a neohrožený vůdce postavil se u prostřed a dodával jim zmužilosti. Tu vešel i místopředseda Timotheus, a kázal, aby divocí medvědi z klecí svých byli vypuštěni. Řvouce, hnali se medvědi ku svatým mučnickům. Avšak, jakoby je byla neviditelná ruka zadržela, zůstali před nimi státi, a počínali sobě krotce jako beránci. Diváci pohanští žásali a někteří z nich uvěřili v Boha Jesu Krista.

Místopředseda Timotheus, vida, že krutý úmysl jeho jest zmařen, rozkázal, aby všickni byli mečem státi.

Vesele kráčeli svatí vyznavači na popraviště. Cestou přistoupil k nim ctihodný stařec, padl na kolena před biskupem Januáriem, a prosil jej, aby mu něco ze svých šatů dal na památku. Biskup Januarius mu odvětil: „Po smrti mé dostaneš šátek, jimžto při popravě zavázány budu míti oči své.“

Přišli na popraviště, poklekli všickni, odporučili duše své Bohu, a druh za druhem přijal smrtnou ránu mečem. Svatému Januariovi, jenž do posledního vzdechnutí měl ruce k nebesům zdviženy, uťat byl s hlavou také prst na jedné ruce.

Těla svatých mučnicků křesťané pochovali a později do rozličných kostelů přenesli.

Tělo svatého biskupa Januaria od XV. století v úctě se chová v Neapoli, v jeho rodném městě.

Naproti biskupskému chrámu v Neapoli stojí skvostný kostel svatého Januaria, v němžto za hlavním oltářem uložena jest lebka a krev svatého Januaria, jimiž děje se doposud světoznámý zázrak, který záleží v tom, že vyschlá krev v nádobě skleněné, postaví-li se naproti lebce svatého Januaria, po nějaké chvíli obživne, stane se tekutou a kypí, jakoby čerstvě byla prolita.

Biskupský vikář Sušický, konsistorní rada, misionář apoštolský a farář v Nezamyslicích v diécesi Budějovické, vele důstojný pán Jan Duben roku 1870. konal cestu do Neapole,

aby zázrak ten na své oči viděl, a vypsal ho v kalendáři „Poutníku“ na rok 1875.¹⁾ Píšeť pak jmenovaný poutník kněz takto: „Dne 30. dubna shromáždilo se před chrámem svatého Januaria v Neapoli nesčíslné množství lidu čekajícího na slavný průvod, kterýž vyšel po desáté hodině předpolední z kostela svatého Januaria. Před průvodem kráčelo oddělení vojska s hudbou, pak následoval celý městský magistrát, z jehož středu jeden úd sám nesl korouhev; pak veliká řada duchovenstva, a za ním arcibiskup pod baldachinem, nesa lebku svatého Januaria. Když průvod došel do kostela svaté Kláry, postavil arcibiskup lebku svatého Januaria na oltář, kdežto zůstala až k večeru, kdy arcibiskup v průvodu ještě skvělejším přinesl skleněnou nádobu s vyschlou krví svatého Januaria. Ukázal ji všem okolostojícím, tak že každý se mohl přesvědčiti, a postavil ji naproti lebce svatého Januaria. Kostel byl až k samému oltáři přeplněn lidem domácím i příchozím. Duchovenstvo modlilo se s lidem litanii o svatém Januariovi, a jiné modlitby i žalmy. Arcibiskup stojí u oltáře, pozoroval nádobu s krví. Trvalo to hezky dlouho, než dal znamení zvonečkem, že svatá krev počíná kypěti a tekutou se stává. Při znamení tom povstalo v chrámu radostné pohnutí provázené hlasitými výkřiky. Duchovenstvo zapělo: „Te Deum laudamus,“ a celé shromáždění plesajíc, zpívalo spolu. Přítomní cizinci tlačili se k oltáři, tak že téměř k zemi porazili vojáky špalíř tvořící. Arcibiskup ukazoval tekutou krev svatého Januaria, čerstvé krvi zcela podobnou, všechněm, kteří přesvědčili se na vlastní oči o zázraku tom.“

„Když se všickni cizinci na zázračnou krev podívali, veden byl slavnostní průvod s hlavou a krví svatého Januaria zpátky do chrámu biskupského, kdežto se krev svatého Januaria domácím k uctění vystavuje po celých osm dnů, až pak zase ukládá se na místě svém.“

„Tento zázrak opakuje se už po mnohá století před tisíci diváků ze všech stavů a zemí.“

¹⁾ Poutník, kalendář pro katolíky na obyčejný rok 1875. ročník sedmý nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny v Praze, strana 2. „Z Říma do Neapole,“ zpomínky cestopisné z roku 1870.

Tak napsalo o zázraku tom očitý svědek náš krajan posud žijící. Aeneáš Sylvius pak, jeden z nejpamátnejších mužů XV. století, kterýž mimo jiné sepsal také historii Českon, počítá mezi památnosti Neapolské „onu svatou krev svatého Januaria, která se hned seschle, hned tekutá okazuje, ačkoli už před 1200 léty pro jméno Kristovo prolita byla.“¹⁾

Ostatky svatého Januaria nalezejí se také v metropolitním chrámu Páně Svato-Vítském na hradě Pražském, a sice v kaple Lobkovické a Martinické.²⁾

Nevěřec a malověrec každý měl by do Neapole putovati a za dar víry Boha prositi. My však věřice a Bohu za dar víry vroucně děkujíce, chvalme svatého Januaria a jeho spolu-mučeníky, kteříž jak za živobyť tak i v mukách a ve smrti mučnické „s pokorou, tichostí a trpělivostí zachovávali jednotu ducha ve svazku pokoje.“ Efes. 4, 2. 3. „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest,“ bylo jim heslem, na kterémž zakládali jednotu ducha a jednotu víry. Ósnažme se i my tuto jednotu ducha a víry zachovati se všemi křesťany pravověrnými, se všemi syny a dcerami svaté Církve katolické, neuchylujíce se v ničem a nikterak od jednoty ducha a víry, která samojediná může způsobiti nám pravý pokoj zde na světě, a věčné blahoslavenství na nebesích.

2. Svati Trofim, Sabacius a Dorimedon, mučeníci.

Za panování Římského císaře Proba Marka Aurelia (276—282), jenž pořádek v říši zavedl, hranice důrazně hájil proti nájezdům loupežným, a pro přlišnou přisnost za nastalého vzbouření o život přišel u Sirmia: zuřili poňané zvláště v Antiochii Pisidické³⁾ proti křesťanům.

V Antiochii byla hlučná slavnost bůžku Apolovi ke cti.

¹⁾ „Sacrum illum divi Januarii cruorem, quem modo concretum, modo liquatum ostendunt, quamvis ante annos mille ducentos pro Christi nomine sit effusus.“ — ²⁾ Stručně popsání chrámu sv. Víta od V. M. Pešiny, rytíře z Čechorodu, v Praze 1868. — ³⁾ Antiochia ad Pisidiam, Antiochia Caesarea, bývalé město v Asii, z něhož zbyly na dobu naši toliko zříceniny znamenité.

Trofim a Sabacius, vcházejíce do města, slzeli nad slepotou pohanů. Někteří pohané viděli to a hned obžalovali je.

Vladař Attik Heliodor dal je k sobě přivesti a tázal se Trofima: „Kdo jsi a které náboženství vyznáváš?“ — Trofim: „Jsem křesťan.“ — Vladař dal jej přivázati, býkovcem do krve mrskati, a zase vyzval jej, aby obětoval bohům. — Trofim: „Vycedím-li krev pro Krista, spasena bude duše má.“ — Vladař, vida, že ho nezviklá, kázal, aby byl odvázan a do žaláře odveden.

Podobně vyslýchán a pro statečné vyznání víry křesťanské mučen byl také Sabacius, jenž v nesmírných bolestech hlasitě zaplakal. Vladař, domnívaje se, že mučeník obměkčil, ptal se ho: „Proč pláčeš?“ — Sabacius: „Jen tělo, hlína, pláče, a nikoli duše!“ — Mučení bylo obnoveno a trvalo potud, až Sabacius vypustil duši.

Později poslal Attik Heliodor Trofima k Dionysiovi, vladaři krajiny Frygijské. Trofimovi na cestu obuli střevice železné opatřené hřebíky ostrými, aby mu způsobili bolesti nesnesitelné; on však za pomoci Boží rychleji kráčel než průvodcové jeho.

Dionysius opětoval výslech a trýznění, přidal k němu i připalování ran krvácejících, a nepřemožného vítěze dal odvéci do žaláře.

Dorimedon, tajný křesťan, člen rady, navštěvoval Trofima a sloužil mu v žaláři. Tu pak nastala slavnost ke cti bratřím bůžkům Kastorovi a Polluxovi, domnělým ochráncům plavců a cestujících bouří mořskou uchvácených. Vladař Dionysius poručil všem úředníkům, aby přišli jim obětovat. Všickni přišli až na Dorimedona, kterýž pak před stolicí soudnou pravil: „Jsem starším obce křesťanské; neopustím Boha živého, abych se klaněl modlám mrtvým, které urobeny jsou rukou lidskou ze zlata a ze stříbra.“ Vladař Dionysius zbavil jej všech důstojností; na skřipci dal jej trhati i páliť a nezviklaného do žaláře odvesti.

Zase Trofim předveden a napomínán byl, aby uctil bohy. Ješto pak nižádnou mukou zvrátiti se nedal, odsoudil vladař jej a Dorimedona k zápasům s divokými zvířaty. Přesvědčiv se vladař, že medvěd a levhart svatým mučeníkům krotče nohy lízali, dal strážníka dravců býkovcem bít a mučeníkům hlavy mečem sraziti.

3. Svatý Theodor (Bohdar). arcibiskup Kentrberský.

Po smrti Canterburyského (Kentrberského) arcibiskupa, jemuž bylo jméno Deusdedit, léta Páně 664. pečoval Osvio, král Northumberlandský (Nárzömbrlendský), a Egbert, král Kentský, o řádné obsazení čelného prestolu církve Anglosaské. Oba králové vypravili Vigharda, kněze Kentrberského, do Říma, aby jej papež Vitalian vysvětil za arcibiskupa. Vighard však před vysvěcením v Římě zemřel morem.

Hadrian, opat kláštera Niridského u Neapole, muž učený, latiny a řečtiny znalý, a nábožný mnich Ondřej, nepřijali hodnosti nabízené.

Řecký mnich Theodor, rodem z Tarsu v Cilicii, uvolil se býti arcibiskupem Kentrberským pod tou výminkou, půjde-li opat Hadrian s ním do Britanie, aby jej podporoval. Mnich Theodor nejprvé vysvěcen byl za podjahna, pak si dal čtyry neděle růsti vlasy, ješto vedlé obyčeje Řekův jakožto mnich měl celou hlavu holou, aby přijal tonsuru (korunku) po způsobu Římské Církve; konečně dne 26. března 668 přijal svěcení biskupské, a hned příštího dne vydal se na cestu do Britanie s opatem Hadrianem a s tlumočnickem Bennetem Biskopem.

Teprvé po roce, dne 27. května 669 octnul se arcibiskup Theodor na ostrově Britském. Tam mu byl dodán přípis papeže Vitaliana, jímžto mu dána pravomoc nade všemi biskupstvími Britanskými.

Arcibiskup Theodor ihned započal rozvíjeti svou požeňnanou činnost. Procházel celý ostrov, zaváděl všude církevní kázeň i Velkonoční slavnost dle předpisův Římských, a utvrzoval věrce slovem Božím. Přelíš veliké obvody biskupské rozdělil na dicése menší, svolával porady sněmovní a docílil dokonalé shody s apoštolskou Stolicí. Aby založil a zabezpečil stálé duchovní správy farní, vyzýval velmože, by na svých statcích stavěli kostely opatřené potřebnými důchody, zač jim a jejich dědicům propůjčil právo patronátní.

Mimo to arcibiskup Theodor zveleboval také kláštery v Britanii. K tomu konci ustanovil opata Hadriana opatem Petro-Pavelského kláštera Kentrberského, z něhož vyšli výteční

mužové dělníci na vinici Páně. Podobným semenišťem stal se klášter Veremouth-Jarrov v království Northumberlandském, kterýž byl založil jeho tlumočník opat Bennet Biskop.

Theodor a Hadrian dokonale uměli jazyk latinský a řecký, byli pravými mistry ve vědách toho věku, a zakládali školy, v nichžto mimo bohosloví vyučovalo se básnictví, řečnictví, počtářství, hvězdářství a Římskému právu, tak že Ctihodný Beda mohl právem napsati: „Ještě nikdy Angličané neměli lepších časů nežli za arcibiskupa Theodora, kdy se honosili křesťanskými králi, jichžto se barbarové báli. Mysl všech obrácena byla k radostem království nebeského; každý, kdo se něčemu naučiti chtěl, měl dostatek učitelů; církevní zpěv, do té doby jenom v říši Kentské pěstovaný, zazníval po celém ostrově Britském.“¹⁾

Takovým způsobem blahodatným pracoval arcibiskup Theodor po celých 22 roků. Netoliko v Britanii, ale ve všech Západních zemích křesťanských jméno Theodor bylo uctivě vyslovováno. Papež Agathon (678—682) arcibiskupa Theodora schválně povolal do Říma v příčině bludu Monothelitův.

Arcibiskup Theodor dokonal záslužný život svůj dne 19. září 690, maje 88 let, a byl pochován v Kentberském kostele Petrském. Na rakvi jeho vyryt byl nápis, jehož poslední slova zněla: „V rakvi této odpočívá svatý představený Theodor, nejvýtečnější biskup a nejvyšší kněz, jenž vyučoval žáky své čisté věrouce.“

4. Svatá Pomposa, panna, mučenicice Kordovská.

Pomposa, vidouc úžasnou nábožnost rodičů svých, odřekla se všeho světa, odešla s rodiči, s bratřími a přibuznými²⁾ do kláštera Salvatorského „Pinna-Mellaria,“ čtyry míle od Kordovy vzdáleného.

Bděním, postem, modlitbou a čtením Písma svatého připravovala se Pomposa na mučnickou smrt, po kteréž práhla.

Jak mile rozhlásila se zpráva o mučnictví svaté Kolumby,³⁾

¹⁾ Beda IV. 2. — ²⁾ Otec a bratři vstoupili do kláštera mužského, matka a dcera do ženského. Oba ty kláštery založili nábožní rodiče Pomposini.
— ³⁾ Sv. Kolumba dne 17. září.

Pomposa, puzená vniternou láskou ke Kristu, za doby noční vykonala modlitbu, odešla do Kordovy města, a hned odebrala se k soudci Mahomedanskému, kdežto slavně vyznala, že jest křesťankou, a prohlásila Mahomeda prorokem lichým. Soudce odsoudil ji na smrt mečem, kterouž svatá Pomposa podstoupila před palácem toho dne 19. září 853.

Tělo svaté panny a mučenice Pomposy křesťané z řeky vylovené pochovali v zemi, odkud ho mniši po dvaceti dnech přenesli do chrámu svaté Eulalie a uložili vedlé těla svaté Kolumby.

Dne 20. září.

I. Svatý Ostach (Eustachius), vojevůdce, Theopista, manželka, a Agapet i Theopist, synové jich, mučenci Římsí.

Za panování císaře Trajana v Římě žil vzácný, bohatý a udatný vojevůdce, jménem Placid, veliký dobrodinec chudých a muž spravedlivý. I jeho manželka byla výborná panička, kteráž dva synáčky své velmi dobře vychovávala.

Vojevůdce Placid byl milovníkem honby. Jednoho dne vedlé obyčeje svého vyjel sobě s přátely a služebníky svými na hon, a spatřil tam neobyčejně krásného a velikého jelena. Odtrhnuv se od společníků pronásledoval jelena sám a sám až do hlubokého lesa hustého. Tam se jelen na skále zastavil, a vojevůdce Placid také zůstal státi. Dívaje se na to krásné zvíře zpozoroval, že má uprostřed velikých parohů předivně lesklý kříž s obrazem Spasitelovým, a s kříže toho zaslechl hlas řkoucí: „Placide, proč mne honíš? Uvěř ve mne Krista! Už dlouho chci tebe uloviti! Jdi k biskupovi křesťanův a dej se pokřtiti.“

Placid navrátil se domů, i s manželkou svou dal se vyučiti víře křesťanské, a přijal na křtu svatém jméno Eustachius. Jeho manželce dáno jméno Theopista, a oběma synáčkům Agapet a Theopist. — Spolu také zjeveno bylo Eustachiovi, že vyvolen jest k tomu, aby byl druhým Jobem těžce zkoušeným.

Brzo potom Eustach rozličnými nehodami pozbyl všechno jmění a všechny statky, tak že s holí žebráckou opustil Řím, aby se vypravil s manželkou a s dvěma synáčky do Egypta.

Pěšky vykonali několikadenní cestu, a vstoupili na loď, aby se dali přeplaviti. Když pak šťastně dostali se do přístavu, Eustachius nemaje ničeho, nemohl majetníku lodi zaplatiti, a ten násilně vzal mu krásnou manželku Theopistu, a odvezl ji s sebou.

Nevyslovitelnou bolestí nad ztrátou manželky své svíraný Eustachius cestoval s dvěma synáčky svými dále, až přišel k řece. Tam vzal jednoho chlapečka na záda, a přenesl jej na protější břeh. Když se vracel pro chlapečka druhého, jsa uprostřed řeky zhrozil se vida, že jednoho synáčka vlk a druhého lev polapil a odnesl.

Bez manželky a bez dítek, bez útěchy a bez pomoci, avšak odevzdán do vůle Boží přišel Ostach do městečka Badyssu, a stal se polním hlídačem u rolníků. Ve službě té ztrávil plných 15 roků.

Po roce patnáctém přišli do městečka toho jeho bývalí vojáci, jenž ho z rozkazu císařova všude hledali, po ráně na vazu poznali a nazpět přivedli k císaři, kterýž jej zase učinil vojevůdcem.

Brzo musel Eustach s vojskem vypraviti se do války, a měl ležení v městečku nedaleko zahrady, kterouž měla jakási žena na starosti. V domku ženy té ubytování byli dva mladí vojínové, kteréž vojevůdce Ostach měl ve zvláštní lásce.

U přítomnosti ženy zahradnice vypravovali sobě mladí vojínové, co každý z nich od mladosti své byl zkusil, co každý o svém otci a o své matce věděl, a co od svých pěstounů byli slyšeli. Spůsobem tím vyjevilo se, že jsou bratři, a chudobná žena zahradnice že jest matka jejich.

Matka ihned šla a prosila vojevůdce, aby směla pod ochranou vojska Římského domů do Říma se navrátiti, a vypravovala jemu, jak podivně shledala se s dvěma syny svými, od nichž před panácti léty jako od manžela svého byla odloučena. Vojevůdce Eustach poznal milou manželku svou a oba syny k radosti a blaženosti nevypravitelné. Majetník lodi, kterýž byl Theopistu násilně odvezl, zemřel náhlou smrtí, a Theopista na svobodu propuštěná šla na službu, a stala se zahradnicí.

Oba synáčkové pak zachráněni a dravcům vyrváni byli od pastýřů a rolníků, jenž se postarali o jich vychování.

Po skončené válce navrátil se vítěz Eustach do Říma. Císař Trajan zatím zemřel za válečné výpravy do Arabie v Selinu dne 11. srpna roku 117., a po něm Hadrian¹⁾ stal se císařem.

Hadrian odebral se s komonstvem svým do pohanského chrámu Apollona, aby tam obětoval oběť díky za vítězství dobyté. Eustach šel s průvodem jeho až ku bráně chrámové, a pravil císaři, že jest vyznavačem Kristovým, a tudíž nemůže býti při oběti pohanské.

Císař rozhněval se a kázal, aby Eustach, jeho choť Theopista, a oba synové Agapet a Theopist byli předhozeni lvům. Dravá zvířata nechtěla se dotknouti svatých. Císař rozkázal, aby svatí vyznavači uvrženi byly do rozpálené měděné peci, kdežto všickni našli sice mučnickou smrt, ale těla jejich zůstala neporušena.

Slavný církevní otec Jan Damascenský za osmého století vypravuje ve svých řečích onu událost s jelenem.²⁾

Svatý mučenk Eustach jest jeden ze čtrnácti Pomocníků.³⁾ Tělo jeho a těla spolumučenků křesťané uctivě pochovali. Za časův pozdějších byl nad jejich hroby v Římě zbudován krásný chrám, jehož jméno má jeden kardinal jahen. Ostatky svatého Eustachia a spolumučenků odpočívají pod hlavním oltářem chrámu toho, ježž papež Celestin III. dal obnoviti.

2. Svatí Theodor (Bohdar), Filipa (Filipína), jeho matka, Sokrates a Dionys (Diviš), mučenci v Perze.

Za století třetího, asi 76 roků před umučením svatého Theodora Amasijského,⁴⁾ trpěl a umřel pro Krista svatý Theodor

¹⁾ Hadrianus Publius Aelius císařoval 117—138. — ²⁾ Joan. Damascenus orat. 3. de imagin. — ³⁾ Čtrnácte svatých Pomocníků dne 4. prosince. — ⁴⁾ Sv. Theodor Amasijský dne 9. listopada.

v Perze Pamfylijské ¹⁾ za panování Římského císaře Antonína Heliogabala (218—222), ukrutníka a chlipníka hnusného.

V Perze Pamfylijské byl náměstkem císařským Theodot, k němuž s jinými nováčky vojenskými přiveden byl krásný mladý muž Theodor, aby byl oblečen v šaty vojenské a opatřen známkou. ²⁾ Theodor známku olověnou rozlomil a pravil: „Já od mladosti znamenán jsem od svého Krále Krista (křestem svatým), tudíž nebudu sloužiti panovníku jinému.“ — Vladař Theodot: „A kterému panovníku sloužíš?“ — Theodor: „Tomu, který stvořil nebe a zemi!“ — Vladař: „Nevolíš-li obětovati bohům našim?“ — Theodor: „Zloduchům nečistým nikdy jsem neobětoval!“

Vladař kázal jej bíti a znova k soudu přivesti. Vladař: „Nyní tuším budeš moudřeji odpovídati?“ — Theodor: „Ó kěz bys jako já poznal Stvořitele svého a klaněl se Jemu!“

Rekovného vyznavče Theodora přivázali na rošti, pod nímž rozdělali oheň. Avšak zázrakem Božím oheň okamžitě udusil se, a nepoškodil Theodorovi. Diváci žásli, Theodor pak pravil: „Vladaři, co jsi viděl, není dílem mým, ale dílem moci Krista Boha, Jemuž sloužím!“

Vladař kázal svatého mučeníka odvesti do žaláře.

Pohanští žoldněři Sokrates a Diviš, vidouce zázraky, zvolali: „Veliký jest Bůh křesťanův!“ — Ihned byli oba uvězněni s Theodorem.

Zatím dal vladař vytopiti pec a rozkázal do ní uvrhnouti neohrožené vyznavče. Jako druhdy mládenci Starozákonní, tak nyní tři vyznavči Kristovi zachráněni byli všemohoucností Božskou.

I stalo se, že toho dne přišla Filipa matka navštívit syna svého Theodora. Vladař, jakmile uslyšel o její příchodu, povolal ji k sobě a mluvil: „Přemluv syna svého, aby obětoval bohům; sice zahyne a ty pozůstaneš bezdětna!“ — Filipa: „Můj

¹⁾ Perga, město v Pamfylii, za starodávna úzkým pásem země na jižním pobřeží Maloasijském mezi Kilikíí a Lykií. — ²⁾ Známkou olověnou zavěšovala se nováčkům vojenským, na níž byla vyryta znamínka pověřivá, proto křesťané nechtěli ji nositi.

syn tebou mučený jest dobrolíbeznou obětí pravému Bohu, mému Pánu Ježíši Kristu!“

Ihned usoudil vladař Theodot, aby Theodor byl pověšen na kříž, na němž třetího dne skonal. Vojínové Sokrates i Diviš byli kopím prohnáni. Matce Filipě stali mečem hlavu.

Křesťané pomazali těla svatých mučenků drahou masťou, zaobalili je v čisté plátna a pochovali na místě slušném.

3. Svatá Fausta, panna, a Evilasius, dvořan, soudce, mučenci v Cyziku.

Dnes koná se výroční památka svaté Fausty a svatého Evilasije v Cyziku, velikém městě Malosijské krajiny Mysie na poloostrově Dolioně (nyní Kaputaghi) v Propontidě, moři Marmorském.

Za vlády Římského císaře Maximiana mezi rokem 305. a 311. Cyzický velmož a soudce Evilasij dal mladistvou pannu křesťanskou, Faustu, přerozmanitým způsobem mučiti pro víru v Krista Boha. Vida podivuhodnou stálost Fausty panny a zázraky, které se děly, uvěřil i sám v Krista, a podstoupil mučnickou smrt spolu s Faustou. Evilasij byl kmet sedmdesátiletý.

4. Svatý Glycerius, biskup Milánský.

Svatý Glycerius, biskup Milánský od roku 435. do 438., jest jeden z dvanácti nástupcův svatého Ambrože, kterých Ennodius¹⁾ básník jako výtečné biskupy oslavil. Tělo svatého Glyceria odpočívá v kostele svatého Nazaria.

Těch dvanáct biskupů Milánských jména jsou: Svatý Simplician (398—400). Blahoslavený Venerius (400—408). Ctihodný Marol (408—423). Sluha Boží Martinian (423—435). Ctihodný Glycerius (435—438). Svatý Lazar (438—449). Přítel Boží Eusebius (449—464). Geroncius (464—470). Ctihodný Benignus (Benuš 470—477). Nejblaženější muž Senator (477—480). Všemi ctnostmi zdobený Theodor (480—490). Konečně Laurentius I. (490—512).

¹⁾ Sv. Ennodius dne 17. července.

5. Svatý Agapet I., papež.

Svatý Agapet I., rodilý Říman, za papeže zvolen byl roku 535. Toho času měli Italii v moci své Ostrogotové, jejichž panství od smrti krále Theodoricha Velikého rychle klesalo. Za vlády chabého krále Theodata císař Východní Justinian mohl právem doufat, že Italii spojí s říší svou. Král Theodat, aby smlouvou jakoukoli zachránil korunu, vypravil za pomoci rady Římské papeže Agapeta do Cařihradu. Papeži projevena spolu veliká hrozba pro ten případ, kdyby nesprostředkoval delší mír mezi císařem Justinianem a Goty.

Papež Agapet s pěti biskupy a s několika kněžími vydal se na cestu. Aby poselství to mohl vykonati, musel zastaviti posvátné nádoby chrámu Svato-Petrského.

Císař Justinian dal sice papeže uvítati několika biskupy a vysokými úředníky, ale hned při prvním rozhovoru vyjádřil se, že nevolí vyjednávati o míru s Goty. Papež tedy jednal s ním výhradně v přičině zájmů náboženských a blaha církve Východní. Bylť jest Eutyčian Anthim proti právu církevnímu přesažen z Trapezuntu¹⁾ na patriarchální prestol Cařihradský. Císař Justinian a jeho choť Theodora dotírali na papeže, aby Anthima patriarchu přijal do společnosti církevní. Papež Agapet byl ochoten vyhověti žádosti té, odřekne-li se Anthim bludu svého, a vrátí-li se na svou biskupskou stolicí v Trapezuntě.

Císařovna a císař mínili papeže Agapeta hrozbami donutiti k povolnosti; on však pravil jim: „Nyní znamenám, jak hrozně jsem se mylil. Mělt jsem za to, že stojím před císařem křesťanským, ale vidím, že stojím před císařem Diokleciánem.“ — Císař uslyšev výrok ten neohrožený, povolil.

Patriarcha Anthim raději vzdal se důstojnosti své, nežby se byl odřekl svých bludů na sněmu papežem svolaném.

Papež ihned vysvětil a na prestol Cařihradský povýšil Mennu,²⁾ muže vynikajícího vědou a nábožností.

¹⁾ Trapezunt, nyní hlavní město Tureckého ejaletu v Asii, na jižním pobřeží Černého moře, obsahujícího starověké krajiny Pontus a Kolchis.
— ²⁾ Svatý Mennas dne 24. srpna.

Papež Agapet brzo potom zemřel v Cařihradě roku 536. Výroční památka jeho svěťi se dne 20. září, kteréhožto dne tělo svatého Agapeta uloženo bylo ve chrámě Vatikanském v Římě.

Dne 21. září.

I. Svatý Matouš (Mathaeus), apoštol a evangelista Páně.

Svatý Matouš jmenoval se před svým obrácením na víru v Krista Boha Levi, a byl celníkem, an vybíral u města Kafarnaum clo. Ze jména „Levi“, a ze jména jeho otce Alfea čili Alfaje patrně jest, že Matouš byl rodem žid, jakož všickni ostatní apoštolové ze židovstva byli vyvoleni.

Celníci, publikáni, vybírali ve všem národě židovském daň a clo, kteréž Římané ukládali všem podrobeným národům. Židé nenáviděli Římské celníky, neboť se domnívali, že vyvolený židovský národ Boží cizým panovnickým pohanským nemá žádných daní platiti. Druhá příčina nenávisti té byla, že celníci nezdídka obohacovali se nespravedlivým utiskováním poplatníkův.

Levi Matouš měl celnici svou u jezera Genezaretského v Kafarnaumu, kde Pán Ježíš shromážděné zástupy vyučoval a mnoho divů a zázraků konal. Odtud poznal Božskou moc a lásku Kristovu, litoval svých nespravedlností, pokořil se v duchu svém a umínil sobě, že se polepší.

Tuto velikou změnu v duši Matoušově viděl Pán Ježíš vševědoucím okem Svým, a proto uzřev jej sedícího na cle řekl jemu: „Následuj mne!“ — I vstal Levi Matouš a následoval Pána, jakož sám evangelista Matouš o sobě vypravuje. Mat. 9, 9.

Z neočekávaného přemilostivého povolání pocítoval celník Levi takovou radost, že netoliko jméno své proměnil, nazvav se Matoušem, t. j. Bohodarem, ale také Kristu Pánu, Jeho učeníkům a svým spolucelníkům z vděčnosti vystrojil hostinu, aby i oni Vykupitele světa osobně poznali a k Němu se obrátili.

Fariseům a zákonníkům ovšem nelíbilo se, že Pán Ježíš pozvání to přijal, i řekli učeníkům Jeho: „Proč s publikány a hříšníky jí Mistr váš?“ — Ale Ježíš uslyšev řeč

tu pravil: „Není potřebí zdravým lékaře, ale nemocným. Jděte a učte se, co jest: „Milosrdenství chci a ne oběti.“ Neboť nepřišel jsem povolati spravedlivých, ale hříšníkův.“ Mat. 9, 11—13.

Tato Božská láska Kristova dokonale získala a přetvořila srdce Matoušovo, tak že celnici svou a svůj domov navždy opustil, nerozlučným následovníkem Páně se stal, a očitým svědkem byl všech Jeho skutků. Tak prava a ryza byla pokora jeho, že opustiv výnosný úřad a pohodlný život, milerád přidružil se k chudobným a prostým rybářům, apoštolům chudobného Pána Ježíše, a sice v okolí a ve městě Kafarnaumském, kdežto dotud byl u svých spolucelných u veliké vážnosti. Matouš sám se ponížil, a proto byl od Pána povýšen za apoštola sedmého ze dvanácti; Mark. 3, 18; Luk. 6, 18; ačkoli on sám sebe za Tomáše klade, s nímžto i u jiných evangelistů sdružen jest. Mat. 10, 3.

Když byl Božský Spasitel veliké dílo vykoupení člověčenstva na kříži dokonal a vlastní mocí Svou z mrtvých vstal, zůstal ještě čtyřicet dnů na zemi, vyučoval apoštoly Svě všelikým tajemstvím víry a dával jim rozkazy, kterak mají Církev Jeho založiti a zaříditi.

Po seslání Ducha Svatého kázal svatý Matouš s ostatními apoštoly v zemi židovské po dvanáct roků; neboť svědčí Apollonius u Eusebia (Dějiny církevní 5, 18.), že dvanáctého léta po nanebevstoupení Páně s jinými apoštoly z Palestiny se odebral, a vedlé svědectví Klémenta Alexandrijského 6, 5. přikázal Pán apoštolům řka: „Po dvanácti létech vejděte do světa; nechať nikdo se nevymlouvá, žeby nebyl slyšel.“

Nežli se však svatí apoštolové rozešli do veškera světa, napsal svatý Matouš svoje evangelium jazykem hebrejským, jakož dovodí svatý Chrysostom těmi slovy: „Matouš byv od Israelitův, jenž uvěřili, dožádán, zůstavil jim písemně, což byl ústně kázal.“ (Chry. h. 1, 3. in M.) Evangelium svatého Matouše jest tedy vyžádanou památkou, kterouž byl zůstavil krajanům svým.

Mnohá vážná svědectví shodují se v tom, že se svatý Matouš odebral do Ethiopie a do nynější Nubie, která leží

mezi Egyptem a Habeší, kdežto, jak svatý Klément Alexandrijský o něm píše (Paed. 2, 1.), velmi tuhý život vedl, ode všech masitých pokrmů se zdržoval, a výhradně toliko kořínky a divokým ovocem se živil.

V Ethiopii hlásal svatý Matouš evangelium Kristovo horlivě, a Bůh žehnal práci jeho mnohými divy a zázraky. Jeden z největších zázraků, kteréž svatý Matouš ve jménu Ježíše Krista učinil, byl ten, že jednu z dcer krále Egipa zemřelou k novému životu vzkřísil, a následkem toho král se svou rodinou i se svým dvorem, a téměř všechen národ přijal víru Kristovu.

Když byl později svatý apoštol a evangelista Matouš učinil řeč o veliké ceně a přednosti dobrovolného panenství, nejstarší dcera králova, Ifigenia, zvolila sobě panenství stálé, a poněvadž příklad její i mnohé jiné na víru obrácené děvy povzbudil, utvořil se celý sbor Bohu zasvěcených panen v městě, kteréž do té doby bývalo střediskem pohanské modloslužby.

Avšak právě tato událost byla příčinou smrti svatého Matouše. Když byl král Egipus zemřel, stal se jeho bratr Hirtakus králem. Aby však vládu a trůn sobě pojistil, nmnil sobě, že Ifigenii, právní dědičku trůnu, vezme za manželku. Ifigenia však nepřijala nabídnutí jeho řkouc, že nechce jiného chotě mimo Jesu Krista. Král Hirtakus domýšleje se, že nikdo snadněji nenakloní mu Ifigenii nežli svatý apoštol Matouš, žádal ho, aby v jeho přítomnosti pannu přemluvil, by se manželkou jeho stala. Když pak svatý apoštol Matouš naopak Ifigenii utvrdil v úmyslu spasitelném, rozhněval se král Hirtak a kázal vojákům svým, aby jej zavraždili. Vojáci jdouce rozkaz králův vykonat, našli svatého apoštola u oltáře, an právě dokonával nejdražší oběť mše svaté. U oltáře nabyl svatý Matouš koruny mučnické, když byl během 23 roků v Ethiopii nesčetné množství pohanů na víru křesťanskou obrátil a mnoho osad křesťanských zařídil.

Tělo svatého apoštola a evangelisty Matouše chovalo se v úctě až do roku 1080. v městě Nadaberu, kdežto podstoupil mučnickou smrt. Roku jmenovaného pak přenešeno bylo do Salerna v království Neapolském, odkud hlava svatého apoštola do Francie se dostala, a některé ostatky jeho chovají se v biskupském kostele Šartrském (Chartres).

Častokráte slýcháte částky ze svatého evangelia podle sepsání svatého Matouše, a tudíž zajisté mlo jest vám stručné vypsání jeho života, jeho ctností, jeho apoštolských prací a mučnické smrti. Jmenovitě však opět na uváženou dávám vám jeho pokoru, kterouž osvědčil opuštěním svého bohatství, a přidružením se k chudičkým apoštolům Páně; za to však ovšem poníživ se byl povýšen od Pána netoliko za života vezdejšího, ale také a ozvláště na nebesích, a oslaven bude v poslední den soudný s ostatními apoštoly dle výslovného zaslíbení Kristova. Když byl svatý Petr Krista Pána se otázal řka: „Aj, my jsme opustili všecko a následovali jsme Tebe, což tedy bude nám za to?“ odpověděl Pán Ježíš, a řekl jim: „Zajisté pravím vám, že vy, kteříž jste následovali mne, v druhém narození (v den soudný), když seděti bude Syn člověka na stolicí velebnosti Své, budete i vy seděti na dvanácti stolicích, soudíce dvanáctero pokolení Israelské!“ Mat. 19, 27. 28. Ovšemf každý, kdo se ponižuje, bude povýšen. Ó ponižme a pokořme se i my pokorou pravou před Pánem, Bohem a Spasitelem svým, aby i nás povýšiti ráčil v hodinu smrti a v den soudný do království Svého nebeského.

2. Svatý Alexander (Olech, Lech, Lešek), biskup Italský, a Herkulán, dvořan císařský, mučníci.

Císař Římský Antonín Mudrc, ¹⁾ pověřivý ctitel bohů pohanských, dal se proti křesťanům popuditi od pohanských mudrců závistivých, kteříž tvrdili, že křesťané jsou vinni hroznými nehodami valcými se na říši. Mezi mučenký té doby náleží také svatý Alexander a Herkulán.

Svatý Alexander, biskup Italský, obdařen jsa mocí divotvornou, obrátil mnoho pohanů ke Kristu. Jednoho dne vzkřísil Alexander mrtvého člověka, kterýž pak byl pokřtěn, a s ním i rodiče jeho a mnoho jiných pohanů.

Úradník císařský Kornelian byl s několika žoldněři vyslán,

¹⁾ Antoninus Philosophus, Marcus Annus Verus Aurelius, obyčejně Marcus Aurelius zvaný, císař Římský 161—180.

aby biskupa Alexandra jal a do Říma přivedl. S biskupem Alexandrem šel také kněz Krescent, Bonifác a Vitalius. Ješto pak císař byl zatím z Říma odešel do Etrurie (Tuscie), ¹⁾ Kornelian vedl biskupa spoutaného za ním.

Císař přemlouval biskupa Alexandra, aby uctil bohy. Vida pak, že marna jest práce jeho, rozkázal jej mučiti. Kyjem zbitý Alexander odveden byl do žaláfe.

Po čtyrech dnech opět vybízeli jej, aby Krista zapřel. Když ale statečně setrval ve víře svaté, rozdrápali a připalovali mu tělo bolavé, vydali jej medvědům a lvům na pospasy, uvrhli ho do peci vytopené. a když všude moc Boží zachránila jej, byl mečem sřat u dvacátého kamene silnice Klaudiový. Kněz Krescent času nočního pochoval tělo jeho.

Mladý dvořan císařský, Herkulan, vida, že Bůh Kristus v tolikerych mukách zachoval biskupa Alexandra, uvěřil v Něho a prohlásil víru svou.

K rozkazu císařovu byl i Herkulan dvořan uvězněn a po několika dnech s těžkým kamenem do vody uvržen. I jeho těla dopřídili se křesťané. Krescent uložil jej do hrobu, ježž pro sebe byl chystal.

Soudce Kornelian brzo potom přebolestnou nemocí sklřčený uvěřil v Krista, nabył na hrobě svatého Alexandra zdraví, a přijal křest svatý spolu s dcerou svou a se svým zetěm Prothasiem.

3. Svatý Kastor, biskup Aptský v Galii.

V městě Aptu ²⁾ svěťi se dnes výroční svátek svatého Kastora, slovutného biskupa.

Kastor narodil se v Nimesu (Nýmu) ³⁾ z rodičův bohatých a vzácných. V Arelatě ⁴⁾ nabył Kastor vzdělání vědeckého, a brzo dával přednost věcem nebeským před věcmi zemskými.

¹⁾ Etruria, později Tuscia, za starých dob Střední Italia na pravém břehu Tibery. Před tím Toskana a země papežská, nyní území království Italského. — ²⁾ Apt (druhdy Apta Julia, hlavní město Vulgiéntův v Galii Narbonaké) nyní okresní město v Jižní Francii, v depart. Vaucluse. — ³⁾ Nimes (Ným), za starověku Nemausus, hlavní město ve franc. depart. Gardském. — ⁴⁾ Arles (Arelate), prastaré město v Jižní Francii, druhdy stolické město království Arelatského.

Po několik roků žil Kastor ve stavu manželském a byl slavným soudcem. Pak ale odvrátil se dokonale od starostí méně prospěšných k výhradné službě Boží a vstoupil do kláštera, jež byl sám zbudoval v biskupském obvodu Aptském. Jako opat vyžádal sobě řeholu od svatého Kasiana, opata Marsilijského, jžto Kastor podrobil sebe a všechny mnichy podřízené.

Okolo roku 419. zemřel biskup Apský. Duchovenstvo a veškeren lid jednomyslně žádali sobě míti opata Kastora biskupem. Marně zdrahal se. Když neprosplely prosby, násilně vyvedli Kastora z kláštera, a přinutili jej, aby přijal svěcení biskupské. Kastor požeňnaně spravoval i své mnichy i všechen věřící lid dicése své.

Záslužný život svůj Kastor blaženě dokonál léta Páně 426. Tělo jeho odpočívá v Aptě, v biskupském kostele Marianském.

4. Blahoslavený Jan Prandota, biskup Krakovský.

Jan Prandota, ze slavného rodu Bialočovských a Odrovažských, narodil se v Polské vesnici Boleslavě. Jan Prandota přfbuzen jest svatému Jacku, blahoslavenému Česlavu a Ivonovi Odrovažovi.¹⁾

Jana Prandotu, jakmile dokonál své vědecké vzdělání ve školách, vysvětil Krakovský biskup Vislav za kuže a učinil jej arcijahnem.

Po smrti biskupa Vislava zvolen byl Jan Prandota za biskupa Krakovského, poněvadž jeho podivuhodná svatost a bezúhonnost mravů byla každému zjevna. Papež Celestin IV. volbu potvrdil, a Fulko, arcibiskup Hnězdenský, vykonal svěcení biskupské léta Páně 1242.

Biskup Jan Prandota postaral se o to, aby konečně za svatého prohlášen byl Stanislav, biskup a mučník Krakovský,²⁾ což stalo se roku 1254. papežem Innocencem IV. Biskup Jan Prandota pečoval o náležitou ozdobu domu Božského. Nuzné a nemocné tak štědře podporoval, že ho vůbec nazývali „otcem chudých.“

¹⁾ Sv. Jacek (Hyacint) dne 16. srpna. — Blah. Česlav dne 9. července. — Blah. Ivo Odrovaž dne 21. července. — ²⁾ Sv. Stanislav dne 7. května.

Salomeu, sestru Boleslava Stydlivého, krále Polského (nar. 1219, † 1279), vdovu po Kolomanovi, knížeti Haličském, s kterým žila za ustavičného panenství, Salomeu, pravím, biskup Jan Prandota zahalil posvěceným závojem řádu svaté Kláry, a od krále Boleslava Stydlivého přijal slavný slib ustavičné zdrželivosti manželské u přítomnosti mnohých zástupů v kostele. Královna Kunhuta pak nejen podobný slib učinila, ale také do třetího řádu svatého Františka vstoupila přivolením královského chotě svého.

Dočkal se biskup Jan Prandota věku velikého. I roztožil se po odplatě nebeské v království Kristově, připravil se na smrt žádanou, přijal svaté svátosti, a blaženě v Pánu zesnul dne 21. září roku 1262.

Tělo biskupa Jana Prandoty slavně pochované v biskupském kostele oslavil Bůh zázraky mnohými. Jaké cti biskup tento požíval za živa i po smrti u rodáků svých, vidno jest také z písně latinské, kteráž tuto klade se překladem českým.

Chvalozpěv o blahoslaveném Janu Prandotovi, biskupu Krakovském.

Biskupe náš velký, Prandoto,
učiněná lásko, dobroto,
sloužil's Bohu vezdy věle,
miloval jsi kněžstvo celé.

Starostlivý otče chudiny,
sirotků všech strážce hrdinný,
že's byl v Církvi veleduchem,
davy svědčí zbožným ruchem.

Pro zásluhy tvoje u hrobu
Pán Bůh léčí každou chorobu:
hluchý slyší, slepý vidí,
z oudů mroucích smrt se klidí.

Přeblažený slavný Krakove,
tebe stěhou světcův zrakové;
ochránců tvých zástup stkvělý
zapuď od bran nepřátely!

Jeden Bůh náš, Otec, Syn a Duch,
 milostivě k prosbám nakloň sluch;
 na přimluvu světcův stány
 buďtež v nebi všem nám dány!

5. Jonáš, prorok Starozákonný.

Jonáš, pátý z dvanácti Menších proroků, působil za devátého století před Kristem.

Hospodin poslal Jonáše do města Ninivy na pravém břehu řeky Tygrisu. Jonáš boje se pokání hlásati v městě cizém, sedl na loď, aby se odplavil a vyhnul úloze své. I stala se bouře veliká na moři. Plavci metali losy, aby vypátrali, kdo by byl vinen bouří tou. Los padl na Jonáše, který sám vyzval je, aby ho uvrhli do moře a bouři utišili. Plavci neradi vykonali žádost jeho.

Žralok, ryba obrovská, pohltila Jonáše, a po třech dnech vyvrátila jej na sucho.

Nyní Jonáš ochotně uposlechl rozkazu Hospodinova, šel do Ninivy, a kázal pokání všemu obyvatelstvu řka: „Ještě čtyřicet dnů, a Niniva vyvrácena bude.“ Jonáš 3, 4. Král i všecheu lid postil se, modlil se a kál se, a Bůh odpustil jim.

Kniha Jonášova má čtvero kapitol.

Kristus Pán sám dovolával se tohoto příběhu Jonášova, a prohlásil jej za předznak Svého z mrtvých vstání. Fari-seové a zákonníci žádali, aby Kristus znamením, zázrakem na nebi, dokázal Své poslání od Boha. Pán pak rozhorleně odpověděl jim: „Pokolení zlé a cizoložné znameuf hledá; a nebude mu dáno znamení, jediné znamení Jonáše proroka. Jakož byl Jonáš v břiše velryby (žraloka) tři dni a tři noci: tak bude Syn člověka (Kristus) v srdci země tři dni a tři noci. Muži Ninivitští vstanou na soudu s pokolením tímto a odsoudí je; neboť jsou pokání činili ku kásaní Jonášovu. A aj, více nežli Jonáš tuto!“ Mat. 12, 39—41.

I. Svätí Mauric (Moric), Exuperius a Kandidus, vojínové Thebáňští, mučeníci.

Dioklecian, byv roku 284. vojskem za císaře Římského povolán, zvolil si roku 286. svého přítele a soudruha vojína Maximiana za spolucísaře. Maximianovi vykázal sídlo pánovnícké v Miláně, sám pak ubytoval se v Nikomedii.

Císař Maximian, surový válečník, ukrutník a nepřítel víry křesťanské, měl ve válce s Galy ve vojsku svém také pluk sestavený ze samých křesťanů. Pluk ten nazýval se „legií Thebáňskou,“ poněvadž sebrán byl v Egyptské Thebaidě, v jižní části Egypta dle hlavního města Theby pojmenované.¹⁾

Císař Maximian chtěl legie Thebáňské jako jiných pluků užívati také k tomu, aby po křesťanech slídili a je pronásledovali. Legia Thebáňská zdráhala se konati tento rozkaz císařský. Císař Maximian zdržoval se té doby v Oktoduru, v nynějším Martinachu (Martigny) u řeky Rhónu nad jezerem Genevským; větší část legie Thebáňské pak tábořila u Agaunu, nyní „Svatý Mauric“ v kantonu Valiském ve Švýcařích.

Císař odepřením služby rozzuřený kázal, aby každý desátý muž z legie Thebáňské byl usmrcen. Stalo se.

Ale ostatní všickni přece nevolili pronásledovati souvěrce své. Plukovník legie, Mauric, cvičitel vojska Exuperius, a plukovní rada, sudí, senator, Kandidus, povzbuzovali podřízence své, aby statečně setrvali v křesťanské víře. Podruhé byl každý desátý muž zavražděn, ale opět bez výsledku očekávaného.

Vojínové vzkázali císaři: „Jsme sice poddaní tvoji, ale spolu také služebníci Boží. Budeme jako doposud svědomitě poslouchati tebe, kdykoli rozkaz tvůj nebude se přičítati vůli Božské; neboť dříve přísahali jsme svou víru, a potom teprve na prapuru tvém. Užij ramen našich proti každému nepříteli, ale prolévání krve nevinných jest zločinem. Vyznáváme, že jakožto křesťané nemůžeme křesťany pronásledovati.“

Následkem toho byli všickni povražďeni, aniž by se byl

¹⁾ Zprávu o legii Thebáňské zůstavil nám [svatý] Eucherius, biskup Lyonský, † roku 450., ve svém listu psaném biskupu Salviovi. Svatý Eucherius dne 16. listopada.

kdo zprotivil. Ohotně podstoupili smrt mučnickou pro víru a pro přikázání Jesu Krista: „Dávejtež co jest císařovo císaři, a co jest Božího Bohu.“ Mat. 22, 21.

Brzy potom přišel do krajiny té Viktor, vysloužilce jiného pluku, a podstoupil tam smrt mučnickou.¹⁾

K legii té náležel také dle zprávy svatého Eucheria Ursus a jiný Viktor, jenž pro víru svatou byli usmrceni v Solothurnu, na jižním svahu Jury, na řece Aaru ve Švýcarsku. Památka jejich připadá na den 30. měsíce září.

Veškerá legia Thebánská měla 6600 vojínů. Mučnictví to přeslavné událo se okolo roku 303.

Už za pátého století byl hrob svatého Maurice a jeho spolumučnicků v Agaunu velice slavný. Eucherius vypravuje o zázracích, jenž se tam udály.

Na začátku šestého století stál už klášter svatého Maurice pod horou Svato-Bernardskou v Alpách mezi kantonem Valliským a Savojskem. Svatý Avit Vienneský okolo roku 500. činí zmínku o utrpení těchto mučnicků Thebánských, které se četávalo za jeho věku. Úcta slavných těch mučnicků nejvíce rozšířila se ve Švýcarsku, v Galii (ve Francii) a v Savojsku. V Itálii byl zvláštní rytířský řád se jménem a pod ochranou svatého Maurice.

Mimo mučnicky od svatého Eucheria jmenované z jiných zpráv známi jsou také tito mučnicki z legie Thebánské: Vitalis a Inocenc, soudruhové svatého Maurice; Antonin v Piacenze (dne 30. září); Sekundus ve Vintemiglii v Ligurii, a Alexander v Bergamu (dne 26. srpna). O svatém Felixovi a jeho sestře Regule psáno dne 11. září.

Po smrti svatého Maurice a spolumučnicků dal císař Maximian dvě setniny legie Thebánské i s jejich setnisky Tysem a Bonifacem v Trevíru za tou samou příčinou povraždití dne 4. října téhož roku. Příštího dne pak usmrcen byl radní Trevířský, Palmacius a mnoho jiných křesťanů v městě tom. Svatý Felix, biskup Trevířský, dal kosti těchto svatých mučnicků na konci čtvrtého století přenesti do kostela svatého Pavlina.

¹⁾ Svatý Viktor, voják a mučnick, dne 21. července.

Jiné čtyry legie Thebánské podstoupily mučeníctví na jiných místech: Kasius a Florencius se soudruhy svými v Bonnu na levém břehu Rýnu; opět jiný Viktor a společníci v Xantech v Pruském Porýnsku, a konečně Gereon a spolumučeníci v Kolíně dne 10. října.

2. Ctihodná Františka, hraběnka Slavatová.

Vilém Slavata, jeden z osmi místodržících, kterým za nepřítomnosti císaře a krále Matiaše správa království Českého svěřena byla, vyznamenával se horlivostí pro Církev katolickou. Dne 23. května 1618 stavové „pod obojí“ vyhodili Viléma Slavatu a Jaroslava Bořitu z Martinic oknem z České kanceláře na hradě Pražském do příkopů pod palácem. Viléma Slavatu odnesli do domu Polexiny z Pernšteina, manželky nejvyššího kancléře pána Zdeňka z Lobkovic, kde zůstával na léčení. Pozdraviv se, vyšel ze země i s rodinou do Pasova. Jména jeho direktori zabavili.

Po bitvě Bělohorské vrátil se Vilém Slavata do Čech. Císař Ferdinand II. usadil jej v předešlé úřady, navrátil mu jmění, povýšil jej roku 1621. do stavu hraběcího, jmenoval jej tajným radou a 1627. dědičným zemským číšníkem. Nejstarší z rodu jeho směl psáti se „vladařem domu Hradeckého,“ a na sněmích měl sedění po knížatech přede všemi hrabaty. Po smrti Zdeňka knížete z Lobkovic učiněn jest Vilém Slavata nejvyšším kancléřem království Českého. Vilém Slavata zemřel v Jindřichově Hradci dne 19. ledna 1652.

Vilém Slavata měl dva syny: Adama Pavla a Joachima Oldřicha. Joachim oženil se roku 1627. s Františkou, dcerou hraběte Leonarda Helfrida z Meggavy v Horních Rakousích. Jako císařský komoří zemřel Joachim dne 4. května 1645, a zůstavil vdově Františce Slavatové sedm dítek: Ferdinanda, Joachima, Leopolda, Karla, Kateřinu, Lucii a Barboru.

Vdova Františka Slavatová všechny své dítky výborně vychovala a zaopatřila; dalať na ten úmysl po smrti svého chotě Joachima Oldřicha sloužiti sedm tisíc mší svatých.

Zbožné a moudré vdově Františce Slavatové světil

císař Ferdinand III. vychování svého synáčka Leopolda. Františka Slavatová odjela k tomu konci do Vídně ke dvoru, a tam vychovávala císařovice Leopolda s nejmladším synkem svým Karlem. Toho času měla Františka Slavatová za zpovědníka Jesuitu Everharta Nitharda, nepotomního kardinála.

Františka Slavatová už u hodné matky své osvojila sobě bázeň Boží, tuhou kázeň křesťanskou, milovnost bezúhonné čistoty a jiné ctnosti. Když pak se provdala, byla věrnou chotí, řádnou hospodyní a výtečnou matkou.

Jako vdova pečovala Františka Slavatová o vrchol dokonalosti křesťanské. Zavázala se slibem čistoty vdovské. Horlivě se modlila. Důvěrně klaněla se Kristu v nejsvětější Svátosti. Vroucně ctíla Rodičku Boží, svatého Josefa, pěstouna Páně, svého anjela strážného a jiné světce i světice Boží. S komornou modlila se denně růženec a chodila na mši svatou. Konávala hodinky za duše v očistci a jiné pobožnosti. Po skrovném obědě vyšívala pro kostely a šila na chudinu. Před spaním četávala v knihách nábožných. Příbuzní a dítky, když ji navštívili, modlívali se s ní. Třikrát do téhodne přijímala Tělo Páně.

V Telči na Moravě a v Hradci Jindřichově v Čechách doprovázela kněze k nemocným jdoucím z kostela i nazpět. Vůli svou dokonale podrobovala vůli Božské. Od smrti chotě svého nikdy více nenosila šperků, byla šetrna ve stravě, v oděvu i v nábytku, ale štědra ke cti Boží a k chudobným. Nemocným osobně sloužovala a oděv i léky strojvala jim. Se špitálský modlívala se růženec a obdarovala je.

Do poutních chrámů v Čechách, na Moravě a v Bavorsku zaslala hojné dary. V několika kostelích založila pobožnost na památku smrtelné úzkosti Kristovy v zahradě Getsemanské.

V Opořanech a v Hradci Jindřichově opatřila bohatě kostely. V Telči zařídila Jesuitský klášter, chrám a ústav pro chudobné studenty, a uložila deset tisíc zlatých pro pět chudých ale hodných děvčat, aby měly výbavu pro stav manželský nebo pro klášter. Z kajicnosti a starostlivosti o čistotu

vдовskou šlehala a postem kárala tělo své. Nebývalo ji vidět lež doma, v kostele, ve špitále a v příbytku chudiny.

Roku 1674. císař Leopold I. požádal vdovu Františku Slavatovou, aby byla nejvyšší dvorní mistryní u jeho choti Klaudie Felicity. Františka vysoký úřad ten přijala a ve Vídni zastávala až do smrti císařovny.

Dne 19. června 1676. vrátila se do Telče, a brzo do Hradce Jindřichova. Tam po malé nemoci svátostmi opatřená šťastně doputovala dne 22. září 1676, majíc věku svého 66 let.

Tělo její pochováno bylo v Jesuitském kostele v Telči vedle těla milovaného chotě Joachima Oldřicha hraběte Slavaty. Císař Leopold, zvěděv o její smrti, zalkal: „Oh, umřela pěstounka má, kteráž mne milovala láskou mateřskou!“

Everhart Nithard kardinál, bývalý zpovědník Františky Slavatové, vyjádřil se písemně o ní: „Kdyby byla v Římě nebo ve Španělsku umřela, počalo by jednání u Stolice apoštolské, aby prohlášena byla za svatou.“

Ve své poslední vůli největší žádost svou vyjádřila těmi slovy: „Dětem svým nejmilejším odkazuji lásku a bázeň Boží, také upřímnou pobožnost a důvěru v nebeskou Královnu, abych je všechny okazati mohla Bohu svému Stvořiteli na hrozném soudu. Toť bylo mateřského srdce mého nevroucenějším a nejpilnějším přáním.“¹⁾

3. Sv. Emmeram (Jimram), biskup, věrověst Bavorský, mučenic.

Svatý Emmeram narodil se v Poitiersu.²⁾ Odešel z Galie (Francie), zamýšleje hlásati evangelium Kristovo Avarům v Pannonii. Dorazil do Řezna³⁾ roku 649. Vévoda Theodo I.

¹⁾ „Drahé kameny z koruny Svatováclavské.“ — ²⁾ Poitiers (Poatié), nyní hlavní město franc. depart. Vienneského, nazývalo se za starého věku Limonum, a bylo hlavním městem Piktonů, po kterýchž také Piktavium jmenovalo se. Po Římanech, jimž krajina ta sloula Aquitania secunda, připadlo za pátého století Visigotům, a roku 507. po bitvě u Vouillé zmocnil se ho Chlodvík, panovník Franký. — ³⁾ Řezno, město v Bavorsku (Ratisbona, Regensburg), od roku 558. po Římanech sídlo vévod Bavorských.

poučil jej, že u Avarů ničeho nepořídí, že jsou nepřátelé Bojoarův, že poříčí Enže zpusťořili a vřbec nejsou přistupni. Byliť jeho předchůdcové Thasilo I. roku 596., a Garibald II. roku 612. od Avarů a Slovanů na hlavu poraženi, a museli sobě mřr koupiti. U Bojoarův ale, pravil vévoda Theodo I., má prý krajinský biskup a věrověst Emmeram veliký obor činnosti. Bojoarové toho času byli větřinou už křesťané, ale nováčkové ve víře, jenž ještě zhusta pletli si pohanství s křesťanstvím. Svätý Emmeram zůstal v Řezně, a po tři roky zvěřtoval evangelium v městech, ve vesnicích a v různých rodinách.

Znamenaje, že se mu blíží konec života, umřnil sobě Emmeram, že bude putovati do Říma. Tu pak padla mu k nohou Uta, dcera vévody Theoda, a svůdce její Sigibald syn velmože a soudce, vyznali mu svůj poklések a prosili o radu, kterakby se vyhnuli hněvu vévodovu. Biskup Emmeram pokáral je, připomenul jim, že pro hřích svůj mnohem více než hněvu otcova báti se mají trestu věčného, uložil jim pokání a vydal se na pouť Římskou.

Po třech dnech vyzradil se hřišný pád Uty, kteráž dle nřvodu Sigibaldova udala svatého Emmerama za spoluvinníka, domřnivajíc se, že světec ten už jest přes hory a doly.

Vévoda Theodo dceru svou vydědil a do Italie vypověděl, kdežto i umřřela.

Utin bratr Lambert pronřsleďoval biskupa Emmerama, dohonil ho nedaleko od Mnichova, ztrřznil jej na celém těle a nechal v krvi ležeti. Venkované a průvodcové naložili jej na vůz, aby jej dopravili do vévodského dvorce Ařhaimu. Cestou vřak Emmeram skonil a v kostele svatého Petra v Ařhaimu pochován byl za velikého sběhu lidu kvřřického.

Brzo vyřřlo v Řezně na jevo, že Sigibald svedl princesnu. Vévoda, velmožové a kněží dali tělo svatého Emmerama do Řezna přenesti, a slavně pohřbili je v kostelíčku Svatojirském za městskou zdí. Stalo se okolo roku 640.

Vévoda Theodo II. a svätý Rupert, biskup Solnohradský, založili roku 697. klášter svatého Emmerama, spojili s ním biskupství Řezenské, a prvřním opatem-biskupem byl Vikterp z kláštera Tourského povoláný. Tělo svatého Emmerama mnohými zřzraky od Boha oslavené přeněřeno bylo nejprvé do skvo-

stné krypty, později pak od biskupa svatého Garibalda¹⁾ do nového skvostného chrámu svatého Emmerama. Až do svatého Volfanga byl opat kláštera toho spolu také biskupem Řezenským. Opat Karel (1292—1305) byl od císaře Adolfa jmenován kuřetem.

4. Svatá Salaberga, vdova, abatyše Laonská.

Svatý Eustas, opat Lyseljský (Luxeulský),²⁾ vypravil se na cesty apoštolské k pohanským Němcům v nynějším Bavorsku a Belgicku. Velmož Gundugin ochotně uvítal a hostil jej v domě svém. Za rozhovoru ptal se opat Eustas hostitele svého, má-li děti? Matka Saretruda přivedla dva chlapce, staršího Leodvína s příjmím Bodo,³⁾ a mladšího Fulkufa. Svátý opat požehnal jim a zase tázal se, nemají-li více dětí? Matka přivedla slepou dceru Salabergu. Opat po tři dni se modlil a postil, a Salaberga nabyla zraku zdravého.

Sličnou Salabergu provdali rodiče za mládence šlechtice, a když ten brzo po svadbě umřel, přinutili ji, aby se podruhé vdala za Blandina Bosa, muže nábožného. Blandin Boso a Salaberga svatě žili, služebnky církevní v úctě měli, a chudým štědře pomáhali.

Salaberga putovala ke hrobu svatého Remigia v Remeši,⁴⁾ aby sobě od Boha vyprosila potomky. Bůh vyslyšel modlitbu její, a během několika roků měli zbožní manželé tři dcery: Saretrudu, Ebanu a Anstrudu, a dva syny: Eustasia a Balduina, kteříž jako světcové v úctě jsou zvláště v Laonu.⁵⁾

Po smrti svatého Eustasia, opata Lyseljského roku 625. smluvila se nábožná Salaberga s manželem svým Blandinem, počala stavěti klášter pro jeptišky nedaleko města Langresu

¹⁾ Sv. Garibald dne 8. ledna. — ²⁾ Svátý Eustas dne 29. března. —

³⁾ Bodo stal se napotom biskupem Tonlským (Túlským). Toul (Túl), nyní ve franc. depart. Meurthe vlevo na řece Mosele a na železné dráze z Paříže do Štrasburku. Za dob Římských Tullium Leukorum, později v Austrasii Francké. — Památka svatého Boda připadá na den 11. září. — ⁴⁾ Svátý Remigius dne 1. října. — ⁵⁾ Laon (Laudunum), hlavní město franc. depart. Aisneského.

(Lágru) na řece Marné ve Francii, a když místo to uznáno bylo za nevhodné, odešla do Laonu, a tam s povolením biskupovým uskutečnila bohumilý úmysl svůj. Brzo shromáždilo se tam tři sta panen a vdov Bohu zasvěcených, kteréž v různých sborech dnem i nocí bez ustání sloužily Bohu modlitbou a zpěvem. Svatá Salaberga byla jim pravou matkou, kteráž stkvěla se pokorou, lahodou, nábožností, dobročinností a darem zázraků.

Těžká nemoc věstila jí nedalekou smrt. Ona sama určitě předpověděla den, kterého ji Bůh povolá k Sobě. Horlivě chystala se na odchod svůj, napomenula jeptišky k vytrvalosti, a blaženě v Pánu zesnula dne 22. září 665.

I manžel její Blandin Boso čím dál tím více prospíval dokonalostí, a jako světec dokonal běh života svého. Výroční památka jeho svěťi se dne 1. května.

5. Svatá Druzila, panna, mučeniice Antiochijská.

Svatý Chrysostom ¹⁾ na dnešní den činil kázání u hrobu svaté Druzily ²⁾ nedaleko Antiochie v Syrii na řece Orontes. Z kázání toho nabýváme jistoty o svaté panně a mučeniici Druzile.

Bylať Druzila panna outlá i mladistvá. Milost Boží osvětila a sflila ji tou měrou, že poznala Boha Krista, a ničím nedala se od Něho odvrátiti, ani ohněm, ani železem, ani dravými zvířaty, jimiž jí hrozili modloslužebníci. Soudce pohanský neohroženou vyznavačku zjevené víry Kristovy nevolil mečem usmrtiti, ale zamýšlel ji zastráti pohledem na hranici hořící. Rozkázal, aby žoldnéři postavili Druzilu na hranici velikou a podpálili ji. Avšak Druzila, vidouc plameny, zahořela tím více láskou ke Kristu, a zmužile hleděla na oheň ji zachvacující, kterýž měl jí býti vodou křestnou, po níž byla toužila. Popel panenského těla, z něhož svatá duše přešla do království Kristova, sebrali a pochovali křesťané s těly jiných svatých mučeniček.

¹⁾ Sv. Jan Zlatoústý (Chrysostom) dne 27. ledna. Tom. II. pag. 6, 88. Homilia. — ²⁾ Sv. Druzila, Drozela, Drosia.

6. Svatá Digna a Merita, panny, mučeniče Římské.

V Římském kostele svatého Marcela v úctě chovají se ostatky svatých panen Digny a Merity, kteréž podstoupily mučeničskou smrt za panování císaře Valeriana (253—269).

Římský soudce Gajus křesťanské sestry Dignu a Meritu k soudu pohnané vyzýval a všelijak nutil, aby obětovaly modlám. Statečné vyznavačky Boha Krista kázal Gajus bičovati. Avšak, jakmile bičic pozdvihl ruku na první ránu, ruka pozdvižená mu ztuhla. Gajus vida to a slyše nárek bičicův zvolal: „Digno a Merito, zanechte svého umění kouzelného a obětujte, sice podrobím vás trestům všeho druhu.“ — Bičic pak prosil: „Svatá Digno a Merito, modlete se za mne, aby mi obživly ruce, a přestaly bolesti hrozně.“ — Digna a Merita modlily se Bohu, bičic zdrav učiněn jest, velebil Krista, a za to odvedli ho do žaláře.

Gajus opět rozkázal pannám, aby obětovaly, jinak že je dá usmrtiti. Digna i Merita usmívaly se a pravily: „My, hříšnice, vezdy byly jsme žádostivy smrti mučeničské.“ — Gajus dal je roztáhnouti a býkovci strašně bít. Postavil pak před nimi modlu Joviše, a vybízel je, aby mu obětovaly. Sliboval jim bohatství, slávu a manžely vzácné. Svaté panny dechly na modlu, kteráž ihned sřítla se. — Gajus velel: „Bijte je, až zahynou!“ — Svaté panny zvolaly: „Vidíme slávu, po nížto vždycky toužily jsme!“

Gajus poručil, aby za vlasy byly pověšeny a ohněm mučeny. Tu zavzněl hlas s nebe: „Pojďtež ke mně, pokorné srdcem!“ Digna i Merita odevzdaly duše své Bohu.

Těla svatých panen a mučenic se skřípce sňatá a pohozená u silnice Ostijské křesťané za doby noční pomazali drahou masťou a zaobalená v tenká plátna pochovali v podzemním pohřebišti svatých Felixe i Adaukta.

Neděle XVI. po Svatém Duchu.

Luk. 14, 1—11.

„Pán Ježíš všel do domu jednoho knížete farisejského v sobotu, aby jedl chléb, a oni Ho pozorovali.“ Luk. 14, 1.

V sobotu, v den sváteční u židů, požíváno jídel skvostnějších a úpravnějších nežli ve všední den; avšak toliko jídel studených, poněvadž zákonem bylo zakázáno v sobotu oheň zanítiti a vařiti; neboť psáno jest: „Nezanítíte ohně nikdež v přisbytku svém přes den sobotní.“ II. Mojž. 35, 3.

K takému jídlu čili obědu sobotnímu pozval kníže, náčelník fariseů, Pána Ježíše. Pán přijal pozvání to a všel do domu jeho, předvídaje, že se Mu tam udá příležitost, aby poučil farisey a jim dopomohl ku spáse. Fariseové spolu s Pánem pozvaní „pozorovali Ho,“ čekali na Něj, zdaliby našli něco závadného.

Mezi obědem „člověk jeden vodnatečný“ přišel k Pánu Ježíši, dovědév se, že Pán tam pozván jest. Ale jenom mlčky „před Ním stál.“ Luk. 14, 2. Neopovázil se Pána prositi za uzdravení, poněvadž byla sobota, ve kterouž fariseové i uzdravování nemocných prohlašovali za věc nedovolenou.

Pán Ježíš jej spatřil a uzdraviti chtěl. Spolu však také vyléčiti mínil farisey z chybných předsudků, jichžto měli o svěcení dne sobotního. Proto „promluviv pravil zákonníkům a fariseům řka: Sluší-li v sobotu uzdravovati? — Ale oni mlčeli.“ Luk. 14, 3.

Otázkou Páně do úzkých rozpaků uvedeni byli, nevědouce, coby měli odpověděti. „Nesluší v sobotu uzdravovati“ — báli se říci, an jim Pán ukázati mohl na napájení volů a skotů, kteréž fariseové i v sobotu za dovolené měli; a „sluší, dovoluje se v sobotu uzdravovati“ — také říci nemohli a nechtěli, ješto se to protivilo jejich náhledům; proto „mlčeli.“

Pán již ani nevyzval je druhou otázkou k odpovědi, „nýbrž uchopil vodnatečného, uzdravil a propustil jej.“ Luk. 14, 4.

Napřed nemocného vztáhnutím ruky Svěho uzdravil, a potom slušnost a dovolenost skutku Svěho v den sobotní hájil před farisey řka: „Či z vás osel anebo vůl upadne do studnice, a nevytáhne ho ihned v den sobotní? A nemohli Mu na to odpověděti.“ Luk. 14, 5. — Ovšem! Smí-li se v nouzi a v neštěstí pomáhati v sobotu h o v a d u, tím více smí se pomoci člověku v nouzi a nemoci postavenému; neboť člověk má do sebe neskonale větší ceny a hodnoty nežli všechna všady zvířata. — Krom toho člověka pouhým dotknutím uzdraviti stojí mnohem méně práce a namahání,

a tudíž dle smýšlení samých fariseů mnohem méně sobotu ruší a znesvěcuje, nežli pracné vytahování vola z cisterny. — Konečně pak vytahování dobytčete děje se více z osobního zisku a z lakomství, uzdravení vodnatelného člověka ale stalo se z pouhého milosrdenství. Proti jasné a zřejmé pravdě těžko jest bojovati, proto fariseové „nemohli Mu na to odpovědfti.“

Tělesně uzdraven a propuštěn byl od Pána člověk vodnatelný; ale Pán laskavý prohlédal i k duchovnímu dobru Svého hostitele a Svých spoluhostů. Podle slov svatého Řehoře vida je býti duchovně opuchlé, snažil se vyléčiti je z té duchovní vodnatosti, z hrdosti a pýchy, v nížto vězeli.

Byloť všem přítomným známo, že hostinou zobrazuje a představuje se účastenství v říši Boží, a tudíž Pán užil obrazu toho čili podobenství, a poučil farisey a zákonníky, že do té říše, do království nebeského, nevede pýcha a povyšování sebe, nýbrž jedině pokora. Proto, „spatřiv, kterak sobě přední místa vyvolovali, řekl jim: Když budeš pozván na svadbu, nesedej na prvním místě, aby snad vzácnější tebe nebyl pozván od něho, a přijde ten, kterýž tebe i onoho pozval, neřekl tobě: „Dej tomuto místo;““ a tehdy počal by's s hanbou seděti na místě posledním.“ Luk. 14, 6—9. — Nemluví Pán o hostině obyčejné, nýbrž o svadbě, aby tím snáze přišlo hostům na rozum, že se tu nejedná o nějakou obyčejnou opatrnost při hostinách, nýbrž o pokoru v říši Boží, ješto spása Mesiášem strojená zobrazuje se podobenstvím svadby a hostiny svadební. Mat. 9, 15.—22, 13. Hlásá Pán, že v království Božím jest mnoho rozdílných stupňů odplaty a spásy věčné, a že Bůh každému přisoudí pravé místo podle zásluh jeho.

Naopak chovati se káže Pán řka: „Ale když budeš pozván, jdi, a posaď se na posledním místě, aby, když přijde ten, kterýž tebe pozval, řekl tobě: „Příteli, posedni výše.““ Tehdy budeš míti slávu před spolustolci.“ Luk. 14, 10. — Nechceť Pán podobenstvím tím učiti pokoře liché a líčené, která se také někdy objevuje v obyčejném životě, an lidé někteří tváříce se býti pokornými hledávají vyznamenání a povýšení tím většho. Pán Ježíš prikazuje pokoru pravou a ryzou, kteráž nežádka

dochází uznání a úcty už i na tomto světě, an lidé pyšní a se nadýmající i na tomto světě začasťe bývají v nenávisti a všelijak pokořováni. Člověk pokorný líbí se lidem a bývá od nich ctěn. Kdo však nad jiné vynáší a vypíná se, ponížení a pokoření dochází od jiných. Tím více pak každý v pravdě pokorný člověk povýšení dojde u Boha, a člověk pyšný bude zahanben. Za tou příčinou praví Pán Ježíš: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“ Luk. 14, 11. Už moudrý Sirach ve Starém Zákoně píše: „Čím jsi větší, tím více ponižuj se ve všech věcech, a nalezněš milost před Bohem.“ Sirach 3, 20.

Buď si kdo velkým nebo malým na světě tomto, před Bohem jest každý bez rozdílu velmi malým, a tudíž každému bez rozdílu přepotřebna jest pravá a ryzá pokora. Do slávy nebeské má a může přijíti každý; avšak musí k ní životem vezdejšími kráčet po jediné cestě tam vedoucí, a cesta ta jest cesta pokory. Vypudmež tedy z mysli své a ze svého srdce všelikou nemoudrou hrdost a pýchu. Bez ustání moudře uvažujme svou křehkost, svou slabost, svou chatrnost, která bez milosti Boží nedovede nic dobrého vykonati a dosáhnouti. Pokořujme se pokorou hlubokou před Bohem Hospodínem, aby Sobě zaslíbil v nás, aby nám hříchy odpustil a milostmi Svými obdařil nás, jimiž osvíceni a sřleni jsouce každým dnem dostoupati budeme větší pokory a větší dokonalosti křesťanské, až pak na konci života pokorného povýšení budeme do blaženosti a slávy věčné.

Svátek Sedmibolestné Panny Marie.

O svátku tomto už psáno bylo v Dílu II. strana 451. až 456. Dvakráte do roka Církev svatá připomíná věřícím Sedmibolestnou Rodičku Boží: v pátek po neděli Smrtné — po páté neděli postní, a v neděli třetí měsíce září. Udá-li se v neděli třetí jiná církevní slavnost, svátek Sedmibolestné Panny Marie odloží se na čtvrtou neděli září měsíce.

I. Svatý Linus, papež, mučovník.

Svatý Linus byl první papež po svatém Petrovi. Byl jeho náměstkem po devět roků, a po jeho mučovnícké smrti ještě dvě léta samostatně spravoval Církev Kristovu.

Linus narodil se ve Volatere, největším ze dvanácti měst Etruských.¹⁾ Otec Linův jmenoval se Herkulan. Dvaadvacetiletého syna Lina vypravil otec do Říma, aby se tam vzdělával. Svatý Petr apoštol obrátil jej na víru, pro statečnost u víře a pro výtečnou výmluvnost vysvětil jej za biskupa a náměstka svého na Stolicí apoštolovské.

Svatý Linus zastáváje horlivě úřad svůj, přikázal ženám, aby bez závoje nepřicházely na služby Boží. Obdařen jsa od Boha darem zázraků vymítal z posedlých zloduchy, a křísil mrtvé. I dceru Římského velmože Saturnina vyprostil z moci ducha zlého. Saturnin pohan pak popudil proti němu soudce městského, k jehož rozkazu svatý papež byl mečem stat. Pochovali tělo svatého Lina na Vatikanu po boku svatému apoštolu Petrovi. Dle Římských zápisův mučovníckých podstoupil mučovníctví dne 23. září.

Svatému Timotheovi vyřídil svatý Pavel pozdravení od Lina, jenž toho času zastával svatého Petra v Římě, když se nacházel svatý Petr na cestách apoštolovských. II. Tim. 4, 21.

2. Svatá Thekla, panna, mučovníce Koniezká.

O svaté Thekle nalezají se spolehlivé přfležitostné zprávy ve spisech svatých otcův církevních: Methodia, biskupa Tyrského, Epifania, arcibiskupa Salamiského, Řehofe, biskupa Nyského, Ambrože, arcibiskupa Milánského, Augustina, biskupa Hipponského a jiných.

Svatá Thekla nazývá se ve zprávách těch ozdobou častův apoštolovských a arcimučovnící, ještě první z křesťanek třikráte vydána byla na smrt mučovníckou, ale vždycky zachránil ji všemohoucí Bůh.

¹⁾ Etruria, Hetruria, později Tuscia, řecky Tyrrenia, za starých dob země v Střední Italii, druhy Toskana a země papežská na pravém břehu Tibery.

Thekla, dcera znamenitého měšťana v Koniehu,¹⁾ byla pohansky vychována a bohatému jinochu Thamirovi záhy zasnoubena. Když svatý apoštol Pavel do Koniehu přibyl, ubytoval se právě naproti přibytku osmnáctileté vznešené panny Thekly, která stojí u okna, naslonchala jeho apoštolskému kázání. Milostí Boží povzbuzena jsouc, odebrala se s jinými posluchači ku svatému Pavlovi, aby jí ani slovo neušlo. Svatý apoštol Theklu na víru obrátil a pokřestil.

Milost Boží tak působila v ní, že z lásky ke Kristu zavázala se slibem ustavičného panenství a odřekla se svého ženicha. Úmyslu tomu protivila se matka, protivil se i snoubenec Thamis; oba dotírali na Theklu, aby slib svůj Kristu učiněný zrušila a ve stav manželský vstoupila. Thekla modlila se Kristu Pánu, a když svatý Pavel z Koniehu byl vypuzen, odešla i Thekla tajně z domu otcovského a šla za svatým apoštolem. Avšak byla dohoněna, polapena, nazpět přivedena a v obžalobu dána od vlastní matky a od ženicha Thamira.

Soudce nadarmo přemlouval křesťanskou pannu Theklu, aby od víry křesťanské odpadla a se vdala. Konečně ji odsoudil na smrt.

Zmužile vstoupila Thekla na hranici, ale plamen uhašen byv náhlým deštěm, neublížil jí.

Pustili na ni hladové dravce; ale, dle slov svatého Ambrože, lev jako beránek lehl jí k nohám a lízal je.

Uvrhli ji do jámy k hadům jedovatým; ale hadové bleskem zhylni, svatá Thekla však bez úrazu vystoupila z jámy nebezpečné.

Následkem zázraků těch mnoho pohanů přijalo víru v Boha Krista.

Thekla pak svatě žila v Seleucii městě,²⁾ dočkala se léta devadesátého, blaženě v Pánu zesnula a tam pochována byla. Hrob její doposud navštěvují poutníci. Ostatky svaté

¹⁾ Konieh (lat. Ikonium), město v Malé Asii. Starodávné Ikonium bylo hlavní město Lykaonie, země ohraničené na sever Galatií, na východ Kapadocií, na jih Kilikií a Isaurií, a na západ Frygií. Na konci druhého století Lykaonia stala se zemí Římskou, a spojena byla s Kapadocií. —

²⁾ Seleucia, město nad řekou Calycadnem v Cilicii, kde bývalo znamenité orakulum Apollona.

Thekly jsou také v hlavním chrámě Milánském, kdežto se vyzývá jako patronka.

3. Svatý Paxencius a jeho sestra Albína (Běla), mučeníci.

V Paříži, hlavním městě Francie, chovají se v kostele svatého Martina ostatky svatých sourozenců Paxence a Albíny (Běly). V církevních hodinkách Pařížských jest následné čtení.

Paxenc, vzácný paníc, za panování císaře Antonina byl obžalován jakožto křesťan. Láska k Bohu pravému roznítla Paxenciovi v hrudi mladistvé sflu mužnou. Ani pochlebováním, ani hrozbami nedal se pohnouti, aby zapřel Krista Vykupitele. Rekovně snášel všeliké muky, až mu hřebík do hlavy vrazili, a tou měrou jej ozdobili korunou vítěznou.

Albína (Běla), sestra Paxenciova, též toho času byla umučena pro Krista. Víru křesťanskou a čistotu panenskou hájila sličná panna Albína tak statečně, že ji zviklati nemohly ani sliby ani hrozby děsné. Ostrý meč oddělil hlavu od těla, a přivedl duši svatou do království Beránka Božího v nebesích.

4. Svatá Žofia (Žofka), patronka Sortinská.

Sortino, město v Italské provincii Noto na ostrově Sicilii, slaví dnes výroční svátek své patronky, svaté Žofie, panny a mučnice.

Město Sortino má nedalekou jeskyni, v nížto svatá vyzna-vačka Kristova, Žofia, se skrývala, a kterouž proto v náležitě úctě má veškero obyvatelstvo Sortinské. K žádosti měšťanův Sortinských dovolil papež Pavel III. (1534—1549), aby konali dne 23. září průvod prosebný, při kterémž nosí se obraz svaté patronky Žofie.

5. Svatý Konstancius, kostelník Jakýnský.

Svatý Řehoř Veliký¹⁾ zachoval nám zprávu o svatém Konstanciovi.

¹⁾ Sv. Řehoř Veliký, papež, dne 12. března II. 360. Dialogorum lib. I. cap. 5.

Konstanc po mnoho roků v rouše mnišském svatě žil, a byl kostelníkem při chrámě svatého Štěpána mučeníka v Jakýně.¹⁾ Veškero obyvatelstvo krajiny Jakýnské ctilo kostelníka Konstance, kterýž liboval sobě výhradně toliko ve věcech nebeských. Jednoho dne nedostávalo se oleje. Konstanc naplnil všecky lampy, kahance kostelní, vodon, dal do ní knoty, rozžehnul je, a hle voda hořela jako nejlepší olej.

Zázrakem tím vzrůstala úcta ke kostelníku Konstanciovi tou měrou, že odevšad přicházeli lidé, aby jej viděli. Přišel z daleka také venkovan. Konstanc právě stál na schůdcích, a upravoval lampy. Venkovan, vida človíčka malého a pranepatrného, nechtěl věriti, že by to byl vyhlášený kostelník Konstanc, a pravil sám k sobě: „Nemůžet býti ve skutečnosti tak malý, kterého jsem v duchu sobě představoval velikého!“ — Konstanc zaslechl slova ta, odešel od práce své, běžel k venkovanu, objímal i líbal ho, a dšky vzdává mu, pravil: „Ty sám jediný díval se's na mne očima otevřenýma!“

Konstanc malý zevně byl mužem velikým mnohými zázraky, ale větším byl uvnitř pokorou srdce svého.

6. Svati Ondřej, Jan, Petr a Antonín, mučeníci Afričtí.

Za Byzantského (Cařhradského) císaře Basilia I. Macedonského (867—886) domohl se vlády ukrutný samovládce Abrachen.²⁾ Válečník tento vyvrátil Syrakusy, hlavní město Sicilské, a odvedl s sebou do zajetí v Africe Jana, a jeho dva nedospělé syny: Petra i Antonína. Abrachen dal je vyučovati vědám vlasti své.

Jakmile Petr i Antonín dospěli v muže, vynikali učeností a chováním tou měrou nad muže ostatní, že král Abrachen ustanovil Antonína vrchním celníkem, Petra pak vrchním důchodním státním.

¹⁾ Jakýn, ital. Ankona, město v Romagně, druhdy sídlo delegace papežské, má nejlepší přístav v Adriatickém moři, o něm praví přísloví: „Unus Petrus in Roma, unus portus in Ancona.“ Druhdy biskupský kostel Jakýnský měl jméno svatého Štěpána, nyní svatého Cyriaka. —
²⁾ Abrachen, jméno Arabaké; jinde panovník ten sluje: Ibraim-ben-Amed Mahomet, jinde Abraham, Ebrahim.

Oba úředníci státní, Antonín a Petr, zachovávali ve věcech zevnějších obyčeje Saracenův, uvnitř ale byli horlivými křesťany.

Král Abrachen, jak mile o tom zvěděl, rozhněval se, dal jim nohy svázati a je sukovitou holí bítí. Antonín dostal 400 ran. Celý roztlučený děkoval Bohu. I přivázali jej na osla a vozili ho městem.

Petra svlekli ze šatů, a bičovali mu ramena i tělo. Strýzněné bratry pak odvedli do žaláře.

Ze žaláře opět předvedené kázal ukrutník král Abrachen znova nemilosrdně a nelidsky trýzniti a páliť, až oba skonali pro víru svatou.

Potom povolal král Abrachen jejich otce Jana. Sám Abrachen chopil se ho levicí svou, a prohnal mu hrdlo vlastním mečem. Otec Jan sklesl mrtev na těla obou synů. Těla svatých mučeničků pak byla spálena.

Byl pak také starší křesťan Ondřej po mnoho roků vězněn a sužován hladem, žízní, zimou a jinými útrapami. I jej toho dne dal král Abrachen k sobě přivesti, vyskočil na koně, a kopím prohnal mu hrud. Mučenič Ondřej padl na kolena, aby velebil Boha. Abrachen druhým kopím probodl jej v zádech. Ondřeji mrtvému král ještě uřízl hlavu, a tak dovršil jeho mučeníctví.

Památku těchto svatých mučeničků slaví křesťané Afričtí od té doby.

Dne 24. září.

I. Slavnost blahoslavené Panny Marie de Mercede.

Slavnost blahoslavené Panny Marie, „Matky milosrdenství,“¹⁾ byla na počátku soukromou slavností církevního řádu na vykupování křesťanů ze zajetí a z poroby Maurův Mahomedánských, jež byl pod ochranou Marie Panny ve Španělsku založil kněz, svatý Petr Nolaskus,²⁾ se svatým Rajmundem

¹⁾ „Merces“ vyznamenává v latině středověké také „milosrdenství.“

— ²⁾ Sv. Petr Nolaskus, zakladatel řádu Matky Boží k vykupování vězňů, dne 31. ledna.

Pennafortským, a s Jakobem, králem Aragonským, roku 1218. Papež Řehoř IX. potvrdil výtečný tento řád, z něhož slavnost blahoslavené Panny Marie de Mercede rozšířila se do všech ostatních kostelů v zemi Španělské a ve Francii, až pak za sedmáctého století papež Innocenc XII. nařídil, aby se konala každoročně dne 24. září po celé Církvi katolické.

2. Svatý Gerard (Radko, Jaromír), biskup a mučenk, věrověst Uherský.

Svatý Gerard (Gerhard) de Saperdo narodil se v Benátkách Italských z rodičův šlechtických, kteříž jej pečlivě vychovávali v báni Boží. Už jako pětiletý chlapeček byl Gerard k dalšímu vzdělání dán do kláštera řádu svatého Benedikta, kdežto vyznačoval se velikou nábožností a láskou k bližnímu, a tndž později ochotně přijat byl do počtu klášterníkův.

Po několika létech roztoužil se Gerard po svatých místech v zemi Zaslíbené, v Palestině, a prosil vrchníka svého, aby mu dovolil vykonati onu pouť. Dosáhnuv dovolení toho Gerard vypravil se na cestu s několika společnky.

Cestou zpáteční zastavili se poutníci u svatého Štěpána, krále Uherského, kterýž je blahosklonně přijal a hostil.¹⁾ Poznáv pak rychle vznešené ctnosti Gerardovy, propustil král Štěpán společnky jeho, jej však podržel v zemi své, aby mu byl nápomocen v šíření a utvrzování víry křesťanské.

Gerard spatřoval ve zbožné vůli králově vůli Božskou, uposlechl, a odešel s mnichem Maurem na poušť nedalekou, kdežto sedm roků ztrávil za tuhého sebe zapírání, nabýváje každým dnem větší dokonalosti křesťanské modlitbou, rozjímáním, bděním a postem.²⁾

Svatý Štěpán, syn Uherského vévody Gejzy a jeho manželky Šarolty, jmenoval se dříve Vaik, a přijal jméno Štěpán teprve na křestu svatém, jež mu byl udělil roku 984. svatý Vojtěch, biskup Pražský, na slavném sněmě n Ostři-

¹⁾ Sv. Štěpán, král Uherský dne 2. září. — ²⁾ Poustevnu svou zvolil Gerard v lese Bakoňském, v župě Vesprimské. Na tom místě založil léta 1080. král Štěpán opatství Benediktinské, kolem něhož později utvořila se maďarská vesnice dosavad známá pod jménem „Bakonymbél.“

homa. Po smrti svého otce Gejzy roku 997. stal se Štěpán jeho nástupcem, a panoval moudře i spravedlivě, staraje se neunaveně o vnitřní zřízení církevní založením arcibiskupství Ostřihomského a několika biskupství pro Uhry a Sedmihrady. Štěpán obdržev od papeže Silvestra II. pro veliké zásluhy svoje korunu, ¹⁾ byl od prvního arcibiskupa Ostřihomského, Dominika, léta Páně 1000. slavně korunován, a odtud nazývati se počal králem Uherským. Biskupem Kaločským stal se Radla Anastás, přítel svatého Vojtěcha, první opat kláštera Břevnovského u Prahy, jenž roku 995. Čechy opustil a do Uher odešel.

Okolo roku 1035. založil král Štěpán nové biskupství v Čanádě, ²⁾ a povolal na stolicí tu milého svého mnicha a poustevníka Gerarda (Jaromíra), kterýž nerad poustevnu opustil a nerad berlu biskupskou přijal. Avšak pokorně podrobiv se patrnému řízení Božímu, zastával úřad svůj tak horlivě, že v každém podniku jeho zjevno bylo požehnání Boží.

Křesťané nově na víru obrácení milovali Gerarda biskupa jako svého otce. Počet křesťanů množil se všude a stále. Ve městech budovaly se kostely, z nichž nejslavnějším byl chrám Svato-Jirský v Čanádě s oltářem Rodičky Boží, u něhož biskup Gerard každou sobotu sloužil mši svatou ke cti blahoslavené Panně Marii, kteráž od té doby v zemích Uherských s ozvláštní úctou a zbožností pozdravuje se názvem „Naše Paní.“ Svatý Gerard tak něžně a vroucně ctil Rodičku Boží, že ani zjevný hříšník od něho nebýval oslyšán, prosil-li za milost jakoukoli „pro naši Paní.“

I jako biskup zachovával svatý Gerard tuhý mnišský řád. Odíval se drsným rouchem kajícím, postil se tuze, na svých cestách nocoval obyčejně v lese nebo v jeskyni. Příkladem svým

¹⁾ Koruna ta náleží k říšským klenotům Uherským. Korunou tou byli dosud korunováni všickni králové Uherští. — ²⁾ Čanád Maďarský, původně Morosena (Maroš), město druhdy velmi opevněné. Za času svatého Štěpána měl je v držení manakém Achthum, který se vzbouřil a od královského vojevůdce Sunnada čili Čanáda poražen a zabit byl. Vítězný Čanád, obdržev krajinu tu v leno, město Morosenu dle jména svého nazval Čanád, kterýž nyní jest nepatrný městyš na pravém břehu řeky Maroše v Bekešsko-Čanádské stolici správného obvodu Velkovaradínského.

výborně působil, a požíval všeobecné úcty a lásky, což potrvalo až do smrti krále svatého Štěpána v Budíně dne 15. srpna 1038.

Proti nástupci svatého Štěpána, Petrovi,¹⁾ už roku 1041. povstaly bouře, a za krále Uherského prohlášen byl Samuel Aba.²⁾ Násilník tento do Čanádu přilákal a na koly naraziti kázal padesát Uherských velmožů, kteříž byli se proti králi Petrovi s ním spojili, ale pak od něho odpadli. To stalo se za času postního. O Velikonoci chtěl Samuel Aba korunován býti, a k tomu konci přišel s knížaty a s některými biskupy přívrženci do hlavního chrámu Čanádského. Svatý Gerard nevolil jej korunovati pro ukrutenství spáchané; a když ostatní biskupové proti jeho vůli jej korunovali, vyšel svatý Gerard na kazatelnu a mluvil: „Ješto jsi, ó králi, znesvětil dobu postní zabitím, a mne obloupil o tolik usmrcených křesťanů, nejsi hoden odpuštění. Já pak hotov jsa pro Krista umřítí, oznámím tobě, co na tebe čeká. V třetím roce panování tvého zastihne tebe meč pomsty, a vezme tobě říši násilně urvanou i život!“

Proroctví to vyplnilo se. Strana Petrova roku 1044. porazila a zajala Samuela Abu, a král Petr dal je stíti.

Petr byl v Bělehradě³⁾ za krále korunován, ale poněvadž přál cizincům, vypuklo již po dvou létech nové vzbouření proti němu. Nespokojenci povolali roku 1046. Ondřeje a Leventa⁴⁾ do země, a prohlásili na sněmě v Aba-Ujváru králem Ondřeje I.

Tu pak pozdvihla se ještě téměř po padesáti létech strana, která se chtěla vrátiti ku kočovnictví svatým Štěpánem odstraněnému a k pohanství; i žádala na sněmě od krále Ondřeje vyhubení křesťanského náboženství v zemi Uherské. Ondřej, spoléhaje se na pomoc Ruskou, odkládal odpověď, ale nemohl brániti, když počalo loupení kostelů a pronásledování křesťanů.

¹⁾ Petr byl syn Gisely, sestry svatého Štěpána krále, vdovy po dožovi Urseolovi, jenž roku 1026. z Benátek vypuzen byv do Uher přišel.

— ²⁾ Samuel Aba, manžel druhé sestry svatého Štěpána, Šarolty. —

³⁾ Bělehrad královský čili Stolný, maďarsky: Szekes-Fejérvár, německy: Stuhlweissenburg, od X. do XIII. století obecné sídlo králův Uherských. — ⁴⁾ Ondřej, Bela a Levente byli synové po Ladislavovi Lysém, jenž byl syn Michaela, bratra Gejzova.

Toho času cestoval svatý biskup Gerard do Bělehradu, konal tam služby Boží v kostele svaté Sabiny, a mluvě k lidu pravil: „Zítřa povolání budeme k večeři Beránkově! Jdouce Mu v ústřety umřeme pro Krista!“

Příštího dne putoval biskup Gerard dále a napaden byl luzou nevěrcův, kteříž po něm kamením házeli. Svatý biskup poznamenav se znamením svatého kříže modlil se za nepřátele. Kamení lítalo kolem něho, ale neublížilo mu. Pohané, zázrakem tím ještě více popuzení, povalili vůz jeho a opět kamením házeli na něj. Jako svatý Štěpán prvomučeník poklekl biskup Gerard a modlil se hlasitě: „Pane, nepokládej jim toho za hřích (Skutk. apošt. 7, 59), neboť nevědí, co činí!“ Kleče a modle se probodnut byl mečem a skončil v Pánu.

Toho dne mimo něj také mnoho jiných křesťanů pro víru v Krista Ježíše bylo umučeno a usmrceno roku 1047.

Tělo svatého Gerarda bylo nejprve v nedalekém kostele Mariánském pochováno, později pak do biskupského chrámu v Čanádě přeneseno, odkud se konečně dostalo do rodiště jeho, do Benátek v Itálii.

Svatý Gerard právem nazývá se apoštolem Uherským.¹⁾

3. Svatý Liberius, papež.

Svatý Liberius, rodem Říman, stal se nástupcem Julia I. roku 352. na Stolicí svatého Petra. Vroucná zbožnost a horlivost u víře oprávněovala Liberia, aby byl hlavou Církve Kristovy, kteráž toho času potřebovala obhájce statečného. Děsna byla nenávisť bludných Ariánských biskupů dvorních ke každému, kdož s nimi nespolečoval se. Císař Konstancius II. byl krutým vykonavatelem choutek rozkolníků, biskupů Ariánských, jenž navzájem byli ochotnými nástroji jeho, a zbáběle rádi císaře jmenovali „věčným,“ odpírajíce jména toho Synu Božímu.

Nejvíce nenáviděli Ariáni svatého biskupa Athanasia.²⁾

¹⁾ Mimo jiné „Slovník naučný,“ články: Čanád, sv. Štěpán, Uhry. — ²⁾ Svatý Athanasius dne 18. května.

Aby napravil zmatky povstalé z pronásledování tohoto hrdinského obhájce víry přesné, žádal papež Liberius za svolání církevního sněmu Arelatského roku 353. Na sněmě tom císař Konstancius lstí a násilím vymohl sesazení svatého Athanasia. I jednatel papežský dal se oklamati a podepsal složení Athanasia s prestolu biskupského.

Na sněmě Milánském roku 355. násilnictví císařovo na-proti Církvi jasně objevilo se: praviti biskupům do očí: „Co já chci, musí vám býti zákonem církevními!“ — Takovému výroku dobře odpovídá řeč ctihodného kmeta Hosia Kordovského, jenž do očí řekl císaři: „Nevtírej se do věcí církevních. V příčině té nedávej nám žádných předpisův, ale raději od nás uč se! Tobě svěřil Bůh říši, nám biskupům ale svěřil záležitosti církevní!“

Násilnictví císařovo vymohlo vypovězení svatého Athanasia a úchvalu pro vyznání Ariánské. Papež Liberius nedal se zviklati ve víře pravé a tudíž vypovězen byl do Thrakie, odkud však císař brzo nazpět povolal jej do Říma na přimluvu paniček Římských a z bázně před povstáním lidu Římského.

Také jiní neohrožení biskupové vypuzeni byli, jmenovitě: Stoletý Hosius Kordovský, Hilarius Poitierský, Lucifer Cagliarijský, Eusebius Verčelský a Diviš Milánský.

Ariáni sepsali jiné vyznání víry, aby katolíky k sobě přilákali. Nejrozhodnější obhájcové pravé víry na chvíli byli přelstěni. I papež Liberius spatřoval v chytrém slovičkátství víru katolickou a podepsal listinu tu. Avšak ihned vyobcoval z Církve každého, kdožkoli porušoval jakýmkoli pod4odným způsobem ryzou zjevenou víru křesťanskou.

Na církevním sněmě Riminském roku 359. papež Liberius, nedbaje na hrozby císařovy, statečně hájil pravou víru s Vincenciem, biskupem z Kapuy, a s Řehořem, biskupem Elvirským. Tím, a svědomitým konáním přetěžkých povinností za čtrnáctiletého papežování dostatečně osvědčil Liberius pravověrnost svou, tak že i církevní otcové nazývají jej statečným a blahoslaveným vyznavačem, a jméno jeho právem nachází se v nejstarších seznamech světcův Božích.

Papež Liberius blaženě zemřel dne 24. září léta Páně 366.

4. Svatá Ima (Ama), panna Joinvilleská.

Ima, také Ama psaná, jedna ze sedmi dcer bohatých rodičů Sigmara a Lutrudy,¹⁾ dokonala rekovný život svůj ve službě Boží a ku blahu bližních v Joinville,²⁾ kdežto i cti-hodné tělo její v kostele odpočívá. Kostel ten, a nedaleká studánka hlásají jmenem svým slávu svaté Amy či Imy, panny.

5. Blahoslavený Dalmacius Moner, Dominikan Gerundský.

Dne 24. září 1341 v biskupském městě Gerundě ve Španělsku v Pánu zesnul blahoslavený Dalmac Moner, člen kazatelského řádu svatého Dominika. Dalmác narodil se léta Páně 1291. v místě zvaném S. Kolumba de Farnes, dvě míle od Gerundy vzdáleném.

Do škol Dalmac chodil v Gerundě Španělské, a ve Francouzském městě Montpellier (Monpeljé). Dokončiv studia navrátil se do vlasti své, a vstoupil v Gerundě do řádu Dominikánského, maje dvacet a tři léta věku svého.

Pokorný řeholník Dalmac vyhýbal se každé slávě marné a rozmluvám neužitečným zvláště s osobami ženskými. Mimo nemoc nikdy nejídal masitých pokrmů, a toliko k vůli slabotě žaludku někdy dával sobě několik kapek vína do vody, jak mu nařizoval představený.

Dalmác miloval chudobu ve všech věcech, liboval sobě v ustavičné modlitbě horlivé, a tělo podroboval duchu bděním, postem a všemožným káráním v nedaleké jeskyni svaté kajicnice Maří Magdaleny.

K rozkazu vrchníka svého Dalmac ze samoty navrátil se do kláštera, kdežto ryzou skromností, poslušností a úslužností nabyl úcty a lásky u všech spoluřeholníků. Dalmáci svěťovalo se zařízení nových klášterů.

Ovšemť pak i Bohu líbila se věrná, upřímná a obětavá služba Dalmaciova, což osvědčilo se u něho velikými mi-

¹⁾ Viz: Život svaté Pusiny dne 23. dubna. — ²⁾ Joinville (Žoenvil), město ve franc. depart. Horní Marne nad řekou Marnou, má zbytky starého hradu.

lostinami od Boha jemu propůjčenými: darem nadpřirozených vidění, duchem prorockým a mocí zázračnou.

Dalmac tak svatě žil, že důvěrně, beze vši bázně v ústřety hleděl smrti své, kterouž Bůh ráčil oslaviti mnohými zázraky. Na přimluvu blahoslaveného Dalmace přemnozí okamžitě nabývali zdraví. Jmenovitě pak vzývají blahoslavence toho lidé v bolestech zubních.

Dne 25. září.

1. Svatý Tomáš z Villanovy, arcibiskup ve Valencii.

(Dle Římského kalendáře dne 18. nebo také dne 22. září.)

Tomáš, z Villanovy zvaný proto, že rodiče jeho pocházeli z Villanovy.

Tomáš narodil se ve Fuenlaně, v Kastilii, v diécesi Leonské roku 1487. Otec Alfons Garzias a jeho choť Lucia Martinesova vyznamenávali se životem zbožným, zvláště pak křesťanskou milosrdností k chudým, rozdávajíce jim každoročně všecko, co přesahovalo potřeby životní. Tato dobročinnost ujala se také záhy v duši mladého Tomáše. S povolením rodičů svých laskavý chlapec Tomáš rozdával zásoby pokrmů a šatstva nuzným. Dobročinnost jeho ozařována byla také jinými krásnými ctnostmi, zvláště nevinností, upřímností, horlivou pobožností, a jmenovitě velikou láskou k Marii Panně, za kterouž příčinou jmenovali ho „dítětem Mariiným.“

Za dnů mladosti nábožné vychování jeho sdužovalo se s bedlivým vštěpováním všech užitečných vědomostí v otcovském domě. Na vyšší učení Tomáš dán byl do Alkaly,¹⁾ kde se tak vyznačoval, že učitelové jeho nevěděli, mají-li se více obdivovati vědomostem nebo nábožností jinocha toho.

Tomáš stal se mistrem, doktorem Písma. Za pochvaly

¹⁾ Alcalá, starobylé město Španělské nedaleko Madridu, slynilo pro tiskárnu a universitu roku 1499. kardinálem Ximenem založenou.

všeobecné po nějakou dobu v Alkale zastával úřad učitelský, a pak povolán byl za učitele do Salamanky.¹⁾

Během dvou roků, kdy učil mravouce a filosofii, zmocnil se ho strach před nebezpečím světa a tudíž zatoužil po samotě posvátné. Ve svém třicátém roce vstoupil do řádu poustevníkův svatého Augustina. Nikoli jako nováček, ale jako zkušený člen podrobil se tuhému řádu a zapírání sebe. Bývalého profesora nebylo na něm viděti. Všude a ve všem zračila se jeho nevinnost a pokora.

Byv za kněze vysvěcen slavil první mši svatou na Boží hod Narození Páně roku 1520. Oheň vniterné pobožnosti jevil se hojnými slzami a zaníceným obličejem. Duše jeho byla prostoupena myšlénkou velikou: „Věčný Syn Boží tak se pokořil, že jako dítě objevil se na zemi.“ Milosti podobné dostalo se knězi Tomášovi vícekrátě při mši svaté a v kázání.

Tomášova bohověda nebyla toliko ovocem badání a snahy, ale hlavně ovocem lásky ke Kristu, ovocem kajicnosti, pokory, chudoby a milosrdnosti; proto nejen sám pocífoval sladkost Páně, ale ovláždil rosou útěchy a slasti i duše jiných, kdykoli hlásal slovo Boží.

Skládali rozličné úřady na bedra Tomášova. Byl převorem v Salamance, v Burgosu²⁾ ve Valladolidu,³⁾ dvakrátě provinciálem, vrchníkem všech klášterů řádu toho v Andalusii,⁴⁾ a konečně v Kastilii.⁵⁾

Vždy a všude dokračoval Tomáš na věrné zachovávání řeholy, na pilné čtení Písma svatého a na přiměřené zaměstnání všech řeholníkův podřízených.

V Salamance vykládal řeholníkům svým Písmo svaté. Každý přál sobě býti jeho žákem. Úřad kazatelský, jež mu představení svěřili, byl mu zdrojem radostí rajských, a tisícům byl pramenem obrácení a vysvobození z temnosti a ze zoufalství. Ká-

¹⁾ Salamanca, hlavní město provincie téhož jména na pravém břehu řeky Femesu ve Španělsku, s universitou roku 1239. Alfonsem IX., králem Leonským, založenou, jež mívala za svého květu až 8000 domácích a množství cizích studentů. — ²⁾ Burgos, dříve hlavní město království Starokastilského. — ³⁾ Valladolid, hlavní město Španělské provincie téhož jména. — ⁴⁾ Andalusia, jihozápadní krajina Španěl. — ⁵⁾ Kastilia, bývalé království ve Španělsku.

zaní jeho bylo plamenem Ducha Svatého, a tudíž zapalovalo srdce posluchačův ohněm lásky Boží. Nazývali ho církevním otcem na kazatelně a apoštolem Španělska.

Slovo Tomášovo zázračně působilo v srdci lidském i u těch, jenž opovrhovali každým jiným napomínáním. Císař Karel V. odsoudil několik odbojníkův na smrt. Marna byla přímluva za ně, kterou podnikli u císaře velmožové říše a biskupové. Tu předstoupil Tomáš před císaře, a žádal za milost pro ně. Milost byla dána jim. Císař vyjádřil se o věci té řka: „Nevím, kterak mi bylo; nemohl jsem světci tomu odolati; prosba světcův musí vyslyšána býti.“

Vzácná panička Burgoská zapřísáhla se, že musí pomstiti se vražedníku syna svého. Tomáš odvrátil ji ode msty té.

Císař Karel zvolil Tomáše za kazatele dvorního, pilně navštěvoval kázání jeho se všemi dvořany, a bral s ním radu ve věcech důležitých. Tomáši dáno bylo prozíratí srdce lidská a rozeznávati duchy, jsou-li úmyslové jejich dobří nebo špatní; také dar prorocký propůjčil mu Bůh.

Veliká důvěra císařova ustrojila nepředvídanou zkoušku jeho pokoře. Císař jmenoval kněze Tomáše arcibiskupem Granadským,¹⁾ a pozval jej za tou příčinou do Toleda.²⁾ Tomáš uposlechl, ale nepřijal nabízeného arcibiskupství. Když pak později uprázdnilo se arcibiskupství ve Valencii,³⁾ nechtěl císař podruhé pokornému Tomáši důstojnost tu marně nabízetí, a tudíž přifknul ji jinému řeholníku. Avšak tajemník císařův jakoby vyšším vnuknutím napsal do písemného ustanovení mimovolně jméno Tomášovo. Jakmile záměna ta byla zpozorována a tajemník jméno opravití chtěl, nedal k tomu císař svolení, ale pravil: „Vidím v tom pokynutí prozíratelnosti Boží, a co Bůh chce, staniž se!“ Císař odeslal stanovení ono Tomáši, jenž té doby byl převorem ve Valladolidu. Tomáš zase přičil se vůli císařské, ale tentokráte musel uposlechnouti rozkazu svých představených. Arcibiskup Toledský posvětil jej roku 1544. za arcibiskupa, a Tomáš odebral se pěšky s něko-

¹⁾ Granada, druhdy sídlo královské, až do roku 1492. za Arabův mívalo 400.000 obyvatelů. — ²⁾ Toledo, hlavní město provincie Toledské ve Španělsku v Nové Kastilii na pravém břehu Taja. — ³⁾ Valencia, hlavní město bývalého království, nyní město provincie Španělské téhož jména.

lika řeholníky do Valencie, aby dosedl na prestol arcibiskupský. Maje obnošené roucho řeholné ubytoval se v klášteře Augustiánův, a tam setrval po několik dnů na modlitbách a postech, aby se důstojně mohl uvázati v těžké povolání své. Byv slavně uveden v úřad svůj, šel Tomáš z kostela biskupského do veřejných vězení, a slíbil věznům, že se postará o úlevu a ponapravení jich smutných poměrů. Slibu svému přede vším dostal tím, že jim opatřil více světla, čistoty a zdravého vzduchu.

Když se navrátil do paláce biskupského, darovali mu kanovníci čtyry tisíce dukátů, vědouce, že jest chudoben. Dar ten Tomáš vděčně přijal, ale peníze hned zase daroval nemocnici vyhořelé, kteráž jich velice potřebovala pro veliké množství nemocných a nuzných.

Chudobu a skromnost klášterskou vzal Tomáš s sebou na prestol arcibiskupský, ale spolu také lásku a dobročinnost k trpčícímu bližnímu. Nesložil řeholné roucho své a nepřestal tuze žíti dle předpisův řeholných. Hubený byl jeho stůl, chudobné bylo jeho nářadí; slamník byl mu celou postelí; za to však hosté byli mu vítáni. Důchody jeho náležely chudým, jichžto několik set každodenně přicházelo k paláci arcibiskupskému, a každý dostával polévku, chléb, trochu vína a peněžitou almužnu. Jednou daroval žebráku mrznoucímu svůj vlastní plášť. Arcibiskup Tomáš nedovoľoval, aby se u chudých dlouho pátralo po důvodech, jsou-li hodni almužny a podpory. Hlavně pamatoval na chudé domácí, na opuštěné dítky a zchudlé řemeslníky, aby jedny od zahanbení zachránil, druhým pak aby nedal v úplnou nouzi klesnouti. Zvláště ujímal se nalezencův, a odměňoval jejich pěstounky a každého, kdož mu je přinesl.

Jako dobrý pastýř navštěvoval arcibiskup Tomáš všechny kostely a osady v biskupství svém, a všude kázal s účinkem podivuhodným. Poznav celé biskupství, svolal sněm krajinský, aby přede vším napravil církevní kázeň v duchovenstvu. Otcové na sněmu Tridentském¹⁾ shromáždění byli by rádi měli v kruhu svém i arcibiskupa Tomáše z Villanovy, avšak pro churavost nemohl se tam odebrati. Za to ale ostatní biskupové Špa-

¹⁾ Sněm Tridentský trval od 13. prosince 1545 do 4. prosince 1563.

nělků jeho přimluvným modlitbám přičítali zachování své v bouři mořské, když putovali na sněm.

Svatý Tomáš za pobloudilce vroucně modlival se a skutky kající konal. Tou měrou přispíval k polepšení takových zatvrzelců, nichž ostatní prostředky neprospívaly.

Svatý arcibiskup chtěl přístupem býti každému svěřenci bez rozdílu; proto pokáral služebníky své, jenž hlásící se k němu ihned nevpustili předstírajíce, žeby arcibiskupa z modlitby vyrušovali; pravil jim: „Od té chvíle, co jsem stal se biskupem, přestal jsem býti pánem svým, a učiněn jsem služebníkem stádcy svého.“

Při vši té horlivosti a lásce dobrého pastýře přece svírávala ho začasť, zvláště za let pozdějších, bázeň o vlastní spásu věčnou. Přál sobě, aby alespoň poslední dny života svého mohl v komůrce klášterní dokončiti, a bez odpovědnosti za jiné o duši svou starati se. Avšak přání to nevyplnilo se mu. Konečně obrátil se k nejvyššímu pastýři duší, k Ježíši Kristu, a vroucně Ho prosil, aby jej prostředkem smrti sprostiti ráčil úřadu pastýřského. A hle vnuknuto mu, že v den Narození Matky Svě Pán přijme jej k Sobě.

Na výroční svátek svatého Augustina, dne 28. srpna, rozstonal se arcibiskup Tomáš na bolení v krku. Ihned dal se opatřiti svatými svátostmi. Několik dnů před smrtí dal správcem svým hotové peníze až do posledního halíře chudým rozdati. Podobně učinil s náradím domácím. I lůžko, na němž ležel, daroval jistému žaláříku a prosil, aby mu ho až do smrti ještě půjčil. Vykonav to pozdvihl oči svých k nebesům a děkoval Kristu Ježíši za to, že ničeho nemaje, může odejíti s tohoto světa. Před samou smrtí dal sobě sloužití mši svatou, při kteréž nábožně modlil se žalm 24: „K Tobě, Hospodine, pozdvihuji duše své.“ Mezi přijímáním kněze blaženě v Pánu zesnul na slavnost Narození blahoslavené Marie Panny, dne 8. září 1555. ve svém 68. roce, když byl jedenáct let vzorně zastával vznešený úřad arcibiskupský.

Nesmírný smutek povstal v městě. Na tisíce chudých doprovázelo tělo jeho ke hrobu, a hned při pohřbu oslavil Bůh věrného služebníka Svého zázrakem. Chlapec spadl s hořejšího domu na zem. Matka vidouc to, doporučila jej do přimluvy sva-

tého arcibiskupa Tomáše, a hle, bez všelikého úrazu přidružil se chlapec k pohřebnímu průvodu. Sýpka, z nížto všechny zásoby obilí chudým se byly rozdaly, k jeho přímlově znenadání zase naplnila se obilím novým.

Těmito a jinými zázraky viděl se papež Pavel V. pohnuta, že arcibiskupa Tomáše prohlásil za blahoslaveného, a Alexander VII. za svatého.

Písemný odkaz svatého Tomáše z Villanovy záleží v jádřných kázáních a ve výkladu Písně Šalomounovy.

2. Svatý Pacifik (Miroslav) San Severinský, Minorita.

Svatý Pacifik narodil se v kraji Jakýnském v Itálii ¹⁾ roku 1653. z rodičů bohatých a bohobojných. Už jako pacholíček nejvíce liboval sobě v modlitbě při několika mších svatých denně a v naslouchání slovu Božímu. Mimo to poslušností a pilností vynikal nade všechny spolužáky své. Rodiče záhy mu zemřeli. Pacifik přišel do domu strýce přísného a tvrdého, za jehož příkladem i služební nevládně nakládali s chlapcem. Pacifik trpělivě snášel každé příkoří.

Dostoupiv svého sedmnáctého léta (1670) s povolením strýcovým vstoupil do řádu svatého Františka, k Minoritům, v biskupství Osjmském, ²⁾ kde příkladem starších řeholníků utvrzoval se ve všech ctnostech, zvláště pak v pokoře, konaje práce nejdopornější a nejtěžší. Nezkoušení bratři posmívali se mu, ale starší dobře soudíce o jeho ctnostech připustili jej dne 28. prosince 1671 k řeholným slibům a nařídili mu, aby studoval filosofii i bohosloví, a pak aby byl vysvěcen na kněžství.

Jako kněz Pacifik nejprvé vyučoval nováčky, později působil horlivě na kazatelně a ve zpovědnici, a konečně zvolen byl za kvardiana (představeného) v klášteře San Severino. Milovnost pokory a chudoby, největší perlu řádu svatého Františka, příkladem svým hlásal, a k tomu konci vyžádal sobě, aby za společným stolem sedával vždy na posledním místě.

¹⁾ Jakýnská (Ankonská) marka, u Římanů Picenum, nedávno ještě delegace papežská podél moře Adriatického, s hlavním městem Jakýnem (Ancona). — ²⁾ Osimo, staré Auximium, město v Italské provincii Jakýnské.

Že pak ryza byla pokora jeho, osvědčil Bůh milostinami jemu propůjčenými, zejména darem prorockým a darem zázrakův. Proto bylo veliké množství těch, kteříž u něho hledali a nalezali naučení, potěchy a pomoci ve věcech duchovních i hmotných.

Za posledních let k bolestem dřívějším na nohou přidružila se hluchota a konečně i němota. Svátý Pacifik jevil trpělivost anjelskou a nadšeně vítal přicházející smrt. Posilniv se svátostmi v duchu říkal modlitby s řeholnsky shromážděnými a s blaženým úsměvem odevzdal duši svou Bohu dne 16. září 1721.

Papež Pius VI. prohlásil jej roku 1785. za blahoslavence, a Řehoř XVI. dne 26. května 1839. za světce v Církvi Páně.

3. Svátý Firmin, biskup Amienský, mučovník.

Pampelona (starodávné Pompejopolis), město ve Španělské provincii Navarrské na levém břehu řeky Argy, s chloubou nazývá svatého Firmina rodákem svým.

Radní Firmus a jeho chůť Eugenia, pohané, jdouce do chrámu svého, slyšeli kázati Honesta, kněze svatého Saturnina, biskupa Toloského.¹⁾ Pozvali jej do domu svého, povolali i svatého biskupa Saturnina, a přijali víru i křest svatý. Firmin, jejich dvanáctiletý syn, byv také pokřtěn, na vychování dán jest knězi Honestovi.

Firmin už po dvou létech zastával Honesta nemocného v úřadě kazatelském, a tak statečně kráčel od ctnosti ke ctnosti, že vysvěcen byl za biskupa Pampelonského.

Horlivostí Firminovou během několika roků město i okolí přijalo víru v Boha Krista, a svátý Firmin, ustanoviv duchovně správce odebral se do Galie (do Francie), aby tam za propuklého pronásledování utvrzoval křesťany a Kristu získal pohany.

V Auvergne (v Overni)²⁾ hlásal biskup Firmin pravdu zjevenou tak jádrně, že hlavní obhájcové pohanství, Arkadius

¹⁾ Svátý Saturnin dne 29. listopada. — ²⁾ Auvergne (Overn), hornatá krajina ve Francii Střední, u Římanů Pagus Arvernorum, bojovného kmene Galského, později Aquitania prima.

a Romulus, uvěřili v Krista, přijali křest, a za jejich příkladem šli zástupové mnozí.

Potom během patnácti měsícův v Angersu městě ¹⁾ za hladu a protivenství velikého založil znamenitou osadu křesťanskou, a později také v Normandii ²⁾ obyvatelstvo přivedl do Církve. Tudíž právem sluje apoštolem Francie.

V městě Beauvais ³⁾ (Bové) byl Firmin od vladaře Valeriana s mnohými křesťany uvězněn, a jen proto na svobodu se dostal, že nový císař Dioklecian nové ustanovil vladaře roku 284. Biskup Firmin ihned zase požeňnaně konal dílo apoštolské a přišel do Amiensu, ⁴⁾ kde za tři dny měl tři tisíce věřících, mnoho nemocných zázračně uzdravil, z posedlých zloduchy vymítal a všeobecné vážnosti požíval.

Vladař povolal jej k sobě, a slyše jeho řeč propustil ho. Brzo však přece dal jej do žaláře vsaditi, a tam tajně mečem odpravit. Křesťané tělo jeho pochovali.

Po třech stoletích svatý Salvius, ⁵⁾ biskup Amienský, tělo svatého Firmina slavně vystavil k veřejné úctě ve svém velechrámu. Slavnost ta znova působila mnoho zázraků zvláště u nemocných.

4. Svatý Kleofáš, učeník a mučovník Páně.

Svatý Kleofáš, jeden z učeníků Páně, s jiným učenskem v neděli, v den slavného z mrtvých vstání Kristova, k večeru z Jerusalema odcházel do Emausů, rodiště svého. Pán Ježíš přidružil se k nim, poučil je z Písem prorockých, utvrdil je ve víře v Božství Své, dal se jim poznati při lámání chleba a zmizel s očí jejich. Luk. 24, 31.

Z ústního podání známo jest, že Kleofáš v domě svém v Emausích pro víru v Boha Krista od židů byl usmrčen,

¹⁾ Nyní hlavní město depart. Maine-Lozánského. — ²⁾ Normandia nyní na patero departementů rozdělená. — ³⁾ Beauvais (Bové) staré Bellocvacum v Staré Pikardii, nyní v depart. Oise. — ⁴⁾ Amiens (Amian), město v Staré Pikardii, nyní v depart. Sommeském. — ⁵⁾ Svatý Salvius dne 10. ledna.

a svatý Jeroným dosvědčuje, že dům jeho později byl v kostel přeměněn. ¹⁾

Viz „Pondělí Velikonoční“ III. 6.

5. Svatá Aurelia a Neomisia, panny Anagnijské.

Aurelia a Neomisia, sestry ze slavného rodu v Asii, po smrti rodičů svých proti vůli příbuzných zasvětily své panenství Kristu, prodaly zděděné statky, a peníze rozdaly chudým. I stalo se, že vlasti jejich zmocnil se nepřítel, a zajaté obyvatelstvo odvedl do ciziny. Aurelia a Neomisia však řízením Božím byly zachráněny. Za ustavičné modlitby tuze sloužily Bohu v rouše kajicném, navštěvovaly kostely a uctívaly ostatky svatých.

Sestry Aurelia a Neomisia vydaly se na velikou pouť po Syrii a do Palestiny, aby na místech posvátných vykonávaly pobožnost svou. Přeplovily se také do Itálie. Cestou v Apulii a Lukanii ²⁾ uzdravily mnoho nemocných a posedlých, jenž se dotýkali jich roucha. V Římě uctily sestry poutnice hroby svatých knížat apoštolských, Petra a Pavla, i jiná místa ctíhodná, a vracely se nazpět do vlasti. Avšak touto zpáteční cestou upadly v ruce nepřátel Saracenův, kteříž je nutily, aby zapřely Krista. Zlívcí bičovali sestry svaté, ale rozutřkali se, jakmile nastala děsná bouřka.

Aurelia a Neomisia došly na hranice Anagnijské. ³⁾ V Maceratě muž nábožný ochotně přijal poutnice do domu svého. Za modlitby noční v kapliče zjevil jim anjel blízký odchod do ráje Kristova. Aurelia a Neomisia zaradovaly se, vzdávaly Bohu díky, a za rozmanitých zázraků blaženě dokončily ve zdejší pouť.

Obyvatelstvo Anagnijské odvezlo panenská těla svatých sester do svého města pevného, aby je zachránila před Saraceny. V biskupském kostele konají se zvláštní církevní hodinky ke cti svaté Aurelii a Neomisii dne 25. září.

¹⁾ S. Hierom. Epitaph. Paulae ad Eustochium. — ²⁾ Apulia, jihovýchodní polovice Italského poloostrova. Lukanií slula za starověku krajina v jižní Itálii mezi Apulií, Kampanií a Tyrhenským mořem. — ³⁾ Anagni, staré město v církevním státě, severo-západně od Frosinony v Itálii.

6. Svatá Antilia, panna, mučenice Arezská.

Arezzo, jedno z nejstarších měst v Toskáně, krajíně Italské, má tělo svaté Antilie, panny a mučenice, která se tam ctí zvláštními hodinkami církevními.

Antilia, překrásná dcera rodičův knížecích, jako děva desítiletá působením zloducha tou měrou byla šílena, že všecko se sebe a kolem sebe trhala, pokud ji neuzdravil svatý Donat, biskup Arezský. ¹⁾

Uzdravená Antilia brzo odebrala se do Arezza. Tam po delší dobu trvala na modlitbách a bývala na kázání. Císařský náměstek Kvadratian za panování císaře Juliana Odpadlíka vyzval mladistvou pannu Antilii, aby se stala jeho chotí. Antilia mu odpověděla, že volí zachovati Kristu panenství své. Kvadratian zbičovanou a řetězy spoutanou pannu dal odvésti do žaláře.

Příštího dne pohnal Kvadratian statečnou vyznavačku před soudnou stolicí, a vyzval ji, aby obětovala bohům pohanickým. — Antilia navzájem napomínala náměstka císařského, aby uvěřil v Krista a v nejsvětější Trojici Boží. — Kvadratian rozpálil se hněvem, dal neohroženou křesťanku nelidsky mučiti a konečně mečem stíti.

Křesťané nctivě pochovali tělo svaté mučenice Antilie v Arezza, hlavu její pak přenesli do Říma.

Doposud tělo svaté Antilie v účtivosti chová se ve schránce mramorové v biskupském kostele Arezském.

7. Svatý Anatolon, biskup Milánský.

V Miláně, městě Italském, už za doby apoštolaké povstala obec křesťanská. Svatý apoštol Barnabáš hlásal tam evangelium Páně, a ustanovil křesťanům Milánským za prvního biskupa svatého Anatolona, jehož památka světí se v městě a biskupství Milánském dne 25. září.

¹⁾ Sv. Donat dne 7. srpna.

Dne 26. září.

V Římském kalendáři dne 14. září.

I. Svatí Kornelius, papež, Cerealis, vojn, jeho manželka Salustia, a spolumučeníci Římští.

Svatý Kornelius, rodem Říman, byl papežem od roku 251. do roku 252. za panování císaře Galla (251—253). Toho času povstal v Africe spor týkající se odpadlíků od víry křesťanské, slabochů, jenž z bázně před mučením a smrtí víru zapřeli, ale poznavše nepravost svou, chtěli se navrátiti do Církve. Svatý Cyprian, biskup Karthaginský, ukládal jim užitečné, potřebné, ale nikoli přílišné pokání. Některým duchovním a věřícím nelíbilo se takové jednání biskupovo, i žádali, aby odpadlíci ihned přijímání byli do společnosti církevní. V čele této strany byl Karthaginský jahen Felicissimus, dle něhož spor ten roku 251. vzniklý nazývá se „rozkolem Felicissima.“ Kněz Novat, přívrženec strany té, odebral se do Říma, aby hledal spojence.

V Římě právě tvořila se strana opáčná. Kněz Novacian, jenž chtěl býti papežem, volbou Kornelia popuzen, chopil se bludu Montanistův na konci druhého století povstaleho, tvrdil, že odpadlík, byť i pokání činil, nemůže do Církve přijat býti, rozlašoval, že papež Kornelius jest příliš mírný a ustupný, spojil se s Novátem Karthaginským, jenž pravý opak zastával, a ztropil „rozkol Novacianský.“

Kornelius, hlava Církve, kteráž trestá, aby napravila a spasila, svolal v Římě sněm, na kterémž šedesát biskupů, a mnohem více kněží a jahnů, uváživše věc tu, schválili moudré posavadní nakládání s kajícími odpadlíky, a vyobcovali z Církve tvrdošijného Novaciana a přívržence jeho.

Papež Kornelius a biskup Cyprian často sobě dopisovali. Listové ti obsahují nepopíratelný důkaz pro primat, pro přednictví Církve Římské.

Působením papeže Kornelia mnoho pohanů obrátilo se na víru křesťanskou. Za tou příčinou rozkazem císařským byl vypořezán z Říma do Čivity Vekkie,¹⁾ kam Cyprian²⁾ psal mu poslední list, aby jej potěšil a blahopřání vyslovil jemu.

¹⁾ Cività Vecchia, pevnost a svobodný přístav v Římě, nedaleko ústí Tibery do moře Toskánského. — Zde stávalo onoho času Římské Centumcellae, později Portus Trajani zvané. — ²⁾ Sv. Cyprian 14. září.

Brzo však naplnilo se přání Korneliovo, aby pro Krista vycedil krev svou. Byl opět do Říma přiveden a vyzván, aby pohanskému bůžku Martovi obětoval. Nesvoliv k nepravosti té, byl ukrutně zbičován a konečně šťat dne 1. září.

Měl však svatý papež Kornelius společnky mučeníctví svého. Jeden ze žoldněů, jenž svatého Kornelia vedli na popravu, jménem Cerealis, prosil papeže, aby navštívil manželku jeho, kteráž pět roků ležela, jsouc mrtvicí raněna. Svatý Kornelius vešel do domu, vzal nemocnou Salustii za ruku a pravil: „Ve jménu Jesu Krista Nazaretského vstaň a stůj na nohou svých!“ — Salustia okamžitě povstala, a vidouc, že zdráva jest, zvolala: „V pravdě Kristus Syn Boží jest! Pro Krista prosím tebe, pokřesti mne!“ I běžela a přinesla nádobu vodou naplněnou. Tu pak žoldněři všickni padli na kolena a žádali křest svatý. Svatý Kornelius udělil jim křest, obětoval Bohu mši svatou, a podal všechněm Tělo a Krev Pána našeho Jesu Krista.

Dověděv se o tom císař, rozkázal, aby všickni byli jati a mečem odpraveni. Stalo se tak za městem Římem u silnice Appiovy. Bylo jich mimo svatého Kornelia, Cereala a Salustii jeden a dvacet.

Blahoslavená Lucina v noci přichvátala se služebnky svými a s duchovenstvem, a pochovala všechny na statku svém u silnice jmenované v podzemním hřbitově svatého Kalista roku 252.

2. Svatý Eusebius (Smíl), papež.

Svatý Eusebius, rodem Řek, roku 310. zvolen byv za papeže, zemřel téhož roku dne 26. září, jakož dovodí nejstarší seznamy svatých a světic Božích.

Jako za předchůdce jeho Marcella (308—310) žádali i za papeže Eusebia křesťané v čas pronásledování odpadlí, aby bez pokání církevně předepsaného opět přijímání byli do Církve. Papež Eusebius arcíť k tomu nesvolil. Z toho povstalo vzbouření od pohanů způsobené a krvavě svedené na přívržence Eusebiovy. Papež Eusebius byl vypovězen z Říma do Sicilie, kde také v Pánu zesnul. Pro svá utrpení nazývá se Eusebius též „mučéníkem.“ Jeho tělo bylo do Říma přive-

zeno a dne 2. října na hřbitově svatého Kalista pochováno. Za tou příčinou jiní kladou památku jeho na den 2. října.

3. Svatý Cyprian, kněz, a Justina (Pravomila), panna, mučenci.

Svatá Justina, dcera modlářského kněze Edusia v Antiochii Pisidijské, ¹⁾ pohansky vychovaná, přidružila se ku křesťanům, a slovem Božím byla převedena z pohanských pověr do pravdy zjevené. Jako křesťanka přemlouvala Justina i otce a matku, aby uvěřili v Krista Boha. Práce ta však byla marna. Až pak jedné noci zdálo se otci Edusiovi ve snách, že vidí Krista obklopeného anjely Svými a slyší Jeho hlas: „Pojď ke mně do království nebeského!“ Brzo po tom snu přijal křest svatý Edusius i choť jeho. Edusius pro svou horlivost byl na kněžství vysvěcen, ale už druhého roku své kněžské činnosti blaženě zemřel.

Justina horlivě navštěvovala služby Boží, byla vzorem nábožnosti a zavázala se slibem ustavičného panenství.

Jednoho dne, když do kostela šla, spatřil krásnou pannu Justinu vzácný pohanský jinoch Aglaides, a vzkázal jí, aby s ním vešla v manželstvo. Nemoha toho nikterak vymoci, obrátil se k pověstnému pohanskému učenci a čarodějnku Cyprianovi v Antiochii, aby kouzelnictvím svým naklonil mu pannu Justinu. Cyprian mu to slíbil a všemi prostředky dovolával se pomoci zlých duchů. Dle svědectví svatého Řehoře Nazianského Justina dnem i nocí modlila se k Pánu Kristu a vzývala blahoslavenou Marii Pannu, znamenajíc se křížem svatým; a tou měrou zvítězila nad každým pokušením a kouzlem. Zloduch přiznal se čaroději Cyprianovi, že proti Kristu ničeho nezmůže.

Cyprian stal se těžkomyslným, a svěřil trapnou úzkost svou křesťanskému kdězi Eusebiovi, jenž mu odpověděl: „Moc Kristovu nad duchy pekelnými poznal's u panny vítězné; moc

¹⁾ Pisidia, v starém zeměpise krajina v Malé Asii mezi Frygií, Isaurií, Cilicií, Pamfylií a Lycií.

Kristova propůjčuje také útěchu a spásu hříšníkům kajícím; budeš-li se káti a věřiti, i tobě dána bude pomoc.“

Cyprian osvícený světlem milosti Boží šel s knězem Eusebiem do chrámu křesťanského, a po službách Božích žasna, pravil: „Viděl jsem sbor nebeských lidí či duchů Boha chválejších, a každý žalm slavným „alleluja“ končících!“

Cyprian veřejně vyznal a litoval svých skutkův hříšných, posypal sobě hlavu popelem, a stoje před chrámem, prosil křesťany vcházející, aby se za něj přimluvili, by přijat byl do jejich společnosti. Když byl knihy a nástroje čarodějně přede všemi spálil, pokřtěn byl k radosti všem křesťanům.

Za jeho příkladem i Aglaides stal se křesťanem.

Justina radujíc se, rozdala statky své mezi chudé, a s mnohými družkami zahalila se závojem stálého panenství. I Aglaides a Cyprian dali chudým vše, co měli.

Cyprian z pokory vyžádal sobě službu vrátného u chrámu Božského, byl živým příkladem zbožnosti a všech ctností křesťanských, a konečně učiněn jest jahnem a knězem.

Jak mile pronásledování křesťanů za císaře Diokleciana řádití počalo, udány byly u soudu císařského ozdoby a podpory církve Antiochijské — Cyprian a Justina. Když je spoutané přivedli k soudu, vypravoval Cyprian, kterak přišel k poznání pravého Boha, a přimlouval soudci pohanskému, aby také přijal křest svatý. Rozezlený soudce dal Cypriana zavěšeného ostrými nástroji rozsápati a Justinu tvrdými biči nemilosrdně bítí. Oba velebili Boha.

Cypriana pak uvrhli do žaláře, Justinu odvedli do domu jakéhosi Terencia.

Po několika dnech opět dal je soudce předvesti, a radil jim, aby se Krista odřekli a bolestné smrti se vyhnuli. Když pak odpověděli: „Smrt uvede nás do života věčného,“ dal je soudce uvrhnouti do nádob naplněných smolou, voskem a lojem rozpuštěným. Bůh zachoval je bez úrazu.

Soudce zázrak ten připisoval kouzlům Cyprianovým. Jeho přítel modlál chtěl jej v náhledu tom utvrditi, a přiblížil se k nádobám, ale smělost svou zaplatil bolestnou smrtí.

Soudce zhrozil se toho, a poslal Cypriana i Justinu do

Nikomédie k císaři Dioklecianovi, jenž je odsoudil na smrt mečem.

Na popravišti vyžádali sobě Cyprian a Justina lhůtu k modlitbě za blaho Církve křesťanské, a doporučili duše své Bohu. Cyprian, obávaje se, aby Justina, vidouc krev jeho téci, nepolekala se, postavil ji před sebe, aby dříve státa byla. Po ní pak sám radostivě přijal ránu smrtící.

Těla jejich měla divokým zvířatům dána býti za pokrm. Avšak několik křesťanů přišlo, tajně za tmavé noci odnesli je na loď, a odvezli do Říma, kde nejprve byla na statku šlechtné paní Ruffiny pochována, později pak do chrámu Lateranského přenešena.

4. Svatý Nil Mladší, poustevník, opat, Italian.

Svatý Nil Mladší narodil se v Rosánu¹⁾ okolo roku 910. Byl rodem Řek. Rodiče jej novorozence panenské Matce Boží obětovali a nábožně vychovávali.

Nil od mladosti rád čtával životopisy svatých mnichů a poustevníků: Antonína, Saby, Hilariona a jiných; vyhýbal se mravní pustotě v rodinách vznešených, a vzdělával ducha bystrého badáním vědeckým.

Vstoupiv do stavu manželského, dostal dcerušku, ale brzo potom roznemohl a roztoužil se po samotě.

Odešel do kláštera svatého Merkuria, v němžto mnoho mnichů obíralo se čtením Písma svatého a církevních otců. Tuhá kajicnost, milovnost chudoby, cudnost, poslušnost, pokora, modlitba, vědecká snaživost a milostiny Ducha Svatého²⁾ zjednaly mu velikou vážnost v klášteřích a v obyvatelstvu okolním.

Představení dovolili mu, aby jako poustevník žil v jeskyni na hoře nedaleké.

Jak mile na jednom místě shromáždili se učenci kolem něho, odebral se na místo jiné a takovým způsobem založil několik nových klášterů.

¹⁾ Rossano, Italské město v provincii Cosenza, druhdy v Neapolské provincii Calabria citeriore. — ²⁾ Milostiny (Charisma) jsou mimořádní zázrační darové Ducha Svatého: uzdravování nemocných, proroctví, poznávání duchů, dar jazyků a podobní.

Tuhou kázní překonal i vzory své, svatého Antonína a jiné poustevníky. Konal práce ruční, prepisoval knihy, bedlivě učil se Písmu svatému a spisům svatých otců řeckých i latinských. Putoval do Říma, aby uctil hroby svatých knížíat apoštolských a knihy opatřil sobě. Stal se učitelem a rádcem mužům světským i duchovním. Tazatelům všetečným nezřídka dával odpovědi vtipné a perné, tak že mnozí vystřízlivěli z lehkovážnosti své. On sám nepřijal svěcení kněžského, ale tím horlivěji ke kněžím posýlal ty, jenž úpěli pod břemenem hříchů a v porobě duchů zlých.

Pokorný Nil vyžadoval sobě od Boha toliko odpuštění hříchů; ale právě pokorou svou zasloužil býti nástrojem smilovnosti Boží, a konal takové množství zázraků, že v Itálii a na Východě s úctou nazýván byl „Divotvorem.“

Svou přímluvou u velmožů zachránil opat Nil nejedno město od záhuby, ujmál se nuzných, utiskovaných a strádajících dílem ústně, dílem písemně, a byl ve vážnosti neobyčejné i u jinověrců. Žáky své slovem a příkladem učil zapírat se a přemáhati v zárodku náklonnosti a žádosti zlé.

Jednoho roku v témdni Velikém, svatém čili pašiovém, pro klášter svůj dostal darem plný koš ryb. Dal je uvařit, ale pak daroval je žebrákovi, poněvadž mniši chtivě těšili se na ně. Podobným zkouškám prapodivným ale moudrým podroboval Nil začasť učensky své, aby v nich utvrdil výhradnou touhu po Bohu a po věcech nebeských.

Dvakráte navštívil opat Nil slavný klášter Montekasino, moudře rozřešoval otázky záhadné a sporné, patnáct roků ztrávil v klášteře Valleluče, jež mu postoupil Aligernus, opat Montekasinský, a pak odebral se do okolí Gaetského. Jsa blízek smrti, putoval do Říma. Cestou navštívil řecký klášter u Fraskati, kdežto dne 27. prosince 1005 v klášterní kapliče odevzdal Bohu duši svou. Umíraje prosil, aby hrob jeho nevyznačovali žádným pomníkem; ale Bůh oslavil hrob ten zázraky mnohými.

5. Svatý Kalistrat a spolumučenící Byzantští.

Za časů Římských císařů Diokleciana a Maximiana krutě pronásledovali se křesťané ve všech zemích vlády Římské

podrobených. V Byzancii¹⁾ byl vojínem Kalistrat, Chalcedoňan,²⁾ jehož praotec Neokor byl v Krista Boha uvěřil v Jerusalemě za Pontského Pilata. V rodu Neokorově udržela se víra svatá, kterou zdědil také pravnuk Neokorův, Kalistrat.

Křesťan Kalistrat dobrou noční vstával, aby vykonal modlitby své. Spoluvojínové pohanští vyzradili jej vůdci, kterýž mu kázal, aby obětoval bůžkům. Kalistrat: „Naučil jsem se obětovati Bohu pravému, který stvořil nebe i zemi; ale bůžkům rukou lidskou robeným se neklaním. Nekonal-li jsem věrně vojenskou službu svou, obžaluj mne; ale pro víru svou nemám souzen býti.“ — Vůdce: „Zakusíš hrozných trestů, nebudeš-li obětovati bohům, jimžto se klaní císař.“ — Kalistrat: „Tresty, jimiž mi hrozíš, trvají jenom chvíli; já se lekám toliko trestů věčných.“ — Vůdce dal Kalistrata do krve ubiti. — Chrabrý vojín statečně snášel bolesti a velebil Boha. — Vůdce zastavil bití a pravil: „Tenť jest začátek trestův za neposlušnost. Nebudeš-li bohům obětovati, psi budou lízati krev tvou, a lvové budou žráti tělo tvé.“ — Kalistrat: „Bůh živý může mne vytrhnouti z tlamy lvů, a mne vyrvati z moci psů.“

Velitel vojenský dal Kalistrata po ostrých stěpinách váletí, do měchu zašiti a do moře vhoditi. A aj, všemohoucí Bůh zázračně vysvobodil a zachránil služebníka Svého. To vidouce spoluvojáci pohanští, uvěřili v Boha Krista, a byli za to zbiti a spolu s Kalistratem do žalářův odvedeni.

V žaláři Kalistrat tou měrou vyučil je hlavním článkům svaté víry, že neohroženě vyznali Krista, podruhé bití a s Kalistratem usmrceni byli. Bylo pak spolumučeníků Kalistratových čtyřicet devět.

Těla svatých mučeníků křesťané pochovali; později pak v Cařihradě vystavěn byl jim ke cti kostel překrásný.

¹⁾ Byzancia (Byzantium), osada založená roku 658. před Kristem na břehu Černého moře, mezi Evropou a Asií. Římský císař Septimius Severus rozkotal ji roku 196. po Kristu. Pak ale zase zotavila se Byzancia a byla městem kvetoucím, když ji císař Konstantin roku 330. učinil sídlem svým a hlavním městem říše Římské, odkud slula a sluje Konstantinopolis, Slovanům pak Cařihrad. — ²⁾ Chalcedon, starobylé město v Bithynii, naproti Cařihradu.

I. Svätí Kosmas a Damian, bratři, lékaři, mučenci.

Svatí bratři Kosmas a Damian jsou tak slavní v Církvi Boží, že jména jejich v každé mši svaté před pozdvihováním vyzývají se.

V Arabii byla nábožná křesťanská rodina mající pět synů zvaných: Athimus, Leoncius, Euprepus, Kosmas a Damianus. Jejich matku Theodotu¹⁾ mají Řekové v požehnané památce a úctě. Bohabojná a vzdělaná Theodota vychovávala syny své dle předpisův Zákona Božského.

Dva nejmladší synové: Kosmas a Damian, vyučili se lékařství, a milost Boží byla s nimi. Ctnostným životem, rozsáhlými vědomostmi a šťastným léčením i hojením nemocných získali sobě všeobecné důvěry a vážnosti netoliko u křesťanů, ale také u pohanů.

Kterak sobě počínali v důležitém povolání svém? Kam je povolali, přicházeli k nemocnému modlíce se; a když vkročili do světnice, v nížto nemocný na ně čekal, především poznamenali jej znamením svatého kříže. Potom teprvé vyptávali se ho po jeho bolestech a ranách. Když pak byli nemoc dokonale poznali, dávali nemocným přiměřené léky, a nemocní se pozdravovali, někteří hned v okamžení, jiní v kratičkém čase. Každý pak divil se tomu, že tito lékařové bezplatně léčili, nežádajíce a nepřijímajíce žádné odměny; proto je nazývali „Anargyry“, muži peněz nepřijímajícími.

Horlivá láska k Bohu a k bližnímu byla hlavní příčinou, proč tito svatí bratři dali se na lékařství. Jako lékaři měli přístup k lidem přemnohým; této vhodné příležitosti užívali k tomu, aby léčili netoliko tělo, ale vedlé potřeby i duši nemocných. Poučovali nemocné o hříchu a jeho následcích, neboť ze hříchu mnohá nemoc povstává. Zvěstovali nemocným pohanům svaté učení Kristovo, a slova svá dotvrzovali vlastním dobrým příkladem i častým zázračným léčením a hojením. Tímto způsobem byli svatí Kosmas a Damian nejen lékaři, ale také věrověsty, apoštoly, jenž přivodili hříšníky k napravení života, a pohany k poznání a přijetí víry křesťanské.

¹⁾ Svätá Theodota dne 2. ledna.

Takto požehnaně působili svatí bratři Kosmas a Damian několik roků v Aegée, v přímořském městě Cilicie; vzbudili v lidu velikou úctu ku svatému náboženství křesťanskému, a rozmnožili Církev Boží velikým počtem věřících. Avšak právě tím popudili proti sobě modloslužebné kněze pohanské, kteříž u soudců pohanských stěžovali sobě, že lékařové ti nesmírnou škodu působí pohanstvu.

Toho času zle řádilo pronásledování křesťanů za panování císaře Diokleciana. Lysiáš, vladař v Cilicii, hrozný zuřivec, ovšem ochotně jal se vykonávati nemilosrdné zákony a rozkazy císařské proti křesťanům. K jeho rozkazu byli svatí lékaři Kosmas a Damian jati a do vězení odvečeni roku 285. Druhého dne posadil se vladař Lysiáš v pohanském chrámě na soudnou stolic, dal sobě předvesti oba vězny, a tázal se jich, jak se jmenují, odkud pocházejí, jakého stavu jsou a jaké náboženství vyznávají. — Svatý Kosmas odpověděl: „V Arabii est naše rodné město; já se jmenuji Kosmas, můj bratr Damian. Pocházíme z rodu vzácného, a provozujeme lékařství. I tito tři jsou bratři naši rodu, jenž spolu s námi uvězněni byli; jména jejich jsou: Anthimus, Leoncius a Enprepius. My všickni jsme křesťané.“ — Vladař Lysiáš pravil k nim: „Zapřete Boha svého; přistupte sem a obětujte velikým bohům našim, kteříž učinili celý obor zemský!“ — Všickni bratři jakoby jedním jazykem zvolali: „Ničemné bohy a modly tvé zapíráme; nejsou ani lidé, ale jsou duchové zlí!“

Touto řečí rozhněvaný vladař Lysiáš dal křesťanské bratry na rukou i na nohou svázati a způsobem rozličným mučiti. Za toho ukrutného mučení volali neohrožení vyznavači: „Nevšímáme sobě těchto muk, neboť je snášíme ve jménu Ježíše; zkusíš ještě horších útrap na nás!“ — Vladař Lysiáš řekl: „Dal jsem vám pocíťti těchto kratičkových muk, abych vás pohnul k obětování bohům našim; vy pak nedbajíce jich potupili jste císaře a mne.“ I rozkázal, aby byli svázáni a do moře uvrženi.

Sotva je do moře hodili, zázračným řízením Božím rozvázaly se vazby jejich. Svatí vyznavači udržovali se nad vodou, a vlny bez porušení vynesly je na břeh.

Vladař připisoval zázračnou událost tu tajným kouzlům, a pravil, že se s nimi spolčí, naučí-li jej kouzlům těm. Kosmas

odvětil jemu: „Spolči se s námi ve jménu Jesu Krista!“ — Lysiáš pak zlostně zvolal: „Ve jménu boha Hadriana¹⁾ chci s vámi spolčiti se!“ — Kosmas řekl: „Vaši bohové jsou slepi a němi; jsou jenom z kamene uděláni; ale náš Bůh jest pravý Bůh, věčně nesmrtelný, spravedlivý Soudce!“

Vladař Lysiáš zvolal: „Děle už nebudu trpěti vašeho rouhání proti našim bohům.“ Dal je znova ukrutně mučiti, a když je nižádnou mukou nedovedl odvrátiti od víry křesťanské, rozkázal, aby se hranice dříví podpálila, a vyznavači aby do ohně uvrženi byli. Avšak všemohoucí Bůh oslavil věrné služebníky Svě. Bez ublížení vyšli z plamenů.

Lysiáš kázal je pak pověsiti na kříže, a vojáci museli šipy svými do nich střeleti. I kamením házeli po nich. Kameny a šipy odrážely se od svatých mučenků, a poranily i usmrtily několik pohanských diváků.

Konečně hrdinové křesťanští odpraveni byli mečem.

Těla svatých mučenků vedlé svědectví biskupa Theodoretta přenesla se do Cyru v Syrii. Biskup ten nazývá svaté mučenky „šlechetonými bojovnicemi Jesu Krista.“

Císař Justinian dal roku 527. zvětšiti kostel Cyrský, v němž byli pochováni, a dva nové kostely jim ke cti v Cařihradě vystavěl z vděčnosti, že na jejich přímluvu vyváznu z těžké nemoci.

Všeobecná byla úcta jejich v Asii, až pak s jejich ostatky i po Evropě rozšířila se. Pochvalnou zmínku o těchto svatých mučenicích učinil sněm Nicejský, a Řehoř Túrský vypravuje o přemnohých zázracích jejich.

V Římě jest zvláštní chrám svatých Kosmy a Damiana. Přemnoho jiných kostelů honosí se jejich ostatky, zvláště pak kostel svatého Michaela v Mnichově.

I ve Staré Boleslavi u nás v Čechách jest staroslavný chrám zasvěcený ke cti a chvále svatým mučenkům Kosmovi a Damianovi, přepamátný proto, že v předsíni jeho náš milý svatý Václav od bratra svého Boleslava a ostatních proti

¹⁾ Hadrian, císař Římský (117—138), sám sebe zbožňoval, neboť dal stavěti chrámy, v nichžto jeho obraz k veřejné úctě pohanů umístěn býti měl; odtud výrok Lysiášův: „Ve jménu boha Hadriana chci s vámi spolčiti se.“

němu spiklých velmožů úkladně byl zavražděn po výročním dnu posvěcení chrámu toho dne 28. září 935.

Svatý Method, veliký apoštol Slovanský, arcibiskup Velehradský na Moravě, nejednu slavnost slavil v Čechách: na Vyšehradě, na Levém Hradci a v Staré Boleslavi při dvoře knížete Bořivoje a jeho nábožné choťi svaté Ludmily. Navrátil se podruhé z Říma přinesl svatý Methoděj s sebou mnoho ostatků svatých, a mezi nimi také převzácné ostatky svatých mučensků Kosmy a Damiana, jimžto ke cti svatá Ludmila při hradě knížecím na Staré Boleslavi kostel vystavěla, a v něm darované ostatky jejich uložila. Tím pak stalo se, že úcta svatých Kosmy a Damiana na půdě České hned na samém počátku křesťanství se ujala, a že tito svatí bratři mučenci přijati byli do počtu svatých patronů našeho království Českého.

Svatí Kosmas a Damian jsou ozvláštní patronové lékařů i lékárníků, a vyobrazují se obyčejně se znaky příslušnými, s láhvičkami lékařskými.

V starožitném arkýři na jižním průčelí Pražského Karolína, sídla university, jest kapla posvěcená svatým Kosmovi a Damianovi, patronům lékařské fakulty vysokých škol Pražských. Arkýř gotický ze čtrnáctého století důkladně opraven byl roku 1880. v původní pěkné podobě své.

Utíkejme se, kdykoliv povážlivou nemocí postíženi býváme, důvěrně k těmto svatým lékařům a mučenkům Páně, vzývající je za mocnou přímluvu u Boha. Abychom však přímluvy jejich hodnými stali se, dbejme hlavně a přede vším o neporušené zdraví duše své nesmrtelné, o zdraví rozumu a srdce svého, aby nežádným bludem a hříchem nebylo pokazeno. Kráčeje statně v šlepějích svatých Kosmy a Damiana, a prosme Boha, aby nám propůjčiti ráčil potřebných k tomu milostí v Kristu, bychom jako svatí mučenci tito „ve všem, v každém slovu a ve všelikém umění bohati učinění jsouce,“ jako oni důvěrně a bez bázně očekávati mohli „zjevení Pána našeho Jesu Krista“ ku všeobecnému poslednímu soudu.

2. Svatý Eleazar, hrabě z Ariana, a jeho choť Delfína.

Matka Eleazarova, všeobecně „dobrá hraběnka“ zvaná, prosila Boha, aby ráčil hned po křtu svatém k Sobě vzíti pachotku její, kdyby snad mělo později hříchem pozbyti nevinnosti nabyté. Eleazar už jako chlapeček byl bohobojný a k nuzným štědrý. Rodiče dali jej na vychování Vilémovi, opatu kláštera svatého Viktora v Marsilii, svému příbuznému, pod jehož vedením prospíval nábožností, ctnostmi, vědou a zapíráním sebe.

Jako jinoch zasnoubil sobě hrabě Eleazar Delfínu, jedinou dceru bohatého pána Pui-Michelského, a po několika létech vstoupil s ní do stavu manželského.

Bohobojní manželé Eleazar a Delfína umluvili se, že budou žíti jako bratr a sestra. V úmyslu tom utvrzovali se ustavičnou modlitbou a tuhými posty.

Po smrti otcově dědil třítadvacetiletý hrabě Eleazar rozsáhlé statky. Důchodů svých užíval ku slávě Boží a ku blahu chudých. On sám dlouho do noci trval na modlitbách, a několikrát do téhodne přijímal nejsvětější Svátost. Také úředníci a čeledínové jeho museli ctnostně žíti a následnými pravidly se spravovati: „Každý budiž den co den na mši svaté. Nikdo nezlofeč a nerouhej se. Nečistý ve slově nebo ve skutku nesmí zůstatí u mne ve službě. Mužové i ženy musejí se týhodně zpovídati. Zaháletí nesmí nikdo. Zábava nevinná každému jest dovolena. Každý budiž vesel, ale nehněvej Boha. Závist, podezírání, pomluva a udavačství nesmí ozvati se v domě mém. Smířlivost panuj a odpouštěj každý ubližitelům svým. Každého večera všickni domácí rozmlouvejtež o věcech svatých, o Bohu, o věčné spáse. Hanba tomu, kdož není pamětliv na věčnost, pro kterouž stvořen jest. Nikdo neškod bližnímu na statcích a na cti. Nikdo neutiskuj bližního. Já chci raději nah do ráje vjíti, nežli zlatem a nagem se leskna do pekla uvržen býti s boháčem bezbožným. Bohat jest, kdo se Boha bojí. Každá křivda nahradíž se čtvernásobně.“

Co hrabě Eleazar od svých domácích žádal, to sám také

svědomitě konal. I jeho choť, hraběnka Delfína, byla hospodyní vzornou, byla pravou matkou čeládce a chudině.

Nastala doba, kdy hrabě Eleazar z Francie odebratí se musel do Italie, do Neapolska, aby se uvázal ve zděděné hrabství Ariano. Lid Italský jej jako Francouza uznati nechtěl za pána svého. Ale hrabě Eleazar během tří roků vládností, smířlivostí, trpělivostí a dobročinností naklonil ho sobě.

Eleazar a Delfína milovali se vroucně; proto psával něžný choť panenské choti své z Italie: „Zdráv jsem a bydlím v boku Kristově; tam mne hledej.“ Po třech létech vrátil se hrabě Eleazar do Provence (Provánsu ve Francii) na zámek svůj, spolu s manželkou svou zavázal se slibem ustavičného panictví a stali se členy třetího řádu svatého Františka.

Od toho času za dva roky král Neapolský, Robert, povolal Eleazara za vychovatele krále Karla. Hrabě Eleazar vyléčil krále z hrdosti, vštípil mu do srdce a do rozumu povinnosti křesťanského panovníka, a tou měrou sobě získal plnou důvěru králova.

Roku 1323. vypravil král Robert Eleazara ke královskému dvoru Pařížskému, aby tam vyžádal princesnu Marii z Valoisu Karlovi za manželku. Hrabě Eleazar, vykonav poselství to, zachvácen byl povážlivou nemocí. Vykonav zpověď životní, přijal svátosti, a dal si čísti život a umučení Páně, z něhož čerpal útěchu v bolestech svých. Dne 27. září 1323 svatě skonal. Pro mnohé zázraky ještě za živobytí vdovy Delfíny roku 1369. byl za svatého prohlášen.

Delfína každým dnem zdokonalovala se, nemajíc touhy jiné, než aby s milovaným chotěm svým Eleazarem shledala se v ráji nebeském. Po slavném prohlášení jeho za světce Božího i ona dne 26. listopada 1369 blaženě dokonala život svůj vezdejší, a pochována byla po boku svatému manželovi svému.

Výroční svátek blahoslavené Delfíny slaví se v řádě svatého Františka dne 26. listopada.

3. Svatá Epicharida, paní, mučenice Římská.

Epicharida, vzácná paní a horlivá křesťanka, byla za panování Římského císaře Diokleciana polapena a před soudnou

stolici Cesaria postavena. Pro neohrožené vyznání Krista Boha dal ji Cesarius zavěsiti, strouhati, bičovati, a konečně mečem odpraviti.

Drahocenné tělo svaté mučenice Epicharidy pochoval Felix, člen rady městské a nábožný křesťan.

U hrobu svaté Epicharidy nabývali důvěrní prosebníci okamžité zázračné pomoci v rozmanitých chorobách a strastech.

4. Svatí bratři Adulf a Jan, mučenicí Kordovští.

Za mahomedánské vlády Abd-el-Rahmana II. (822—852) v zemi Španělské přišla z venkova bohatá a bohabojná křesťanka Artemia po smrti svého manžela Maura do Kordovy, hlavního města, aby tam důkladně vyučiti dala své syny Adulfa a Jana, a svou dceru Aureu,¹⁾ jichžto otec Maurus byl příznával se k mahomedánským bludům.

Brzo rozhlásilo se, že vzácní bratři Adulf a Jan jsou horlivými křesťany. Příbuzní, přívrženci lichého proroka Mahomeda, nejprve přemlouvali statečné bratry, aby přestoupili k víře mahomedánské. Vidouce pak, že marně namáhají se, pronásledovali, a konečně obžalovali je před soudcem mahomedánem.

Soudce povolal Adulfa i Jana, a vyložil jim, že dle zákonův říšských mají synové vyznávatí víru otce svého, kterýž je učinil bohatými a slavnými. Bratři křesťané Adulf a Jan odpověděli jemu: „Což jest po slávě, vede-li do záhuby věčné? Ustup sláva rodu pravdě spasitelné! Kristus Bůh oslavuje věrce Svě; kdož Jemu slouží, tenť panuje. Pro Krista vydáváme tobě těla svá; tyť jsi toliko soudcem našich těl. Kristu Pánu ochotně obětujeme veškeru slávu rodinnou!“ — Soudce rozhněvaný prohlásil jim trest smrti, a vydal je příbuzným mahomedánům, jenž je dali katem odpraviti.

Křesťané pochovali těla svatých mučeničků Adulfa a Jana v Kordovském kostele svatého Cypriana.

¹⁾ Sv. Aurea dne 19. července.

Dne 28. září.

I. Svatý Václav, mučeník Páně, dědic Český.

Na královském Velehradě Moravském u Svatopluka vévoda Český Bořivoj, a jeho choť Ludmila pokřtěni jsou byli roku 873. od arcibiskupa svatého Methoděje. Tím pojištěno bylo vítězství víry křesťanské nad pohanstvím v Čechách, a tím také národ Český zachován byl v řadě národův; neboť „že Čechové znikli osudu Obodritů, Luticů, Ratarů a jiných pokrevenců svých, za to nejvíce děkovati mají včasnému a upřímnému obracení se na víru křesťanskou.“¹⁾

Vévoda Bořivoj ihned počal v Čechách stavěti kostely potřebné, z nichžto první na knížecím hradě Levém Hradci, i druhý na Vyšehradě posvěcen byl ke cti svatému Klémentu, papeži a mučeníku Páně.

Vévoda Bořivoj zemřel roku 894., a zůstavil po sobě dva syny: Spytihněva a Vratislava, jenž po sobě vládnouce starali se méně o rozmnožení a rozšíření moci své na venek, nežli o rozhojnění a upevnění křesťanství doma.

Spytihněv I. vystavěl mimo jiné kostely chrám Marie Panny před sídlem svým Teynem v Praze, a chrám svatého Petra na hradě Budči. Vratislav I. pak založil a nadal kolegiální chrám svatého Jiří na hradě Pražském, kde později povstal klášter panenský. Matka jejich, svatá Ludmila, přežila Spytihněva † roku 912., i Vratislava † roku 926.

Vratislav I. zůstavil po sobě vdovu Drahomíru, kněžnu Lutickou, tré synův: Václava, Boleslava, Spytihněva, a čtyry dcery, z nichžto Přibislava v národě našem od věků pokládá se za světici.²⁾

Kníže Václav,³⁾ nástupce trůnu, byl při smrti otcově teprvé osmnáct let stár. Hrdá i panovitá matka jeho Drahomíra zmocnila

¹⁾ „Dějiny národa Českého“ od Frant. Palackého. Díl I., částka 1. str. 231. — Mimo dějiny ty užito zde „Pramenův dějin Českých“ vydávaných z nadání Palackého, a Zapovy „Českomoravské kroniky.“ —
²⁾ Ctihodná Přibislava dne 12. prosince, I. 108. — ³⁾ Václav, Václav, prstonárodně: Vacek, Vaněk, Vašek, Váša, Venca, Václavík, Václaviček, Vašíček, Vašátko, Vaněček, Venclík, Vencílek, Vencíček.

se tedy vlády zemské a poručení nad synem Václavem. Avšak ctižádostivým úmyslům její na závodě byla Ludmila. Tato rozumná, dobrá a tichá paní, horlivá křesťanka i matka chudých, požívala v lidu více úcty a přízně nežli nevěsta její Drahomíra. Vychovalať knížete Václava, roznítila v něm nábožnost a horlivost křesťanskou, a získala sobě také veškeru lásku tohoto vnuka svého. Tím ale vzbudila proti sobě závist a hněv Drahomíry, kteráž ji dala na hradě Tetíně dne 15. září 927 zavraždit svými ozbrojenci, jenž ji, ana se modlila, udávili její vlastním závojem. Tělo svatě mučenice Ludmily bylo později s Tetína do Prahy převezeno, a v někdejším klášteře svatého Jiří na hradě pochováno.

Drahomíra nevládla prospěšně. Popudilať na sebe nepřítel, jemuž neuměla odolati. Statný král Německý, Jindřich I. Ptačník, krutými válkami tak sužoval Slovary Polabské: Bodrce, Lutice, Dalemince, Ratary a jiné, že pomalu všickni podobili se jemu a říši Německé. Drahomíra v tom všeslovanském boji poslala jakousi pomoc krajanům svým Stodoranům, kmenu Lutickému, jenž králi Německému činil odpor velmi silný; a tudíž král Německý stíhati počal Čechy válkou. Sebrav ze všech krajín Německých silné vojsko, přitáhl s ním až ku Praze roku 928.

Za nebezpečných poměrů těch kníže Václav, ač teprvé asi dvacetiletý, sám ujal se vlády v Čechách. Nahlížeje, žeby v boji s nepřitelem přemocným nadarmo proléval krev lidu svého a na zemi uvalil hrůzy válečné: zavázal se králi Německému k roční dani, a slíbil mu věrnou oddanost. Skutkem tím osvědčil moudrost velikou, ješto přátelství mocného krále Německého potřeboval ohledem na obranu proti Maďarům. Mimo to musel kníže Václav hledati pokojného obcování s Německou říší proto, že Čechy, jenž neměly toho času ještě biskupa vlastního, nemohly odjinud než z Němec, nebo z Italie skrze Němce nabytí hlasatelův svatého evangelia Kristova, a tím účastnými státi se vzdělanosti novoevropské.

Hned na počátku panování svatého Václava vypukly různé v rodině knížecí. Jeho bratr Boleslav, jinoch pánovitý a smělý, obdržel v úděl krajinu tu, kde podnes jméno jeho připomíná Stará i Mladá Boleslav. Boleslav měl sice po-

slušen býti staršího bratra a knížete svého Václava; avšak, jakoby byl pánem nikomu nepodlehlym, činil nátlaky všeliké lidu svému. Krom toho pak někteří zemané zlí popuzovali knížete Václava řkouce: „Drahomíra chce tě zabít, neboť ona předtím zabila jest i bábu tvou Ludmilu!“ Za tou příčinou kníže Václav vypověděl matku svou Drahomíru ze sídla svého na hrad Budeč k nucenému přebývání; ale brzo s velikou ctí nazpět ji přivedl, přesvědčiv se o její nevině.

O rozšíření křesťanství a ustanovení pevných řádův církevních v zemi České svatý Václav neunaveně pečoval netoliko za příčinou pravé a zdravé politiky, ale také za puzením srdce svého a celé duše své; bylť přesvědčen, že jenom říše křesťanská světcům jeho otevírá bránu spásy.

Ve všech městech dal kníže Václav stavěti kostely a školy, jež hojně ozdobil a nadal, a povolal k nim kněží ze všech zemí křesťanských. Obdržev od krále Německého Jindřicha I. kost z ramene svatého Víta, položil na hradě Pražském základ kostela Svato-Vítského, a tam až podnes stojí stolice a hlava všech kostelů Českých. Tam působením dobrého a spravedlivého panovníka Václava bez přítrže konaly se služby Boží po všecky dny jako v národech velikých. I vložil Bůh milost takovou na knížete Václava, že uměl knihy latinské jako dobrý biskup aneb kněz, a když vzal knihy slovanské, pročítal je naskrze bez úhony.

Netoliko pak že knihy uměl, ale také víru naplňoval. Všem ubohým pomáhaje bídné krmil a odíval, vdovám a sirotkům ublížiti nedal, vězně a poroby prodávané, zvláště duchovního stavu, na svobodu kupoval, pohostinným dobře činil, a lidi všecky, chudé i bohaté, miloval a o ně se staral.

Svatý Václav ale nejenom Bohu sloužil a svaté skutky konal; nmělť i bezpečnost a svobodu národa svého Českého statečně hájiti. Jeho mužná bojovnost zachovala Českou vlast od rozdrobení a od úplného poddanství Německého.

Důkaz bojovné statečnosti a šlechtnosti své podal svatý Václav v boji s Radslavem. Radslav, jehož knížectví Zlické zahrnovalo dobrou čtvrtinu země České, měl sídlo své na hradě Kouřimi. Nenadav se udatného odporu od

mladého knížete Václava, pozdvihl se Radslav s velikou silou zbrojnou, a počal dobývatí knížecího dvora Žitomíře u nynějšího Českého Brodu. ¹⁾ Zmýlil se však hrdý Radslav ve svatém Václavovi, jenž tiše kázal pole sebrati, a táhl z Prahy proti němu.

Šlechtný panovník Václav, vida Radslava s vojskem blížiti se, vzkázal mu řka: „Žádáš-li vévoditi nad knížectvím mým, nač ti toho potřeba, aby ti byli v boji zbiti, nad kterými panovati chceš? Já prolití krve tvých lidí nežádám! Líbí-li se tobě, vejdi v boj se mnou samým; a kdo z nás obou živ zůstane, panuj v obou knížectvích. Každému vojskům v míru státi, ani mně, ani tobě nepomáhati.“

Radslav ochotně k tomu svolil, domnívaje se, že nebude mu za těžko Václava přemoci.

Oba z vojska svého vyjeli a stavěli se k souboji. A hle, Bůh zázrakem pojednal oba knížata. Když Radslav ku svatému Václavu blíže přiklusal, uhlídal trpytící se kříž na jeho čele, a jemu po boku dva anjely, kteříž hrozili Radslavovi. I seskočil Radslav hbitě s koně, hluboce kořil se knížeti Václavovi, a snažně prosil, aby mu odpustiti ráčil. — Svatý Václav mluvil k němu: „Vrať se domů s pokojem, a měj na svém dosti; jáť tvého nežádám.“ Staloť pak se toto potkání u nynější Přistoupími, nad kterouž podnes ještě stojí staré hradiště, jemuž lid říká „hradba svatého Václava.“

S příkladným jednáním zbožného a spravedlivého knížete Václava někteří dvořané a páni Čeští nebyli spokojeni. Pomlouvali ho, že čas svůj tráví prý raději v modlitbách a nábožných obřadech, nežli v povinnostech vladařských. Také s ne-libostí na to patřili, an kníže Václav především na potřeby církevní vynakládal jmění a důchody své, jichžto oni sami byli žádostivi.

Svatý Václav, aby se vyhnul jejich pomluvám, obětoval čas noční na konání skutkův pokory a nábožnosti křesťanské. V průvodu jediného sluhy Podivena tajně a nepoznán chodíval do polí a do vinic, žal tam pšenici a sbíral hrozny, a vy-

¹⁾ Žitomíř, později Stojmíř, a nyní Stolmíř sluje osada s kostelem svatého Havla u Českého Brodu.

konával vlastní rukou všeliké práce, jichžto potřebí bylo ku zhotovení hostí a vína pro kněze ke mši svatě.

Za doby noční bosýma nohama navštěvoval svatý Václav chrámy Páně, a nezřídka míval po takové pouti chodidla skrvácená. Jedné noci za tuhé zimy sluha svatého Václava, Podiven, ač s ním v obuvi šel, nařikal sobě na zimu nesnesitelnou; i pravil mu kníže laskavý: „Podivene, kráčeš ve stopách mých.“ — Podiven uposlechnuv zahřál se ve stopách světcových.

V čas postní rozhojňovaly se svatého knížete Václava modlitby, posty a milosrdné skutky. Pod rouchem knížecím vždycky nosíval na těle draslavý pás. Nuzným začasť sám přinášel dříví a jiné potřeby i almužny.

Zatím nespokojení zemané a páni Čeští počali přemýšleti, kterak by tento jim nemilý stav věcí mohli proměnit. Obrátili se k Boleslavovi, který už nemohl se dočkati žezla a vlády nad národem celým.

Svatý Václav navštěvoval města říše své ve výroční čas posvěcení chrámů jejich; proto přišel ke dni svatých Kosmy a Damiana dne 27. září roku 935. také do sídla bratruva, do Staré Boleslavi, aby účasten byl služeb Božích v kostele vystavěném ke cti oněch dvou svatých. Po službách Božích chtěl se kníže Václav hned zase navrátiti do Prahy. Ale ku prosbě Boleslavově, aby od hodů už připravených neodjížděl, zůstal tam přes noc.

Když pak vsedl na kůň a počal hráti a veseliti se s druhy svými na dvoře, dána mu výstraha o zlém úmyslu bratra Boleslava. Kníže Václav ale nechtěl tomu věřiti. A tu noc sešli se bojovníci ve dvůr Hněvsův, pozvali k sobě Boleslava, a uložili tam radu vražednou, jakby zabili pána svého. I řekli pak: „Půjdeš na jitřní, a tehda ulovíme jeho!“

Dne následného, v pondělí 28. září 935., když zvoněno na jitřní, pospíchal svatý Václav jak obyčejně do kostela. Ve vratech potkal bratra Boleslava, pochválil ho za to, že jej dobře častoval včera. — Boleslav pak tasiv meč, seknul svatého Václava do hlavy řka: „Tak tě chci dnes lépe častovati!“ — Svatý Václav obrátiv se řekl: „Co jsi to umyslíl, bratře?“ a silnější jsa, chopil se bratra, vyrval mu meč z ruky a povalil ho na zem řka: „To ti Bůh odpušť, bratře!“ — Když pak

Boleslav, jakoby jej vraždití chtěli, o pomoc volal, přiskočili služebníci jeho Česta, Týra a Hněvsa, a zuřivě obořili se na svatého Václava, který už raněný utíkaje do chrámu, v jeho dveřích mečem Hněvsovým probodnut klesl na zemi. Zvolal: „V ruce Tvé, Hospodine, poručím duši svou,“ a zemřel.

Potom vrahové stáhli dvořany svatého knížete, a zabili všechny ty, kteří rychlým útekem nezachovali života svého. Také Boží sluhy zloupili, z města vyhnali, a ženy jejich za jiné muže vdali.

Matka Drahomíra, když uslyšela, co se děje, přiběhla i padla s pláčem na mrtvé tělo syna svého, svatého Václava. Ale znamenajíc, že vražedníci ukládají také o její bezživotí, utekla i ona do země Charvatské, an zatím Boleslav pospíchal zmocnit se vlády zemské.

Tělo svatého Václava dlouho zůstalo ležeti ve dveřích chrámových, až konečně kněz jeden, jménem Chrastěj, odvážil se zdvihnouti je, a nejprve v domě svém, potom pak u prostřed chrámu poctivě položil a ochránil je.

Boleslav zpacatoval se brzo v nešlechtnosti skutku svého, a činil zaň pokání volaje: „Zhřešil jsem, a hřích svůj i nepravosti své já vím!“ I přikázal tělo mrtvé v Boleslavi čestně pochovati. Krev svatého knížete Václava nechtíc po tři dny v zem jíti, třetího dne ztratila se, a pak ve chrámě nad hrobem jeho opět se ukázala, ani na to všickni hleděli a divili se. Ihned všecken národ Václava, knížete pobožného a spravedlivého, který smrtí zaplatil horlivost o náboženství a blaho vlasti, vyhlásil za svatého mučeníka. I roznesla se pověst o zázracích u hrobu jeho zběhlých po veškeré vlasti Slovanské, ba i do dalekých cizích zemí.

Po třech létech dal Boleslav tělo svatého Václava z Boleslavi přivezti do Prahy a kázal je uložiti v kostele svatého Víta, ježž byl svatý Václav sám stavěti počal. ¹⁾

Syna, kteréhož manželka knížeti Boleslavovi byla porodila právě za dnů vraždy a bouře, nazval Boleslav Strachkvasem, a ustanovil ho k duchovnímu stavu veřejně říkaje: „Tento-li syn můj při živobyті mi zůstane, vroucím srdcem Pánu

¹⁾ Viz „Přenešení svatého Václava“ dne 4. března.

Bohu ho obětují, a jej na kněžství posvětití dám, aby tak Kristu Pánu vždy sloužil, a za můj hřích a za hříchy všeho lidu Českého k Pánu Bohu se modlil.“

Čechové sami ctili památku svatého Václava vždycky co nejslavněji, a úcty k němu po celá století pořád přibývalo. Národ vzýval jej jakožto „dědice země České,“ jakožto předního přímlovce a orodovníka u Boha za všechny věrné Čechy.

Knížata i panovníci kladli obraz svatého Václava na peníze, na pečeti a korouhve své.

Množství chrámů i oltářů postaveno ke cti jeho jména po všech krajích. Ano konečně vše, co národ náš nejdražšího má a v největší cti míti chce, to až podnes obvykl nazývati „Svatováclavským.“ Proto říká se: „Koruna, vlast, řeč Svatováclavská.“

Takou měrou samo jméno výtečného panovníka svatého Václava, jako před stoletími, tak i nyní v milionech srdcí Českých nepřestává buditi city a úmysly nábožné a vlastenecké.

Čechové pod praporem svatého Václava srdnatě chodili do vražedných bitev proti nepříteli, a v každém těžkém okamžení, kdy se jednalo o osud vlasti, sflili a povznášeli mysl svou převelebnou a prastarou písní Svatováclavskou, kteráž doposud zaznívá a duši jímá v našich chrámech:

„Svatý Václave,
vojvodo České země,
kníže náš, pros za nás Boha,
Svatého Ducha, Kyrie eleison!

Ty jsi dědic České země,
rozpomeň se na své plémě,
nedej zahynouti nám i budoucím,
svatý Václave, Kriste eleison!

Pomoci my tvé žádáme,
smiluj se nad námi!
Utěš smutné, zažeh vše zlé,
svatý Václave, Kyrie eleison!“

2. Svátá Eustochiuma Julia, klášternice Betlémská.

Eustochiuma Julia, dcera Toxocia a svaté Pauly, ¹⁾ za příkladem matky své zemskými statky zjednávala sobě pokladů nebeských v Římě. Šatila se prostě, a panenství své obětovala Bohu. Za vychovatelku měla svatou Marcelu.

Později dostala se Eustochiuma Julia do domu svého strýce Himecia, jenž poručil choti své Prétextátě, aby Eustochiumu nádherně šatila a po světsku vychovala. Prétextáta byla děsným viděním anjelským ve snách zastrašena a potrestána.

Eustochiuma s matkou svou a s jinými paničkami stala se učenicí svatého Jeronýma.

Po smrti papeže Damasa roku 384. svatý Jeroným z Říma odešel. Svátá Paula a Eustochiuma putovaly za ním, aby v Betlémě svatě žily a zemřely. Navštívily svatá místa. Z Betléma psaly přítelce svaté Marcele nadšený list o svatých místech a poustevnících. Jako matka, svátá Paula, i Eustochiuma naučila se od svatého Jeronýma jazyku řeckému a hebrejskému.

Do roku 389. žily Paula a Eustochiuma v chyšce skromné. Potom založila svátá Paula na své útraty klášter pro mnichy, a tři kláštery pro jeptišky. Správu klášterů ženských převzala svátá Paula.

Eustochiuma byla vzorem všech ctností, a s matkou svou konala práce nejhorší. Rozsvěcovaly kahance, rozdělávaly oheň, zametaly dům, praly zeleniny, prostíraly na stůl a posluhovaly při jídle.

Po smrti svaté Pauly převzala Eustochiuma řízení jeptišek. Roku 417. bludaři Pelagiáni sužovali mnichy a jeptišky Betlémské, a jeden klášter zapálili a oloupili. Eustochiuma a její neteř, Paula Mladší, sotva ušly zbrani a plamenům. Svátá Eustochiuma blaženě vykročila ze života zemského dne 28. září 419.

¹⁾ Svátá Paula (Pavla), vdova, dne 26. ledna.

3. Svatý Exsuperius, biskup Toulouský.

Svatý Exsuper byl biskupem v Toulouse¹⁾ na konci čtvrtého a na počátku pátého století. Jej nejstarší životopiscové po bok staví v příčině svatosti mučeníku Saturninovi, biskupu Tulúskému.

Exsuperius byl jeden z oněch výtečných biskupů, jenž při rozpadu říše Římské a při vpádu německých národů úlohu svou pochopovali a dle toho moudře a statečně jednali.

Svatý Jeroným chválí Exsuperiovu velkodušnou dobročinnost k obyvatelstvu Tulúskému, jež Vandalové, Alanové a Svevové při svém pochodu strašně sužovali. Sám trpěl hlad nasycoval nuzné. I kostelní nádoby drahocenné prodal, aby nakrmil hladové.

Svatý Jeroným věnoval mu svůj výklad knihy proroka Zachariáše, a papež Innocenc I. roku 405. poslal mu vlastnoruční list.

Svatý Exsuperius dokončil velechrám svatého Saturnina v Tulúse, jež předchůdce jeho počal stavěti.

Svatý Exsuperius zesnul v Pánu po roce 411.

4. Blahoslavený Šalomoun, král Uherský, poustevník.

Šalomoun, syn Uherského krále Ondřeje I. a královny Agmundy, narodil se roku 1051. Otec dal Šalomouna už roku 1058. na krále korunovati. Proto bratr Ondřejův, Bela, chopil se zbraun, a porazil krále na Tise roku 1061. Král Ondřej v bitvě zahynul, Bela pak na samém bojišti za krále provolaný dal se v Bělehradě korunovati.

Šalomoun utekl se k císaři Jindřichovi III., kterýž mu dal svou dceru Žofii za manželku a uvedl jej po smrti Bely roku 1063. na trůn Uherský, při čemž mu byli nápomocni Belovi synové: Geyza, Ladislav a Lambert.

Král Šalomoun pečoval o vyhubení zbytkův modlářských; býval osobně při svěcení kostelův a při veřejných pobožnostech.

¹⁾ Toulouse (Tulús), hlavní město franc. depart. Hornogaronnského druhdy v Languedoku.

Nikdy nechodil do boje, pokud nevykonal svatou zpověď a nepřijal nejsvětější Svátost. Útrapy rozmanité snášel král Šalomoun jako křesťan trpělivě a statečně.

Roku 1072. po tři měsíce oblehal a vzal Řekům Bělehrad, a přivtělil jej netoliko koruně, nébrž také Církvi. Při tom však nepohodl se s bratranci svými.

Všickni tři: Geyza, Ladislav i Lambert, sáhli ke zbraním, porazili krále Šalomouna na Tise, a Geyza dal se korunovati za krále.

Po smrti Geyzově (1077) Ladislav byl zvolen za krále a Šalomounovi dán náhradou důchody značné.

Šalomoun roku 1081. pokusil se opětně o svůj trůn, byl však za to věznuen na Vyšehradě Uherském.

Osvobozen byv, nevyhledával pomsty nepřátelům svým, ale odešel z Uher, aby hledal království nebeského mimo vlast svou. Vykonal pouť do Svaté země, stal se poustevníkem, žil toliko o kořínkách a ovoci, nosil žíněný šat, na suchých větvičkách spával, dnem i nocí zpíval Bohu chválozpevy a trval na modlitbách.

Do vlasti své milé jenom jednou v rouše mnišském přišel. Král Ladislav spatřil a poznal jej před biskupským kostelem v Královském Bělehradě, ale Šalomoun zmizel v davu lidu, a zase odešel z vlasti do své jeskyně u Puli v Istrii,¹⁾ kdežto svatě zemřel na počátku dvanáctého století.

V Puli odpočívá tělo blahoslaveného krále a poustevníka Šalomouna s ostatky jiných světcův ve zvláštním oltáři, a výroční svátek jeho svěť se církevními hodiukami.

5. Blahoslavený Bernardín Feltrijský, Františkan.

Bernardin, po svém rodišti Feltre „Feltrijským“ zvaný, kněz řádu svatého Františka, proslavil se obcováním svatým, horlivou péčí o spásu bližních, hlásáním slova Božího téměř po celé Italii, tuhou kázní, vroucnou nábožností, láskou ke Kristu a k Marii Panně, milovností chudoby a darem prorockým

¹⁾ Pule, italsky Pola, město na západním pobřeží nejjižnější části Istrie, kteréž má asi 4000 obyvatelů Italů i Chorvatů, a důležitý přístav Rakouský.

i mocí zázračnou. Blaženě v Pánu zesnul v klášteře svatého Jakoba nedaleko města Pavie.

Slavný a záslužný život svůj dokonal Bernardin Feltrijský dne 28. září 1494. Výroční památka jeho slaví se zvláštními církevními hodinkami.

6. Svatý Chariton, opat Palestinský.

Svatý Chariton, rodem z Koniehu (Konium) v Malé Asii, jež bývalo hlavním městem Lykaonie, byl za století čtvrtého jako křesťan obžalován a žalařován. Chariton vyznal Krista před soudnou stolicí vladaře císařského, kterýž jej proto bítí dal ode čtyř žoldnéřů.

Jak mile pak utišilo se pronásledování křesťanů, odešel vyznavač Kristův, Chariton, do Jerusalema, kdežto biskupoval svatý Makarius (Bláha) od roku 312. do roku 331. Tou cestou upadl Chariton v ruce lotrů, kteříž jej zavřeli v jeskyni své. Tu pak stalo se, že jedovatý had vlezl do nádoby, v nížto zbojníci měli víno, a vyvrhnul ze sebe do vína jedovatinu. Zbojníci pak napili se vína otráveného a zahynuli všickni.

Chariton rozdal chudině zboží nahromaděné, a jeskyni přeměnil v kostel, u něhož zbudoval i klášter pro četné mnichy.

Chariton, dočkav se velikého věku, blaženě zesnul v Pánu, a jest u veliké uctivosti Řekům i Slovanům.

7. Svatý Silvin, biskup Bresčijský.

V Brescii, starořímské Brixii, kteráž nyní jest krajským městem v Italské Lombardii při patě Alp u řek Mella a Garza, byl dvanáctým biskupem svatý Silvin za první polovice pátého století.

Biskup Silvin zastkvíval se takovou svatostí, že hned po šťastné smrti své dne 28. září v biskupském kostele prokazovala se mu čest náležitá světcům Božím. Ostatky jeho doposud chovají se ve chrámně Svato-Petrském a v několika jiných kostelích.

8. Svatá Lioba, panna, abatyše Bischofsheimská.

Svatý Bonifác, arcibiskup Mohučský, apoštol Němcův,¹⁾ povolal okolo roku 748. svatou pannu Liobu z Anglicka, aby šířila mezi Němci křesťanské ctnosti a mravy. V klášteře Bischofsheimském, jež byl založil, učinil svatý Bonifác Liobu učitelkou i abatyší. Odcházíje do Frisie, kdežto stal se mučeníkem, přede všemi snažně napomínal Liobu, aby nikdy neodcházela z Německých zemí, kdežto pracuje o spáse bližních svých. Také svého nástupce Lulla, a správce kláštera Fuldenského vyzval, aby uctivě pečovali o Liobu. Blahoslavený Rabanus Maurus roku 785., tedy brzo po její smrti blažené okolo roku 779., prohlásil Liobu za svěřici, složil jí ke cti verše, a dal sepsati její životopis.

Dne 29. září.

I. Svatý Michael archanjel.

Michael, t. j. „kdož jest jak Bůh,“ jest ochráncem Starého i Nového Zákona. Jméno jeho jest mu spolu též heslem, které značí, že Bůh propůjčuje mu všechnu moc, jížto má potřebí, aby potíral nepřátele Církve Boží.

Prorok Daniel prosil Boha, aby národ jeho byl ze zajetí do vlasti nazpět přiveden. I dáno mu zjevení řkoucí: „Michael, jeden z knížat předních, přišel mi ku pomoci;“ Mich. 10, 13; „a není žádného pomocníka mého ve všech těchto věcech, kromě Michaela, knížete vašeho.“ Mich. 10, 21.

Svatí otcové církevní²⁾ pokládají svatého Michaela za anjela strážce národa vyvoleného za Starého Zákona.

Svatý apoštol Juda píše: „Michael archanjel, s ďáblem maje odpor, hádal se o tělo Mojžíšovo,“ Jud. 9; aby je tajně na hoře Nebo pohřbil; a tím opět objevil se jako strážce národa Israelského.

Svatý Jan apoštol duchem předvídal a předpovídal nátisky,

¹⁾ Sv. Bonifác dne 5. června. — ²⁾ Dionys. Areop. de hierar. coelest. c. IX, Hieronym. in Daniel. c. X. Chrysost. homil. 2. de laudib. S. Pauli.

kteříž ďábel činiti bude Církvi křesťanské, těmi slovy: „I stal se boj veliký na nebi. Michael a anjelové jeho bojovali s drakem i s přívrženci jeho . . . I svržen jest drak ten veliký, had starý, jenž slove ďábel a satanáš.“ Zjev. 12, 7. 9. Svatý apoštol obrazem tímto hlásá, že archanjel Michael jest také nebeským strážcem Církve křesťanské. Proto Církev vyzývá svatého Michaela slovy: „Michaele archanjele; přispěj ku pomoci lidu Božímu.“¹⁾

Svatý archanjel Michael ctí se také jako vůdce a průvodce duší jdoucích do království nebeského; proto Michael v hodinách církevních nazývá se „představeným ráje,“²⁾ a kladou se o něm do úst Hospodinových slova: „Archanjele Michaele, ustanovil jsem tebe knížetem všech duší, kteréž mají přijaty býti.“³⁾ Konečně pak ve mši svaté za zemřelé před obětováním modlí se kněz: „Praporečník svatý Michael uvodiž je do světla svatého.“

Svatý Michael chrání věrné syny a dcery Církve Kristovy proti zlému duchu za živobytí, a zvláště při smrti, kdy křesťan pomoci té nejvíce jest potřeben.

Křesťanské pluky druhdy mívaly na praporech obraz svatého Michaela, jdouce do války pro víru křesťanskou, a vojenští řádové volávali sobě svatého Michaela archanjela za patrona.

Svatý Michael představuje se jako přemožitel ďábla, jež kopím probodá, pod mocnou nohou svou drží, aneb spoutaného vrhá do propasti. Jindy vyobrazuje se archanjel Michael s váhami v ruce, a odvažuje duši svatou proti duši odsouzené, nebo proti zlému duchu.

V hodinách církevních máme následnou píseň o svatém Michaelovi.⁴⁾

„Tě Otce sfo, bleskote,
 Ó Jesu, duší živote,
 Tě oslavuje s anjely
 lid k službám Tvojm zvrucnělý.

¹⁾ Fest. s. Michael. 29. Septemb. Antiphona II. Nocturni. — ²⁾ Antiph. secunda II. Nocturni. — ³⁾ Třetí antif. ad Lauda. ⁴⁾ „Te splendor et virtus Patris,“ od papeže Urbana VIII. Sušilovy hymny církevní, 2. vydání str. 138.

Dav tisícery v každý čas
jde s Tebou v půtku na Tvůj hlas,
rek Michael tah počíná
a prapor kříže rozvíná.

On zlomiv zlého draka moc
jej srazil v čírou pekla noc;
on skotil s nebes paláců
i s vůdcem zástup zlorádců.

Jej vyvolme si za vůdce,
když budem vrážet na škůdce,
ať od Beránka u trůnu
kdys přijmem věčnou korunu.

Buď slaven Otec Hospodin,
Jenž všechněm, kteréž spasil Syn
a osvětil Duch Velebný,
sbor anjelův šle služebný.

2. Svatá Theodota (Bohdana), kajicnice, mučenice.

Licinius, jeden ze šesti spolucísářův Římských na počátku čtvrtého století, roku 313. v Miláně zasnoubil sobě Konstancii, sestru císaře Konstantina Velikého, a spolu s ním dal volnost křesťanům. Licinius, zmocniv se říše Maximina Dazy, počal roku 314. válčiti i se švakrem svým Konstantínem, ale byl poražen a pozbyl zemi Řeckou a Ilyrskou. Roku 319. zrušil dřívější zákony křesťanům příznivé, obnovil pronásledování jich, aby pomocí pohanů přemohl Konstantina, proti němuž roku 323. zase válečně povstal, ale opět poražen byv, vzdal se žezla císařského roku 324., a brzo násilnou smrtí sešel.

Za pronásledování toho v měsíci září v městě Filipech¹⁾

¹⁾ Filippi, město v Macedonské Thracii, založené od krále Macedonského Filipa II. za čtvrtého století před Kristem. Roku 63. po Kristu založil tam svatý Pavel obec křesťanskou, a psal jí svůj list k Filippanům.

vladař císařský, Agrippa, rozkázal, aby každý obětoval bohu Apollonovi.¹⁾ Theodota, kteráž byla před svým na víru obrácením hnusnou nevěstkou, neobětovala, a vladaři odpověděla „Dosti mi, že mne každý nevěstkou nazývá; nevolím také ještě na soudě Božím býti obžalována, že jsem zapřela Boha.“ Sedn set padesát mužů, když uslyšeli řeč tu, též neobětovali.

Theodotu odvedli do žaláře.

Po jedenadvaceti dnech opět postavili Theodotu před soudnou stolicí. Že pak věrně setrvala ve víře svaté, byla zbičována, a znovu vyzvána, aby obětovala. Statečná Theodota odvětila: „Nebudu obětovati němým modlám, poněvadž mi to zapovídá Mistr můj říka: „Kdožkoli mne vyzná před lidmi vyznámti i já jej před Otcem svým, jenž jest v nebesích kdož pak zapře mne před lidmi, zapřímť i já jej před Otcem svým, kterýž jest v nebesích.““ Mat. 10, 32. 33. „Neopustím Boha svého, abych plnila vůli člověka smrtelného.“ Po těch slověch natáhli Theodotu na skřípec a rozdrásali jí tělo hřebeny železnými. Svatá mučenice hlasitě vzdávala díky Bohu. Agrippa rozkázal, aby jí zuby vytrhali, a konečně poručil, aby byla ukamenována. Prosíc Boha Krista za smilování, blaženě skonala svatá kajnice a mučenice Theodota.

3. Svatý Grimoald, arcikněz, Italian.

Italské město Ponte Korvo²⁾ světí dnes výroční památku kněze Grimoalda, kterýž s bratřími svými Fulkonem a Eleutheriem z Anglie připutoval do Říma, aby tam vykonali svou pobožnost na místech posvátných.

Z Říma odebrali se do okolí Akvinského. Fulko dokončil svou životní pouť v Čeperanu městě, Eleutherius pak v Arkanu.³⁾

¹⁾ Apollo, jeden z předních bůžků řeckých, střelec, bůh slunečný, věšty, zpěvu a hudby, básnictví, stavitelství atd. — ²⁾ Ponte Corvo, knížectví, náleželo do roku 1860. k papežské delegaci Frosinone v území Neapolském; nyní jest částí Italské provincie Caserto. Hlavní město Ponté Corvo na řece Garigliano, má biskupskou stolicí „Aquino-Ponte-Corvoskou,“ a slulo za starodávna Fregellae, město Volskům v Latii. — ³⁾ Arcanum bývalo letohrádkem Cicerona.

Grimoald ve Fregelách, nyní Ponte Korvo, proslavil se životem svatým i zázraky mnohými, zemřel dne 29. září po roce 1137., a byl pochován v čelném kostele.

Ze života svatého Grimoalda stůj zde událost následná. Rolník Jan Mel nebezpečně onemocněl. Zjevil se mu svatý Jan Křestitel a vyzval ho, aby šel k arciknězi Grimoaldovi, jehož prostřednictvím nabude zdraví. Arcikněz Grimoald, muž lahodný, dobrotivý, prostomyslný a přelaskavý, na ten úmysl postil se, konal modlitby a rozdával almužny. Nemocný rolník vyzdravěl.

Grimoald horlivě pečoval o zbudování kostela ke cti svatému Janu Křestiteli na tom místě, kde se bylo událo ono zjevení. Kostel ten roku 1137. posvětil biskup Akvinský Guarin.

Svatost arcikněze Grimoalda osvědčil Bůh také u jeho hrobu.

4. Blahoslavený Jan Montmirelský, Cisterciák.

V Longpontském klášteře Cisterciáckém v obvodu biskupství Soissonsského (Soasonského) ve Francii za třináctého století žil a požehnaně působil pokorný mnich Jan, po svém dědičném hradě Montmirail zvaný „Janem Montmirelským.“

Životopis blahoslaveného Jana Montmirelského vyhotovil spisovatel souvěký. Z něho tuto klademe výťah stručný.

Jan Montmirelský, velmož převzácný, líboval sobě ve zbrani a v nádheře. Obrátiv se na cestu lepší, založil útulnu pro chudinu a pro poutníky, kterýmž osobně sloužil. Podivuhodna byla jeho láska k chudým a k malomocným.

Později vstoupil Jan Montmirelský do Cisterciáckého opatství Longpontského, postarav se o náležitý blahobyť své choti a svému synu.

V klášteře podroboval se mnich Jan Montmirelský kázni tak tuhé, že ho opat musel napomenouti, aby se mírnil v kajicnosti své. Jeho poslušnost byla vzorna. Potupy nezasloužené snášel radostně. Sám nedal sobě od žádného sloužití, ale jiným prokazoval služby všemožné. Všeliké cti vyhýbal se tak úzkostlivě a rozhodně, že jej spolumniši vůbec „Pokorným“ nazývali.

Jan Montmirelský svatě v Pánu zesnul dne 29. září roku 1217. U hrobu jeho zázračné pomoci nabýval každý ctitel a prosebník důvěrný.

Dne 30. září.

1. Svatí Ursus a Viktor (Vítěz), vojínové, mučenci.

Viz: Svatý Mauric a spolumučenci, dne 22. září.

2. Svatý Jeroným (Jarolim, Jaroš), kněz, učitel církevní.

Svatý Jeroným, Jarolim, Hieronymus, narodil se roku 346. v Stridoně, kde nyní jest ves Strigovo, u zniku řeky Krky v Dalmacii. Otec Jeronýmův, bohatý křesťan Eusebius, po důkladném domácím vychování vypravil osmnáctiletého Jeronýma do Říma, aby se tam vědecky vzdělal u slavných učencův Donata a Viktorina.

Jeroným, nejsa ještě pokřestěn, nemohl choditi na služby Boží křesťanské, a tudíž s několika soudruhy svými chodil do katakomb, do podzemních hřbitovů Římských, kdežto u hrobův svatých mučencův probouzela se v něm posvátná horlivost pro víru zpečetěnou krví tisícův křesťanů.

Tím ale neunikl chybám lehkovážného mládí. Hýřil a prostopázně žil se soudruhy svými. Avšak brzo poznal poblouzení své.

Aby se vyhnul příležitostem svůdným a poznal muže výtečné, jichžto spisy učené byl četl, vydal se Jeroným na cesty roku 369. se svým přítelem Bonosem.

Nejprve přišel do Treviru, kde sobě přepsal Hilariovo pojednání o sněmích církevních z roku 358., a jeho výklady žalmův pro Rufína, důvěrného přítele svého. Procestovav Galii Narbonskou, Skotsko a Anglicko navrátil se do Říma, a tam za času papeže Liberiana přijal křest svatý.

Z Říma odebral se pak Jeroným do Akviley. Tam poznal slavného biskupa Valeriana a „sbor anjelův jej obklopujících,“ učence: Chromatia, Eusebia, Jovina, Nikea a Chrysogona. Brzo ale odděliv se od přítele svého Rufína, šel do zemí Východních, a za obtíží převelkých propu-

toval Thrakii, Pontus, Bithynii, Galacii, Kappadocii, a nešťítel se ani žhavě horké Cilicie, aby navštívil svatého poustevníka Theodosia a jeho soudruhy. Tam zahorel Jeroným pro tuhý život poustevnický a šel do Antiochie, aby slyšel výklady o Písmě svatém u Apollinara Laodicejského.

Z Antiochie pak navštívil nedaleký městys Maronii, majetek svého přítele Evagria, aby poznal svatého poustevníka Malcha, jehož životopis později uveřejnil. Tam započal Jeroným svou činnost spisovatelskou.

Do té chvíle doprovázelo Jeronýma čtvero přátel: Innocenc, Evagrius, Heliodor, a Hylas. Nyní zamýšleje odebrati se do samoty, měl jenom Hylasa za průvodce. Innocenc, horlivý kajicník jako svatý Jeroným, zemřel; Evagrius byl od biskupa Pavlina v Antiochii vysvěcen za kněze; Heliodor stal se též knězem, a později biskupem v Altinu.

Jeroným roku 374. usídlil se na poušti Chalciské nedaleko Antiochie. Touže veškerou silou duše své po Bohu, za tuhých postů rozjímal o Zákoně Božím, trval na modlitbách, čítával Písmo svaté a konal práce ruční. Avšak i na poušti znepokojovaly ho zpomínky na minulost, za kterouž příčinou mnohdykrát plakával na kolenou před křížem Kristovým, z Jehož milosti konečně zvítězil nad světem i nad sebou.

Jeroným, znaje důležitost jazyka hebrejského pro výkladání Písma svatého, přidružil se ku starému mnichu, kterýž byl dříve židem, a dokonale znal řeč hebrejskou, aby se jí naučil. Později doučil se jí v Jerusalémě u žida učeného Barhaniny, jenž z bázně před svými souvěrci za doby-noční přicházel k němu.

Jeroným měl výtečnou knihovnu, kterou sobě pracně opatřil v Římě přepisováním. Mimo spisů křesťanské byla v ní díla Ciceronova, Plautova a jiná.

Jeroným, nebezpečně onemocněv, umínil sobě, že už nebude zabývati se čtením spisův pohanských, aby tím více mohl se obráti s tím, čehož jest nejvíce potřebí. Krom všeho na poušti zhusta dopisoval sobě s přátely svými: s Florenciem, s Chromaciem, s Heliodorem, s Nepocianem a s Ruffnem.

Toho času povstaly spory v Antiochii o prestol biskupský, a odevšad přicházeli lidé k Jeronýmovi, aby od něho zvěděli,

koho ze tří měli by považovati za biskupa pravého. Jeroným dvěma listy prosil papeže Damasa, aby rozhodl o sporu tom. On sám naznačil Paulina.

Když pak také ještě nastala hádka o slovo ve věrouce o nejsvětější Trojici, a posvátný klid na poušti byl porušen, opustil Jeroným milou poustevnu, v nížto byl čtyry roky ztrávil, a odebral se do Antiochie roku 379., kde jej biskup a patriarcha posvětil na kněžství, ač se byl dlouho zdráhal, poněvadž se pokládal nehodným býti důstojnosti té. Konečně pak svolil s tou podmínkou, aby nebyl vázán službou při biskupském chrámě Antiochijském.

Ještě toho roku odešel Jeroným do Cařihradu, aby slyšel učené přednášky slavného Řehoře Nazianského. Tam učil se jazyku řeckému a spracoval po latinsku kroniku Eusebiovu a jiné spisy.

Aby ukončil a narovnal spory v Církvi Východní, svolal papež Damasus roku 381. církevní sněm do Říma, do něhož s Paulinem a Epifaniem pozván byl i Jeroným. Papež Jeronýma všemožně vyznamenával, milerád naslouchal jeho výkladům Písma svatého, a uložil mu, aby napsal odpovědi různým biskupům, a opatřil dokonalý latinský překlad Nového Zákona, jenžby stvrzen byl pravomocí apoštolské Stolice pro celou Církev. K tomu konci porovnal Jeroným všechny toho času známé překlady s původním řeckým zněním, a tou měrou zjednal přesný překlad evangelí a Skutkův apoštolských z Nového, a Žaltáře ze Starého Zákona.

Výkladům Písma svatého, kteréž činil Jeroným, naslouchalo denně mnoho mužův. Nábožné panny a ženy věrně spravovaly se jeho slovem. Jeroným přispěl vydatně k napravení mravů v obyvatelstvu Římském.

Ješto pak přisností svou také nepřátelství proti sobě vzbudil u mnohých, odešel z Říma po smrti papeže Damasa, a vstoupil roku 385. s mladším bratrem svým Paulinianem a s knězem Vincenciem v Portu na loď, procestoval Palestinu, aby poznal místa, povahu země, mravy a spůsoby obyvatelstva, čehož mu k výkladu Písma svatého bylo potřebí, a navštěvoval v Alexandrii po čtyry týdny školu proslaveného slepého Didyma, ač sám už měl hlavu šedivou.

Jeroným, vykonav vědecké i zbožné cesty ty, usadil se v Betlémě, kam za ním přišla z Říma Paula se svou dcerou Eustochiou, aby zakládajíce kláštery a domy poutnické, pod jeho správou s jinými zasvětily se službě Boží.

V Betlémě vydal se Jeroným na řádnou činnost spisovatelskou, jejíž plodem mimo jiné byl samostatný překlad a výklad Zákona Starého, životopis svatého poustevníka Pavla, svatého Hilariona a Malcha; roku 393. tři knih proti Jovinianovi v Římě, protivníku života kajicního a stavu panenského, a list i kniha proti Vigilanciovi, jenž upíral záslužnost dobrovolné chudoby a panickosti.

Za posledních let svých společně se svatým Augustinem hájil Jeroným mohutně pravou víru proti Pelagianům nětoliko listem Ktesifonovi psaným, ale též velikým dílem: „Rozpravy proti Pelagianům.“ Žádosti svatého Augustina, aby opětně vystoupil proti bludařům těm, Jeroným už nemohl vyhověti pro slabost tělesnou.

Svatý Jeroným zemřel dne 30. září léta Páně 420. Nejprve pochován byl u zřícenin kláštera svého v Betlémě, jejíž byli loupeživí Arabové roku 417. zpustošili; později pak tělo jeho přeneseno bylo do Říma, kdež doposud odpočívá a ctí se v kaple chrámu Santa Maria Maggiore.

2. Svatá Sophia (Žofia), Fides (Věra), Spes (Naděje) a Charitas (Láska), mučeniče.

V Církvi Římské i Řecké od pradávných časů ctí a vzývá se svatá Žofia (Žofka) a její tři dcerušky: Fides, Spes a Charitas. Žofia (Sophia) značí jazykem naším „Moudrost,“ Fides „Věra,“ Spes „Naděje,“ a Charitas „Láska.“ Moudrá matka dala na křestu svatém dcerám svým jména tři Božských ctností. Řekům slují tři mladé světičky: Pistis, Elpis, Agape.

Za císaře Římského Hadriana (117—138) žila svatá Žofia se třemi dceruškami. Fides dvanáctiletá, Spes desíletá, a Charitas devíletá milovaly Boha nade všecko, a matku Žofii jako sebe láskou anjelskou. Víru křesťanskou rozmluvami dojem-

nými vštěpovaly něžné panenky i pohanům, z nichžto mnozí uvěřili v Boha Krista.

Žoldníci vyslaní jali a k soudu přivedli matku Žofii a tři dcerušek. Ani lichocením, ani lákavými sliby, ani hrozbami nedaly se křesťanky pohnouti, aby zapřely Krista Pána a obětovaly modlám pohanským.

Nejprve nejstarší dcera Fides byla do krve zbičována a strašně mučena. Fides rekovně snášela mýky a povzbuzovala obě mladší sestřičky, aby statečně setrvaly ve víře svaté. Fides byla mečem sřata.

Spes podobně zmužile přetrpěla bičování i brozné útrapy, a ráda nastayila hrdlo své meči smrticímú.

Konečně i Charitas nabyla koruny mučenicke podobným způsobem.

Matka Žofia pochovala ctihodná těla svých dcerušek panen a mučenic.

Třetího dne Žofia zase přišla ke hrobu dítek svých, aby se modřila Bohu. Modříc se, odevzdala i matka duši svatou do rukou Hospodinu. Její tělo křesřané pochovali po boku svatým dcerám.

V Římském soupisu svatých a světic Božích zapsána jest svatá Žofia, Fides, Spes a Charitas dne 30. září. V Řeckých zápisech památka jejich hlásá se dne 1. srpna.

OBSAH

Měsíc srpen.

	Strana
Neděle X. po Svatém Duchu	3
Dne 1. 1. Svatý Petr v okovech	5
2. Sedm bratří Machabejských s matěří	7
3. Svatá Maria Utěšitelka, panna Veronská	10
4. Svatý Ethelvald (Adelvoid), biskup Vinchesterský	11
5. Svatý Felix (Šťastný), mučeník Geronský	12
6. Svatý Arkadius, arcibiskup Bourgeský	13
7. Blahoslavený Petr Faber, první kněz z Tovaryšstva Ježíšova .	13
8. Eleazar, zákonník, rekovný kmet	16
Dne 2. 1. Svatý Alfons Maria Liguori, biskup, učitel Církve	17
2. Svatý Štěpán I., papež, mučeník	21
3. Svatá Theodota (Bohdana), vdova Nicejská, a tři synů, mučeníci	23
4. Svatá Alfreda (Etheldritha, Míroslava), panna Angličanka . .	23
Dne 3. 1. Nalezení těla svatého Štěpána, prvomučeník	24
2. Blahoslavená Kateřina (Katruse), španělská panna	26
3. Svatý Augustin Kažotič, biskup Zábřeský	29
4. Svatá Marana a Cyra, panny Syrské	30
Dne 4. 1. Svatý Dominik, zakladatel řádu	30
2. Svatý Aristarch, učeník svatého Pavla apoštola	34
3. Svatá Perpetua, paní Římská	35
4. Svatý Tertulin, kněz, mučeník Římský	35
5. Svatá Stratonika a svatý Selenkus, snoubenci, mučeníci Cyzičtí	36
6. Svatá Nonna, matka tří světcův Nazianských	39
7. Svatá Eudoxia (Dobroslava), mučenice Perská	40
8. Svatá Sigrada, vdova Soasónská	40
9. Svatý Rainer, arcibiskup Splitský, mučeník	41
10. Blahoslavený Cicco (Čiko), Františkán Pesarský	42
Dne 5. 1. Posvěcení chrámu Panny Marie Sněžné	43
2. Svatý Oswald, král Anglický, mučeník	44
3. Svatý Memmius, biskup Šalon-syr-marnský, a jeho sestra Poma, panna	46

	Strana
Dne 5.	4. Svatý Kasian, biskup Autunský ve Francii 47
	5. Svatý Eusignius, voják, mučovník Antiochijský 47
	6. Svatá Markéta (Margarita, Perla) Jakýnská, vdova 48
Dne 6.	1. Slavnost Proměny Krista Pána 49
	2. Svatý Sixtus II., papež, a spolumučovníci 53
	3. Svatí Justus (Pravoslav) a Pastor, rodní bratři, panícové, mučovníci Alkalští 55
	4. Svatý Jakob, poustevník Amidský v Mesopotamii 56
Dne 7.	1. Svatý Kajetán, zakladatel řádu Theatinů, obyčejně „Kajetánův“ 57
	2. Svatý Donat, biskup Arezský, mučovník 60
	3. Svatá Afra, její matka Hilaria, a tři služebných: Digna, Eunomia a Eutropia, mučovníci 63
	4. Svatý Viktricius, biskup Rouenský 65
	5. Svatý Donát, biskup Besançonský 65
	6. Svatý Donacian, biskup Chalonský 66
	7. Svatý Donát, arcijahen Imoleký 67
	8. Blahoslavený Jordan, Benediktin Padovský 67
	9. Svatý Vincenc (Čeněk), Minorita Akvilský 69
Neděle	XI. po Svatém Duchu 69
Dne 8.	1. Svatí Cyriak, Largus a Smaragd, mučovníci Římsí 72
	2. Svatý Hormisda, mučovník Perský 74
	3. Svatý Marfu, kmet, mučovník Anazarbský 75
	4. Svatý Myron Divotvorce, biskup Kretsý 76
	5. Svatý Emilian (Aemilian), biskup Cyzický 76
	6. Blahoslavený Altmann, biskup Pasovský 77
	7. Svatá Hugolina (Ugolina), panna, samotárka Verčelská 78
Dne 9.	1. Svatý Firmus a Rustik, mučovníci Veronští 79
	2. Svatý Roman, voják, mučovník Římsý 84
	3. Svatí Sekundian, Marcelian a Verian (Jaroslav), mučovníci Římsí 84
	4. Svatý Numidik, kněz a spolumučovníci Afričtí 86
	5. Svatý Samuel, kněz Edeský, spisovatel 86
	6. Blahoslavený Jan Fermský, Františkán 87
	7. Svatý Domician, biskup Chalonský 88
	8. Svatý Emygdius (Emidius), biskup Askolský, mučovník 88
Dne 10.	1. Svatý Vavřinec, jahen Římsý, mučovník 89
	2. Svatá Asteria (Hvězdona), panna, mučovníci Bergamská 93
	3. Svatá Rustikula Marcia, abatyše Arelatská 94
	4. Svatý Hugo, biskup Auxerreský 95
	5. Blahoslavený Amadeus (Bohumil), Františkán Milánský 96
Dne 11.	1. Svatý Tiburcius (Ctibor), podjahen, jeho otec Chromácus a spolumučovníci Římsí 97
	2. Svatá Susanna (Zuzana, Zuzka), panna, mučovníci Římská . . . 99
	3. Svatá Filomena (Féna), panna, mučovníci Římská 100
	4. Svatá Digna, panna Tuderská 102
Dne 12.	1. Svatá Klára Asaiská, abatyše, zakladatelka řádu 106

Dne 12.	2. Svátí Anicet, přednosta, Fotin a spolumučeníci Nikomedijští	105
	3. Svátý Eusebius (Smíl), biskup Milánský	106
	4. Svátý Ursicin, velitel vojenský, mučeník	107
	5. Svátí Gratilian a Felicissima, panna, mučeníci Falerijští . . .	109
	6. Svátá Cecilia (Segoberga, Klára), panna, abatyše Lotrinská . .	110
Dne 18.	1. Svátý Hipolyt, kněz, Konkordia (Svorna), jeho pěstounka, mu- čeníci Římští	110
	2. Svátý Kasian, učitel, mučeník Imolský	112
	3. Svátá Radegunda, královna, jeptiška Poiterská	113
	4. Svátá Gertruda (Kedruta), abatyše Premonstrátka	115
	5. Svátá Centola panna, a Helena vdova, mučenicice Burgoaské . .	115
	6. Svátý Sventibold, král Lotrinský	116
	7. Svátý Vigbert, opat Friclarský	117
Dne 14.	1. Svátý Hormisdas, papež	118
	2. Svátá Athanasia, vdova, abatyše Eginská	121
	3. Svátý Eusebius (Smíl), kněz, mučeník Palestinský	123
	4. Svátý Marcel, biskup, mučeník Apamejský	125
Dne 15.	1. Svátý Arduin, mnich, Italian	126
	2. Svátý Alypius, biskup v Tagastě	127
	3. Slavnost Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie	129
	4. Svátý Joachim, choť svaté Anny	132
	5. Svátý Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Soissonsý	132
Dne 16.	1. Svátý Jacek (Jacint, Hyacint), Dominikán, Polák	133
	2. Svátý Simplician, biskup Milánský	135
	3. Svátý Roch, patron proti moru, Francouz	135
	4. Svátý Diomedes, lékař, mučeník Nicejský	136
	5. Svátý Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Metský	138
	6. Svátý Ambrož (Brož, Brožek), setník, mučeník Ferentinský . .	138
Neděle XII. po Svatém Duchu		139
Dne 17.	1. Svátý Mamas, pasák, mučeník Cesarejský	142
	2. Svátý Pavel, jeho sestra Juliana, a soudní bifícové: Stratonik, Kvadrát i Akácius, mučeníci ve Ptolemaidě	145
	3. Blahoslavený Mikuláš, poustevník Sicilský	146
	4. Svátí Liberát, Bonifác (Dobroděj), Servus, Rustik, Rogát, Septim a Maxim, mniši, mučeníci Karthaginští	147
	5. Svátí Straton, Filip a Eutychian, mučeníci Nikomedijští . . .	149
	6. Svátý Jan Eliáš, řeholník, Sicilian	149
	7. Svátý Myron, kněz, mučeník Cyzický	151
	8. Svátá Benedikta (Beneška), Cecilia (Cilka), a Relinda, panny, princesny Lotrinské	151
Dne 18.	1. Svátý Agapit, mučeník Prenestský	152
	2. Svátá Helena (Jelena, Elena, Alena, Elka, Helka), císařovna, vdova	152
	3. Svátá Klára Montefalkonská, panna, Augustiniánka	153

Dne 18.	4. Svatý Florus (Květoš) a Laurus (Vavřík), kameníci a stavitelové, Prokul a Maxim, jejich mistři, mučenci Cařihradští . . .	154
	5. Svatý Jan Rylský, mnich, opat, Bulhar	156
Dne 19.	1. Svatý Ludvík (Ludek, Lidek), biskup Tolosanský	156
	2. Svatý Julius, Římský radní, a spolumučenci: Eusebius (Smíl), Vincenc (Čeněk, Častolov), Peregrin (Pelhřím) a Poncian, Antonin, kat, a Lupul, kněz Jovištv	159
	3. Svatí Timotheus (Bohabor, Bohuslav, Bohuš), Thekla i Agapius, mučenci Palestinští	162
	4. Svatý Marian (Mareš), poustevník Bordeauxský	163
	5. Svatý Elafius, biskup Chalons-sur-Marneský	163
	6. Svatý Sebald, poustevník Norimberský	164
Dne 20.	1. Svatý Bernard, opat Klérvóský, učitel církevní	165
	2. Svatí Heliodor a Dozas, mučenci	172
	3. Svatí Leovigild a Kristofor (Křištof), mučenci Kordóvští . . .	172
	4. Samuel, prorok a soudce Starozákonný	173
Dne 21.	1. Svatá Joanna Františka Fremiotova, baronka de Chantal (Šantal), vdova, zakladatelka řádu	174
	2. Svatý Euprepinus, první biskup Veronský	176
	3. Svatý Paternus, mučeník Fondijský	177
	4. Svatá Cyriaka, vdova, mučenicke Římská	177
	5. Svatá Theokleta Divotvorná	178
Dne 22.	1. Svatý Timotheus (Bohabor, Bohuslav, Bohuš), mučeník Římský	178
	2. Svatý Hipolyt, biskup, mučeník Portský	178
	3. Svatý Symforian, mučeník Autunský	179
	4. Svatý Bernard Olivetský, opat, Italian	182
Dne 23.	1. Svatý Filip Benický, Servitův chlouba	184
	2. Svatá Ascelina, panna, Cisterciačka	188
	3. Svatý Zacheus, vrchník nad celnými, biskup Cesarejský . . .	189
	4. Svatý Donát, Restitut, Valerian, Fruktuosa a dvanáct spolumučeníků Antiochijských	190
	5. Svatý Moderát, biskup Veronský	191
	6. Svatý Kalinik, patriarcha Cařihradský	191
	7. Blahoslavená Richilda, panna, samotářka	192
Dne 24.	1. Svatý Bartoloměj, apoštol Páně, mučeník	193
	2. Svatý Mennas, patriarcha Cařihradský	196
	3. Svatý Zdeněk (Sidonius), biskup Overňáský ve Francii	197
	4. Svatá Aurea (Chrysa), panna, Censurin, měšťanosta, Cyriak, biskup, Maxim, kněz, Archelaus, jahen, Nonos, křesťan, Sabain, sluha, Felix, Maxim, Herkulin, Venerius, Styrcin, Cenas, Komod, Hermes, Maurus, Eusebius (Smíl), Rustik, Mongrens, Amandin, Olympius, Cyprius, žoldnéři, a Theodor (Bohdar), setník, mučenci Ostijští	198

Dne 25.	1. Přenešení svatého Vojtěcha, Radima a pěti bratří mučovníků do Prahy	200
	2. Svatý Genesisius, divadelní herec, mučovník, Říman	203
	3. Svatá Patricia, panna, princezna Cařihradská	205
Neděle XIII. po Svatém Duchu		206
Slavnost posvátných ostatků		209
Dne 26.	1. Svatý Ludvík (Ludek, Lidek) IX., král francouzský	210
	2. Svatý Zefyrín, papež, mučovník	215
	3. Svatí Justus (Pravoslav), Oroncius a Fortunat, mučovníci Italští	216
	4. Svatý Alexander (Olech, Lech, Lešek), mučovník Brestijský	216
	5. Svatí Abundius a Irenej (Lubomír), stokař, mučovníci Římské	217
	6. Svatý Alexander (Olech, Lech, Lešek), voják, mučovník Bergamský	218
	7. Ctihodný Martin Středa, Jesuita, Moravan	219
	8. Blahoslavená Vilana, šlechtice Florentinská	222
Dne 27.	1. Svatý Josef Kalasanzský, zakladatel Piaristův	222
	2. Svatý Rufus, biskup Kapuánský, mučovník	225
	3. Svatý Cesarius, biskup Arelatský v Galii	225
	4. Ctihodný Augustin Strobach, Jesuita, Moravan	227
	5. Svatý Gebhard (Habart), biskup Kostnický	229
	6. Svatý Indich Ethiop, komorník královny	230
	7. Svatá Eutalia, panna, mučovice Sicilská	231
Dne 28.	1. Svatý Augustin, biskup Hiponský, učitel církevní	232
	2. Blahoslavená Adelinda, abatyše	237
	3. Svatý Hermes, vladař Římský, mučovník	238
	4. Svatý Julian, vojenský důstojník, mučovník	239
Slavnost nejčistšího Srdce blahoslavené Marie Panny		240
Dne 29.	1. Stětí svatého Jana Křestitele	243
	2. Svatá Sabina a Serapia, mučovice Římské	245
	3. Svatí mučovníci Strumičtí: Timotheus (Bohoboj, Bohuslav, Bohuš), biskup, Komasius a Eusebius (Směl), mniši, Theodor (Bohdar), biskup, Petr, Jan, Sergij, Theodor (Bohdar) a Nikefor, kněží, Basilij a Tomáš, jahnové, Hierothej, Daniel (Daněk) a Chariton, mniši, a Sokrates, voják	246
	4. Svatý Eutymius, Říman v Perugii	249
Dne 30.	1. Svatá Růžena Limánská, panna Američanka	250
	2. Svatí Felix a Adanktus (Šťastný a Zbožný), mučovníci Římské	253
	3. Svatí Bonifác (Dobroděj) a Thekla, manželé Hadrumetští v Africe	254
	4. Svatý Pamachius, zeť svatého Pavly	255
	5. Blahoslavený Agil, starosta Orleanský ve Francii	255
	6. Svatý Fiakrius, poustevník Meauxský	256
	7. Blahoslavená Ritza, panna Koblenzská	257
Dne 31.	1. Svatý Rajmund Nonnatus, hrdina lásky křesťanské	258
	2. Svatý Pavlin biskup Trevirský	261

Dne 31.	3. Svatý Aristid, filosof Athénan	261
	4. Svatý Primian, mučenič Spoletský	262
	5. Svatý Viktor (Vítěz), poustevník Nanteský	262
	6. Svatý Dominik, mučenič Saragooský	262
	7. Blahoslavená Isabela (Alžběta), Francouzská panna	263
	8. Blahoslavený Benedikt (Beneš), z řádu Menších Bratří	265
	9. Blahoslavený Albertin, převor kláštera „u svatého kříže“ ve „Font-Avellaně.“	265

Měsíc září.

	Slavnost svatých anjelů strážců. O anjeliích	266
	Slavnost svatých anjelů strážců. Výklad svatého evangelia	273
Dne 1.	1. Svatý Jiljí (Aegidius), poustevník, opat Benediktin ve Francii 277	
	2. Svatá Verena, panna Zurzachská	278
	3. Svatý Neofyt, biskup Lentinský	279
	4. Dvanáctero svatých bratří mučeničků Beneventských: Donát, Felix, Arontius, Honorát, Fortunát, Savinian, Septimin, Januarius, Felix (druhý), Vitális, Sator a Reposit	279
	5. Svatý Amon, jahen, a 40 panen, mučenič Ereglijských	281
	6. Blahoslavená Juliana, panna, abatyše Benátská v Itálii	281
	7. Josue, Mojžíšův nástupce a vůdce lidu Israelakého	282
	8. Gedeon (Jedek), statečný obránce Israelitův	283
	9. Svatá Anna, vdova, prorokyně Jerusalémská	284
Dne 2.	1. Svatý Emerich, kralovič Uherský	285
	2. Svatý Justus (Pravoslav), biskup, a Viator, kostelní čtenář Lyonský	286
	3. Svatý Antonín, mučenič Apamejský	287
	4. Svatá Maxima, mučeničice Římská	287
	5. Svatí Diomed, Julian, Filip, Eutychian, Hesychius, Leonides, Filadelf, Menalip, Pantagapa a Eutychius, mučeniči Řečtí	288
	6. Svatý Štěpán I., král Uherský	289
	7. Svatý Oktavian, poustevník Volterský	294
	8. Svatý Romedius, věrověst Tirolský, poustevník	295
Dne 3.	1. Svatý Mansvet (Miloslav, Tichý, Spitihněv), biskup Tůlský	299
	2. Svatá Serapia, panna, mučeničice	299
	3. Svatá Féba, jahenka Kenchrejská	299
	4. Blahoslavená Bronislava, panna Premonstrátská	300
	5. Svatý Remaklus, biskup Maastrichtský	301
	6. Svatá Eufemia (Otká), Dorothea (Bohdanka), Thekla a Erasma (Erasima), panny, mučeničice Voglejské	302
	7. Svatá Basillisa, panna, mučeničice Nikomedijská	303
	8. Blahoslavená Tarasia Santarenská	304
	9. Blahoslavený Albert (Aleš), poustevník z Besozzu	304

Dne 4.	1. Svatá Rosalia (Rozina, Roza, Rosálka), panna, poustevnice Palermská	305
	2. Svatá Růžena (Rosa) Viterbaská, panna	307
	3. Svatá Grata (Vděčná), vdova, kněžna Bergamská	308
	4. Svatá Kandida Stará, vdova Neapolská	308
	5. Svatá Hermiona, panna, mučence Cesarejská	309
	6. Svatí Theodor (Bohdar), Ocean, Amian a Julian, vojínové, mučenci Lydijské	310
	7. Svatý Marin, jahen, patron republiky San-Marinské	311
	8. Svatá Ida, vdova, kněžna Vestfálská	313
	9. Mojžíš, prorok a zákonodárce Staré Úmluvy	313
Dne 5.	1. Svatý Viktorin, biskup Amiternský, mučenič	316
	2. Sv. Romul (Hron), dvořan císařský, Eudoxius (Dobroslav), velitel, Zeno, Makarius (Bláha) a spolumučenci Meliténské	318
	3. Svatý Sigbert (Vítězoslav), král Francý	318
	4. Svatá Herais, panna, mučence Alexandrijská	318
	5. Svatý Ansarik, biskup Soissonsý	319
	6. Svatý Bertin, opat Sedunský	320
	7. Svatí Boris Roman a Gléb David, bratři, knížata Ruská	320
Dne 6.	1. Svatý Vavřinec Justinian (Upravda), patriarcha Benátský	323
	2. Svatý Magnus, Irčan, opat, apoštol Švábský	325
	3. Svatí Onésifor, učenič svatého Pavla, a jeho sluha Porfyrius, mučenci Maloasijské	329
	4. Blahoslavená Limbania, panna, jeptiška Janovská	330
	5. Zachariáš (Zach, Zachar), prorok Starozákonný	331
Neděle	XIV. po Svatém Duchu	332
Dne 7.	1. Svatá Regina (Rynka), panna, mučence Alesijská	334
	2. Blahoslavený Melichar Grodčezý, Slezák, Jesuita a spolu- mučenič Štěpán Pangrácz	338
	3. Blahoslavený Marek Krisina, Křiževčan, Chorvát, kněz, mučenič	339
	4. Svatý Anastásius (Nestáz), valchár, mučenič Solinský	339
	5. Svatý Jan Lodijský, biskup Iguvijský	340
	6. Svatý Ventura, kněz, farár, mučenič Tiferenský	341
Dne 8.	1. Narození blahoslavené Panny Marie	341
	2. Svatý Adrian, vojevůdce, mučenič Nikomedijský	345
	3. Svatá Belina, panna, mučence Champagnecká ve Francii	345
	4. Svatý Korbinian, první biskup Frisinský v Bavořích	346
	5. Blahoslavená Serafina, vdova, kněžna, abatýše	348
Slavnost	jména blahoslavené Panny Marie	349
Dne 9.	1. Svatý Gorgonius, Dorotheus (Bohdan) a Petr, komorníci, mučenci Nikomedijské	354
	2. Svatý Epifanes, poustevnič	356
	3. Svatý Audomar, biskup Francý	356
	4. Svatý Severian, dčstojnič vojenský, mučenič v Sebastii	357

	Strana
Dne 9. 5. Svatý Straton, mučovník Nikomedijský	358
6. Svatá Osmana, panna Saint Deniská u Paříže	358
7. Svatý Sergius I., papež	359
Dne 10. 1. Blahoslavený Karel (Drahoň, Dražek, Drahotín) Spinola, rodem Pražan, a spolumučovníci Japonští: Dominik Giorgi, Ambrož Fernandez, Lucia Freitas, Isabela a synáček Ignác, Sebastian Kimura a Jeroným	360
2. Blahoslavený Bernard Ofidský, bratr Kapucín :	366
3. Svatá Kandida Mladší, manželka Neapolská	368
4. Svatá Menodora, Metrodora a Nymfodora, sestry, panny, muče- nice v Bithynii	369
5. Svatý Mikuláš Tolentinský, mnich	370
6. Svatí Sosthenes a Viktor (Vítěz), mučovníci Chalcedonští	372
Dne 11. 1. Svatý Felix (Šťastný), a jeho sestra Regula, mučovníci Curiští	373
2. Svatí Diodor, Diomed a Didym, mučovníci Laodikejští	373
3. Svatí Protus a Hyacint (Jacint, Jacek), bratři, mučovníci Římsí	374
4. Svatý Emilian (Aemilian), biskup Verčelský	374
5. Svatý Pafnucius, biskup Egyptský	375
6. Svatý Almir, kněz, opat Grezanský	376
7. Svatá Sperandea, panna, sбатыše Čingolská	376
8. Ctihodný Tobiáš (Dobeš) Jan Bekr, biskup Kralohradecký	377
Dne 12. 1. Svatý Kvido (Guido), kostelník Anderlechtský	379
2. Svatý Theodor (Bohdar), mučovník Alexandrijský	381
3. Svatý Myrokles, biskup Milánský	382
4. Svatý Silvin, biskup Veronský	382
5. Svatí Macedonius, Theodul a Tacian, mučovníci Frygijští	382
Dne 13. 1. Svatý Amát (Miloň), biskup Sedunský	383
2. Svatý Filip, císařský náměstek Alexandrijský, mučovník	385
3. Svatý Ligorius (Liguriáš), poustevník, mnich	386
4. Svatý Eulogius (Ložek), biskup Alexandrijský	386
5. Blahoslavená Markéta (Margarita, Perla) Fontana, panna, Do- minikánka Modenská	387
6. Tobiáš (Dobeš), nábožný Israelita Starozákonný	388
Dne 14. 1. Povýšení svatého kříže Kristova	389
2. Svatý Cyprian, biskup Karthaginský, mučovník	390
3. Svatý Matern, první biskup Kolínský	394
4. Svatá Nothburga, hospodyně, panna	395
5. Svatá Kateřina (Katrúše) Janovská, vdova	396
Neděle XV. po Svatém Duchu	398
Dne 15. 1. Svatý Nikomed, kněz, mučovník Římský	401
2. Svatí Marcel a Valerian, mučovníci v Galii	402
3. Svatá Melitina, mučovice Prěslavská	403
4. Svatý Porfyrius, divadelní herec, mučovník	404
5. Svatý Niketa Gótský, mučovník	404

	Strana
Dne 15. 6. Blahoslavený Roland, ponstevník, Italian	405
Dne 16. 1. Svatá Ludmila, kněžna a první mučenice Česká, matka Českých věrcův	407
2. Svatí Eufemia (Ofka), Lucia a Geminian, mučenci	411
3. Svatý Ninian, věrověst Piktův	412
4. Svatí Abundius, kněz, Abundancius, jahen, Marcian a Jan, mučenci Římsí	413
5. Svatá Innocencia, panna, mučenice Ariminská	414
6. Svatá Eugenia (Blahorodá), panna, mučenice Vysokohradská	414
7. Svatá Editha, panna, princezna, abatyše	415
8. Blahoslavený Viktor (Vítěz) III, papež	416
9. Isak, arciootec Starozákonný	418
Dne 17. 1. Památka vtisknutí pěti ran Kristových svatému Františku Serafickému	419
2. Svatý Lambert, biskup Maastrichtský	420
3. Svatá Hildegarda, abatyše Svato-Rupertska	421
4. Svatá Ariadna, mučenice Frygijská	422
5. Svatý Justin (Pravomil), kněz, mučenk Římský	423
6. Svatí Narcis a Krescencion, mučenci Římsí	426
7. Svatí Sokrates a Štěpán, mučenci Angličí	426
8. Svatý Satyr Milánský, bratr svatého Ambrože	427
9. Svatá Kolumba (Holubice), panna, mučenice Kordovská	428
10. Blahoslavený Reginald (Renald, Renauld), poustevník	429
11. Blahoslavený Gandolf, kněz Františkán v Sicílii	430
Dne 18. 1. Svatý Josef Kupertinský, kněz Františkán	430
2. Svatý Eustorgius, biskup Milánský	432
3. Svatý Fereol (Ferreolus), velitel vojska, mučenk Vieneský v Galii	433
4. Svatá Richarda, císařovna, panna	434
Dne 19. 1. Svatý Januar, biskup Beneventský, a spolumučenci Puteolští: Sosius, Prokul a Festus, jahnové, Akucius a Entizes, měšťané, a Desiderius (Ždan), lektor	435
2. Svatí Trofim, Sabacius a Dorimedon, mučenci	440
3. Svatý Theodor (Bohdar), arcibiskup Kentrberský	442
4. Svatá Pomposa, panna, mučenice Kordovská	443
Dne 20. 1. Svatý Ostach (Eustachius), vojevůdce, Theopista, manželka, a Agapet i Theopist, synové jich, mučenci Římsí	444
2. Svatí Theodor (Bohdar), Filipa (Filipína), jeho matka, Sokrates a Dionys (Diviš), mučenci v Perze	446
3. Svatá Fausta, panna, a Evilasius, dvořan, soudce, mučenci v Cyziku	448
4. Svatý Glycerius, biskup Milánský	448
5. Svatý Agapet I, papež	449
Dne 21. 1. Svatý Matouš (Mathaeus), apoštol a evangelista Páně	450

Dne 21.	2. Svatý Alexander (Olech, Lech, Lešek), biskup Italský, a Herkulán, dvoran císařský, mučeníci	453
	3. Svatý Kastor, biskup Aptaký v Galii	454
	4. Blahoslavený Jan Prandota, biskup Krakovský	455
	5. Jonáš, prorok Starozákonný	457
Dne 22.	1. Svatí Mauric (Moric), Exsuperius a Kandidus, vojínové Thebáňští, mučeníci	458
	2. Ctihodná Františka, hraběnka Slavatová	460
	3. Svatý Emmeram (Jimram), biskup, věrověst Bavorský, mučeník	462
	4. Svatá Salaberga, vdova, abatyše Laonaká	464
	5. Svatá Druzila, panna, mučenice Antiochijská	465
	6. Svatá Digna a Merita, panny, mučenice Římské	466
	Neděle XVI. po Svatém Duchu	466
	Svátek Sedmibolestné Panny Marie	469
Dne 23.	1. Svatý Linus, papež, mučeník	470
	2. Svatá Thekla, panna, mučenice Koniezska	470
	3. Svatý Paxencius a jeho sestra Albína (Béla), mučeníci	472
	4. Svatá Žofia (Žofka), patronka Sortinská	472
	5. Svatý Konstancius, kostelník Jakýnský	472
	6. Svatí Ondřej, Jan, Petr a Antonín, mučeníci Afričtí	473
Dne 24.	1. Slavnost blahoslavené Panny Marie de Mercede	474
	2. Svatý Gerard (Radko, Jaromír), biskup a mučeník, věrověst Uheraký	475
	3. Svatý Liberina, papež	478
	4. Svatá Ima (Ama), panna Joinvilleská	480
	5. Blahoslavený Dalmacius Moner, Dominikan Gerundský	480
Dne 25.	1. Svatý Tomáš z Villanovy, arcibiskup ve Valencii	481
	2. Svatý Pacifik (Miroslav) San Severinský, Minorita	486
	3. Svatý Firmin, biskup Amienský, mučeník	487
	4. Svatý Kleofáš, učeník a mučeník Páně	488
	5. Svatá Aurelia a Neomisia, panny Anagnijské	489
	6. Svatá Antilia, panna, mučenice Arezaká	490
	7. Svatý Anatolon, biskup Milánský	490
Dne 26.	1. Svatí Kornelius, papež, Cerealis, vojín, jeho manželka Salustia, a spolumučeníci Římskí	491
	2. Svatý Eusebius (Smíl), papež	492
	3. Svatý Cyprian kněz, a Justina (Pravomila), panna, mučeníci	493
	4. Svatý Nil Mladší, poustevník, opat, Italian	495
	5. Svatý Kalistrat a spolumučeníci Byzantští	496
Dne 27.	1. Svatí Kosmas a Damian, bratři, lékaři, mučeníci	498
	2. Svatý Eleazar, hrabě z Ariana a jeho choť Delfina	502
	3. Svatá Epicharida, paní, mučenice Římská	503
	4. Svatí Adolf a Jan, mučeníci Kordovští	504
Dne 28.	1. Svatý Václav, mučeník Páně a dědic Český	505

	Strana
Dne 28. 2. Svatá Eustochiuma Julia, klášternice Betlemská	512
3. Svatý Exsuperius, biskup Toulouský	513
4. Blahoslavený Šalomoun, král Uherský, poustevník	513
5. Blahoslavený Bernardin Feltrijský, Františkán	514
6. Svatý Chariton, opat Palestinský	515
7. Svatý Silvin, opat Bresčijský	515
8. Svatá Lioba, panna, abatyše Bischofsheimská	516
Dne 29. 1. Svatý Michael, archanjel	516
2. Svatá Théodota (Bohdana), kajicnice, mučenice	518
3. Svatý Grimoald, arcikněz, Italian	519
4. Blahoslavený Jan Montmirelský, Cisterciak	520
Dne 30. 1. Svatí Ursus a Viktor (Vítěz), vojínové, mučenci	521
2. Svatý Jeroným, kněz, učitel církevní	521
3. Svatá Sophia (Žofia), Fides (Věra), Spes (Naděje), a Caritas (Láska)	524

Abecední ukazatel

V. dílu „Církevního Roku“

pro měsíc srpen a září.

	Strana
Abundanc, jahen, mučeník Římský, dne 16. září	418
Abundius, mučeník Římský, dne 26. srpna	217
Abundius, kněz, mučeník Římský, 16. září	418
Adaukt (Zbožný, Příbýk), mučeník Římský, dne 30. srpna	253
Adelinda, vévodka, abatyše, dne 28. srpna	237
Adelvold (Ethelvald), biskup Vinchesterský, dne 1. srpna	11
Adrian, vojevůdce, mučeník Nikomedijáký, dne 8. září	345
Adulf, mučeník Kordovský, dne 27. září	504
Aegidius (Egid, Jiljí), opat francouzský, dne 1. září	277
Aemilian (Emilian), biskup Cyzický, dne 8. srpna	76
Aemilian (Emilian), biskup Verčelský, dne 11. září	374
Afra (Hafra), kajicnice, mučenice, dne 7. srpna	63
Agapet, mučeník Římský, dne 20. září	444
Agapet I., papež, dne 20. září	449
Agapit, jahen, mučeník Římský, dne 6. srpna	53
Agapit, mučeník Prenestský, dne 18. srpna	152
Agapins, mučeník Palestinský, dne 19. srpna	162

	Strana
Agil, starosta Orleanaký, dne 30. srpna	255
Akacius, biřic, mučeniř Ptolomaidaký, dne 17. srpna	145
Akucius, měřtan, mučeniř Puteolský, dne 19. září	435
Albert (Aleř), poustevníř z Besozza, dne 8. září	304
Albertin, převor Kamaldulenský, dne 31. srpna	265
Albina (Běla, Bělka, Bělinka), panna, mučeniřice, dne 23. září	472
Aleksänder viz: Alexander.	
Alexander (Olech, Lech, Lešek), mučeniř Brestřijský, dne 22. srpna	216
Alexander (Olech, Lech, Lešek), mučeniř Bergamaký, dne 26. srpna	218
Alexander (Olech, Lech, Lešek), biskup Italský, mučeniř, dne 21. září	453
Alfons Liguori, biskup Svato-Agatský, dne 2. srpna	17
Alfreda (Miroslava), královna, panna Anglická, dne 2. srpna	23
Almír, kněz, opat Grezzanský, dne 11. září	376
Altman, biskup Pasovský, dne 8. srpna	77
Alypius, biskup Tagastaký, dne 15. srpna	127
Alřbětá (Isabela), Francouzka, dne 31. srpna	263
Ama (Ima), panna Joinvilleská, dne 24. září	480
Amadens (Bohumil, Bohulřb), Frantiřškán, dne 10. srpna	96
Amandin, řoldněř, mučeniř Ostřijský, dne 24. srpna	198
Amát (Miloř), biskup Sedunský, dne 13. září	388
Ambrož (Brož, Brožek), setník, mučeniř, dne 16. srpna	138
Ambrož (Brož, Brožek) Fernandez, mučeniř Japonský, dne 10. září	360
Amian, vojín, mučeniř Lydijský, dne 4. září	310
Amon, jahen, mučeniř Ereglijský, dne 1. září	281
Anastasius (Nestás), valchár, mučeniř, dne 7. září	339
Anatolon, biskup Milánský, dne 25. září	490
Andreas viz: Ondřej.	
Anjelřv Strářců slavnost. O anjelřch	266
Anjelřv Strářců slavnost. Výklad evangelia	273
Anicet, přednosta, mučeniř Nikomedijský, dne 12. srpna	106
Anna prorokyně Jerusalemská, dne 1. září	284
Ansarik, biskup Soissonsý, dne 5. září	319
Antilia, panna, mučeniřice Areszká, dne 25. září	490
Antonín, kat, mučeniř Římský, dne 19. srpna	159
Antonín, mučeniř Apamejský, dne 2. září	287
Antonín, mučeniř Africký, dne 23. září	473
Arduin, mnich, Italian, dne 15. srpna	126
Archelaus, jahen, mučeniř Ostřijský, dne 24. srpna	198
Ariadna, mučeniřice Frygijská, dne 17. září	422
Aristarch, řák svatého Pavla apořtola, dne 4. srpna	84
Aristides, filosof, Athéňan dne 31. srpna	261
Arkadius, arcibiskup Buržský, dne 1. srpna	13
Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Soissonsý, dne 15. srpna	132
Arnulf (Dobek, Doběslav), biskup Metský, dne 16. srpna	138
Aroncius, mučeniř Beneventský, dne 1. září	279

	Strana
Ascelina, panna, Cisterciačka, dne 23. srpna	188
Asteria (Hvězdona), panna, mučenice Bergamská, dne 10. srpna	99
Athanasia, vdova, abatýše, dne 14. srpna	121
Audomar, biskup Francký, dne 9. září	356
Augustin Kazotič, biskup Záhřebský, dne 3. srpna	29
Augustin Strobach, Moravan, Jesuita, dne 27. srpna	227
Augustin, biskup Hiponský, učitel církevní, dne 28. srpna	232
Aurea (Zlata), panna, mučenice Ostijská, dne 24. srpna	198
Aurelia, panna Anagnijská, dne 25. září	489
Bartoloměj, apoštol Páně, dne 24. srpna	198
Basilij, mučenk Strumický, dne 29. srpna	240
Basilisa, panna, mučenice Nikomedijská. 3. září	303
Bekr Tobiáš Jan, biskup Kralohradecký, dne 11. září	377
Běla (Bělka, Bělinka, Albina), panna, mučenice, dne 23. září	472
Belina, panna, mučenice Champagneská, dne 8. září	845
Benedikt (Beneš), kněz Menších Bratrů, dne 31. srpna	265
Benedikta (Beneška), princesna, abatýše, dne 17. srpna	151
Bernard opat Klérvoský, dne 20. srpna	165
Bernard, opat Olivetský, dne 22. srpna	182
Bernard, opat Ofidský, Kapucín, dne 10. září	366
Bernardin Feltrijský, Františkán, dne 28. září	514
Bertin, opat Sedunský, dne 5. září	320
Bláha (Makarius), důstojník, dne 5. září	318
Blahorodá (Eugenia), abatýše, dne 16. září	414
Bohboj (Timothej), mučenk Palestinský, dne 19. srpna	162
Bohboj (Timothej), mučenk Římský, dne 22. srpna	170
Bohboj (Bohuš), mučenk Strumický, dne 29. srpna	246
Bohdan (Dorothej), komorník, dne 9. září	354
Bohdana (Theodota), mučenice, dne 2. srpna	23
Bohdana (Theodota), kajicnice, dne 29. září	518
Bohdanka (Dorothea), panna, mučenice, dne 3. září	302
Bohdar (Theodor), setník, mučenk, dne 24. srpna	198
Bohdar (Theodor), biskup, mučenk Strumický, dne 29. srpna	246
Bohdar (Theodor), kněz, mučenk Strumický, dne 29. srpna	246
Bohdar (Theodor), setník, mučenk, dne 4. září	310
Bohdar (Theodor), mučenk Alexandrijský, dne 12. září	381
Bohdar (Theodor), arcibiskup Keatrberyský, dne 19. září	442
Bohdar (Theodor), mučenk Perzský, dne 20. září	446
Bohumil (Bohulib, Amadeus), Františkán Milánský, dne 10. srpna	96
Bonifác (Dobroděj), mnich, mučenk, dne 17. srpna	147
Bonifác (Dobroděj) a Thekla, mařželé, dne 30. srpna	254
Boris Roman, kníže Ruské, dne 5. září	320
Bronislava, panna Premonstrátka, dne 3. září	800

	Strana
Cassianus (Kasian), biskup Oténský, dne 5. srpna	47
Cecilia (Cilka), panna, abatyše Lotrinská, dne 12. srpna	110
Cecilia (Cilka), princesna, abatyše, dne 17. srpna	151
Cenas, žoldněř, mučeniř Ostijský, dne 24. srpna	198
Censurin, měřtanosta, mučeniř dne 24. srpna	198
Centola, panna, mučeniřice Burgoská, dne 13. srpna	115
Cereal, vojín Římský, mučeniř, dne 26. září	491
Cesarius, biskup Arelatský, dne 27. srpna	225
Cicco (Čiko), Frantiřkán Pesarský, dne 4. srpna	42
Cilka viz: Cecilia.	
Ctibor (Tiburc), podjahan, mučeniř Římský, dne 11. srpna	97
Comasius (Komás), mučeniř Strumický, dne 29. srpna	246
Cornelius viz: Kornelius.	
Cyprian, biskup Karthaginský, dne 14. září	390
Cyprian, kněz, mučeniř Antiochijský, dne 26. září	493
Cyprius, žoldněř, mučeniř Ostijský, dne 24. srpna	198
Cyra, panna Syřská, samotářka, dne 3. srpna	80
Cyriak, jahan, mučeniř Římský, dne 8. srpna	72
Cyriak, biskup, mučeniř Ostijský, dne 24. srpna	198
Cyriaka, vdova, mučeniřice Římská, dne 21. srpna	177
Čeněk (Častolov, Vincenc), mučeniř Římský, dne 6. srpna	53
Čeněk (Častolov, Vincenc), Minorita Akvilejský, dne 7. srpna	69
Čeněk (Častolov, Vincenc), Říman, mučeniř, dne 19. srpna	159
Čiko (Cicco), Frantiřkán Pesarský, dne 4. srpna	42
Dalmac Moner, Dominikan, dne 24. září	480
Damian a Kosmas, mučeniři, patronové, dne 27. září	498
Daniel (Daněk), mučeniř Strumický, dne 29. srpna	246
David Glěb, kněz Ruské, mučeniř, dne 5. září	320
Desiderius (Ždan), lektor, mučeniř Puteolský, dne 19. září	435
Didym, mučeniř Laodikejský, dne 11. září	373
Digna, mučeniřice Augšpurkská, dne 7. srpna	63
Digna, panna Tuderáská, dne 11. srpna	102
Diodor, mučeniř Laodikejský, dne 11. září	373
Diomed, lékař, mučeniř Nicejský, dne 16. srpna	136
Diomed, mučeniř Řecký, dne 2. září	288
Diomed, mučeniř Laodikejský, dne 11. září	373
Dionys (Diviř), vojín, mučeniř Pamfylijský, dne 20. září	446
Dobek, Doběslav viz: Arnulf.	
Dobeř (Tobiáš) Jan Bekr, biskup, dne 11. září	377
Dobeř (Tobiáš), nábožný Israelita Starozákonný, dne 13. září	388
Domician, biskup Chalonský, dne 9. srpna	88
Dominik, zakladatel řádu, dne 4. srpna	80
Dominik, mučeniř Saragoský, dne 31. srpna	262

	Strana
Dominik Giorgi, mučenk Japonský, dne 10. září	360
Donacian, biskup Chalonský, dne 7. srpna	66
Donát, biskup, mučenk Arezský, dne 7. srpna	60
Donát, biskup Besangonský, dne 7. srpna	65
Donát, arcijahen Imolský, dne 7. srpna	67
Donát, mučenk Antiochijský, dne 23. srpna	190
Donát, mučenk Beneventský, dne 1. září	279
Dorimedon, radní, mučenk Antiochijský, dne 19. září	440
Dorothea (Bohdanka), panna, mučenice Voglejská, dne 8. září	302
Dorotheus (Bohdan), komorník, dne 9. září	354
Dozas, mučenk Řecký, dne 20. srpna	172
Drahoň, Dražek, Drahotín, viz: Karel, Carolus	
Druzila, panna, mučenice Antiochijská, 22. září	465
Dvanáctero bratrů Beneventských, dne 1. září	279
Editha, panna, princezna, abatyše, dne 16. září	415
Egidius (Jiljí), opat francouzský, dne 1. září	377
Elašij, biskup Šalon-syr-Marnský, dne 19. srpna	163
Eleazar, rekovný kmet, dne 1. srpna	16
Eleazar, hrabě z Ariana, dne 27. září	502
Eliš Jan, řeholník Sicilský, dne 17. srpna	149
Eliška, Eližběta, Isabella viz: Alžběta	
Emerich, královič Uherský, dne 2. září	285
Emidij (Emygdus), biskup Askolský, dne 9. srpna	88
Emilian, biskup Cyzický, dne 8. srpna	76
Emilian, biskup Verčelský, dne 11. září	374
Emmeram (Jimram), biskup, dne 22. září	462
Emygdus (Emidij), biskup Askolský, m., 9. srpna	88
Epicharida, paní, mučenice Římská, dne 28. září	503
Epifan, poustevník Řecký, dne 9. září	356
Erasima (Erasma), panna, mučenice Voglejská, 8. září	302
Ethelvald (Adelvoid), biskup Vinchesterský, dne 1. srpna	11
Etheldrita (Alfreda, Míroslava), dne 2. srpna	23
Ethiop Indich, komorník, dne 27. srpna	230
Eudoxia (Dobroslava, Jevdokija), muč. Perská, dne 4. srpna	40
Eudoxius (Dobroslav), velitel, muč. Melitenský, dne 5. září	318
Eufemia (Ofka), panna, mučenice Voglejská, dne 8. září	302
Eufemia (Ofka), panna, mučenice Chalcedonská, dne 16. září	411
Eugenia (Blahorodá), panna, abatyše Vysokohradská, 16. září	414
Eulogius (Ložek), biskup Alexandrijský, dne 13. září	386
Eunomia, mučenice Angšpurkská, dne 7. srpna	63
Euprepus, první biskup Veronský, dne 21. srpna	176
Eusebius (Smsl), biskup Milánský, dne 12. srpna	106
Eusebius (Smsl), mučenk Římský, dne 19. srpna	159
Eusebius (Smsl), žoldněř, mučenk Ostijský, dne 24. srpna	198

	Strana
Eusebius (Smfl), mučenik Strumický, dne 29. srpna	246
Eusebius (Smfl), papež, dne 26. září	492
Eusignius, vojin, mučenik Antiochijský, dne 5. srpna	47
Eustach (Ostach), vojevůdce, mučenik, dne 20. září	444
Eustochiuma, klášternice, dne 28. září	512
Eustorgius, biskup Milánský, dne 18. září	432
Eutalia, panna, mučenice Sicilská, dne 27. srpna	281
Eutizes, měštan, mučenik Puteolský, 19. září	435
Eutropia, služka, mučenice, dne 7. srpna	63
Eutychian, mučenik Nikomedijský, dne 17. srpna	149
Eutychian, mučenik Řecký, dne 2. září	288
Eutychij, mučenik Řecký, dne 2. září	288
Eutymij, Říman, dne 29. srpna	249
Evilasij, dvořan, mučenik, dne 20. září	448
Evodius, pacholík, mučenik (u sv. Theodoty), dne 2. srpna	23
Exsuperius, vojin, mučenik, dne 22. září	458
Exsuperius, biskup Tulúský, dne 28. září	513
Fáber Petr, prvý kněz Jesuita, dne 1. srpna	13
Fausta, panna, mučenice Cyzická, dne 20. září	448
Féba, jahenka Kenchrejská, dne 3. září	299
Felicissima, panna, mučenice Falerijská, dne 12. srpna	109
Felicissimus, mučenik Římský, dne 6. srpna	58
Felix (Šťastný), mučenik Geroný, dne 1. srpna	12
Felix (Šťastný), žoldnér, mučenik Ostijský, dne 24. srpna	198
Felix (Šťastný), mučenik Římský, dne 30. srpna	258
Felixové (Šťastní), bratři, mučenici Beneventští, dne 1. září	279
Felix (Šťastný) a sestra Regula, mučenici, dne 11. září	378
Féna (Filomena), panna, mučenice Římská, dne 11. srpna	100
Fereol, tribun vojenský, mučenik, dne 18. září	433
Festus, jahen, mučenik Puteolský, dne 19. září	485
Fiakrius, poustevník Meauxský, dne 30. srpna	266
Filadelf, mučenik Řecký, dne 2. září	288
Filip, mučenik Nikomedijský, dne 17. srpna	149
Filip Benický, Servitův chlouba, dne 23. srpna	184
Filip, mučenik Řecký, dne 2. září	288
Filip, císařský náměstek, mučenik Alexandrijský, dne 13. září	385
Filipa (Filipína), mučenice Pamfylijská, dne 20. září	446
Filomena (Féna), panna, mučenice Římská, dne 11. srpna	100
Firmin, biskup Amienský, dne 25. září	487
Firmus a Rustik, mučenici Veronští, dne 9. srpna	79
Florus (Květoš), stavitel, mučenik Cařihradský, dne 18. srpna	154
Fortunat, biskup, mučenik v Leči, dne 26. srpna	216
Fortunat, mučenik Beneventský, dne 1. září	279
Fotin, mučenik Nikomedijský, dne 22. srpna	105

	Strana
Františkových pěti jizev vtisknutí, dne 17. září	419
Františka Slavatová, hraběnka, dne 22. září	460
Fruktuosa, mučence Antiochijský, dne 23. srpna	190
Gandolf, kněz, Františkán, dne 17. září	430
Gaudenc (Radím, Radík, Radouš, Radoslav), arcibiskup, 25. srpna	200
Gebhard (Habart), biskup Kostnický, dne 27. srpna	229
Gedeon (Jedek), zachránitel Israelitův, dne 1. září	288
Geminian, mučeník Římský, dne 16. září	411
Genesis, divadelní herec, mučeník, dne 25. srpna	203
Gerard (Radko, Jaromír), biskup Čanádský, dne 24. září	475
Gertruda (Kedruta), abatyše Premonstrátská, dne 18. srpna	115
Giorgi (Dždordž), Dominik, mučeník, dne 10. září	360
Gléb David, kníže Ruské, mučeník, dne 5. září	320
Gorgonius, komorník, mučeník, dne 9. září	354
Grata (Vděčna), vdova, kněžna, dne 4. září	308
Grimoald, arcikněz, Italian, dne 29. září	519
Grodecký Melichar, kněz, mučeník Slezák, dne 7. září	388
Guido (Kvido), kostelník, dne 12. září	379
Habart (Gebhard), biskup Kostnický, dne 27. srpna	229
Helena (Jelena, Elena, Alena, Elka, Helka), vdova, muž Burg., dne 13. srpna	115
Helena (Jelena), Elena, Alena, Elka, Helka), císařovna vdova, dne 18. srpna	152
Heliodor, mučeník, kmet Cařihradský, dne 20. srpna	172
Herais, panna, mučence Alexandrijská, dne 5. září	318
Herkulan, dvořan, mučeník, dne 21. září	453
Herkulin, žoldněř, mučeník, dne 24. srpna	198
Hermes, žoldněř, mučeník, dne 24. srpna	198
Hermes, vladař Římský, mučeník, dne 28. srpna	288
Hermiona, panna, mučence Cesarejská, dne 4. září	309
Hesychij, mučeník Řecký, dne 2. září	288
Hierothej, mučeník Strumický, dne 29. srpna	246
Hilaria, mučence Augšpurkská, dne 7. srpna	63
Hildegarda, abatyše Svato-Rupertska, dne 17. září	421
Hipolyt, kněz, mučeník Římský, dne 13. srpna	110
Hipolyt, biskup Portský, mučeník, dne 22. srpna	178
Hoňorát, mučeník Beneventský, dne 1. září	279
Hormisda, mučeník Perský, dne 8. srpna	74
Hormisda, papež, dne 14. srpna	118
Hron (Romul), dvořan, mučeník, dne 5. září	318
Hugo, biskup Auxerreský, dne 10. srpna	95
Hugolina, panna, samotárka Verčelská, dne 8. srpna	78
Hvězdon (Asteria), panna, mučence Bergamská, dne 10. srpna	98
Hyacint (Jacint, Jacek), Dominikán, Polák, dne 16. srpna	133
Hyacint (Jacint, Jacek), mučeník Římský, dne 11. září	374

	Strana
Chariton, mučeník Strumický, dne 29. srpna	246
Chromác, přednosta Římský, dne 11. srpna	97
Chrysa (Aurea, Zlata), panna, mučenice Ostijská, dne 24. srpna	198
Ida, vdova, kněžna Vestfálská, dne 4. září	818
Ignác (Ignát), pacholík, mučeník Japonský, dne 10. září	860
Ima (Ama), panna Joinvilleska, dne 24. září	480
Indich Ethiop, komorník, dne 27. srpna	230
Innocencia, panna, mučenice Ariminská, dne 16. září	414
Irenej (Lubomír), stokař, mučeník, dne 26. srpna	217
Isabela (Bohuslava, Alžběta), panna, Francouzka, dne 81. srpna	263
Isabela (Bohuslava, Alžběta), mučenice Japonská, dne 10. září	860
Isak, arciootec Starozákonný, dne 16. září	418
Jacek, Jacint viz Hyacint.	
Jachim (Joachim), v neděli po Nanebevzetí Panny Marie	192
Jakob, poustevník Amidský, dne 6. srpna	56
Jan Fermský, Františkán, dne 9. srpna	87
Jan Eliáš, řeholník, Sicilian, dne 17. srpna	149
Jan Rylský, opat Bulharský, dne 18. srpna	156
Jana Křestitele Stěti, dne 29. srpna	248
Jan, mučeník Strumický, dne 29. srpna	246
Jan Lodijský, biskup Iguvijský, dne 7. září	340
Jan, mučeník Římský, dne 16. září	413
Jan Prandota, biskup Krakovský, dne 21. září	455
Jan, mučeník Africký, dne 23. září	473
Jan, mučeník Kordovský, dne 27. září	504
Jan Montmirelský, Cisterciák, dne 29. září	520
Januar, podjahan, mučeník Římský, dne 6. srpna	58
Januar, mučeník Beneventský, dne 1. září	279
Januar, biskup Beneventský, dne 19. září	485
Jaromír (Radko, Gerard), biskup Čanádský, dne 24. září	475
Jaroslav (Jaroš, Verian), měšťan, dne 9. srpna	84
Jašek, Jakeš, Jakša viz: Jakob.	
Jedek (Gedeon), zachránce Izraelitův, dne 1. září	288
Jeroným (Hieronym), kněz, mučeník Japonský, dne 10. září	860
Jiljí (Jilek, Egid), opat francouzský, dne 1. září	277
Jimram (Emmeram), biskup, dne 22. září	462
Jména „Marie“, v neděli po Narození Marie Panny	349
Joachim viz: Jáchim.	
Joanna (Johanka, Jana, Januše, Ivanuška, Vanuška) Františka Fremio- tova, dne 21. srpna	174
Jonáš, prorok Starozákonný, dne 21. září	457
Jordan, Benediktin Padovský, dne 7. srpna	67
Josef Kalasanzský, zakladatel Piaristův, dne 27. srpna	222

	Strana.
Josef Kupertinský, Františkán, dne 18. září	490
Josue, Mojžíšův nástupce, vůdce Israelitův, dne 1. září	282
Julian, vojn, mučeník, dne 28. srpna	289
Julian, mučeník Řecký, dne 2. září	288
Julian, vojn, mučeník Lydijský, dne 4. září	310
Juliana, mučenice Ptolemaidská, dne 17. srpna	145
Juliana Benátská, abatyše, dne 1. září	281
Julius, Římský radní, mučeník, dne 19. srpna	159
Justin (Pravomil), kněz, mučeník Římský, dne 17. září	423
Justina (Pravomila), panna, mučenice Antiochijská, dne 26. září	493
Justinian Vavřinec, patriarcha Benátský, dne 6. září	328
Justus (Pravoslav), paníc, dne 6. srpna	55
Justus (Pravoslav), věrověst, dne 26 srpna	216
Justus (Pravoslav), biskup Lyonský, dne 2. září	286
Kajetan, zakladatel řádu Theatinův, dne 7. srpna	57
Kalinik, patriarcha Cařihradský, dne 23. srpna	191
Kalistrat, vojn, mučeník Byzantský, dne 26. září	496
Kandid, vojn, mučeník Thebánský, dne 22. září	458
Kandida Starší, vdova Neapolská, dne 4. září	308
Kandida Mladší, manželka Neapolská, dne 10. září	368
Karel (Drahoň, Drahotín, Dražek) Spinola, Pražan, dne 10. září	360
Kasian (Cassianus), biskup Autunský, dne 5. srpna	47
Kasian (Cassianus), učitel, mučeník Imolský, dne 13. srpna	112
Kastor, biskup Aptský, dne 21. září	454
Kateřina (Katrúše), panna, Španělka, dne 3. srpna	26
Kateřina (Katrúše) Janovská, vdova, dne 14. září	396
Ketruda, Kedra, Kerúše viz: Gertruda.	
Klara, abatyše Assiáská, dne 12. srpna	102
Klara Cecilia, abatyše Lotrinská, dne 12. srpna	110
Klara Montfalkonská, panna, dne 18. srpna	153
Kleofáš, učeník Páně, mučeník, dne 25. září	488
Kolumba (Holubice), panna, mučenice Kordovská, dne 17. září	428
Komasius, mučeník Strumický, dne 29. srpna	246
Komod (Commodus), žoldněř, muč. Ostijský, dne 24. srpna	198
Konkordia (Svorna), pěstounka, dne 13. srpna	110
Konstanc (Constantius), kostelník Ankonský, dne 23. září	472
Korbinian, první biskup Frisinský, dne 8. září	346
Kornelius I., papež, mučeník, dne 26. září	491
Kosmas a Damian, mučeníci, patronové, dne 27. září	498
Krescencion, mučeník Římský, dne 17. září	426
Krisina Marek, Chorvát, dne 7. září	339
Kristofor (Christophor, Kristot), muč. Kordovský, dne 20. srpna	172
Kříže Kristova Povýšení, dne 14. září	389
Kvadrát, biřic, mučeník, dne 17. srpna	145

	Strana
Květoš (Florus), stavitel, dne 18. srpna	154
Kvido (Guido), kostelník Anderlechtský, dne 12. září	379
Lambert, biskup Maastrichtský, dne 17. září	420
Largus, mučeniík Římský, dne 8. srpna	72
Laurus (Vavřík), stavitel, muč. Cařihradský, dne 18. srpna	154
Lech, Lešek, Olech viz: Alexander.	
Leonides, mučeniík Řecký, dne 2. září	288
Leovigild, mnich, mučeniík Kordovský, dne 20. srpna	172
Liberát, opat, mučeniík Africký, dne 17. srpna	147
Liberius, papež, dne 24. září	478
Ligorius (Liguriáš), poustevník, mučeniík, dne 13. září	386
Lignori Alfons, biskup Svato-Agatský, dne 2. srpna	17
Limbania, panna, jeptiška Janovská, dne 6. září	330
Linus, papež, mučeniík, dne 23. září	47 ⁰
Lioba, panna, abatyše, dne 28. září	516
Ložek (Eulogius), biskup Alexandrijský, dne 13. září	386
Lubomír (Irenej), stokař, mučeniík, dne 26. srpna	217
Lucia Freitas, mučeniice Japonská, dne 10. září	360
Lucia, vdova Římská, mučeniice, dne 16. září	411
Ludmila (Lidmila, Lida, Lidka, Lidunka, Liduška) „Matka věrcův Če- ských,“ mučeniice, dne 16. září	407
Ludvík (Ludek, Lidek), biskup Toloský, dne 19. srpna	156
Ludvík (Ludek, Lidek) IX., král francouzský, dne 26. srpna	210
Lupul, kněz Jovištův, mučeniík, dne 19. srpna	159
Macedonius, mučeniík Frygijský, dne 12. září	382
Magnus, podjahan, mučeniík Římský, dne 6. srpna	53
Magnus, opat, Irčan, věrověst, dne 6. září	325
Machabejští bratři s matěří, dne 1. srpna	7
Makaríus (Bláha), důstojník, mučeniík, dne 5. září	318
Mamas, pasák, mučeniík Cesarejský, dne 17. srpna	142
Mansvet (Miloslav, Tichý, Spithněv), biskup Tulúský, dne 2. září	299
Marana, panna Syraká, dne 8. srpna	30
Marcel, biskup, mučeniík Apamejský, dne 14. srpna	125
Marcel a Valerian, mučeniíci, dne 15. září	402
Marcelian, měšťan, mučeniík Římský, dne 9. srpna	84
Marcia Rustikula, abatyše Arelatská, dne 10. srpna	94
Marcian, mučeniík Římský, dne 16. září	418
Marek Krisina Křiževčan, Chorvát, dne 7. září	339
Marie Panny „Sněžné,“ dne 5. srpna	43
Marie Panny „Nanebevzetí,“ dne 15. srpna	129
Marie Panny „nejčistšího srdce“ slavnost	240
Marie Panny „Narození,“ dne 8. září	341
Marie Panny „Jména,“ v neděli po Narození	349

	Strana
Marie Panny Matky Milosrdenství, „de Mercede“, dne 24. září	474
María Utěšitelka, panna Veronská, dne 1. srpna	10
Marian (Mareš), poustevník, dne 19. srpna	163
Marín, kmet, mučeník Anazarbský, dne 8. srpna	75
Marín, jahen, patron republiky, dne 4. září	311
Markéta (Margarita, Perla) Jakýnská, vdova, dne 5. srpna	48
Markéta (Margarita, Perla), panna, Dominikánka, 13. září	387
Martin Sřeřa, Jesuita, Moravan, dne 26. srpna	219
Matern, biskup Kolínský, dne 14. září	394
Matouš (Mathaeus), evangelista Páně, dne 21. září	450
Mauric (Moric), vojn z legie Thebánské, dne 22. září	458
Maurus, řoldněř, mučeník Ostijský, dne 24. srpna	198
Maxim, mnich, mučeník Africký, dne 17. srpna	147
Maxim, stavitel, mučeník Cařhradský, dne 18. srpna	154
Maxim, kněz, a Maxim, řoldněř, mučenici, dne 24. srpna	198
Maxima, mučeniice Římská, dne 2. září	287
Melchior (Melichar) Grodecký, dne 7. září	338
Melitina, mučeniice Přeslavská, dne 15. září	403
Memius, prvý biskup řalonský, dne 5. srpna	46
Menalip, mučeník Řecký, dne 2. září	288
Mennas, patriarcha Cařhradský, dne 24. srpna	196
Menodora, panna, mučeniice Bithynijská, dne 10. září	369
Merita, panna, mučeniice Římská, dne 22. září	466
Metrodora, panna, mučeniice Bithynijská, dne 10. září	369
Michael archanjel, dne 29. září	516
Mikuláš, poustevník Sicilský, dne 17. srpna	146
Mikuláš Tolentinský, mnich, dne 10. září	370
Miloň (Amát), biskup Sedunský, dne 13. září	383
Miloslav (Spitihněv, Mansvet), biskup Tulúský, dne 3. září	299
Míroslav (Pacifik), Minorita, dne 25. září	486
Míroslava (Alfreda), panna Angličanka, dne 2. srpna	23
Moderát, biskup Veronský, dne 23. srpna	191
Mojžš, prorok Starozákonný, vůdce Israelitův, dne 4. září	313
Mongreus, řeholník, mučeník Ostijský, dne 24. srpna	198
Moric (Mauritius), vojn z legie Thebánské, mučeník, 22. září	458
Myrokles, biskup Milánský, dne 12. září	382
Myron Divotorce, biskup Kretský, dne 8. srpna	76
Myron, kněz, mučeník Cyzický, dne 17. srpna	151
Nalezení svatého řtěpána, prvomučeníka, dne 3. srpna	24
Nanebevzetí Panny Marie, dne 15. srpna	129
Narcis, mučeník Římský, dne 17. září	426
Narození Panny Marie, dne 8. září	341
Neděle X. po Svatém Duchu	3
Neděle XI. po Svatém Duchu	69

Neděle XII. po Svatém Duchu	139
Neděle XIII. po Svatém Duchu	206
Neděle XIV. po Svatém Duchu	382
Neděle XV. po Svatém Duchu	398
Neděle XVI. po Svatém Duchu	466
Neofyt, biskup Lentinský, dne 1. září	279
Neomisia, panna Anagnijská, dne 25. září	489
Nikefor, mučeník Strumický, dne 29. srpna	246
Niketa Gótský, mučeník, dne 15. září	404
Nikomed, kněz, mučeník Římský, dne 15. září	401
Nil Mladší, poustevník, opat, Italian, dne 26. září	495
Ninian, věrověst Piktův, dne 16. září	412
Nonna, matka Nazianská, dne 4. srpna	39
Nonos, mučeník Ostijský, dne 24. srpna	198
Nothburga, hospodyně, panna, dne 14. září	895
Numidik, mučeník, kněz Karthaginský, dne 9. srpna	86
Nymfodora, panna, mučnice Bithynijská, dne 10. září	369
Ocean, voják, mučeník Lydijský, dne 4. září	81
Ofka viz Eufemia.	
Oktavian, poustevník Volterský, dne 2. září	294
Olech, Lech, Lešek viz: Alexander.	
Olympius, žoldnér, mučeník Ostijský, dne 24. srpna	198
Ondřej, mučeník Africký, dne 28. září	473
Onésifor, žák svatého Pavla apoštola, dne 6. září	329
Oronciana, biskup, mučeník v Leči, dne 26. srpna	216
Osmana, panna Šén-Denýská, dne 9. září	358
Ostach (Eustachius), vojevůdce, mučeník, dne 20. září	444
Ostatkův posvátných slavnost	209
Osvald, král Anglický, dne 5. srpna	44
Pacifik (Míroslav) San-Severinský, dne 25. září	486
Pafnucius, biskup Egyptský, dne 11. září	375
Pamachus, zeť svaté Pavly, dne 30. srpna	255
Památka pěti jizev svatého Františka, dne 17. září	419
Pangrácz Štěpán, Maďar, dne 7. září	838
Pantagapa, mučnice Řecká, dne 2. září	288
Pastor, pacholík, mučeník Alkalský, dne 6. srpna	55
Patern, mučeník Fondijský, dne 21. srpna	177
Patricia, panna Cařihradská, dne 25. srpna	205
Paulin (Pavlin), biskup Trevírský, dne 31. srpna	261
Pavel, mučeník Ptolemaidský, dne 17. srpna	145
Paxenc, paník, mučeník, dne 28. září	472
Pelhřím (Peregrin), mučeník Římský, dne 19. srpna	159
Perla viz: Markéta, Margarita.	
Perpetna, paní Římská, dne 4. srpna	35

	Strana
Petr, apoštol Páně v okovech, dne 1. srpna	5
Petr Fáber, prvý kněz Jesuita, dne 1. srpna	19
Petr, mučovník Strumický, dne 29. srpna	246
Petr, komorník, mučovník Nikomedijský, dne 9. září	354
Petr, mučovník Africký, dne 23. září	473
Poma, panna Šalonská, dne 5. srpna	46
Pomposa, panna, mučovníce Kordovská, dne 19. září	443
Poncian, Říman, mučovník, dne 19. srpna	159
Porfyrij, sluha, mučovník Malosijský, dne 6. září	329
Porfyrij, divadelní herec, dne 15. září	404
Posvátných ostatkův slavnost	209
Povýšení kříže Kristova, dne 14. září	389
Pravomil (Justin), kněz, mučovník Římský, dne 17. září	423
Pravomila (Justina), panna, mučovníce, dne 26. září	493
Pravoslav (Justus), paníc, dne 6. srpna	55
Pravoslav (Justus), věrověst, dne 26. srpna	216
Pravoslav (Justus), biskup Lyonský, dne 2. září	286
Přenešení svatého Vojtěcha a Radima, dne 25. srpna	200
Primian, mučovník Spoletaký, dne 31. srpna	262
Prokul, stavitel, mučovník Cařihradský, dne 18. srpna	154
Prokul, jahen, mučovník Puteolský, dne 19. září	438
Proměna Páně na hoře Táboře, dne 6. srpna	49
Protus, mučovník Římský, dne 11. září	374
Radegunda, královna, jeptiška, dne 13. srpna	113
Radím (Radoslav, Radík, Radouš, Rach, Gaudenc), arcibiskup Hnězdenský, dne 25. srpna	200
Radko (Jaromír, Gerard), biskup, věrověst, dne 24. září	475
Rainer, arcibiskup Splitský, mučovník, dne 4. srpna	41
Rajmund Nonnát, hrdina lásky, dne 31. srpna	258
Regina (Rynka), panna, mučovníce Alesijská, dne 7. září	334
Reginald, poustevník ve Francii, dne 17. září	429
Regula a bratr Felix, mučovníci, dne 11. září	873
Relinda, panna, princezna, dne 17. srpna	151
Remakl, biskup Maastrichtaký, dne 3. září	301
Renald (Renauld, Reginald), dne 17. září	429
Reposit, mučovník Beneventaký, dne 1. září	279
Restitut, mučovník Antiochijský, dne 23. srpna	190
Richarda, císařovna, panna, dne 18. září	434
Richilda, panna, samotárka, dne 23. srpna	192
Ritza, panna Koblenzská, dne 30. srpna	257
Rogát, mnich, mučovník Africký, dne 17. srpna	147
Roch, patron proti moru, dne 16. srpna	135
Rolando, poustevník, dne 15. září	405
Roman, voják, mučovník Římský, dne 9. srpna	84

	Strana
Roman Boris, kníže Ruské, mučeník, dne 5. září	320
Romedius, vérověst Tirolský, dne 2. září	295
Romul (Hron), dvořan, mučeník, dne 5. září	318
Rosalia (Rozina, Roza) Palermská, panna, poustevnice, dne 4. září	305
Rufus, biskup Kapuanský, dne 27. srpna	225
Rustik a Firmus, mučeníci Veronští, dne 9. srpna	79
Rustik, mnich, mučeník Africký, dne 17. srpna	147
Rustik, žoldnér, mučeník Ostijský, dne 24. srpna	198
Rustikula Marcia, abatyše, dne 10. srpna	94
Růžena (Rosa) Limánská, panna, dne 30. srpna	250
Růžena (Rosa) Viterbská, panna, dne 4. září	307
Rynka viz: Regina.	
Sabacius, mučeník Antiochijáký, dne 19. září	440
Sabain, alha, mučeník Ostijský, dne 24. srpna	198
Sabina a Serapia, mučenice Římské, dne 29. srpna	245
Salaberga, vdova, abatyše Laonská, dne 22. září	464
Salustia, manželka, mučenice Římská, dne 26. září	491
Samuel, kněz Edeský, dne 9. srpna	86
Samuel, prorok Starozákonný, dne 20. srpna	173
Sator, mučeník Beneventský, dne 1. září	279
Savinian, mučeník Beneventský, dne 1. září	279
Sebald, poustevník, dne 19. srpna	164
Sebastian Kimura, mučeník Japonský, dne 10. září	360
Sedmero bratří Machabejských, dne 1. srpna	7
Segoberga Cicilia, abatyše, dne 12. srpna	110
Sekundian, měšťan, mučeník Římský, dne 9. srpna	84
Selenk, mučeník Cyzický, dne 4. srpna	36
Septim, mnich, mučeník Africký, dne 17. srpna	147
Septimin, mučeník Beneventský, dne 1. září	279
Serafina, vdova, kněžna, dne 8. září	348
Serapia a Sabina, mučenice Římské, dne 29. srpna	245
Sergij, mučeník Strumický, dne 29. srpna	246
Sergij (Sergius) I., papež, dne 9. září	359
Servus, mnich, mučeník Africký, dne 17. srpna	147
Severian, důstojník, mučeník Sebastijáký, dne 9. září	357
Sidonius (Zdeněk), biskup Overňský, dne 24. srpna	197
Sidonia, Zdenka.	
Sigbert (Vítězoslav), král Austráský, dne 5. září	318
Sigrada, vdova Soissonska, dne 4. srpna	40
Silvin, biskup Veronský, dne 12. září	382
Silvin, biskup Bresčijáký, dne 28. září	515
Simplician, biskup Milánský, dne 16. srpna	135
Sixtus II., papež, mučeník, dne 6. srpna	53
Slavatová Františka, hraběnka, dne 22. září	460

	Strana
Smaragd, mučovník Římský, dne 8. srpna	72
Směl (Eusebius), biskup Milánský, dne 12. srpna	106
Směl (Eusebius), kněz, mučovník, dne 14. srpna	123
Směl (Eusebius), mučovník Římský, dne 19. srpna	159
Směl (Eusebius), žoldnér, mučovník, dne 24. srpna	198
Směl (Eusebius), mučovník Strumický, dne 29. srpna	246
Směl (Eusebius), papež, dne 26. září	492
Sněžné Marie Panny slavnost dne 5. srpna	43
Sofia, Sophia, viz: Žofia, Žofka.	
Sokrates, mučovník Strumický, dne 29. srpna	246
Sokrates, mučovník Anglický, dne 17. září	428
Sokrates, voják, mučovník Pamfylský, dne 20. září	446
Sosius, jahen, mučovník Puteolský, dne 19. září	435
Sosthenes, mučovník Chalcedonský, dne 10. září	372
Sperandea, panna, abatyně Čingolská, dne 11. září	378
Spinola Karel, Pražan, mučovník, dne 10. září	360
Spitihněv, Miloslav viz: Mansvet.	
Srdce nejčistšího Marie Panny památka	240
Stětí svatého Jana Křestitele, dne 29. srpna	243
Straton, mučovník Nikomedijský, dne 17. srpna	149
Straton, mučovník Nikomedijský, dne 9. září	358
Stratonik, biřic, mučovník Ptolomaidský, dne 17. srpna	145
Stratonika, mučovice Cyzická, dne 4. srpna	36
Strážných anjelův slavnost	266
Středa Martin, Jesuita, Moravan, dne 26. srpna	219
Strobach Augustin, Jesuita, Moravan, dne 27. srpna	227
Štrumičtí svatí mučovníci, dne 29. srpna	246
Styracin, žoldnér, mučovník Ostijský, dne 24. srpna	198
Susanna (Zuzana) Římská, panna, mučovice, 11. srpna	99
Sventibold (Svatopluk), král Lotrinský, dne 13. srpna	116
Svorna (Koukordia), pěstounka, dne 13. srpna	110
Symforian, mučovník Oténský, dne 22. srpna	179
Šalomoun, král Uherský, poustevník, dne 28. září	513
Šebek, Šebestian viz: Sebastian.	
Šťastný a Zbožný, mučovníci Římské, dne 30. srpna	253
Štěpán I., papež, mučovník, dne 2. srpna	21
Štěpána svatého Nalezení, dne 3. srpna	24
Štěpán, podjahen, mučovník Římský, dne 6. srpna	53
Štěpán I., král Uherský, dne 2. září	289
Štěpán Pangrácz, mučovník, dne 7. září	338
Štěpán, mučovník Anglický, dne 17. září	426
Tacian, mučovník Frygijský, dne 12. září	382
Tarasía, panna služebná, dne 8. září	304

	Strana
Tertulín, kněz, mučenk Římský, dne 4. srpna	35
Thekla, mučenice Palestinská, dne 19. srpna	162
Thekla a Bonifác, manželé, dne 30. srpna	254
Thekla, panna, mučenice Voglejská, dne 3. září	302
Thekla, panna, mučenice Koniezska, dne 23. září	470
Theodor (Bohdar), setník, mučenk, dne 24. srpna	198
Theodor (Bohdar), biskup, muč. Strumický, dne 29 srpna	246
Theodor (Bohdar), kněz, muč. Strumický, dne 29. srpna	246
Theodor (Bohdar), setník, muč. Lydijský, dne 4. září	310
Theodor (Bohdar), mučenk Alexandrijský, dne 12. září	381
Theodor (Bohdar), arcibiskup Kentrberský, dne 19. září	442
Theodor (Bohdar), mučenk v Perze, dne 20. září	448
Theodota (Bohdana), a tré synů mučenků, dne 2. srpna	23
Theodota (Bohdana), kajicnice, mučenice, dne 29. září	518
Theodul, mučenk Frygijský, dne 12. září	382
Theokleta Divotorná, manželka, dne 21. srpna	178
Theopist a matka Theopista, mučenci, dne 20. září	444
Tiburcius (Ctibor), podjahan, mučenk Římský, dne 11. srpna	97
Timotheus (Bohuslav, Bohuš, Bohaboj), muč. Palestinský, dne 19. srpna	162
Timotheus (Bohuslav, Bohuš, Bohaboj), mučenk Římský, dne 22. srpna	178
Timotheus (Bohuslav, Bohuš, Bohaboj), mučenk Strumický, dne 29. srpna	246
Tobiáš (Dobeš) Jan Bekr, biskup Kralohradecký, dne 11. září	377
Tobiáš (Dobeš), nábožný Israelita Starozákonný, dne 13. září	388
Tomáš (Tomek, Tůma), mučenk Strumický, dne 29. srpna	246
Tomáš (Tomek; Tůma) z Villanovy, arcibiskup, dne 25. září	481
Trofim, mučenk Antiochijský, dne 19. září	440
Ugolina, panna, samotárika Verčelaká, dne 8. srpna	78
Ursicin, velitel vojenský, mučenk, dne 12. srpna	107
Ursus, vojín, mučenk z legie Thebánské, dne 30. září	521
Václav, kníže, „Dědic Český,“ dne 28. září	505
Valerian, mučenk Antiochijský, dne 23. srpna	190
Valerian a Marcel, mučenci Galští, dne 15. září	402
Vavřík (Laurus), stavitel, dne 18. srpna	154
Vavřínek, jahan Římský, mučenk, dne 10. srpna	89
Vavřínek Justinian (Upravda), dne 6. září	323
Vděčna (Grata), vdova, dne 4. září	308
Venerius, žoldněř, mučenk Ostijský, dne 24. srpna	198
Ventura, kněz, mučenk Tiferský, dne 7. září	341
Verana, panna Zurzachská, dne 1. září	278
Verian (Jaroslav), měšťan, dne 9. srpna	84
Viator, čtenář kostelní, dne 2. září	286
Vigbert, opat Friclaraký, dne 18. srpna	117

	Strana
Viktor (Vítěz), biskup, poustevník, dne 31. srpna	262
Viktor (Vítěz), mučenk Chalcedonský, dne 10. září	372
Viktor (Vítěz) III., papež, dne 16. září	416
Viktor (Vítěz), voják, mučenk, dne 30. září	521
Viktorin, biskup Amiternský, dne 5. září	816
Viktricius, biskup Rouenský, dne 7. srpna	65
Vilana, šlechtična Florenská, dne 26. srpna	222
Vincenc (Čeněk, Častolov), podjahan, mučenk, dne 6. srpna	58
Vincenc (Čeněk, Častolov), Minorita, dne 7. srpna	69
Vincenc (Čeněk, Častolov), mučenk Říman, dne 19. srpna	159
Vitalis, mučenk Beneventský, dne 1. září	279
Vítěz viz: Viktor.	
Vítězoslav (Sigbert), král, dne 5. září	818
Vojtěcha a spolumučenků Přenešení, dne 25. srpna	200
Xstus (Sixtus) II., papež, mučenk, dne 6. srpna	53
Zachariáš (Zach, Zachar), prorok, dne 6. září	331
Zachej, celník, biskup Cesarejský, dne 23. srpna	189
Zbožný a Šťastný, mučenci Římsí, dne 30. srpna	253
Zdeněk (Sidonius), biskup Overňský, dne 24. srpna	197
Zefyriq, papež, mučenk, dne 26. srpna	215
Zenó, důstojník, mučenk Melitenský, dne 5. září	318
Zlata (Aurea), panna, mučenice Ostijská, dne 24. srpna	198
Ždan (Desiderius), mučenk Puteolský, dne 19. září	435
Žofia (Žofka), panna, mučenice Sortinská, dne 23. září	472
Žofia, Spes, Fides a Charitas, dne 30. září	524

